

សុយាមរភ្ន័ត្តសុត្ត ពេទ្យិភ្ន័កំ

០៤

វិញ្ញាបនបត្រ

អរិយធម៌សុត្ត

ប្រាសាទ ភាគ

ชุดที่ ๖ หอสมุดพระที่นั่งบรมพิมาน ๖๗ ๖๑๓.๓๐

วินยปฎิเก

มหาวคคตต

ปจิมคต

n. 4 m. 3

มกรรณสัตว์ตามพระราชบัญญัติ

กรุงเทพ ๑

โรงพิมพ์รุ่งนุกุลกิจ ถนนบำรุงเมือง

กิตติคุณปดุตม์

มหาวนรณิก	โพธิธรรมา	ปฏิจจุสมุปปาตมนัสสิกาโร	องเก	๑
ปจฺมพุทธชุตานคาถา	โพธิธรรมา		"	๒
ทศุติยพุทธชุตานคาถา	โพธิธรรมา		"	๓
คตติยพุทธชุตานคาถา	โพธิธรรมา		"	๔
หุํหุํชาตติยพุทธชุตานคาถา	อชฺชปาตนิโคจรธรรมา		"	"
พุทธชุตานคาถา	มฺหาลิขิตนาคราชวตฺถุ		"	๕
พุทธชุตานคาถา	ราชายตนธรรมา		"	๖
คปฺปสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํ	จตุสมุหรรราชวตฺถุ		"	๗
อนจุณวิยธรรมา	พฺรหฺมยาจณธรรมา		"	๘
พฺรหฺมยาจณธรรมา	อฺปฺปภาตติยธรรมา		"	๑๑
พุทธชุตานคาถา			"	๑๒
อฺปฺปภาตติยธรรมา			"	๑๔
ปณฺณจวคฺคิยธรรมา			"	๑๕
ธมฺมจกฺกปฺปวตฺตคณฺธคฺคิ	ปจฺมเทสนา		"	๑๗
คิปรวิธจฺจํ	ทฺวาทธรรมา	ณฺณทศฺสํ	"	๒๑
พุทธชุตาน	โกณฺทณฺณทศฺสํ	ธมฺมจกฺก	"	๒๓
อนคฺคตคฺคิ	อนคฺคตคฺคิ		"	๒๔
ยถาภูตคณฺณทศฺสํ			"	๒๗

ยถภูตปุตตวตฺถุ	อังกู ๒๘
ถามกุกัถิกา ฐมฺมเทสนา	" ๓๐
ยถภูตปุตตมาดาปิตฺตวตฺถุ ยถสฺส ปพฺพชฺชา	" ๓๓
ยถสฺส อรหตฺตปฺปตฺติ คตฺส ปิตุโน ฐมฺมจกฺขุ	" ๓๓
ยถสฺส มาตุ ปุราณทฺตียิกาย จ ฐมฺมจกฺขุ	" ๓๕
ยถสฺส จคฺคกฺกิหิตฺตหายกวตฺถุ	" ๓๖
ยถสฺส ปณฺณาสมคฺคกฺกิหิตฺตหายกวตฺถุ มารกถา	" ๓๘
เอกสฺสจฺจ อรหนุโต สพฺพปาเสหิ มุคฺติกถา	" ๓๘
ภควโต ปพฺพชฺชูปถมฺปทานุชานนํ	" ๔๑
ติสฺสธมฺมคฺคณูปถมฺปทาณกถา มารวตฺถุ	" ๔๒
ติสฺสมคฺคณาทวตฺถุคฺคยสฺสหายกวตฺถุ	" ๔๓
ภากิกขยฺยิตวตฺถุ ปจฺมํ ปาฏิหาริยํ	" ๔๕
คคฺคิยํ ปาฏิหาริยํ	" ๔๘
ปณฺจมนํ ปาฏิหาริยํ มหายณฺณกถา	" ๕๑
ภควโต ปุสฺสธมฺมจิวรํ	" ๕๓
ฐมฺมพฺทปณฺณาทิปฺปาฏิหาริยํ	" ๕๕
กญฺจณณาทิปฺปาฏิหาริยํ	" ๕๗
มหาตฺถกถาหคฺคณูปาฏิหาริยํ	" ๕๘
ภากิกขยฺยิตานํ สปริวารานํ ปพฺพชฺชูปถมฺปทา	" ๖๓
อาทิคฺคปรียายสฺสคฺคํ	" ๖๒

พุทธคุณกถา พิมพ์สารธมาคโม	องฺเก ๖๕
พิมพ์สารธมาคโม อนุப்புพักถา	" ๖๗
ภควโต ราชคหปปเวสนํ	" ๖๘
พิมพ์สารปริวิตกโก อารามปฏิกุคฺคหนํ	" ๗๑
ธํวํปฺปุตฺตโมคฺคกฺคตฺตณวตฺตํ อสฺสํชิตฺตเกรวตฺตํ	" ๗๒
ธํวํปฺปุตฺตโมคฺคกฺคตฺตณปฺปพฺพชฺชูปสํปทา	" ๗๘
อุปชฺฌายวตฺตนิทานํ	" ๘๐
อุปชฺฌายาหุชานนํ อุปชฺฌายวตฺตํ	" ๘๓
สํทฺธิวิหาริกวตฺตํ	" ๘๓
ปณามกถา ชมาปนา	" ๘๘
ปณฺจ ปณามงฺคานํ	" ๑๐๐
อณฺเฑตรพฺราหฺมณวตฺตํ	" ๑๐๑
ณตฺติจตฺตตฺตณมฺมอุปสํปทา	" ๑๐๓
อณฺเฑตรพฺราหฺมณวตฺตํ	" ๑๐๕
จตุทฺตนิสฺสํยาจิกฺขนาทิกถา	" ๑๐๗
อุปเสนวฏฺกนฺตปฺปุตฺตวตฺตํ	" ๑๐๘
อุปชฺฌายสํทฺธิวิหาริกกถา	" ๑๐๙
อาจริยอนฺเฑวาสิกกถา	" ๑๑๐
อาจริยวตฺตํ	" ๑๑๒
อนฺเฑวาสิกวตฺตํ	" ๑๒๐

อาจริยสูตร ปณามกถา	อังกู ๑๒๗
ปญจ ปณามงฺคานิ	" ๑๒๘
อุปชฌายาจริเยหิ นิสฺสยปฺปฐิปปสฺสทฺธิ	" ๑๓๓
อุปสฺมปาทะตพฺพปญฺจกโธฬสฺสวารี	" "
อุปสฺมปาทะตพฺพจุณฺณกโธฬสฺสวารี	" ๑๓๗
คิตฺติยปริวาสกถา	" ๑๔๓
อนฺนคิตฺติยปฺพุทฺธกถา อนาราชโก	" ๑๔๕
ภณฺฑกมฺมาทิ	" ๑๔๗
อนฺตรายิกมมฺมกถา ปญฺจ อพาธา	" ๑๔๘
ราชภฏปฺปพฺพชฺชา	" ๑๕๑
อํกุตฺติมาโร ชฺชพฺพุทฺโจโร การภะทกโจโร	" ๑๕๓
ถกฺขณาหโต อินายิกอ ทาโส	" ๑๕๕
กุปาติปฺปาโมกฺขสฺสคฺตรสฺสคฺคิยทวารกตฺตฺตฺ	" ๑๕๗
อหิวดกโรคกาทกตฺตฺตฺตฺ สํมณเณรปฺปพฺพชฺชา	" ๑๕๘
น เทว สํมณเณรา กุปฺปจฺจาเปตพฺพา	" ๑๖๑
อนิสฺสิตฺตานํ อํกานิ	" ๑๖๓
ราหุสํมณเณรปฺปพฺพชฺชา	" ๑๖๗
สฺสทฺโธทนสฺสกตฺตฺตฺ มาตํปิตฺตฺติ อนนฺนุญฺญาโต ปุตฺตฺโต	" ๑๖๘
สํมณเณรานํ ทสฺส สิกฺขาปทานิ	" ๑๗๐
สํมณเณรานํ ทนฺนทกมฺมวตฺตฺ	" ๑๗๓

สามเนรณัม ทส นาสนุคานิ ปณฺชโก	องฺเก ๑๗๓
เกยฺยสฺวาสโก ทิตฺติยปฺปกฺกนฺโต นาควคฺค	" ๑๗๕
มาตุฆาโต น อุปสฺมปาเทตฺพุโพ	" ๑๗๗
ภิกฺขุนี้ทฺธโก น อุปสฺมปาเทตฺพุโพ	" ๑๗๘
สงฺฆเภทกาทโย น อุปสฺมปาเทตฺพุพา	" ๑๘๐
นอุปสฺมปาเทตฺพุพกา อปคฺคกาทโย	" ๑๘๓
หคฺคจฺฉินฺนาทโย นอุปสฺมปาเทตฺพุพกา	" ๑๘๓
นิสฺสยวិธิ	" ๑๘๕
เทว อุปสฺมปทาเปกฺขา คพฺภวีส	" ๑๘๗
เตรสสนุสฺสวณิกมฺมปฺปจฺฉา	" ๑๘๘
อนุสํสาถกสฺมมฺติ	" ๑๘๙
ณคฺคิจคฺคตฺถกมฺมอุปสฺมปทา	" ๑๙๑
อนุสํสณฺวิธิ	" ๑๙๒
จคฺคตาโร นิสฺสยา จคฺคตาริ อกรณฺยานิ	" ๑๙๓
อาปคฺคิยา อทสฺสเน อฏฺฐิคฺคตกาทิวคฺค	" ๑๙๕
อฏฺฐทานคาถา	" ๑๙๗
อุโปสถกฺขณฺจกัม อณฺณคิตฺติยปริพฺพาชกวคฺค	" ๒๐๑
ชมฺมสฺสวณฺ	" ๒๐๒
ปาติโมกฺขทฺธเทโส	" ๒๐๓
นิทานุทเทสฺสวณฺโค	" ๒๐๔

ทิสฺสุมิกกา พหุสฺสโต สงฺกเหตุพฺโพ	ขงฺเก ๒๓๒
กิดานสฺส ปาริสฺสทฺธิอาหรณํ	,, ๒๓๕
กิดานสฺส ฉนฺทาหรณํ	,, ๒๓๗
ฉาตกาทิกฺคฺคหณํ	,, ๒๓๘
คคฺคอุมฺมตฺตกภิกฺขุชฺวตฺตํ อุมฺมตฺตกสฺมมฺติ	,, ๒๔๐
ปาติโมกฺขทฺเถโส ปาริสฺสทฺธิอุโปสฺสโก	,, ๒๔๒
อชิฏฺฐานอุโปสฺสโก อาปตฺติบฺบฎิเทสฺสา	,, ๒๔๕
สภาคาปตฺติ อาปตฺติสฺสฺสโร	,, ๒๔๖
อาปตฺติเวมฺติโก สภาคาปตฺติ	,, ๒๔๗
อนาปตฺติปณฺณรตฺกํ อุโปสฺสถกรณํ	,, ๒๕๓
วคฺคสฺมคฺคสฺสณฺนิปณฺณรตฺกํ อุโปสฺสถกรณํ	,, ๒๕๕
เวมฺติกปณฺณรตฺกํ อุโปสฺสถกรณํ	,, ๒๕๗
กุกฺกุจฺจปฺปกตปณฺณรตฺกํ อุโปสฺสถกรณํ	,, ๒๕๘
ภทฺทปฺปรกฺขารปณฺณรตฺกํ อุโปสฺสถกรณํ	,, ๒๕๙
อุโปสฺสทิวสฺสสฺส นานตฺตํ อุโปสฺสถกรณํ	,, ๒๖๓
ภทฺทปฺปรกฺขารอุโปสฺสถกรณํ	,, ๒๖๒
นानาสํวาสฺสกา สฺมานสํวาสฺสกา	,, ๒๖๕
น ตทฺทอุโปสฺสเถ สภิกฺขุทฺทาวาสฺสา คณฺตพฺพํ	,, ๒๖๗
อุโปสฺสเถ วชฺชนียปฺปคฺคตา	,, ๒๖๘
อุทฺททานคาลา	,, ๒๖๙

ปวารณากุมเม ฉนุททานิ ฉนุตรายา	อจุเก ๓๑๘
สังฆปวารณา คณปวารณา	,, ๓๒๐
ทวิญญิ ฉณณมณฺณิ ปวารณา	,, ๓๒๓
อนาปคฺติกสฺส ปวารณา	,, ๓๒๕
สภากาปคฺติกสฺส ปวารณา	,, ๓๒๗
อนาปคฺติปณฺณรตฺถํ	,, ๓๒๘
วคฺคา วคฺคสฺสณฺณิ ปณฺณรตฺถํ เวมตฺติกปณฺณรตฺถํ	,, ๓๓๑
กุกฺกุจฺจปฺปกคปณฺณรตฺถํ	,, ๓๓๒
เกทปฺปรกฺขารปณฺณรตฺถํ	,, ๓๓๓
อํวาลิกอํคณฺณทํ ทิวสฺส นานคฺคํ	,, ๓๓๕
เวมตฺติกาทํ ปวารณา	,, ๓๓๖
สํมานสํวาลิกํ ปวารณา	,, ๓๓๘
น คทหุปฺปวารณาย คณคหุ	,, ๓๔๐
ปวารณากุมเม วชฺชนียปฺปคฺคตา	,, ๓๔๒
เตวาลิกาทิกา ปวารณา	,, ๓๔๓
จํปิตา ปวารณา อญฺจํปิตา ปวารณา	,, ๓๔๖
ภิกฺขุสฺส ปวารณาจํปนี	,, ๓๔๘
อาปคฺติชฺชณาปฺนุเน นานาทิฏฺฐิโน	,, ๓๕๒
ปวารณาสังคฺคหกรณํ อุกฺกทานคาลา	,, ๓๖๑

วินยปิฎก มหาอศุส ปจโม ภาค

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯ
มหาชนก

[๑] เทน สมเยน พุทฺโธ ภควา ตูรเวถายํ วิหริติ นชฺชา
เนรณฺชราย ตีเร โพรทฺธมฺมเต ปจฺมาภิสฺมฺพุทฺโธ ฯ อถโธ ภควา
โพรทฺธมฺมเต สคฺคาหํ เอกปถตฺถเกณ นิสฺสํ วิมฺบุตฺติสฺสปฺปฺปสฺสเวทํ ฯ
อถโธ ภควา รคฺติยา ปจฺมํ ยามํ ปฺปฺปจฺสํปฺปาทํ อนฺโถมปฺปฺปโถมํ
มนสํกาถิ อวิชฺชาปฺปจฺยา สงฺขารว สงฺขารปฺปจฺยา วิญฺญาณํ
วิญฺญาณปฺปจฺยา นามรูปํ นามรูปปฺปจฺยา สฺพายคณํ สฺพายคณ-
ปฺปจฺยา ผสฺสํ ผสฺสปฺปจฺยา เวทนา เวทนาปฺปจฺยา คณฺหา
คณฺหาปฺปจฺยา อฺปาทานํ อฺปาทานปฺปจฺยา ภโว ภวปฺปจฺยา
ชาติ ชาติปฺปจฺยา ชรามรณํ โสภปฺริเทวทุกฺขโทมนสฺสํปายาสา
สมฺภวณฺติ เอวเมตสฺส เกวตสฺส ทุกฺขกฺขณสฺส สมฺภวโย โหติ
อวิชฺชาย เควว อเสสํวิราคฺนิโรธา สงฺขารนิโรธา สงฺขารนิโรธา
วิญฺญาณนิโรธา วิญฺญาณนิโรธา นามรูปนิโรธา นามรูปนิโรธา
สฺพายคณนิโรธา สฺพายคณนิโรธา ผสฺสนิโรธา ผสฺสนิโรธา
เวทนานิโรธา เวทนานิโรธา คณฺหานิโรธา คณฺหานิโรธา

อุปาทานนิโรธ อุปาทานนิโรธา ภวนิโรธ ภวนิโรธา ชาติ-
 นิโรธ ชาตินิโรธา ขรามรณํ โสภปริเทวทุกขโทมนัสสุปปายาสา
 นิรุชฌนุติ เอวเมตถัสส เกวตถัสส ทุกขกฺขณฺหุตถัสส นิโรธ โหตฺติ ฯ
 อถ โข ภควา เอตมคฺคํ จิตฺตฺวา ตายํ เวถายํ อิมํ อุตฺตานํ
 อุตฺทาเนติ

ยทา หเว ปาตุภวนุติ ชมฺมา
 อาตมปีโน ฌายโต พุราหฺมณฺตถ
 อถตถ กฺขฺขา วปยฺนุติ สพุพา
 ยโต ปชานาติ สเหตุชมฺมณฺติ ฯ

[๒] อถ โข ภควา รคฺคิยา มชฺฌิมํ ยามํ ปฏิจุสฺสนุปรปาทํ
 อหฺมโลมปฺปิตฺตํ มนสาภาตํ อวิชฺชาปจฺจยา สงฺขารา สงฺขาร-
 ปจฺจยา วิญฺญาณํ วิญฺญาณปจฺจยา นามรูปํ นามรูปปจฺจยา
 สฬายตนํ สฬายตนปจฺจยา ผสฺสโส ผสฺสสฺสปจฺจยา เวทนา
 เวทนาปจฺจยา ตณฺหา ตณฺหาปจฺจยา อุปาทานํ อุปาทานปจฺจยา
 ภโว ภวปจฺจยา ชาติ ชาติปจฺจยา ขรามรณํ โสภปริเทว-
 ทุกขโทมนัสสุปปายาสา สมฺภวนุติ เอวเมตถัสส เกวตถัสส ทุกขกฺ-
 ขณฺหุตถัสส สมฺภวโย โหติ อวิชฺชาย เตวว อเสสฺสวिरากฺขนิโรธา สงฺขาร-
 นิโรธ สงฺขารนิโรธา วิญฺญาณนิโรธ วิญฺญาณนิโรธา
 นามรูปนิโรธ นามรูปนิโรธา สฬายตนนิโรธ สฬายตนนิโรธา
 ผสฺสนิโรธ ผสฺสนิโรธา เวทนานิโรธ เวทนานิโรธา ตณฺหา-

นิโรโธ ตณฺหา นิโรธา อูปาทาน นิโรโธ อูปาทาน นิโรธา
 ภวนิโรโธ ภวนิโรธา ชาตินิโรโธ ชาตินิโรธา ชรามรณ
 โสถปปริเทวทุกฺขโทมนสํสุปายาสา นีรुชณฺหิตี เอวเมตถสํสํ เกวตถสํสํ
 ทุกฺขกฺขณฺหสํสํ นิโรโธ โหคํคิตี ฯ อถ โช ภควา เอตมคฺคํ วิทิตฺวา
 ตายํ เวธายํ อิมํ อุตฺตานํ อุตฺทาเนสสิ

ยทา หเว ปาตุภวนฺหิตี ชมฺมา
 อาตาปํ โน ฌายโต พุราหุณฺณสํสํ
 อถสํสํ กุชฺชา วปยฺหิตี สํพุทฺธา
 ยโต ชยํ ปจฺจุยฺยานํ อเวทิตี ฯ

[๓] อถ โช ภควา รตฺติยา ปจฺฉิมํ ยามํ ปฏิจฺจุตฺตมฺบุปฺปาทํ
 อญฺโถมปฏฺธิโตมํ มนสาภาสสิ อวิชฺชาปจฺจุยา สังฺขารรา สังฺขาร-
 ปจฺจุยา วิญฺญาณํ วิญฺญาณปจฺจุยา นามรูปํ นามรูปปจฺจุยา
 สํพายตน์ สํพายตณปจฺจุยา ผลุโส ผลุสํปจฺจุยา เวทนา
 เวทนาปจฺจุยา ตณฺหา ตณฺหาปจฺจุยา อูปาทานํ อูปาทานปจฺจุยา
 ภโว ภวปจฺจุยา ชาติ ชาติปจฺจุยา ชรามรณํ โสถปปริเทวทุกฺข-
 โทมนสํสุปายาสา สมนฺภวนฺหิตี เอวเมตถสํสํ เกวตถสํสํ ทุกฺขกฺขณฺหสํสํ
 สํมุทโย โหติ อวิชฺชาย เควฺว อเสถวิราภนิโรธา สังฺขารนิโรโธ
 สังฺขารนิโรธา วิญฺญาณนิโรโธ วิญฺญาณนิโรธา นามรูปนิโรโธ
 นามรูปนิโรธา สํพายตณนิโรโธ สํพายตณนิโรธา ผลุสํนิโรโธ
 ผลุสํนิโรธา เวทนานิโรโธ เวทนานิโรธา ตณฺหานิโรโธ ตณฺหา-

นิโรชา อูปาทานนิโรชา อูปาทานนิโรชา ภวนิโรชา ภวนิโรชา
 ชาตินิโรชา ชาตินิโรชา ชรามรณํ โสภปริเทวทุกขโทมนสสุ-
 ปายาสา นิรุชฌนุติ เอวเมตตํ เกวลตํ ทุกขกฺขนุชฌนุติ นิโรชา
 โหคํติ ๑ อถโธ ภควา เอตมคฺคํ วิทิตฺวา ตายํ เวธายํ อิมํ
 อุตฺถานํ อุตฺถาเนติ

ยทา หเว ปาตุภวนุติ ชมฺมา
 อาตปปีโน ฉายโต พฺราหฺมณตฺตํ
 วิรุชฺยํ ทิฏฺฐติ มารเสนํ
 สุริโยว โยภาสยมนุติภวนุติ ๑
 โพรกถา นิฏฺฐิตา ๑

[๔] อถโธ ภควา สํคฺคาหตํ อจฺจุเยน ตมฺหา สฺมาชิมา
 อจฺจุชิตฺวา โพรสุกฺขมฺหา เยน อชฺปาตนิโครฺธ เทนฺอุปสงฺกมิ
 อุปสงฺกมิตฺวา อชฺปาตนิโครฺธสุกฺขมฺหา สํคฺคาหํ เอกปตฺตงฺเกน นิสฺสํ
 วิมฺบุตฺตํปฐิเสวเท ๑

อถโธ อญฺเญตฺโร หุํหุํชาติโก^๒ พฺราหฺมโน เยน ภควา
 เทนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ภควตา สํกฺกํ สมนฺโมติ สมนฺโมทนียํ

๑ อิทํ ปาซทวํ สํหตโปตฺถเก น ทิสฺสติ ๑ ๒ ย. รา.
 หุํหุํชาติโก ๑ หุํหุํชาติโกติ โส กิร ทิฏฺฐมฺกฺกโก นาม
 มานวเสน โกชวเสน ๑ หุํหุํติ กโรนฺโต วิจฺรติ ตสฺมา
 หุํหุํชาติโกติ อจฺจุติ ๑ หุํหุํกชาติโกติปํ ปชฺนตฺติ ตพฺพณฺณนา ๑

๕] มหาชนกั อชปาณิโคจรกถา มุจลินทกถา ๕

กถั สํวณัณญั วัตติสาเรตฺวา เอกมฺหุคํ อฏฺฐาสิ ๑ เอกมฺหุคํ จิโต
โฆ โส พุราหฺมโณ ภควนฺทํ เขตฺทโวจ กิตฺตาวตฺตา มุ โฆ
โก โคตม พุราหฺมโณ โหติ กตเม จ ปน พุราหฺมณกรณ
ธมฺมาติ ๑ อถโฆ ภควา เขตฺมคฺคํ วิทิตฺวา ตายั เวณายั อิมั
อูทานั อูทาเนสิ

โย พุราหฺมโณ พาหิตปาปธมฺโม
นีหุโก^๑ นิฏฺกสาโว ยตฺตโต
เวทนฺตฺตฺว วุสฺสิตพุทฺธมฺจโร
ธมฺเมเน โส^๒ พุทฺธมฺวาที วเทยฺย
ยสฺสสฺสสฺสทา นคฺคิ กุหิณฺจิ โตเกติ ๑
อชปาณิโคจรกถา นิฏฺฐิตา^๓ ๑

[๕] อถโฆ ภควา สํคฺคทาหสฺส อจฺจเยน ตมฺหา สํวณัณฺหา
วฏฺฐจฺหิตฺวา อชปาณิโคจรธมฺมา येเน มุจลินฺโท เตนฺอุปสํกมิ
อุปสํกมิตฺวา มุจลินฺทมฺมูเต สํคฺคทาหํ เอกปถฺตฺตฺวเนน นิสฺสํ
วิมฺมุคฺคิสุขปฺปิสฺสเวที ๑

เตน โฆ ปน สมนฺเยน มหาอกาถเมโฆ อุตฺปาที ๑
สํคฺคทาหวทฺทติกา สํคฺควาตทฺททีนึ ๑ อถโฆ มุจลินฺโท นาครวา
สํกภวนา นิฏฺฐมิตฺวา ภควโต กายั สํคฺคตฺกฏฺฐคฺคํ โภเคที ปริกฺขิปปิตฺวา

๑ ย. วา. นิหุโก ๑ ๒ ย. วา. โส พุราหฺมโณ ๑ ๓ อิทิ
ปาสทฺทวยั สํคฺคปถฺตฺวเนน น ทิสฺสํคฺคิ ๑

[illegible]

ชลโธ ภควา เอตมคฺถํ จิตฺตฺวา ตายํ เวธายํ อิมํ อุตฺตานํ
 อุตฺตานํ

สุธ วิเวโก คุญสัสส สุตมมสัสส ปสัสสโต
 อพฺยาปฺขณํ สຸຂໍ โถເກ ປາຣນຸເສສຸ ສັມພໂມ
 ສຸຂາ ວິຣາດຕາ ໂຕເກ ກາມານໍ ສັມຕິກຸໂມ
 ອສຸມິມານສຸສ ໂຍ ວິນໂຍ ເຂຕໍ ເວ ປຣມໍ ສຸຂນຸຕິ
 ມຸຈຸຕິນຸທກຕາ ນິຣຸຈິຕາ ັ

[๖] อถโธ ภควา สัตฺตาทิสฺส อจฺจเยน ตมฺหา สฺมาธิมฺหา
 วุฏฺฐหิตฺวา มุจฺฉิณฺทมฺตา เยน ราชายตน์ เตนฺอุปสงฺกมิ
 อุปสงฺกมิตฺวา ราชายตนฺมฺเต สัตฺตาทิ อเปกฺกตฺตฺตฺเถน นิสฺสิติ
 วิมฺบุตฺติสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส ๑

๑. อธิ์ ปาซทุวยม์ สี่หลไปคุดเกน ทิสฺสติ ๑ ๒ สี่. คปฺลฺสฺสภุณฺธิกา ๑

๖] มหาชนุชกั ราชายตนกถา ตปฺสฺสภตฺติกตฺตฺว จตฺตุมหาราชวตฺตฺว ๗
 วาณิชา นฺ ฌาติสา โสหิตา เทวตา ตปฺสฺสภตฺติเก วาณิเช เขตฺทโวจ
 อยํ มาริสา ภควา ราชายตนมฺมเต วิหริติ ปจฺจมาภิสํพุทฺโธ
 ศฺคฺชณฺท คํ ภควนฺทํ มนฺเถน ๑ มรฺฐปฺปณฺทิกาย ๑ ปฏฺิมาเนถ
 คํ โว ภวิสฺสํคิ ทิฆมฺรคํ หิตาย สฺชํยาติ ๑ อถ โช ตปฺสฺสภตฺติกา
 วาณิชา มนฺถณฺจ มรฺฐปฺปณฺทิกณฺจ อาทาย เยน ภควา เทนุปลงฺกมิ
 คุปฺสํกมิทฺวา ภควนฺทํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนํทํ อฏฺฐํสํ ๑ เอกมฺนํทํ
 จิตา โช ตปฺสฺสภตฺติกา วาณิชา ภควนฺทํ เขตฺทโวจํ ปฏฺิคุณฺหาตุ
 โน ภาเนเต ภควา มนฺถณฺจ มรฺฐปฺปณฺทิกณฺจ ยํ อมฺหากํ อสฺส
 ทิฆมฺรคํ หิตาย สฺชํยาติ ๑ อถ โช ภควโต เขตฺทโหสิ น โช
 ตถากตา หตฺถेสุ ปฏฺิคุณฺहनฺติ กิเมหิ นุ โช อหํ ปฏฺิคุณฺเหยยํ
 มนฺถณฺจ มรฺฐปฺปณฺทิกณฺจํ ๑ อถ โช จตฺตวโร มหาราชํ ภควโต
 เจตฺสา เจโตปริวิจิตกฺกมณฺเวยาย จตฺตทิสฺสา จตฺตวโร เสถมเย
 ปตฺเตเต ภควโต คุปฺปนาเมสฺสุ อิท ภาเนเต ภควา ปฏฺิคุณฺหาตุ
 มนฺถณฺจ มรฺฐปฺปณฺทิกณฺจํ ๑ ปฏฺิคุคฺเคสิ ภควา ปจฺจจฺจเม เสถมเย
 ปตฺเตเต มนฺถณฺจ มรฺฐปฺปณฺทิกณฺจ ปฏฺิคุคฺเคตฺวา ๑ ปริภุณฺชิ ๑
 อถ โช ตปฺสฺสภตฺติกา วาณิชา^๑ ภควนฺทํ เขตฺทโวจํ เอเต มยํ
 ภาเนเต ภควนฺทํ สฺรณํ ศฺคฺชาม ฐมฺมณฺจ คุปฺปาสฺสเก โน ภควา

๑ เขมฺมเยน มหาราชานนฺติ ทิสฺสํคิ ๑ ๒ อิตฺ ปรี ภควนฺทํ
 โอนํตปฺตฺตฺวาณํ วิทิตฺวา ภควโต ปาเทสฺสุ สิริสา นิปตฺติวาติ วจํ
 ญโรปฺปิยวามณฺเวยโปตฺตเกสฺสุ ทิสฺสํคิ ๑

ชาเรตุ อชฺชตคฺเค ปาณเปเต สฺรณํ คเตติ ๑ เต จ โถเก
ปจฺมํ อฺปาสกา อเหตุํ เทววาจิกา ๑

ราชายคนกถา นิฏฺฐิตา^๒ ๑

[๗] อถ โห ภาควา สํคฺคาหสฺส อจฺจเยน คมฺหา สฺมาธิมา
อฺภูจฺหิตฺวา ราชายคนมฺฤตา เยน อชฺปาณนิโครโห เทนุปลงฺกมิ^๓ ๑
คฺคฺร สฺกํ ภาควา อชฺปาณนิโครธมฺเเต วิหฺรติ ๑ อถ โห ภาควโ
โรหคคสฺส ปฏิสสฺสณสฺส เหว จेतโส ปรีวิตฺกฺโก อฺพุทฺธา
อฺธิคโธ โห มฺยายํ ธมฺโม คมฺภีโร ทฺทฺทโส ทฺรณฺโพนฺโธ สฺนโธ
ปณฺโธ อตฺตภาวโจโร นิปฺโปณ ปณฺทิตเวทนีโย อถยรามา โห
ปนายํ ปชา อถยรตา อถยสฺมมฺพุทฺธา อถยรามาโย โห ปน
ปชาย อถยรตayo อถยสฺมมฺพุทฺธาย ทฺทฺทสฺ อธิกํ จานํ ยทิตํ
อฺทิทฺตปจฺจายตปฏิจฺจสฺมมฺปาโท อธิกํ โห จานํ สฺทฺทฺทสฺ ยทิตํ
สฺทฺทฺทสฺสจฺจารสฺมโก สฺทฺทฺทปฺปฏินิสฺสคฺโค คณฺหกฺขโย วิราโค นิโรโห
นิพฺพานํ อหฺมฺเจว โห ปน ธมฺมํ เทเสยฺยํ ปเร จ เม น
อาชาเนยฺยํ โส มมสฺส กิตฺตโม ธา มมสฺส วิเหธํติ ๑
อปฺปัสสํ ภาควนฺตํ อิมา อนจฺฉริยา คากาโย ปฏิจฺจํ ปุพฺเพ
อสฺสคฺคปฺพุทฺธา

๑ ย. เต ว ๑ ๒ อธิกํ ปาซทฺวํ สํหโตปคฺคเก น ทิสฺสติ ๑

๓ อโธ ปรี เยภฺยเยน อฺปสฺสณมิตฺวาติ ปาโส ทิสฺสติ ๑ โส
อติเรโกติ ทฺวสฺสพฺโ ๑

กิจุณ เม อธิคตํ หตฺถทานิ ปกาสิคฺคํ ๑
 ราคโทสปรเทหิ นามํ ธมฺโม สุตฺตมฺพุทฺโธ ๑
 ปฏิโสตกามิ นินฺนํ คมภีวํ ทฺวทฺสํ ธนํ
 ราคเรตฺตา น ทกฺขณฺติ ตโมกฺขณฺเรน อวฺวฏฺฐาติ ๑

อิตฺติห ภควโต ปฏิสฺสณฺจิกฺขโต อปฺโปสฺสํกฺกตฺตาย จิตฺตํ นมฺติ โน
 ธมฺมเทสํนาย ๑

[๘] อถ ๒ พุทฺธมฺโน สหฺมปฺติสฺส^๑ ภควโต เจตฺสา
 เจโตปริวิจิตกฺกมณฺเวยย เจตฺทโหสิ นสฺสํติ ๑ ต โภ โถโก
 วินสฺสํติ ๑ ต โภ โถโก ยตฺร หิ นาม ตถาคตสฺส อรฺหโต
 สหฺมมาสฺมพุทฺธสฺส อปฺโปสฺสํกฺกตฺตาย จิตฺตํ นมฺติ โน ธมฺมเทสํนายาติ ๑
 อถ ๒ พุทฺธมา สหฺมปฺติ เสยฺยถาปํ นาม พทฺวา ปฺริโส
 สหฺมิณฺยชิตํ ๑ พาหํ ปสาเรยฺย ปสาวิตํ ๑ พาหํ สหฺมิณฺยเชยฺย
 เอวเมว^๒ พุทฺธมฺโถเก อนฺตรฺหิตโต ภควโต ปฺรโต ปาตฺรโหสิ ๑
 อถ ๒ พุทฺธมา สหฺมปฺติ เอกํ^๓ อุกฺคฺตราสงฺกํ กิริตฺวา ทกฺขิณฺชานู-
 มณฺฑล^๔ ปจฺจวีย^๕ นินฺนํตฺวา เยน ภควา เตนฺนชฺถิ ปณฺนามตฺวา
 ภควนฺตํ เจตฺทโวจ เทเสตฺถ ภาเน ภควา ธมฺมํ เทเสตฺถ สฺสโต
 ธมฺมํ สหฺนติ^๕ สฺสตา อปฺปฺรชกฺขชาติกา^๖ อสฺสํวณฺตา ธมฺมสฺส^๖
 ๑ สหฺปฺตํคิปปิ ตสฺส นามํ ๑ ๒ ส. เอวเมว ๑ ๓ ย. ทกฺขิณฺ
 ชานูมณฺฑล ๑ ๔ วา. ภูมีย ๑ ส. ปุณฺณวีย ๑ ๕ สหฺนติชาติป
 ปาโง ๑ ๖ ส. อปฺปฺรชกฺขชาติยา ๑

พุทฺธจกฺขณา โลกํ โวโถถนุโค อทฺทสฺส สํคฺคเต อปฺปฺรชกฺข
 มหารชกฺข ติกฺขินฺทฺริเย มุทฺดินฺทฺริเย สฺวากาเร ทฺวากาเร สฺวิณฺณปเป
 ทฺวิณฺณปเป อปฺเปกฺกเจ ปฺรโตกฺวชฺชภยทสฺสาวิโน วิหรนฺเต
 ทิสฺวาน พฺรหฺมานํ สหฺมปตฺติ คากาย อชฺฌณณาสี

อปรารุตา เต อมตสฺสํ ทฺวารว

เย โสถวณฺโค ปมฺมุจฺจนฺตฺ สทฺธํ ๑

วิทฺถิสฺสณฺณํ ปคฺคณํ น ภาสํ

ธมฺมํ ปณฺณํ มนุเชตฺ พฺรหฺเมติ ๑

อถโฆ พฺรหฺมา สหฺมปตฺติ กตาวกาโส โฆมฺหิ ภควตา
 ธมฺมเทสํนายาติ ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา
 ตตฺถเวณฺตรชาเย ๑

พฺรหฺมยาจนกกา นิฏฺฐิตา ๑

[๑๐] อถโฆ ภควโต เขตฺทโหสิ กสฺสํ นุ โฆ อหํ ปจฺมํ
 ธมฺมํ เทเสยฺยํ โก อิมํ ธมฺมํ จิปปเมว อาชานิสฺสํคํคิ ๑
 อถโฆ ภควโต เขตฺทโหสิ อยํ โฆ อาพาโร กาลาโม ปณฺณติโค
 พุยฺยโค เมธาวี ทิสฺสวตฺตํ อปฺปฺรชกฺขชาติโก ยนฺนุนาหํ อาพารสฺสํ
 กาลามสฺสํ ปจฺมํ ธมฺมํ เทเสยฺยํ โส อิมํ ธมฺมํ จิปปเมว
 อาชานิสฺสํคํคิ ๑ อถโฆ เทวตา อนุครหิตา ภควโต อาโรเจสิ
 สํคฺคาหกาถโก ภาณเต อาพาโร กาลาโมติ ๑ ภควโตปิ โฆ
 ๑ อิทํ ปาสาทฺวํ สํหโตปคฺคเก น ทิสฺสํคิ ๑

ฌาณํ อุกุปาติ สัตตทาถกาทกโต อาพาโร กาทาโมติ ฯ อถโฆ
 ภควโต เอตทโหสิ มหาชาณิโย โห. อาพาโร กาทาโม สเจ
 หิ โส อิมํ ฌมมํ สุกเคญฺย ชีปฺปเมว อาชาเนยฺยาติ ฯ อถโฆ
 ภควโต เอตทโหสิ กสฺสํ นุ โห อหํ ปจฺมํ ฌมมํ เทเสยฺยํ
 โก อิมํ ฌมมํ ชีปฺปเมว อาชาณิสฺสํคํติ ฯ อถโฆ ภควโต
 เอตทโหสิ อยํ โห อุกุทโก รามปฺคุโต ปณฺชิโต พุชฺคุโต
 เมธาวี ทิฆรคํ อปฺปพรชกฺขชาติโก ยนฺนุนาหํ อุกุทกสฺส
 รามปฺคุตสฺส ปจฺมํ ฌมมํ เทเสยฺยํ โส อิมํ ฌมมํ ชีปฺปเมว
 อาชาณิสฺสํคํติ ฯ อถโฆ เทวตา อนฺตรหิตา ภควโต อาโรเจสิ
 อภิทถกาทกโต ภนฺเต อุกุทโก รามปฺคุโตติ ฯ ภควโตปิ โห
 ฌาณํ อุกุปาติ อภิทถกาทกโต อุกุทโก รามปฺคุโตติ ฯ อถโฆ
 ภควโต เอตทโหสิ มหาชาณิโย โห อุกุทโก รามปฺคุโต สเจ
 หิ โส อิมํ ฌมมํ สุกเคญฺย ชีปฺปเมว อาชาเนยฺยาติ ฯ อถโฆ
 ภควโต เอตทโหสิ กสฺสํ นุ โห อหํ ปจฺมํ ฌมมํ เทเสยฺยํ
 โก อิมํ ฌมมํ ชีปฺปเมว อาชาณิสฺสํคํติ ฯ อถโฆ ภควโต เอตทโหสิ
 พหุปรการา โห เม ปณฺจวคฺคิยา ภิกฺขุ เย มํ ปธานปทิตฺตํ
 อุกฺขจฺหิํสํ ยนฺนุนาหํ ปณฺจวคฺคิยานํ ภิกฺขุณํ ปจฺมํ ฌมมํ
 เทเสยฺยนฺติ ฯ อถโฆ ภควโต เอตทโหสิ กหํ นุ โห เอตริหิ
 ปณฺจวคฺคิยา ภิกฺขุ วิหรนฺคํติ ฯ อทฺทสา โห ภควา ทิพฺเพน
 จกฺขฺนา วิสุทฺเธน อติกฺกนฺตมานุสํเกน ปณฺจวคฺคิเย ภิกฺขุ พารานตฺธิยํ

วิหฺรณฺเต อธิปตเน มิคทาเย ฯ ธตฺว โภ ภควา อุกฺกุเณยํ ยถาภีรณํ
 วิหริตฺวา เยน พาราณสี. เตन จาริกํ ปกฺกามิ ฯ

[๑๑] อทฺธสฺมา โห อูปโก อาริฉโก ภกฺขณฺทํ ธนฺตรา จ คยํ
 ธนฺตรา จ โฟธิ อทฺธานมคฺคปฺปิปฺพนํ ทิสฺสุวณ ภกฺขณฺทํ เขตฺทโวจ
 วิปฺปสฺสนฺณานิ โห เต อากุโส อิทฺทริยานิ ปริสฺสุโข นวฺวณฺโณ
 ปริโยทาทิ กัสสิ คฺควํ อากุโส อุกฺกิสฺสํ ปพฺพชิตฺโต โก วา
 เต สฺสคฺคา กสฺสํ วา คฺควํ ฐมฺมํ โรเจสฺสิติ ฯ เหวํ วุคฺเค ภกฺวา
 อูปกํ อาริฉกํ คากาหิ อชฺชณฺณาสฺส

๔. พุพภาภิกขุ ๕. พุพพิทุหมตัมมิ

ศัพท์เพ็ญ ชุมเมต อานุปัตติโต

สัพพัญญู โห ตณฺหกุชเย วิมุตโต

ឥឡូវ ចរិយុណាយ កម្ពុតុតិឥឡូវ ។

น เม อาจารย์โย อตุถิ สักโส เม น วิชฺชติ

๔. เทวทศมัม โลกทศมัม มหุติ เม ปฏิปคฺคโต ฯ

อหฺมฺหิ อรหา โถเก อหํ สํตฺถา อหฺมฺตฺโร

เอโกมฺหิ สมนฺมาสฺมฺพุทฺโธ สัตติญฺโตะสุมฺมิ นิพฺพุโต ฯ

ชุมนุมจกัฏ์ ปวตุเตตุ้ คจุนามิ กาสินุ่ ปุริ

อนุชฎคัมมิ โฉกคัมมิ อหณณิ อมตทนต์ทณิ ๑

ขก. โห่ ค่ำ อากุโธ ปฏิกานาติ อรหติ อนนุตตริโนติ . ๖

มาทิสำ เว ชินา โหนติ เย ปตุตา ชาตวทุขย์ ๑

ชิตา เม ปาปกา ชมฺมา ตสฺมาหฺมุปก ชินฺนติ ฯ

เขวํ วุคฺคเต อฺปปโก อารฺชวโก หุเวยฺยาธุโสติ^๓ วตฺวา สํสํ
โถกมฺเปตฺวา อุมฺมคฺคํ คเหตฺวา ปฏฺกามิ ฯ

[๑๒] อถโช ภควา อหฺมฺพุเพน จาริกํ จรมาโน เยน พารานตํ
อิติปตฺนํ มิคทาโย เยน ปรณจวคฺคิยา ภิกฺขุ เตนุปลงฺกมฺมิ ฯ
อทฺทสํสุ โช ปรณจวคฺคิยา ภิกฺขุ ภควนฺตํ ทฺวโร ๖ อากฺขณฺตํ
ทิสฺวาน อญฺญมญฺญํ สณฺขเปตฺุํ อยํ อาวุโส สมนฺโน โคตโม
อากฺขณฺติ พาหุตฺถิโก ปธานวิพฺภวฺโต อวตฺตฺโต พาหุตฺถาย โส
เนว อภิวาทตฺพโฬ น ปจฺจุจฺจาทฺพโฬ นาสํสํ ปตฺตจํวํ
ปฏิกฺคเหตฺพหํ อมฺีจ โช อาสํสํ สเปตฺพหํ สจฺเจ อากฺขณฺตํ
นิสฺสํ
ยถา ยถา โช ภควา ปรณจวคฺคิเย ภิกฺขุ อฺปปลงฺกมฺติ
คถา คถา เต ปรณจวคฺคิยา ภิกฺขุ สํกาย กติกาย อสณฺขํหฺนฺตา
ภควนฺตํ ปจฺจุจฺจนฺตฺวา เอโก ภควโต ปตฺตจํวํ ปฏิกฺคเหตฺ
เอโก อาสํสํ ปรณฺญาเปสฺสิ เอโก ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกถิกํ
อฺปนฺนิทฺธิปํ^๔ ฯ นิสฺสํสํ ภควา ปรณฺณคฺคเต อาสํสเน^๕ ฯ นิสฺสํ
โช ภควา ปาทะ ปฏฺชาเสสิ ฯ อมฺีสํสุ ภควนฺตํ นามเณ ๑
อาวุโสวาทเณ ๑ สมนฺนทจฺรณฺติ ฯ เขวํ วุคฺคเต ภควา ปรณจวคฺคิเย
ภิกฺขุ เขตฺทโวจ มา ภิกฺขเว ตถาคตํ นามเณ ๑ อาวุโสวาทเณ

๓ ย. หุเปยฺย อาวุโสติ ฯ วา. หุเปยฺยาธุโสติ ฯ ส. หุเวยฺย
อาวุโสติ ฯ

จ ฐมฺหาจริตฺถิ อรหํ ภิกฺขเว ตถาคโต ฐมฺมาสฺมพุทฺโธ
 โอตฺถล ภิกฺขเว โสคํ อมตมตฺตคํ อหฺมณฺสาสํมิ อหํ
 ธมฺมํ เทเสมิ ยถาธุตฺติจฺจุ^๒ ปฏฺธิปชฺชมานา นจิริสฺเสว ยสฺสํคฺคทาย
 กุตฺตปฺคตา ฐมฺมเทว อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชนฺติ ตทฺถนฺตฺตฺร
 พุทฺธมฺจริยปริโยธํ ทิฏฺฐเ เช ว ธมฺเม สยํ อภินฺนเวา สจฺฉนฺตฺตฺวา
 อปฺปสฺมปชฺช วิหริสฺสํคฺคตํ ๑ เหวํ วุคฺเต ปญฺจวคฺคิยา ภิกฺขุ
 ภควนฺตํ เอตทวโจ คายปฺปี โช คฺวํ อวฺวโส โคตม
 จริยาเย คาย ปฏฺธิปทาย คาย ทฺตฺกกรกักราย เหวชฺเชนคา
 อฺคฺคตฺตริมฺมสฺสํคฺคธมฺมํ อตฺตมริยฌานทสฺสํคฺควิเสสํ กิ ปน คฺวํ เอตฺตริ
 พาทฺตฺติโก ปชานวิพฺภนฺโต อวตฺตโต พาทฺตฺตฺตฺตฺตํ อธิคฺมิสฺสํคฺค
 อฺคฺคตฺตริมฺมสฺสํคฺคธมฺมํ อตฺตมริยฌานทสฺสํคฺควิเสสํคฺคตํ ๑ เหวํ วุคฺเต ภควา
 ปญฺจวคฺคิเย ภิกฺขุ เอตทวโจ น ภิกฺขเว ตถาคโต พาทฺตฺติโก
 น ปชานวิพฺภนฺโต น อวตฺตโต พาทฺตฺตฺตฺตํ อรหํ ภิกฺขเว ตถาคโต
 ฐมฺมาสฺมพุทฺโธ โอตฺถล ภิกฺขเว โสคํ อมตมตฺตคํ อหฺมณฺสา
 สํมิ อหํ ธมฺมํ เทเสมิ ยถาธุตฺติจฺจุ ปฏฺธิปชฺชมานา นจิริสฺเสว
 ยสฺสํคฺคทาย กุตฺตปฺคตา ฐมฺมเทว อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชนฺติ

๓ ย. ฐมฺหาจรร ๑ ๒ อิตฺต ปวํ สพุทฺธไปคฺคเกสฺส ตถาสฺสํคฺค
 ทิสฺสํคฺค ๑ โส ปน ยสฺมา ยถาธุตฺติจฺจนฺติ ปทํ ปฏฺธิปชฺชมานาติ
 ปเท กิริยาวิเสสํคฺคํ โหติ คสฺมา อติเรโกติ ทฺวสฺสํคฺค ๑ เตน คํ
 วชฺเชนคฺวา โสคํ ๑ ๓ ส. อิริยาเย ๑

ตทณฺหุคฺคํ พุรหุมนจฺริยปรีโยธํ ทิฏฺฐเช ๑ ชฺมุเม ๔ ยํ อภินฺญา
 ๕ จฺณิกคฺคา อปฺสํปชฺช วิหริสฺสํถาติ ๑ ทฺติยมฺปิ ๒ ปรณจวคฺคิยา
 ภิกฺขุ ภควนฺตํ เอตทโวจ ๑ เป ๑ ทฺติยมฺปิ ๒ ภควา ปรณจวคฺคิเย
 ภิกฺขุ เอตทโวจ ๑ เป ๑ ทฺติยมฺปิ ๒ ปรณจวคฺคิยา ภิกฺขุ
 ภควนฺตํ เอตทโวจ ๑ คายมฺปิ ๒ ทฺวํ อากุโธ โคตม จริยา
 คาย ปฏิปทาย คาย ทฺตทกรกการิกาย เนวชฺเฌคฺคา อุตฺตริมนฺตํชฺมุ
 ๕ ตมวริยฌาณทสฺสํวิเสสํ กิ ปน ทฺวํ เอตทริ พาทุติโก
 ปธานวิพฺภนฺโต อากุโธ พาทุตฺถาย อธิคฺมิสฺสํ อุตฺตริมนฺตํชฺมุ
 ๕ ตมวริยฌาณทสฺสํวิเสสํ ๑ เอวํ วุตฺเต ภควา ปรณจวคฺคิเย
 ภิกฺขุ เอตทโวจ อภิชานนํ เม โน ตฺมุเห ภิกฺขเว อิติ
 ๕ ปุพฺเพ ภาตฺติคเมตฺตนิ ๑ โนเหตํ ภนฺเต ๑ อรหํ ภิกฺขเว
 ตถาคโค สํมาสํมฺพุทฺโธ โอตฺถ ภิกฺขเว โสคํ อมตมริคํ
 ๕ อหมนฺตํอามิ อหํ ชฺมุเม เทเสมิ ยถานุสฺสิฏฺฐํ ปฏิปชฺชมานา
 ๕ นจฺริสฺสํ ๕ ยสฺสํตฺถาย กุสฺสํตฺถา สํมุเทว อการสฺมา อนคาริยํ
 ๕ ปพฺพชฺชนฺติ ตทณฺหุคฺคํ พุรหุมนจฺริยปรีโยธํ ทิฏฺฐเช ๑ ชฺมุเม
 ๕ ยํ อภินฺญา ๕ จฺณิกคฺคา อปฺสํปชฺช วิหริสฺสํถาติ ๑ อตฺถกฺขิ
 ๒ ภควา ปรณจวคฺคิเย ภิกฺขุ สญฺญาเปตฺตุ ๑ อตฺถ ๒ ปรณจวคฺคิยา
 ๒ ภิกฺขุ ภควนฺตํ สฺสํสฺสํ โสคํ โอตฺถํ อญฺญา ย จิตฺตํ อปฺปจฺจาเปตฺตุ ๑

[๑๓] อตฺถ ๒ ภควา ปรณจวคฺคิเย ภิกฺขุ อามนฺเตสิ เทวเม

๓ วา. อพฺภาจิจฺฉิตเมตฺตนิ ๑ ส. ชฺมุมาธิคคเมตฺตนิ ๑

ภิกขเว อหุตา ปพฺพชิตฺเตน น เสวิตพฺพชํ ๑ โย จายํ กาเมสุ
 กามสุตฺตติกาณฺญโยโค หีนํ คมฺโม โปถฺตฺตนิโก อนริโย อนตฺตตฺต-
 หิโต โย จายํ อตฺตติกตฺตนาณฺญโยโค ทุกฺโข อนริโย อนตฺตตฺต-
 หิโต เอเต เต ๒ ภิกขเว อุกฺโก อหุเต อหุปคฺคมฺม มชฺฌิมา ปฏิปทา
 ตถาคเตน อภิสํมุทฺตธา จกฺขุกรณํ ฌานกรณํ อุปสํมาย อภินฺนํ
 สํโมทฺธาย นิพฺพานาย สํวตฺตติ ๑ กตฺมา จ ตํ ภิกขเว มชฺฌิมา
 ปฏิปทา ตถาคเตน อภิสํมุทฺตธา จกฺขุกรณํ ฌานกรณํ อุปสํมาย
 อภินฺนํ สํโมทฺธาย นิพฺพานาย สํวตฺตติ อยมเว อริโย อจฺจุ-
 ทิโก มคฺโค เสยฺยถิํ สํมาทิจฺจิ สํมาตฺตํปโป สํมา-
 วาจา สํมากมฺมฺนโต สํมาอาชีโว สํมาวาจาโม สํมาสตี
 สํมาสมาธิ ๑ อยมํ ๒ ตํ ภิกขเว มชฺฌิมา ปฏิปทา ตถาคเตน
 อภิสํมุทฺตธา จกฺขุกรณํ ฌานกรณํ อุปสํมาย อภินฺนํ สํโมทฺธาย
 นิพฺพานาย สํวตฺตติ ๑

[๑๔] อิทํ ๒ ปน ภิกขเว ทุกฺโข อริยตฺตจํ ชาตึํ ทุกฺขา
 ขรปํ ทุกฺขา พฺยาธิปํ ทุกฺขา มรณมฺปํ ทุกฺโข อปฺปมฺเยหิ

๑ อิตฺโต ปวํ สํหโตตฺตํ จเปตฺวา สํพฺพตฺตํ กตฺเม เทวติ
 กเตตฺตํตามตาปฺจฺจา ปกฺขิตฺตา ๑ อยมฺปนํ สํหโตตฺตํ อหฺวตฺตติตฺวา
 ใสติโตติ เวทิตฺตํ ๑ ๒ สํหโตตฺตํ จเปตฺวา สํพฺพตฺตํ
 ไรตฺตํ ทิสฺสตี ๑ อยมฺปนํ สํหโตตฺตํ อหฺวตฺตติตฺวา ใสติโตติ
 ทฺวสฺสํ ๑ ๓ พฺยาธิปํ ทุกฺขาติ อิทํ ปทํ วิภงฺเก ทุกฺขตฺตจ-

[illegible]

๑๖] มหาชนกั มมุจกฏปฏคตณตฺตํ ทิปริวฏฏํ ทฺวาทศการํ ๒๑

อฺทปาทิ ฌาณํ อฺทปาทิ ปณฺณมา อฺทปาทิ วิชฺชา อฺทปาทิ อาโลโก
อฺทปาทิ ฯ

[๑๖] ยาวกัณฺณจ เม ภิกฺขเว อิมํสุ จตฺตํ อริยตฺตํเจตฺตํ
เอวณฺติปริวฏฏํ ทฺวาทศการํ ยถาภูตํ ฌาณทตฺตํ น ตฺตํวิตฺตํ
อโหสิ เหนว ตาวาหํ ภิกฺขเว ตฺเถวเก โลเก ตฺมวเรเก ตฺพรหฺมเก
ตฺตํตฺมณฺพราหฺมณียา ปชาย ตฺเถวมนุตฺตํชาย อนฺตฺตํ ตฺมมาตฺมโพรฺ
อภิสํพฺพุโห ปจฺจณฺณวตฺติ ฯ ยโต จ โข เม ภิกฺขเว อิมํสุ
จตฺตํ อริยตฺตํเจตฺตํ เอวณฺติปริวฏฏํ ทฺวาทศการํ ยถาภูตํ ฌาณทตฺตํ
ตฺตํวิตฺตํ อโหสิ อถาหํ ภิกฺขเว ตฺเถวเก โลเก ตฺมวเรเก ตฺพรหฺมเก
ตฺตํตฺมณฺพราหฺมณียา ปชาย ตฺเถวมนุตฺตํชาย อนฺตฺตํ ตฺมมาตฺมโพรฺ
อภิสํพฺพุโห ปจฺจณฺณวตฺติ ฯ ฌาณณฺจ ปน เม ทตฺตํ อฺทปาทิ
อฺทปฏา เม วิมฺุตฺติ^๑ อยมณฺติมา ชาติ นตฺติทานิ ปฺนพฺภาโวติ^๒

๑ รา. ย. อภิสํพฺพุโหติ ฯ ๒ อมฺหากํ โปตฺตํ จเปตฺวา
ตฺพพฺตฺตํ เจโตวิมฺุตฺติ ปาโช ทิตฺตํ ฯ โส น ยฺชชติ ฯ
กตฺตมา ฯ น เกวณฺตํ เจโตวิมฺุตฺติ อธิ อธิปฺเปตฺวา ปณฺณาวิมฺุตฺติมี
อธิ คหิตา ฯ ๓ อโห ปวํ อิทมโวจ ภควา อตฺตมณา
ปณฺจวคฺคิยา ภิกฺขุ ภควโต ภาตํ อภินนฺทนต์ติ ยฺโรปียโปตฺตเก
อาคํ ฯ อณฺณตฺตํ ปน น ทิตฺตํ ฯ อนตฺตตฺตณฺตฺตณฺเต ปน
ตฺพพฺตฺตํ ทิตฺตํ ฯ คตฺติยตฺตณฺตฺตณฺเต ปนนิมฺมี อิมตฺตํ ตฺตณฺเต
อวณฺณตฺตณฺเต อนตฺตตฺตณฺตฺตณฺเต วนฺณนิตํ ฯ อาทิตฺตปรียาเย

หอสมุดกลาง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ฉิมคุ้มฉิมฯ ปณ เวชยาภรณ์คุ้มมี ภานุฉมาเน ฉายคุ้มโต โทณทณ-
ฉดต์ ฉิรฉ ฉัตมฉ ฉมฉฉฉ ฉุทปาติ ยงฉฉฉ ฉมทศมฉ
ฉพพฉ ฉิโรฉมฉฉฉ ฉ

[๑๗] ปวตฺติเต จ^๑ ภคฺวตา รมฺมจกฺเก ภูมฺมา เทวํ สํพุท-
มฺมุตฺตํวณฺํ เอตมฺภคฺวตา^๒ พวราณณิยํ อิติปตฺเน มิกฺททาเย อนฺนุตฺตรํ
รมฺมจกฺกํ ปวตฺติตํ อปฺปฏิจฺจตฺตํ สมฺเณน วา พฺราหฺมณฺเณน
วา เทวเณ วา มาเรณ วา พฺรหฺมณฺหา วา เกณจิ วา โลกธฺมฺินฺนํ ๑
ภูมฺมานํ เทวํ สํพุทํ ตฺตฺวา จาตุรมฺหาราชิกํ เทวํ สํพุทมฺมุตฺต-
วณฺํ ๑ จาตุรมฺหาราชิกานํ เทวํ สํพุทํ ตฺตฺวา ตาวตฺตํวณฺํ เทวํ
สํพุทมฺมุตฺตวณฺํ ๑ เป ๑ ยามา เทว ... ตฺตฺวา เทว ... นิมฺมานวตฺติ
เทว ... ปฺรนิมฺมิตฺตวณฺํ เทว ... พฺรหฺมกายิกา เทว สํพุทมฺมุตฺต-
วณฺํ ๑ เอตมฺภคฺวตา พวราณณิยํ อิติปตฺเน มิกฺททาเย อนฺนุตฺตรํ
รมฺมจกฺกํ ปวตฺติตํ อปฺปฏิจฺจตฺตํ สมฺเณน วา พฺราหฺมณฺเณน วา
เทวเณ วา มาเรณ วา พฺรหฺมณฺหา วา เกณจิ วา โลกธฺมฺินฺนํ ๑
อิตฺติ เตน ขณฺเณ เตน มุหฺตฺเตน ยาว พฺรหฺมโลกา สํพุท-
ทพฺพุทจฺจุ ๑ อยฺยจ ทตฺตทตฺตํ โลกธฺมา^๓ สงฺกมฺมี สมฺปกมฺมี
ปน สํพุทฺต น ทิตฺตํ ๑ อิมํ ๑ อทิตฺตปริยาเย ๑ อวจเน
อนฺนุตฺตลฺกฺขณตฺตฺตนฺเต ๑ อวจเน การณํ ปรีเยตฺตพฺพํ ๑ ๑ ตี. ๑
ปน ๑ ๒ ตี. เอว ภคฺวตา ๑ ๓ อิตฺโต ปรี ย. วา. ปิตฺตเกตฺต
เตน ตฺยเณนาติ อตฺติ ๑

๑๘] มหาชนกัม พุทธอุทานัม โกณฑนญเณทัง ฌมมจกขุ ๒๓

ธมฺปเวหิ ฯ อปฺปมาโน จ อุพารโ อโภาโส โดเก ปาตุโรหิตี
อติฏกมฺม เทวานํ เทวานุภาวํ^๑ ฯ อถโฆ ภควา อุทานํ^๒ อุทานนฺตี
อณฺเณวสึ วต โภ โกณฑนญเณ อณฺเณวสึ วต โภ โกณฑนญเณติ ฯ
อิตฺติหิ ฌายธมฺโต โกณฑนญเณธสฺส อณฺเณวาโกณฑนญเณเตว^๓
นามํ อโหติ ฯ

[๑๘] อถโฆ ฌายธมา อณฺเณวาโกณฑนญเณ^๑ ทิฏฺฐชมฺโม ปตฺต-
ชมฺโม วิทิตชมฺโม ปรีโยคาพุทฺทชมฺโม ตินฺนุณวิจิจฺจุโน วิคคกถกโก
เวธารชฺชปฺปตฺโต อปรปฺปจฺจุโย ธตฺถุ ธาตฺเน ภควนฺตํ เขตทโวจ
ธมฺเภยยาหํ ภนฺเต ภควโต ธมฺมตฺเตเก ปพฺพชฺชํ ธมฺเภยยํ อปฺปธมฺปทนฺติ ฯ
เอหิ ภิกฺขุติ ภควา อโวจ ธฺวากฺขาโต ชมฺโม จร พุทฺทมจฺริยํ
ธมฺมา ทฺถุชธสฺส อณฺฺคทริยาชาติ ฯ ธา ว ตสฺส ฌายธมฺโต
อปฺปธมฺปทา อโหติ ฯ

[๑๘] อถโฆ ภควา ตทวธเสเส ภิกฺขุ ชมฺมิมยา กถาย โอวทิ
อณฺธาสึ ฯ อถโฆ ฌายธมฺโต จ วปฺปธสฺส ฌายธมฺโต จ ภทฺทิมธสฺส
ภควตา ชมฺมิมยา กถาย โอวทิมมานานํ อณฺธาสิมมานานํ วิรชํ
วีสมถํ ฌมฺมจกขุ อุทปาทิ ยงฺกณฺณจิ ธมฺมยชฺชมฺมํ ธพฺพนฺตํ
นิโรธชมฺมณฺติ ฯ เต ทิฏฺฐชมฺมา ปตฺตชมฺมา วิทิตชมฺมา ปรีโยคาพุ-
ทฺทชมฺมา ตินฺนุณวิจิจฺจุณา วิคคกถกกา เวธารชฺชปฺปตฺตา อปรปฺปจฺจุยา
๑ เขมฺยุเขน อิตฺติสฺสทฺโถ ปกฺขิตฺโต ฯ ๑ ได้ ๑ มาปญฺโน ทฺวชฺชพุโพ ฯ
๒ ย. รา. อิมํ อุทานํ ฯ ๓-๔ ย. รา. อณฺเณวาโกณฑนญเณ ฯ

ตฺตถุ ตํสเน ภควนฺตํ เขตฺทโวจํ ตถะยยาม มยํ ภนฺเต ภควโต
 สฺนฺติเก ปพฺพชฺชํ ตถะยยาม อฺปสฺมปฺทนฺติ ฯ เขต ภิภฺชโวจิ
 ภควา อโวจ สฺวากฺขาโต ธมฺโม จรต พฺรหฺมจริยํ สฺมมา
 ทฺถุขฺสฺสํ อนฺตกิริยาयाติ ฯ ตํ ๑ เสดํ อายสฺมณฺทานํ อฺปสฺมปฺทา
 อโหสิ ฯ อถโฆ ภควา ตทวเสสํ ภิภฺช นีหารภคฺโคติ ธมฺมียา
 กถาย โอวทิตฺติ อนฺตาสี ฯ ยํ ตโย ภิภฺช ปิณฺฑทาย จริตฺวา
 อาหฺรณฺติ เตน ฌพฺพคฺโค ยาเปติ ฯ อถโฆ อายสฺมโต จ
 มหานามสฺสํ อายสฺมโต จ อสฺสขิขฺสํ ภควตา ธมฺมียา กถาย
 โอวทิตฺตมานานํ อนฺตาสิตฺตมานานํ วิรชํ วิตมตํ ธมฺมจกฺขุ อฺทปาทิ
 ยงฺกิลฺลจิตฺตมฺมทฺธมฺมํ สฺพพฺพนฺตํ นิโรธธมฺมณฺติ ฯ เต ทิฏฺฐธมฺมา
 ปคฺคตธมฺมา วิทิตธมฺมา ปริโยคาพฺพธมฺมา ตินฺนณฺวิจิจฺจนา วิตคกถิ-
 กถา เวธารชฺชปฺปคฺคา อปรปฺปจฺจยา ตฺตถุ ตํสเน ภควนฺตํ
 เขตฺทโวจํ ตถะยยาม มยํ ภนฺเต ภควโต สฺนฺติเก ปพฺพชฺชํ
 ตถะยยาม อฺปสฺมปฺทนฺติ ฯ เขต ภิภฺชโวจิ ภควา อโวจ สฺวากฺขาโต
 ธมฺโม จรต พฺรหฺมจริยํ สฺมมา ทฺถุขฺสฺสํ อนฺตกิริยาयाติ ฯ
 ตํ ๑ เสดํ อายสฺมณฺทานํ อฺปสฺมปฺทา อโหสิ ฯ

[๒๐] อถโฆ ภควา ปณฺจวคฺคิเย ภิภฺช อามนฺเตสิ รุปํ
 ภิภฺชเว อนคฺคา ฯ รุปญฺจ หิทํ ภิภฺชเว อคฺคา อภิวิสฺสํ น-
 ยิทํ รุปํ อาพาธาย สํวตฺเตยฺย ตพฺพเมถ จ รุเป เอวํ เม
 ๑ อโโต ปวํ ญ. วา. ปอฺตถเกตฺถุ อิมินา นีหาเรนาติ ปาจฺทวํ อคฺคิ ฯ

ฐปํ โหตุ เอวํ เม ฐปํ มา อโหสฺสตี ฯ ยสฺมา ฯ โห ภิภูเว
 ฐปํ อณตฺตา ตสฺมา ฐปํ อาพาธาย สํวตฺตติ น ฯ ตพฺภติ
 ฐเป เอวํ เม ฐปํ โหตุ เอวํ เม ฐปํ มา อโหสฺสตี ฯ
 เวทนา อณตฺตา ฯ เวทนา ฯ หิํ ภิภูเว อตฺตา อภิวิสฺส
 นยิํ เวทนา อาพาธาย สํวตฺเตยฺย ตพฺภต ๑ เวทนาย
 เอวํ เม เวทนา โหตุ เอวํ เม เวทนา มา อโหสฺสตี ฯ ยสฺมา
 ๑ โห ภิภูเว เวทนา อณตฺตา ตสฺมา เวทนา อาพาธาย
 สํวตฺตติ น ๑ ตพฺภติ เวทนาย เอวํ เม เวทนา โหตุ เอวํ
 เม เวทนา มา อโหสฺสตี ฯ สณฺญา อณตฺตา ฯ สณฺญา ๑ หิํ
 ภิภูเว อตฺตา อภิวิสฺส นยิํ สณฺญา อาพาธาย สํวตฺเตยฺย ฯ
 ตพฺภต ๑ สณฺญาย เอวํ เม สณฺญา โหตุ เอวํ เม สณฺญา
 มา อโหสฺสตี ฯ ยสฺมา ๑ โห ภิภูเว สณฺญา อณตฺตา ตสฺมา
 สณฺญา อาพาธาย สํวตฺตติ น ๑ ตพฺภติ สณฺญาย เอวํ เม
 สณฺญา โหตุ เอวํ เม สณฺญา มา อโหสฺสตี ฯ สงฺขารว
 อณตฺตา สงฺขารว ๑ หิํ ภิภูเว อตฺตา อภิวิสฺส นยิํ
 สงฺขารว อาพาธาย สํวตฺเตยฺย ตพฺภต ๑ สงฺขารเวสฺส เอวํ
 เม สงฺขารว โหตุ เอวํ เม สงฺขารว มา อเหสฺสนฺติ ฯ ยสฺมา
 ๑ โห ภิภูเว สงฺขารว อณตฺตา ตสฺมา สงฺขารว อาพาธาย
 สํวตฺตติ น ๑ ตพฺภติ สงฺขารเวสฺส เอวํ เม สงฺขารว โหตุ
 เอวํ เม สงฺขารว มา อเหสฺสนฺติ ฯ วิญฺญาณํ อณตฺตา ฯ วิญ-

ฉาณณจ หิทำ ภิกขเว อตุตา อภิวัสส นยิทำ วิญญาณ
 อาพาราย สวคเตยฺย ทพฺเภถ จ วิญญาเน เอวํ เม วิญญาณ
 โหตุ เอวํ เม วิญญาณ มา อโหสฺสตี ๑ ยสฺมา จ โข
 ภิกขเว วิญญาณ อนตุตา ตสฺมา วิญญาณ อาพาราย สวคตติ
 น จ ทพฺภติ วิญญาเน เอวํ เม วิญญาณ โหตุ เอวํ เม
 วิญญาณ มา อโหสฺสตี ๑

[๒๓] ตํ กิ มนุสฺสํ ภิกขเว รูปี นิจุจํ วา อนิจุจํ วาติ ๑
 อนิจุจํ ภาณเต ๑ ยํ ปณานิจุจํ ทฺวํ วา ตํ สฺวํ วาติ ๑ ทฺวํ
 ภาณเต ๑ ยํ ปณานิจุจํ ทฺวํ วิปริณามธมฺมํ กถํ นุ ตํ สม-
 นุสฺสตีตุํ เอตํ มม เอโสหฺมธฺมิ เอโส เม อตุตาติ ๑ โน
 เหนํ ภาณเต ๑ เวทนา นิจุจา วา อนิจุจา วาติ ๑ อนิจุจา
 ภาณเต ๑ ยํ ปณานิจุจํ ทฺวํ วา ตํ สฺวํ วาติ ๑ ทฺวํ ภาณเต ๑
 ยํ ปณานิจุจํ ทฺวํ วิปริณามธมฺมํ กถํ นุ ตํ สมนุสฺสตีตุํ
 เอตํ มม เอโสหฺมธฺมิ เอโส เม อตุตาติ ๑ โน เหนํ
 ภาณเต ๑ สญฺญา นิจุจา วา อนิจุจา วาติ ๑ อนิจุจา ภาณเต ๑
 ยํ ปณานิจุจํ ทฺวํ วา ตํ สฺวํ วาติ ๑ ทฺวํ ภาณเต ๑ ยํ
 ปณานิจุจํ ทฺวํ วิปริณามธมฺมํ กถํ นุ ตํ สมนุสฺสตีตุํ เอตํ
 มม เอโสหฺมธฺมิ เอโส เม อตุตาติ ๑ โน เหนํ ภาณเต ๑
 สงฺขารว นิจุจา วา อนิจุจา วาติ ๑ อนิจุจา ภาณเต ๑ ยํ
 ปณานิจุจํ ทฺวํ วา ตํ สฺวํ วาติ ๑ ทฺวํ ภาณเต ๑ ยํ ปณานิจุจํ

๒๒] มหาชนุท กัณฐกตฤชณตฤคัม ยถาภูตญญานตฤคัม ๒๗

ทุกขัง วิปริณามธมมัม กถถัม ฆุ คัม สมนุสฺสติคัม เอตัม มม
เอโสหฺมตฺถิมิ เอโส เม อตฺตาติ ๑ โน เหน้ ภาณเต ๑ วิญญานัม
นิจุจํ วา อนิจุจํ วาติ ๑ อนิจุจํ ภาณเต ๑ ยัม ปณานิจุจํ ทุกขัง
วา คัม สฺขัม วาติ ๑ ทุกขัง ภาณเต ๑ ยัม ปณานิจุจํ ทุกขัง วิปริณามธมมัม
กถถัม ฆุ คัม สมนุสฺสติคัม เอตัม มม เอโสหฺมตฺถิมิ เอโส เม
อตฺตาติ ๑ โน เหน้ ภาณเต ๑

๒๒] ตตฺถมาตฺติห ภิกฺขเว ยงฺกิลฺลิจิ รุปํ อตฺตํคานาคตปจฺจุปป-
ปนฺนํ อชฺชตฺถคัม วา พหิทฺธา วา โอฬาริกํ วา สฺขมํ วา
หีนํ วา ปณิตํ วา ยัม ทูเร วา สฺนฺติเก วา สฺพพํ รุปํ
เนตัม มม เนโสหฺมตฺถิมิ น เมโส อตฺตาติ เอวเมตัม ยถาภูตัม
สํมุปฺปญฺญา ยทฺธสฺสพฺพํ ๑ ยถา กาลิ เวทนา อตฺตํคานาคตปจฺจุปป-
ปนฺนา อชฺชตฺถคตา วา พหิทฺธา วา โอฬาริกา วา สฺขมา วา หีนา
วา ปณิตา วา ยถา ทูเร วา สฺนฺติเก วา สฺพพา เวทนา
เนตัม มม เนโสหฺมตฺถิมิ น เมโส อตฺตาติ เอวเมตัม ยถาภูตัม
สํมุปฺปญฺญา ยทฺธสฺสพฺพํ ๑ ยถา กาลิ สฺญญา อตฺตํคานาคตปจฺจุปป-
ปนฺนา อชฺชตฺถคตา วา พหิทฺธา วา โอฬาริกา วา สฺขมา วา หีนา
วา ปณิตา วา ยถา ทูเร วา สฺนฺติเก วา สฺพพา สฺญญา
เนตัม มม เนโสหฺมตฺถิมิ น เมโส อตฺตาติ เอวเมตัม ยถาภูตัม
สํมุปฺปญฺญา ยทฺธสฺสพฺพํ ๑ ยถา กาลิ สฺงฺขารว อตฺตํคานาคตปจฺจุ-
ปปนฺนา อชฺชตฺถคตา วา พหิทฺธา วา โอฬาริกา วา สฺขมา วา

ทีณา วา ปณิตา วา เย ทูเร วา สหุติเก วา สัพเพ สงฺขารรา
 เนตํ มม เนโสหฺมสมฺมิมิ น เมโส อตฺตาคติ เหวเมตํ ยถาภูทํ
 สมนุสฺสเนตฺตวํ ทฏฺฐพฺพํ ๑ ยงฺกิญฺจิ วิญฺญาณํ อตฺตคานาคค-
 ปจฺจุปปนฺนํ อชฺชเวตฺตํ วา พหิทฺธา วา โอฬาริกํ วา สฺสุมํ วา
 ทินฺนํ วา ปณิตํ วา ยํ ทูเร วา สหุติเก วา สัพเพ วิญฺญาณํ
 เนตํ มม เนโสหฺมสมฺมิมิ น เมโส อตฺตาคติ เหวเมตํ ยถาภูทํ
 สมนุสฺสเนตฺตวํ ทฏฺฐพฺพํ ๑

[๒๓] เหว ปสฺสํ ภิกฺขเว สฺสวา อริยสํวโก รูปสฺมิมิ
 นิพฺพิณฑติ เวทนายปิ นิพฺพิณฑติ สมนุสฺสเนตฺตวํปิ นิพฺพิณฑติ สงฺขารสฺมิมิ
 นิพฺพิณฑติ วิญฺญาณสฺมิมิ นิพฺพิณฑติ นิพฺพิณฑํ วิรชฺชติ วิราคา
 วิมฺบุจฺจติ วิมุตฺตํ วิคฺคตมิตฺติ ฌานํ โหติ ชีณา ชาติ วุตฺติตํ
 พุทฺทมจฺจริยํ กตํ กวณฺเณยํ นวปรี อิตฺถคฺคตฺตยาติ ปชานาตฺติ ๑

[๒๔] อิทมวโจ ภควา ๑ อตฺตมณา ปญฺจวคฺคิยา ภิกฺขุ ภควโต
 ภาตฺตํ อภินนฺทํ ๑ อิมสฺมิมิ จ ปน เวชฺชยาภรณสฺมิมิ ภณฺณมานเ
 ปญฺจวคฺคิยานํ ภิกฺขุณฺํ อนุปาทาย อาสเวหิ จิตฺตานิ วิมฺบุจฺจิสฺส ๑

เตน โห ปน สมนฺน น โถเก อรหฺนโต โหณฺติ ๑

ปจฺจมาณวารี

[๒๕] เตน โห ปน สมนฺน พวราณสฺสิมิ ยโส นาม กุตฺตปฺพุโต
 เสฏฺฐิปฺพุโต สฺสุมมาโต โหติ ๑ ตสฺส ตโย ปาสาทา โหณฺติ

๑ วิมุตฺตมฺหิทธิปิ ปาโส ๑

เอโก เหมนฺติโก เอโก คิมฺหิโก เอโก วสฺสํโก ๑ โส
 วสฺสํโก ปาสาเท จตฺตาริ มาเต^๑ นิปฺปฺริเสหิ ตฺริเยหิ ปริจายมาโน
 น เญจฺปาสาทํ โอโรหติ ๑ อถ โย ยสฺสํ กุปฺปคฺคตฺตฺตฺ ปณฺจหิ
 กามคฺคเนหิ สมนฺปีตฺตฺตฺ สมนฺจิกฺกตฺตฺตฺ ปริจายมานสฺสํ ปฏิกจฺเจว^๒
 นิตฺทา โอกฺกมฺมิ ปริชนตฺสํปี ปจฺจนา นิตฺทา โอกฺกมฺมิ ๑ สพุพ-
 รคฺติโย จ เตตฺตฺปทีโป ฉายติ ๑ อถ โย ยโส กุปฺปคฺคโต
 ปฏิกจฺเจว ปพุชฺฌณฺติคฺคา^๓ อทฺทสฺส สกํ ปริชนํ สฺปนฺนํ อณฺณนิสฺสา
 กจฺเจ วีนํ อณฺณนิสฺสา กณฺเจะ มุทฺติงฺกํ^๔ อณฺณนิสฺสา อูเร^๕
 อานมฺพวํ อณฺณํ วิเกสฺสํ อณฺณํ วิเชพฺพิกํ อณฺณา^๖ วิป-
 ปตฺตฺนคฺติโย หตฺตฺตฺปคฺคตํ สฺสํนํ มณฺเฒ ๑ ทิสฺสวณฺตฺสํ อาทันโว
 ปาตฺรโหสิ นิสฺสํพาทาย จิตฺตํ สณฺจาสฺสิ ๑ อถ โย ยโส กุปฺปคฺคโต
 อุกฺกานํ อุกฺกานเสสิ อฺปทฺทคฺคํ วต โภ อฺปตฺตฺตฺตฺตฺ วต โภติ ๑
 อถ โย ยโส กุปฺปคฺคโต สฺสวณฺณปาทุกฺกาโย อารโหิตฺวา เยน
 นินฺเวสฺนทฺวารํ เตนปตฺตฺกมฺมิ ๑ อมนฺนสฺสา ทฺวารํ วิจฺจิสฺสุ มา
 ยสฺสํ กุปฺปคฺคตฺตฺตฺ โกจิ อมนฺตรายมกาสฺสิ อคฺการสฺมา อณฺคาริยํ

๑ ตี. วสฺสํโก มาเต ๑ ๒ ย. ตี. ปฏิกจฺเจว ๑ ๓ ย. รา.
 ปฏิกจฺเจว ๑ ๔ ย. ตี. มุทฺติงฺกํ. โส ปน มฤทฺตฺโคติ
 สกฺกตฺตฺตฺน น สเมติ ๑ ๕ ย. รา. ตี. กจฺเจ ๑ ๖ สพุพคฺค
 น ทิสฺสวณฺตฺตํ ปาโส อณฺณคฺค รามณฺณปคฺคตฺตา ๑ อยมฺปนํ ตํ
 อมนฺนคฺคตฺตา โสคฺคโคติ เวทิตฺตฺตฺ ๑

เตยฺยถาปี นาม สฺพุทฺธํ วุตฺตํ อปคตกาฬํ สมนฺเทว ราชํ
ปฏิกุคฺคเนหฺยฺย เอวเมว ยสฺสํ กุตปุตฺตํ คสฺมึเขวาสเน วิราชํ
วักมถํ ฐมฺมจกฺขํ อุกฺกปาที ยงฺกิญฺจิ สฺมฺกยธมฺมํ สฺพพฺพคํ
นิโรธธมฺมนฺติ ฯ

[๒๗] อถ โข ยสฺสํ กุตปุตฺตํ มาตา ปาสาทํ อภिरูหิตฺวา
ยสํ กุตปุตฺตํ อปสฺสํนฺตี เยน เตฺยฺยจฺ्ञี คหปติ เตนฺอุปสฺงกมิ
อุปสฺงกมิตฺวา เตฺยฺยจฺ्ञี คหปติ เอตทโวจ ปุตุโต เต คหปติ
ยโส น ทิสฺสํตฺติ ฯ อถ โข เตฺยฺยจฺ्ञี คหปติ จตุทฺทิสฺสา อสฺสํทฺฐเต
อุยฺโยเชตฺวา สํมณฺเฑว เยน อิตฺปิคนํ มิคทาโย เตนฺอุปสฺงกมิ ฯ
อทฺทสฺสา โข เตฺยฺยจฺ्ञี คหปติ สฺวณฺณปาทูกานํ นิฏฺเฆปํ ทิสฺวาน
คณฺเฑว อนฺคมา^๑ ฯ อทฺทสฺสา โข ภควา เตฺยฺยจฺ्ञี คหปติ ทฺฐโต ว
อาคจฺฉนฺตํ ฯ ทิสฺวาน ภควโต เอตทโหสิ ยนฺนฺนาหํ ตถารูปํ
อิทฺธวาทิสฺสํวํ อภิสฺสํวเรยฺยํ ยถา เตฺยฺยจฺ्ञี คหปติ อิทฺธิ นิสฺสินฺโน
อิทฺธิ นิสฺสินฺนํ ยสํ กุตปุตฺตํ น ปสฺสํเสยฺยาติ ฯ อถ โข ภควา
ตถารูปํ อิทฺธวาทิสฺสํวํ อภิสฺสํวเรติ ฯ อถ โข เตฺยฺยจฺ्ञี คหปติ
เยน ภควา เตนฺอุปสฺงกมิ อุปสฺงกมิตฺวา ภควนฺตํ เอตทโวจ
อปี^๒ ภนฺเต ภควา ยสํ กุตปุตฺตํ ปสฺสํเสยฺยาติ ฯ เตนฺหิ คหปติ
นิตฺถํ อปฺเปว นาม ทฺวํ อิทฺธิ นิสฺสินฺโน อิทฺธิ นิสฺสินฺนํ ยสํ กุตปุตฺตํ
ปสฺสํเสยฺยาตฺติ ฯ อถ โข เตฺยฺยจฺ्ञี คหปติ อีเชว กิราทํ นิสฺสินฺโน อิทฺธิ

๑ ย. อนฺคมาตี ฯ ๒ ว. อปีนุ ฯ

๒๘] มหาชนกัมม บัณฑิต อรรถกถาปจฺจิม สุตฺตํ ปิตุโน ธรรมจกฺขํ ๓๓

คตฺตํ ๑ โส ๑ โสเก ปจฺจิมํ อปฺปาสโก อโหสิ เตวํจิโก ๑

[๒๘] อถ โส บัณฑิต กุตฺตํ บัณฑิต ปิตุโน ธรรมจกฺขํ เทสิยมาเน
ยถาปิฏกํ ยถาปิฏกํ ภูมึ ปจฺจเวกฺขณํ อปฺปาทาย อสฺสเวหิ
จิตฺตํ วิมฺมจฺจ ๑ อถ โส ภควโต เอตทโหสิ บัณฑิต โส กุตฺตํ
ปิตุโน ธรรมจกฺขํ เทสิยมาเน ยถาปิฏกํ ยถาปิฏกํ ภูมึ ปจฺจเวกฺขณํ
อปฺปาทาย อสฺสเวหิ จิตฺตํ วิมฺมจฺจ อภฺยโฬ โส ยโส กุตฺตํ
หิณายวตฺติตฺวา กาเม ปริภุชฺชิตุํ เสยฺยถาปิ ปุพฺเพ อคฺคาริกฺกุโต
ยมนฺนาหํ ตํ อิทฺธาภิสงฺขารํ ปฏิปฺปสฺสํมฺเภยฺยนฺติ ๑ อถ โส ภควา
ตํ อิทฺธาภิสงฺขารํ ปฏิปฺปสฺสํมฺเภยฺย ๑ อทฺทสา โส เสยฺยจํ คหปติ
ยโส กุตฺตํ นิสินฺนํ ทิสฺวาน ยโส กุตฺตํ เอตทโวจ มาตา
เต ตาต ยโส ปรีเทว โส กสฺมาปฺนนา เทหิ มาตุยา^๒ ชีวิตฺตํ ๑
อถ โส ยโส กุตฺตํ ภควนฺตํ อุตฺตโรเกสิ ๑ อถ โส ภควา เสยฺยจํ
คหปติ เอตทโวจ ตํ กิ มนฺนสํ คหปติ บัณฑิต กุตฺตํ
เสยฺยธมฺมาณเณน เสยฺยธมฺมาณเณน ธรรมโม ทิฏฺฐิโส เสยฺยถาปิ
ตยา ตสฺส ยถาปิฏกํ ยถาปิฏกํ ภูมึ ปจฺจเวกฺขณํ อปฺปาทาย
อสฺสเวหิ จิตฺตํ วิมฺมจฺจ - อภฺยโฬ นุ โส ยโส คหปติ หิณายวตฺติตฺวา
กาเม ปริภุชฺชิตุํ เสยฺยถาปิ ปุพฺเพ อคฺคาริกฺกุโตติ ๑ โน เหน้
ภนฺเตติ ๑ บัณฑิต โส คหปติ กุตฺตํ เสยฺยธมฺมาณเณน เสยฺย

๑ ย. ส. ปรีเทวโส กสฺมาปฺนนา ๑ วา. ปรีเทว โส กสฺมาปฺนนา ๑

๒ ย. มาตุ ๑

ทตฺตฺเนน ธมฺโม ทิฏฺฐโงฺ ติสฺสยถาปิ ตยา ตตฺตฺ ยถาทิฏฺฐํ
 ยถาวิจิตํ ภูมึ ปจฺจุเวกฺขนฺตตฺตฺ อณุปาทาย ชาตฺเวหิ จิตฺตํ วิมุตฺตํ
 อภฺโพ ไช คหปติ ยโส กุตฺตฺโคโต ธีนํยาวคฺคิตฺตฺวา กาเม
 ปริภุญฺชิตฺตํ ติสฺสยถาปิ ปุพฺเพ อาคาวิกฺกุโตนฺติ ฯ ๑ ๓ ภา ภาเน
 ยตฺตตฺตฺ กุตฺตฺตตฺตตฺตฺ ตฺตฺตฺ ภาเน ยตฺตตฺตฺ กุตฺตฺตตฺตตฺตฺ ยถา
 ยตฺตตฺตฺ กุตฺตฺตตฺตตฺตฺ อณุปาทาย ชาตฺเวหิ จิตฺตํ วิมุตฺตํ อธิวาเสตฺต
 เม ภาเน ภควา อชฺชตฺตนาถ ภาตฺตํ ยเสน กุตฺตฺตตฺตตฺตตฺตตฺตตฺตตฺต
 ตมฺเณนาติ ฯ ๑ อธิวาเสตฺติ ภควา ตฺตฺตฺตภาเวเน ฯ ๑ อถ ไช เตญฺจํ
 คหปติ ภควโต อธิวาสนํ วิทิตฺตฺวา อญฺจายาสนา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺตฺวา
 ปทกฺขิณํ กตฺตฺวา ปกฺกามิ ฯ ๑ อถ ไช ยโส กุตฺตฺโคโต อจิรปฺปกฺกนฺเต
 เตญฺจิมฺหิ คหปติมฺหิ ภควนฺตํ เขตฺตโวจ ติสฺสยถา ภาเน
 ภควโต ตฺตฺตฺตเก ปพฺพชฺชํ ติสฺสยถา อุตฺตมฺปทนฺติ ฯ ๑ เขหิ ภิกฺขุ
 ภควา อโวจ ตฺตฺตภาวโต ธมฺโม จร พฺรหฺมจฺริยนฺติ ฯ ๑ ๔ ๓
 ๖ ตตฺตฺต อายตฺตมฺโค อุตฺตมฺปทา อโหสิ ฯ ๑

เตน ไช ปน ตมฺเยน ตตฺต โถเก อรหฺนฺโค โหนติ ฯ ๑

ยตฺตตฺตตฺต ปพฺพชฺชา^๒ นิฏฺฐิตา ฯ ๑

๓ อิมํธมฺมํ จาเน กตฺตฺตจํ ตมฺมา ทฺตฺตตฺตตฺต อเนกทริยาชาติ ปกฺกิตฺตํ ๑
 ตมฺปน ยตฺตมา เตนํยตฺตมฺตา ทฺตฺตตฺตตฺตโค กโต อโหสิ นคฺคิ
 ตตฺตตฺต อคฺคตฺตํ กรณียํ ตตฺตมา อติเรกนฺติ ทญฺจพฺพุ ๑ ๒ ๕
 ยตฺตปพฺพชฺชา ๑

๒๘] มหาชนุทกัมมยัตถัง มาตุ ปุราณทุติยิกาย ๑ ชมฺมจกฺขุ ๓๕

[๒๘] อถ โข ภควา ปุพฺพณฺหสมํ ยินฺวาเสตุวา ปคฺคตจิวฺรมาทาย
อายสฺมตา ยเสน ปจฺจาสฺมณฺเณน เยน เสฏฺฐจิสฺส คหปติสฺส
นิเวสํ เตนุปลงฺกมฺมิ อฺปฺปลงฺกมิตฺวา ปณฺณตฺเต อาสเน นิสฺสํ ๑
อถ โข อายสฺมโต ยตฺถ มาตา ๑ ปุราณทุติยิกา ๑ เยน
ภควา เตนุปลงฺกมฺมํ อฺปฺปลงฺกมิตฺวา ภควนฺทํ อภิวาทิตฺวา
เอกมฺนํ นิสฺสํ ๑ ตาํ ภควา อณฺุพฺพิทํ กเถสิ เสยฺยถิํ
ทานกํ สีสกํ สคฺคกํ กามานํ อาทินวํ โอการํ สงฺกิตฺตํ
เนกขมฺเม อานิสฺสํ ปกาเสสิ ๑ ยทา ตา ภควา อณฺเฑวสิ กตฺถจิตฺตา
มฺหฺจิตฺตา วิหฺวณฺจิตฺตา อฺทกฺกจิตฺตา ปสฺสนจิตฺตา อถ ยา
พฺพุทฺธานํ สํมกฺกตฺติกา ชมฺมเทสนา ทํ ปกาเสสิ ทฺวํ สมฺมทํ
นิโรธํ มคฺคํ ๑ เสยฺยถาปี นาม สฺทฺทํ วตฺถํ อปคฺคกาทกํ สมฺมเทว
รชํ ปฏิกฺขณฺเอยฺย เอวเมว ตาํ ตสฺมึเวยวสเน วิรชํ วิตมถํ
ชมฺมจกฺขุ อฺทปาทิ ยงฺกิตฺติ สมฺมทชมฺมํ สพฺพนํ นิโรชชมฺ-
มฺหิตํ ๑ ตา ทิฏฺฐชมฺมา ปคฺคตชมฺมา วิทิตชมฺมา ปรีโยคาพฺพรชมฺมา
คินฺนวิจิจฺจนา วิคตกถกฺกา เวสํรชชปคฺคา อปรปฺปจฺจยา สคฺค
สํสเน ภควนฺทํ เขตฺทวโจจํ อภิกฺกนฺทํ ภนฺเต อภิกฺกนฺทํ ภนฺเต
เสยฺยถาปี ภนฺเต นิภกฺขชิตํ วา อุกฺกชฺเชย ปฏิจฺจนํ วา
จิเวยฺย มฺพฺพหตฺถํ วา มคฺคํ อจฺจิกฺขเยยฺย อหฺรกาเร วา
เตตปฺปชฺชิตํ ชาเรยฺย จกฺขมฺนโต รูปานิ ทกฺขนฺตํติ เอวเมว
ภควตา อเนกปริยาเยน ชมฺโม ปกาสิโต เอตา มํ ภนฺเต

ภควนุฑิ ธรรมิ คจฺฉาม ชมฺมณฺญํ ภิกฺขุสงฺฆณฺญํ อฺปฺปาสิตกาโย
 โน ภควา ชาเรตุ อชฺชตฺตคฺเค ปาณฺนเปตา ธรรมิ คตฺตาคิ ฯ ตา
 จ โถเก ปจฺฉมํ อฺปฺปาสิตกา อเหตุํ เตวาจิกา ฯ อถโฆ อายสฺมโต
 ยตฺตํ มาตา จ ปิตา จ ปุราณทฺตียิกา จ ภควนุฑณฺญํ อายสฺมณฺนุฑณฺญํ
 ยตฺ ปรณฺตีเตน ชาทณฺนีเยน โภชนนฺีเยน สหคฺคตา สมนุฑปฺเปตฺวา สมนุฑวา-
 เรตฺวา ภควนุฑิ ภุคฺคตาวิ โอนฺตีคปฺตฺตปาณฺนี เอกมฺนุฑิ นิสฺสํทิสฺสุ ฯ
 อถโฆ ภควา อายสฺมโต ยตฺตํ มาตฺรณฺญํ ปิตฺรณฺญํ ปุราณทฺตียิกณฺญํ
 ชมฺมิมิยา กถาย สมนุฑตฺเตตฺวา สมาทเปตฺวา สมนุฑเตเชตฺวา สมนุฑหิ-
 เตตฺวา อฺนฺนุชํยาสนา ปกุกามิ ฯ

[๓๐] อตฺถโสตุสฺสุ โฆ อายสฺมโต ยตฺตํ จคฺคตาโร คิหิสฺสหายกา
 พวราณสฺสยํ เตจฺฉาณฺนุเตจฺฉาณฺนํ กุณฺณํ ปุคฺคตา วิมโต สฺสุพาหุ ปุณฺณชฺชิ
 ควฺมปฺติ ยโส กิร กุตฺตปฺตฺโต เกตฺมตฺตํ โอยหาเรตฺวา กาสํยาณิ
 วตฺถาณิ อจฺฉาเทตฺวา อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชิโตติ ฯ สุตฺตวณ
 เนตฺ อยทโทติ น หิ ญฺญํ โส โอรโก ชมฺมวินโย น ตา
 โอรกา^๒ ปพฺพชฺชา ยคฺคต ยโส กุตฺตปฺตฺโต เกตฺมตฺตํ โอยหาเรตฺวา
 กาสํยาณิ วตฺถาณิ อจฺฉาเทตฺวา อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชิโตติ ฯ
 เต เยนายสฺมา ยโส เตนุปลตฺตํมิตฺตํ อฺปฺปตฺตํมิตฺตวา อายสฺมณฺนุฑิ
 ยตฺ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนุฑิ อฺนฺนุจิสฺสุ ฯ อถโฆ อายสฺมา ยโส
 เต จคฺคตาโร คิหิสฺสหายเก อาทาย เยน ภควา เตนุปลตฺตํมิ

๑ ตี. นหนฺน ๑ ๒ ตี. โอริกา ๑

อุปฺปตฺตมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺหุตํ นิธํตี เอกมฺหุตํ
 นิธินฺโน โส อายสฺมา ยโส เอกทโวจ อิม เม ภนฺเต จตุตาโร
 คิหิสังหายกา พารานตฺธิยํ เสฏฺฐาณฺเสฏฺฐิณํ กุณานํ ปุตุตา วิมโต
 สฺสุพาหุ ปุณฺณชฺชิ ควมฺปติ อิม ภควา โยวทฺธ อนุตฺตํศฺฐติ ฯ
 เตสํ ภควา อนุปฺพุพฺพิกํ กเถสิ เสยฺยถํ ทานกํ สັถกํ
 สํคฺคกํ กามานํ อาทนํว โสการํ สํกิเลสํ เนกขมฺเม อานิสฺสํ
 ปกาเสสิ ฯ ยทา เต ภควา อญฺเฌาสิ กถฺตจฺจุเต มุทฺตจฺจุเต
 วิณฺวณจฺจุเต อุตฺตจฺจุเต ปถฺนจฺจุเต อถ ยา พุทฺธานํ
 สํมุกฺกัฏฺฐิกา ธมฺมเทสฺสา ทํ ปกาเสสิ ทฺวํ สํมูหํ นิโรธํ
 มคฺคํ ฯ เสยฺยถาปี นาม สฺสทฺธํ วตฺถํ อปคฺคกาทกํ สํมมเทว
 รชนํ ปฏิคฺคณฺเอยฺย เอยฺเมว เตสํ ตสฺมิเวยวาสเน วิรชํ วิตมถํ
 ธมฺมจกฺขํ อุตฺปาติ ยงฺกิณฺณิ สํมูทฺธธมฺมํ สํพฺพนฺตํ นิโรธธมฺ-
 มนฺติ ฯ เต ทิฏฺฐธมฺมา ปตฺตธมฺมา วิทิตฺธมฺมา ปริโยคาฬธมฺมา
 ตินฺนุณฺณวิจฺจิกฺขณา วิคตกถํกถา เวธารชฺชปฺปคฺคตา อปรปฺปจฺจุยา สํคฺค-
 สํสเน ภควนฺตํ เอกทโวจํ ตเถยฺยาม มยํ ภนฺเต ภควโต
 สํนฺติเก ปพฺพชฺชํ ตเถยฺยาม อุปฺปตฺตมฺพทฺนฺติ ฯ อถ ภิกฺขโวติ
 ภควา อโวจ สฺวาภฺชาโต ธมฺโม จรต พฺรหฺมจฺริยํ สํมมา ทฺวํธสฺส
 อนุตฺตกิริยาชาติ ฯ สํ ว เตสํ อายสฺมณฺฑานํ อุปฺปตฺตมฺพทา อโหสิ ฯ
 อถ โส ภควา เต ภิกฺขุ ธมฺมียา กถา โยวติ อนุตฺตํ ฯ เตสํ
 ภควตา ธมฺมียา กถา โยวทฺธิยมานานํ อนุตฺตํธมฺมมานานํ อนุปาทาย

ธาสเวหิ จิตฺตานิ วิมุจฺจิสฺสุ ฯ

เตน โช ปน สมนฺเยน เขภาทสฺส โลเก อรหฺนฺโต โหหนฺติ ฯ

จตุคฺคิหิสฺสหายกปฺพพชฺชา นิฏฺฐิตา ฯ

[๓๓] อตฺถโสถฺสุ โช อายสฺมโต ยสฺสสฺส ปณฺณาสมคฺคตา คิหิสฺสหายกา
 ฆานปทา ปุพฺพานุปุพฺพกานํ กุฏานํ ปุคฺคตา ยโส กิร กุฏปฺคฺโค
 เกสฺมสฺสสฺสุ โธหาเรตฺวา กาสายานิ วตฺถานิ อจฺฉาเทตฺวา อการสฺมา
 อนคาริยํ ปพฺพชฺชิตฺติ ฯ สุตฺวาน เนสฺส เขตฺทโหสิ น หิ ญฺห
 โส โอโรโก ชมฺมวินโย น สํ โอโรกา ปพฺพชฺชา ยตฺถ
 ยโส กุฏปฺคฺโค เกสฺมสฺสสฺสุ โธหาเรตฺวา กาสายานิ วตฺถานิ อจฺฉา-
 เทตฺวา อการสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชิตฺติ ฯ เต เยนายสฺมา ยโส
 เทนุปลงฺกมัสฺสุ อฺปฺปลงฺกมิตฺวา อายสฺมนฺตํ ยสฺ อภิวาเทตฺวา เขกมฺนฺตํ
 อฏฺฐิสฺสุ ฯ อถโช อายสฺมา ยโส เต ปณฺณาสมคฺคเต คิหิสฺสหายเก
 อาทาย เยน ภควา เทนุปลงฺกมิ อฺปฺปลงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ
 อภิวาเทตฺวา เขกมฺนฺตํ นิสฺสีทิ เขกมฺนฺตํ นิสฺสินฺโน โช อายสฺมา
 ยโส ภควนฺตํ เขตฺทโวจ อิม เม ภนฺเต ปณฺณาสมคฺคตา
 คิหิสฺสหายกา ฆานปทา ปุพฺพานุปุพฺพกานํ กุฏานํ ปุคฺคตา อิม ภควา
 โอวทฺตุ อนุสํวตฺตฺติ ฯ เคสฺส ภควา อนฺนุพฺพุพิกถํ กเถสิ เสยฺยถิํ
 ทานกถํ สักกถํ สกฺกถกถํ กามานํ ชาติถนํ โอการํ สจฺจิกเถสฺส
 เนกฺขมฺเม อานิสฺสํ ปอาเสสิ ฯ ยทา เต ภควา อณฺเฏวสิ กตฺถจฺจิตฺเต
 มุทฺตจฺจิตฺเต วินิวฺรณจฺจิตฺเต อุกฺกจฺจิตฺเต ปสฺนฺนจฺจิตฺเต อถ ยา พุทฺธานํ

๓๒] มหาชนุกรม เอกอัญชิ อรหุโต สัพพปาเสหิ มุตติกถา ๓๘

สำนูกฤตติกา ธรรมเทศนา คำ ปกาเสถี ทุกข์ สมุทัย นิโรธ
 มคค์ ๑ เสวยถาปี่ นาม สุกุฏี วจุณิ อปคตกาพกั สมุมเทว
 รชนั ปฏิคคณฺหยฺย เหวเมว เคตฺ ตสฺมึเวยวตฺเน จิรชฺ จิตฺมถิ
 รมฺจกฺขุ อุกฺพาติ ยงฺกัณฺณจิ สมุทฺยธมฺมํ สัพฺพหนฺตํ นิโรธธมฺมนฺติ ๑
 เต ทิฏฺฐธมฺมา ปคฺคธมฺมา จิตฺตธมฺมา ปริโยคาพฺพธมฺมา คินฺณ-
 จิจิกิจฺจนา จิตฺตกถกฺกตา เวสํารชฺชปฺปคฺคตา อปรปฺปจฺจยา สคฺค
 สํสเน ภควนฺตํ เขตฺทโวจุํ ทถฺยยาม มยฺ ภนฺเต ภควโศ ธนฺติเก
 ปพฺพชฺชํ ทถฺยยาม อฺปสฺมปฺทนฺติ ๑ เถ ภิกฺขโวจิ ภควา อโวจ
 สฺวากฺขาโต ธมฺโม จรท พฺรหฺมจฺริยํ ธมฺมา ทุกฺขสฺส ธนฺตทริยา-
 ยาทิ ๑ ธา ๑ เคตฺ อายสฺมณฺตานํ อฺปสฺมปฺทา อโหสิ ๑ อถโฆ
 ภควา เต ภิกฺขุ ธมฺมียา กถาย โธวทิ ธนุสํสํ ๑ เคตฺ ภควตา
 ธมฺมียา กถาย โธวทียมานานํ ธนุสํสํสํมานานํ ธนุสํสํสํ ปาทาย ธาตฺเวหิ
 จิตฺตานํ วิมฺจุจฺจํ ๑

เคน ไช ปน สัมเบ เอกตฺยจี โตเก อรหุโค โหนฺติ ฯ

[๓๒] อตฺโธ ภควา ภิกขุ อามนฺเตสึ มุตฺตาหํ ภิกขเว
 สัพพปาลေหิ เย ทิปฺพา ये จ มานูสา ตุมฺहेปิ ภิกขเว
 มุตฺตา สัพพปาลေหิ ये ทิปฺพา ये จ มานูสา จรท ภิกขเว
 จาริกं พุชฺชนหิตาย พุชฺชนสุखाय โสภณานุกมฺபาย อตุลา ย หิตาย
 สุखाय เทวมนุสฺसानํ มา เอเกน เทว อคมิศฺส เตเสถ
 ภิกขเว ชมมํ อาทิกถยานํ มชฺฌเมกถยานํ ปรีโยตามกถยานํ

ธาคถัม สัพพชณัม เกวตปริปัญณัม ปริสุทฺธัม พุทฺธมจริยัม ปกาเสถ
 สมนฺติ สคฺคตา อปฺปพรชกฺขชาตिका อสฺสธวณฺตา ชมฺมสฺสํ ปริทายนฺติ
 ภวิสฺสํชณฺติ ชมฺมสฺสํ อณฺเวยาตาโร อหฺมึมี ภิက္ขเว เยเน อรุเวธา
 เณยานิกโม เตนฺนปตฺตํกมิตฺตํมิมิ ชมฺมเทสํนายาติ ฯ

[๓๓] ธถโฆ มาโร ปาบีมา เยเน ภคฺวา เตนฺนปตฺตํกมิ
 อฺปนตฺตํกมิตฺตวา ภคฺวณฺตํ คากาย อชฺฌณภาสี ฯ

พทฺโธติ สัพพปาเสหิ เย ทิพฺพวา เย จ มานุสฺสา
 มหาพฺนุชนพทฺโธติ น เม สมนฺน โมกฺขสํตีติ ฯ
 มุคฺโคติ สัพพปาเสหิ เย ทิพฺพวา เย จ มานุสฺสา
 มหาพฺนุชนมุคฺโคติ นินฺโท ตฺวณฺตี อณฺตกาติ ฯ
 อณฺตภิက္ขจโร ปาโส ยฺวายํ^๑ จรติ มานโส
 เตนฺน ตํ พนฺนชยิตฺตํมิมิ^๒ น เม สมนฺน โมกฺขสํตีติ ฯ
 รุปา สทฺททา คณฺฐา รธฺสา โผฏฺฐพฺพวา จ มโนรมา
 เขตฺถ เม วิคฺโคตฺถ นนฺโท นินฺโท ตฺวณฺตี อณฺตกาติ ฯ
 ธถโฆ มาโร ปาบีมา ชานาติ มํ ภคฺวา ชานาติ มํ

สฺสคฺโคติ ทฺวชฺชี ทฺวณฺนโน ตคฺคเณวณฺตรชายิ ฯ

มารกกา นิฏฺฐิตา

[๓๔] เตนฺน โฆ ปน สมนฺน ภิက္ขุ นานาภิสฺสา นานาชนปทา
 ปพฺพชฺชาเปกฺกเช จ อฺปนตฺตํปทาเปกฺกเช จ อาเนนฺติ ภคฺวา เน

๑ ส. สฺวายํ ฯ ๒ ย. รา. ส. พารชยิตฺตํมิมิ ฯ

ปุพฺพชาเชตฺตํ อุปฺถมฺปาเทตฺตํ ๑ คตฺถ ภิกฺขุ เจว ภิกฺขุ
 ปุพฺพชฺชาเปกฺขา ๑ อุปฺถมฺปทาเปกฺขา ๑ ๑ อถ โข ภควโต
 รโหคคตฺส ปฺปฺยตฺถนํ เหวํ เจตฺโส ปวิตฺถโก อุตฺปาทิ
 เอตฺรหิ โข ภิกฺขุ นานาทิสา นานาชนปทา ปุพฺพชฺชาเปกฺเข ๑
 อุปฺถมฺปทาเปกฺเข ๑ อานนฺติ ภควา เน ปุพฺพชาเชตฺตํ
 อุปฺถมฺปาเทตฺตํ คตฺถ ภิกฺขุ เจว ภิกฺขุ ปุพฺพชฺชาเปกฺขา ๑
 อุปฺถมฺปทาเปกฺขา ๑ ยนฺนุนาหํ ภิกฺขุณฺ อนฺชาเนยฺยํ ตุมฺเหวทานิ
 ภิกฺขเว ตาสุ ตาสุ ทิสํสุ เตสุ เตสุ ชนปเทสุ ปุพฺพชาเช
 อุปฺถมฺปาเทกาติ ๑ อถ โข ภควา สํยณฺหสฺมยํ ปฺปฺยตฺถนา
 วุจฺจํ โข เอตฺตํ นิตฺทาเน เอตฺตํ ปกรฺเณ ภิกฺขุสงฺฆํ สมนฺนิปาตา-
 เปตฺวา ธมฺมํ กถํ กถวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อิท มยํ ภิกฺขเว
 รโหคคตฺส ปฺปฺยตฺถนํ เหวํ เจตฺโส ปวิตฺถโก อุตฺปาทิ
 เอตฺรหิ โข ภิกฺขุ นานาทิสา นานาชนปทา ปุพฺพชฺชาเปกฺเข ๑
 อุปฺถมฺปทาเปกฺเข ๑ อานนฺติ ภควา เน ปุพฺพชาเชตฺตํ
 อุปฺถมฺปาเทตฺตํ คตฺถ ภิกฺขุ เจว ภิกฺขุ ปุพฺพชฺชาเปกฺขา ๑
 อุปฺถมฺปทาเปกฺขา ๑ ยนฺนุนาหํ ภิกฺขุณฺ อนฺชาเนยฺยํ ตุมฺเหวทานิ
 ภิกฺขเว ตาสุ ตาสุ ทิสํสุ เตสุ เตสุ ชนปเทสุ ปุพฺพชาเช
 อุปฺถมฺปาเทกาติ อนฺชานามิ ภิกฺขเว ตุมฺเหวทานิ ตาสุ ตาสุ
 ทิสํสุ เตสุ เตสุ ชนปเทสุ ปุพฺพชาเช อุปฺถมฺปาเท ๑ เหวณจ
 ปน ภิกฺขเว ปุพฺพชาเชตฺตํ อุปฺถมฺปาเทตฺตํ ๑ ปจฺมํ เกตฺตมฺสํ

โธหาราเปตฺวา กาสายานิ วตฺถานิ อจฺจนาทาเปตฺวา เขกัณฺโठ
 อุตฺตตราสงฺกํ การาเปตฺวา ภิกฺขุํ ปาเท วนฺทาเปตฺวา อุกฺกุฏิกั
 นิสฺสทาเปตฺวา อชฺชตฺถํ ปคฺคณฺหาเปตฺวา เขวํ วเทหิตฺติ วตฺตพฺโพ
 พุทฺธํ สฺรณํ คจฺฉามิ ฌมฺมํ สฺรณํ คจฺฉามิ สงฺฆํ สฺรณํ
 คจฺฉามิ ทุติยมฺปิ พุทฺธํ สฺรณํ คจฺฉามิ ทุติยมฺปิ ฌมฺมํ สฺรณํ
 คจฺฉามิ ทุติยมฺปิ สงฺฆํ สฺรณํ คจฺฉามิ ตติยมฺปิ พุทฺธํ สฺรณํ
 คจฺฉามิ ตติยมฺปิ ฌมฺมํ สฺรณํ คจฺฉามิ ตติยมฺปิ สงฺฆํ สฺรณํ
 คจฺฉามิ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว อิมेหิ ตฺเถ สฺรณคฺคเมหิ
 ปพฺพชฺชํ อปฺปตฺตมฺปทฺหนฺติ ๑

ตฺเถ สฺรณคฺคเมหิ อปฺปตฺตมฺปทากถา นิฏฺฐิตา ๑

[๓๕] อถ โธ ภควา วสฺสํ อจฺจโก ภิกฺขุ อามนฺเตหิ มยฺหํ
 โธ ภิกฺขเว โยนิโส มนฺตีการา โยนิโส สฺมมปฺปชานา อนฺุตฺตรา
 วิมุตฺติ อปฺปปฺตฺตา อนฺุตฺตรา วิมุตฺติ สงฺกตฺตา คฺคเมหิ ภิกฺขเว
 โยนิโส มนฺตีการา โยนิโส สฺมมปฺปชานา อนฺุตฺตรํ วิมุตฺติ
 อปฺปปฺปณฺณํ อนฺุตฺตรํ วิมุตฺติ สงฺกตฺโรธาทิ ๑

อถ โธ มาโร ปาปึมา เยน ภควา เทนฺอุปสงฺกมิ
 อปฺปตฺตมฺปิควา ภคฺคณฺทํ ศาถาย อชฺชณฺณาสี ๑

พฺพุตฺติ มารปาเสหิ เย ทิพฺพทา เย ๑ มานุสฺสา

मारพฺพุตฺติพฺพุตฺติ เณ เม สฺมณ โมกฺขสฺสิติ ๑

มฺพุตฺโตหํ มารปาเสหิ เย ทิพฺพทา เย ๑ มานุสฺสา

มารพฺพนมฺมุโตนฺนํ นินฺนํ คฺคณฺณํ อมฺมกตํ ๑

อถ โข มาโร ปาเปมา ชานาติ มํ ภควา ชานาติ มํ
สฺสคฺคิตฺติ ทฺถุชฺชํ ทฺถุมนฺนํ คคฺคณฺณทรณํ ๑

[๓๖] อถ โข ภควา พาราณสียํ ยถาภินฺนํ วิหริตฺวา เยน
อรรุเวธา เตน จาริกํ ปกฺกามิ ๑ อถ โข ภควา มคฺคา โอบกฺกมฺม
เยน อณฺณคโร วณฺสณฺโฑ เตนฺนํปสงฺกมิมิ อฺปนฺนํปสงฺกมิตฺวา ตํ
วณฺสณฺฑํ อชฺชโลคาเหตฺวา อณฺณคฺคณฺณํ รุกฺขมฺมุเต นิสฺสํ ๑

เตน โข ปน สมฺเยน ติสฺมตฺตา ภัททวคฺคิยา สํหายนกา
สํปชาปตฺติกา คคฺคณฺณํ^๑ วณฺสณฺฑํ ปริจาเรณฺติ ๑ เอกสฺสํ ปชาปตฺติ
นาโหสิ ๑ คคฺคณฺณํ เวสฺสํ อานํตา อโหสิ ๑ อถ โข ตํ เวสฺสํ
เตสฺสํ ปมคฺคเตสฺสํ ปริจาเรณฺเตสฺสํ ภณฺฑํ อาทาย ปถายิตฺถ ๑ อถ โข
เต สํหายนกา สํหายนคคฺคณฺณํ เวชฺชยาจฺจุํ กโรนฺตา ตํ อิตฺถํ คคฺคณฺณํ
ตํ วณฺสณฺฑํ อาหิณฺนํตา อทฺทสฺสํ ภควนฺตํ อณฺณคคฺคณฺณํ รุกฺขมฺมุเต
นิสฺสินฺนํ ทิสฺวาน เยน ภควา เตนฺนํปสงฺกมิมิสฺสํ อฺปนฺนํปสงฺกมิตฺวา
ภควนฺตํ เอกทฺวาจฺจุํ อปฺปี ภาณฺเต ภควา อิตฺถํ^๒ ปสฺสํเตยฺยาติ ๑
กํ ปน โว กุมารํ อิตฺถิยาติ ๑ อธิ มยํ ภาณฺเต ติสฺมตฺตา
ภัททวคฺคิยา สํหายนกา สํปชาปตฺติกา อิมสฺมํ วณฺสณฺฑํ ปริจารยิมฺหา
เอกสฺสํ ปชาปตฺติ นาโหสิ คคฺคณฺณํ เวสฺสํ อานํตา อโหสิ
อถ โข ตํ ภาณฺเต เวสฺสํ อเมหสฺสํ ปมคฺคเตสฺสํ ปริจาเรณฺเตสฺสํ ภณฺฑํ

๑ ย. คคฺคณฺณํ ๑ ๒ ย. ว. เอกํ อิตฺถํ ๑

ขาทาย ปถายิตถ เตน มยฺ ภนฺเต สหายกา สหายกสฺส
 เวชฺชาวจุจํ กโรหฺตา ตํ อิตถิ คเวสฺสนฺตา อิมํ วนฺตณฺทํ
 อาหิณฺฑามาคิ ฯ ตํ กิ มณฺเฑถ โว กุมารรา กตมํ นุ โข
 ตุมฺหากํ วรํ ยํ วา ตุมฺเห อิตถิ คเวสฺสเยยยาถ ยํ วา
 อตุตฺตานํ คเวสฺสเยยยาถาคิ ฯ เขตฺเทว ภนฺเต อมฺหากํ วรํ ยํ
 มยฺ อตุตฺตานํ คเวสฺสเยยยามาคิ ฯ เตนฺหิ โว กุมารรา นิสฺสํทถ
 รมฺมํ โว เทเสถสฺสํมิตฺติ ฯ เหว ภนฺเตติ โข เต ภทฺทวคฺคิยา
 สหายกา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนฺตํ นิสฺสํทิสฺสุ ฯ เตสํ ภควา
 ออนุปฺพุทฺธิกํ กเถสฺสึ เสยฺยถิทํ ทานกถํ สีสกถํ สคฺคกถํ
 กามานํ อาทินฺนํ โอการํ สํกฺกิตฺเตสํ เนกฺขมฺเม อานิสฺสํ ปกาเสสฺสิ ฯ
 ยทา เต ภควา อณฺเฑวสฺสึ กถฺตจฺจิตฺเต มุทฺทจฺจิตฺเต วิณฺวณฺจิตฺเต
 อุกฺกจฺจิตฺเต ปถฺนจฺจิตฺเต อถ ยา พุทฺธานํ สํมุกฺกธฺสึกา
 รมฺมเทสฺสา ตํ ปกาเสสฺสิ ทฺวขํ สํมุตฺถํ นิโรธํ มคฺคํ ฯ เสยฺยถาปฺปี
 นาม สฺสทฺธํ วตฺถํ อปคตกาฬํ สํมมเทว รัชฺชนํ ปฏิคฺคณฺเอยฺย
 เหวเมว เตสํ ตสฺมึเวยวาสเน วิรชํ จิตฺมถํ รมฺมจกฺขํ อุกฺปาทิ
 ยงฺกนิจฺจิสฺสํมุตฺถยรมฺมํ สพุพฺพนฺตํ นิโรธรมฺมมฺหิตฺติ ฯ เต ทิฏฺฐรมฺมา
 ปคฺคตรมฺมา วิทิตฺตรมฺมา ปริโยคาพุทฺทรมฺมา ตินฺนณฺณวิจิจฺจิสฺสา วิคตกถํกถา
 เวธารชฺชปฺปตฺตา อปฺรปฺปจฺจยา สคฺคํ สํสํเน ภควนฺตํ เขตฺทโวจฺจุ
 ทเภยฺยาม มยฺ ภนฺเต ภควโต สันติเก ปพฺพชฺชํ ทเภยฺยาม
 อปฺสํมปฺทนฺติ ฯ เขตฺท ภิกฺขโวติ ภควา อโวจ สฺวากฺขาโต รมฺโม

๓๗] มหาชนุชกั ภาติกชฎิตวตุฏ ปจัม ปาฏิหาริย์ ๔๕

จรง พุทฺหมจริย์ สมนมา ทุกขตฺต อนุตฺตกริยาชาติ ๑ ตา ๑
เตสฺส อายตฺตมนฺตานํ อุปตฺตมฺปทา อโหสิ ๑

ภทฺทวคฺคิยสฺสหายกานํ ๑ ตฺถ นินฺนิจิตํ ๑

ทฺติยภาณวารํ ๑

[๓๗] อถ ภาควา อนุปฺพุเพน จาริกํ จรมาโน เยน
อฺรฺรเวลา ตทวสฺริ ๑ เทน โห ปน สมนเยน อฺรฺรเวลายํ คโย
ชฎิตา ปฏิจฺฉนฺติ อฺรฺรเวตถตฺตโป นทฺถกตฺตโป คยากตฺตโปติ ๑
เตสฺส อฺรฺรเวตถตฺตโป ชฎิตอ ปณฺจณฺณํ ชฎิตสฺสทานํ นાયโก โหติ
วินายโก อคฺโค ปมุโข ปาโมกฺโข ๑ นทฺถกตฺตโป ชฎิตอ ตินฺนณฺ
ชฎิตสฺสทานํ นાયโก โหติ วินายโก อคฺโค ปมุโข ปาโมกฺโข ๑
คยากตฺตโป ชฎิตอ ทฺวิณฺณํ ชฎิตสฺสทานํ นાયโก โหติ วินายโก
อคฺโค ปมุโข ปาโมกฺโข ๑ อถ ภาควา เยน อฺรฺรเวตถตฺตปสฺส
ชฎิตสฺส อสฺสโม เตนฺนปสฺสณฺมิ อุปสฺสณฺมิตฺวา อฺรฺรเวตถตฺตปํ
ชฎิตํ เขตทโวจ สเจ เต กตฺตป อกรฺร วสฺสยฺยาม เภกรคฺคิ
อคฺยาคาเรติ ๑ น โห เม มหาสฺมณ กรฺร อปฺปิจฺจ โห จณฺเฑตฺถ
นาคราชา อิทฺธิมา อาสฺสิจฺจ โฆรฺรวิสฺส โส คํ มา วิเทเชสฺสตี ๑
ทฺติยมฺปํ โห ภาควา อฺรฺรเวตถตฺตปํ ชฎิตํ เขตทโวจ สเจ เต
กตฺตป อกรฺร วสฺสยฺยาม เภกรคฺคิ อคฺยาคาเรติ ๑ น โห เม
มหาสฺมณ กรฺร อปฺปิจฺจ โห จณฺเฑตฺถ นาคราชา อิทฺธิมา

อาสัฏฐิวิโส ไพรวิโส โส คัม มา วิเหเสตติ ๑ ศคฺคิมปี่ ไช
ภควา อรุณเวทกตฺตัมปี่ ชฺชิตฺตํ เขตฺตโวจ ๑ เต กตฺตป อกรุ
วเตยฺยยาม เภกรตฺตํ อคฺคยาการเวติ ๑ น ไช เม มหาตฺมณฺ ครุ
อปปีจ ไช จณฺเทตฺตณฺ นาคราชา อิทฺธิมา อาสัฏฐิวิโส ไพรวิโส
โส คัม มา วิเหเสตติ ๑ อปฺเปว มํ น วิเหเสยฺย อิงฺชฺ คฺค
กตฺตป อานุชานาหิ อคฺคยาการนฺติ ๑ วิหร มหาตฺมณฺ ยถาสฺสฺสนฺติ ๑
อถไช ภควา อคฺคยาการํ ปวิสฺสิตฺวา ตินฺตฺนุรํกํ ปณฺณาเปตฺวา
นิตฺติํ ปตฺตงฺกํ อารุชิตฺวา อชฺชํ กายํ ปณฺณาย ปริมุขํ สํคิ
อฺปฺปชฺชเปตฺวา ๑

[๓๘] อถไช โส นาคอ อทฺตตฺ ภควนฺตํ ปวิจฺจํ ทิสฺสวาน
ทฺคฺชํ ทฺมมโน ปชฺชปาสิ ๑ อถไช ภควโค เขตฺตโหสิ ยนฺนุนาหํ
อิมตฺตํ นาคตฺตํ อานุปฺปจฺจ นวิญฺจ จมฺมณฺจ มตฺตณฺจ นุหารุณฺจ
อจฺจณฺจ อจฺจิมินฺชณฺจ เชชฺสา เชชฺ ปรียาเทยฺยนฺติ ๑ อถไช
ภควา ตถารุปํ อิทฺธาภิสฺสวํ อภิสฺสวริตฺวา ปชฺชปาสิ ๑ อถไช โส
นาคอ มกฺขํ อตฺตนฺโต ปชฺชติ ๑ ภควาปี่ เตชฺชราตฺถํ สฺมาปชฺชิตฺวา
ปชฺชติ ๑ อจฺจิมนํ สณฺโฆติฏฺฏานํ^๑ อคฺคยาการํ อาทิตฺตํ วิย โหติ
สณฺโฆปชฺชิตฺตํ สณฺโฆติฏฺฏํ^๒ ๑ อถไช เต ชฺชิตฺตา อคฺคยาการํ
ปรีวาเรตฺวา เภวมาหํสํ อภิรฺวโป วต โภ มหาตฺมโน นาคเณ
วิเหสิยตฺติ ๑ อถไช ภควา ตตฺถา รตฺติยา อจฺจเยน ตตฺถ

๑-๒ สณฺโฆติฏฺฏานํ สณฺโฆติฏฺฏนฺติปี่ ปาสา ๑

[illegible]

[៣៩] អេរល្អធាយ រាគវា ចុះរុករានត្រង់ប៉ុន្មាន ឆ្នាំណាស់

๑. เต เกตุธูป อกรุ วิหเรมุ อชฺชุนโห อภิสัณณมุหิตี ๑
 ๒. โห เม มหาธมณ กรุ. ผาสุกาโม จี ตํ นิวาเรมิ
 ๓. จณเขตฺต นาคราชา อิทฺธิมา อาสัวิโส โฆเรวิโส โส
 ๔. ตํ มา วิเหเสตฺติ ๑

อปฺปเปว มํ ห จิเหเสยฺย อิงฺฆ ตวํ กถุสฺสเป อนฺุชานาหิ
 อคฺขยาคารนฺติ ฯ

ทินฺนุติ นํ วิทิตฺวา อภีโต^๒ ปาวีสี ภยมคฺโต ฯ

ทิสฺวา อิตฺถิ ปวิฏฺจํ อหิณาโค ทุมฺมโน. ปฐฺปาตี ฯ

อุดมมานโส น วิมโห มนุสฺสํหาโคปี ตตฺถ ปชฺฐาติ ฯ

๓ ข. ผาสุกคาม ๑ ๔ ข. อตมภูโต ๑ ๕ ข. สุมานโต ๑

๔ ต. อธิปไตย ฯ

มกฺขณฺจ อตฺถมาโน อหิณาโค ปาจโกจ ปชฺชติ ๑
 เตชฺชาตฺถกฺกตฺโต มนุสฺสํหาโคปํ ตตฺถ ปชฺชติ ๑
 อุกฺกมํ ตณฺโงชิตฺตํ อคฺคยาการํ อุกฺกจฺเจ ๑
 ชฺชิตฺตา อภิรฺุโป จต โภ มหาสम्मโน นาคเน วิหะสิยตฺติ
 ภาณนฺติ^๒ ๑

อถ รตฺติยา อจฺจเยน อหิณาสฺส^๓ อจฺจโย น โหณฺติ^๔ ๑
 อิทฺธิมโต ปน จิตฺตา^๕ อเนกวณฺณา อจฺจโย โหณฺติ ๑
 นีตา อถ โลหิตกา^๖ มณฺชเรชฺชา ปิตฺกา ผตฺตวณฺณาโย
 อจฺจิริสฺส ตาเย อเนกวณฺณา อจฺจโย โหณฺติ ๑
 ปคฺคตฺมहि โอทฺทิตฺวา อหิณาคํ พฺราหฺมณสฺส ทสฺสเสตี
 อยํ เต กตฺถป นาคโค ปริยาทินฺโน อตฺถ เตชฺสา เตชิตฺติ^๗ ๑
 อถ โช อจฺจเวทกตฺถป ชฺชิตฺโต ภควโต อิมินา อิทฺธิปาฏิหา-
 ริเยน อภิปปตฺตุนฺโน ภควนฺตํ เขตฺตโวจ อีเชว มหาสम्मณ วิหร
 อหนฺเต ชฺชภคฺเตนาติ ๑

ปจฺมํ ปาฏิหาริย์

[๔๐] อถ โช ภควา อจฺจเวทกตฺถปตฺถ ชฺชิตฺตสฺส อตฺถมตฺถ

๑ รา. ตตฺถเวท ๑ ๒ ตี. อิติ ภาณนฺติ ๑ ๓ ย. หตา
 นาคสฺส ๑ ตี. ยาว นาคสฺส ๑ ๔ ตี. โหณฺติ ๑ ๕ ตี.
 ปคฺคตฺตา ๑ ๖ ย. ตี. โลหิติกา ๑ ๗ เนรณฺชราย ภควาติ-
 อาทิตาธาโย ปจฺจนา ปกฺกิตฺตาทิ ตพฺพณฺณนํ อจฺจตํ ๑

๔๑] มหาชนุทกั ภาติกขฏิถตฺตํ ตติยํ ปาฏิหาริย์ ๔๘

อวิทุเร ธนุตรสฺมึ วนฺตฺนฺเต วิหาสี ๑ ธตฺโต จตุตาโร มหาราชา
อภิกฺกนฺตาย รตฺติยา อภิกฺกนฺตวณฺณา เกวตถปฺปํ วนฺตฺนฺทํ โธภา-
เสตฺวา เยน ภควา เทนุปลงฺกมิตฺตํ อุปฺปลงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ
อภิวาเทตฺวา จตุทฺติสา อฏฺฐังสุ เสงฺขณานิ มหนฺตา อคฺคิกฺขนฺธา ๑
ธตฺโต อฏฺฐเวตถสฺสโป ชฺชิตฺโต ตสฺสา รตฺติยา อจฺจเยน เยน ภควา
เทนุปลงฺกมิ อุปฺปลงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ เอตทโวจ กาโต มหาสมฺณ
นิฏฺฐิตํ ภคฺคํ เก นฺ ๒ เต มหาสมฺณ อภิกฺกนฺตาย รตฺติยา
อภิกฺกนฺตวณฺณา เกวตถปฺปํ วนฺตฺนฺทํ โธภาเสตฺวา เยน ทฺวํ
เทนุปลงฺกมิตฺตํ อุปฺปลงฺกมิตฺวา ตํ อภิวาเทตฺวา จตุทฺติสา อฏฺฐังสุ
สงฺขณานิ มหนฺตา อคฺคิกฺขนฺธาติ ๑ เอเต ๒ กสฺสโป จตุตาโร
มหาราชา เยนาทํ เทนุปลงฺกมิตฺตํ ชมฺมสฺสวณฺยาติ ๑ ธตฺโต
อฏฺฐเวตถสฺสปลสฺส ชฺชิตฺตสฺส เอตทโหติ มหิตฺติโก ๒ มหาสมฺโน
มahanuภาโว ยตฺร หิ นาม จตุตาโรมี มหาราชา อุปฺปลงฺกมิตฺตํ
ชมฺมสฺสวณฺย น เควว จ ๒ อรหา ยถา อหฺนฺติ ๑ ธตฺโต
ภควา อฏฺฐเวตถสฺสปลสฺส ชฺชิตฺตสฺส ภคฺคํ ภวตฺติวา ตสฺมีเยว
วนฺตฺนฺเต วิหาสี ๑

ตติยํ ปาฏิหาริย์ ๑

[๔๑] ธตฺโต สกฺโก เทวานมฺินฺโท อภิกฺกนฺตาย รตฺติยา
อภิกฺกนฺตวณฺณิ เกวตถปฺปํ วนฺตฺนฺทํ โธภาเสตฺวา เยน ภควา
๑ สัพพตฺต อภิกฺกนฺตวณฺณนาติ ทิสฺสตี ๑ ตตฺถ การณํ ปริเยตฺตพฺพํ ๑

เทนุปลงฺกมิ อุปลงฺกมิตฺวา ภคฺวณฺทํ อภิวาทิตฺวา เอกมฺหุํ
 อฏฺฐาสิ เสงฺยถาปํ มหาอภุคฺคิขฺนุโห ปุริมาหิ วนฺณณิภาหิ
 อภิกฺกนฺตฺตโร ๑ ปณฺตีตฺตโร ๑ ๑ อถโห อรุโรตฺถกตฺถสฺสโป ชฺชิตฺโถ
 ตสฺสํ ๑ รตฺติยา อจฺจเยน เยน ภควา เทนุปลงฺกมิ อุปลงฺก-
 มิตฺวา ภคฺวณฺทํ เขตฺทโถจ ภาโต มหาสมฺณ นิฏฺฐิตํ ภคฺคํ
 โก นุ โห สํ มหาสมฺณ อภิกฺกนฺตฺตาย รตฺติยา อภิกฺกนฺตฺวณฺโณ
 เกวลณฺบํ วนฺตณฺทํ โอภาเสตฺวา เยน ตฺวํ เทนุปลงฺกมิ
 อุปลงฺกมิตฺวา ตํ อภิวาทิตฺวา เอกมฺหุํ อฏฺฐาสิ เสงฺยถาปํ
 มหาอภุคฺคิขฺนุโห ปุริมาหิ วนฺณณิภาหิ อภิกฺกนฺตฺตโร ๑ ปณฺตีตฺตโร
 จาติ ๑ เอโส โห กตฺถสฺส สกฺโก เทวานมฺิโนโห เยนํ
 เทนุปลงฺกมิ ฌมฺมตฺถวณฺยาติ ๑ อถโห อรุโรตฺถกตฺถสฺสโป ชฺชิตฺตสฺส
 เขตฺทโถหิ มหิตฺธิโก โห มหาสมฺโณ มหานุภาโว ยตฺร หิ
 นาม สกฺโก เทวานมฺิโนโห อุปลงฺกมิตฺถตฺติ ฌมฺมตฺถวณฺย น เสงฺว
 ๑ โห อรหา ยถา อหฺนติ ๑ อถโห ภควา อรุโรตฺถกตฺถสฺสโป
 ชฺชิตฺตสฺส ภคฺคํ ภาวฺชิตฺวา ตสฺมีเยว วนฺตณฺเต วิหาสิ ๑

คตฺยํ ปาฏิหาริย์ ๑

[๔๒] อถโห พุรฺพฺมา สหฺมปติ อภิกฺกนฺตฺตาย รตฺติยา อภิกฺกนฺตฺ-
 วณฺโณ เกวลณฺบํ วนฺตณฺทํ โอภาเสตฺวา เยน ภควา เทนุ-
 ปลงฺกมิ อุปลงฺกมิตฺวา ภคฺวณฺทํ อภิวาทิตฺวา เอกมฺหุํ อฏฺฐาสิ
 เสงฺยถาปํ มหาอภุคฺคิขฺนุโห ปุริมาหิ วนฺณณิภาหิ อภิกฺกนฺตฺตโร

๔๓] มหาชนุทนต์ ภาติกชฎิลลตฤ ปรณจมนํ ปาฐิหาริยํ มหายญญกถา ๕๓

๑ ปณัตตโร ๑ ๑ อถโฆ อรุเวถถตฺตโป ชฎิลโต ตตฺตสา รตฺติยา
อจุยเยน เยน ภควา เตนุปลตฺตงฺกมิ อุลปลตฺตงฺกมิทฺวา ภควนฺตํ
เอตทโวจ กาโถ มหาสมณ นินฺนิจิตํ ภคฺตํ โโก นุ โฆ โส
มหาสมณ อภิกฺกนฺตาย รตฺติยา อภิกฺกนฺตวณฺโณ เกวถกปฺป
วณฺตณฺทํ โอภาเสตฺวา เยน ทฺวํ เตนุปลตฺตงฺกมิ อุลปลตฺตงฺกมิทฺวา
ตํ อภิวาเทตฺวา เอถมนฺตํ อญฺจาสี เตยฺยถาปํ มหาอคฺคิกฺขนฺโฆ
ปฺริมาหิ วณฺณนิภาหิ อภิกฺกนฺตโร ๑ ปณัตตโร จาติ ๑ เอโส
โฆ กตฺตป พฺรหฺมา สหฺมปติ เยนทํ เตนุปลตฺตงฺกมิ ชฺมมตฺต-
วณฺยาติ ๑ อถโฆ อรุเวถถตฺตปตฺต ชฎิลตฺต เอตทโหสี มหิทธิโก
โฆ มหาสมโณ มหานุภาโว ยตฺร หิ นาม พฺรหฺมา สหฺมปติ
อุปลตฺตงฺกมิตฺติ ชฺมมตฺตวณฺยา น เตว ๑ โฆ อรหา ยถา
อหนฺติ ๑ อถโฆ ภควา อรุเวถถตฺตปตฺต ชฎิลตฺต ภคฺตํ ญญชิตฺวา
ตตฺตมฺเยว วณฺตณฺเต จิหาสี ๑

จตุตถํ ปาฐิหาริยํ ๑

[๔๓] เตน โฆ ปน ตมเยน อรุเวถถตฺตปตฺต ชฎิลตฺต มหา-
ยญโย ปจฺจุปฺนฺจิจิโต โหติ ๑ เกวถกปฺปา ๑ อญฺคมคฺชา ปหฺตํ ชาทญฺญํ
โกชญฺญํ อาทาย อภิกฺกมิตฺตฺกามา โหนฺติ ๑ อถโฆ อรุเวถถตฺตปตฺต
ชฎิลตฺต เอตทโหสี เอตฺรหิ โฆ เม มหายญโย ปจฺจุปฺนฺจิจิโต
เกวถกปฺปา ๑ อญฺคมคฺชา ปหฺตํ ชาทญฺญํ โกชญฺญํ อาทาย
อภิกฺกมิตฺตฺตฺตฺติ ตเจ มหาสมโณ มหาชนกาเย อิทฺธิปาฐิหาริยํ

๔๔] มหาชนุชกั ภาติกชฎิตตฤ ภควโต มัตฺตฤจํว ๕๓

ปชานิสฺสติ น เทวอ จ โข อรหา ยถา อหฺนติ ฯ อถโฆ
ภควา อรุเวถกตฺตปตฺต ชฎิตตฺต ภคฺคั ภุชิตฺตวา ตตฺตมึเยว
วณตฺตเต จิहाสี ฯ

ปณฺณมึ ปาฐิทาเรยํ ฯ

[๔๔] เตน โข ปน สมนเยน ภควโต มัตฺตฤจํ อปฺปปณฺณํ โหติ ฯ
อถโฆ ภควโต เขตฺตโหสี กตฺถ นุ โข อหํ มัตฺตฤจํ โขเวยฺยนฺติ ฯ
อถโฆ ตฺถโก เทวานมฺินฺโท ภควโต เจตสา เจโตปริวิตกฺกมณฺเวย
ปาณินา ปกฺขรณํ ชนิตฺตวา ภควนฺตํ เขตฺตโวจ อึช ภนฺเต
ภควา มัตฺตฤจํ โขวตฺติ ฯ อถโฆ ภควโต เขตฺตโหสี กิมนฺติ
นุ โข อหํ มัตฺตฤจํ ปริมทฺเตยฺยนฺติ ฯ อถโฆ ตฺถโก เทวานมฺินฺโท
ภควโต เจตสา เจโตปริวิตกฺกมณฺเวย มหตฺติ สิตํ อปฺนิกฺขิมี
อึช ภนฺเต ภควา มัตฺตฤจํ ปริมทฺตตฺติ ฯ อถโฆ ภควโต เขตฺตโหสี
กิมนฺติ นุ โข อหํ ชาตมฺพิตฺตวา อุตฺตเรยฺยนฺติ ฯ อถโฆ กกุเช
อริวตฺตา เทวตา ภควโต เจตสา เจโตปริวิตกฺกมณฺเวย ตาํ
โชนาเมสี อึช ภนฺเต ภควา ชาตมฺพิตฺตวา อุตฺตรตฺติ ฯ อถโฆ
ภควโต เขตฺตโหสี กิมนฺติ นุ โข อหํ มัตฺตฤจํ วิสฺสชฺเชยฺยนฺติ ฯ
อถโฆ ตฺถโก เทวานมฺินฺโท ภควโต เจตสา เจโตปริวิตกฺกมณฺเวย
มหตฺติ สิตํ อปฺนิกฺขิมี อึช ภนฺเต ภควา มัตฺตฤจํ วิสฺสชฺเชตฺติ ฯ
อถโฆ อรุเวถกตฺตปโต ชฎิตฺโต ตตฺตมึ รตฺติยา อจฺจเยน
เยน ภควา เตนฺนปตฺตํกมิ อฺนฺนปตฺตํกมิตฺตวา ภควนฺตํ เขตฺตโวจ

กาโต มหาสมณ นิฐจิตํ ภคฺตํ ก็ นุ โห มหาสมณ นาย
 ปุพฺเพ อธิ ปุทฺธรณํ ตํ ยํ อธิ ปุทฺธรณํ นยมา สติธา
 ปุพฺเพ อุปนิทฺธิตฺตา เกนิมา สติธา อุปนิทฺธิตฺตา นยิมฺมํ
 กกุณฺธํ ปุพฺเพ ตํชา โอนตา ตํ ยํ ตํชา โอนตาติ ฯ อธิ
 เม กุณฺธํ มํสํ กุณฺธํ อุปฺปนฺนํ อโหสิ ตํสํ มยฺหํ กุณฺธํ
 เอตทโหสิ กกุณฺ นุ โห อหํ มํสํ โรเวยฺยนฺติ อถโห
 กุณฺธํ สกฺโก เทวานมิหฺนฺโต มม เจตฺสา เจโตปฺริวิตกฺกมณฺเวย
 ปาณินา ปุทฺธรณํ ขนิตฺวา มํ เอตทโวจ อธิ ภนฺเต ภควา
 มํสํ โรเวยฺยนฺติ ตํ ยํ อมฺหุสฺเสน ปาณินา ขนิตา ปุทฺธรณํ
 ตํสํ มยฺหํ กุณฺธํ เอตทโหสิ กิเมหิ นุ โห อหํ มํสํ
 ปริมทฺเทยฺยนฺติ อถโห กุณฺธํ สกฺโก เทวานมิหฺนฺโต มม เจตฺสา
 เจโตปฺริวิตกฺกมณฺเวย มหฺติ สิตํ อุปนิทฺธิมํ อธิ ภนฺเต ภควา
 มํสํ ปริมทฺตฺติ ตํ ยํ อมฺหุสฺเสน นิทฺธิตฺตา สติธา ตํสํ
 มยฺหํ กุณฺธํ เอตทโหสิ กิเมหิ นุ โห อหํ ชาตมฺพิตฺวา
 อุตฺตรเวยฺยนฺติ อถโห กุณฺธํ กกุเช อธิวตฺตา เทวตา มม
 เจตฺสา เจโตปฺริวิตกฺกมณฺเวย ตํชา โอนาเมสิ อธิ ภนฺเต
 ภควา ชาตมฺพิตฺวา อุตฺตรตฺติ ตํชา อารทฺโถ กกุโร ตํสํ
 มยฺหํ กุณฺธํ เอตทโหสิ กิเมหิ นุ โห อหํ มํสํ วิสฺสขฺเขยฺยนฺติ
 อถโห กุณฺธํ สกฺโก เทวานมิหฺนฺโต มม เจตฺสา เจโตปฺริวิตกฺก-
 มณฺเวย มหฺติ สิตํ อุปนิทฺธิมํ อธิ ภนฺเต ภควา มํสํ

๔๕] มหาชนุชกั ภาติกชฎิตวตุล ชมุพุทปผลาติปภาฏิหาริย์ ๕๕

วิตุตฺตชฺเชตฺตติ ตายํ อมนุตฺตเนน นิภูชิตฺตา ตีธาคิ ๑ อถโฆ
อฺรฺรฺเวถกตฺตปตฺตํ ชฎิตตฺตํ เอตทโหติ มหิตฺตโก โฆ มหาตฺมโน
มหานุกาโว ยตฺร หิ นาม ตฺถโก เทวานมินฺโท เวຍယာຈຈ
กิริตฺตติ น เทว ๑ โฆ อรหา ยถา อหฺนฺติ ๑ อถโฆ
ภควา อฺรฺรฺเวถกตฺตปตฺตํ ชฎิตตฺตํ ภคฺคํ ภูมฺชิตฺวา ตตฺถมีเยว
วณฺตณฺเต วิหาสิ ๑

[๔๕] อถโฆ อฺรฺรฺเวถกตฺตปโต ชฎิตโต ตตฺตํ ภาตฺติยา อจฺจุเยน
เยน ภควา เตนฺปตฺตํมฺมิ อฺปตฺตํมฺมิตฺวา ภควโต กาลํ อาริเจสิ
กาโต มหาตฺมณ นิฐิตํ ภคฺคณฺติ ๑ คจฺฉ ตวํ กตฺตป
อายามหฺนฺติ ๑ อฺรฺรฺเวถกตฺตปํ ชฎิตํ อฺยฺโยเชตฺวา ยาย ชมุพุยา
ชมุพุทปโต ปณฺณายติ ตโต ผลํ คເຫດວາ ปຈມຕຣ໌ ອາຄນຸຕຣ໌
ອຍາຄາເຣ ນິສິຕິ ๑ อทฺทตฺตา โฆ อฺรฺรฺเวถกตฺตปโต ชฎิตโต ภควนฺຕํ
ອຍາຄາເຣ ນິສິນຸນິ ທິຕຸວານ ກຸວນຕຸ ເອຕທ໌ໂວຈ ກຕເມນ ຕຸວ
ມหาตฺมณ มคฺเคน อาคโต อหิ คยา ปຈມຕຣ໌ ປກຸກນຸໂຕ
ໄສ ຕຸວ ປຈມຕຣ໌ ອາຄນຸຕຣ໌ ອຍາຄາເຣ ນິສິນຸໂນຕິ ๑ อิทํ
กตฺตป ตํ อฺยฺโยเชตฺวา ยาย ชมุพุยา ชมุพุทปโต ปณฺณายติ
ตโต ผลํ คເຫດວາ ປຈມຕຣ໌ ອາຄນຸຕຣ໌ ອຍາຄາເຣ ນິສິນຸໂນ
ອິທ໌ ໂຂ ກຕຕປ ສມຸຟຸລຕຸ ວນຸນຕມປນຸນຸ ຄນຸຣຕມປນຸນຸ ຣຕຕມປນຸນຸ
ຕເຈ ອາກງຸຂຕິ ປຣິກຸບຸຊາຕິ ๑ ອຕ໌ ມหาตฺมณ ຕຸວີເຍເວຕ໌

๑ ย. ชมุพฺพยา ๑

อาหริติ ตุวเยะเวคัม ปริภุญชาตี" ๑ อถโฆ อรุเวถกถุสสปัสส
 ชญิตถุสส เอตทโหติ มหิตฺติโก โฆ มหาธมฺมโน มหานุภาโว
 ยตุร ทิ นาม มํ ปจฺมตฺรํ ชุยุโยเชตฺวา ยาย ชมฺพุยา ชมฺพุทฺโถ
 ปณฺณายติ ตโต ผลํ คเหตฺวา ปจฺมตฺรํ อากฺขนฺตฺวา อคฺขยาการ
 นิสฺสํกัสมฺมํ น เควว จ โฆ อรหํ ยถา อหฺนฺติ ๑ อถโฆ
 ภควา อรุเวถกถุสสปัสส ชญิตถุสส ภคฺคํ ภูณฺชิตฺวา ตสฺมีเยว
 วนสฺสนฺเต จิหาตี ๑ อถโฆ อรุเวถกถุสสปัสส ชญิตฺโต ตสฺสา รคฺติยา
 อจฺจุเยน เยน ภควา เตนุสสงฺกมฺมิ อุตฺตงฺกมฺมิตฺวา ภควโต
 กถํ อาโรเจตี กาโต มหาธมฺมโน นิฏฺฐิตํ ภคฺคตฺตํ ๑ อจฺจุ
 ตฺวํ กถุสสป อายามหฺนฺติ อรุเวถกถุสสปัสส ชญิตํ ชุยุโยเชตฺวา
 ยาย ชมฺพุยา ชมฺพุทฺโถ ปณฺณายติ ตสฺสา อวิทฺฐเร อมฺโผ
 ๑เป๑ ตสฺสา อวิทฺฐเร อามถกํ ๑เป๑ ตสฺสา อวิทฺฐเร หรีตกํ
 ๑เป๑ ตาวตฺถิ คฺขนฺตฺวา ปาริจุคฺคกปฺปมฺมํ คเหตฺวา ปจฺมตฺรํ
 อากฺขนฺตฺวา อคฺขยาการ นิสฺสํกั ๑ อทฺทถา โฆ อรุเวถกถุสสปัสส
 ชญิตฺโต ภควนฺตํ อคฺขยาการ นิสฺสนฺนํ ทิสฺสุวณฺ ภควนฺตํ เอตทโวจ กคฺเมน
 ตฺวํ มหาธมฺมโน มคฺเคน อากโต อหํ ตยา ปจฺมตฺรํ ปกฺกนฺโต
 โส ตฺวํ ปจฺมตฺรํ อากฺขนฺตฺวา อคฺขยาการ นิสฺสนฺโนติ ๑ อิทํ
 กถุสสปํ ตํ ชุยุโยเชตฺวา ตาวตฺถิ คฺขนฺตฺวา ปาริจุคฺคกปฺปมฺมํ คเหตฺวา
 ปจฺมตฺรํ อากฺขนฺตฺวา อคฺขยาการ นิสฺสนฺโน อิทํ โฆ กถุสสป

๑ ย. ปริภุญชาตีติ ๑

อภักดิ์ อชฺชชเตตฺตุนฺติ^๑ ๑ อถ โข ภควา อรุเวถถสฺสเป^๒ ชฺชิตฺตํ เอตทโวจ
 อชฺชชตฺติยนฺตุ กถฺสเป อภักฺคิตฺติ ๑ อชฺชชตฺติยนฺตุ มหาสฺมณนาติ ๑ สกิทเว
 ปณฺจ อภักคิธตานิ อชฺชชตฺติ^๒ ๑ อถ โข อรุเวถถสฺสเปสฺส ชฺชิตฺตสฺส
 เอตทโหติ มหิตฺติโก โข มหาสฺมณฺเณ มหานุภาโว ยตุร หิ
 นาม อภักคิเป อชฺชชตฺติยสฺสนฺติ น เถวว จ โข อรหา ยถา อหฺนฺติ ๑

[๔๘] เตน โข ปน สมฺเยน เต ชฺชิตฺตา อภักคิ ปริจฺจริทฺวา น
 สกโกณฺติ อภักคิ วิชฺชมาเปตฺตุ ๑ อถ โข เตสฺส ชฺชิตฺตานํ เอตทโหติ
 นิสฺสํสํยํ โข มหาสฺมณฺสสฺส อิทฺธานุภาโว ยถา มยํ น สกโกม
 อภักคิ วิชฺชมาเปตฺตุนฺติ ๑ อถ โข ภควา อรุเวถถสฺสเป^๒ ชฺชิตฺตํ เอตทโวจ
 วิชฺชมายนฺตุ กถฺสเป อภักคิตฺติ ๑ วิชฺชมายนฺตุ มหาสฺมณนาติ ๑ สกิทเว
 ปณฺจ อภักคิธตานิ วิชฺชมายิธฺตุ ๑ อถ โข อรุเวถถสฺสเปสฺส ชฺชิตฺตสฺส
 เอตทโหติ มหิตฺติโก โข มหาสฺมณฺเณ มหานุภาโว ยตุร หิ
 นาม อภักคิเป วิชฺชมายิธฺสฺสนฺติ น เถวว จ โข อรหา ยถา
 อหฺนฺติ ๑

[๔๙] เตน โข ปน สมฺเยน เต ชฺชิตฺตา ตีตาธํ เหมนฺตีกาธํ
 วตฺถสฺสํ อณฺตรวฺจกาธํ หิมปาตสฺมเย นชฺชา เนรณฺชรายํ นิมุชฺชนฺติเป^๑
 อุมมุชฺชนฺติเป^๑ อุมมุชฺชนฺติมุชฺชนฺติเป^๑ กโรนฺติ ๑ อถ โข ภควา
 ปณฺจมคฺคตานิ มนฺทามุชฺชิตฺตานิ อภินิมฺมิณี ยตุถ เต ชฺชิตฺตา
 อตุคฺคริทฺวา วิธิพฺเพสฺส ๑ อถ โข เตสฺส ชฺชิตฺตานํ เอตทโหติ นิสฺสํสํยํ

๑ ตี. ชาเตตฺตุนฺติ ๑ ๒ อชฺชชตฺติยสฺส ๑

๕๐] มหาชนุทกั ภาติกชฎิตวตฺถุ มหาอุทกกวาทกปฺปภาวียํ ๕๑

โฆ มหาธมฺมุตฺตํ อิทฺธานุภาโว ยถายิมา มนฺทามุขิโย นิม-
มิตาคิ ๑ อถโฆ อรุเวตถกตฺตปฺปตฺตํ ชฎิตตฺตํ เขตทโหสี มหิตฺธิโก
โฆ มหาธมฺมโณ มหานุภาโว ยตฺร ทิ นาม ตาวพฺพุ มนฺทา-
มุขิโยปี้^๑ อภินิมฺมิตฺตํ น เควว จ โฆ อรหา ยถา อหนฺติ ๑

[๕๐] เตน โฆ ปน ธมฺเยน มหาอภาทเมโฆ ปาวตฺตํ มหา-
อุทกกวาทโก สณฺชายิ ๑ ยตฺมํ ปเทเส ภควา จิหฺรติ โส ปเทโส
อุทเกน โอบุตฺโต โหติ ๑ อถโฆ ภควโต เขตทโหสี ยนฺนุนาหํ
ธมฺมตา อุทกํ อุตฺตํเตตฺวา^๒ มชฺเฌ เรณฺหตาย ภูมียา จงฺกเมย-
ยนฺติ ๑ อถโฆ ภควา ธมฺมตา อุทกํ อุตฺตํเตตฺวา มชฺเฌ
เรณฺหตาย ภูมียา จงฺกมิ ๑ อถโฆ อรุเวตถกตฺตปฺป ชฎิโต มา
เหว โฆ มหาธมฺมโณ อุทเกน อูโหฺห อโหฺสํติ ๑ นาวาย ธมฺพหฺมุเตหิ
ชฎิเตหิ สทฺธิ ยตฺมํ ปเทเส ภควา จิหฺรติ ตํ ปเทสํ อคฺมาตี ๑
อทฺทตฺตา โฆ อรุเวตถกตฺตปฺป ชฎิโต ภควนฺตํ ธมฺมตา อุทกํ
อุตฺตํเตตฺวา มชฺเฌ เรณฺหตาย ภูมียา จงฺกมฺนฺตํ ทิสฺวาน
ภควนฺตํ เขตทโวจ อิทฺ นุ ตวํ มหาธมฺมาคิ ๑ อาม อหฺมตฺมํ^๓
กตฺตปฺปาคิ ภควา เวทาสํ อพฺภุคฺคณฺตฺวา นาวาย ปจฺจุจฺจาสํ ๑
อถโฆ อรุเวตถกตฺตปฺปตฺตํ ชฎิตตฺตํ เขตทโหสี มหิตฺธิโก โฆ
มหาธมฺมโณ มหานุภาโว ยตฺร ทิ นาม อุทกํปี้ นปฺปวาหิตฺตํ^๔

๑ ย. มหามนฺทามุขิโย ๑ ๒ ย. อุตฺตํเตตฺวา ๑ ๓ ย. ตี.
อหฺมตฺมมฺมิ. รา. อหฺมตฺมมิ ๑ ๔ ย. นปฺปวาทิตฺตํ. ตี. นปฺปตฺติตฺตํ ๑

น เสดว จ โข อรหา ยถา อหฺนติ ฯ

[๕๓] อถ โข ภควโต เขตทโหติ จิรํ ปิ โข อิมสฺส โมท-
 ฐิตสฺส เหวํ ภวิสฺสติ มหิตฺธิโก โข มหาธมฺเณ มหานุภาโว
 น เสดว จ โข อรหา ยถา อหฺนติ ยนฺนุนาหํ อิมํ ชฺชิตํ
 สฺสเวเชยฺยมนฺติ ฯ อถ โข ภควา อรุเวถกสฺสํปํ ชฺชิตํ เขตทโวจ
 เหว โข ตวํ กสฺสํป อรหา นามิ อรหคฺคตมคฺคํ สฺมาปฺนโน
 สํปปี เต ปฏฺธิปทา นตฺถิ ยาย ตวํ อรหา วา อสฺสํสฺส อรหคฺคตมคฺคํ
 วา สฺมาปฺนโนติ ฯ อถ โข อรุเวถกสฺสํปํ ชฺชิตํ ภควโต ปาเทสฺ
 สฺริธํ นิปตฺติควา ภควนฺตํ เขตทโวจ อถ ยายมํ ภาเนเต ภควโต
 สฺนฺติเก ปพฺพชฺชํ อถ ยายมํ อปฺสํมปฺนฺนติ ฯ ตวํ โขติ กสฺสํป
 ปณฺจจฺจนํ ชฺชิตสฺสคานํ นાયโก จินายโก อคฺคโค ปมฺุโห ปาโมกฺุโห
 เตปปี ตาว อปฺโลเกหิ ยถา เต มณฺเฑวิสฺสํนฺติ ตถา กวิสฺสํนฺตํติ ฯ
 อถ โข อรุเวถกสฺสํปํ ชฺชิตํ เยน เต ชฺชิตา เตนุปฺสํงกมฺิ
 อปฺสํงกมฺิตฺวา เต ชฺชิตเต เขตทโวจ อิจฺฉามํ โก มหาธมฺเณ
 พฺรหฺมจฺริยํ จริตฺถํ ยถา ภวฺนโต มณฺเฑนฺติ ตถา กโรนฺตฺติ ฯ
 จิรปฏฺธิกา มยํ โภ มหาธมฺเณ อภิปฺปสฺสนฺนา สฺเจ ภวํ มหาธมฺเณ
 พฺรหฺมจฺริยํ จริตฺถํติ สฺพเพ ว มยํ มหาธมฺเณ พฺรหฺมจฺริยํ
 จริตฺถํมาตฺติ ฯ อถ โข เต ชฺชิตา เกธมฺิสฺสํ ชฺชามิสฺสํ ชวริกาชฺมิมฺิสฺสํ
 อคฺคิหุคฺคตมิมฺิสฺสํ อคฺคเก ปวาทฺเตว เยน ภควา เตนุปฺสํงกมฺิ
 อปฺสํงกมฺิตฺวา ภควโต ปาเทสฺ สฺริธํ นิปตฺติควา ภควนฺตํ เขตทโวจ

๕๓] มหาชนุทกั ภาติกขฏิถตฺตฺ เตสํ ปพฺพชฺชูปสํปทา ๖๑

ตถะยยาม มยํ ภนฺเต ภควโต สฺมุติเก ปพฺพชฺชํ ตถะยยาม
อุปสํปทนฺติ ฯ เถถ ภิกฺขโวติ ภควา อโวจ สฺวากฺขาโต
สมฺโม จรต พฺรหฺมจฺริยํ สํมา ทุกฺขสฺส อนฺตกิริยาชาติ ฯ
ธํ ๑ เตสํ อายสฺมนฺตานํ อุปสํปทา อโหสิ ฯ

[๕๒] อทฺทธํ โข นทักฺขสฺสโป ชฺชิตฺโต เกสํมิตฺสํ ชฺชามิตฺสํ
ชวริกาชฺมิตฺสํ อคฺคิหุคฺคิมิตฺสํ อุกเก วุญฺหมาเน ทิสฺวานสฺส
เอตทโหสิ มา เหว เม ภาตฺุโน อุปสํคฺโค อโหสิตฺติ ฯ ชฺชิตฺเต
ปาเหสิ คจฺฉถ เม ภาตฺุ ชานาถาติ สํมญฺจ ตฺีหิ ชฺชิตฺสเคหิ
สทฺธิํ เยนายสฺมา อฺรเวถกสฺสโป เตนุปสํกมิ อุปสํกมิตฺวา
อายสฺมนฺตํ อฺรเวถกสฺสเป เอตทโวจ อิทํ หุ โข กสฺสเป เสยฺโยติ ฯ
อามาอุโส อิทํ เสยฺโยติ ฯ อถโฆ เต ชฺชิตฺตา เกสํมิตฺสํ ชฺชามิตฺสํ
ชวริกาชฺมิตฺสํ อคฺคิหุคฺคิมิตฺสํ อุกเก ปวาเหตฺวา เยน ภควา
เตนุปสํกมิตฺสํ อุปสํกมิตฺวา ภควโต ปาเทสฺส สิริธํ นิปตฺติว
ภควนฺตํ เอตทโวจํ ตถะยยาม มยํ ภนฺเต ภควโต สฺมุติเก
ปพฺพชฺชํ ตถะยยาม อุปสํปทนฺติ ฯ เถถ ภิกฺขโวติ ภควา
อโวจ สฺวากฺขาโต สมฺโม จรต พฺรหฺมจฺริยํ สํมา ทุกฺขสฺส
อนฺตกิริยาชาติ ฯ ธํ ๑ เตสํ อายสฺมนฺตานํ อุปสํปทา อโหสิ ฯ

[๕๓] อทฺทธํ โข คยาภกสฺสโป ชฺชิตฺโต เกสํมิตฺสํ ชฺชามิตฺสํ
ชวริกาชฺมิตฺสํ อคฺคิหุคฺคิมิตฺสํ อุกเก วุญฺหมาเน ฯ ทิสฺวานสฺส
เอตทโหสิ มา เหว เม ภาตฺุณํ อุปสํคฺโค อโหสิตฺติ ฯ ชฺชิตฺเต

ปาเหติ คจฺจน เม ภาคโร ชานาถาติ สามญฺจ ทฺวี่หิ
 ชฺชิตฺตเคหิ เยนายตฺมา อฺรฺรเวถกตฺตโป เตนุปลตฺตมฺมิ อฺปตฺตง-
 กมฺมิตฺวา อายตฺตมฺมํ อฺรฺรเวถกตฺตมฺมิ อฺเขตทโวจ อิทํ นฺ โช
 กตฺตป เสงฺโยติ ฯ อามาอฺโส อิทํ เสงฺโยติ ฯ อถโช เต ชฺชิตา
 เตกมฺมิตฺตํ ชฺชามิตฺตํ ชวริกาชฺมิตฺตํ อคฺคิหุคฺคตมฺมิตฺตํ อฺรฺรเก ปวาเหตฺวา
 เยน ภควา เตนุปลตฺตมฺมิตฺตํ อฺปตฺตงกมฺมิตฺวา ภควโศ ปาเทสุ
 ตีรธา นิปตฺติตฺวา ภควนฺตํ อฺเขตทโวจํ ตถะยยาม มยฺ ภนฺเต
 ภควโศ สํนฺติเก ปพฺพชฺชํ ตถะยยาม อฺปตฺตมฺปทนฺติ ฯ อถ ภิกฺขโวจติ
 ภควา อโวจ สฺวากุชฺชาโต ชมฺโม จรต พฺรหฺมจฺริยํ สํมมา
 ทฺรฺกฺษตฺตํ อนฺตกิริยาयाติ ฯ ตา ๑ เคต อายตฺตมฺมตฺตานํ อฺปตฺตมฺปทา
 อโหติ ฯ

[๕๔] ภควโศ อธิฏฺฐาเนน ปญฺจ กฏฺฐตฺตคานิ น ฌาตียีสุ
 ฌาตียีสุ อคฺคิ น อฺรฺรชตฺตํ อฺรฺรชตฺตํ น วิชฺฌายีสุ วิชฺฌายีสุ
 ปญฺจ มนฺทามุชิตคานิ อภินิมฺมิติ ฯ เอเตน นเยน อชฺชตฺตม-
 ปาฏิหาริยตฺตคานิ โหนติ ฯ

[๕๕] อถโช ภควา อฺรฺรเวถายํ ยถาภินฺตํ วิหริตฺวา เยน
 คยาตฺตํ เตน จาริกํ ปกฺกามิ มหตา ภิกฺขุสฺสงฺฆเณ ตฺทฺธิ ภิกฺขุ-
 ตฺตคฺคตฺตํ ตพฺเพเหว ปฺรฺวณชฺชิตฺติ ฯ คตฺร สฺกํ ภควา คยาอํ
 วิหริติ คยาตฺตํ ตฺทฺธิ ภิกฺขุสฺสงฺฆตฺตํ ฯ คตฺร โช ภควา ภิกฺขุ
 อามนฺเตติ ตพฺพํ ภิกฺขเว อาทิคฺคํ กิณฺญภิกฺขเว ตพฺพํ อาทิคฺคํ

จกฺขั ภิภูวเว อภิตุตฺตํ ฐาปา อภิตุตฺตา จกฺขุวิญญาณํ อภิตุตฺตํ
 จกฺขุสํมุตฺตํ อภิตุตฺโต ยมฺปิํทํ จกฺขุสํมุตฺตํปจฺจยา อุปฺปชฺชติ
 เวทียํ ตํ วา ทุกฺขํ วา อทุกฺขมตฺตํ วา ตมฺปิ อภิตุตฺตํ เกณ
 อภิตุตฺตํ อภิตุตฺตํ รากคฺคินา โทสคฺคินา โมหคฺคินา อภิตุตฺตํ
 ชาตียา ชรามรณเณ ใสเกหิ ปริเทเวหิ ทุกฺเขหิ โทมนตฺตํ
 อุปายาเสหิ อภิตุตฺตุนฺติ วทามิ ๑ ใสตํ อภิตุตฺตํ สทฺธา อภิตุตฺตา
 ๑เป ๑ ฆานํ อภิตุตฺตํ คณฺฐา อภิตุตฺตา ๑เป ๑ ชิวหา อภิตุตฺตา รตฺธา
 อภิตุตฺตา ๑เป ๑ ทาโย อภิตุตฺโต โฉฏฺชพฺพา อภิตุตฺตา ๑เป ๑ มโน
 อภิตุตฺโต ฐมา อภิตุตฺตา มโนวิญญาณํ อภิตุตฺตํ มโนสํมุตฺตํ
 อภิตุตฺโต ยมฺปิํทํ มโนสํมุตฺตํปจฺจยา อุปฺปชฺชติ เวทียํ ตํ วา
 ทุกฺขํ วา อทุกฺขมตฺตํ วา ตมฺปิ อภิตุตฺตํ เกณ อภิตุตฺตํ อภิตุตฺตํ
 รากคฺคินา โทสคฺคินา โมหคฺคินา อภิตุตฺตํ ชาตียา ชรามรณเณ
 ใสเกหิ ปริเทเวหิ ทุกฺเขหิ โทมนตฺตํ อุปายาเสหิ อภิตุตฺตุนฺติ
 วทามิ ๑ เอวํ ปตฺตํ ภิภูวเว สุตฺวา อริยตฺวาโก จกฺขุสํมุตฺตํ
 นิพฺพินฺนํ ฐาเปตฺตํ นิพฺพินฺนํ จกฺขุวิญญาณํ นิพฺพินฺนํ จกฺขุ-
 สํมุตฺตํ นิพฺพินฺนํ ยมฺปิํทํ จกฺขุสํมุตฺตํปจฺจยา อุปฺปชฺชติ
 เวทียํ ตํ วา ทุกฺขํ วา อทุกฺขมตฺตํ วา ตมฺปิ นิพฺพินฺนํ

๓ รากคฺคินา โทสคฺคินา โมหคฺคินา อภิตุตฺตํ ชาตียา ชราม-
 รณเณ ใสเกหิ ๑เป ๑ อภิตุตฺตุนฺติ วทามิ สทฺธวโปกฺกเกสุ
 อากคํ ๑ อยมฺปนํ สํหโตปฺกตํ อนุวตฺตติว ใสชิตฺติ เวทิตฺตํ ๑

โศกธัมมัสสํ นิสสยิตฺวา สทฺธสฺสํ นิสสยิตฺวา ๑ เป ๑ ฆานธัมมัสสํ นิสสยิตฺวา
 คนฺธสฺสํ นิสสยิตฺวา ๑ เป ๑ ชิวหาธัมมัสสํ นิสสยิตฺวา รสธัมมัสสํ นิสสยิตฺวา
 ๑ เป ๑ กายธัมมัสสํ นิสสยิตฺวา โสภณธัมมัสสํ นิสสยิตฺวา ๑ เป ๑
 มนธัมมัสสํ นิสสยิตฺวา รมฺมธัมมัสสํ นิสสยิตฺวา มโนวชิราณมัสสํ นิสสยิตฺวา
 มโนสมฺมตฺตธัมมัสสํ นิสสยิตฺวา ยมฺมํทํ มโนสมฺมตฺตปจฺจุยา อปฺปชฺชติ
 เวทิตํ สํ ๑ วา ทฺวํ ๑ วา อทฺทขมฺมสํ ๑ วา ตธฺมัสสํ นิสสยิตฺวา
 นิสสยิตฺวา วิรชฺชติ วิราคะ วิมฺมจฺจติ วิมฺมตฺตธัมมํ วิมฺมตฺตมิตฺติ
 ฌานํ โหติ ฌีณา ชาติ วุตฺติํ พุทฺธมฺจฺจํ กตํ ภาระณํ
 นวปรี อิตฺถตฺตยาติ ปชานาตฺติ ๑ อิมธัมมํ จ ปน เวชฺชากรณธัมมํ
 ภวณฺเฒาเน ตสฺสํ ภิกฺขุสฺสํหตฺสฺสํ อนุปาทาย ชาติเวทํ จิตฺตานํ
 วิมฺมจฺจํ ๑

อภิตฺตปริยายํ นิฏฺฐิตํ ๑

อรรุเวทปาฏิหาริยํ คตฺติภาณวาร์ นิฏฺฐิตํ ๑

[๕๖] อถ โส ภควา ทยาตฺถเต ยถาภินฺนํ วิหริตฺวา เยน
 ราชคหํ เตน จาริกํ ปฏฺฐามิ มหตา ภิกฺขุสฺสํ เชน สทฺธิ ภิกฺขุ-
 สหตฺถเตน สทฺเพเหว ปุราณชฺชิตฺวา ๑ อถ โส ภควา อนุปฺพุเพน
 จาริกํ จรมาโน เยน ราชคหํ คทวตฺริ ๑ คตฺว สํ ๑ ภควา
 ราชคเห วิหริติ ตฺวํ จิวมฺยุยาเน สํปตฺติงฺเก เจติเย ๑

[๕๗] อถ โส โส ราชา มาคโธ เตนํ โย พิมฺพิสาโร สมนฺโน

๑ วิมฺมตฺตมฺหิตฺตํ ปาโง ๑

ชตุ โภ โคตโม สกยปุตโต สกยกุลตา ปพพชิต ราชนํ อนุปปตโต
 ราชคเห วิหริติ ตถุจิณฺหยาเน สุปฺปติฏฺเฐ เจติเย คํ โข ปน
 ภควนฺตํ โคตมํ เอวํ กถยาโน กิตฺติสํหุโต อพฺภุคฺคโต อิตฺถิ
 โส ภควา อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน สุกโต
 โถกวิทู อนุตฺตโร ปุริสทมฺมสํวริ สत्ตฺวา เทวมนุสฺसानํ พุทฺโธ
 ภควาติ" โส อิมํ โลกํ สเทวํ สมารํ สพุทฺธมํ สสฺสฺมณ-
 พุราหฺมณํ ปชํ สเทวมนุสฺสํ สยํ อภินฺนวา สจฺฉิกิตฺวา ปเวเทติ
 โส ชมมํ เทเสติ อาทิกถฺยานํ มชฺฌเมกถฺยานํ ปริโยธานกถฺยานํ
 สํวตฺตํ สํพยุชฺชนํ เกวตปริญฺณณํ ปริสุทฺธํ พุทฺธมจฺริยํ ปกาเสติ
 สํวตฺตํ โข ปน คถารูปานํ อรหํ ทสฺสํ หนฺนํ หนฺนํ หนฺนํ หนฺนํ หนฺนํ
 มาคโธ เสนิโย พิมพ์สารํ ทฺวาทสฺสนหฺนํ มาคิเกติ พุราหฺมณ-
 คหฺปติเกติ ปริวฺโต เยน ภควา เทนฺปสฺสงฺกมิ อฺปสฺสงฺกมิทฺวา
 ภควนฺตํ อภิวาเททฺวา เอกมนฺตํ นิสีถิ ๑ เติปี โข ทฺวาทสฺสนหฺนํ
 มาคิเกติ พุราหฺมณคหฺปติกา อปฺเปกฺกเจ ภควนฺตํ อภิวาเททฺวา
 เอกมนฺตํ นิสีถิ ๑ อปฺเปกฺกเจ ภควตา สทฺธิ สมฺโมทิตํ สมฺโมทิตํ
 กถํ สํวณฺณํ วิตฺติสํวเรทฺวา เอกมนฺตํ นิสีถิ ๑ อปฺเปกฺกเจ เยน
 ภควา เทนฺนชฺฉิตํ ปณฺนาเมทฺวา เอกมนฺตํ นิสีถิ ๑ อปฺเปกฺกเจ
 ภควโต สมนฺติเก นามโคตฺตํ สํวาทฺวา เอกมนฺตํ นิสีถิ ๑ อปฺเป-
 กฺกเจ คุณฺหิภฺวตา เอกมนฺตํ นิสีถิ ๑ อถ โข เสดํ ทฺวาทสฺสนหฺนํ

๓ ย. ๕ ไปตฺถเกสํ อิตฺติสํหุโต น ทิสฺสํติ ๑

มาตริกัน พุราหุมนคหปติกาน เอตทโหสิ ถิ นุ โห มหาสมโน
 อรุเวถกตฺถเป พุราหุมาจริย จรติ อุกาหุ อรุเวถกตฺถไป มหาสมเน
 พุราหุมาจริย จรตฺติ ฯ อถโห ภควา เตสํ ทฺวาทสนหุตานํ มาตริกัน
 พุราหุมนคหปติกาน เจตสา เจโตปริวิตกฏกมณฺเวยาย อายตฺมมุตํ
 อรุเวถกตฺถเป คากาย อชฺฌณภาสิ

กิเมว ทิสฺวา อรุเวถวาสิ
 ปหาสิ อคฺคิ กิสฺสโกวทาโน ฯ
 ปุจฺฉามิ ตํ กตฺถป เอตมคฺคํ
 กถํ ปเทมิ ทว อคฺคิหุตฺตํ ฯ
 รูปํ จ สทฺเท จ อโถ วเส จ
 กามิตฺถิโย จาภิวทฺตนิ ยณฺเวย
 เอตํ มถนฺติ อปริยํ ฌตฺวา
 ตตฺถมา น ยิฏฺเฐ น หุเต อรณฺขํ^๒ ฯ
 เอกุตฺต จ เต มโน น รมิตฺถ กตฺถปาทิ ภควา
 รูปํ สทฺเท อโถ วเส
 อถ โภจเรหิ เทวมนุสฺสโถเก
 รโถ มโน กตฺถป พฺรหฺมิ เมตฺตํ^๔ ฯ

๓-๒-๔ เขภฺยุเขน อิตฺตํทฺโถ ปกฺขิตฺโต ฯ ๓ สทฺพพฺตถ ภควา
 อโวจาติ ทิสฺสติ ฯ อยมฺปน สํหตฺตปคฺคกํ อนฺวตฺตติตฺวา ไสฺริตฺติ
 เวทิตฺตพฺโพ ฯ

กตฺตํ ปฏฺเฏเทถิ ฯ

[๕๘] อถ ราช มาคโธ เตนิโย พิมฺพิธโร ทิฏฺฐธมฺโม
 ปคฺคธมฺโม วิทิตธมฺโม ปริโยคาพฺพธมฺโม คินฺนณวิจิกิञฺโณ วิคคกถํ-
 กโก เวธารชชปฺปคฺโค อปรปฺปจฺจโย สํคฺคฺก สํสเน ภคฺคณฺทํ
 เขตทโวจ ปุพฺเพ เม ภนฺเต กุมารสฺส สโต ปณฺจ อสฺสํสกา
 อเหตุํ เต เม เขตฺรหิ สมิทฺธา ปุพฺเพ เม ภนฺเต กุมารสฺส
 สโต เขตทโหติ อโห วต มํ รชเช อภิสํญฺญายุนฺติ อຍံ
 โห เม ภนฺเต ปจฺจิม อสฺสํสโก อโหติ โส เม เขตฺรหิ
 สมิทฺโธ ตสฺส เม วิธิตํ อรหํ สမฺมาสํมုทฺโธ โอฏฺกเมยฺยาคิ
 อຍံ โห เม ภนฺเต ทฺติโย อสฺสํสโก อโหติ โส เม เขตฺรหิ
 สมิทฺโธ คณฺจาทํ ภคฺคณฺทํ ปยิริปาเสยฺยุนฺติ อຍံ โห เม ภนฺเต
 คติโย อสฺสํสโก อโหติ โส เม เขตฺรหิ สมิทฺโธ โส จ
 เม ภคฺวา ธมฺมํ เทเสยฺยาคิ อຍံ โห เม ภนฺเต จตฺตโก
 อสฺสํสโก อโหติ โส เม เขตฺรหิ สมิทฺโธ ตสฺส จาทํ
 ภคฺวโต ธมฺมํ อာชาเนยฺยุนฺติ อຍံ โห เม ภนฺเต ปณฺจโม
 อสฺสํสโก อโหติ โส เม เขตฺรหิ สมิทฺโธ ปุพฺเพ เม ภนฺเต
 กุมารสฺส สโต อิม ปณฺจ อสฺสํสกา อเหตุํ เต เม เขตฺรหิ
 สมิทฺธา อภิกฺคณฺทํ ภนฺเต อภิกฺคณฺทํ ภนฺเต เสยฺยถาปี ภนฺเต
 นิဂฺกฺขชิตํ วา อุกฺกฺขเชยฺย ปฏฺิฉนฺนํ วา วิจเรยฺย มุพฺพหฺสํ
 วา มคฺคํ อจิกฺขေยฺย อหุจฺจเร วา คေตปฺปชฺชิตํ ชาเรยฺย

๖๑] มหาชนุชกัม พิมพิธารธมาคโม ภควโต ราชคหปฺปเวสนํ ๖๘

จกฺขมนฺโต รูปานิ ทกฺขณคฺคิตี เอวเมวํ ภควตา อเนกปริยาเยน
ชนฺโหม ปกาธิตฺโต เอตํ ภาณเต ภควนฺตํ สฺวณํ คจฺฉามิ ชมนฺนจ
ภิกฺขุสงฺฆมฺหา อูปาสกํ มํ ภควา ชาเรตุ อชฺชตฺตเค ปาณฺนเปตํ
สฺวณํ คตํ อธิวาเสตุ จ เม ภาณเต ภควา สฺวาทนาย ภตฺตํ
สํทฺธิํ ภิกฺขุสงฺฆมหาติ ฯ อธิวาเสสฺสิ ภควา ตฺถนํ ภาเวณ ฯ อถ โข
ราชา มาคโธ เสนิโย พิมพิธารโ ภควโต อธิวาสนํ วิทิตฺวา
อุฏฺฐายาสนา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ปกฺกามิ ฯ

[๖๐] อถ โข ราชา มาคโธ เสนิโย พิมพิธารโ ตสฺสํ ราชคฺคิยา
อจฺฉเยน ปณฺตํ ชาทณฺเฑ โภชนํ ปฏฺยิทาเปตฺวา ภควโต กาลํ
ชาโรจาเปสฺสิ กาโต ภาณเต นิฏฺฐิตํ ภตฺตมฺหิตี ฯ อถ โข ภควา
ปฺพุพฺพนฺตมฺมํ นิวาเสตฺวา ปตฺตจฺฉีรมาทาย ราชคหํ ปาวิตฺติ มหตา
ภิกฺขุสงฺฆเมว สํทฺธิํ ภิกฺขุสงฺหเสณ สพฺเพเหว ปฺปราณชฺชิตฺเทหิ ฯ

[๖๑] เตน โข ปน สมนฺเยน สกฺโก เทวานมฺินฺโท มาณวถฺถนฺ
อภินิมฺมิตฺตฺวา พุทฺธปฺปมุขสฺส ภิกฺขุสงฺฆสฺส^๑ ปฺรโต ปฺรโต^๒ คจฺฉติ
อิมา คาลาโย คายมาโน

ทนฺโต ทนฺเตหิ สห ปฺปราณชฺชิตฺเทหิ วิปฺปมุคฺตํ วิปฺปมุคฺเตหิ
ตฺถึคฺคินฺนุสฺสวณฺโน ราชคหํ ปาวิตฺติ ภควา ฯ

๑. ส. สงฺฆสฺส ฯ ๒. ส. หตฺโปกฺคเก อามณฺฑิตํ อกตํ ฯ

๓. ย. คัยมาโน ฯ ๔. ส. ปฺปกฺคเก อยํ ปาโง น โหติ ฯ

เอวํ สพฺพคฺคเณ ฅาตพฺพํ ฯ

มุขโต มุขเทหิ สห ปุราณชฎิเจหิ วิบุปมุขโต วิบุปมุขเทหิ
 สังกัณิณฺทสุวณฺโณ ราชคหํ ปาวิสี ภควา ฯ

คินฺโณ คินฺเนหิ สห ปุราณชฎิเจหิ วิบุปมุขโต วิบุปมุขเทหิ
 สังกัณิณฺทสุวณฺโณ ราชคหํ ปาวิสี ภควา ฯ

ธนฺโต ธนฺเตหิ สห ปุราณชฎิเจหิ วิบุปมุขโต วิบุปมุขเทหิ
 สังกัณิณฺทสุวณฺโณ ราชคหํ ปาวิสี ภควา ฯ

ทสฺวาโส ทสฺพโต ทสฺสมุมฺวิฑฺฐ ทสฺมิ จุเปโต

โส ทสฺสคปริวาริ ราชคหํ ปาวิสี ภควาติ ฯ

[๖๒] มนุสฺสา ตกฺกํ เทวานมฺินุทํ ปสฺสํติจฺวา เอวมาหํสุ อภีรฺวโป
 จตฺยา มานวโก ทสฺสํนีโย จตฺยา มานวโก ปาสาทิโก
 จตฺยา มานวโก กสฺสํ นุ โส อโย มานวโกติ ฯ เอวํ จตุเต
 ตกฺโก เทวานมฺินุโท เต มนุสฺสํ คาทาย อชฺฌภาสํ

โย ชีโร สพุพฺพิทฺนฺโต สฺสฺสฺสํ อปฺปฏฺิพฺกุคฺโค

อภํ สฺสฺสโค โสเก ตสฺสํหํ ปริจฺวารโกติ ฯ

[๖๓] อถ โส ภควา เยน รณฺโณ มาครสฺสํ เสนิยสฺสํ
 พิมฺพิตารสฺสํ นิเวสํ เตนุปสฺสํกมิ อฺุปสฺสํกมิทฺวา ปณฺณตฺเต

๑ จตุตฺถคทา สํหโตปฺตฺตเก พุคฺคิยา จมฺปีตา ฯ ยฺยโรมฺปิโยปฺตฺตเก
 ปน สํ นฏฺฐา ฯ อมฺหากมฺปน โปตฺตเก ตสฺสํ ปุโร สมิทฺทฺโส
 สมิทฺทฺเรหิคิอาทิกทา จมฺปีตา ฯ สํ อณฺณตฺต น ทิสฺสํติ ตสฺมา
 อธิ อชฺชิตา ฯ

อถโฆ ภคฺวา ราชานํ มาคชํ เณฺนํ พิมฺพิฬารํ ชมฺมียา กถาย
 สํหุตฺตํเตตฺวา สํมาทเปตฺวา สํมุคฺเตเชตฺวา สํปหํเตตฺวา อฏฺฐจา-
 ยาสฺนา. ปกฺกามิ ฯ อถโฆ ภคฺวา เขตฺตมํ นิทานเณ ชมฺมํ กถํ
 กตฺวา ภิกฺขุ อามนุสฺสํ อานุชานามิ ภิกฺขเว อารามนุติ ฯ

[๖๔] เตน โฆ ปน สมนฺเณ สมนฺชโย ปริพฺพาชโก ราชคเห
 ปฏฺยวสฺสํ มหติยา ปริพฺพาชกปริสํสา สทฺธํ อชฺชมฺเตยฺเยหิ ปริพฺพา-
 ชกสฺสเทหิ ฯ เตน โฆ ปน สมนฺเณ สํวิปฺบุตฺตโมคฺคตฺถานา สมนฺชเย
 ปริพฺพาชเก พุทฺทมจฺริยํ จรณฺติ ฯ เทหิ กตฺติกา กตา โหติ โย ปจฺมํ
 อมคํ อธิคจฺจติ โส อิตฺรุตฺตํ อารโจะตฺติ ฯ อถโฆ อายสฺมา
 อตฺตสฺสํ ปุณฺณพฺพหสฺมยํ นิวาเสตฺวา ปคฺคตจํจรรมาทาย ราชคหํ ปิณฺฑชಾಯ
 ปาวิธิ ปาสาทิเกน อภิกฺกนฺเตน ปฏิกฺกนฺเตน อาโลกิตฺเตน วิโลกิตฺเตน
 สมนฺนิชฺชิตฺเตน ปสํวริเตน โยจฺจิตฺตจกฺขุ อิริยาปถสฺมปฺพนํ ฯ
 อทฺทสา โฆ สํวิปฺบุตฺโต ปริพฺพาชโก อายสฺมณฺคํ อตฺตสฺสํ ราชคเห
 ปิณฺฑชಾಯ จรณฺคํ ปาสาทิเกน อภิกฺกนฺเตน ปฏิกฺกนฺเตน อาโลกิตฺเตน
 วิโลกิตฺเตน สมนฺนิชฺชิตฺเตน ปสํวริเตน โยจฺจิตฺตจกฺขุ อิริยาปถสฺมปฺพนํ
 ทิสฺสุวณฺตสฺสํ เขตฺตทโหสิ เย จตฺโตเก อรหฺนโตะ วา อรหฺตฺตมคฺคํ
 วา สํมาปฺนฺนา อयํ เตสํ ภิกฺขุ อณฺเวยวโร ยนฺนุณฺนาหํ อิมํ
 ภิกฺขุ อปฺปตฺตํกมิตฺวา ปุจฺเจยฺยํ กถํ ตฺวํ อากุโส อุกฺกิตฺตสฺสํ
 ปพฺพชฺชิตฺโต โก วา เต สตฺถา กตฺตสฺสํ วา ตฺวํ ชมฺมํ โรเจสฺสํติ ฯ
 ๓ ย. ตี. โปคฺคเกตฺตํ อยํ ปาโส น โหติ ฯ

๖๔] มหาชนกัมมํ สํวริปฺปุตฺตโมคฺคตฺตานปฺปพฺพชฺชา อตฺถสํหิตฺตฺตฺตฺต ๗๓

อถ โข สํวริปฺปุตฺตสฺส ปรีพฺพชกสฺส เอตทโหติ อถา โส โห อิมํ
ภิกขุ ปุจฺจติคฺคํ อนุทฺตรสฺส ปวฺวิจฺโจ ปิณฺณทาย จรติ ยนฺนุนาหํ
อิมํ ภิกขุ ปิณฺณจฺโง ปิณฺณจฺโง อนุทฺตรสฺส อตฺถิเกหิ อปฺปณฺณาทํ
มคฺคกนฺติ ฯ อถ โข อายสฺมา อตฺถสํหิ ราชคเห ปิณฺณทาย จริตฺวา
ปิณฺณทปาทํ อาทาย ปฏิกุมฺมิ ฯ อถ โข สํวริปฺปุตฺโต ปรีพฺพชโก
เยนายสฺมา อตฺถสํหิ เทนฺนปตฺตํกมฺมิ อปฺปตฺตํกมฺมิตฺวา อายสฺมา
อตฺถสํหิ สทฺธิ สมนฺโอมิ สมนฺโอมินํ กถํ สํวริปฺปุตฺโต ปรีพฺพชโก
เอกมฺนคํ อจฺจุจฺจติ ฯ เอกมฺนคํ จิโธ โห สํวริปฺปุตฺโต ปรีพฺพชโก
อายสฺมา อตฺถสํหิ เอตทโหจ วิปฺปตฺตํกมฺมิ โห เท อจฺจุจฺจ
อิทฺทฺทฺทฺทฺท ปรีพฺพชโก โก วา เท สทฺธา กสฺส วา ตฺวํ รมํ
โรเจตฺติ ฯ อจฺจุจฺจ มหาสฺมโน สทฺธปฺปุตฺโต สทฺธกฺกตา ปรีพฺพชโก
ตาทํ ภคฺคกมฺมิตํ อจฺจุจฺจ ปรีพฺพชโก โส จ เม ภคฺวา สทฺธา ตสฺส
จาทํ ภคฺวา รมํ โรเจตฺติ ฯ กิฉิทํ ปณฺณายสฺมา สทฺธา
กิมฺมกฺกชยฺติ ฯ อหํ โห อจฺจุจฺจ นโว อจฺจิปรีพฺพชโก อจฺจุจฺจ
อิมํ รมํวินยํ น ตาทํ สทฺธโกมิ วิทฺธาวณ รมํ เทเสตฺถํ อปฺป
เต สทฺธิตฺตฺตฺต อตฺถํ อจฺจุจฺจ ๑

๑ อโธ ปวฺริ สทฺธปฺปุตฺตํ จเปตฺวา สทฺธกฺกตา อถ โข สํวริปฺปุตฺโต
ปรีพฺพชโก อายสฺมา อตฺถสํหิ เอตทโหจ โหจฺจ อจฺจุจฺจ อปฺป
วา พหุํ วา ภาตฺตสฺส ฯ เป ๑ พหุํทฺติ ทิสฺสติ ฯ คํ อติเรกํ

อปรํ ภา พุํ ภา ภาตตํ อตุลเยว เม พุริ
 อตุลเยว เม อตุลโย ก็ ภาตติ พุณฺณํ พุณฺณํ ๑

[๖๕] อตฺโธ อายตฺมา อตฺตํ สํวิปฺปตฺตํ ปริพฺพชกตฺตํ
 อิมํ รมฺมปริยายํ อภาตติ

เย รมฺมา เหตุปฺปภาวา เตสํ เหตุํ ตถาคโค (อาท)
 เตสญฺจ โย นิโรธो เอวํวาทิ มหาสมฺมโนติ ๑

[๖๖] อตฺโธ สํวิปฺปตฺตํ ปริพฺพชกตฺตํ อิมํ รมฺมปริยายํ สํสุวา
 วิรชํ วิตมตํ รมฺมจกฺขํ อุกฺกปาทิ ยงฺกิญฺจิ สํมุทยรมฺมํ สํพุพฺพตํ
 นิโรธรมฺมณฺติ ๑

เอเสว รมฺโม ยถิ ตาวเทว ปฺจุพฺพตา ปทมนโสภํ
 อธิญฺจํ อพฺภคิตํ พุทฺเถหิ กปฺปนหุเตหิติ ๑

[๖๗] อตฺโธ สํวิปฺปตฺโต ปริพฺพชโก เยเน โมคฺคตฺตนาโน
 ปริพฺพชโก เตนุสสงฺกมิ ๑ อทฺทสา โธ โมคฺคตฺตนาโน ปริพฺพช-
 โก สํวิปฺปตฺตํ ปริพฺพชกํ ทฺวโร ๑ อากฺขณฺตํ ทิสฺวาน
 สํวิปฺปตฺตํ ปริพฺพชกํ เอตทโวจ วิปฺปตฺตนาณิ โธ เต อากฺโส
 อิทฺทริยานิ ปริสํสุโธ ฉวิจฺจนฺโน ปริโยทาโต กจฺจิ นุ ตฺวํ
 อากฺโส อมตฺตมฺมิกโคติ ๑ อาม อากฺโส อมตฺตมฺมิกโคติ ๑ ยถา
 กถํ ปน ตฺวํ อากฺโส อมตฺตมฺมิกโคติ ๑ อิทํ อากฺโส อทฺทสํ
 ขายติ ปฺรโต อตฺโธหํ อตฺตํ ภิกฺขํ เอตทโวจนฺติ สํพุพฺพตํ
 อตฺตํ สมนฺตนาโน ๑

๖๗] มหาชนกัม ธารีปุตโตโมคคตถานปพพชชา ธารีปุตตวจนี ๗๕

อตุตฺถิ ภิกฺขุ ราชคเห ปีนุทาย จรณํ ปาธาภิเกน อภิกฺกนฺเตน
ปฏิกฺกนฺเตน ชาโลภิเกน วิโลภิเกน สมนฺนิชฺชิตฺเตน ปธาริเตน โยจฺจิตฺต-
จกฺขุ อิริยาปถสฺมปฺนํ ทิสฺวาน เม เขตฺทโหติ เย วต โลเก
อวหนฺโต วา อวทตฺตมคฺคํ วา สฺมาปฺนนา อํยํ เคสํ ภิกฺขุ
อณฺณตโร ยนฺนุนาหํ อิมํ ภิกฺขุ อฺปตฺตํกมิตฺวา ปุจฺเจยฺยํ กัสสิ
คฺวํ ชาดูโส อุกฺกิสฺสํ ปพฺพชฺชิตฺโต โโก วา เท สฺตถา กตฺถ
วา คฺวํ ฐมฺมํ โรเจสฺสํติ คตฺถ มยฺหํ ชาดูโส เขตฺทโหติ
อภาโล โห อิมํ ภิกฺขุ ปุจฺจติคฺคํ อนฺตรฆรํ ปวิฏฺโง ปีนุทาย
จริติ ยนฺนุนาหํ อิมํ ภิกฺขุ ปิฏฺฐิจิตฺโต ปิฏฺฐิจิตฺโต อณฺุพฺพชฺชเยยฺยํ
อตฺถิเกหิ อฺปณฺณาคํ มคฺคนฺติ อถโห ชาดูโส อตุตฺถิ ภิกฺขุ
ราชคเห ปีนุทาย จริตฺวา ปีนุทปาตํ อาทาย ปฏิกฺกมि อถชฺวหา
ชาดูโส เยเน อตุตฺถิ ภิกฺขุ เคนฺนปตฺตํกมิตฺวา อฺปตฺตํกมิตฺวา
อตุตฺถินา ภิกฺขุณา สฺทชฺชํ สมนฺโมทํ สมนฺโมทนียํ กถํ ธาราณียํ
วิตฺติสาเรตฺวา เอกมฺนคฺคํ อฏฺฐาสิ เอกมฺนคฺคํ จิตฺโต โห อหํ ชาดูโส
อตุตฺถิ ภิกฺขุ เขตฺทโวจํ วิปฺปตฺตฺตานานิ โห เท ชาดูโส อิมฺหุริยานิ
ปวิสฺสุทฺโธ นวฺวณฺโณ ปวิโยทาโต กัสสิ คฺวํ ชาดูโส อุกฺกิสฺสํ
ปพฺพชฺชิตฺโต โโก วา เท สฺตถา กตฺถ วา คฺวํ ฐมฺมํ โรเจสฺสํติ
อตุตฺถาชาดูโส มหาสฺมโณ สกฺยปฺตฺโต สกฺยกฺกตา ปพฺพชฺชิตฺโต คาหํ
ภควนฺตํ อุกฺกิสฺสํ ปพฺพชฺชิตฺโต โส จ เม ภควา สฺตถา คตฺถ
จาหํ ภควโต ฐมฺมํ โรเจสฺสํติ กิฉาที่ ปนายสฺมโต สฺตถา

กิมภชายัตติ อหัง โข อากุโส นโว อจิรปพพชิตो อรुณาคโต
 อิมं ชมฺมวินยํ น ตาหัง สกโกมิ วิตุถาเรน ชมฺมํ เทเสตุ
 อปฺปํ เตะ สจฺจชิตฺเตน อตุถํ วุชามํติ

อปปํ วา พหุํ วา ภาสสฺสํ อตุถํเยว เม พุริชฺชํ

อตุถาเนว เม อตุถโถ กิํ กาสสิ พยณฺชนํ พหุณฺหิตํ ๑

[๖๘] อถโฆ อากุโส อสฺสชฺชํ ภิกฺขุ อิมํ ชมฺมปริยาयํ อภาสิ

เย ชมฺมา เทสุปฺปภาวา เตสํ เหตุํ คถาคโต (อาห)

เตสญฺจ โย นิโรโฆ เอวํวาทิ มหาสมฺมโนติ ๑

[๖๙] อถโฆ โมคฺคคฺคตฺตานสฺสํ ปริพฺพาชกสฺสํ อิมํ ชมฺมปริยาयํ
 สฺสคฺคา วิรชํ วิคตมถํ ชมฺมจกฺขุํ อุกฺกปาทิ ยงฺกนิยฺจํ สํนุทยชมฺมํ
 สํพพฺพตํ นิโรชชมฺมนฺหิตํ ๑

เอเตว ชมฺโม ยถิ ตาวาทเว ปจฺจพฺพธวา ปทมโสถํ

อทิฏฺฐํ อพฺภคิตํ พหุเกหิ กบฺปณฺหุเตหิตํ ๑

[๗๐] อถโฆ โมคฺคคฺคตฺตานโน ปริพฺพาชโก สํริปุคฺคํ ปริพฺพาชกํ
 เขตฺตทโวจํ คจฺจตาม มยํ อากุโส ภควโต สํนฺติเก โส โน ภควา
 สฺสคฺคาติ ๑ อิมานิ โฆ อากุโส อชฺชมฺมเคยฺยานิ ปริพฺพาชกสฺสคฺคานิ อเมห
 นิสฺสํสาเย อเมห สํมปฺสฺสคฺคานิ อธิ วิหรนฺติ "โตปํ ตาว อปฺปโตเกม"
 ยถา เตะ มณฺเฑิสฺสคฺคานิ คถา กริสฺสคฺคิตํ ๑ อถโฆ สํริปุคฺค-
 โมคฺคคฺคตฺตานา เยเน เตะ ปริพฺพาชกา เตะนุสฺสจฺจกมฺมํ อุกฺกปฺป-

๓ ย. ส. อปฺปโลกาม ๑

๗๑] มหาชนุทนต์ สาริปุตตโมคคฺคตฺตานปฺปพฺพชฺชา คปฺปวารีวคฺคตฺ ๗๗

มิตฺวา เต ปรีพฺพชเก เอกทวโจ คุญาม มยฺ อวฺโส
ภควโต สฺนฺติเก โส โน ภควา สฺตฺถาติ ฯ มยฺ อายสฺมนฺเต
นิตฺตํ อายสฺมนฺเต สมนฺตฺตํตา อธิ วิหฺราม สฺเจ อายสฺมนฺตา
มหาสมฺเณ พฺรหฺมจฺริยํ จริตฺตํนฺติ สฺพเพ ว มยฺ มหาสมฺเณ
พฺรหฺมจฺริยํ จริตฺตํมาติ ฯ อถ โข สาริปุตฺตโมคฺคตฺตานา เยน
สฺนฺชโย ปรีพฺพชโก เตนฺอุปสงฺกมิตฺตํ อุปสงฺกมิตฺวา สฺนฺชยํ
ปรีพฺพชกํ เอกทวโจ คุญาม มยฺ อวฺโส - ภควโต สฺนฺติเก
โส โน ภควา สฺตฺถาติ ฯ อถ อวฺโส มา คมิตฺถ สฺพเพ ว
คโย อิมํ คณํ ปรีหริตฺตํมาติ ฯ ทฺติยมฺปิ โข ฯ เปว คติยมฺปิ
โข สาริปุตฺตโมคฺคตฺตานา สฺนฺชยํ ปรีพฺพชกํ เอกทวโจ คุญาม
มยฺ อวฺโส ภควโต สฺนฺติเก โส โน ภควา สฺตฺถาติ ฯ อถ
อวฺโส มา คมิตฺถ สฺพเพ ว คโย อิมํ คณํ ปรีหริตฺตํมาติ ฯ
อถ โข สาริปุตฺตโมคฺคตฺตานา ตานิ อจฺจมฺเตยฺยานิ ปรีพฺพชกตฺตานิ
อาทาย เยน เวพฺพนํ เตนฺอุปสงฺกมิตฺตํ ฯ สฺนฺชยตฺตํ ปน
ปรีพฺพชกตฺตํ คตฺถเว อฺนฺนํ โถหิตํ มฺหโต อฺคฺคจฺฉิ^๑

[๗๑] อทฺทสา โข ภควา สาริปุตฺตโมคฺคตฺตานเ ทฺวโร ว
อาคฺจฺฉนฺเต ทิตฺตวณ ภิภฺชฺช อามนฺเตสฺสิ เอเต ภิภฺชเว เทว
สฺหยา อาคฺจฺฉนฺติ โถถิตอ อฺปติสฺโส จ เขตํ เม สํวกฺยํ
ภวิตฺตํ อคฺคํ ภทฺทยฺคฺคนฺติ ฯ

๑ อคฺคคณฺณตฺตํ ปาโฬ ฯ

คณภิเว ฌานวิธเย อนุตฺตเร อฺปฺปติสฺสชเย
 วิมุตฺเต อปฺปคฺเต เวพฺพณี ธถ เน สํคฺคา พฺยาภาสึ
 เอเต เทว สํหาเย อากฺขณฺติ โกลิโค อฺปฺปติสฺสํ จ ๑
 เขตฺ เม สํวณฺญํ ภวิสฺสํติ อคฺคํ ภทฺทญฺญณฺติ ๑

[๗๒] ธถ โส สํวิปฺปคฺตโมคฺคตฺตานา เยน ภควา เตนฺอุปฺสงฺ-
 กมฺมํ อฺปฺปสงฺกมิตฺวา ภควโค ปาเทสฺส สึรสา นิปิตฺวา ภควณฺตํ
 เขตทโวจํ ตถะยยาม มยํ ภนฺเต ภควโค สณฺนิเก ปพฺพชฺชํ
 ตถะยยาม อฺปฺปสํปทณฺติ ๑ ธถ ภิกฺขโวจิตฺติ ภควา อโวจ สฺวากุ-
 ชาโค ธมฺโม จรต พฺรหฺมจฺริยํ สมนฺมา กุฏฺฐสฺส อณฺตทริยาเยติ ๑
 สํ ว เคสํ อายสฺมนฺตานํ อฺปฺปสํปทา อโหสิ ๑

[๗๓] เตน โส ปน สมนฺเยน อภิญฺญาตา อภิญฺญาตา มัคชิกา
 กุตฺตปฺปคฺตา ภควติ พฺรหฺมจฺริยํ จรณฺติ ๑ มนฺตฺสา อชฺชฌายณฺติ
 ชฺชณฺติ วิปาเจณฺติ อปฺปคฺตกตฺตาย ปฏฺิปนฺโน สมนฺโน โคตโม
 เวชฺพยาย ปฏฺิปนฺโน สมนฺโน โคตโม กุตฺตปฺปคฺเตทาย ปฏฺิปนฺโน
 สมนฺโน โคตโม อิทานิ เตน^๑ ชฺชิตฺสํสํสํ ปพฺพชฺชิตํ อิมานิ
 จ อจฺจตฺเตยฺยานิ ปรีพฺพชชิตฺตานิ สณฺชยานิ ปพฺพชชิตานิ อิเม
 จ อภิญฺญาตา อภิญฺญาตา มัคชิกา กุตฺตปฺปคฺตา สมนฺเน โคตเม
 พฺรหฺมจฺริยํ จรณฺตฺติ ๑ อปฺปติสฺสํ ภิกฺขุ ทิสฺวา อิมาย คาลาย
 โจเทณฺติ ๑

๗๖] มหาชนุทกั ธาวัชปุคฺคโมคฺคกถาณปฺปพฺพชฺชา คาทาโจทฺหา ๗๘

ธาคโต โห มหาธมฺโน มาคชานํ ทิวิพฺพชํ
ธพฺเพ ธนฺชเย เนตฺวาน กัณฺโถทนิ นยิธฺตํคิ ๑

[๗๔] ธธฺโสธฺสํ โห ภิกฺขุ เตธฺ มนุสฺสธํ ธชฺฌายนฺตานิ ชียนฺตานิ
วิปาเจนฺตานิ ๑ ธธฺโห เต ภิกฺขุ ภควโต ธตฺตมคฺคํ ธาโรเจธฺ ๑
น ภิกฺขเว โธ ธตฺโต จิรํ ภวิธฺตํ ธตฺตาทเมว ภวิธฺตํ
ธตฺตาทธฺสํ ธจฺจเยน ธนฺตรธยิธฺตํ เตนฺนิ ภิกฺขเว เย ธฺมเม
ธิมาย คาทาย โจเทนฺติ

ธาคโต โห มหาธมฺโน มาคชานํ ทิวิพฺพชํ
ธพฺเพ ธนฺชเย เนตฺวาน กัณฺโถทนิ นยิธฺตํคิ ๑

[๗๕] เต ธฺมเม ธิมาย คาทาย ปฺปฺปโจเท

นยฺนฺติ เว มหาจีรํ ธตฺตธฺมเมน ธตฺตคทา
ธมฺเมน นียมานานํ กา ธุสฺสยฺยา วิชานคฺคํ ๑

เตน โห ปน ธมฺเยน มนุสฺสธํ ภิกฺขุ ทิสฺวา ธิมาย คาทาย โจเทนฺติ

ธาคโต โห มหาธมฺโน มาคชานํ ทิวิพฺพชํ
ธพฺเพ ธนฺชเย เนตฺวาน กัณฺโถทนิ นยิธฺตํคิ ๑

ภิกฺขุ เต มนุสฺสธํ ธิมาย คาทาย ปฺปฺปโจเทนฺติ

นยฺนฺติ เว มหาจีรํ ธตฺตธฺมเมน ธตฺตคทา
ธมฺเมน นียมานานํ กา ธุสฺสยฺยา วิชานคฺคํ ๑

[๗๖] มนุสฺสธํ ธวมาธฺสํ ธมฺเมน ทิร ธมฺณา ธกฺกยปฺคฺติยา

๓ ธพฺพธฺตฺตานิ ปาโง น โหติ ๑

เนนุติ โน อธมเมนาติ ๑ สตุตาทเมว โส สตุโท อโหติ
สตุตาทสตุ อจฺจาเยน อนฺตรธาปิ ๑

ธาริปุคฺคโมคฺคตฺตฺตานปฺพพฺพชฺชา นิฏฺฐิตา ๑

จกฺคตฺตภาณวาริ นิฏฺฐิตํ ๑

[๗๗] เตน โข ปน สมฺเยน ภิกฺขุ อหุสฺสณายกา อโนวทียมานา
อนนุสํสาธียมานา ทฺพนฺนินฺวตฺตา ทฺปปาจารุตา อนากปฺปสํมฺปนฺนา ปิณฺฑทาย
จรมฺหิตี มนุสฺสธํมานิ ๑ ภูมฺพชฺชมานานํ อฺปฺริโกชเนปิ อฺคฺคตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
อฺปฺนาเมนฺหิตี อฺปฺริชาทฺนํเยปิ อฺคฺคตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต อฺปฺนาเมนฺหิตี อฺปฺริ-
ธํยานํเยปิ อฺคฺคตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต อฺปฺนาเมนฺหิตี อฺปฺริปํณํเยปิ อฺคฺคตฺตฺตฺตฺต
อฺปฺนาเมนฺหิตี สํมํ สฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต โอทมนฺตฺตฺต วิณฺณปาเปตฺตฺต ภูมฺพชฺช-
นฺหิตี อฺจฺจาธตฺตฺต มหาธตฺตฺต วิหฺรณฺหิตี ๑ มนุสฺสธํ อหุสฺสณายนฺหิตี
ธมฺมณฺหิตี วิปาเจนฺหิตี กถํ หิ นาม สมนฺนา สกฺกยปฺคฺคตฺตฺต ทฺพนฺนินฺวตฺตา
ทฺปปาจารุตา อนากปฺปสํมฺปนฺนา ปิณฺฑทาย จริสฺสณฺหิตี มนุสฺสธํ
ภูมฺพชฺชมานานํ อฺปฺริโกชเนปิ อฺคฺคตฺตฺตฺตฺตฺต อฺปฺนาเมสฺสณฺหิตี
อฺปฺริชาทฺนํเยปิ อฺคฺคตฺตฺตฺตฺต อฺปฺนาเมสฺสณฺหิตี อฺปฺริธํยานํเยปิ
อฺคฺคตฺตฺตฺต อฺปฺนาเมสฺสณฺหิตี อฺปฺริปํณํเยปิ อฺคฺคตฺตฺตฺต อฺป-
นาเมสฺสณฺหิตี สํมํ สฺตฺตฺตฺตฺตฺต โอทมนฺตฺต วิณฺณปาเปตฺต ภูมฺพชฺช-
นฺหิตี อฺจฺจาธตฺต มหาธตฺต วิหฺริสฺสณฺหิตี เสยฺยถาปิ
พฺพราหฺมณฺนา พฺพราหฺมณโกชเนติ ๑

๑ อโหติ ปฺเร ยฺ. วา. ปอฺคฺคตฺต ๑

ปวิสตุกาโม โหติ นิวาสนํ ทาตพพํ ปฏินิวาสนํ ปฏิคฺคเหตพพํ
 กายพฺพนํ ทาตพพํ สคฺคํ กคฺวา สงฺฆาฏิโย ทาตพฺพา โรหิตฺวา
 ปคฺโคต สคฺคโก ทาตพฺโพนํ สเจ อฺปชฺฌมาโย ปจฺจาสมณํ อากงฺขติ
 คิมณฺชถํ ปฏิจฺจนาเทนฺเตน ปริมณฺชถํ นิวาเสตฺวา กายพฺพนํ พฺพ-
 ธิตฺวา สคฺคํ กคฺวา สงฺฆาฏิโย ปารุเปตฺวา คณฺจิกํ ปฏิมุญฺจิตฺวา
 โรหิตฺวา ปคฺคํ คเหตฺวา อฺปชฺฌมายสฺส ปจฺจาสมณเณ โหตพพํ
 นาคิหฺเร คณฺชพพํ นาคฺจาสนฺเน คณฺชพพํ ปคฺคตปริยาปนํ
 ปฏิคฺคเหตพพํ น อฺปชฺฌมายสฺส ภณฺมานสฺส อนฺตรนฺตรรา กถา
 โอปาเคตพฺพา อฺปชฺฌมาโย อापคฺคิตํมานฺชตา ภณฺมาโน นิวาเร-
 ตพฺโพนํ นิจฺจคฺคณฺเตน ปจฺมคฺคํ อากคฺคฺวา อาสนํ ปณฺญาเปตพพํ
 ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกถิกํ อฺปนิกฺขิเปตพพํ ปจฺจกคฺคณฺชวา
 ปคฺคตจิวํ ปฏิคฺคเหตพพํ ปฏินิวาสนํ ทาตพพํ นิวาสนํ ปฏิคฺค-
 คเหตพพํ ๑. สเจ จิวํ สินฺนํ โหติ มุหฺหคฺคํ อฺนุญฺโห โอตาเปตพพํ
 น ๑. อฺนุญฺโห จิวํ นิตฺทิตพพํ จิวํ สํหริตพพํ^๑ จิวํ
 สํหฺรณฺเตน^๒ จตุรํคฺคํ กณฺณํ อสฺสํสาเทตฺวา^๓ จิวํ สํหริตพพํ มา
 มชฺฌเณ ภงฺโก อโหสฺสํติ โอโภเค กายพฺพนํ ทาตพพํ ๑. สเจ
 ปิณฺชปาโต โหติ อฺปชฺฌมาโย ๑. ภูณฺชิตฺกาโม โหติ อฺกทกํ
 ทคฺวา ปิณฺชปาโต อฺปนฺนามคฺคพฺโพนํ อฺปชฺฌมาโย ปานํเยน ปุจฺฉิ-
 ๑. ๑. ส. สงฺฆริตพพํ ๑. ๒. ๑. ส. สงฺฆรณฺเตน ๑. ๓. ๑.
 ๑. ๑. ส. อสฺสํสาเทตฺวา ๑.

[illegible]

น นวา ภิกขุ ชาตเนน ปฏิพาหะตพฺพา ชนุตตามเร อุปชฺฌายธฺตํ
 ปริกมฺมํ กาคพฺพํ ชนุตตามรา นิฏฺฐมนฺเตน ชนุตตามรปฺปํ อาทาย
 ปฺรโต ๑ ปจฺจโต ๑ ปฏิจฺฉาเตตฺวา ชนุตตามรา นิฏฺฐมิตพฺพํ
 อุกฺกเกปํ อุปชฺฌายธฺตํ ปริกมฺมํ กาคพฺพํ นหาเตน ปจฺมตฺรํ
 อุตฺตริตฺวา อุตฺตโน คตฺตํ โวทกํ กตฺวา นีวาเสตฺวา อุปชฺฌายธฺตํ
 คตฺตโต อุกฺกํ ปมชฺชิตพฺพํ นีวาธํ ทาคพฺพํ สงฺฆาฏิ ทาคพฺพา
 ชนุตตามรปฺปํ อาทาย ปจฺมตฺรํ อากฺขนฺตฺวา ชาตํ ปณฺณาเปตพฺพํ
 ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกถฺถิกํ อุปนิฏฺฐิตพฺพํ อุปชฺฌายโย ปานีเยน
 ปุจฺฉิตพฺโพ ๑ ๕๔ อุกฺกิสฺสาเปตฺกามา โหติ อุกฺกิสฺสาเปตพฺโพ
 ๕๔ ปริปุจฺฉิตฺกามา โหติ ปริปุจฺฉิตพฺโพ ๑ ยธฺมํ วิหารเ
 อุปชฺฌายโย วิหริติ ๕๔ ๕๕ วิหารเ อุกฺกตาโป โหติ ๕๔
 อุตฺตงฺกหิ ๕๕ ๕๖ เอตฺตพฺโพ วิหารํ ๕๖ เอตฺตเนน ปจฺมํ ปตฺตจฺจวํ
 นีหริตฺวา เอกมฺนตํ นิฏฺฐิตพฺพํ นิสฺสทนปฺปจฺจตฺถรณํ นีหริตฺวา
 เอกมฺนตํ นิฏฺฐิตพฺพํ ภิสฺสิมฺโพหนํ นีหริตฺวา เอกมฺนตํ นิฏฺฐิต-
 พฺพํ มณฺโโจ นีจํ กตฺวา ตาธุกํ อปฺริฆตฺตเนน อตฺตงฺฆญฺญเนน
 กวาฏปฺปิฏฺจํ นีหริตฺวา เอกมฺนตํ นิฏฺฐิตพฺโพ ปิฏฺจํ นีจํ กตฺวา
 ตาธุกํ อปฺริฆตฺตเนน อตฺตงฺฆญฺญเนน กวาฏปฺปิฏฺจํ นีหริตฺวา เอกมฺนตํ
 นิฏฺฐิตพฺพํ มณฺจปฺปิฏฺกาทา นีหริตฺวา เอกมฺนตํ นิฏฺฐิตพฺพา
 เขพฺพมถฺถโก นีหริตฺวา เอกมฺนตํ นิฏฺฐิตพฺโพ อปฺปตฺเตนผลฺลิกํ
 นีหริตฺวา เอกมฺนตํ นิฏฺฐิตพฺพํ ภูมฺมตฺถรณํ ยถาปณฺณตฺตํ

ปมชชิตฺตวา อติหริตฺตวา ยถาชาเน จเปตพฺพํ ปตฺตจิวํ นิภูติปี-
 ตพฺพํ ปตฺตํ นิภูติปนฺเตน เอเกน หตฺตเกน ปตฺตํ คเหตฺวา เอเกน
 หตฺตเกน เหฏฺฐามณฺเฑ จา เหฏฺฐาปํ จา ปรามธิตฺตวา ปตฺโต
 นิภูติปีตพฺโพ น ๑ อนนฺตรหิตาย ภูมียา ปตฺโต นิภูติปีตพฺโพ
 จิวํ นิภูติปนฺเตน เอเกน หตฺตเกน จิวํ คเหตฺวา เอเกน หตฺตเกน
 จิววํสํ จา จิวรรชฺชํ จา ปมชชิตฺตวา ปารโต อนคํ โอโรโต
 โภคํ กตฺวา จิวํ นิภูติปีตพฺพํ ๑. ๕๔๕ ปุรฺตติมา สรรชา วาตา
 วายนฺติ ปุรฺตติมา วาตปานา ถเกตฺตพฺพา ๕๔๕ ปจฺจติมา สรรชา
 วาตา วายนฺติ ปจฺจติมา วาตปานา ถเกตฺตพฺพา ๕๔๕ อุตฺตรรา
 สรรชา วาตา วายนฺติ อุตฺตรรา วาตปานา ถเกตฺตพฺพา ๕๔๕
 ทกฺขิณา สรรชา วาตา วายนฺติ ทกฺขิณา วาตปานา ถเกตฺตพฺพา
 ๕๔๕ สัตถกาโล โหติ ทิวา วาตปานา จิวริตฺตพฺพา รตฺตํ ถเกตฺตพฺพา
 ๕๔๕ อญฺญกาโล โหติ ทิวา วาตปานา ถเกตฺตพฺพา รตฺตํ
 จิวริตฺตพฺพา ๑ ๕๔๕ ปริเวณํ อุกฺกตาปํ โหติ ปริเวณํ สํมมชฺชิต-
 ตพฺพํ ๕๔๕ โกฏฺฐโก อุกฺกตาปํ โหติ โกฏฺฐโก สํมมชฺชิตพฺโพ
 ๕๔๕ อุกฺกตาปํ อุกฺกตาปํ โหติ อุกฺกตาปํ สํมมชฺชิตพฺพา
 ๕๔๕ อคฺคิธํ อุกฺกตาปํ โหติ อคฺคิธํ สํมมชฺชิตพฺพา ๕๔๕
 อจฺจกฺกํ อุกฺกตาปํ โหติ อจฺจกฺกํ สํมมชฺชิตพฺพา ๕๔๕ ปาณียํ
 น โหติ ปาณียํ อุกฺกตาปํ ๕๔๕ ปริโกชนียํ น โหติ
 ปริโกชนียํ อุกฺกตาปํ ๕๔๕ อจฺจกฺกํ อุกฺกตาปํ โหติ

อาจมนกฺมฺภิยา อุกกํ อาตมฺจิตฺตํ ๑ ๔๔ อุปชฌายสฺส อนภิรติ
 อุปฺปนฺนา โหติ สํหฺตวิหริเกณ วูปกาเสตฺตพฺโพ วูปกาสาเปตฺตพฺโพ
 ฌมฺมกถา วาสฺส กาคพฺพา ๔๔ อุปชฌายสฺส กุกฺกจฺจ อุปฺปนฺนํ
 โหติ สํหฺตวิหริเกณ วิโนเทตฺตพฺโพ วิโนทาเปตฺตพฺโพ ฌมฺมกถา
 วาสฺส กาคพฺพา ๔๔ อุปชฌายสฺส ทิฏฺฐิจิตฺตํ อุปฺปนฺนํ โหติ
 สํหฺตวิหริเกณ วิเวเจตฺตพฺโพ วิเวจาเปตฺตพฺโพ ฌมฺมกถา วาสฺส
 กาคพฺพา ๑ ๔๔ อุปชฌายโย ครุฑมฺมํ อชฺชฌาปนฺโน โหติ ปริวา-
 ฌารโห สํหฺตวิหริเกณ อุตฺตํอุกฺกํ กาคพฺพํ กิณฺติ นุ ๒ ๔๕ โฆ
 อุปชฌายสฺส ปริวาธํ ทเทยฺยาติ ๔๔ อุปชฌายโย มฺนุสฺส
 ปฏิกสฺสณารโห โหติ สํหฺตวิหริเกณ อุตฺตํอุกฺกํ กาคพฺพํ กิณฺติ
 นุ ๒ ๔๕ โฆ อุปชฌายํ มฺนุสฺส ปฏิกสฺสเญยฺยาติ ๔๔ อุปชฌายโย
 มานตฺตารโห โหติ สํหฺตวิหริเกณ อุตฺตํอุกฺกํ กาคพฺพํ กิณฺติ
 นุ ๒ ๔๕ โฆ อุปชฌายสฺส มานตฺตํ ทเทยฺยาติ ๔๔ อุปชฌายโย
 อพฺภานารโห โหติ สํหฺตวิหริเกณ อุตฺตํอุกฺกํ กาคพฺพํ กิณฺติ
 นุ ๒ ๔๕ โฆ อุปชฌายํ อพฺภเญยฺยาติ ๑ ๔๔ ๔๕ โฆ อุปชฌายสฺส
 กมฺมํ กตฺตกาโม โหติ ตชฺชนํ ๑ ๔๖ นียสฺส ๑ ๔๖ ปพฺพาชฌนํ
 ๑ ๔๖ ปฏิสารณํ ๑ ๔๖ อุกฺกเขปณํ ๑ ๔๖ สํหฺตวิหริเกณ อุตฺตํอุกฺกํ
 กาคพฺพํ กิณฺติ นุ ๒ ๔๕ โฆ อุปชฌายสฺส กมฺมํ น กรเญย
 ตหฺกาย ๑ ๔๖ ปริณาเมยฺยาติ กตํ ๑ ๔๖ ปนสฺส โหติ ๔๖ เชน
 กมฺมํ ตชฺชนํ ๑ ๔๖ นียสฺส ๑ ๔๖ ปพฺพาชฌนํ ๑ ๔๖ ปฏิสารณํ ๑ ๔๖

กาทพุโพ น เอกจุเจน เวยยาจจุโจ การวเปตพุโพ น เอกจุ-
จตุส ปจฺจนัสสมเนน โหตพุพฺพํ น เอกจุโจ ปจฺจนัสสมโน ธาทา-
ตพุโพ น เอกจุจตุส ปิณฺหาปาทโต นีหริตพุโพ น เอกจุเจน
ปิณฺหาปาทโต นีหรวาเปตพุโพ ฯ น อุปชฺชฌายํ ธนาปฺปจฺฉา คาโม
ปวิสีตพุโพ น สุตฺตํ คณฺตพุพฺพํ น ทิสฺสา ปกฺกมิตพุพา ฯ ตฺเจ
อุปชฺชฌาโย คิธานโม โหติ ยาวจฺฉีว อุปฺปจฺฉาตพุโพ วุชฺชจฺฉนตุส
ธาคเมตพุพฺพนติ ฯ

อุปชฺชฌายวคฺติ นิฏฺฐิตํ ฯ

[๘๓] อุปชฺชฌาเยน ภิกฺขเว สัทธวิहारิกมฺหิ สมนฺวาคฺคิตพุพฺพํ ฯ
ตคฺคฺราญํ สมนฺวาคฺคตนา ฯ อุปชฺชฌาเยน ภิกฺขเว สัทธวิहारิกโก
ตฺตฺกเหตุพุโพ ธนคฺคเหตุพุโพ ธนคฺคเหตุพุโพ ปรีปฺปจฺฉาย โอวาทน ธนคฺค-
ตฺตฺนียา ฯ ตฺเจ อุปชฺชฌายตุส ปคฺคโต โหติ สัทธวิहारิกตุส ปคฺคโต
น โหติ อุปชฺชฌาเยน สัทธวิहारิกตุส ปคฺคโต ทาทพุโพ ธนคฺคตุส
วา กาทพุพฺพํ ภินฺนติ นฺ ๒ สัทธวิहारิกตุส ปคฺคโต อุปฺปชฺชฌิเยถาติ
ตฺเจ อุปชฺชฌายตุส จีวรํ โหติ สัทธวิहारิกตุส จีวรํ น โหติ
อุปชฺชฌาเยน สัทธวิहारิกตุส จีวรํ ทาทพุพฺพํ ธนคฺคตุส วา กาทพุพฺพํ
ภินฺนติ นฺ ๒ สัทธวิहारิกตุส จีวรํ อุปฺปชฺชฌิเยถาติ ตฺเจ อุปชฺชฌา-
ยตุส ปรีกฺขารโ โหติ สัทธวิहारิกตุส ปรีกฺขารโ น โหติ
อุปชฺชฌาเยน สัทธวิहारิกตุส ปรีกฺขารโ ทาทพุโพ ธนคฺคตุส วา
กาทพุพฺพํ ภินฺนติ นฺ ๒ สัทธวิहारิกตุส ปรีกฺขารโ อุปฺปชฺชฌิเยถาติ ฯ

๔๑ สทฺธิวิหาริโก คิลาโน โหติ กาสถุเสว อญฺชาย ทนฺตญฺจ
 ทาทพฺพํ มุโขทกํ ทาทพฺพํ อาสํ ปณฺญาเปตพฺพํ ๔๑ ยากุ
 โหติ ภาชนํ ไซฺวิตฺวา ยากุ อุปฺปนาเมตพฺพา ยากุ ปิตฺตํ
 อุกทํ ทตฺวา ภาชนํ ปฏิคฺคเหตฺวา นิจํ กตฺวา ตาฐกํ อปฺริขฺณฺเตน
 ไซฺวิตฺวา ปฏิสาเมตพฺพํ สทฺธิวิหาริกมฺหิ อญฺจิเต อาสํ อุตฺตริตพฺพํ
 ๔๑ โส เทโส อุกฺกตาโป โหติ โส เทโส สมนุชฺชิตพฺโพ ๑
 ๔๑ สทฺธิวิหาริโก คามํ ปวิสฺสคฺคาโม โหติ นิवासํ ทาทพฺพํ
 ปฏินิवासํ ปฏิคฺคเหตพฺพํ กายพฺพชนํ ทาทพฺพํ สคฺคํ กตฺวา
 สงฺฆาวิโย ทาทพฺพา ไซฺวิตฺวา ปคฺโคต สอฺกโก ทาทพฺโพ เขตฺตา-
 วตา นิคฺคตฺตํ อาสํ ปณฺญาเปตพฺพํ ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาท-
 กถิตกํ อุปนิภฺชิเปตพฺพํ ปจฺจุคฺคณฺตฺวา ปคฺคจฺจิวํ ปฏิคฺคเหตพฺพํ ปฏิ-
 นิवासํ ทาทพฺพํ นิवासํ ปฏิคฺคเหตพฺพํ ๑ ๔๑ จิวํ สินฺนํ โหติ
 มุหฺหุตํ อญฺเฬ โธตาเปตพฺพํ น ๑ อญฺเฬ จิวํ นิตฺทิตพฺพํ
 จิวํ สหฺริตพฺพํ จิวํ สหฺรณฺเตน จตฺตํ กณฺณํ อุตฺตํ ตาทฺวา
 จิวํ สหฺริตพฺพํ มา มชฺเฌ ภงฺโก อโหสฺสํ โธโกเค กายพฺพชนํ
 กาทพฺพํ ๑ ๔๑ ปิณฺฑปาโต โหติ สทฺธิวิหาริโก ๑ ภูณฺชิคฺคาโม
 โหติ อุกทํ ทตฺวา ปิณฺฑปาโต อุปฺปนาเมตพฺโพ สทฺธิวิหาริโก
 ปานีเยน ปจฺจุตฺตพฺโพ ภูณฺชิตฺตํ อุกทํ ทตฺวา ปคฺคํ ปฏิคฺคเหตฺวา
 นิจํ กตฺวา ตาฐกํ อปฺริขฺณฺเตน ไซฺวิตฺวา โวทกํ กตฺวา มุหฺหุตํ
 อญฺเฬ โธตาเปตพฺโพ น ๑ อญฺเฬ ปคฺโคต นิตฺทิตพฺโพ

ปคฺตจิวร์ นิภูชิปิตฺตพฺพํ ปคฺตํ นิภูชิปนฺเตน เขเกณ หคฺเตน ปคฺตํ
 คเหตฺวา เขเกณ หคฺเตน เหฏฺฐามณฺจํ วา เหฏฺฐาปัสสํ วา ปรามสฺสิตฺวา
 ปคฺโต นิภูชิปิตฺตพฺพํ น จ อนนฺตรหิตาย ภูมียา ปคฺโต นิภูชิปิต-
 ตพฺพํ จิวร์ นิภูชิปนฺเตน เขเกณ หคฺเตน จิวร์ คเหตฺวา เขเกณ
 หคฺเตน จิวร์วสํ วา จิวรรชชํ วา ปมชฺชิตฺวา ปารโต อนฺตํ
 โอรโต โภคํ กคฺวา จิวร์ นิภูชิปิตฺตพฺพํ สัทธวิहारิกมฺหิ อญฺจิตะ
 อาสํ อญฺจริตพฺพํ ปาโททกํ ปาทปัสสํ ปาทกถิตกํ ปาฏิสาเมตพฺพํ
 สเจ สํ เส สเจ อญฺจตาโป โหติ สํ เส สเจ สมนฺชฺชิตพฺพํ ฯ
 สเจ สัทธวิहारิกโก นหยาตุกาโม โหติ นหณํ ปญฺญาเทตพฺพํ
 สเจ สํเตน อตุโถ โหติ สํคํ ปญฺญาเทตพฺพํ สเจ อญฺเฬน
 อตุโถ โหติ อญฺเฬํ ปญฺญาเทตพฺพํ ฯ สเจ สัทธวิहारิกโก ชนฺดาสมรํ
 ปวิสฺสิตฺกาโม โหติ จุณฺณํ สมนฺเตตพฺพํ มคฺติกา เตเมตพฺพา
 ชนฺดาสมรปัสสํ อาทาย คนฺตฺวา ชนฺดาสมรปัสสํ ทคฺวา จิวร์ ปฏิกุคฺคเหตฺวา
 เขกมฺมคํ นิภูชิปิตฺตพฺพํ จุณฺณํ ทาตพฺพํ มคฺติกา ทาตพฺพา
 สเจ อุตฺตํหติ ชนฺดาสมรํ ปวิสฺสิตพฺพํ ชนฺดาสมรํ ปวิสฺสํเตน มคฺติ-
 กาย มุขํ มกฺขเหตฺวา ปฺรโต จ ปจฺจโต จ ปฏิจฺจนาเทตฺวา ชนฺดาสมรํ
 ปวิสฺสิตพฺพํ น เถเว ภิกฺขุ อญฺปชชฺช นิสฺสํกิตพฺพํ น นวา ภิกฺขุ
 อาสํเนน ปฏิจฺจนาเทตพฺพา ชนฺดาสมเร สัทธวิहारิกสฺสํ ปริกมฺมํ
 กาทพฺพํ ชนฺดาสมรา นิภูชมนฺเตน ชนฺดาสมรปัสสํ อาทาย ปฺรโต จ
 ปจฺจโต จ ปฏิจฺจนาเทตฺวา ชนฺดาสมรา นิภูชมิตพฺพํ อุกฺกเมปํ

ศุภวิหาริกถุส ปริกมมํ กาศัพพํ นหาเคน ปจฺมตฺรํ อุตฺตริตฺวา
 อุตฺตโน คตฺตํ โวทกํ กตฺวา นิวาเสตฺวา ศุภวิหาริกถุส คตฺตโต
 อุกกํ ปมชฺชิตฺตพฺพํ นิวาสนํ ทาศัพพํ สงฺฆาญฺหิ ทาศัพฺพา ชนฺดา-
 ฆรปฺปํ อาทาย ปจฺมตฺรํ อากนฺตฺวา อานํ ปณฺญาเปตฺตพฺพํ
 ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกถิกํ อุนฺนิทฺธิปิตฺตพฺพํ ศุภวิหาริกโก
 ปานีเยน ปุจฺจิตฺตพฺพํ ฯ ยถํ วิหารเว ศุภวิหาริกโก จิหฺรติ
 สฺเส โส วิหารโร อุกฺกตาโป โหติ สฺเส อุตฺตสฺสทฺธิ โสเรตฺตพฺพํ
 วิหารํ โสเชนฺเตน ปจฺมํ ปคฺคจฺจวํ นีหริตฺวา เอกมฺนตํ นิกฺขิปปิตฺตพฺพํ
 นิสฺสํทณฺณคฺคณฺณํ นีหริตฺวา เอกมฺนตํ นิกฺขิปปิตฺตพฺพํ ภิธฺมิทฺธิพฺพํ
 นีหริตฺวา เอกมฺนตํ นิกฺขิปปิตฺตพฺพํ มนฺโญ นิจํ กตฺวา ตํรํ
 อปฺปริขณฺเตน อสงฺฆนฺเตน กวาญฺปิฏฺฐํ นีหริตฺวา เอกมฺนตํ
 นิกฺขิปปิตฺตพฺพํ ปฺปํ นิจํ กตฺวา ตํรํ อปฺปริขณฺเตน อสงฺฆนฺเตน
 กวาญฺปิฏฺฐํ นีหริตฺวา เอกมฺนตํ นิกฺขิปปิตฺตพฺพํ มนฺจปฺปิปาทกา
 นีหริตฺวา เอกมฺนตํ นิกฺขิปปิตฺตพฺพา เขมฺมตฺตโก นีหริตฺวา เอกมฺนตํ
 นิกฺขิปปิตฺตพฺพํ อปฺปสฺสณฺณตํ นีหริตฺวา เอกมฺนตํ นิกฺขิปปิตฺตพฺพํ
 ญฺมมฺคฺคณฺณํ ยถาปณฺณคฺคํ สฺสทฺตกฺเขตฺวา นีหริตฺวา เอกมฺนตํ
 นิกฺขิปปิตฺตพฺพํ สฺเส วิหารเว สฺนตํกํ โหติ อุตฺตโรกา ปจฺมํ
 โอหารตฺตพฺพํ อาโลกสฺสณฺณิกณฺณนํ ปมชฺชิตฺตพฺพา สฺเส เกรก-
 ปริกมฺมกตา ภิกฺขุติ กณฺณนํกตา โหติ โจพกํ เตเมตฺวา ปิเพตฺวา
 ปมชฺชิตฺตพฺพา สฺเส กาวณฺณนํกตา ญฺมิ กณฺณนํกตา โหติ โจพกํ

เตเมตฺวา ปิเพตฺวา ปมชฺชิตฺตพฺพา ตํเจ อกฺคา โหติ ภูมि อุตฺเทน
 ปริปิโณเสตฺวา สมฺมชฺชิตฺตพฺพา มา วิหาโร รเสน อฺหณฺณตฺติ
 ตํการํ วิจินิตฺวา เขมณฺหํ นชฺชเตตฺตพฺพํ ภูมฺมคฺคกรณํ โยตาเปตฺวา
 โสเรตฺวา . ปปฺโปแฏตฺวา อติหริตฺวา ยถาปณฺณตฺตํ ปณฺณนาเปตฺตพฺพํ
 มนฺจปฏฺฐิปาทกา โยตาเปตฺวา ปมชฺชิตฺตฺวา อติหริตฺวา ยถาสาเน
 สเปตฺตพฺพา มนฺจโ โยตาเปตฺวา โสเรตฺวา ปปฺโปแฏตฺวา นิจํ
 กตฺวา ตํชฺชํ อปฺริขณฺตฺนเคน อตฺตงฺฆณฺณเคน กวาฏปฺปิฏฺจํ อติหริตฺวา
 ยถาปณฺณตฺตํ ปณฺณนาเปตฺตพฺโ พิณฺจํ โยตาเปตฺวา โสเรตฺวา
 ปปฺโปแฏตฺวา นิจํ กตฺวา ตํชฺชํ อปฺริขณฺตฺนเคน อตฺตงฺฆณฺณเคน
 กวาฏปฺปิฏฺจํ อติหริตฺวา ยถาปณฺณตฺตํ ปณฺณนาเปตฺตพฺพํ ภิติพฺปิโพหนํ
 โยตาเปตฺวา โสเรตฺวา ปปฺโปแฏตฺวา อติหริตฺวา ยถาปณฺณตฺตํ
 ปณฺณนาเปตฺตพฺพํ นิสฺสํทมนฺจคฺคกรณํ โยตาเปตฺวา โสเรตฺวา ปปฺโป-
 แฏตฺวา อติหริตฺวา ยถาปณฺณตฺตํ ปณฺณนาเปตฺตพฺพํ เขมณฺตฺตโก
 โยตาเปตฺวา ปมชฺชิตฺตฺวา อติหริตฺวา ยถาสาเน สเปตฺตพฺโ อปฺต-
 เตณฺณตฺตํ โยตาเปตฺวา ปมชฺชิตฺตฺวา อติหริตฺวา ยถาสาเน สเปตฺตพฺพํ
 ปตฺตจฺจวํ นิกฺขิปปิตฺตพฺพํ ปตฺตํ นิกฺขิปปนฺตเคน เอเกน หตฺตเคน ปตฺตํ
 คเหตฺวา เอเกน หตฺตเคน เหฏฺฐาณญํ วา เหฏฺฐาณํ วา
 ปราณตฺตฺวา ปตฺตโต นิกฺขิปปิตฺตพฺโ น จ อนนฺตรหิตาย ภูมฺยา
 ปตฺตโต นิกฺขิปปิตฺตพฺโ จฺจวํ นิกฺขิปปนฺตเคน เอเกน หตฺตเคน จฺจวํ
 คเหตฺวา เอเกน หตฺตเคน จฺจวณฺตํ วา จฺจวณฺตํ วา ปมชฺชิตฺตฺวา

ปารโต ธนุคัม ไชรโต โภคัม กตุวา จีวรํ นิภูชิปิตัพพํ ฯ ๔ เจ
 ปุรตุติมา สรรชา วาตา วายนุติ ปุรตุติมา วาตปานา ถเกตัพพา
 ๔ เจ ปจุติมา สรรชา วาตา วายนุติ ปจุติมา วาตปานา ถเกตัพพา
 ๔ เจ อุตุตรา สรรชา วาตา วายนุติ อุตุตรา วาตปานา ถเกตัพพา
 ๔ เจ ทกฺขิณา สรรชา วาตา วายนุติ ทกฺขิณา วาตปานา ถเกตัพพา
 ๔ เจ ตีตกาโล ไหติ ทิวา วาตปานา จิวิริตัพพา รตุตฺติ ถเกตัพพา
 ๔ เจ อุณฺหกาโล ไหติ ทิวา วาตปานา ถเกตัพพา รตุตฺติ
 จิวิริตัพพา ฯ ๕ เจ ปริเวณํ อุฏฺฐาเป ไหติ ปริเวณํ สัมมชฺชิต
 ทัพพํ ๕ เจ โกฏฺฐโก อุฏฺฐาเป ไหติ โกฏฺฐโก สัมมชฺชิตทพฺโพ
 ๕ เจ อุปฺปจฺฉานธํสาตา อุฏฺฐาเป ไหติ อุปฺปจฺฉานธํสาตา สัมมชฺชิตัพพา
 ๕ เจ อคฺคิธํสาตา อุฏฺฐาเป ไหติ อคฺคิธํสาตา สัมมชฺชิตัพพา
 ๕ เจ วจฺจกฺขี อุฏฺฐาเป ไหติ วจฺจกฺขี สัมมชฺชิตัพพา ๕ เจ
 ปานีเย น ไหติ ปานีเย อุปฺปจฺฉาเปตัพพํ ๕ เจ ปริโกชนีเย น
 ไหติ ปริโกชนีเย อุปฺปจฺฉาเปตัพพํ ๕ เจ อจฺจนกฺขมฺภิยา อุทกํ น
 ไหติ อจฺจนกฺขมฺภิยา อุทกํ อาสีณจิตัพพํ ฯ ๕ เจ สทฺธิวิหาริกธฺตํ
 ธนภริตฺติ อุปฺปนฺนา ไหติ อุปฺปชฺฌาเยน วูปกาเสตัพโพ วูปกาธํ
 เปตัพโพ ชมฺมกถา วาธฺตํ กาทัพพา ๕ เจ สทฺธิวิหาริกธฺตํ
 กุกฺกจฺจํ อุปฺปนฺนํ ไหติ อุปฺปชฺฌาเยน วิโนเทตัพพํ วิโนทาเปตัพพํ
 ชมฺมกถา วาธฺตํ กาทัพพา ๕ เจ สทฺธิวิหาริกธฺตํ ทิฏฺฐิจิตฺตํ อุปฺปนฺนํ
 ไหติ อุปฺปชฺฌาเยน วิเวเจตัพพํ วิเวจาเปตัพพํ ชมฺมกถา วาธฺตํ

กาคพัพพ โหติ อุปชฺชฌาเยน อัจฉริยิตพัพพ เหว อภิเยยาสติ
 อุตฺตงฺกํ วา กาคพัพพ กิณฺติ นุ โห ติ สทฺธิวิหาริกสฺส จีวร
 กริเยถาคิ สเจ สทฺธิวิหาริกสฺส รชนํ ปจิตพัพพ โหติ อุปชฺชฌาเยน
 อัจฉริยิตพัพพ เหว ปเจยฺยาสติ อุตฺตงฺกํ วา กาคพัพพ กิณฺติ
 นุ โห ติ สทฺธิวิหาริกสฺส รชนํ ปจิตพัพพ สเจ สทฺธิวิหาริกสฺส
 จีวร รชตพัพพ โหติ อุปชฺชฌาเยน อัจฉริยิตพัพพ เหว รชเย-
 ยาสติ อุตฺตงฺกํ วา กาคพัพพ กิณฺติ นุ โห ติ สทฺธิวิหาริกสฺส
 จีวร รชเยถาคิ จีวร รชเนเตน ตาฐกํ สมฺปวิวคฺคกํ สมฺปวิวคฺคกํ
 รชตพัพพ น จ อจฺฉริเนน เทเว ปกฺกมิตพัพพ ๑ สเจ สทฺธิวิหาริโก
 คิถาโน โหติ ยาวธวํ อุปฺปชฺชสาตพฺโพ วุชฺชานสฺส อากเมตพฺพนฺติ ๑
 สทฺธิวิหาริกวคฺคํ นิฏฺฐิตํ ๑

[๘๓] เตน โห ปน สมฺเยน สทฺธิวิหาริกา อุปชฺชฌาเยสฺส น
 สมฺมาวคฺคณฺติ ๑ เย เต ภิกฺขุ อปฺปจฺฉา ๑ เป ๑ เต อชฺชฌายณฺติ
 ชียณฺติ วิปาเจยฺยติ กถํ หิ นาม สทฺธิวิหาริกา อุปชฺชฌาเยสฺส น
 สมฺมาวคฺคิตฺถสฺสํ ๑ อถ โห เต ภิกฺขุ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเสสฺส
 สจฺจํ กิร ภิกฺขเว สทฺธิวิหาริกา อุปชฺชฌาเยสฺส น สมฺมาวคฺคณฺติ ๑
 สจฺจํ ภควาติ ๑ วิครหิ พุทฺโธ ภควา กถํ หิ นาม ภิกฺขเว
 สทฺธิวิหาริกา อุปชฺชฌาเยสฺส น สมฺมาวคฺคิตฺถสฺสํ ๑ วิครหิตฺวา
 ธมฺมํ กถํ กถวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺส น ภิกฺขเว สทฺธิวิหาริเกน
 อุปชฺชฌายมฺหิ น สมฺมาวคฺคิตพัพพ โย น สมฺมาวคฺคเยย อปคฺติ

ทุกกฺขสฺสํสาติ ฯ เหว สมนฺวาคฺคฺชนฺติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสฺสํ
 อนุชานามิ ภิกฺขเว อสมนฺวาคฺคฺชนฺติ ปณามะตุํ ฯ เอวญฺจ ปน
 ภิกฺขเว ปณามะตฺตพฺโพ ปณามะมิ ตฺนฺติ วา มายิธ ปฏิกฺกมฺมํติ
 วา นีหฺร เต ปคฺคจฺจวฺรณฺติ วา นานํ คยา อฺปฺปญฺจาสตฺตพฺโพติ
 วา กาเยน วิญฺญาเปติ วาจาเยน วิญฺญาเปติ กาเยน วาจาเยน
 วิญฺญาเปติ ปณามิโต โหติ สํหฺตฺติวิหริโก น กาเยน วิญฺญา-
 เปติ น วาจาเยน วิญฺญาเปติ น กาเยน วาจาเยน วิญฺญาเปติ
 น ปณามิโต โหติ สํหฺตฺติวิหริโกติ ฯ เตน โห ปน สมนฺเยน
 สํหฺตฺติวิหริกา ปณามิตา น ขมาเปณฺติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ
 อารโจะสฺสํ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว ขมาเปณฺติ ฯ เหว ขมาเปณฺติ ฯ
 ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสฺสํ ฯ น ภิกฺขเว ปณามิเตน น ขมา-
 เปตฺตพฺโพ โย น ขมาเปยฺย อปคฺคิ ทุกกฺขสฺสํสาติ ฯ เตน
 โห ปน สมนฺเยน อฺปฺปชฺฌายา ขมาเปยฺยมานา น ขมณฺติ ฯ ภควโต
 เอตมคฺคํ อารโจะสฺสํ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว ขมิตฺตฺนฺติ ฯ เหว
 ขมณฺติ ฯ สํหฺตฺติวิหริกา ปกฺกมณฺติเป วิพฺภกณฺติเป ติตฺถิเยสฺสํเป
 สํกฺกมณฺติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสฺสํ ฯ น ภิกฺขเว ขมาเปยฺย-
 มาเนน น ขมิตฺตพฺพํ โย น ขเมยฺย อปคฺคิ ทุกกฺขสฺสํสาติ ฯ

[๘๕] เตน โห ปน สมนฺเยน อฺปฺปชฺฌายา สมนฺวาคฺคฺชนฺติ
 ปณามะณฺติ อสมนฺวาคฺคฺชนฺติ น ปณามะณฺติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ
 อารโจะสฺสํ ฯ น ภิกฺขเว สมนฺวาคฺคฺชนฺติ ปณามะตฺตพฺโพ โย

ปณามะยฺย อปคฺติ ทุกฺกฏธฺตํ น จ ภิกฺขเว อธมฺมาวตฺตนฺโต
 น ปณามตฺตพฺโพ โย น ปณามะยฺย อปคฺติ ทุกฺกฏธฺตํ ฯ
 ปญฺจหิ ภิกฺขเว อญฺเฐหิ สมนฺนาคโต สทฺธิวิหริโก ปณามตฺตพฺโพ
 อปฺปชฺฌายมฺหิ นามิตฺตํ เปมํ โหติ นามิตฺตโต ปสาโท โหติ
 นามิตฺตตา หิรํ โหติ นามิตฺตโต คารโว โหติ นามิตฺตตา
 ภาวนา โหติ อิมะหิ โช ภิกฺขเว ปญฺจทฺถุคฺเคหิ สมนฺนาคโต
 สทฺธิวิหริโก ปณามตฺตพฺโพ ฯ ปญฺจหิ ภิกฺขเว อญฺเฐหิ สมนฺนาคโต
 สทฺธิวิหริโก น ปณามตฺตพฺโพ อปฺปชฺฌายมฺหิ อธิมิตฺตํ เปมํ
 โหติ อธิมิตฺตโต ปสาโท โหติ อธิมิตฺตตา หิรํ โหติ อธิมิตฺตโต
 คารโว โหติ อธิมิตฺตตา ภาวนา โหติ อิมะหิ โช ภิกฺขเว
 ปญฺจทฺถุคฺเคหิ สมนฺนาคโต สทฺธิวิหริโก น ปณามตฺตพฺโพ ฯ
 ปญฺจหิ ภิกฺขเว อญฺเฐหิ สมนฺนาคโต สทฺธิวิหริโก อถํ ปณามตฺตํ
 อปฺปชฺฌายมฺหิ นามิตฺตํ เปมํ โหติ นามิตฺตโต ปสาโท โหติ
 นามิตฺตตา หิรํ โหติ นามิตฺตโต คารโว โหติ นามิตฺตตา
 ภาวนา โหติ อิมะหิ โช ภิกฺขเว ปญฺจทฺถุคฺเคหิ สมนฺนาคโต
 สทฺธิวิหริโก อถํ ปณามตฺตํ ฯ ปญฺจหิ ภิกฺขเว อญฺเฐหิ สมนฺ-
 นาคโต สทฺธิวิหริโก นถํ ปณามตฺตํ อปฺปชฺฌายมฺหิ อธิมิตฺตํ
 เปมํ โหติ อธิมิตฺตโต ปสาโท โหติ อธิมิตฺตตา หิรํ โหติ
 อธิมิตฺตโต คารโว โหติ อธิมิตฺตตา ภาวนา โหติ อิมะหิ โช
 ภิกฺขเว ปญฺจทฺถุคฺเคหิ สมนฺนาคโต สทฺธิวิหริโก นถํ ปณามตฺตํ ฯ

๔๕] มหาชนุรักษ์ ปณฺจ ปณามนุคานิ อญฺญตฺรพฺราหฺมณวตฺถุ ๓๐๓

ปณฺจหิ ภิกฺขเว อํฺเกหิ สมนุหาคํ สํหฺมวาทิกํ อปฺปณามนุโต
อุปฺปชฺฌาโย สํติสํโร โหติ ปณามนุโต อนตฺติสํโร โหติ
อุปฺปชฺฌายมฺหิ นามิํคํ เปมํ โหติ นามิํคโต ปสํโต โหติ
นามิํคตา หิรํ โหติ นามิํคโต คารโว โหติ นามิํคตา
ภาวนา โหติ อิมหิ โห ภิกฺขเว ปณฺจหํเกหิ สมนุหาคํ
สํหฺมวาทิกํ อปฺปณามนุโต อุปฺปชฺฌาโย สํติสํโร โหติ ปณามนุโต
อนตฺติสํโร โหติ ฯ ปณฺจหิ ภิกฺขเว อํฺเกหิ สมนุหาคํ
สํหฺมวาทิกํ ปณามนุโต อุปฺปชฺฌาโย สํติสํโร โหติ อปฺป-
ณามนุโต อนตฺติสํโร โหติ อุปฺปชฺฌายมฺหิ อิมิํคํ เปมํ โหติ
อิมิํคโต ปสํโต โหติ อิมิํคตา หิรํ โหติ อิมิํคโต
คารโว โหติ อิมิํคตา ภาวนา โหติ อิมหิ โห ภิกฺขเว
ปณฺจหํเกหิ สมนุหาคํ สํหฺมวาทิกํ ปณามนุโต อุปฺปชฺฌาโย
สํติสํโร โหติ อปฺปณามนุโต อนตฺติสํโร โหติติ ฯ

[๔๕] เตน โห ปน สมนฺย อญฺญตโร พฺราหฺมณํ ภิกฺขุ
อุปสงฺกมิคฺฉา ปพฺพชฺชํ ยาจิ ฯ คํ ภิกฺขุ น อิจฺฉิํสุ ปพฺพชฺเชตุํ ฯ
โส ภิกฺขุสุ ปพฺพชฺชํ อตฺถมาโน ทิโส อโหสิ อฺวโห พุพฺพณฺโณ

๑ อญฺญตโร ราโห นาม พฺราหฺมณฺโณติ อมฺหากํ ปโปตฺถเก ทิสฺสํติ ฯ
อญฺญตโร พฺราหฺมณฺโณ ราโห นามาทิ สํหฺมวาทิกํ ฯ ตพฺพณฺณ-
นาฏิกายมฺปิ คํ นามํ ปากํ โหติ ฯ ยถํ ปน อญฺญตฺรสํหฺมวาท-
อนิยเม กเต นามํ วตฺตพฺพํ น โหติ นามे วา วตฺตเต อนิยโม

ภนฺเต ตํ พฺราหฺมณํ ปพฺพาเซมิ อุปตฺมฺปาเทมฺมิตฺติ ๑ อถ โส ภควา
 เขตฺตํ นีทาเน เขตฺตํ ปกรเณ ฐมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสี
 ยา ตํ ภิกฺขเว มยา ตีหิ สรรคฺคเนหิ อุปตฺมฺปทา อานุญฺจาตา
 ตาหิ อชฺชตฺตคฺเค ปฏิกฺขิปามิ อานุชานามิ ภิกฺขเว ฃตฺติจตุตถกมฺม
 กมฺมเนน อุปตฺมฺปทํ^๑ เอวเมว ปน ภิกฺขเว อุปตฺมฺปาเทตฺตพฺโพ
 พฺยตฺเตน ภิกฺขุชา ปฏฺฐิพฺเพน สงฺโฆ ฃาเปตฺตพฺโพ สฺสณาคู เม
 ภนฺเต สงฺโฆ อโย อิตฺถนฺนาโม อิตฺถนฺนามสฺส อายสฺมโต อุปตฺม-
 ปทาเปกฺโข^๒ ๑ ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกถํ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ
 อุปตฺมฺปาเทยฺย อิตฺถนฺนาเมน อุปชฺฌาเยน ๑ เสดา ฃตฺติ ๑
 สฺสณาคู เม ภนฺเต สงฺโฆ อโย อิตฺถนฺนาโม อิตฺถนฺนามสฺส
 อายสฺมโต อุปตฺมฺปทาเปกฺโข สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ อุปตฺมฺปาเทติ
 อิตฺถนฺนาเมน อุปชฺฌาเยน ยสฺสํายสฺมโต ฐมฺมิตฺติ อิตฺถนฺนามสฺส
 อุปตฺมฺปทา อิตฺถนฺนาเมน อุปชฺฌาเยน โส ตฺถนฺตสฺส ยสฺส
 นกฺขมฺมิตฺติ โส ภาเตยฺย ๑ ทฺติยมฺปี เขตฺตมฺมํ วทามิ ๑ สฺสณาคู
 เม ภนฺเต สงฺโฆ อโย อิตฺถนฺนาโม อิตฺถนฺนามสฺส อายสฺมโต
 อุปตฺมฺปทาเปกฺโข ๑ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ อุปตฺมฺปาเทติ อิตฺถนฺนาเมน
 อุปชฺฌาเยน ๑ ยสฺสํายสฺมโต ฐมฺมิตฺติ อิตฺถนฺนามสฺส อุปตฺมฺปทา
 อิตฺถนฺนาเมน อุปชฺฌาเยน โส ตฺถนฺตสฺส ยสฺส นกฺขมฺมิตฺติ โส

๑ ย. อุปตฺมฺปาเทตฺ ๑ ว. อุปตฺมฺปทํ ทาตฺ ๑ ๒ อุปตฺมฺป-
 ทาเปกฺโขติปี ปาโง ๑

ภาตฺถะยุย ๑ ตติยมุปี เขตฺตมคฺคํ จทามิ ๑ สฺสณาคฺคํ เม ภนฺเต
 สํโฆ อโย อิตฺตทฺธานโม อิตฺตทฺธานมสฺสํ อายสฺสํโต อฺปฺสํมฺปทา-
 เปกฺโข ๑ สํโฆ อิตฺตทฺธานมํ อฺปฺสํมฺปทาเทติ อิตฺตทฺธานาเมน อฺปฺสฺสณามา-
 เยน ๑ ยสฺสํสํสํโต ขมฺติ อิตฺตทฺธานมสฺสํ อฺปฺสํมฺปทา อิตฺตทฺธานาเมน
 อฺปฺสฺสณามาเยน โส คฺคณฺหสฺสํ ยสฺสํ นกฺขมฺติ โส ภาตฺถะยุย ๑
 อฺปฺสํมฺปทโน สํโฆเนน อิตฺตทฺธานโม อิตฺตทฺธานาเมน อฺปฺสฺสณามาเยน ๑
 ขมฺติ สํโฆสฺสํ คคฺคมา คฺคณฺหํ ๑ เหวเมตํ ชารยามีติ ๑

[๘๖] เตน โห ปน สมนฺเณ อณฺเณคโร ภิกฺขุ อฺปฺสํมฺปทนน-
 สมนนฺตรจฺจ อณาจารํ อจารติ ๑ ภิกฺขุ เหวมาหํสํ มา อากฺโข
 เหววฺรปํ อกาสิ เนตํ กปฺปตฺตีติ ๑ โส เหวมาห เหวมาหํ
 อายสฺสํนฺเต ยาจํ อฺปฺสํมฺปทาเทถ มนฺติ กิธฺสํ มํ คฺคเมท อยาจิตา
 อฺปฺสํมฺปทาติคฺคาติ ๑ ภคฺวโต เขตฺตมคฺคํ อารโจะสิ ๑ น ภิกฺขเว
 อยาจิตฺเตน อฺปฺสํมฺปทาเทตฺตพฺโพ โย อฺปฺสํมฺปทาเทยฺย อปฺปคฺติ
 ทุกกฺกสฺสํ ๑ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว ยาจิตฺเตน อฺปฺสํมฺปทาเทตฺตํ ๑
 เหวณฺจ ปน ภิกฺขเว ยาจิตฺตพฺโพ เตน อฺปฺสํมฺปทาเปกฺโขเนน สํโฆ
 อฺปฺสํมฺปทมิคฺคา เหวกํสํ อฺปฺสํมฺปทาสํคํ กริตฺวา ภิกฺขุณํ ปาเท วนฺติคฺคา
 อฺปฺสํมฺปทมิคฺคา อณฺเณคํ ปคฺคเหตฺวา เหวมสฺสํ วจฺนีโย สํโฆ
 ภนฺเต อฺปฺสํมฺปทํ ยาจามิ อฺปฺสํมฺปทํ มํ ภนฺเต สํโฆ อนฺุคฺคํ
 อฺปฺสํมฺปทาติ ๑ ทุติยมุปี ยาจิตฺตพฺโพ ตติยมุปี ยาจิตฺตพฺโพ ๑
 พุยฺยคฺคเณน ภิกฺขุณา ปฏฺิพเพณ สํโฆ ฃาเปตฺตพฺโพ ๑ สฺสณาคฺคํ เม

ภนฺเต สงฺโฆ อหํ อิตฺถนฺนาโม อิตฺถนฺนามสฺส อายสฺมโต อุตฺตม-
 ปทาเปกฺโข ๑ อิตฺถนฺนาโม สงฺฆํ อุตฺตมปทํ ยาจติ อิตฺถนฺนาเม-
 น อุตฺตมาเยน ๑ ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกตฺถิ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ
 อุตฺตมปาเทยฺย อิตฺถนฺนาเม- น อุตฺตมาเยน ๑ เสดา ฅคฺติ ๑
 สฺสณาคฺ เม ภนฺเต สงฺโฆ อหํ อิตฺถนฺนาโม อิตฺถนฺนามสฺส
 อายสฺมโต อุตฺตมปทาเปกฺโข อิตฺถนฺนาโม สงฺฆํ อุตฺตมปทํ ยาจติ
 อิตฺถนฺนาเม- น อุตฺตมาเยน ๑ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ อุตฺตมปาเท-
 อิตฺถนฺนาเม- น อุตฺตมาเยน ๑ ยสฺสํอายสฺมโต วมติ อิตฺถนฺนามสฺส
 อุตฺตมปทา อิตฺถนฺนาเม- น อุตฺตมาเยน โส ตฺถนฺสสฺส ยสฺส
 นกฺวมติ โส ภาเสยฺย ๑ ทุติยมฺมี เอตมตฺถํ จทามิ ๑ เป-
 ๑ ทุติยมฺมี เอตมตฺถํ จทามิ ๑ เป- ๑ อุตฺตมปฺพโน สงฺเขน อิตฺถนฺนาโม
 อิตฺถนฺนาเม- น อุตฺตมาเยน ๑ วมติ สงฺฆสฺส คสฺมา ตฺถนฺที ๑
 เอวเมคํ ชารยามีติ ๑

[๘๗] เคน โข ปน สมนฺเณ ราชคฺเห ปณฺณิธานํ ภคฺคานํ
 ภคฺคปฏฺธิปาฏิ อฏฺฐจีตาํ โหติ ๑ อถ โข อวตฺตรสฺส พฺราหฺมณสฺส
 เขตฺทโหสิ อิมเ โข สมนฺนา สกฺกยปฺคฺติยา สฺสสฺสึถา สฺสสฺมาจาวา
 สฺสโกชนานิ ภูณฺชิตฺวา นีจาทสฺส สยเนสฺส สยนฺติ ยนฺนฺนาหํ สมนฺเนสฺส
 สกฺกยปฺคฺติเยสฺส ปพฺพชฺชยนฺติ ๑ อถ โข โส พฺราหฺมโณ ภิกฺขุ
 อุตฺตมกมิตฺวา ปพฺพชฺชํ ยาจิ ๑ คํ ภิกฺขุ ปพฺพชาเสสฺส อุตฺตมปาเทสฺส ๑

๓. ย. อฏฺฐจีตา ๑

ศุภัง ปุพฺพชิตะ ภคฺคปฏิปาณิ ชัยิตฺต ๑ ภิกฺขุ เหวมาหํสุ เอหิทานิ
 ชาวฺโส ปิณฺฑาทาย จริตฺตํมาติ ๑ โส เหวมาห นานํ ชาวฺโส
 เอกํการณา ปุพฺพชิตะ ปิณฺฑาทาย จริตฺตํมาติ ๑ เสงฺ เมา ทสฺสถ
 ภุณฺณิตฺตํมาติ โน เสงฺ เมา ทสฺสถ วิพฺภวิตฺตํมาติ ๑ กิ ปน
 คุวํ ชาวฺโส อุตฺตรสฺส การณา ปุพฺพชิตะติ ๑ เหวมาวฺโสติ ๑
 เป เต ภิกฺขุ อยปฺปิจฺฉา ๑เป ๑ เต อุตฺตรนํนุติ ชัยนุติ วิปาเจนุติ
 กถํ หิ นาม ภิกฺขุ เหวํ สฺวากุขาเต ชมฺมุวินเย อุตฺตรสฺส การณา
 ปุพฺพชิตฺตํมาติ ๑ ภควโต เอกมฺมคุถํ ชาโรเจตฺถ ๑ สจฺจํ กิร คุวํ
 ภิกฺขุ อุตฺตรสฺส การณา ปุพฺพชิตะติ ๑ สจฺจํ ภควาติ ๑ วิครหิ
 พุทฺโธ ภควา กถํ หิ นาม คุวํ โมฆปริณฺตํ เหวํ สฺวากุขาเต
 ชมฺมุวินเย อุตฺตรสฺส การณา ปุพฺพชิตฺตํมาติ เนตํ โมฆปริณฺตํ
 อยปฺปสฺสนนํ ๑า ปสฺสาทาย ปสฺสนนํ ๑า ภิกฺขุโยภาวาย ๑เป ๑
 วิครหิตฺวา ชมฺมุ กถํ กถวา ภิกฺขุ อามนุเตสิ อนฺุชานามิ
 ภิกฺขเว อุตฺตรสฺสปาเทนฺเตน จตฺตาริ นิสฺสํเย ชาจิกฺขิตฺตํ ปิณฺฑิตยา-
 โถปโกชนํ นิสฺสําย ปุพฺพชฺชา ตตฺถ เต ยาวชฺฉิํ อุตฺตรสฺสโห
 กรณํโย อติเรกตาโก สจฺจมฺมกฺคํ อุตฺตรสฺสกฺคํ นิมฺมุตฺตํ สจฺจก-
 กคฺคํ ปกฺขิํ อุตฺตรสฺสกํ ปาณิปกํ ๑ มิตฺตํกคฺคํ นิสฺสําย ปุพฺพชฺชา
 ตตฺถ เต ยาวชฺฉิํ อุตฺตรสฺสโห กรณํโย อติเรกตาโก ๑นํ
 กปฺปาสิกํ โกเสยฺยํ กมฺมุตฺตํ สจฺจํ ภกฺคํ ๑ รุกฺขมฺมุตฺตํนํ นิสฺสําย
 ปุพฺพชฺชา ตตฺถ เต ยาวชฺฉิํ อุตฺตรสฺสโห กรณํโย อติเรกตาโก

วิหาโร อทฺตมโยโค ปาธาทิ หนมิมิ^๑ คุหา ๑ ปุตฺติมุตฺตเกตฺตชฺช^๒
นิสฺสํสาเย ปพฺพชฺชา คคฺคเต ยาวชฺชํ^๓ อุตฺตํสาโท กรณํโย
อติเรกธาโก สํปฺปึ นวณํ^๔ เตถ มชฺ ฌาณิตฺตุนิ ๑

อุปชฌายวคฺคภาณวารํ นิฏฺฐิตํ ๑

[๘๘] เตน โห ปน สมนฺเยน อณฺเณตโร มาณวโก ภิกฺขุ
อุปตฺถกมิตฺวา ปพฺพชฺช^๑ ยาจิ ๑ คตฺถ ภิกฺขุ ปฏิกฺขเจว^๒ นิสฺสํเย
อากิฏฺฐิตํ ๑ โส เอวมาห สเจ เม ภนฺเต ปพฺพชฺชิต นิสฺสํเย
อากิฏฺฐเยยฺยาถ อภิรเมยฺยามหิ^๓ นทานาหิ ภนฺเต ปพฺพชฺชิตํมิมิ
เชคฺคชา เม นิสฺสํยา ปฏิกฺขธาติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อาริเจตฺถ ๑
น ภิกฺขเว ปฏิกฺขเจว นิสฺสํยา อากิฏฺฐิตพฺพา โย อากิฏฺฐเยย
อาปคฺติ ทุกฺกฏตฺถ ๑ อหฺมชานามิ ภิกฺขเว อุปตฺมปาณตฺมมนฺนตรา
นิสฺสํเย อากิฏฺฐิตฺตุนิ ๑

[๘๘] เตน โห ปน สมนฺเยน ภิกฺขุ ทวคฺเคนมิมิ^๑ ทิวคฺเคนมิมิ^๒
จตุคฺเคนมิมิ^๓ คณฺเณ อุปตฺมปาเทตฺตุนิ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อาริ-
เจตฺถ ๑ น ภิกฺขเว อหฺมชาตวคฺเคน คณฺเณ อุปตฺมปาเทคฺคพฺโพ โย
อุปตฺมปาเทยฺยาถ อาปคฺติ ทุกฺกฏตฺถ ๑ อหฺมชานามิ ภิกฺขเว ทวคฺเคน
วา อติเรกทวคฺเคน วา คณฺเณ อุปตฺมปาเทตฺตุนิ ๑

๑ ย. ตี. ปฏิกฺขเจว ๑ ๒ ย. อภิรเมยฺยํ สฺวาหิ ๑ ตี.
อภิรเมยฺยํ วาหิ ๑ วา. อภิรเมยฺยํ ๑ ๓ ย. วา. ปโปคฺคเกตฺถ อย
ปาโง น ทิสฺสตี ๑

[illegible]

กถิ หิ นาม ศุว โมฆปริณิ อณฺเฑหิ โอวทียิ อณฺธาสียิ
 อณฺเฑ โอวทิตุ อณฺธาสิตุ มณฺเฑสฺสตี อติทหุ ไห ศุว โมฆปริณิ
 พาหุสฺสตาย อวตฺโต ยทิตฺ คณพฺนุณิ เนตฺ โมฆปริณิ อปฺปสฺส-
 นานํ วา ปสฺสทาย ปสฺสนานํ วา ภิกฺขุโยภาวาย ฯ เป ฯ วิครหิตฺวา
 ชมฺมํ กถิ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตตี น ภิกฺขเว อุนทสฺสวสฺสเนน
 อุปสฺสมฺปาเทตฺพุโ โย อุปสฺสมฺปาเทยฺย อปฺปคฺติ ทุกฺกฏสฺส ๑
 อุนฺชานามิ ภิกฺขเว ทสฺสวสฺสเนน วา อติเรกทสฺสวสฺสเนน วา อุปสฺสม-
 ปาเทตฺตุนฺติ ๑

[๘๑] เตน ไห ปน สมนฺเยน ภิกฺขุ ทสฺสวสฺสมฺห ทสฺสวสฺสมฺหาติ
 พาลา อพฺยตฺตา อุปสฺสมฺปาเทนฺติ ๑ ทิสฺสณฺติ อุปชฌายา พาลา
 สัททวิหริกา ปณฺทิตา ทิสฺสณฺติ อุปชฌายา อพฺยตฺตา สัทท-
 วิหริกา พฺยตฺตา ทิสฺสณฺติ อุปชฌายา อปฺปสฺสฺสตา สัททวิหริกา
 พหุสฺสฺสตา ทิสฺสณฺติ อุปชฌายา ทปฺปปณฺนา สัททวิหริกา
 ปณฺณวณฺโต ๑ อณฺเฑทโรปี อณฺเฑคิตฺติยปฺพุโ อุปชฌายเณ
 สหรมฺมิกํ อจฺจมาโน อุปชฌายสฺส วาทิ อาริเปตฺวา คเณ
 ติตฺตายนคฺนํ สจฺจมิ ๑ เย เต ภิกฺขุ อปฺปจฺจนา ฯ เป ฯ เต
 อุปชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ กถิ หิ นาม ภิกฺขุ ทสฺสวสฺสมฺห
 ทสฺสวสฺสมฺหาติ พาลา อพฺยตฺตา อุปสฺสมฺปาเทนฺติ ทิสฺสณฺติ อุปช-
 ฉายา พาลา สัททวิหริกา ปณฺทิตา ทิสฺสณฺติ อุปชฌายา

๓ ส. อติทหุโก ๑

อพฺยตฺตา ตฺถุธิวิหริกา พฺยตฺตา ทิสฺสํหิตฺติ อฺปฺชฺฌมายา อฺปฺปสฺส-
 สฺสตา ตฺถุธิวิหริกา พหุสฺสฺสตา ทิสฺสํหิตฺติ อฺปฺชฺฌมายา ทฺวํปฺปญฺญา
 ตฺถุธิวิหริกา ปญฺญวณฺโตนฺติ ฯ อถ โข เต ภิกฺขุ ภควโต เตจฺมตฺถํ
 อาริเจตฺถ ฯ ตสฺสํ กิร ภิกฺขเว ภิกฺขุ ทสฺสวสฺสํหิตฺติ ทสฺสวสฺสํหิตฺติ
 พาทา อพฺยตฺตา อฺปฺสํปฺปาเทณฺติ ทิสฺสํหิตฺติ อฺปฺชฺฌมายา พาทา
 ตฺถุธิวิหริกา ปญฺชิตา ทิสฺสํหิตฺติ อฺปฺชฺฌมายา อพฺยตฺตา ตฺถุ-
 วิหริกา พฺยตฺตา ทิสฺสํหิตฺติ อฺปฺชฺฌมายา อฺปฺปสฺสฺสตา ตฺถุธิวิหริกา
 พหุสฺสฺสตา ทิสฺสํหิตฺติ อฺปฺชฺฌมายา ทฺวํปฺปญฺญา ตฺถุธิวิหริกา
 ปญฺญวณฺโตนฺติ ฯ ตสฺสํ ภควาติ ฯ จิตฺตํ พุทฺโธ ภควา กถํ
 หิ นาม เต ภิกฺขเว โมจฺจปริสา ทสฺสวสฺสํหิตฺติ ทสฺสวสฺสํหิตฺติ
 พาทา อพฺยตฺตา อฺปฺสํปฺปาเทณฺติ ทิสฺสํหิตฺติ อฺปฺชฺฌมายา พาทา
 ตฺถุธิวิหริกา ปญฺชิตา ทิสฺสํหิตฺติ อฺปฺชฺฌมายา อพฺยตฺตา ตฺถุ-
 วิหริกา พฺยตฺตา ทิสฺสํหิตฺติ อฺปฺชฺฌมายา อฺปฺปสฺสฺสตา ตฺถุธิวิหริกา
 พหุสฺสฺสตา ทิสฺสํหิตฺติ อฺปฺชฺฌมายา ทฺวํปฺปญฺญา ตฺถุธิวิหริกา
 ปญฺญวณฺโตนฺติ เนตํ ภิกฺขเว อฺปฺปสฺสํหิตฺติ วา ปสฺสํทาย ฯ เป-
 จิตฺตํทฺวา ฐมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ น ภิกฺขเว พาเลน
 อพฺยตฺเตน อฺปฺสํปฺปาเททฺทฺวํ โย อฺปฺสํปฺปาเททยฺย อปฺปตฺติ
 ทฺวํปฺปญฺญา อมฺชานามิ ภิกฺขเว พยฺยเตน ภิกฺขุนา ปฏฺิพฺเพน
 ทสฺสวสฺสํหิตฺติ วา อติเรกทสฺสวสฺสํหิตฺติ วา อฺปฺสํปฺปาเทณฺติ ฯ

[๘๒] เตน โข ปน สมนฺเยน ภิกฺขุ อฺปฺชฺฌมาเยตฺถ ปฏฺกมฺมเตตฺถปิ

๑. เป ๑. วิกรหิตวา ฐมัม กถํ กตวา ภิกขุ อามนฺเตถิ อุนฺชานามิ
 ภิกขเว อจฺริยํ ๑. อจฺริโย ภิกขเว อนฺเตวาธิกมฺหิ ปุคฺคจิตฺตํ
 อุนฺจสาเปตฺตติ อนฺเตวาธิกอ อจฺริยมฺหิ ปิตฺติจิตฺตํ อุนฺจสาเปตฺตติ
 เชนฺเต อณฺณมณฺณํ สคารวํ สปปตฺตํ สภาตวฺตติกา วิหรนฺตา
 อิมํมฺหิ ฐมฺมวินยํ อุกฺกมฺหิ วิรฺุพฺหิ เวปฺตํ อปชฺชิสฺสณฺติ ๑
 อุนฺชานามิ ภิกขเว ทสฺวตฺตํ นิสฺสํย วคฺถุํ ทสฺวตฺเตน นิสฺสํย
 ทาตุ ๑. เชนฺจ ปน ภิกขเว อจฺริโย คเหตุพฺโพ ๑. เอกํ
 อุกฺกตราตฺถํ กริตฺวา ปาเท วนฺทิตฺวา อุกฺกฏิกํ นิสฺสํทิตฺวา อณฺชติ
 ปคฺคเหตุวา เชนฺตสฺส วจฺนีโย อจฺริโย เม ภนฺเต โหหิ
 อายตฺมโต นิสฺสํย วจฺนามิ อจฺริโย เม ภนฺเต โหหิ อายตฺมโต
 นิสฺสํย วจฺนามิ อจฺริโย เม ภนฺเต โหหิ อายตฺมโต นิสฺสํย
 วจฺนามิ ๑. สํหฺตติ วา สหฺตติ วา โอบายิกนฺติ วา ปญฺธิปนฺติ
 วา ปาสาทิเกน สมนฺปาเทหิติ วา กาเยน วิญฺญาเปติ วา จาย
 วิญฺญาเปติ กาเยน วา จาย วิญฺญาเปติ คหิโต โหติ อจฺริโย
 น กาเยน วิญฺญาเปติ น วา จาย วิญฺญาเปติ น กาเยน
 วา จาย วิญฺญาเปติ น คหิโต โหติ อจฺริโย ๑

[๘๓] อนฺเตวาธิกเกน ภิกขเว อจฺริยมฺหิ สมนฺวาคฺคิตพฺพํ ๑
 ตฺตรายํ สมนฺวาคฺคณา ๑. กาสฺสเสว อุนฺจํย อุนฺปาหนา โอบนฺนจิตฺวา
 เอกํ อุกฺกตราตฺถํ กริตฺวา ทนฺตกฏฺฐํ ทาตพฺพํ มุโขทกํ ทาตพฺพํ
 อานํ ปณฺญาเปตพฺพํ สเจ ยาคฺ โหติ ภาชนํ โหติ วา ยาคฺ

อุนาเมตพพา ยาคู ปิตตํ อุกกํ ทตฺวา ภาชนํ ปฏิคฺคเหตฺวา นิจํ
 กตฺวา ตํอุกกํ อปริมิตฺตํเตน ไรวิตฺวา ปฏิธาเมตพพํ อารยิมฺหิ
 วุจฺจิสฺส อตฺถํ อุกฺกธิตพพํ ตํเจ โส เทโส อุกฺกตาโป โหติ
 โส เทโส สมนุชฺชิตพฺโพ ๑ ตํเจ อารโย คามํ ปวิสฺสกาโม
 โหติ นีวตฺถํ ทาทพพํ ปณฺณิวตฺถํ ปฏิคฺคเหตพพํ กายพฺพณฺ
 ทาทพพํ ตํคณฺ กตฺวา ตํสมาธิโย ทาทพพา ไรวิตฺวา ปตฺโต
 ตํอุกฺกโก ทาทพฺโพ ตํเจ อารโย ปจฺจาสมนํ อากฺกธิต
 ทิมณฺฑลํ ปฏิจฺจนาเทนฺเตน ปริมณฺฑลํ นีวาตฺถวา กายพฺพณฺ
 พฺพิตฺวา ตํคณฺ กตฺวา ตํสมาธิโย ปารุเปตฺวา คณฺจิกํ ปณฺณิมฺหิตฺวา
 ไรวิตฺวา ปตฺตํ คเหตฺวา อารยิสฺส ปจฺจาสมนเณ โหตพพํ
 นาคิทฺฺเร คณฺตพพํ นาสฺจาสมนเณ คณฺตพพํ ปตฺตปริยาปนฺนํ
 ปฏิคฺคเหตพพํ น อารยิสฺส ภณฺมานตฺถํ อนฺตรนฺตรว กถา
 โอปาเตตพพา อารโย อปคฺคิตํามนฺตา ภณฺมาโน นีวาเรตพฺโพ
 นีวคฺคณฺเตน ปจฺมคฺว อากฺกตฺวา อตฺถํ ปณฺญาเปตพพํ ปาโททกํ
 ปาทปฺปํ ปาทกถิกํ อุนนิทฺธิเปตพพํ ปจฺจกฺกณฺตฺวา ปตฺตจิวํ
 ปฏิคฺคเหตพพํ ปณฺณิวตฺถํ ทาทพพํ นีวตฺถํ ปฏิคฺคเหตพพํ ๑
 ตํเจ จิวํ สินฺนํ โหติ มุหฺตํ อุนฺเนห โยธาเปตพพํ น จ
 อุนฺเนห จิวํ นิตฺทิตพพํ จิวํ สหฺริตพพํ จิวํ สหฺรณฺเตน
 จจฺจํคฺคํ กณฺณํ อุตฺตํสาเทตฺวา จิวํ สหฺริตพพํ มา มชฺเฌ
 ภงฺโก อโหตฺติ โอโภเค กายพฺพณฺ กาทพพํ ๑ ตํเจ ปณฺญาปาโต

โหติ อจริโย ๑ ญญชิตฺตกาโม โหติ อุกกํ ทตฺวา ปิณฺทปาโต
 อุนนาเมตฺตพฺโพ อจริโย ปาณิเยน ปุจฺฉิตฺตพฺโพ ญฺจตฺตาวิสฺส
 อุกกํ ทตฺวา ปคฺคํ ปฏิคฺคเหตฺวา นิจํ กตฺวา ตาชุกํ อปฺริขณฺเณ
 ไซฺยิตฺวา โวทกํ กตฺวา มุหุตฺตํ อุนฺเนห อิตฺตาเปตฺตพฺโพ น ๑
 อุนฺเนห ปคฺโค นิตฺทิตฺตพฺโพ ปคฺคจิวฺรํ นิฏฺธิปิตฺตพฺพํ ปคฺคํ นิฏฺธิ-
 ปนฺเตน เอเกน หตฺเตน ปคฺคํ คเหตฺวา เอเกน หตฺเตน เทวฺจามณฺจํ
 วา เทวฺจามณฺจํ วา ปรามิตฺตวา ปคฺโค นิฏฺธิปิตฺตพฺโพ น ๑
 อนนฺตรหิตาย ญฺมียา ปคฺโค นิฏฺธิปิตฺตพฺโพ จิวฺรํ นิฏฺธิปนฺเตน
 เอเกน หตฺเตน จิวฺรํ คเหตฺวา เอเกน หตฺเตน จิวฺรณฺโณ วา
 จิวฺรณฺโณ วา ปมชฺชิตฺวา ปารโต อนฺตํ โอรโต โภกํ กตฺวา
 จิวฺรํ นิฏฺธิปิตฺตพฺพํ อจริยมฺหิ อญฺจิตฺเต อานนํ อุกฺกชิตฺตพฺพํ ปาโท-
 ทกํ ปาทปฺปํ ปาทกถลิกํ ปฏิธมาเมตฺตพฺพํ ตฺเถ โส เทโส
 อุกฺกตาโป โหติ โส เทโส สมนฺชชิตฺตพฺโพ ๑ ตฺเถ อจริโย
 นนฺทชิตฺตกาโม โหติ นนฺทํ ปฏฺธิยาเทตฺตพฺพํ ตฺเถ ตฺเถน อตฺถโถ
 โหติ ตฺเถน ปฏฺธิยาเทตฺตพฺพํ ตฺเถ อุนฺเนน อตฺถโถ โหติ อุนฺนํ
 ปฏฺธิยาเทตฺตพฺพํ ๑ ตฺเถ อจริโย ชนฺดาสมํ ปวิสิตฺตกาโม โหติ
 จุณฺณํ สมนฺเตตฺตพฺพํ มคฺคิกา เตเมตฺตพฺพา ชนฺดาสมปฺปํ อาทาย
 อจริยธฺมํ ปิณฺทจิตฺโต ปิณฺทจิตฺโต คณฺหา ชนฺดาสมปฺปํ ทตฺวา จิวฺรํ
 ปฏิคฺคเหตฺวา เอกมณฺทํ นิฏฺธิปิตฺตพฺพํ จุณฺณํ ทาตพฺพํ มคฺคิกา
 ทาตพฺพา ตฺเถ อุตฺตมฺหิ ชนฺดาสมํ ปวิสิตฺตพฺพํ ชนฺดาสมํ

ปวิธมนุเตน มคฺคิกาย มุขั มกฺกเขตฺวา ปุโรโต จ ปจฺจโต จ
 ปฏิจฺฉนาเทตฺวา ชนฺดาขรํ ปวิธิตพฺพํ น เถเว ภิกฺขุ อมนุษย์ชฺช
 นิสฺสํทิตพฺพํ น นว ภิกฺขุ อาสเนน ปฏีพาเทตพฺพา ชนฺดาขเร
 อารยิสฺสํ ปริกมฺมํ กาศพฺพํ ชนฺดาขรา นิกฺขมฺนุเตน ชนฺดาขรํ
 อาทาย ปุโรโต จ ปจฺจโต จ ปฏิจฺฉนาเทตฺวา-ชนฺดาขรา นิกฺขมิตพฺพํ
 อุกฺกเกปํ อารยิสฺสํ ปริกมฺมํ กาศพฺพํ มหาเตน ปจฺมตฺรํ อุกฺก-
 ริตฺวา อุกฺกโต น คคฺคํ โวทกํ กตฺวา นิวาเสตฺวา อารยิสฺสํ คคฺคโต
 อุกฺกํ ปมชฺชิตพฺพํ นิวาสนํ ทาศพฺพํ สจฺจมาภี ทาศพฺพา ชนฺดา-
 ขรํปจฺจํ อาทาย ปจฺมตฺรํ อาคณฺฑตฺวา อาสนํ ปณฺญาเปตพฺพํ ปาโททกํ
 ปาทปจฺจํ ปาทกถิตกํ อุนฺนิยิตพฺพํ อารยิโย ปาณีเยน ปุญฺญิตพฺโพน ๑
 สจฺเจ อุกฺกทิสฺสาเปตฺกกาโม โหติ อุกฺกทิสฺสาเปตพฺโพน สจฺเจ ปรีปฺพุญฺญิต-
 กามาโม โหติ ปรีปฺพุญฺญิตพฺโพน ๑ ยถัมมี วิหารเ อารยิโย วิหรติ
 สจฺเจ โส วิหาโร อุกฺกตาโป โหติ สจฺเจ อุตฺตมฺหติ โสเชตพฺโพน
 วิหารํ โสเชนฺเตน ปจฺมํ ปตฺตจฺฉวํ นีหริตฺวา เอกมฺนุคํ นิกฺขิปิตพฺพํ
 นิสฺสํทนปฺปจฺจคฺคณฺธํ นีหริตฺวา เอกมฺนุคํ นิกฺขิปิตพฺพํ ภิสฺสํโพหนํ
 นีหริตฺวา เอกมฺนุคํ นิกฺขิปิตพฺพํ มณฺโง นีจํ กตฺวา สํวฏฺกํ
 อปฺปริขณฺตฺนุเตน อสฺสจฺจญฺญนฺเตน กวาฏปฺปญฺจํ นีหริตฺวา เอกมฺนุคํ นิกฺ-
 ขิปิตพฺโพน ปจฺจํ นีจํ กตฺวา สํวฏฺกํ อปฺปริขณฺตฺนุเตน อสฺสจฺจญฺญนฺเตน
 กวาฏปฺปญฺจํ นีหริตฺวา เอกมฺนุคํ นิกฺขิปิตพฺพํ มณฺจปฏีปาทกา
 นีหริตฺวา เอกมฺนุคํ นิกฺขิปิตพฺพา เขมฺมตฺตโก นีหริตฺวา เอกมฺนุคํ

ชเปตพโพ อปสฺสเนนผลกัม โธตาเปตฺวา ปมชฺชิตฺวา อติหริตฺวา
 ยถาชาเน ชเปตพพํ ปตฺตจิวํ นิฏฺธิปิตพพํ ปตฺตํ นิฏฺธิปนฺเตน
 เอเกน หตฺเตน ปตฺตํ คเหตฺวา เอเกน หตฺเตน เหฏฺฐามณฺจํ
 วา เหฏฺฐามํ ภา ปรามสฺสิตฺวา ปตฺโต นิฏฺธิปิตพโพ น จ
 อนนฺตรหิตาย ภูมียา ปตฺโต นิฏฺธิปิตพโพ จิวํ นิฏฺธิปนฺเตน
 เอเกน หตฺเตน จิวํ คเหตฺวา เอเกน หตฺเตน จิวํ ภา ภา
 จิวรรชฺชํ ภา ปมชฺชิตฺวา ปารโต อนฺตํ โอรโต โภกํ กตฺวา
 จิวํ นิฏฺธิปิตพพํ ๑ ตฺเจ ปุรฺตติมา ตฺรชา วาตา วายนฺติ ปุรฺตติมา
 วาตปานา ถเกตพฺพา ตฺเจ ปจฺฉิมา ตฺรชา วาตา วายนฺติ
 ปจฺฉิมา วาตปานา ถเกตพฺพา ตฺเจ อุตฺตรวา ตฺรชา วาตา
 วายนฺติ อุตฺตรวา วาตปานา ถเกตพฺพา ตฺเจ ทกฺขิณา ตฺรชา
 วาตา วายนฺติ ทกฺขิณา วาตปานา ถเกตพฺพา ตฺเจ ตีตกาโล
 โหติ ทิวา วาตปานา วิวริตพฺพา รตฺตี ถเกตพฺพา ตฺเจ
 อุตฺตฺรกาโล โหติ ทิวา วาตปานา ถเกตพฺพา รตฺตี วิวริตพฺพา ๑
 ตฺเจ ปริเวณํ อุกฺกตาปํ โหติ ปริเวณํ สํมมชฺชิตพพํ ตฺเจ
 โกฏฺฐโก อุกฺกตาโป โหติ โกฏฺฐโก สํมมชฺชิตพโพ ตฺเจ
 อุกฺกฺขานตฺถาตา อุกฺกตาปา โหติ อุกฺกฺขานตฺถาตา สํมมชฺชิตพฺพา
 ตฺเจ อคฺคิตฺถาตา อุกฺกตาปา โหติ อคฺคิตฺถาตา สํมมชฺชิตพฺพา ตฺเจ
 วจฺจกฺกฺขี อุกฺกตาปา โหติ วจฺจกฺกฺขี สํมมชฺชิตพฺพา ตฺเจ ปานํ ยํ น
 โหติ ปานํ ยํ อุกฺกฺขานชเปตพพํ ตฺเจ ปริโกชณํ ยํ น โหติ ปริโกช-

นี้นิยํ อุปนุชาเปตพพํ ตํเจ อัจฉนณฺณมฺภิยา อุตทํ น โหติ อัจฉน-
 ณฺณมฺภิยา อุตทํ อาตฺตณฺณจิตพพํ ฯ ตํเจ อัจฉริยธฺตํ อนนฺทริติ อุปนุชา-
 โหติ อนนฺเตวาทิเกณ ฐูปกาเสตพพโ ฐูปกาธํเปตพพโ ฐมฺมกถา
 วาธฺตํ กาทพพา ตํเจ อัจฉริยธฺตํ กุกุกุจํ อุปนุชา โหติ
 อนนฺเตวาทิเกณ วิโนทตพพํ วิโนทาเปตพพํ ฐมฺมกถา วาธฺตํ
 กาทพพา ตํเจ อัจฉริยธฺตํ ทิจฺจุจิคํ อุปนุชา โหติ อนนฺเตวาทิ-
 เกณ วิเวเจตพพํ วิเวจาเปตพพํ ฐมฺมกถา วาธฺตํ กาทพพา ฯ
 ตํเจ อัจฉริโย คุรุฐมฺมํ อชฺชณฺนาปฺนโน โหติ ปรีวาทารโห อนนฺเตวาทิ-
 เกณ คุธฺตํกุกํ กาทพพํ กิณฺติ นุ ไซ ธงฺโฆ อัจฉริยธฺตํ ปรีวาทํ
 ทเทยฺยาติ ตํเจ อัจฉริโย มฺมูถาย ปฏิกธฺตํนารโห โหติ อนนฺเตวาทิ-
 เกณ คุธฺตํกุกํ กาทพพํ กิณฺติ นุ ไซ ธงฺโฆ อัจฉริยํ มฺมูถาย
 ปฏิกธฺตํเตยฺยาติ ตํเจ อัจฉริโย มานคฺตารโห โหติ อนนฺเตวาทิเกณ
 คุธฺตํกุกํ กาทพพํ กิณฺติ นุ ไซ ธงฺโฆ อัจฉริยธฺตํ มานคฺตํ
 ทเทยฺยาติ ตํเจ อัจฉริโย อพฺพณานารโห โหติ อนนฺเตวาทิเกณ
 คุธฺตํกุกํ กาทพพํ กิณฺติ นุ ไซ ธงฺโฆ อัจฉริยํ อพฺพณฺเตยฺยาติ ฯ
 ตํเจ ธงฺโฆ อัจฉริยธฺตํ กมฺมํ กตฺตคฺคาโม โหติ คชฺชณฺนียํ วา
 นียธฺตํ วา ปพฺพาชณฺนียํ วา ปฏิสารณฺนียํ วา กุกฺเขปณฺนียํ วา
 อนนฺเตวาทิเกณ คุธฺตํกุกํ กาทพพํ กิณฺติ นุ ไซ ธงฺโฆ อัจฉริยธฺตํ
 กมฺมํ น กเรยฺย ตถฺกฺกาย วา ปรีณามฺเมยฺยาติ กตํ วา ปนฺธํ
 โหติ ธงฺเจเนน กมฺมํ คชฺชณฺนียํ วา นียธฺตํ วา ปพฺพาชณฺนียํ วา

ปฏิหารณีย์ วา อุกุเขปณีย์ วา อนุเตวาดีเกณ อุตตฤกฏัก กาศพุพ
 กิณติ นุ ไช อารยโย สมนวาคเตยยะ โทม ปาเตยยะ เนตุถาว
 วตเตยยะ ตังโฆ ตัม กมัม ปฏิปปตฺตมฺเภยยาติ ฯ ๔๔ อารยุตต
 จีวรํ ไรวตพุพ ไรติ อนุเตวาดีเกณ ไรวตพุพ อุตตฤกฏัก วา
 กาศพุพ กิณติ นุ ไช อารยุตต จีวรํ ไรเวยถาติ ๔๕
 อารยุตต จีวรํ กาศพุพ ไรติ อนุเตวาดีเกณ กาศพุพ อุตตฤกฏัก
 วา กาศพุพ กิณติ นุ ไช อารยุตต จีวรํ ไรเวยถาติ ๔๖
 อารยุตต รชนํ ปจิตพุพ ไรติ อนุเตวาดีเกณ ปจิตพุพ อุตตฤกฏัก
 วา กาศพุพ กิณติ นุ ไช อารยุตต รชนํ ปจิตเวยถาติ ๔๗
 อารยุตต จีวรํ รเชตพุพ ไรติ อนุเตวาดีเกณ รเชตพุพ
 อุตตฤกฏัก วา กาศพุพ กิณติ นุ ไช อารยุตต จีวรํ ไรเวยถาติ
 จีวรํ รเชนฺเตน ตาฐกํ สมนฺวิวตฺตกํ สมนฺวิวตฺตกํ รเชตพุพ น
 จ อจุณฺเณ เทเว ปกุกมิตพุพ ฯ ๔๘ น อารยํ อนาปุจฺฉา
 เอกจฺจตฺตํ ปคฺคโต ทาตพุพ น เอกจฺจตฺตํ ปคฺคโต ปฏิคฺคเหตพุพ
 น เอกจฺจตฺตํ จีวรํ ทาตพุพ น เอกจฺจตฺตํ จีวรํ ปฏิคฺคเหตพุพ
 น เอกจฺจตฺตํ ปริกฺขารอ ทาตพุพ น เอกจฺจตฺตํ ปริกฺขารอ
 ปฏิคฺคเหตพุพ น เอกจฺจตฺตํ เกตฺตา เนเทตพุพ น เอกจฺจเชน
 เกตฺตา เนทาเปตพุพ น เอกจฺจตฺตํ ปริกมฺมํ กาศพุพ น
 เอกจฺจเชน ปริกมฺมํ การาทพุพ น เอกจฺจตฺตํ เวยฺยาวจฺโจ
 กาศพุพ น เอกจฺจเชน เวยฺยาวจฺโจ การาทพุพ น เอกจฺจตฺตํ

ปจฺจณตมณฺเณน โหตพฺพํ น เอกจุโจ ปจฺจณตมโน อาทาทพฺพโ
 น เอกจุจฺจตฺตํ ปิณฺทุทปาโต นีหริตพฺพโ น เอกจุเจณ ปิณฺทุทปาโต
 นีหราเปตพฺพโ ๑ น อจฺจริยํ อนาปุจฺจณา คาโม ปวิธิตพฺพโ น
 ตฺถสํณํ คนฺตพฺพํ น ทิสฺสา ปฏกมิตพฺพทา ๑ ตฺเจ อจฺจริโย คิตฺตาน
 โหติ ยาวจฺจํ อฺปฺปชฺชตพฺพโ อฺปฺปชฺชานตฺถํ อากเมตพฺพนฺติ ๑
 อจฺจริยวคฺคํ นิฏฺฐิตํ ๑

[๘๔] อจฺจริเยน ภิกฺขเว อนฺนเตวาทิกมฺหิ ตมฺมมาวคฺคิตพฺพํ ๑
 ตตฺตารยํ ตมฺมมาวคฺคณา ๑ อจฺจริเยน ภิกฺขเว อนฺนเตวาทิกํ ตํจฺกเห
 ตพฺพโ อนฺนคฺคเหตพฺพโ อฺปฺปชฺชเตน ปริปุจฺจณาย โอวาทเณ อนฺนสํ
 ญินยา ๑ ตฺเจ อจฺจริยตฺถํ ปคฺคโต โหติ อนฺนเตวาทิกตฺถํ ปคฺคโต
 น โหติ อจฺจริเยน อนฺนเตวาทิกตฺถํ ปคฺคโต ทาทพฺพโ อุตฺตํสํกํ
 วา กาทพฺพํ กิณฺติ นุ ไช อนฺนเตวาทิกตฺถํ ปคฺคโต อฺปฺปชฺชชเยถาคิ
 ตฺเจ อจฺจริยตฺถํ จีวรํ โหติ อนฺนเตวาทิกตฺถํ จีวรํ น โหติ อจฺจริเยน
 อนฺนเตวาทิกตฺถํ จีวรํ ทาทพฺพํ อุตฺตํสํกํ วา กาทพฺพํ กิณฺติ
 นุ ไช อนฺนเตวาทิกตฺถํ จีวรํ อฺปฺปชฺชชเยถาคิ ตฺเจ อจฺจริยตฺถํ
 ปริกฺขารโ โหติ อนฺนเตวาทิกตฺถํ ปริกฺขารโ น โหติ อจฺจริเยน
 อนฺนเตวาทิกตฺถํ ปริกฺขารโ ทาทพฺพโ อุตฺตํสํกํ วา กาทพฺพํ
 กิณฺติ นุ ไช อนฺนเตวาทิกตฺถํ ปริกฺขารโ อฺปฺปชฺชชเยถาคิ ๑ ตฺเจ
 อนฺนเตวาทิกํ คิตฺตาน โหติ กาทตฺถํ อฺปฺปชฺชชเยทว ทาทพฺพํ
 มุชฺชทกํ ทาทพฺพํ อาตํ ปณฺณเปตพฺพํ ตฺเจ ยาคฺ โหติ

ภาชนั ไรวิคฺวา ยาคฺ คุปนาเมตพฺพา ยาคฺ ปิตตํ คุทกั ทคฺวา
 ภาชนั ปฏิกฺคเหตฺวา นิจํ กคฺวา ธารุทํ อปริฆันฺนเตน ไรวิคฺวา
 ปฏิสํเมตพฺพํ อนุเตวาสิกมฺหิ วุญฺจเต ธารณํ คุทฺทริตพฺพํ ธาร
 ไร เทไร คุทฺตาโป โหติ ไร เทไร สมนฺนชฺชิตพฺโพ ๑ ธาร
 อนุเตวาสิกโก คามํ ปวิสิตฺตกาโม โหติ นิวาสณํ ทาทพฺพํ ปฏินิวา
 สณํ ปฏิกฺคเหตพฺพํ กายพฺพนฺนํ ทาทพฺพํ ธารณํ กคฺวา ธารฺฆาวิโย
 ทาทพฺพา ไรวิคฺวา ปคฺโคต ธารโก ทาทพฺโพ ธารคฺวาตา
 นิฉคฺคิตตํ ธารณํ ปณฺณาเปตพฺพํ ปาโททกั ปาทปฺปํ ปาทกถลิกั
 คุปนิภฺชิตพฺพํ ปจฺจุคฺคณคฺวา ปคฺคจฺจวํ ปฏิกฺคเหตพฺพํ ปฏินิวา
 สณํ ทาทพฺพํ นิวาสณํ ปฏิกฺคเหตพฺพํ ๑ ธาร จฺจวํ ธารณํ โหติ
 มุหฺหคฺคํ คุณฺเห โอตาเปตพฺพํ น จ คุณฺเห จฺจวํ นิทฺทิตพฺพํ
 จฺจวํ ธาริตพฺพํ จฺจวํ ธารณฺเตน จคฺจจฺจคฺคํ กณฺณํ ธารฺฆาเตว
 จฺจวํ ธาริตพฺพํ มา มชฺเช ภฺงโค อโหสฺสติ โอโภเค กายพฺพนฺนํ
 กาทพฺพํ ๑ ธาร ปิณฺนชฺปาโต โหติ อนุเตวาสิกโก จ ภฺนชฺชิตกาโม
 โหติ คุทกั ทคฺวา ปิณฺนชฺปาโต คุปนาเมตพฺโพ อนุเตวาสิกโก
 ปาณิเยน ปุจฺฉิตพฺโพ ภฺนคฺวาวิธํ คุทกั ทคฺวา ปคฺคํ ปฏิกฺคเหตฺวา
 นิจํ กคฺวา ธารุทํ อปริฆันฺนเตน ไรวิคฺวา ไรทกั กคฺวา มุหฺหคฺคํ
 คุณฺเห โอตาเปตพฺโพ น จ คุณฺเห ปคฺโคต นิทฺทิตพฺโพ
 ปคฺคจฺจวํ นิภฺชิตพฺพํ ปคฺคํ นิภฺชิตพฺพนฺเตน ธารณํ ธารณํ ปคฺคํ
 คเหตฺวา ธารณํ ธารณํ ธารจามณฺจํ ธาร ธารปฺปํ ธาร

ปรามสฺสิดฺวา ปตฺโต นิภูชิปฺตพฺโพ น จ อนนฺตวหิตาย ภูมียา
 ปตฺโต นิภูชิปฺตพฺโพ จีวรํ นิภูชิปฺนฺเตน เอเกน หตฺถेเนน จีวรํ
 คเหตฺวา เอเกน หตฺถेเนน จีวรํวสํ วา จีวรํวสํ วา ปมชฺชิตฺวา
 ปารโต อนํโต โอรโต โภกํ กตฺวา จีวรํ นิภูชิปฺตพฺพํ อนฺเตวาสิกมฺหิ
 วุญฺชิตฺวา อาสนํ อุกุชฺชิตพฺพํ ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกถิกํ ปฏิ-
 ตฺถาเมตพฺพํ ตฺเถ เต เตสํ อุกุชฺชิตาโป โหติ เต เตสํ สมนฺชฺชิต-
 พฺโพ ๑ ตฺเถ อนฺเตวาสิกโก นหฺยิตฺถกาโม โหติ นหฺนํ
 ปฏฺยิยาเทตพฺพํ ตฺเถ สฺสฺเตน อตฺถโก โหติ สฺสํ ปฏฺยิยาเทตพฺพํ
 ตฺเถ อญฺเฬน อตฺถโก โหติ อญฺเฬํ ปฏฺยิยาเทตพฺพํ ๑ ตฺเถ
 อนฺเตวาสิกโก ชนฺดาขรํ ปวิสฺสิตฺถกาโม โหติ จุณฺณํ สมนฺเตพฺพํ
 มคฺคิกา เตเมตพฺพา ชนฺดาขรปฺปํ อาทาย คนฺตฺวา ชนฺดาขรปฺปํ
 ทตฺวา จีวรํ ปฏฺยิยคฺคเหตฺวา เอกมฺหํ นิภูชิปฺตพฺพํ จุณฺณํ ทาตพฺพํ
 มคฺคิกา ทาตพฺพา ตฺเถ อุตฺถสฺสํ ชนฺดาขรํ ปวิสฺสิตพฺพํ ชนฺดา-
 ขรํ ปวิสฺสฺนฺเตน มคฺคิกาย มุขํ มกฺขเหตฺวา ปฺรโต จ ปจฺฉโต จ
 ปฏฺยิยฺจาเทตฺวา ชนฺดาขรํ ปวิสฺสิตพฺพํ น เถเว ภิกฺขุ อญฺปชฺช
 นิสฺสํทิตพฺพํ น นว ภิกฺขุ อาสนेเนน ปฏฺยิยาเทตพฺพา ชนฺดาขเร
 อนฺเตวาสิกสฺสํ ปริกมฺมํ กาคพฺพํ ชนฺดาขรา นิภูชฺมนฺเตน ชนฺดา-
 ขรปฺปํ อาทาย ปฺรโต จ ปจฺฉโต จ ปฏฺยิยฺจาเทตฺวา ชนฺดาขรา
 นิภูชฺมิตพฺพํ อุกุชฺเช อนฺเตวาสิกสฺสํ ปริกมฺมํ กาคพฺพํ นหฺาเตน
 ปจฺมตฺวํ อุกุชฺชิตฺวา อตฺถโน คคฺคํ โวทกํ กตฺวา นิวาเสตฺวา

รเสน อหุณณิ ตังการ วิจิณฺหิตวา เอกมนฺตํ ฌฏฺเฐตพฺพํ
 ภูมฺมตฺตกรณํ โธตาเปตฺวา โสเชตฺวา ปปฺโปฆฺเตตฺวา อติหริตฺวา
 ยถาปณฺณตฺตํ ปณฺณาเปตพฺพํ มณฺจปฺปิปาทกา โธตาเปตฺวา ปมชฺ-
 ษิตฺวา อติหริตฺวา ยถาชาเน สเปตพฺพา มณฺโโจ โธตาเปตฺวา
 โสเชตฺวา ปปฺโปฆฺเตตฺวา นีจํ กตฺวา ตาธุกํ อปฺริขฺมฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 ฏฺฐนฺเตน กวาฏฺฐปฺปิฏฺฐํ อติหริตฺวา ยถาปณฺณตฺตํ ปณฺณาเปตพฺพ
 ีจํ โธตาเปตฺวา โสเชตฺวา ปปฺโปฆฺเตตฺวา นีจํ กตฺวา ตาธุกํ
 อปฺริขฺมฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส ฏฺฐนฺเตน กวาฏฺฐปฺปิฏฺฐํ อติหริตฺวา ยถาปณฺณตฺตํ
 ปณฺณาเปตพฺพํ ภิสฺสํ โธตาเปตฺวา โสเชตฺวา ปปฺโป-
 ฆฺเตตฺวา อติหริตฺวา ยถาปณฺณตฺตํ ปณฺณาเปตพฺพํ นิสฺสํ ปจฺจตฺตกรณํ
 โธตาเปตฺวา โสเชตฺวา ปปฺโปฆฺเตตฺวา อติหริตฺวา ยถาปณฺณตฺตํ
 ปณฺณาเปตพฺพํ เขมฺมตฺตโก โธตาเปตฺวา ปมชฺษิตฺวา อติหริตฺวา
 ยถาชาเน สเปตพฺพา อปฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส โธตาเปตฺวา ปมชฺษิตฺวา
 อติหริตฺวา ยถาชาเน สเปตพฺพํ ปตฺตจฺฉวํ นิกฺขิปปิตพฺพํ ปตฺตํ
 นิกฺขิปปนฺเตน เอเกน หตฺถेเนน ปตฺตํ คเหตฺวา เอเกน หตฺถेเนน
 เญจํมณฺจํ วา เญจํปฺปิฏฺฐํ วา ปรามตฺตวา ปตฺโต นิกฺขิปปิตพฺพา
 น จ อนนฺตรหิตาย ภูมฺยา ปตฺโต นิกฺขิปปิตพฺพา จีวรํ นิกฺขิปปนฺเตน
 เอเกน หตฺถेเนน จีวรํ คเหตฺวา เอเกน หตฺถेเนน จีวรํจํ วา จีวรชฺชํ
 วา ปมชฺษิตฺวา ปารโต อนฺตํ โอรโต โภคํ กตฺวา จีวรํ นิกฺขิปปิ-
 ตพฺพํ ฯ ๘๔ ปฺรตฺติมา ตฺรชา วาตา วายนฺติ ปฺรตฺติมา

วาตปานา ถกตพฺพา ตฺเถ ปจฺจิมมา ตฺรชา วาตา วายนฺติ
 ปจฺจิมมา วาตปานา ถกตพฺพา ตฺเถ อุตฺตรวา ตฺรชา วาตา
 วายนฺติ อุตฺตรวา วาตปานา ถกตพฺพา ตฺเถ ทกฺขิณา ตฺรชา
 วาตา วายนฺติ ทกฺขิณา วาตปานา ถกตพฺพา ตฺเถ ตฺตกาโต
 โหติ ทิवा วาตปานา วิวริตพฺพา รคฺคํ ถกตพฺพา ตฺเถ
 อุนฺหกาโต โหติ ทิवा วาตปานา ถกตพฺพา รคฺคํ วิวริตพฺพา ฯ
 ตฺเถ ปริเวณฺณํ อุกฺกตาปํ โหติ ปริเวณฺณํ สํมชฺชิตพฺพํ ตฺเถ โกฏฺฐโก
 อุกฺกตาโป โหติ โกฏฺฐโก สํมชฺชิตพฺพอ ตฺเถ อุกฺกฺขจฺฉานธํสา
 อุกฺกตาปา โหติ อุกฺกฺขจฺฉานธํสา สํมชฺชิตพฺพา ตฺเถ อคฺคิธํสา
 อุกฺกตาปา โหติ อคฺคิธํสา สํมชฺชิตพฺพา ตฺเถ วจฺจกฺกฺขี
 อุกฺกตาปา โหติ วจฺจกฺกฺขี สํมชฺชิตพฺพา ตฺเถ ปานํยํ น โหติ
 ปานํยํ อุกฺกฺขจฺฉาเปตพฺพํ ตฺเถ ปริโกชนํยํ น โหติ ปริโกชนํยํ
 อุกฺกฺขจฺฉาเปตพฺพํ ตฺเถ อจฺจมนกฺกมฺภิยา อุกฺกํ น โหติ อจฺจมน-
 กฺกมฺภิยา อุกฺกํ อาตฺติญฺจิตพฺพํ ฯ ตฺเถ อนุเตวาสถิกธฺตํ อนภิริติ
 อุกฺกปฺปนา โหติ อจฺจริเยน รูปกาเสตพฺพา รูปกาธํสาเปตพฺพา
 รมฺมกถา วาธฺตํ กาทพฺพา ตฺเถ อนุเตวาสถิกธฺตํ กุกฺกุกฺกํ อุกฺกปฺปนํ
 โหติ อจฺจริเยน วิโนทตพฺพํ วิโนทาเปตพฺพํ รมฺมกถา วาธฺตํ
 กาทพฺพา ตฺเถ อนุเตวาสถิกธฺตํ ทิฏฺฐจิกคํ อุกฺกปฺปนํ โหติ อจฺจริเยน
 วิเวเจตพฺพํ วิเวจาเปตพฺพํ รมฺมกถา วาธฺตํ กาทพฺพา ฯ ตฺเถ
 อนุเตวาสถิกโก คุรุรมฺมํ อชฺฌนาปนฺโน โหติ ปริวารโห อจฺจริเยน

อุตฺตํ อุตฺตํ กาคพฬํ กิณฺติ นุ ๒ สงฺโฆ อนฺเตวาสิกสฺส ปริวาสํ
 ททฺธเยยฺยาติ ตฺเถ อนฺเตวาสิกโก มฺหํ ปฏิกสฺสณารโห โหติ
 อจฺริเยน อุตฺตํ อุตฺตํ กาคพฬํ กิณฺติ นุ ๒ สงฺโฆ อนฺเตวาสิกํ
 มฺหํ ปฏิกสฺสณเยยฺยาติ ตฺเถ อนฺเตวาสิกโก มานตฺตารโห โหติ
 อจฺริเยน อุตฺตํ อุตฺตํ กาคพฬํ กิณฺติ นุ ๒ สงฺโฆ อนฺเตวาสิกสฺส
 มานตฺตํ ททฺธเยยฺยาติ ตฺเถ อนฺเตวาสิกโก อพฺภานารโห โหติ
 อจฺริเยน อุตฺตํ อุตฺตํ กาคพฬํ กิณฺติ นุ ๒ สงฺโฆ อนฺเตวาสิกํ
 อพฺภเยยฺยาติ ๑ ตฺเถ สงฺโฆ อนฺเตวาสิกสฺส กมฺมํ กตฺตกาโม
 โหติ ตชฺชนํ ๑ นียสฺส ๑ ปพฺพาสนํ ๑ ปฏิสารณํ ๑
 อุกฺกเขปนํ ๑ อจฺริเยน อุตฺตํ อุตฺตํ กาคพฬํ กิณฺติ นุ ๒
 สงฺโฆ อนฺเตวาสิกสฺส กมฺมํ น กรเยยฺย ตถฺกาย ๑ ปริณา-
 เมยฺยาติ กตฺถ ๑ ปนสฺส โหติ สงฺเขน กมฺมํ ตชฺชนํ ๑ นียสฺส
 ๑ ปพฺพาสนํ ๑ ปฏิสารณํ ๑ อุกฺกเขปนํ ๑ อจฺริเยน
 อุตฺตํ อุตฺตํ กาคพฬํ กิณฺติ นุ ๒ อนฺเตวาสิกโก สมนฺวาคฺเตยฺย
 โถมํ ปาเตยฺย เนตฺตารํ วตฺเตยฺย สงฺโฆ ตํ กมฺมํ ปฏิปฺปสฺส-
 สมนฺเยยฺยาติ ๑ ตฺเถ อนฺเตวาสิกสฺส จีวรํ ๒ วิตฺตพฺพํ โหติ อจฺริเยน
 อจฺริยวิตฺตพฺพํ เอวํ ๒ วิยเยยฺยสฺส อุตฺตํ อุตฺตํ กาคพฬํ กิณฺติ
 นุ ๒ อนฺเตวาสิกสฺส จีวรํ ๒ วิยเยยฺยสฺส ตฺเถ อนฺเตวาสิกสฺส
 จีวรํ กาคพฬํ โหติ อจฺริเยน อจฺริยวิตฺตพฺพํ เอวํ กรเยยฺยสฺส
 อุตฺตํ อุตฺตํ กาคพฬํ กิณฺติ นุ ๒ อนฺเตวาสิกสฺส จีวรํ กริเยยฺยสฺส

ธเจ อนุเตวาสิกถุสฺส รชณํ ปจิตพฺพํ โหติ อาริเยน อาริยจิตฺตพฺพํ
 เหวํ ปเจยยาสฺสตี อุตฺตํสํกํ วา กาศพฺพํ กิณฺติ นุ ไช อนฺเต-
 วาสิกถุสฺส รชณํ ปจียเถวตี ธเจ อนุเตวาสิกถุสฺส จีวรํ รเชตพฺพํ
 โหติ อาริเยน อาริยจิตฺตพฺพํ เหวํ รเชยยาสฺสตี อุตฺตํสํกํ
 วา กาศพฺพํ กิณฺติ นุ ไช อนุเตวาสิกถุสฺส จีวรํ รชียเถวตี
 จีวรํ รเชนฺเตน ธาตุกํ สํมุปวิวตฺตํ สํมุปวิวตฺตํ รเชตพฺพํ น
 จ อจฺฉินฺเน เทเว ปกฺกมิตพฺพํ ฯ ธเจ อนุเตวาสิกถิโก คิตาโน
 โหติ ยาวธวํ อูปฺปจฺจาสตพฺโพ อูฏฺฐานธฺมํ อากเมตพฺพนฺติ ฯ

อนุเตวาสิกถุสฺสํ นิฏฺฐิตํ ฯ

[๘๕] เตน ไช ปน สมนฺเณ อนุเตวาสิกา อาริเยธํ น
 สํมฺมาวตฺตฺตฺตํ ฯ ภควโต เอตมตฺตํ อาริเญธํ ฯ น ภิกฺขเว
 อนุเตวาสิกเกน อาริยมฺหิ น สํมฺมาวตฺตฺตฺตพฺพํ โย น สํมฺมาวตฺตฺตฺตพฺพ
 อาปตฺติ ทุกกฺกธฺมํธํติ ฯ เหว สํมฺมา วตฺตฺตฺตํ ฯ ภควโต เอตมตฺตํ
 อาริเญธํ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว อสํมฺมาวตฺตฺตํ ปณามํคํ ฯ
 เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว ปณามेतพฺโพ ฯ ปณามมฺหิ ตฺนฺติ วา
 มายิธ ปฏิกฺกมฺมํติ วา นีหฺร เต ปตฺตจิวฺรณฺติ วา นหํ ตยา
 อูปฺปจฺจาสตพฺโพติ วา กาเยน วิญฺญาเปติ วาจาเยน วิญฺญาเปติ
 กาเยน วาจาเยน วิญฺญาเปติ ปณามิโต โหติ อนุเตวาสิกโก น
 กาเยน วิญฺญาเปติ น วาจาเยน วิญฺญาเปติ น กาเยน วาจาเยน
 วิญฺญาเปติ น ปณามิโต โหติ อนุเตวาสิกโกติ ฯ เตน ไช ปน

สัมเณน อหุเตวาสีกา ปณามิตา น ชมาเปณฺติ ฯ ภควโต เขตมคฺคํ
 อารโหเสํ ๑ อหุชานามิ ภิกฺขเว ชมาเปณฺติ ฯ เณว ชมาเปณฺติ ฯ
 ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเสํ ๑ น ภิกฺขเว ปณามิตนฺ น ชมาเป-
 ตพฺโพ โย- น ชมาเปยฺย อปคฺติ ทฺถกฺกฏฐสฺสํ ๑ เตนฺ โช
 ปน สัมเณน อจฺริยา ชมาปียมานา น ชมนฺติ ฯ ภควโต เขตมคฺคํ
 อารโหเสํ ๑ อหุชานามิ ภิกฺขเว ชมิตฺตฺตฺติ ๑ เณว ชมนฺติ ๑
 อหุเตวาสีกา ปฏกมนฺตฺตฺติ วิพฺภกมนฺตฺตฺติ ตฺติคฺคิเยสฺสํ สํกมมนฺติ ๑
 ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเสํ ๑ น ภิกฺขเว ชมาปียมานนฺ น
 ชมิตฺตฺตฺติ โย น ชเมยฺย อปคฺติ ทฺถกฺกฏฐสฺสํ ๑ เตนฺ โช
 ปน สัมเณน อจฺริยา สํมฺมาวคฺคฺตฺตฺติ ปณามนฺติ อสํมฺมาวคฺคฺตฺตฺติ
 น ปณามนฺติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเสํ ๑ น ภิกฺขเว สํมฺมา-
 วคฺคฺตฺตฺติ ปณามตฺตฺตฺติ โย ปณามยฺย อปคฺติ ทฺถกฺกฏฐสฺสํ
 น ๑ ภิกฺขเว อสํมฺมาวคฺคฺตฺตฺติ น ปณามตฺตฺตฺติ โย น
 ปณามยฺย อปคฺติ ทฺถกฺกฏฐสฺสํ ๑ ปญฺจหิ ภิกฺขเว อังเกหิ
 สมนฺนาคโต อหุเตวาสีโก ปณามตฺตฺตฺติ อจฺริยมฺหิ นาริมคฺคํ
 เปมํ โหติ นาริมคฺคโต ปสาโท โหติ นาริมคฺคตา หิริ โหติ
 นาริมคฺคโต คารโว โหติ นาริมคฺคตา ภาวนา โหติ อิมหิ โช
 ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเกหิ สมนฺนาคโต อหุเตวาสีโก ปณามตฺตฺตฺติ ๑
 ปญฺจหิ ภิกฺขเว อังเกหิ สมนฺนาคโต อหุเตวาสีโก น ปณามตฺตฺตฺติ
 อจฺริยมฺหิ อิมคฺคํ เปมํ โหติ อิมคฺคโต ปสาโท โหติ

อริยมคฺคา หิริ โหติ อริยมคฺโค คารโว โหติ อริยมคฺคา ภาวนา
 โหติ อิมหิ โช ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคโต อนฺเตวาสโก
 น ปณามคฺคโป ๑ ปญฺจหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมนฺนาคโต อนฺเต-
 วาสโก อถ ปณามคฺคํ อาริยมฺหิ นาริยมคฺคํ เปมํ โหติ นาริยมคฺโค
 ปสาโท โหติ นาริยมคฺคา หิริ โหติ นาริยมคฺโค คารโว โหติ
 นาริยมคฺคา ภาวนา โหติ อิมหิ โช ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ
 สมนฺนาคโต อนฺเตวาสโก อถ ปณามคฺคํ ๑ ปญฺจหิ ภิกฺขเว
 องฺเคหิ สมนฺนาคโต อนฺเตวาสโก นถ ปณามคฺคํ อาริยมฺหิ
 อริยมคฺคํ เปมํ โหติ อริยมคฺโค ปสาโท โหติ อริยมคฺคา หิริ
 โหติ อริยมคฺโค คารโว โหติ อริยมคฺคา ภาวนา โหติ อิมหิ
 โช ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคโต อนฺเตวาสโก นถ ปณามคฺคํ ๑
 ปญฺจหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมนฺนาคคํ อนฺเตวาสกํ อปฺปณามนฺโค
 อาริโย สํติสํโร โหติ ปณามนฺโค อนฺติสํโร โหติ อาริ-
 ยมฺหิ นาริยมคฺคํ เปมํ โหติ นาริยมคฺโค ปสาโท โหติ นาริยมคฺคา
 หิริ โหติ นาริยมคฺโค คารโว โหติ นาริยมคฺคา ภาวนา โหติ
 อิมหิ โช ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคคํ อนฺเตวาสกํ อปฺปณาม-
 นโค อาริโย สํติสํโร โหติ ปณามนฺโค อนฺติสํโร โหติ ๑
 ปญฺจหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมนฺนาคคํ อนฺเตวาสกํ ปณามนฺโค
 อาริโย สํติสํโร โหติ อปฺปณามนฺโค อนฺติสํโร โหติ
 อาริยมฺหิ อริยมคฺคํ เปมํ โหติ อริยมคฺโค ปสาโท โหติ

อหิมคฺคา หิรี โหติ อหิมคฺโค คารโว โหติ อหิมคฺคา ภาวนา
โหติ อิมหิ โห ภิภฺชเว ปญฺจหฺงเคหิ สมนฺนาคํ อนฺนเตวาสํ
ปณฺนาเมหฺโตะ อจฺจริโย ตํติสฺสํโร โหติ อปฺปณฺนาเมหฺโตะ อนฺติสฺสํโร
โหติติ ฯ

[๘๖] เตน โห ปน สมนฺเนน ภิภฺชฺช ทสฺสวสฺสํมฺห ทสฺสวสฺสํมฺหาติ
พาสา อพฺพคฺคา นิสฺสํยํ เทนฺติ ฯ ทิสฺสํนฺติ อจฺจริยา พาสา
อนฺนเตวาสิกา ปณฺนทิตา ทิสฺสํนฺติ อจฺจริยา อพฺพคฺคา อนฺนเตวาสิกา
พฺพคฺคา ทิสฺสํนฺติ อจฺจริยา อปฺปสฺสํคฺคา อนฺนเตวาสิกา พหุสฺสํคฺคา
ทิสฺสํนฺติ อจฺจริยา ทุปฺปณฺนา อนฺนเตวาสิกา ปณฺณวณฺโตะ ฯ ย
เต ภิภฺชฺช อปฺปิจฺฉา ฯ เป ฯ เต อชฺชณฺณนฺติ ชฺชนฺติ วิปาเจนฺติ
กถํ หิ นาม ภิภฺชฺช ทสฺสวสฺสํมฺห ทสฺสวสฺสํมฺหาติ พาสา อพฺพคฺคา
นิสฺสํยํ ทสฺสํนฺติ ทิสฺสํนฺติ อจฺจริยา พาสา อนฺนเตวาสิกา ปณฺนทิตา
ทิสฺสํนฺติ อจฺจริยา อพฺพคฺคา อนฺนเตวาสิกา พฺพคฺคา ทิสฺสํนฺติ
อจฺจริยา อปฺปสฺสํคฺคา อนฺนเตวาสิกา พหุสฺสํคฺคา ทิสฺสํนฺติ อจฺจริยา
ทุปฺปณฺนา อนฺนเตวาสิกา ปณฺณวณฺโตะติ ฯ อถ โห เต ภิภฺชฺช
ภควโต เขตมคฺคํ อโรเจสฺสํ ฯ สจฺจํ กิร ภิภฺชเว ภิภฺชฺช ทสฺสวสฺสํมฺห
ทสฺสวสฺสํมฺหาติ พาสา อพฺพคฺคา นิสฺสํยํ เทนฺติ ทิสฺสํนฺติ อจฺจริยา
พาสา ... อนฺนเตวาสิกา ปณฺณวณฺโตะติ ฯ สจฺจํ ภควาติ ฯ วิกรหิ
พฺพุโห ภควา ... วิกรหิตฺวา ธมฺมํ กถํ กถฺวา ภิภฺชฺช อามนฺเตสฺสิ
น ภิภฺชเว พาสเนน อพฺพคฺเคเนน นิสฺสํโย ทาทพฺโพ โย ทเทยฺย

๘๘] มหาชนกํ อุปชฌายาจริเยหิ นิสฺสยปฺปฏิปตฺตํทฺธิ ๓๓๓

อาปคฺติ ทฺถกฺขสฺส ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา
ปฏฺวิเตน ทตฺตวสฺสํ วา อติเรกทตฺตวสฺสํ วา นิสฺสยํ ทาคฺคฺนฺติ ๑

[๘๘] เตน โห ปน สมนฺเยน ภิกฺขุ อาริยมฺอุปชฌายเยสุ ปกฺกนุ-
เตสุปฺปี วิพฺภนฺเตสุปฺปี กาสกฺเตสุปฺปี ปกฺขสํกฺกนุเตสุปฺปี นิสฺสยปฺปฏิปตฺ-
ตํทฺธิโย น ชานนฺติ ๑ ภควโต เตคมคฺคํ อาริเยสุ ๑ ปณฺจิมํ
ภิกฺขเว นิสฺสยปฺปฏิปตฺตํทฺธิโย อุปชฌายมฺหา อุปชฌายโย ปกฺกนุ-
โต วา โหติ วิพฺภนฺโต วา กาสกฺโต วา ปกฺขสํกฺกนฺโต
วา อานคฺคิเยว ปณฺจมี อิมํ โห ภิกฺขเว ปณฺจ นิสฺสย-
ปฺปฏิปตฺตํทฺธิโย อุปชฌายมฺหา ๑ อิมํ ภิกฺขเว นิสฺสยปฺปฏิ-
ปตฺตํทฺธิโย อาริยมฺหา อาริโย ปกฺกนฺโต วา โหติ วิพฺภนฺโต
วา กาสกฺโต วา ปกฺขสํกฺกนฺโต วา อานคฺคิเยว ปณฺจมี
อุปชฌายเณ วา สโมชานนฺโต โหติ อิมํ โห ภิกฺขเว น
นิสฺสยปฺปฏิปตฺตํทฺธิโย อาริยมฺหา ๑

[๘๘] ปณฺจหิ ภิกฺขเว อํเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อุปสฺม-
ปาเทตพฺพํ น นิสฺสโย ทาทพฺพโ พ น สมนฺเณโร อุปฏฺฐาเปตพฺพโ
น อเสฺวเน สํตฺถกฺขมฺเหเน สมนฺนาคโต โหติ น อเสฺวเน สมาริภฺกฺขมฺเหเน
สมนฺนาคโต โหติ น อเสฺวเน ปณฺญากฺขมฺเหเน สมนฺนาคโต โหติ
น อเสฺวเน วิมุตฺติกฺขมฺเหเน สมนฺนาคโต โหติ น อเสฺวเน วิมุตฺติ-
ณฺณาทสฺสํกฺขมฺเหเน สมนฺนาคโต โหติ อิมํ โห ภิกฺขเว ปณฺจทฺ-

๓ ย. วา. สโมชานํ คโต ๑

เคหิ สมนุภาคเคน ภิกขุณา น อุปสัมปทาเทตพัพพี น นิสัสโย ทาทพโพ
 น สามณเณโร อุปฐาเปตพโพ ๑ ปญจหิ ภิกขเว องเคหิ สมนุภา-
 คเคน ภิกขุณา อุปสัมปทาเทตพัพพี นิสัสโย ทาทพโพ สามณเณโร
 อุปฐาเปตพโพ อเสเชน ตีถกขณฺเชน สมนุภาคโต โหติ อเส-
 เชน สมาริกขณฺเชน สมนุภาคโต โหติ อเสเชน ปญฺเฌกขณฺเชน
 สมนุภาคโต โหติ อเสเชน วิมุตติกขณฺเชน สมนุภาคโต โหติ
 อเสเชน วิมุตติฌานทสฺสณฺเชน สมนุภาคโต โหติ อิมหิ โข
 ภิกขเว ปญฺจหฺงเคหิ สมนุภาคเคน ภิกขุณา น อุปสัมปทาเทตพัพพี
 นิสัสโย ทาทพโพ สามณเณโร อุปฐาเปตพโพ ๑ อปเรหิปี
 ภิกขเว ปญฺจหฺงเคหิ สมนุภาคเคน ภิกขุณา น อุปสัมปทาเทตพัพพี
 น นิสัสโย ทาทพโพ น สามณเณโร อุปฐาเปตพโพ อตฺตนา
 น อเสเชน ตีถกขณฺเชน สมนุภาคโต โหติ น ปรี อเสเช
 ตีถกขณฺเชน สมารเปตา อตฺตนา น อเสเชน สมาริกขณฺเชน
 สมนุภาคโต โหติ น ปรี อเสเช สมาริกขณฺเชน สมารเปตา
 อตฺตนา น อเสเชน ปญฺเฌกขณฺเชน สมนุภาคโต โหติ น ปรี
 อเสเช ปญฺเฌกขณฺเชน สมารเปตา อตฺตนา น อเสเชน วิมุตติก-
 ขณฺเชน สมนุภาคโต โหติ น ปรี อเสเช วิมุตติกขณฺเชน สมารเปตา
 อตฺตนา น อเสเชน วิมุตติฌานทสฺสณฺเชน สมนุภาคโต โหติ
 น ปรี อเสเช วิมุตติฌานทสฺสณฺเชน สมารเปตา อิมหิ โข
 ภิกขเว ปญฺจหฺงเคหิ สมนุภาคเคน ภิกขุณา น อุปสัมปทาเทตพัพพี

น นิสฺสํโย ทาทพฺโพ น สํมณโร อุปฺปจฺจาเปตพฺโพ ๑ ปญฺจท
 ธิกฺขเว อํเคทฺธิ สมนฺนาคเคน ธิกฺขนา อุปฺสมฺปทาเทตพฺพํ นิสฺสํโย
 ทาทพฺโพ สํมณโร อุปฺปจฺจาเปตพฺโพ อตฺตนา อเตเชน ตีถก
 ขนฺนเรน สมนฺนาคโต โหติ ปริ อเตเช ตีถกขนฺนเร สํมาทเปตา
 อตฺตนา อเตเชน สํมาธิกฺขนฺนเรน สมนฺนาคโต โหติ ปริ อเตเช
 สํมาธิกฺขนฺนเร สํมาทเปตา อตฺตนา อเตเชน ปญฺญาภกฺขนฺนเรน
 สมนฺนาคโต โหติ ปริ อเตเช ปญฺญาภกฺขนฺนเร สํมาทเปตา
 อตฺตนา อเตเชน วิมุตฺติกฺขนฺนเรน สมนฺนาคโต โหติ ปริ อเตเช
 วิมุตฺติกฺขนฺนเร สํมาทเปตา อตฺตนา อเตเชน วิมุตฺติญาณทตฺต
 นกฺขนฺนเรน สมนฺนาคโต โหติ ปริ อเตเช วิมุตฺติญาณทตฺต
 นกฺขนฺนเร สํมาทเปตา อิมทฺธิ ไซ ธิกฺขเว ปญฺจทฺทเคทฺธิ สมนฺนาคเคน
 ธิกฺขนา อุปฺสมฺปทาเทตพฺพํ นิสฺสํโย ทาทพฺโพ สํมณโร อุปฺ
 จฺจาเปตพฺโพ ๑ อปเรทฺธิ ธิกฺขเว ปญฺจทฺทเคทฺธิ สมนฺนาคเคน ธิกฺขนา
 น อุปฺสมฺปทาเทตพฺพํ น นิสฺสํโย ทาทพฺโพ น สํมณโร
 อุปฺปจฺจาเปตพฺโพ อตฺตํทฺธิ โหติ อทฺธิโก โหติ อโนตฺตป
 โหติ กุสฺสโต โหติ มุจฺจสฺสตี โหติ อิมทฺธิ ไซ ธิกฺขเว
 ปญฺจทฺทเคทฺธิ สมนฺนาคเคน ธิกฺขนา น อุปฺสมฺปทาเทตพฺพํ น
 นิสฺสํโย ทาทพฺโพ น สํมณโร อุปฺปจฺจาเปตพฺโพ ๑ ปญฺจท
 ธิกฺขเว อํเคทฺธิ สมนฺนาคเคน ธิกฺขนา อุปฺสมฺปทาเทตพฺพํ นิสฺสํโย

ทาทพุโพ สามณโร อุกุจฉาเปตพุโพ สทฺโธ โหติ ทิรมา
 โหติ โอตุคาป^๓ โหติ อารทฺธวิโร โหติ อุกุจฉิตตฺตติ
 โหติ อิมะหิ ๒ ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา
 อุกุจฉาเปตพุโพ นิสฺสํโย ทาทพุโพ สามณโร อุกุจฉาเปตพุโพ ๑
 อปรหิ^๓ ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อุกุจฉา-
 เปตพุโพ น นิสฺสํโย ทาทพุโพ น สามณโร อุกุจฉาเปตพุโพ
 อธิตฺเต สํวิปฺนโน โหติ อชฺฌมาจาเร อาจารวิปฺนโน โหติ
 อติทฺธิชฺยา ทฺธิชฺวิปฺนโน โหติ อปฺปสฺสํโต โหติ ทฺฐปฺปณฺโณ
 โหติ อิมะหิ ๒ ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา
 น อุกุจฉาเปตพุโพ น นิสฺสํโย ทาทพุโพ น สามณโร
 อุกุจฉาเปตพุโพ ๑ ปญฺจหิ ภิกฺขเว อหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา
 อุกุจฉาเปตพุโพ นิสฺสํโย ทาทพุโพ สามณโร อุกุจฉาเปตพุโพ
 น อธิตฺเต สํวิปฺนโน โหติ น อชฺฌมาจาเร อาจารวิปฺนโน
 โหติ น อติทฺธิชฺยา ทฺธิชฺวิปฺนโน โหติ พหุสฺสํโต โหติ
 ปณฺณวา โหติ อิมะหิ ๒ ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน
 ภิกฺขุณา อุกุจฉาเปตพุโพ นิสฺสํโย ทาทพุโพ สามณโร อุกุ-
 จ्ञาเปตพุโพ ๑ อปรหิ^๓ ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน
 ภิกฺขุณา น อุกุจฉาเปตพุโพ น นิสฺสํโย ทาทพุโพ น สามณโร
 อุกุจฉาเปตพุโพ น ปฏฺิพโต โหติ อนฺนเตวาสี วา สทฺธิวิหารี

๓ ย. วา. โอตุคาป^๔ ๑

วา คิธานํ อุปฺปจฺจํ วา อุปฺปจฺจํ เปตํ วา อนภิรตํ^๑ วูปกาเสตํ
 วา วูปกาเสตํ วา อุปฺปนํ กุกฺกจํ ฌมฺมโต วิโนเทตํ วา
 วิโนทาเปตํ วา อปฺตํ น ชานาติ อปฺตํ อวฺชํ น
 ชานาติ อเมหิ โช ภิกฺขเว ปณฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา
 น อุปฺปจฺจํ เขตพหุ น นิสฺสํโย ทาทพฺโพ น สํมณโร
 อุปฺปจฺจํ เขตพหุ ๑ ปณฺจหฺงฺเคหิ ภิกฺขเว อวฺชํ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา
 อุปฺปจฺจํ เขตพหุ นิสฺสํโย ทาทพฺโพ สํมณโร อุปฺปจฺจํ เขตพหุ
 ปฏฺิพโต โหติ อนฺเตวาสํ วา สทฺธิวิหารํ วา คิธานํ
 อุปฺปจฺจํ วา อุปฺปจฺจํ เปตํ วา อนภิรตํ วูปกาเสตํ วา วูปกาเส-
 ตํ วา อุปฺปนํ กุกฺกจํ ฌมฺมโต วิโนเทตํ วา วิโนทาเปตํ
 วา อปฺตํ ชานาติ อปฺตํ อวฺชํ ชานาติ อเมหิ
 โช ภิกฺขเว ปณฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อุปฺปจฺจํ เขตพหุ
 นิสฺสํโย ทาทพฺโพ สํมณโร อุปฺปจฺจํ เขตพหุ ๑ อปฺเรหิปี
 ภิกฺขเว ปณฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อุปฺปจฺจํ เขตพหุ
 น นิสฺสํโย ทาทพฺโพ น สํมณโร อุปฺปจฺจํ เขตพหุ น ปฏฺิพโต
 โหติ อนฺเตวาสํ วา สทฺธิวิหารํ วา อภิสมจฺจาริกาย สิกฺขาย
 สิกฺขาเปตํ อภิพฺรหฺมจฺริยิกาย สิกฺขาย วิเนตํ อภิธมฺเม วิเนตํ
 อภิวินเย วิเนตํ อุปฺปนํ ทิฏฺฐิคมํ ฌมฺมโต วิเวเจตํ อเมหิ
 โช ภิกฺขเว ปณฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อุปฺปจฺจํ เขตพหุ

๑ ย. วา. อุปฺปนํ อนภิรตํ ๑

น นิสฺสโย ทาทพฺโพ น สํมณโร อปฺปจฺจาเปตพฺโพ ฯ ปญฺจทิ
 ภิกฺขเว อํเกหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อปฺปสมฺปาเทตพฺพํ นิสฺสโย
 ทาทพฺโพ สํมณโร อปฺปจฺจาเปตพฺโพ ปฏฺวิโต โหติ อนฺเตวาสี
 วา สทฺธิวิหารี วา อภิสมาจาวิกาย สิกฺขาย สิกฺขาเปตฺถุ อภิ-
 พุรฺหมจฺรียกาย สิกฺขาย วิเนตฺถุ อภิธมฺเม วิเนตฺถุ อภิวินเย วิเนตฺถุ
 อปฺปนนฺทํ ทิฏฺฐิจิตฺตํ รมฺมโต วิเวจฺเจตฺถุ อิมเหติ โข ภิกฺขเว ปญฺจ-
 หงฺเกหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อปฺปสมฺปาเทตพฺพํ นิสฺสโย ทาทพฺโพ
 สํมณโร อปฺปจฺจาเปตพฺโพ ฯ อปฺเรหิมี ภิกฺขเว ปญฺจหงฺเกหิ
 สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อปฺปสมฺปาเทตพฺพํ น นิสฺสโย ทาทพฺโพ
 น สํมณโร อปฺปจฺจาเปตพฺโพ อวปฺตฺติ น ชานาติ อนวปฺตฺติ
 น ชานาติ ฌหฺกํ อวปฺตฺติ น ชานาติ ฌรฺกํ อวปฺตฺติ น ชานาติ
 อุกฺขานิ โข ปนฺตฺส ปาติโมกฺขานิ วิตุถาเรน น สฺวาคคานิ โหนฺติ
 น สฺวีกฺคตฺตานิ น สฺปฺปวคฺคตฺตานิ น สฺวินิกฺคตฺตานิ สฺตฺตโต อนฺนพฺยณฺชนโต
 อิมเหติ โข ภิกฺขเว ปญฺจหงฺเกหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อปฺป-
 สมฺปาเทตพฺพํ น นิสฺสโย ทาทพฺโพ น สํมณโร อปฺปจฺจา-
 เปตพฺโพ ฯ ปญฺจทิ ภิกฺขเว อํเกหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา
 อปฺปสมฺปาเทตพฺพํ นิสฺสโย ทาทพฺโพ สํมณโร อปฺปจฺจาเปตพฺโพ
 อวปฺตฺติ ชานาติ อนวปฺตฺติ ชานาติ ฌหฺกํ อวปฺตฺติ ชานาติ
 ฌรฺกํ อวปฺตฺติ ชานาติ อุกฺขานิ โข ปนฺตฺส ปาติโมกฺขานิ วิตุถาเรน
 สฺวาคคานิ โหนฺติ สฺวีกฺคตฺตานิ สฺปฺปวคฺคตฺตานิ สฺวินิกฺคตฺตานิ สฺตฺตโต

อนุพยุชนโส อิมะหิ ไช ภิกขเว ปญจหุเคหิ สมนุณาคเคน
 ภิกขุณา อุปสัมปาทะตพพ นิสัสโย ทาทพโพ สามีเนโร อุปฐา-
 เปตพโพ ฯ อปเรหิปี ภิกขเว ปญจหุเคหิ สมนุณาคเคน ภิกขุณา
 น อุปสัมปาทะตพพ น นิสัสโย ทาทพโพ น สามีเนโร
 อุปฐาเปตพโพ อปคฺติ น ชานาติ อนापคฺติ น ชานาติ
 ตหุํ อปคฺติ น ชานาติ ครุํ อปคฺติ น ชานาติ อุททสฺโส
 โหติ อิมะหิ ไช ภิกขเว ปญจหุเคหิ สมนุณาคเคน ภิกขุณา
 น อุปสัมปาทะตพพ น นิสัสโย ทาทพโพ น สามีเนโร
 อุปฐาเปตพโพ ฯ ปญจหิ ภิกขเว อังเคหิ สมนุณาคเคน ภิกขุณา
 อุปสัมปาทะตพพ นิสัสโย ทาทพโพ สามีเนโร อุปฐาเปตพโพ
 อปคฺติ ชานาติ อนापคฺติ ชานาติ ตหุํ อปคฺติ ชานาติ
 ครุํ อปคฺติ ชานาติ ทสฺโส วา โหติ อติเรกทสฺโส วา
 อิมะหิ ไช ภิกขเว ปญจหุเคหิ สมนุณาคเคน ภิกขุณา อุปสัม-
 ปาทะตพพ นิสัสโย ทาทพโพ สามีเนโร อุปฐาเปตพโพติ ฯ

 อุปสัมปาทะตพพปญจกโถฬสวาร นิฏฺฐิตํ ฯ

[๘๘] ฉหิ ภิกขเว อังเคหิ สมนุณาคเคน ภิกขุณา น อุปสัม-
 ปาทะตพพ น นิสัสโย ทาทพโพ น สามีเนโร อุปฐาเปตพโพ
 น อเสฺวเน สัสสขุเน สมนุณาคโค โหติ น อเสฺวเน สมาริกุ-
 ขุเน สมนุณาคโค โหติ น อเสฺวเน ปญญาขุเน สมนุณาคโค
 โหติ น อเสฺวเน วิมุตติขุเน สมนุณาคโค โหติ น อเสฺวเน

วิกุมฺภิตฺตานิทตฺตํกฺขณฺเนน สมนฺนาคโต โหติ อุนทสฺสโต โหติ
 อิมฺเหติ โช ภิกฺขเว ฉหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อุปสฺม-
 ปาทฺเตพฺพํ น นิสฺสํโย ทาทพฺโพ น สํมณฺเวยฺ อุปฺปจฺจาเปตพฺโพ ฯ
 ฉหฺงฺเคหิ ภิกฺขเว อญฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อุปสฺมปาทฺเตพฺพํ
 นิสฺสํโย ทาทพฺโพ สํมณฺเวยฺ อุปฺปจฺจาเปตพฺโพ อเตเชน ตีถกฺขณ-
 ฺเนน สมนฺนาคโต โหติ อเตเชน สมาริกฺขณฺเนน สมนฺนาคโต โหติ
 อเตเชน ปญฺญาณฺณเนน สมนฺนาคโต โหติ อเตเชน วิกุมฺภิตฺตํกฺขณ-
 ฺเนน สมนฺนาคโต โหติ อเตเชน วิกุมฺภิตฺตานิทตฺตํกฺขณฺเนน สมนฺนาคโต
 โหติ ทสฺสโต วา โหติ อติเรกทสฺสโต วา อิมฺเหติ โช ภิกฺขเว
 ฉหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อุปสฺมปาทฺเตพฺพํ นิสฺสํโย ทาทพฺโพ
 สํมณฺเวยฺ อุปฺปจฺจาเปตพฺโพ ฯ อปเรหิปี ภิกฺขเว ฉหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน
 ภิกฺขุณา น อุปสฺมปาทฺเตพฺพํ น นิสฺสํโย ทาทพฺโพ น สํมณฺเวยฺ
 อุปฺปจฺจาเปตพฺโพ อคฺคณา น อเตเชน ตีถกฺขณฺเนน สมนฺนาคโต
 โหติ น ปวฺ อเตเช ตีถกฺขณฺเน สํมาทเปตา อคฺคณา น
 อเตเชน สมาริกฺขณฺเนน สมนฺนาคโต โหติ น ปวฺ อเตเช
 สมาริกฺขณฺเน สํมาทเปตา อคฺคณา น อเตเชน ปญฺญาณฺณเนน
 สมนฺนาคโต โหติ น ปวฺ อเตเช ปญฺญาณฺณเน สํมาทเปตา
 อคฺคณา น อเตเชน วิกุมฺภิตฺตํกฺขณฺเนน สมนฺนาคโต โหติ น ปวฺ
 อเตเช วิกุมฺภิตฺตํกฺขณฺเน สํมาทเปตา อคฺคณา น อเตเชน วิกุมฺภิต-
 ฺตานิทตฺตํกฺขณฺเนน สมนฺนาคโต โหติ น ปวฺ อเตเช วิกุมฺภิต-

ญาณทตฺตณฺทฺนุเช สฺมาทเปตา อุนทตฺตโส ไหติ อิมะหิ ไช
 ภิกฺขเว ฉทฺทเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อุปสัมปาทะตพพํ น
 นิสฺสํโย ทาทพฺโพ น สํมณโร อฺปฺปจฺจาเปตพฺโพ ฯ นหิ
 ภิกฺขเว อจฺเจหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อุปสัมปาทะตพพํ นิสฺสํโย
 ทาทพฺโพ สํมณโร อฺปฺปจฺจาเปตพฺโพ อตฺตนา อเสฺเชน สํกฺก-
 ขนฺนุเชน สมนฺนาคโต ไหติ ปริ อเสฺเช สํกฺกขนฺนุเช สฺมาทเปตา
 อตฺตนา อเสฺเชน สมาริกฺขนฺนุเชน สมนฺนาคโต ไหติ ปริ อเสฺเช
 สมาริกฺขนฺนุเช สฺมาทเปตา อตฺตนา อเสฺเชน ปณฺณากขนฺนุเชน
 สมนฺนาคโต ไหติ ปริ อเสฺเช ปณฺณากขนฺนุเช สฺมาทเปตา อตฺตนา
 อเสฺเชน วิมฺุตติกฺขนฺนุเชน สมนฺนาคโต ไหติ ปริ อเสฺเช วิมฺุตติ-
 กฺขนฺนุเช สฺมาทเปตา อตฺตนา อเสฺเชน วิมฺุตติญาณทตฺตณฺทฺนุเชน
 สมนฺนาคโต ไหติ ปริ อเสฺเช วิมฺุตติญาณทตฺตณฺทฺนุเช สฺมาท-
 เปตา ทตฺตโส จา ไหติ อติเรกทตฺตโส จา อิมะหิ ไช
 ภิกฺขเว ฉทฺทเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อุปสัมปาทะตพพํ นิสฺสํโย
 ทาทพฺโพ สํมณโร อฺปฺปจฺจาเปตพฺโพ ฯ อปเรหิปี ภิกฺขเว
 ฉทฺทเคหิ- สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อุปสัมปาทะตพพํ น นิสฺสํโย
 ทาทพฺโพ น สํมณโร อฺปฺปจฺจาเปตพฺโพ อตฺตํโต ไหติ
 อหิริโก ไหติ อโนตฺตํโต ไหติ กุตฺตํโต ไหติ มฺหุสฺสํติ
 ไหติ อุนทตฺตโส ไหติ อิมะหิ ไช ภิกฺขเว ฉทฺทเคหิ สมน-
 นาคเตน ภิกฺขุณา น อุปสัมปาทะตพพํ น นิสฺสํโย ทาทพฺโพ น

สามเณโร อูปฏฐาเปตพุโ ๑ นทิจิ ภิกขเว องเคทิจิ สมนุณาคเตน
 ภิกขุณา อูปถัมปะปาเทตพุพํ นิสฺสโย ทาทพุโ สามเณโร
 อูปฏฐาเปตพุโ สทฺธโร โหติ หิริมา โหติ โอตุคตํปํ โหติ
 อารทฺธวิริโย โหติ อูปฏฐิตตฺตํ โหติ ทสฺสวสฺสํ วา โหติ
 อติเรกทสฺสวสฺสํ วา อิมะหิ โข ภิกขเว นหฺงเคทิจิ สมนุณาคเตน
 ภิกขุณา อูปถัมปะปาเทตพุพํ นิสฺสโย ทาทพุโ สามเณโร
 อูปฏฐาเปตพุโ ๑ อปเรหิปี ภิกขเว นหฺงเคทิจิ สมนุณาคเตน ภิกขุณา
 น อูปถัมปะปาเทตพุพํ น นิสฺสโย ทาทพุโ น สามเณโร
 อูปฏฐาเปตพุโ อธิสฺสเถ สํถวิปญฺโ โหติ อชฺชฌาจาเร อาจารย์-
 วิปญฺโ โหติ อติทิจฺญํ อติทิจฺญวิปญฺโ โหติ อปฺปสฺสํ
 โหติ ทุปฺปญฺโ โหติ อุนทสฺสวสฺสํ โหติ อิมะหิ โข
 ภิกขเว นหฺงเคทิจิ สมนุณาคเตน ภิกขุณา น อูปถัมปะปาเทตพุพํ
 น นิสฺสโย ทาทพุโ น สามเณโร อูปฏฐาเปตพุโ ๑ นทิจิ
 ภิกขเว องเคทิจิ สมนุณาคเตน ภิกขุณา อูปถัมปะปาเทตพุพํ นิสฺสโย
 ทาทพุโ สามเณโร อูปฏฐาเปตพุโ น อธิสฺสเถ สํถวิปญฺโ
 โหติ น อชฺชฌาจาเร อาจารย์วิปญฺโ โหติ น อติทิจฺญํ
 อติทิจฺญวิปญฺโ โหติ พหุสฺสํ โหติ ปญฺญวา โหติ ทสฺสวสฺสํ
 วา โหติ อติเรกทสฺสวสฺสํ วา อิมะหิ โข ภิกขเว นหฺงเคทิจิ
 สมนุณาคเตน ภิกขุณา อูปถัมปะปาเทตพุพํ นิสฺสโย ทาทพุโ
 สามเณโร อูปฏฐาเปตพุโ ๑ อปเรหิปี ภิกขเว นหฺงเคทิจิ

สมนุหาคเตน ภิกฺขุณา น อุปสัมปทาเทตพฺพํ น นิสฺสํโย ทาทพฺโพ
 น สํมณโร อุปฺปจฺจาเปตพฺโพ น ปฏฺวิโต โหติ อนฺเตวาสั
 วา สํหฺมณโร วา คิณานํ อุปฺปจฺจํ วา อุปฺปจฺจาเปตํ วา
 อนภฺริตํ วา อุปกาเสตํ วา อุปกาสาเปตํ วา อุปฺปนฺนํ กุกฺกจฺ
 ชฺมมโต วิโนเทตํ วา วิโนทาเปตํ วา อาปตฺตํ น ชานาติ
 อาปตฺติยา อฺจุจฺจํ น ชานาติ อฺนทสฺสํ โหติ อิมฺเห โช
 ภิกฺขเว อหฺงฺเคหิ สมนุหาคเตน ภิกฺขุณา น อุปสัมปทาเทตพฺพํ น
 นิสฺสํโย ทาทพฺโพ น สํมณโร อุปฺปจฺจาเปตพฺโพ ฯ อหิ
 ภิกฺขเว อหฺงฺเคหิ สมนุหาคเตน ภิกฺขุณา อุปสัมปทาเทตพฺพํ นิสฺสํโย
 ทาทพฺโพ สํมณโร อุปฺปจฺจาเปตพฺโพ ปฏฺวิโต โหติ อนฺเตวาสั
 วา สํหฺมณโร วา คิณานํ อุปฺปจฺจํ วา อุปฺปจฺจาเปตํ วา อนภฺริตํ
 อุปกาเสตํ วา อุปกาสาเปตํ วา อุปฺปนฺนํ กุกฺกจฺ ชฺมมโต
 วิโนเทตํ วา วิโนทาเปตํ วา อาปตฺตํ ชานาติ อาปตฺติยา
 อฺจุจฺจํ ชานาติ ทสฺสํ วา โหติ อติเรกทสฺสํ วา
 อิมฺเห โช ภิกฺขเว อหฺงฺเคหิ สมนุหาคเตน ภิกฺขุณา อุปสัม-
 ปทาเทตพฺพํ นิสฺสํโย ทาทพฺโพ สํมณโร อุปฺปจฺจาเปตพฺโพ ฯ
 อปรฺเหหิ ภิกฺขเว อหฺงฺเคหิ สมนุหาคเตน ภิกฺขุณา น อุปสัมปทาเทตพฺพํ
 น นิสฺสํโย ทาทพฺโพ น สํมณโร อุปฺปจฺจาเปตพฺโพ น
 ปฏฺวิโต โหติ อนฺเตวาสั วา สํหฺมณโร วา อภิสฺมาจฺริกาย
 สิกฺขาย สิกฺขาเปตํ อาทิสฺสํ สิกฺขาย วิเนตํ อภิชฺมเม

วิเนตฺถุ อภิวินเย วิเนตฺถุ อูปฺปนฺนํ ทิฏฺฐิจิตฺตํ ฆมฺมโต วิเวเจตฺถุ
 อุนทสฺสวสฺสํ โหติ อิมเหติ โช ภิกฺขเว ฉหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน
 ภิกฺขุณา น อูปฺสํปาเตตพฺพํ น นิสฺสํโย ทาทพฺโป น
 สํมณเณโร อูปฺปจฺจาเปตพฺโป ฯ ฉติ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมนฺนาคเตน
 ภิกฺขุณา อูปฺสํปาเตตพฺพํ นิสฺสํโย ทาทพฺโป สํมณเณโร
 อูปฺปจฺจาเปตพฺโป ปฏฺิพโต โหติ อนฺเตวาสํ วา สทฺธิวิหารํ วา
 อภิสมาจาริกาย สิกฺขาย สิกฺขาเปตฺถุ อาทิพฺรหฺมจฺริยกาย สิกฺขาย
 วิเนตฺถุ อภิธมฺเม วิเนตฺถุ อภิวินเย วิเนตฺถุ อูปฺปนฺนํ ทิฏฺฐิจิตฺตํ
 ฆมฺมโต วิเวเจตฺถุ ทสฺสวสฺสํ วา โหติ อติเรกทสฺสวสฺสํ วา
 อิมเหติ โช ภิกฺขเว ฉหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อูปฺสํ-
 ปาเตตพฺพํ นิสฺสํโย ทาทพฺโป สํมณเณโร อูปฺปจฺจาเปตพฺโป ฯ
 อปเรหิปี ภิกฺขเว ฉหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อูปฺสํปาเตตพฺพํ
 น นิสฺสํโย ทาทพฺโป น สํมณเณโร อูปฺปจฺจาเปตพฺโป อापคฺติ
 น ชานาติ อนापคฺติ น ชานาติ ตหฺกํ อापคฺติ น ชานาติ
 ครุํกํ อापคฺติ น ชานาติ อุกฺขานํ โช ปนฺตฺส ปาติโมกฺขานํ
 วิตุถาเรน น สฺวาคตานิ โหณฺติ น สฺวิภคฺตานิ น สฺปฺปวตฺถกัณิ น
 สฺสํวิณิฏฺฏิกตานิ สฺสํคฺตสฺสํ ออนุพฺยณฺชนสฺสํ อุนทสฺสวสฺสํ โหติ อิมเหติ
 โช ภิกฺขเว ฉหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อูปฺสํปาเตตพฺพํ
 น นิสฺสํโย ทาทพฺโป น สํมณเณโร อูปฺปจฺจาเปตพฺโป ฯ ฉติ
 ภิกฺขเว องฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อูปฺสํปาเตตพฺพํ นิสฺสํโย

ทาทพุโพ ตามเนโร อุปฐาเปตพุโพ อาปคฺติ ชานาคิ
 ฌนาปคฺติ ชานาคิ ฌหุํ อาปคฺติ ชานาคิ ฌรุํ อาปคฺติ
 ชานาคิ อุกฺขานิ โข ปนตฺส ปาติโมกฺขานิ วิตุถาเรน ตฺวาคตานิ
 โหนฺติ ตฺวีกุฏตานิ ตฺวูปวคฺตฺตานิ ตฺวินิกฺขิตฺตานิ ตฺวคฺคโส ฌนุพฺยณฺชนโส
 ทสวตฺโส วา โหติ อติเรกทสวตฺโส วา อิมฺเหติ โข ภิกฺขเว
 ฌหุํเคหิ ตมฺมุนาคเตน ภิกฺขุณา อุปตมฺปาเทตพุพฺพํ นิสฺสโย ทาทพุโพ
 ตามเนโร อุปฐาเปตพุโพติ ฯ

(อุปตมฺปาเทตพุพฺพณฺทโสฬสวารํ นิยุจฺติ ฯ)

[๓๐๐] เตน โข ปน ตมฺเยน โย โส ฌนฺตคิตฺติยปฺพุโพ
 อุปฐมาเยน สหสมฺมิกํ อุกฺกมาโน อุปฐมาเยตฺส วาหิ อาริเปตฺวา
 คัมเบว คิตฺตถายคณํ ตํกฺกมิ ฯ โส ปุณิ ปจฺจาคณฺตฺวา ภิกฺขุ อุปตมฺปทํ
 ยาจิ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อาริเจตฺสุมิ ฯ โย โส ภิกฺขเว ฌนฺตคิตฺติ-
 ยปฺพุโพ อุปฐมาเยน สหสมฺมิกํ อุกฺกมาโน อุปฐมาเยตฺส วาหิ
 อาริเปตฺวา คัมเบว คิตฺตถายคณํ ตํกฺกนฺโต โส อากโต น
 อุปตมฺปาเทตพุโพ ฯ โย ภิกฺขเว ฌนฺตคิตฺติยปฺพุโพ
 อิมตฺสมี สมฺมวณฺเณ อากฺกฺขติ ปพฺพชฺช อากฺกฺขติ อุปตมฺปทํ คตฺส
 จตุตฺตาริ มาเต ปริวาโส ทาทพุโพ ฯ เวนฺนํ ปน ภิกฺขเว
 ทาทพุโพ ฯ ปจฺจํ เกตมตฺสํ โอหาราเปตฺวา กาสายานิ วคฺตฺวานิ
 อจฺจุตฺตาเปตฺวา เอกํสํ อุตฺตมฺราตํสํ การาเปตฺวา ภิกฺขุณํ ปาเท

๑ ตีหตโปคฺคเกยํ ปาโสี น โหติ ฯ

วนุทาเปตฺวา อุกกุฏิกํ นิสีทาเปตฺวา อณฺชติ ปคฺคณฺหาเปตฺวา เอวํ
 วเทหิติ วคฺคพฺโพ พุทฺธํ สฺรณํ คจฺฉามิ ฌมฺมํ สฺรณํ คจฺฉามิ
 สํฆํ สฺรณํ คจฺฉามิ ทฺติยมฺมี พุทฺธํ สฺรณํ คจฺฉามิ ทฺติยมฺมี
 ฌมฺมํ สฺรณํ คจฺฉามิ ทฺติยมฺมี สํฆํ สฺรณํ คจฺฉามิ ทฺติยมฺมี
 พุทฺธํ สฺรณํ คจฺฉามิ ทฺติยมฺมี ฌมฺมํ สฺรณํ คจฺฉามิ ทฺติยมฺมี
 สํฆํ สฺรณํ คจฺฉามิ ๑ เตน ภิภฺชเว อณฺเวยตฺติยปฺพุเพน สํฆํ
 อฺปฺปสํกมิตฺวา เอถํ อคฺคตฺราตํกํ กริตฺวา ภิภฺชนํ ปาเท วนฺทิตฺวา
 อุกกุฏิกํ นิสีทิตฺวา อณฺชติ ปคฺคเหตฺวา เอวมนฺตํ วจฺนีโย อหํ
 ภาณฺเต อิตฺถนฺนาโม อณฺเวยตฺติยปฺพุโพ อิมสฺมี ฌมฺมวินฺเย อากฺขามิ
 อฺปฺปสํปทํ โสหํ ภาณฺเต สํฆํ จตฺตาโร มาเต ปรีวสํ ยาจามิ ๑
 ทฺติยมฺมี ยาจิตฺพุโพ ทฺติยมฺมี ยาจิตฺพุโพ ๑ พฺยตฺเตน ภิภฺชฺนา
 ปฎิเพเทน สํโฆ ฌาเปตฺพุโพ สฺสณาคฺค เม ภาณฺเต สํโฆ อຍ
 อิตฺถนฺนาโม อณฺเวยตฺติยปฺพุโพ อิมสฺมี ฌมฺมวินฺเย อากฺขตฺติ
 อฺปฺปสํปทํ โส สํฆํ จตฺตาโร มาเต ปรีวสํ ยาจติ ๑ ยทิ
 สํฆสฺส ปคฺคตฺถํ สํโฆ อิตฺถนฺนามสฺส อณฺเวยตฺติยปฺพุพฺพสฺส
 จตฺตาโร มาเต ปรีวสํ ทเทยฺย ๑ เอถา ฌตฺติ ๑ สฺสณาคฺค เม
 ภาณฺเต สํโฆ อຍ อิตฺถนฺนาโม อณฺเวยตฺติยปฺพุโพ อิมสฺมี
 ฌมฺมวินฺเย อากฺขตฺติ อฺปฺปสํปทํ ๑ โส สํฆํ จตฺตาโร มาเต
 ปรีวสํ ยาจติ ๑ สํโฆ อิตฺถนฺนามสฺส อณฺเวยตฺติยปฺพุพฺพสฺส
 จตฺตาโร มาเต ปรีวสํ เทติ ๑ ยสฺสํยสฺมโต ฌมฺติ อิตฺถนฺนามสฺส

อณฺณตฺตฺติยปฺพทตฺต จตฺตาโร มาเต ปรีวตฺตตฺต ทานํ โถ ตฺนุหตฺต
 ยตฺต นกฺขมตฺติ โถ ภาเตยฺย ๑ ทินฺโน ตฺงฺเขน อิตฺตฺนฺนํมตฺต
 อณฺณตฺตฺติยปฺพทตฺต จตฺตาโร มาเต ปรีวาโถ ๑ ขมตฺติ ตฺงฺเขตฺต
 ตตฺตมา ตฺนุหํ ๑ เขวเมตฺต ธารยํมตฺติ ๑ เขวํ โห ภิทฺทเว
 อณฺณตฺตฺติยปฺพทโ อารชโก โหติ ๑ เขวํ อณารชโก ๑ กถณฺจ
 ภิทฺทเว อณฺณตฺตฺติยปฺพทโ อณารชโก โหติ ๑ อิทฺ ภิทฺทเว อณฺณตฺตฺ-
 ตฺติยปฺพทโ อติกาถณ คามํ ปวีสติ อติทิตฺวา ปฏิกฺกมตฺติ ๑ เขวํ
 ภิทฺทเว อณฺณตฺตฺติยปฺพทโ อณารชโก โหติ ๑ ปฺน จปรํ ภิทฺทเว
 อณฺณตฺตฺติยปฺพทโ เวตฺติยโกจโร วา โหติ วิทฺทโกจโร วา โหติ
 กุตฺตกฺกมาริกโกจโร วา โหติ ปณฺทกโกจโร วา โหติ ภิทฺทนี-
 โจจโร วา โหติ ๑ เขวํ ภิทฺทเว อณฺณตฺตฺติยปฺพทโ อณารชโก
 โหติ ๑ ปฺน จปรํ ภิทฺทเว อณฺณตฺตฺติยปฺพทโ ยานิ ตานิ
 ตฺพรหมจาวํ ๑ กุจฺจาวจานิ กิฏฺกณฺณยานิ ตตฺต น ทกฺโข โหติ
 น อนตฺโถ น ตตฺรปายาย ๑ ๑มํสํ ๑ สมนฺนาคโต น อถํ กาทุ
 น อถํ สํวิธาตุ ๑ เขวํ ภิทฺทเว อณฺณตฺตฺติยปฺพทโ อณารชโก
 โหติ ๑ ปฺน จปรํ ภิทฺทเว อณฺณตฺตฺติยปฺพทโ น ติพฺพจฺจนฺโท
 โหติ อุกฺกเทเต ปรีปฺจฺจาย อุตฺตํเต อธิจฺจเต อธิปณฺณาย ๑
 เขวํ ภิทฺทเว อณฺณตฺตฺติยปฺพทโ อณารชโก โหติ ๑ ปฺน จปรํ
 ภิทฺทเว อณฺณตฺตฺติยปฺพทโ ยตฺต ติตฺถายตฺนา ตฺงฺกนฺโต โหติ
 ตตฺต ตตฺถโน ตตฺต ทิฏฺฐิจิยา ตตฺต ขนฺติยา ตตฺต รุจฺจิยา ตตฺต

อาทายธฺตํ อวณฺเณ ภาณฺวมาเน ภูมฺปีโค โหติ อนตฺตมโน อนภิริทฺโฆ
 พุทฺธธฺตํ วา ฆมฺมธฺตํ วา ธงฺฆธฺตํ วา อวณฺเณ ภาณฺวมาเน
 ตตฺตมโน โหติ อุกฺคโค อภิริทฺโฆ ยธฺตํ วา ปน ติตฺถายตนา
 ธงฺกนฺโต โหติ ตธฺตํ ฐตฺถโน ตธฺตํ ทิฏฺฐิจิยา ตธฺตํ ขนฺติยา
 ตธฺตํ รุจิยา ตธฺตํ อาทายธฺตํ วณฺเณ ภาณฺวมาเน ตตฺตมโน โหติ
 อุกฺคโค อภิริทฺโฆ พุทฺธธฺตํ วา ฆมฺมธฺตํ วา ธงฺฆธฺตํ วา
 วณฺเณ ภาณฺวมาเน ภูมฺปีโค โหติ อนตฺตมโน อนภิริทฺโฆ ฯ อิทํ
 ภิกฺขเว ธงฺฆาตนิกํ อณฺเวยตฺตคฺคฺคิยปฺพุพฺพธฺตํ อนารารณฺนียธฺมํ ฯ เอวํ
 โห ภิกฺขเว อณฺเวยตฺตคฺคิยปฺพุพฺโ อารารโก โหติ ฯ เอวํ อนารารโก
 โห ภิกฺขเว อณฺเวยตฺตคฺคิยปฺพุพฺโ อาคโต น อฺปฺสํมฺปาเทตฺพุพฺโ ฯ
 กถณฺจ ภิกฺขเว อณฺเวยตฺตคฺคิยปฺพุพฺโ อารารโก โหติ ฯ อิท ภิกฺขเว
 อณฺเวยตฺตคฺคิยปฺพุพฺโ นาทิกาถเน ความํ ปวิธติ นาทิทิवा ปฏิกฺกมฺติ ฯ
 เอวํปี ภิกฺขเว อณฺเวยตฺตคฺคิยปฺพุพฺโ อารารโก โหติ ฯ ปุณ ฌปรํ
 ภิกฺขเว อณฺเวยตฺตคฺคิยปฺพุพฺโ น เวธียโคจโร โหติ น วิธวโคจโร
 โหติ น อุตฺตกฺกมฺวาริกโคจโร โหติ น ปณฺชกโคจโร โหติ
 น ภิกฺขุณฺณโคจโร โหติ ฯ เอวํปี ภิกฺขเว อณฺเวยตฺตคฺคิยปฺพุพฺโ
 อารารโก โหติ ฯ ปุณ ฌปรํ ภิกฺขเว อณฺเวยตฺตคฺคิยปฺพุพฺโ ยานิ
 ตานิ ธพฺพรหมจารีนํ อฺจุจาวจานิ กิฏฺกณฺณยานิ ตตฺถ ททฺโห โหติ
 อนนฺถโส ตตฺตฺรปายาย วีมํสา ย สมนฺนาคโต อถํ กาคํ อถํ สํวิชาตํ ฯ
 เอวํปี ภิกฺขเว อณฺเวยตฺตคฺคิยปฺพุพฺโ อารารโก โหติ ฯ ปุณ ฌปรํ

อากฺขณฺติ โส อากฺโข อุตฺตมปาเทตพฺโพ น ตตฺถ ปริวาโส
ทาทพฺโพ ฯ อิมํ ภิက္ขเว ฌาตึํ อาเวณิกํ ปริหารํ ทมฺมํติ ฯ

อณฺเฑติคฺคิยปฺพพทฺธา ฯ

ตฺตตฺตํ ภาณวารํ ฯ

[๓๐๓] เตน โข ปน สมนฺเยน มกฺเชตฺถ ปณฺญา อพาธา อุตฺตมฺหา
โหนฺติ กุญฺจํ คณฺโฑ กิตฺตาโส โสโส อปฺมาโร ฯ มนุสฺสํ
ปณฺญา อพาเทหิ มุญฺจา ชีวโก โกมารภจฺจํ อุตฺตงฺกมิตฺวา เหว
วเทนฺติ ตาธุ โน อจฺริย ติกิञฺฉาหิํติ ฯ อหํ ขวฺยยา พฺหุกิจฺโจ
พฺหุกรณฺเฑโย ราชฯ จ เม มากโร เตณฺเฑโย พิมฺพิสาโร อุตฺตงฺก
ทพฺโพ อิตฺถาการณฺจ พฺหุชฺชปฺปมฺโข จ ตงฺโข^๒ นานํ ตกฺโกมิ
ติกิञฺฉิตฺตํติ ฯ ตพฺพํ ตาปเตยฺยณฺจ เต อจฺริย โหตุ มยฺยณฺจ
เต ทาธา ตาธุ โน อจฺริย ติกิञฺฉาหิํติ ฯ อหํ ขวฺยยา พฺหุ
กิจฺโจ พฺหุกรณฺเฑโย ราชฯ จ เม มากโร เตณฺเฑโย พิมฺพิสาโร
อุตฺตงฺกทพฺโพ อิตฺถาการณฺจ พฺหุชฺชปฺปมฺโข จ ตงฺโข นานํ ตกฺโกมิ
ติกิञฺฉิตฺตํติ ฯ อถ โข เตสํ มนุสฺสํ นํ เอตทโหติ อิม โข สมนฺนา
สํกฺขยปฺคฺติยา ตฺวํสํสา ตฺวํสํมาจฺจรา ตฺวํโกชนานํ ภูณฺชิตฺวา นีวาเตสํ
สยฺเนสํ สยฺนํติ ยนฺนํ มยํ สมนฺเนสํ สํกฺขยปฺคฺติเยสํ ปพฺพเชยฺยาม
คตฺถ ภิက္ขเว อุตฺตงฺกสํกฺขยปฺคฺติ ชีวโก จ โกมารภจฺจํ ติกิञ
๑ ยฺ. อหํ ไชยฺโย. รา อหํ อยฺโย. จี. อหฺมยฺโย ฯ ๒ ยฺ.
รา. ภิက္ขตงฺโข ฯ

นิสฺสํสํสํสํ ๑ อถ ๒ เตะ มนุสฺสํ ภาณฺวํ อปฺปํสํกมิตฺวา ปพฺพชฺชํ
 ยาจํสํ ๑ เตะ ภาณฺวํ ปพฺพชฺชํ อปฺปํสํปาเทสํ ๑ เตะ ภาณฺวํ เจว
 อปฺปํสํสํสํ สํวโก ๑ โกมารภจฺโจ ติกิณฺณิ ๑ เตะ ๒ ปน
 สํมเยน ภาณฺวํ พหุ คิถาเน ภาณฺวํ อปฺปํสํสํสํ ยาจนพฺพชฺชา วิณฺญ-
 ณตฺติพฺพชฺชา วิหรณฺติ คิถานภคฺคํ เทถ คิถานุปฺปจฺจกภคฺคํ เทถ
 คิถานภคฺคํ เทถาคิ ๑ สํวโก ๑ โกมารภจฺโจ พหุ คิถาเน ภาณฺวํ
 ติกิณฺณฺโต อณฺเฑตฺรํ ราชทิจจํ ปรีหาเปสํ ๑ อณฺเฑตฺรํ ปรีโส
 ปณฺญาหิ อาพาธาหิ ฌญฺโส สํวกํ โกมารภจฺจํ อปฺปํสํกมิตฺวา
 เอตทโวจ สํวกํ มํ อาจเรยฺย ติกิณฺณํสํ ๑ อหํ ชวฺยฺย พหุทิจฺโจ
 พหุทณฺเฑโย ราชฯ ๑ เม มาคโธ เณนฺโย พิมฺพิสาโร อปฺปํสํ-
 ตพฺโพ อิตฺถาการณฺจ พุทฺธปฺปมฺ ๑ สํวโก นาทํ สกฺโกมิ
 ติกิณฺณฺนํ ๑ สํวกํ สํวโคจฺยเมว เตะ อาจเรยฺย โหตุ อหฺมจ
 เตะ ทาโส สํวกํ มํ อาจเรยฺย ติกิณฺณํสํ ๑ อหํ ชวฺยฺย พหุทิจฺโจ
 พหุทณฺเฑโย ราชฯ ๑ เม มาคโธ เณนฺโย พิมฺพิสาโร อปฺปํสํ-
 ตพฺโพ อิตฺถาการณฺจ พุทฺธปฺปมฺ ๑ สํวโก นาทํ สกฺโกมิ
 ติกิณฺณฺนํ ๑ อถ ๒ สํวกํ ปรีสํสํสํ เอตทโหสํ อิม ๒
 สํมณา สกฺกยปฺปคฺติยา สํวสํสา สํวสํมาจารา สํวโกชานานิ ภาณฺวํชิตฺวา
 นีวาเตสํ สยฺเมสํ สยฺมฺนํ ยนฺนํนํ นาทํ สํมเนสํ สกฺกยปฺปคฺติเยสํ
 ปพฺพชฺชํ ตคฺค ภาณฺวํ เจว อปฺปํสํสํสํ สํวโก ๑ โกมาร-
 ภจฺโจ ติกิณฺณํสํ สํวกํ อโรโค วิพฺภมิตฺตํสํ ๑ อถ ๒

โธ ปุริโส ภิกฺขุ อุปสงฺกมิตฺวา ปพฺพชฺช ยาจิ ฯ ตํ ภิกฺขุ
 ปพฺพาเชตฺถ์ อุปสงฺกมาเทตฺถ์ ฯ ตํ ภิกฺขุ เจว อุปฺปชฺชิตฺถ์ ชีวโก
 จ โกมารภจฺโจ ติจฺฉิณฺโณ ฯ โธ อโรโค วิพฺภวํ ฯ อตฺถสฺมา โช
 ชีวโก โกมารภจฺโจ ตํ ปุริสํ วิพฺภวํ ทิสฺวาน ตํ ปุริสํ
 เขตฺตวโจ นนฺ คุวํ อชฺชํ^๑ ภิกฺขุสฺส ปพฺพชฺชิตฺถ์ อโหสิตฺติ ฯ เว
 อจฺฉริยาติ ฯ ทิสฺส ปน คุวํ อชฺชํ^๒ เหวรุมํ อกาสิตฺติ ฯ อตฺถ
 โธ ปุริโส ชีวกสฺส โกมารภจฺจสฺส เขตฺตมฺหํ อโรเจสิ ฯ ชีวโก
 โกมารภจฺโจ อชฺชฌายติ ชียติ วิปฺวาเจติ กถํ หิ นาม ภทฺตว
 ปณฺจหิ อพาเชหิ ฌญฺจํ ปพฺพาเชตฺถ์นตฺติ ฯ อตฺถ ชีวโก โกมาร-
 ภจฺโจ เยน ภควา เตฺนอุปสงฺกมํ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวา-
 เทตฺวา เขตฺตมฺหํ นิสฺสีทิ เขตฺตมฺหํ นิสฺสินฺโน โช ชีวโก โกมาร-
 ภจฺโจ ภควนฺตํ เขตฺตวโจ ตาธุ ภนฺเต อชฺชยา ปณฺจหิ อพาเชหิ
 ฌญฺจํ น ปพฺพาเชชฺชฌนฺติ ฯ อตฺถ ภควา ชีวกํ โกมารภจฺจํ
 ชมฺมิมยา กถาย สฺมุตฺตสฺส สฺมาทเปติ สฺมุตฺเตเชติ สฺมปหํสฺสิตฺติ ฯ
 อตฺถ ชีวโก โกมารภจฺโจ ภควตา ชมฺมิมยา กถาย สฺมุตฺตสฺสิตฺโต
 สฺมาทปฺปิตฺโต สฺมุตฺเตชฺชิตฺโต สฺมปหํสฺสิตฺโต อชฺชฌายาณฺนา ภควนฺตํ อภิวา-
 เทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ปกุกามิ ฯ อตฺถ ภควา เขตฺตมฺหํ นิตาเน
 เขตฺตมฺหํ ปกฺรณฺเน ชมฺมิ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ น ภิกฺขเว
 ปณฺจหิ อพาเชหิ ฌญฺจํ ปพฺพาเชตฺถ์โพ โย ปพฺพาเชชฺช

๑-๒ สพฺพตฺถ อชฺชโยติ ทิสฺสติ ฯ

๓๐๒] มหาชนุทกั อนุตตราชิกมมกถา ราชภฏปพพชชา ๓๕๓

อาปตติ ทุกกฏธัตติ ฯ

[๓๐๒] เตน ไช ปน สมนเณ รณโณ มาครธตฺตํ เถนียธตฺตํ
พิมพิธารธตฺตํ ปจฺจนฺโต กุปฺปโต โหติ ฯ ธถไช ราชา มาคโช
เถนียโย พิมพิธารโ เถนายนายเก มหามคฺเค ธาณาเปตฺติ คจฺฉณ
ภณเณ ปจฺจนฺตํ อจฺจุจินฺตาทิ ฯ เอวํ เทวาทิ ไช เถนายนายกา มหา
มคฺคา รณโณ มาครธตฺตํ เถนียธตฺตํ พิมพิธารธตฺตํ ปจฺจตฺตํ ๑
ธถไช อภินฺนาคานํ อภินฺนาคานํ โยธานํ เอตทโหติ มยํ
ไช ยุตฺตราชินฺนุทโน คจฺฉณคฺคา ปาปญฺจ กมฺมํ กโรม พหุญฺจ
อปฺปญฺจํ ปสฺวาม เกณ นุ ไช มยํ อปฺปาเยน ปาปา จ วิรเมยฺยาม
กถฺยาณญฺจ กเรยฺยามาติ ฯ ธถไช เตธํ โยธานํ เอตทโหติ
อิเม ไช สมนนา สกฺขยปฺตติยา ธมฺมจาริโน สมนจาริโน พุรฺหมจาริโน
สจฺจจวาทิโน สัตถวฺนุโต กถฺยาณธมฺมา สจฺจ ไช มยํ สมนเณสุ
สกฺขยปฺตติเยสุ ปพฺพเชยฺยาม เอวํ มยํ ปาปา จ วิรเมยฺยาม
กถฺยาณญฺจ กเรยฺยามาติ ฯ ธถไช เค โยธา ภิกฺขุ อปฺตํกมิตฺวา
ปพฺพชฺชํ ยาจฺตี ๑ เค ภิกฺขุ ปพฺพชาเชตฺตํ อปฺตํมฺปาเทตฺตํ ๑ เถนา
นายกา มหามคฺคา ราชภฏเณ ปุจฺฉิตฺตํ กิณฺนุ ไช ภณเณ อิตฺถนุ
นาโม จ อิตฺถนุนาโม จ โยธา น ทิสฺสณฺตํ ๑ อิตฺถนุนาโม จ
อิตฺถนุนาโม จ สามี โยธา ภิกฺขุสุ ปพฺพชฺชิตฺติ ๑ เถนายนายกา
มหามคฺคา อจฺจุณายนฺติ ชัยนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ हि นาม สมนนา
สกฺขยปฺตติยา ราชภฏํ ปพฺพชาเชตฺตํ ๑ เถนายนายกา มหามคฺคา

รมฺโณ มาคธสฺส เณฺนียสฺส พิมฺพิสฺสวสฺส เอตมฺหํ อโวรเจสฺส ฯ
 อถ โข ราชา มาคฺโธ เณฺนีย พิมฺพิสฺสวโร วโหริเก มหามคฺเค
 ปุจฺฉิ โย ภเน รามฺหํ ปพฺพาเชติ ก็ โส ปสฺสวตฺติ ฯ อุปช-
 ฌายสฺส เทว สฺสํ เณเตทพฺพํ อนุสฺสวสฺสํ^๑ ชิวฺหา อุตฺตริตพฺพา
 คณสฺสํ อุปชฺฌมณฺสาถา ภณฺชิตพฺพาติ ฯ อถ โข ราชา มาคฺโธ
 เณฺนีย พิมฺพิสฺสวโร เยน ภควา เตนฺอุปสฺสงฺกมฺมิ อุปสฺสงฺกมฺมิตฺวา
 ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนตํ นิสฺสีทิ เอกมฺนตํ นิธินฺโน โข
 ราชา มาคฺโธ เณฺนีย พิมฺพิสฺสวโร ภควนฺตํ เอกทโวจ สํนฺติ
 ภนฺเต ราชาโน อสฺสํทฺธา อปฺปสฺสนฺนา เต อปฺปมคฺคเกณฺมี ภิกฺขุ
 วิเหเชยฺยํ สํว รณฺเต อยฺยา รามฺหํ น ปพฺพาเชยฺยุนฺติ ฯ
 อถ โข ภควา รามานํ มาคธํ เณฺนีย พิมฺพิสฺสวํ รมฺมียา กถาย
 สํนฺตสฺสํ สํมาทเปตฺติ สํมคฺเคเชตฺติ สํมปทฺสํสํ^๒ ฯ อถ โข ราชา
 มาคฺโธ เณฺนีย พิมฺพิสฺสวโร ภควตา รมฺมียา กถาย สํนฺตสฺสํโต
 สํมาทปฺปีโต สํมคฺเคชฺชิตโต สํมปทฺสํสํโต อญฺจายาสนา ภควนฺตํ อภิ-
 วาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ปกฺกามิ ฯ อถ โข ภควา เอกสฺมึ นิทาเน
 เอกสฺมึ ปกรเณ รมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตตฺติ น ภิกฺขเว
 รามฺหาชฺช ปพฺพาเชตฺตพฺโพ โย ปพฺพาเชยฺย อปคฺติ ทฺถกฺกสฺสํสํติ ฯ

[๓๐๓] เตน โข ปน สมนฺน โจโร อญฺจมาโต ภิกฺขุสฺส
 ปพฺพชฺชิตโต โหติ ฯ มนฺตสฺสา ปสฺสํสํสํ อพฺพิชฺชนคฺมฺมี อุตฺตสํนคฺมฺมี

๑ ส. อนุสฺสวสฺสํ ฯ

ปถายนุติมี อณฺเณนมี คจฺจนฺติ อณฺเณนมี มุขํ กโรนฺติ ทวารวปี
 ถเนนฺติ ฯ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ
 นาม สมนฺนา สกฺยปฺตติยา ฐพทฐํ โจโร ปพฺพาเชตฺตณฺคิตี ฯ
 อสฺสสฺสํ ไช ภิกฺขุ เตสํ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺตานํ ชียนฺตานํ วิปา-
 เจนฺตานํ ฯ อถ ไช เต ภิกฺขุ ภควโต เอตมคฺคํ อวโรเจสฺสํ ฯ
 น ภิกฺขเว ฐพทฐโจโร ปพฺพาเชตพฺโพ โย ปพฺพาเชยฺย
 อปฺตติ ทฺวณฺณสฺสํ ติ ฯ

[๓๐๕] เตน ไช ปน สมนฺเน รณฺณา มาคเชน เณฺนเณ
 พิมฺพิสาเรน อนฺนณฺณาคํ โหติ เย สมนฺเนสฺส สกฺยปฺตติเยสฺส ปพฺพชฺชนฺติ
 น เต อพฺภา กิณฺนิจิ กาคํ สฺวากฺขาโต ชฺมุโม จรณฺตุ พฺรหฺม-
 จริยํ สมนฺมา ทฺวณฺณสฺสํ อนฺนทกิริยาติ ฯ เตน ไช ปน สมนฺเน
 อณฺเณนโร ปฺริสฺสํ โจโรกํ กถฺวา การาย พทฺฐโจโร โหติ ฯ สฺส
 การํ ภินฺนิตฺวา ปถายิตฺวา ภิกฺขุสฺส ปพฺพชฺชโต โหติ ฯ มนุสฺสํ
 ปสฺสิตฺวา เอวมาหํสฺสํ อยํ สฺส การเกทโก โจโร นนฺท นํ
 เณมาติ ฯ เอกจฺเจ เอวมาหํสฺสํ มายฺยา เอวํ อจฺจุตฺถ อนฺนณฺณาคํ
 รณฺณา มาคเชน เณฺนเณ พิมฺพิสาเรน เย สมนฺเนสฺส สกฺยปฺตติเยสฺส
 ปพฺพชฺชนฺติ น เต อพฺภา กิณฺนิจิ กาคํ สฺวากฺขาโต ชฺมุโม
 จรณฺตุ พฺรหฺมจริยํ สมนฺมา ทฺวณฺณสฺสํ อนฺนทกิริยาติ ฯ มนุสฺสํ
 อชฺชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ อภฺยวรา อิมเ สมนฺนา สกฺยปฺตติยา
 ๓ สพฺพคฺคํ มายโยติ ทิสฺสํ ติ ฯ

นยิเม ทพฺภา ภิกฺขุ กาคฺ์ กถํ หิ นาม การเภทกํ โจโร
 ปพฺพาเชตฺถนํตํ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะตฺ์ ๑ น ภิกฺขเว
 การเภทโก โจโร ปพฺพาเชตพฺโพ โย ปพฺพาเชยฺย อาปคฺติ
 ทุกกฺกฏธตฺติ ๑

[๑๐๕] เตน โข ปน สมนฺเนน อญฺเฏวโร ปุริโส โจโรกํ กตฺวา
 ปตฺยติคฺวา ภิกฺขุสฺส ปพฺพชฺชิตो โหติ ๑ โส จ รณฺโณ อญฺเฏปฺเร
 ติชฺชิตो โหติ ยตฺถ ปตฺถิสฺสพฺโพ ตตฺถ หนตฺพฺโพติ ๑ มนุสฺสํ
 ปตฺถิสฺสวา เอวมาหํสฺสํ อยํ โส ติชฺชิตโก โจโร หนตฺถ นํ หนามาติ ๑
 เอกจฺเจ เอวมาหํสฺสํ มายฺยา เอวํ อจฺจุตฺถ อญฺเฏวตํ รณฺณา
 มาคเชน เณนิเยน ฬิมฺพิสาเรน เป สมนฺเนสฺส สกฺยปคฺติเยสฺส ปพฺพ-
 ชนฺติ น เต ทพฺภา ภิกฺขุ กาคฺ์ สฺวากฺขาโต ฐมฺโม จรณฺตุ
 พฺรหฺมจฺริยํ สมนฺมา ทุกกฺกฏธตฺติ อญฺตกิริยาयाติ ๑ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ
 ชฺชียนฺติ วิปาเจนฺติ อภยฺวรา อิเม สมนฺนา สกฺยปคฺติยา น-
 ยิเม ทพฺภา ภิกฺขุ กาคฺ์ กถํ หิ นาม ติชฺชิตกํ โจโร ปพฺพา-
 เชตฺถนํตํ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะตฺ์ ๑ น ภิกฺขเว ติชฺชิตโก
 โจโร ปพฺพาเชตพฺโพ โย ปพฺพาเชยฺย อาปคฺติ ทุกกฺกฏธตฺติ ๑

[๑๐๖] เตน โข ปน สมนฺเนน อญฺเฏวโร ปุริโส กถาหโต
 กตทณฺชกมฺโม ภิกฺขุสฺส ปพฺพชฺชิตो โหติ ๑ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ
 ชฺชียนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม สมนฺนา สกฺยปคฺติยา กถาหคํ
 กตทณฺชกมฺมํ ปพฺพาเชตฺถนํตํ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะตฺ์ ๑

๑๐๘] มหาชนุท กญฺจรวรรณวารี ถกฺขณาทาทโย ๑๕๕

น ภิกฺขเว กถาหโต กตทณฺชกมฺโม ปพฺพาเชตฺตพฺโพ โย ปพฺพา-
เชยฺย อปคฺติ ทุกกฺกขฺตฺตํ ๑

[๑๐๙] เตน โห ปน สมนฺเนน อญฺเจตฺตโร ปุริโส ถกฺขณาทโต
กตทณฺชกมฺโม ภิกฺขุสฺส ปพฺพชฺชิตो โหติ ๑ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ
ชฺชียนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม สมนฺนา ตกฺกยปฺคฺติยา ถกฺขณาทํ
กตทณฺชกมฺมํ ปพฺพาเชตฺตฺตํ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อวโรเจสฺส ๑
น ภิกฺขเว ถกฺขณาทโต กตทณฺชกมฺโม ปพฺพาเชตฺตพฺโพ โย
ปพฺพาเชยฺย อปคฺติ ทุกกฺกขฺตฺตํ ๑

[๑๐๙] เตน โห ปน สมนฺเนน อญฺเจตฺตโร อธิณฺยโก ปตฺถายิตฺวา
ภิกฺขุสฺส ปพฺพชฺชิตो โหติ ๑ ฐนฺยา ปตฺถายิตฺวา เอวมาหํสฺส อหํ
โส อมฺหากํ อธิณฺยโก หนฺน นํ เนมาติ ๑ เอกจฺเจ เอวมาหํสฺส
มายฺยา เอวํ อวจฺจุตฺถ อญฺเจตฺตโร รณฺณา มาคฺเชน เตนฺนิเยน
พฺมปิธารเณ เย สมนฺเนสฺส ตกฺกยปฺคฺติเยสฺส ปพฺพชฺชนฺติ น เต
ตพฺภา กิณฺนิจิ กาคฺคํ สฺวากฺขาโต ชมฺโม จรณฺตุ พฺรหฺมจฺริยํ
สํมมา ทุกกฺกขฺตฺตํ อนฺตกิริยาयाติ ๑ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ ชฺชียนฺติ
วิปาเจนฺติ อญฺจรวรา อิมํ สมนฺนา ตกฺกยปฺคฺติยา นยฺเม ตพฺภา
กิณฺนิจิ กาคฺคํ กถํ หิ นาม อธิณฺยโก ปพฺพาเชตฺตฺตํ ๑ ภควโต
เอตมคฺคํ อวโรเจสฺส ๑ น ภิกฺขเว อธิณฺยโก ปพฺพาเชตฺตพฺโพ
โย ปพฺพาเชยฺย อปคฺติ ทุกกฺกขฺตฺตํ ๑

[๑๐๙] เตน โห ปน สมนฺเนน อญฺเจตฺตโร ทาโส ปตฺถายิตฺวา

ภิกขุสุ ปพพชิต โหติ ฯ อยฺยิกา ปสฺสํติวฺวา เหวมาหํสุ อยฺ
 โส อมฺหากํ ทาโส หนฺท นํ เนมาติ ฯ เอกจฺเจ เหวมาหํสุ
 มายฺยา เหว อวฺจฺจตุ อญฺญวาทํ รณฺณา มาคเรน เณฺนเยน
 พิมฺพิสาเรน เย สฺมณฺโส สกฺยปฺปคฺติเยสุ ปพพชฺชติ น เต ทพฺภา
 กิณฺจิกิ กาคํ สุวากฺขาโต ชฺมโม จรณฺตุ พฺรหฺมจฺริยํ สฺมา
 ทฺวชฺชํ อเนกทริยยาติ ฯ มนุสฺสา อชฺชฌายนฺติ ชฺชียนฺติ วิปาเจนฺติ
 อภฺยวรา อิมํ สฺมณฺสา สกฺยปฺปคฺติยา นยฺเม ทพฺภา กิณฺจิกิ
 กาคํ กถํ หิ นาม ทาโส ปพฺพาเชตฺถนฺตํติ ฯ ภควโต เขตมคฺคํ
 อาริเจสุ ฯ น ภิกฺขเว ทาโส ปพฺพาเชตพฺโพ โย ปพฺพาเชยฺย
 อปคฺติ ทฺวชฺชํสุตํติ ฯ

[๑๓๐] เตน โข ปน สฺมเยน อญฺญตโร กมฺมารภณฺฑ
 มาตาปิตฺุหิ สฺทฺธิ ภณฺฑิตฺวฺวา อารามํ คนฺตฺวฺวา ภิกฺขุสุ ปพพชิต
 โหติ ฯ อถ โข ตสฺสํ กมฺมารภณฺฑํ มาตาปิตโร ตํ กมฺมารภณฺฑํ
 วิจฺฉินฺนฺตา อารามํ คนฺตฺวฺวา ภิกฺขุ ปุจฺฉํสุ อปฺปี ภนฺเต เหววํ
 ทารกํ ปสฺสํติวฺวาติ ฯ ภิกฺขุ อชานนฺตาเยว อหํสุ น ชานามาคิ
 อปสฺสํนฺตาเยว อหํสุ น ปสฺสํนามาคิ ฯ อถ โข ตสฺสํ กมฺมาร-
 ภณฺฑํ มาตาปิตโร ตํ กมฺมารภณฺฑํ วิจฺฉินฺนฺตา ภิกฺขุสุ ปพพชิตํ
 ทิตฺวฺวา อชฺชฌายนฺติ ชฺชียนฺติ วิปาเจนฺติ อถ ชฺชฺชินฺ อิมํ สฺมณฺสา
 สกฺยปฺปคฺติยา ทฺวชฺชํสุตํ มุสาวาทีโน ชานนฺตาเยว อหํสุ น
 ชานามาคิ ปสฺสํนฺตาเยว อหํสุ น ปสฺสํนามาคิ อยฺ ทารโก

๑๓๑] มหาชนุชกั อภยวรภาณวาร์ สัตตตรสวคฺคิยทวารกตฺต ๑๕๗

ภิกฺขุสุ ปัพพชิตฺติ ๑ อสฺสสํ ๒ ภิกฺขุ สสฺส กมฺมารภณฺทสฺส
มาตาปิตฺตํ อชฺฌณฺยานุตาณํ ชียนฺตาณํ วิปาเจนฺตาณํ ๑ อถ ๒ เต
ภิกฺขุ ภควโต เอตมตฺตํ อารโรเจสฺส ๑ อหฺมฺसानามิ ภิกฺขเว สํฆํ
อปฺปโตเกตฺตํ ภณฺทกมฺมายาติ ๑

[๑๓๑] เตน ๒ ปน สมนฺเนน ราชคเห สัตตตรสวคฺคิยา ทวารกา
สํหายกา โหนฺติ อฺปปาติ ทวารโก เตสํ ปาโมกฺข ๒ โหติ ๑
อถ ๒ อฺปปาติสฺส มาตาปิตฺตํ เอตทโหสิ เณ น ๒ ๒ อฺปปาเยน
อฺปปาติ อมฺหากํ อจฺจุเยน สฺวณฺจ ชีเวยฺย น จ กิตฺตเมยฺยาติ ๑
อถ ๒ อฺปปาติสฺส มาตาปิตฺตํ เอตทโหสิ สจ ๒ ๒ อฺปปาติ เตว
สิทฺถเขยฺย เอว ๒ ๒ อฺปปาติ อมฺหากํ อจฺจุเยน สฺวณฺจ ชีเวยฺย
น จ กิตฺตเมยฺยาติ ๑ อถ ๒ อฺปปาติสฺส มาตาปิตฺตํ เอตทโหสิ
สจ ๒ ๒ อฺปปาติ เตว สิทฺถิสฺสติ อจฺจุติโย ทฺถุชา ภวิสฺสณฺติ
สจ ๒ ๒ อฺปปาติ คณนํ สิทฺถเขยฺย เอว ๒ ๒ อฺปปาติ อมฺหากํ
อจฺจุเยน สฺวณฺจ ชีเวยฺย น จ กิตฺตเมยฺยาติ ๑ อถ ๒ อฺปปาติสฺส
มาตาปิตฺตํ เอตทโหสิ สจ ๒ ๒ อฺปปาติ คณนํ สิทฺถิสฺสติ
อจฺจุสฺส ทฺถุ ๒ ๒ ภวิสฺสติ สจ ๒ ๒ อฺปปาติ รุปํ สิทฺถเขยฺย เอว
๒ ๒ อฺปปาติ อมฺหากํ อจฺจุเยน สฺวณฺจ ชีเวยฺย น จ กิตฺตเมยฺยาติ ๑
อถ ๒ อฺปปาติสฺส มาตาปิตฺตํ เอตทโหสิ สจ ๒ ๒ อฺปปาติ รุปํ
สิทฺถิสฺสติ อจฺจุชฺชิตฺติ ทฺถุชฺชิตฺติ ภวิสฺสณฺติ อิม ๒ ๒ สมนฺนา สกฺก-
ปคฺคิยา สฺวสฺสตา สฺวสฺสมาจฺจวา สฺวโกชฺชานํ ญฺญชฺชิตฺวา นีจฺจเตสฺส สยเนสฺส

[illegible]

ปพฺพชิตฺวา เอกโค ๑ ปิณฺฑาย จรณฺติ ๑ อถโฆ โส ทารโก
 ปิณฺฑโน ภิกฺขาย ทิณฺณาย อปฺปชาวิตฺวา เอกทโวจ มยฺหมมฺปี ตาต
 เทหิ มยฺหมมฺปี ตาต เทหิตฺติ ๑ มนุสฺสํ อชฺชฌายณฺติ ชีณฺติ
 วิปาเจณฺติ อพฺรหฺมจาริโน อิมํ สมนฺนา สกฺยปฺปคฺติยา อยฺ
 ทารโก ภิกฺขุณฺนิยา ชาโคติ ๑ อสฺสโสสฺสํ โฆ ภิกฺขุ เตสํ มนุสฺสํ
 อชฺชฌายณฺตานํ ชีณฺตานํ วิปาเจณฺตานํ ๑ อถโฆ เต ภิกฺขุ ภควโต
 เขตมคฺคํ อารโจะตฺถ ๑ น ภิกฺขเว อุนปฺปณฺณรตฺตวสฺสโส ทารโก ปพฺพา-
 เชตพฺโพ โย ปพฺพาเชยฺย อปคฺติ ทุกฺกฏตฺตํ ๑

[๓๓๓] เตน โฆ ปน สมนฺเนน อายตฺมโต อานนฺทตฺตํ อปฺปจฺจา-
 กตฺตํ สทฺธํ ปตฺตํ อหิวดกโรเคน กาสกตํ โหติ ๑ เทว จ
 ทารกา เตสํ โหณฺติ ๑ เต ปฺปราณเกน อัจฉินฺณกปฺเปน ภิกฺขุ
 ปตฺตํ อปฺปชาวิตฺวา อปฺปชาวนฺติ ๑ ภิกฺขุ อปฺปชาเทณฺติ ๑ เต ภิกฺขุหิ อปฺปชา-
 ทิยมาณา โรทณฺติ ๑ อถโฆ อายตฺมโต อานนฺทตฺตํ เอกทโหติ
 ภควตา ปณฺณตฺตํ น อุนปฺปณฺณรตฺตวสฺสโส ทารโก ปพฺพาเชตพฺโพติ
 อิมํ จ ทารกา อุนปฺปณฺณรตฺตวสฺสํ เกน นุ โฆ อปฺปายเนน อิมํ
 ทารกา น วินตฺเตยฺยณฺติ ๑ อถโฆ อายตฺมา อานนฺโท ภควโต
 เขตมคฺคํ อารโจะติ ๑ อตฺตํ ๑ ปน เต อานนฺท ทารกา กาเก
 กุฑฺดเทเปตฺตณฺติ ๑ อตฺตํ ๑ ภควาติ ๑ อถโฆ ภควา เขตมฺมํ นิทาเน
 เขตมฺมํ ปกรณํ รมฺมํ กตฺถ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตติ อนุชานามิ
 ภิกฺขเว อุนปฺปณฺณรตฺตวสฺสํ ทารกํ กาคุฑฺดเทปกํ ปพฺพาเชตฺตณฺติ ๑

ทศอตุตฺถน นิสฺสํ ทาตุํ ตตฺถ ๑ โน กนฺตพฺพํ ภวิสฺสตี นิสฺสโย
 ๑ กเหตุพฺพโ ภาวิสฺสตี อิตฺตโร ๑ วาโส ภาวิสฺสตี ปุณ ๑
 ปจฺจกนฺตพฺพํ ภาวิสฺสตี ปุณ ๑ นิสฺสโย กเหตุพฺพโ ภาวิสฺสตี
 ๕๑ อมฺหากํ อาริยุปชฺฌมายา คมิสฺสํนฺติ มยฺมปิ คมิสฺสํตาม โน
 ๑ อมฺหากํ อาริยุปชฺฌมายา คมิสฺสํนฺติ มยฺมปิ น คมิสฺสํตาม
 ตฺถุจฺจุตฺถกตา โน อารุโส อานนฺท ปณฺณายิสฺสํตฺติ ๑ อถโ ภาควา
 โยคณฺเณ ภิกฺขุสงฺฆเณ ทฏฺฐินาภิรํ จาริกํ ปกฺกามิ ๑ อถโ
 ภาควา ทฏฺฐินาภิรํมํ ยถาภิรนฺตํ วิหริตฺวา ปุณเทว ราชกํ
 ปจฺจกจฺฉิ ๑ อถโ ภาควา อายตฺมณฺตํ อานนฺท อามนฺเตสฺ
 กิณฺนุ โ ๑ อานนฺท ตถาคโต โยคณฺเณ ภิกฺขุสงฺฆเณ ทฏฺฐินาภิรํ
 จาริกํ ปกฺกนฺโตติ ๑ อถโ อายตฺมา อานนฺโท ภาควโต เขตฺมตฺถํ
 อาริเจสฺ ๑ อถโ ภาควา เขตฺมํ นิตฺทาเน เขตฺมํ ปกฺกเรณ
 รมฺมํ กถํ กถวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว พฺยตฺเตน
 ภิกฺขุณา ปฏฺฐิพฺเพน ปณฺ ๑ วสฺสํนิ นิสฺสํย วตฺถุํ อพฺยตฺเตน
 ยาวรํ ๑

[๓๓๖] ปณฺจทิ ภิกฺขเว อญฺเฐ สมนฺนาทเคน ภิกฺขุณา น
 อนิสฺสํเตน วตฺถุพฺพํ น อเสวเน สํตฺถุณฺเณ สมนฺนาทโต โหติ
 น อเสวเน สมาริฏฺฐนฺเณ สมนฺนาทโต โหติ น อเสวเน
 ปณฺณากฺขนฺเณ สมนฺนาทโต โหติ น อเสวเน วิมุตฺติกฺขนฺเณ
 สมนฺนาทโต โหติ น อเสวเน วิมุตฺติปณฺณาทสฺสํนฺกฺขนฺเณ

๑๑๖] มหาชนุทกั อภยวรมานวาร์ อนิสฺสิตานํ องฺคามิ ๑๖๓

สมฺมุนาคโต โหติ อิมฺหิ ไซ ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมฺมุนาคเตน
ภิกฺขุณา น อนิสฺสิตเตน วตฺถพฺพํ ฯ ปญฺจหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ
สมฺมุนาคเตน ภิกฺขุณา อนิสฺสิตเตน วตฺถพฺพํ อเตฺเชน ตัถฺกฺขณฺเนน
สมฺมุนาคโต โหติ อเตฺเชน สมฺมาภิกฺขณฺเนน สมฺมุนาคโต โหติ
อเตฺเชน ปญฺญาภิกฺขณฺเนน สมฺมุนาคโต โหติ อเตฺเชน วิมุตฺติภิกฺ-
ขณฺเนน สมฺมุนาคโต โหติ อเตฺเชน วิมุตฺติฌานทตฺถสฺนภิกฺขณฺเนน
สมฺมุนาคโต โหติ อิมฺหิ ไซ ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมฺมุนาคเตน
ภิกฺขุณา อนิสฺสิตเตน วตฺถพฺพํ ฯ อปเรหิปี ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ
สมฺมุนาคเตน ภิกฺขุณา น อนิสฺสิตเตน วตฺถพฺพํ อตฺถสฺสทฺโธ โหติ
อหฺริโก โหติ อโนคฺคาปํ โหติ กุตฺสโต โหติ มุฏฺฐสฺสตฺติ โหติ
อิมฺหิ ไซ ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมฺมุนาคเตน ภิกฺขุณา น อนิสฺสิตเตน
วตฺถพฺพํ ฯ ปญฺจหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมฺมุนาคเตน ภิกฺขุณา อนิสฺสิตเตน
วตฺถพฺพํ สทฺโธ โหติ หิริมา โหติ โธคฺคาปํ โหติ อารทฺธวิโร
โหติ กุปฺปจิตฺตสฺสตฺติ โหติ อิมฺหิ ไซ ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ
สมฺมุนาคเตน ภิกฺขุณา อนิสฺสิตเตน วตฺถพฺพํ ฯ อปเรหิปี ภิกฺขเว
ปญฺจหฺงฺเคหิ สมฺมุนาคเตน ภิกฺขุณา น อนิสฺสิตเตน วตฺถพฺพํ อธิ-
สฺสเถ สัตฺตวิปฺสนฺโน โหติ อชฺฌมาจาเร อจาโรวิปฺสนฺโน โหติ จติ-
ทิจฺฌา ทิจฺฌวิปฺสนฺโน โหติ อปฺปสฺสโต โหติ ทุปฺปปฺปโย
โหติ อิมฺหิ ไซ ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมฺมุนาคเตน ภิกฺขุณา
น อนิสฺสิตเตน วตฺถพฺพํ ฯ ปญฺจหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมฺมุนาคเตน

ภิกขุณา อนิสฺสึเตน วตฺตพฺพํ น อธิสฺสึเต สํวิปฺนโน โหติ น
 อชฺฌมาจาเร อาจาโรวปฺนโน โหติ น อติทิกฺขจียา ทิกฺขจิวปฺนโน
 โหติ พหุสฺสํโต โหติ ปณฺณเวา โหติ อิมํทึ ไซ ภิกฺขเว
 ปณฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกขุณา อนิสฺสึเตน วตฺตพฺพํ ๑ อปเรหิปี
 ภิกฺขเว ปณฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกขุณา น อนิสฺสึเตน วตฺตพฺพํ
 อาปคฺคํ น ชานาติ อนาปคฺคํ น ชานาติ ถหุํ อาปคฺคํ น
 ชานาติ ครุํ อาปคฺคํ น ชานาติ อุกฺกยาณิ ไซ ปนฺสํสํ
 ปาติโมกฺกยาณิ วิตุถาเรน น สํวาคคานิ โหนฺติ น สํวิภคฺคานิ น
 สํปฺปวคฺคํ น สํวินิจฺจคานิ สํคฺคโต อญฺญพฺพชฺชโส อิมํทึ ไซ
 ภิกฺขเว ปณฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกขุณา น อนิสฺสึเตน วตฺตพฺพํ ๑
 ปณฺจหิ ภิกฺขเว อํคฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกขุณา อนิสฺสึเตน วตฺตพฺพํ
 อาปคฺคํ ชานาติ อนาปคฺคํ ชานาติ ถหุํ อาปคฺคํ ชานาติ
 ครุํ อาปคฺคํ ชานาติ อุกฺกยาณิ ไซ ปนฺสํสํ ปาติโมกฺกยาณิ
 วิตุถาเรน สํวาคคานิ โหนฺติ สํวิภคฺคานิ สํปฺปวคฺคํ น สํวินิจฺจคานิ
 สํคฺคโต อญฺญพฺพชฺชโส อิมํทึ ไซ ภิกฺขเว ปณฺจหฺงฺเคหิ สมนฺ-
 นาคเตน ภิกขุณา อนิสฺสึเตน วตฺตพฺพํ ๑ อปเรหิปี ภิกฺขเว
 ปณฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกขุณา น อนิสฺสึเตน วตฺตพฺพํ อาปคฺคํ
 น ชานาติ อนาปคฺคํ น ชานาติ ถหุํ อาปคฺคํ น ชานาติ
 ครุํ อาปคฺคํ น ชานาติ อญฺญพฺพชฺชโส โหติ อิมํทึ ไซ
 ภิกฺขเว ปณฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกขุณา น อนิสฺสึเตน วตฺตพฺพํ ๑

๓๓๗] มหาชนุทกัม อภยวรมานวาร์ อนิสฺสิตานัม ของคามินิ ๑๖๕

ปณฺจหิ ภิกฺขเว อํฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อนิสฺสิตเตน วตฺตพฺพํ
อาปตฺตํ ชานาติ อนาปตฺตํ ชานาติ ตหฺกํ อาปตฺตํ ชานาติ
ครุํกํ อาปตฺตํ ชานาติ ปณฺจวสฺสํ วั ไหติ อติเรกปณฺจวสฺสํ
วั อิมหิ โช ภิกฺขเว ปณฺจหํเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา
อนิสฺสิตเตน วตฺตพฺพํ วั

[๓๓๗] นหิ ภิกฺขเว อํฺเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อนิสฺสิตเตน
วตฺตพฺพํ น อเสฺวเนน สํถกฺขณฺเนน สมนฺนาคโต ไหติ น อเสฺวเนน
สํมาธิกฺขณฺเนน สมนฺนาคโต ไหติ น อเสฺวเนน ปณฺญาภิกฺขณฺเนน
สมนฺนาคโต ไหติ น อเสฺวเนน วิมุตฺติภิกฺขณฺเนน สมนฺนาคโต
ไหติ น อเสฺวเนน วิมุตฺติปณฺณาทสฺสํกฺขณฺเนน สมนฺนาคโต ไหติ
อนุปณฺจวสฺสํ ไหติ อิมหิ โช ภิกฺขเว นหํเคหิ สมนฺนาคเตน
ภิกฺขุณา น อนิสฺสิตเตน วตฺตพฺพํ วั นหิ ภิกฺขเว อํฺเคหิ สมนฺนาคเตน
ภิกฺขุณา อนิสฺสิตเตน วตฺตพฺพํ อเสฺวเนน สํถกฺขณฺเนน สมนฺนาคโต
ไหติ อเสฺวเนน สํมาธิกฺขณฺเนน สมนฺนาคโต ไหติ อเสฺวเนน
ปณฺญาภิกฺขณฺเนน สมนฺนาคโต ไหติ อเสฺวเนน วิมุตฺติภิกฺขณฺเนน
สมนฺนาคโต ไหติ อเสฺวเนน วิมุตฺติปณฺณาทสฺสํกฺขณฺเนน สมนฺนา-
คโต ไหติ ปณฺจวสฺสํ วั ไหติ อติเรกปณฺจวสฺสํ วั อิมหิ
โช ภิกฺขเว นหํเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อนิสฺสิตเตน วตฺตพฺพํ วั
อปรเวหิปี ภิกฺขเว นหํเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อนิสฺสิตเตน
วตฺตพฺพํ อสฺสํทฺโธ ไหติ อหิริโก ไหติ อนินฺตุตาปี ไหติ

สุวาคทานิ โทหุติ น สุวิภคฺคทานิ น สุปฺปวคฺคตฺตนิ น สุวิวิจฺจิตทานิ
 สุคฺคตโส อหุพฺพณฺชนโส อหุปญฺจวคฺคโส โหติ อิมิ ไซ
 ภิกฺขเว ฉหฺงเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา น อนิสฺสึเตน วคฺคพฺพิ ฯ
 ฉหฺงเคหิ ภิกฺขเว อหุพฺพณฺชนโส อหุปญฺจวคฺคโส ภิกฺขุณา อนิสฺสึเตน วคฺคพฺพิ
 อาปคฺคิ ชานาติ อาปคฺคิ ชานาติ อหุํ อาปคฺคิ ชานาติ
 ครุํ อาปคฺคิ ชานาติ อหุณฺยา นิ ไซ ปนฺตัสส ปาติโมกฺขานิ
 วิคฺคทาเรน สุวาคทานิ โทหุติ สุวิภคฺคทานิ สุปฺปวคฺคตฺตนิ สุวิวิจฺจิตทานิ
 สุคฺคตโส อหุพฺพณฺชนโส ปญฺจวคฺคโส วา โหติ อติเรกปญฺจวคฺคโส
 วา อิมิ ไซ ภิกฺขเว ฉหฺงเคหิ สมนฺนาคเตน ภิกฺขุณา อนิสฺ-
 สึเตน วคฺคพฺพนฺติ ฯ

อภยฺยวราณวารี นิยฺยจิตฺตํ ฯ

[๓๓๘] อถ ไซ ภควา ราชคฺเค ยถาภินฺนํ วิหริตฺวา เยน
 กมฺปิตวคฺคํ เตน จาริกํ ปฏฺกามิ อหุพฺพุเพน จาริกํ จรมาโน
 เยน กมฺปิตวคฺคํ ตทวตฺริ ฯ ตตฺร สุทํ ภควา สกฺกเกสุ วิหริ-
 ทฺวามฺปิตวคฺคํ นิสฺสึจฺจาราเม ฯ อถ ไซ ภควา ปุพฺพณฺหสฺสมํ นิจา-
 เตตฺวา ปคฺคตจฺจวราทาย เยน สุทฺโททมนฺตัสส สกฺกตัสส นิเวตฺตํ
 เตนฺอุปตฺตํกมฺมิ อุปตฺตํกมฺมิตฺวา ปญฺญคฺคเต อาสเน นิสฺสึติ ฯ อถ ไซ
 ราหุตมาตา เทว ราหุตํ กุมารํ^๑ เอตทโวจ เอโส เต ราหุ-
 ตปิตา คจฺจนฺตัสส^๒ ทายชฺชํ ยาจาทิตฺติ ฯ อถ ไซ ราหุโต กุมารो

๑ สัพพตฺตถ ราหุตกุมารนฺติ ทิสฺสึตติ ฯ ๒ คจฺจนฺ อตฺตํกมฺมิ

เยน ภควา เตนุปลงฺกมิ อฺปลงฺกมิตฺวา ภควโต ปฺรโต อฏฺฐาเส
 สฺสา เค สมน ฉายาติ ฯ อถ โข ภควา อฏฺฐายาเสนา ปฏฺกามิ ฯ
 อถ โข ราหุโล กุมารโ ภควนํ ปิฏฺฐิโต ปิฏฺฐิโต อนุพฺพุ
 ทายชฺช เม สมน เทหิ ทายชฺช เม สมน เทหิติ ฯ อถ โข
 ภควา อายสฺมนํ สํวิปฺตุํ อามนฺเตสฺสิ เตนหิ ทฺวํ สํวิปฺตุ
 ราหุํ กุมารํ ปพฺพาเซหิติ ฯ กถาหํ ภนฺเต ราหุํ กุมารํ ปพฺพา
 เซหิติ ฯ อถ โข ภควา เขตฺถํ นิทาเน เขตฺถํ ปกรणे ชมฺมํ
 กถํ ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ อนฺชานามิ ภิกฺขเว ตีหิ สรณคมเนหิ
 สํมณेरปพฺพชฺชํ เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว ปพฺพาเซตฺถุโพ ปจฺมํ
 เกสฺมสฺสํ โสหาราเปตฺวา กาสายานิ จตุถานิ จตุตฺทาเปตฺวา เอกํ
 อุตฺตราสฺสํ การาเปตฺวา ภิกฺขุํ ปาเท จนฺตาเปตฺวา อุกฺกุฏิกิ
 นิสฺสาเปตฺวา อณฺชํ ปคฺคณฺหาเปตฺวา เอวํ วเทหิติ จตุตฺถุโพ
 พุทฺธํ สรณํ คจฺฉามิ ชมฺมํ สรณํ คจฺฉามิ สฺงฆํ สรณํ คจฺฉามิ
 ทฺติยมฺปิ พุทฺธํ สรณํ คจฺฉามิ ทฺติยมฺปิ ชมฺมํ สรณํ คจฺฉามิ
 ทฺติยมฺปิ สฺงฆํ สรณํ คจฺฉามิ ตฺติยมฺปิ พุทฺธํ สรณํ คจฺฉามิ
 ตฺติยมฺปิ ชมฺมํ สรณํ คจฺฉามิ ตฺติยมฺปิ สฺงฆํ สรณํ คจฺฉามิติ
 อนฺชานามิ ภิกฺขเว อิมេหิ ตีหิ สรณคมเนหิ สํมณेरปพฺพชฺชนฺติ ฯ
 อถ โข อายสฺมา สํวิปฺตุโต ราหุํ กุมารํ ปพฺพาเซติ ฯ อถ โข
 สฺสฺสฺสฺสโน สฺสฺสโก เยน ภควา เตนุปลงฺกมิ อฺปลงฺกมิตฺวา
 ปทฺจเฉโต เขภฺยุเยน ปน คจฺฉสฺส
 ๑

๓๓๘] มหาชนธัมมํ สุตฺตโรทฺถนํ สกฺกตฺวา มาตานิ ตฺวํ อหฺนฺนฺวาโต ๓๖๘

ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา เอกมฺหํ นิสฺสํ เอกมฺหํ นิสฺสํโน ไซ
สฺสฺสโรทฺถโน สกฺโก ภควนฺตํ เขตฺตวโร เอกาหํ ภาเย ภควนฺตํ
วรํ ยาจามิ ๑ อติฏฺณตฺวรา ไซ โคตม ตถาคตาติ ๑ ยญฺ
ภาเย กปฺปติ ยญฺ อนวชฺชนฺติ ๑ คํ วเทหิ โคตมาติ ๑ ภควติ
เม ภาเย ปพฺพชิตฺ อหฺนฺนฺวา กุฏํ อโหสิ ตถา นนฺเต อธิ-
มตฺตํ วาหุเต ปุคฺคปมํ ภาเย นํ ฉินฺทติ นํ ฉิตฺวา จมฺมํ
ฉินฺทติ จมฺมํ ฉิตฺวา มํสํ ฉินฺทติ มํสํ ฉิตฺวา นฺหารํ ฉินฺทติ
นฺหารํ ฉิตฺวา อญฺจํ ฉินฺทติ อญฺจํ ฉิตฺวา อญฺจิมิณฺฑํ อาหจฺ
คฺคฺจติ ตํ ภาเย ภาเย อญฺยา อหฺนฺนฺวาตํ มาตานิ ตฺวํ ปุคฺคํ น
ปพฺพชเยยฺยติ ๑ อตฺถ ภาเย สุตฺตโรทฺถนํ สกฺกํ ชมฺมียา กถา
สฺนฺทสฺสํ สฺมาทเปสิ สฺมฺเตเชสิ สฺมฺปหํสํ ๑ อตฺถ สุตฺตโรทฺถโน
สกฺโก ภควตา ชมฺมียา กถา สฺนฺทสฺสํ สฺมาทเปสิ สฺมฺเตเชสิ
สฺมฺปหํสํ อญฺจาสาธนา ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา ปทฺทวิณฺํ กถา
ปฏฺกามิ ๑ อตฺถ ภาเย เขตฺตมํ นิตาเน เขตฺตมํ ปกรณํ ชมฺมํ
กถํ กถา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ น ภิกฺขเว อหฺนฺนฺวาโต มาตานิ ตฺวํ
ปุคฺคํ ปพฺพชิตฺวํ โย ปพฺพชเยยฺย อาปคฺติ ทุฏฺฐสํสาติ ๑
อตฺถ ภาเย กปฺปิตฺตฺตฺตํ ยถาภินฺทํ วิหริตฺวา येन ตํวคฺคํ
เตน จาริกํ ปฏฺกามิ อหฺนฺนฺวา จาริกํ จรมาโน येन ตํวคฺคํ
ตทวสฺริ ๑ ตทฺร สฺสํ ภาเย ตํวคฺคํ วิหริติ เขตฺตวเน อนาถ-
นิณฺทิตํสํ อารามํ ๑

[๑๑๘] เตน โข ปน สัมเขน อายสุมโต สารีปุตตสฺส อูปฏ-
 ฐากกุตฺตํ อายสุมโต สารีปุตตสฺส สันติเก ทวรกํ ปาหะตี อิมํ
 ทวรกํ เถโร ปัพพาทะตฺติ ๑ อถโฆ อายสุมโต สารีปุตตสฺส เอตทโหตี
 ภควตา ปณฺณคฺคํ น เอเกน เทว สัมเนรเว อูปฏฐาเปตฺตพฺพาคิ
 อยณฺจ เม วาสุโธ สัมเนโร กถํ นุ โข มยา ปฏิปชฺชิตพฺพ-
 ญฺญติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเตตี ๑ อหฺมชานามิ ภิกฺขเว
 พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏิพเพน เอเกน เทว สัมเนเร อูปฏฐาเปตฺตํ
 ยาวตเถ วา ปน อุตฺตํหติ โอวทิตํ อหฺมสาธิตํ ตาวตเถ อูปฏฐา-
 เปตฺตญฺญติ ๑

[๑๑๙] อถโฆ สัมเนรานิ เอตทโหตี กถิ นุ โข อหฺมทกํ
 สิกฺขาปทานิ กตฺถ ๑ อเมหิ สิกฺขิตพฺพญฺญติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ
 อารโหเตตี ๑ อหฺมชานามิ ภิกฺขเว สัมเนรานิ ทสฺส สิกฺขาปทานิ
 เตสุ ๑ สัมเนเรหิ สิกฺขิตํ ปาณาติปาตา เวรมณํ อทินฺนาทานา
 เวรมณํ อพฺรหฺมจริยา เวรมณํ มุถฺตวาทา เวรมณํ สุรา-
 เมรยมชฺชชฺพมาทญฺจानา เวรมณํ วิกาถโกชนา เวรมณํ นจฺจกัถ-
 วาทิตวิสฺฐกทสฺสณา เวรมณํ มาถาคนฺธุวิเลปนธารณมณฺทนวิญฺส-
 หนฺจानา เวรมณํ อจฺจุจาสยนมหาสยนา เวรมณํ ชาครปฺรชต-
 ปฏิกฺคหนฺนา เวรมณํ อหฺมชานามิ ภิกฺขเว สัมเนรานิ อิมานิ
 ทสฺส สิกฺขาปทานิ อิมेषํ ๑ สัมเนเรหิ สิกฺขิตฺตญฺญติ ๑

[๑๒๐] เตน โข ปน สัมเขน สัมเนรเว ภิกฺขุสุ อถาวา

อปฺปติสฺสํ อสฺสภากุคฺคิกา" วิหรนฺติ ฯ ภิกฺขุ อชฺชฌายนฺติ ชีษนฺติ
 วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม สามเนรณัม ภิกฺขุสฺส อคฺคาวา อปฺปติสฺสํ
 อสฺสภากุคฺคิกา วิหริสฺสํนฺตํ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหสฺสํ ๑
 อญฺชานามิ ภิกฺขเว ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนุสฺสาคตฺสฺส สามเนรณฺตํ
 ทนุชกมฺมํ กาคุํ ภิกฺขุณฺ อตฺถาภาย ปริสฺสํกตฺติ ภิกฺขุณฺ อนตฺถาภาย
 ปริสฺสํกตฺติ ภิกฺขุณฺ อนาวาธาย ปริสฺสํกตฺติ ภิกฺขุ อฏฺโถสฺสํ
 ปริภาสฺสํ ภิกฺขุ ภิกฺขุหิ เภเทติ อญฺชานามิ ภิกฺขเว อิมหิ
 ปญฺจหฺงฺเคหิ สมนุสฺสาคตฺสฺส สามเนรณฺตํ ทนุชกมฺมํ กาคุนฺติ ๑
 อถ ไช ภิกฺขุณฺ เอตทโหสิ กิํ นุ ไช ทนุชกมฺมํ กาคพฺพนฺติ ๑
 ภควโต เอตมตฺถํ อารโหสฺสํ อญฺชานามิ ภิกฺขเว อวฺวณฺ กาคุนฺติ ๑
 เตน ไช ปน สมนฺเยน ภิกฺขุ สามเนรณัม สพฺพํ สงฺฆารามํ อวฺวณฺ
 กโรนฺติ ๑ สามเนรณัม อวฺวณํ ปวีสิตุํ อตฺถมฺนา ปฏฺกมฺนฺติปปี
 วิพฺภมฺนฺติปปี ติตฺถิเยสฺสํปปี สงฺกมฺนฺติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหสฺสํ ๑
 น ภิกฺขเว สพฺพโ พ สงฺฆารามโ อวฺวณฺ กาคพฺพโ โย กรเมยฺย
 อปฺปติ ทุคฺคํ ๑ อญฺชานามิ ภิกฺขเว ยตฺถ วา วสฺสํ ยตฺถ
 วา ปฏิกฺกมฺมํ ตตฺถ อวฺวณฺ กาคุนฺติ ๑ เตน ไช ปน สมนฺเยน
 ภิกฺขุ สามเนรณัม มุชฺชวารีกํ อาหารํ อวฺวณฺ กโรนฺติ ๑ มนุสฺสํ
 ยาคุปฺปณฺมํปปี สงฺฆภคฺคํปปี กโรนฺตา สามเนรณเ อวํ วเทนฺติ เอต
 ญฺเต ยาคุํ ปิณฺณ เอต ญฺเต ภคฺคํ ญฺนุชกตฺติ ๑ สามเนรณ

๓ ย. วา. อสฺสภากุคฺคิโน ๑

เขวํ วทนฺติ นาคุโส ทพฺภา ภิกฺขุหิ อวฺรณํ กตฺตํ ๑ มนุสฺสํ
 อฺปฺชฌายํนฺติ ชียนฺติ วิปฺลาเจนฺติ กถํ หิ นาม ภทฺตํ ตํมณฺเณรํ
 มุขทวาริกํ อหารํ อวฺรณํ กริธฺตํตฺติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ
 อโรเจตฺ ๑ น ภิกฺขเว มุขทวาริกอ อหารอ อวฺรณํ กตพฺโพ
 โย กรยฺย อปคฺติ ทฺกฏฐตฺตํ ๑

ทณฺฑกมฺมวตฺตํ นิฏฺฐิตํ ๑

[๑๒๒] เทน โข ปน สมนฺเนน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ อฺปฺชฌายเ
 อนาปุจฺจา ตํมณฺเณรํ อวฺรณํ กโรนฺติ ๑ อฺปฺชฌายา คเวตฺตํ
 กถํ นุ โข อมฺหากํ ตํมณฺเระ น ทิสฺสํตฺติ ๑ ภิกฺขุ เขวมาหํ
 นพฺพคฺคิเยหิ นาคุโส ภิกฺขุหิ อวฺรณํ กตฺตํ ๑ อฺปฺชฌายา
 อฺปฺชฌายํนฺติ ชียนฺติ วิปฺลาเจนฺติ กถํ หิ นาม นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ
 อเมห อนาปุจฺจา อมฺหากํ ตํมณฺเระ อวฺรณํ กริธฺตํตฺติ ๑
 ภควโต เขตมคฺคํ อโรเจตฺ ๑ น ภิกฺขเว อฺปฺชฌายเ อนาปุจฺจา
 อวฺรณํ กตพฺพํ โย กรยฺย อปคฺติ ทฺกฏฐตฺตํ ๑

[๑๒๓] เทน โข ปน สมนฺเนน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ เณรํ ภิกฺขุ
 ตํมณฺเระ อปฺถาเพนฺติ เณรา ตํมํ ทนฺตคฺกฏฐมฺปิ มุโขทกมฺปิ
 คณฺหคฺคา กิถนฺติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อโรเจตฺ ๑ น ภิกฺขเว
 อณฺเณตฺตํ ปริสา อปฺถาเพตพฺพา โย อปฺถาเพยฺย อปคฺติ
 ทฺกฏฐตฺตํ ๑

[๑๒๔] เทน โข ปน สมนฺเนน อายตฺมโต อฺปนฺนทตฺตํ ตกฺขปฺตฺตํ

๑๒๕] มหาชนกัม สัมมณเณรานิ ทส นาสันนุคานิ ปณฺชโก ๑๗๓

กณฺฏโก นาม สัมมณเณโร กณฺฏกั นาม ภิกฺขุณี ทูเธสฺสิ ๑ ภิกฺขุ
อุชฺฌายนุติ ชียนุติ วิปาเจนุติ กถํ หิ นาม สัมมณเณโร โอวรูปุ
อณาจารย์ อาริยฺสฺสํคํ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อาริยฺสฺสํ ๑ อนุชานานิ
ภิกฺขเว ทสฺสงฺเคหิ สมนุหาคคํ สัมมณเณรํ นาสํคํ ปาณาติปาทํ
โหติ อทินฺนาทายํ โหติ อพฺรหฺมจารี โหติ มุสาวาทิ โหติ
มชฺชปายี โหติ พุทฺธสฺส อวณฺณํ ภาสฺติ ชมฺมสฺส อวณฺณํ
ภาสฺติ สงฺขสฺส อวณฺณํ ภาสฺติ มิจฺฉาทิฏฺฐิโก โหติ ภิกฺขุณี-
ทสฺสโก โหติ อนุชานานิ ภิกฺขเว อิเมหิ ทสฺสงฺเคหิ สมนุหาคคํ
สัมมณเณรํ นาสํคํ ๑

[๑๒๕] เตน โข ปน สมนฺเยน อณฺเฏตโร ปณฺชโก ภิกฺขุสฺ
ปพฺพชฺชิตो โหติ ๑ โส ททเร ททเร ภิกฺขุ อุปสงฺกมิกฺวา เอวํ
วเทติ เอถ มํ อายสฺสมนุโค ทูเธธฺวาติ ๑ ภิกฺขุ อปสาเทนุติ
นสฺสํ ปณฺชก กิณฺสฺสํ ปณฺชก โก ตยา อตุโถติ ๑ โส
ภิกฺขุหิ อปสาทิโต มหฺนเต มหฺนเต โมถิคฺคฺเต สัมมณเณเร อุปสงฺ-
กมิกฺวา เอวํ วเทติ เอถ มํ อายสฺสมนุโค ทูเธธฺวาติ ๑ สัมมณเณรา
อปสาเทนุติ นสฺสํ ปณฺชก กิณฺสฺสํ ปณฺชก โก ตยา
อตุโถติ ๑ โส สัมมณเณเรหิ อปสาทิโต หคฺคิภณฺเฑ อสฺสํภณฺเฑ
อุปสงฺกมิกฺวา เอวํ วเทติ เอถ มํ อายสฺสํ ทูเธธฺวาติ ๑ หคฺคิ-
ภณฺเฑ อสฺสํภณฺเฑ ทูเธสฺสํ ๑ เต อุชฺฌายนุติ ชียนุติ วิปาเจนุติ

๑ ย. อายสฺสํ ๑

๑๒๗] มหาชนุชกํ เถยยธํวาสโก ทิตฺตฺยปฺปฏกนฺตโก นาควตฺตํ ๑๒๕

เขตํ อากุโส อฺปชฺฌมาโย นามาทิ ฯ ภิกฺขุ อายธํมฺมํ อฺปาทิ
เขตทโวจํ อิงฺฆากุโส อฺปาทิ อิมํ ปพฺพชิตํ อญฺญชฺชาหิติ ฯ
อถโฆ โส ปฺรารณกฺตปฺตฺโต ชีณโกถณฺโณ อายธํมฺมา อฺปาทินา
อญฺญชฺชียมาโน เขตมฺคฺคํ อารโจะติ ฯ อายธํมา อฺปาทิ ภิกฺขุณํ
เขตมฺคฺคํ อารโจะติ ฯ ภิกฺขุ ภควโต เขตมฺคฺคํ อารโจะตุํ ฯ
เถยยธํวาสโก ภิกฺขเว อญฺสํมฺปนฺโน น อฺปสํมฺปาเทตฺตฺพฺโพ
อฺปสํมฺปนฺโน นาสฺสํตฺตฺพฺโพ ฯ ทิตฺตฺยปฺปฏกนฺตโก ภิกฺขเว อญฺสํม-
ปนฺโน น อฺปสํมฺปาเทตฺตฺพฺโพ อฺปสํมฺปนฺโน นาสฺสํตฺตฺพฺโพติ ฯ

[๑๒๗] เตน โฆ ปน สํเยน อญฺจตโร นาคโค นาคโยนิยา
อญฺญิยติ หรายติ ชิกฺขุณฺติ ฯ อถโฆ คตฺถํ นาคตฺถํ เขตทโหสิ
เกน นุ โฆ อหํ อฺปายเณ นาคโยนิยา จ ปริมุจฺเจยฺยํ ชิปปญฺจ
มฺหุตฺตคฺคํ ปฏฺธิเกยฺยนฺติ ฯ อถโฆ คตฺถํ นาคตฺถํ เขตทโหสิ
อิมเ โฆ สํมณฺา สกฺยปฺตฺติยา ชมฺมจาริโน สํจาริโน พุรฺหมจาริโน
สจฺจวาทิโน สัตฺตวฺนฺโต กถฺยณชฺมมา สจฺจ โฆ อหํ สมนฺเญ
สกฺยปฺตฺติเยสุ ปพฺพชฺชเยยฺยํ เอวาทํ นาคโยนิยา จ ปริมุจฺเจยฺยํ
ชิปปญฺจ มฺหุตฺตคฺคํ ปฏฺธิเกยฺยนฺติ ฯ อถโฆ โส นาคโค มานวก-
วณฺเณน ภิกฺขุ อฺปสํมฺกมิตฺวา ปพฺพชฺชํ ยาจิ ฯ ตํ ภิกฺขุ ปพฺพชฺเชตุํ
อฺปสํมฺปาเทตุํ ฯ เตน โฆ ปน สํเยน โส นาคโค อญฺจตเรณ
ภิกฺขุณา สทฺธิํ ปจฺจุณฺติเม วิหารเ ปฏฺธิวฺสตี ฯ อถโฆ โส ภิกฺขุ
รตฺติยา ปจฺจุตฺตมํ ปจฺจุจฺจุจาย อชฺชฺโณกาเส จงฺกมฺมิ ฯ อถโฆ

โส นาคิ ตตฺถ ภิกฺขุโน นิภฺษนฺเต วิสฺสํขุโง โนทํ โอบกมิ ฯ
 สพุโง วิหาริ อหิมา ปุณฺณโน ฯ วาตปาเนหิ โภกา นิภฺษนฺตา
 โหณฺติ ฯ อถ โส ภิกฺขุ วิหาริ ปวิสฺสํขุตาเมตฺติ กวาญฺญํ ปณา-
 เมนฺโต อทฺทสฺส สพุโง วิหาริ อหิมา ปุณฺณโน วาตปาเนหิ โภเก
 นิภฺษนฺเต ทิสฺสวาน ภักโต วิสฺสํกรมกาสี ฯ ภิกฺขุ อุปฺปชฺชิตฺวา ตํ
 ภิกฺขุํ เขตฺตโวจํ กิสฺสํ ตวํ อากุโส วิสฺสํกรมกาสีติ ฯ อयํ
 อากุโส สพุโง วิหาริ อหิมา ปุณฺณโน วาตปาเนหิ โภกา
 นิภฺษนฺตาติ ฯ อถ โส นาคิ เตน สทฺเทน ปฏิพฺพุตฺติตฺวา
 ตเก อาสเน นิสฺสีติ ฯ ภิกฺขุ เหวมาหํสุ โกสํ ตวํ อากุโสติ ฯ
 อหํ ภนฺเต นาคิติ ฯ กิสฺสํ ปน ตวํ อากุโส เหวรฺมกาสีติ ฯ
 อถ โส นาคิ ภิกฺขุณฺโง เขตฺตมคฺคํ อารุเจตฺติ ฯ ภิกฺขุ ภควโต
 เขตฺตมคฺคํ อารุเจตฺติ ฯ อถ โส ภควา เขตฺตมํ นิทาเน เขตฺตมํ
 ปกรฺเณ ภิกฺขุสงฺฆมํ สมนิปาตาเปตฺวา ตํ นาคํ เขตฺตโวจํ ตุมฺเห
 ขวตฺถ นาคา อวิรุพฺพหิรมฺมา อิมตฺมํ รมฺมวินฺเย คจฺฉ ตวํ นาค
 ตตฺถ เจว จาคฺคฺทสฺส ปณฺณรเส อฏฺฐมียา ฯ ปกฺขสฺสํ อโปสํ
 อปวสํ เหวํ ตวํ นาคโยนียา ฯ ปริมุจฺจิสฺสํ วิปฺปญฺจ มนุสฺสคฺคํ
 ปฏฺฐิตภิสฺสํติ ฯ อถ โส นาคิ อวิรุพฺพหิรมฺโม กิราหํ อิมตฺมํ
 รมฺมวินฺเยติ ทฺวํ รมฺมโน อตฺถนํ ปวตฺตยมาโน วิสฺสํ กริตฺวา
 ปกฺกามิ ฯ อถ โส ภควา ภิกฺขุ อามนุสฺสํ เทวเม ภิกฺขเว
 ปจฺจยา นาคสฺสํ สภาวปาตูกมฺมาย ยทา ฯ สชาตียา เมณฺนิ

๑๒๘] มหาชนุทกั มาตุจฉาโก น อุปสัมปทาเทตพุโพ ๑๗๗

ธมมံ ปฏิเสวติ ยथा จ วิสฺสํชฺไซ นิทฺทํ โยกุณฺณมิตฺติ อิมํ ไช
ภิกฺขเว เทวํ ปจฺจุจฺยา นาคสฺสํ สภาวปาคฺคณฺมมาย ๑ ตีรจฺฉานคโต
ภิกฺขเว อนุปสฺสมฺปนฺโน น อุปสฺสมฺปาเทตพุโพ อุปสฺสมฺปนฺโน
นาเสตพุโพติ ๑

[๑๒๘] เทน ไช ปน สมนฺเยน อญฺเณตโร มานวโก มาตฺร
ชีวิตา โวโรเปตี ๑ โส เทน ปาปเกณ กมฺเมณ อฏฺฐยฺยิตฺติ ทฺรายนฺติ
ชฺชิจฺจุณฺณติ ๑ อถไช คสฺสํ มานวคสฺสํ เขตทโหสี เกณ นฺ ไช
อหํ อุปาเยน อิมสฺสํ ปาปกสฺสํ กมฺมสฺสํ นิทฺทนฺทํ กเรยฺยณฺณติ ๑
อถไช คสฺสํ มานวคสฺสํ เขตทโหสี อิมํ ไช สมนฺนา สกฺขยปฺปฺตฺติยา
ธมฺมจาริโน สมนฺจาริโน พุทฺธจาริโน สจฺจุจวาทิโน สํถวฺนโค
กถฺยฺยานธมฺมา สเจ ไช อหํ สมนฺเณศฺ สกฺขยปฺปฺตฺติเยศฺ ปพฺพชฺเวยฺย
เขวาทํ อิมสฺสํ ปาปกสฺสํ กมฺมสฺสํ นิทฺทนฺทํ กเรยฺยณฺณติ ๑ อถไช
โส มานวโก ภิกฺขุ อุปสํกมิตฺวา ปพฺพชฺชํ ยาจิ ๑ ภิกฺขุ
อายสฺมมฺหํ อุปาถิ เขตทโหสี ปพฺพเพมี ไช อากุโส อุปาถิ
นาโค มานวคกวนฺณเณน ภิกฺขุสฺสํ ปพฺพชฺชิตฺวา อิงฺฆากุโส อุปาถิ
อิมํ มานวกํ อญฺญญฺชาหิติ ๑ อถไช โส มานวโก อายสฺมมฺคา
อุปาถินา อญฺญญฺชียมาโน เขตมคฺคํ อารโหเสตี ๑ อายสฺมา อุปาถิ
ภิกฺขุณฺโณ เขตมคฺคํ อารโหเสตี ๑ ภิกฺขุ ภคฺวโต เขตมคฺคํ อารโหเสตี ๑
มาตุจฉาโก ภิกฺขเว อนุปสฺสมฺปนฺโน น อุปสฺสมฺปาเทตพุโพ อุปสฺสม-
ปนฺโน นาเสตพุโพติ ๑

[๑๒๘] เตน โข ปน สมนเณน ชนฺตโร มาณวโก ปิตริ
 ฐีจิตา โวโรเปติ ฯ โส เตน ปาปเกน กมฺเมเน อฏฺฐยิติ หรายิติ
 ฐิกฺขณิติ ฯ อถโฆ คตฺถ มาณวคตฺถ เขตฺทโหสิ เกน นุ โห
 อหิ อฺปาเยน อิมตฺถ ปาปคตฺถ กมฺมตฺถ นิฏฺขนฺตี กเรยฺยนฺติ ฯ
 อถโฆ คตฺถ มาณวคตฺถ เขตฺทโหสิ อิมเ โห สมนฺนา สกฺยปฺกุ-
 ติยา ฆมฺมจาริโน สมนฺจาริโน พุทฺธจาริโน สจฺจวาทีโน ตีตฺถนฺโต
 กตฺถยาณฆมฺมา สเจ โห อหิ สมนฺเณสุ สกฺยปฺกุติเยสุ ปพฺพเชยฺย
 เขวาทิ อิมตฺถ ปาปคตฺถ กมฺมตฺถ นิฏฺขนฺตี กเรยฺยนฺติ ฯ อถโฆ
 โส มาณวโก ภิกฺขุ อฺปตฺถกมิตฺวา ปพฺพชฺช ยาจิ ฯ ภิกฺขุ
 อายตฺมมฺหติ อฺปาตี เขตฺทโวจุ ปฺพเพมี โห อาวุโส อฺปาติ นาค
 มาณวกฺกณฺเณน ภิกฺขุสุ ปพฺพชฺชิตฺวา อิงฺฆาวุโส อฺปาติ อิม
 มาณวโก อณฺเวยฺยชาหิติ ฯ อถโฆ โส มาณวโก อายตฺมตา
 อฺปาตินา อณฺเวยฺยชียมาโน เขตฺมคฺคํ อาโรเจติ ฯ อายตฺมา อฺปาติ
 ภิกฺขุนํ เขตฺมคฺคํ อาโรเจติ ฯ ภิกฺขุ ภควโต เขตฺมคฺคํ อาโรเจตุ ฯ
 ปิตุจฺจาทโก ภิกฺขเว อณฺเวยฺยชาปฺนโน น อฺปตฺถมาเทตฺทไฟ อฺปตฺถ-
 ปนโน นาคเตตฺทไฟติ ฯ

[๑๒๙] เตน โข ปน สมนเณน สมนฺพหุตา ภิกฺขุ ตํเกตา
 ตํวคฺคํ อทฺธานมคฺคปฏฺธิปฺนนา โหณฺติ ฯ อณฺเวยฺยชาคฺเค โจรา นิฏฺข-
 นิตฺวา เขกฺขเจ ภิกฺขุ อจฺฉินฺทิตฺถ เขกฺขเจ ภิกฺขุ หนฺตี ฯ
 ตํวคฺคิตฺยา ราชภฺยา นิฏฺขมิตฺวา เขกฺขเจ โจเร อคฺคเหตฺถุ ฯ

๓๓๑] มหาชนุรณํ ภิกขุณีทุตโก น อุปสัมปทาเทตพุโพ ๓๗๘

เอกัจเจ โจรา ปถายีสุ ๑ เย เต ปถายีสุ เต ภิกขุสุ
ปพฺพชิสฺสุ ๑ เย เต คหิตา เต วธาย โอนียนฺติ ๑ อทฺทสฺสุ
โฆ เต ปพฺพชิตา เต โจเร วธาย โอนียมาเน ทิสฺวาน
เอวมาหฺสุ ตาสุ โฆ มยฺ ปถายิมฺหา ตจฺจชฺช มยฺ คยฺเหยยฺยาม
มยฺมฺปํ เอวเมว หนฺตฺเวยฺยามาติ ๑ ภิกขุ เอวมาหฺสุ ทิ ปน
ตุเมห อารุโส อทฺทภาติ ๑ อถโฆ เต ปพฺพชิตา ภิกขุณฺเฬเตมคฺคํ
อาโรเจสุ ๑ ภิกขุ ภทฺวโต เตมคฺคํ อาโรเจสุ ๑ อรหฺนฺโต
เอเต ภิกฺขเว ภิกฺขุ อรหฺนฺตฆาตโก ภิกฺขเว อนุปสัมปนฺโน
น อุปสัมปทาเทตพุโพ อุปสัมปนฺโน นาสเตตพุโพติ ๑

[๓๓๑] เตน โฆ ปน สฺมเยน สฺมพฺพุตา ภิกขุณีโย ตาเกตา
สํวคฺคํ อทฺธานมคฺคปฏฺธิปฺนฺนา โหนฺติ ๑ อนฺตรามคฺเค โจรา
นิกฺขมิตฺวา เอกัจจา ภิกขุณีโย อจฺฉินฺทิสฺสุ เอกัจจา ภิกขุณีโย
ทฺฐสฺสุ ๑ สํวคฺคิยา ราชภฺฆา นิกฺขมิตฺวา เอกัจเจ โจเร อคฺคเหสุ ๑
เอกัจเจ โจรา ปถายีสุ ๑ เย เต ปถายีสุ เต ภิกขุสุ
ปพฺพชิสฺสุ ๑ เย เต คหิตา เต วธาย โอนียนฺติ ๑ อทฺทสฺสุ
โฆ เต ปพฺพชิตา เต โจเร วธาย โอนียมาเน ทิสฺวาน
เอวมาหฺสุ ตาสุ โฆ มยฺ ปถายิมฺหา ตจฺจชฺช มยฺ คยฺเหยยฺยาม
มยฺมฺปํ เอวเมว หนฺตฺเวยฺยามาติ ๑ ภิกขุ เอวมาหฺสุ ทิ ปน
ตุเมห อารุโส อทฺทภาติ ๑ อถโฆ เต ปพฺพชิตา ภิกขุณฺเฬเตมคฺคํ
อาโรเจสุ ๑ ภิกขุ ภทฺวโต เตมคฺคํ อาโรเจสุ ๑ ภิกขุณีทุตโก

ภิกขเว อหุสฺสํปฺนโน น อหุสฺสํปาทคฺคพฺโพ อหุสฺสํปฺนโน นาสฺส-
คฺคพฺโพ ๑ สํวาทโก ภิกขเว อหุสฺสํปฺนโน น อหุสฺสํปาทคฺคพฺโพ
อหุสฺสํปฺนโน นาสฺสคฺคพฺโพ ๑ โสทฺธิคฺคปฺนโน ภิกขเว อหุสฺสํปฺนโน
น อหุสฺสํปาทคฺคพฺโพ อหุสฺสํปฺนโน นาสฺสคฺคพฺโพติ ๑

[๓๓๒] เตน โห ปน สมฺเยน อญฺญคโร อุกฺกตพฺพญฺชนโก
ภิกขุสฺสํ ปพฺพชฺชิตो โหติ ๑ โส กโรติปิ การวาทปิ ๑ ภควโต
เชตมคฺคํ อารโหสฺสํ ๑ อุกฺกตพฺพญฺชนโก ภิกขเว อหุสฺสํปฺนโน
น อหุสฺสํปาทคฺคพฺโพ อหุสฺสํปฺนโน นาสฺสคฺคพฺโพติ ๑

[๓๓๓] เตน โห ปน สมฺเยน ภิกขุ อหุสฺสํปาทคฺคพฺโพ อหุสฺสํ-
ปาทคฺคพฺโพติ ๑ ภควโต เชตมคฺคํ อารโหสฺสํ ๑ น ภิกขเว อหุสฺสํ-
ปาทคฺคพฺโพ อหุสฺสํปาทคฺคพฺโพ โย อหุสฺสํปาทคฺคพฺโพ อหุสฺสํปาทคฺคพฺโพ
ทุกฺกฏสฺสํ ๑ เตน โห ปน สมฺเยน ภิกขุ สํวาทคฺคพฺโพ อหุสฺสํปาทคฺคพฺโพ
อหุสฺสํปาทคฺคพฺโพติ ๑ ภควโต เชตมคฺคํ อารโหสฺสํ ๑ น ภิกขเว
สํวาทคฺคพฺโพ อหุสฺสํปาทคฺคพฺโพ โย อหุสฺสํปาทคฺคพฺโพ อหุสฺสํปาทคฺคพฺโพ
ทุกฺกฏสฺสํ ๑ เตน โห ปน สมฺเยน ภิกขุ คณฺเณ อหุสฺสํปาทคฺคพฺโพ
อหุสฺสํปาทคฺคพฺโพติ ๑ ภควโต เชตมคฺคํ อารโหสฺสํ ๑
น ภิกขเว คณฺเณ อหุสฺสํปาทคฺคพฺโพ อหุสฺสํปาทคฺคพฺโพ โย อหุสฺสํ-
ปาทคฺคพฺโพ อหุสฺสํปาทคฺคพฺโพ ทุกฺกฏสฺสํ ๑ เตน โห ปน สมฺเยน
ภิกขุ ปณฺทกฺกฏสฺสํ อหุสฺสํปาทคฺคพฺโพติ ๑ เป ๑ เถยฺยสํวาทคฺคพฺโพ
อหุสฺสํปาทคฺคพฺโพติ ๑ คิณฺณคฺคพฺโพ อหุสฺสํปาทคฺคพฺโพติ ๑

อุปสัมปทาเทหุติ ๑ นคฺคา ปิณฺฑาทาย จรณฺติ ๑ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ
 ชฺชียนฺติ วิปาเจนฺติ เสงฺฆยถาปํ คิตุติยาติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ
 อารโหเจสฺส ๑ น ภิกฺขเว อจฺฉวโร อุปสัมปทาเทหุโ พ โย
 อุปสัมปทาเทหุย อวปคฺติ ทุกฺกฏสฺสํ ๑ เตน โห ปน สฺมเยน
 ภิกฺขุ อปคฺตจฺฉวรํ อุปสัมปทาเทหุติ ๑ นคฺคา หตฺถेสฺส ปิณฺฑาทาย
 จรณฺติ ๑ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ ชฺชียนฺติ วิปาเจนฺติ เสงฺฆยถาปํ
 คิตุติยาติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเจสฺส ๑ น ภิกฺขเว อปคฺต-
 จฺฉวโร อุปสัมปทาเทหุโ พ โย อุปสัมปทาเทหุย อวปคฺติ ทุกฺก-
 ฏสฺสํ ๑ เตน โห ปน สฺมเยน ภิกฺขุ ยาจิตเกน ปคฺเตน
 อุปสัมปทาเทหุติ ๑ อุปสัมปนฺเน ปคฺตํ ปฏฺิหรณฺติ ๑ หตฺถेสฺส
 ปิณฺฑาทาย จรณฺติ ๑ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ ชฺชียนฺติ วิปาเจนฺติ เสงฺฆยถาปํ
 คิตุติยาติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเจสฺส ๑ น ภิกฺขเว ยาจิตเกน
 ปคฺเตน อุปสัมปทาเทหุโ พ โย อุปสัมปทาเทหุย อวปคฺติ ทุกฺก-
 ฏสฺสํ ๑ เตน โห ปน สฺมเยน ภิกฺขุ ยาจิตเกน จฺฉวเรน
 อุปสัมปทาเทหุติ ๑ อุปสัมปนฺเน จฺฉวโร ปฏฺิหรณฺติ ๑ นคฺคา ปิณฺฑาทาย
 จรณฺติ ๑ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ ชฺชียนฺติ วิปาเจนฺติ เสงฺฆยถาปํ
 คิตุติยาติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเจสฺส ๑ น ภิกฺขเว ยาจิตเกน
 จฺฉวเรน อุปสัมปทาเทหุโ พ โย อุปสัมปทาเทหุย อวปคฺติ ทุกฺก-
 ฏสฺสํ ๑ เตน โห ปน สฺมเยน ภิกฺขุ ยาจิตเกน ปคฺตจฺฉวเรน
 อุปสัมปทาเทหุติ ๑ อุปสัมปนฺเน ปคฺตจฺฉวโร ปฏฺิหรณฺติ ๑ นคฺคา

๓๓๕] มหาขมฺมกํ หตฺถจฺฉินฺนาทโย นอุปสมฺปาเทตฺตพฺพกา ๓๘๓

หตฺถเกตุํ ปิณฺฑาทาย จรณฺติ ๑ มนุสฺสํ ตุชฺฌายณฺติ ชีณฺติ วิปาเจณฺติ
เสยฺยถาปี ติตฺติยาติ ๑ ภควโต เขตมตฺถํ อารโหเจตุํ ๑ น ภิกฺขเว
ยาจิตฺถเณ ปตฺตจิวเรณ อุปสมฺปาเทตฺตพฺโพ โย อุปสมฺปาเทยฺย
อาปตฺติ ทุกฺกฏธฺมฺมํ ๑

นอุปสมฺปาเทตฺตพฺพกวีธฺตวาร์ นิฏฺฐิตํ ๑

[๓๓๕] เทน โข ปน สมนฺเณ ภิกฺขุ หตฺถจฺฉินฺนํ ปพฺพาเสนฺติ
๑ เป ๑ ปาทจฺฉินฺนํ ปพฺพาเสนฺติ ๑ หตฺถปาทจฺฉินฺนํ ปพฺพาเสนฺติ ๑
กณฺณจฺฉินฺนํ ปพฺพาเสนฺติ ๑ นาดจฺฉินฺนํ ปพฺพาเสนฺติ ๑ กณฺณ-
นาดจฺฉินฺนํ ปพฺพาเสนฺติ ๑ อจฺจุจฺฉินฺนํ ปพฺพาเสนฺติ ๑ อพจฺฉินฺนํ
ปพฺพาเสนฺติ ๑ กณฺทจฺฉินฺนํ ปพฺพาเสนฺติ ๑ ฌนฺทจฺฉินฺนํ ปพฺพา-
เสนฺติ ๑ ชุชฺชํ ปพฺพาเสนฺติ ๑ วามนํ ปพฺพาเสนฺติ ๑ คตคณฺฐิกํ^๑
ปพฺพาเสนฺติ ๑ ตกฺขณาทํ ปพฺพาเสนฺติ ๑ กธาทํ ปพฺพาเสนฺติ ๑
ติชฺฐิกํ ปพฺพาเสนฺติ ๑ สํปทํ ปพฺพาเสนฺติ ๑ ปาปโรคํ ปพฺพาเสนฺติ ๑
ปริสฺสทฺธกํ^๒ ปพฺพาเสนฺติ ๑ กานํ ปพฺพาเสนฺติ ๑ กุณํ ปพฺพาเสนฺติ ๑
ชณฺฑํ ปพฺพาเสนฺติ ๑ ปกฺขทํ ปพฺพาเสนฺติ ๑ ฉินฺนนิรยาปํ ปพฺพา-
เสนฺติ ๑ ชราทพฺพตํ ปพฺพาเสนฺติ ๑ อนฺธํ ปพฺพาเสนฺติ ๑ มุคํ
ปพฺพาเสนฺติ ๑ พริวํ ปพฺพาเสนฺติ ๑ อนฺธมุคํ ปพฺพาเสนฺติ ๑
อนฺธพริวํ ปพฺพาเสนฺติ ๑ มุคพริวํ ปพฺพาเสนฺติ ๑ อนฺธมุคพริวํ
ปพฺพาเสนฺติ ๑ ภควโต เขตมตฺถํ อารโหเจตุํ ๑ น ภิกฺขเว หตฺถจ-

๑ ย. ส. คตคณฺฐิกํ ๑ ๒ อตฺตกกา ปริสฺสทฺธนํ ๑

นิสสัย เทนุติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อาริเจตฺ ๑ น ภิกฺขเว
 อตฺตํ นิสสัย ทาทพฺโพ โย ทเทยฺย อาปคฺติ ทฺวณฺณสํสํสํ ๑
 เตน โข ปน สมนฺนํ ภิกฺขุ อตฺตํ นิสสัย วสํสํ ๑ เตน
 นิสสัยสํสํ อตฺตํ โน โหติ ปาปภิกฺขุ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ
 อาริเจตฺ ๑ น ภิกฺขเว อตฺตํ นิสสัย วตฺตพฺพํ โย วสํสํ
 อาปคฺติ ทฺวณฺณสํสํ ๑ อตฺตํ ภิกฺขุ เขตทโหติ ภควตา
 ปณฺณคฺคํ น อตฺตํ นิสสัย ทาทพฺโพ น อตฺตํ นิสสัย
 วตฺตพฺพํ กถํ นุ โข มยฺ ชาเนยฺยํ อตฺตํ วา อตฺตํ
 วา ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อาริเจตฺ ๑ อตฺตํ นิสสัย ภิกฺขเว
 จตุปณฺณคฺคํ อากเมตฺ ยาว ภิกฺขุสํสํสํ อตฺตํ ๑

[๓๓๗] เตน โข ปน สมนฺนํ อตฺตํ ภิกฺขุ โสธเจตฺ
 สมนฺนํ อตฺตํ อตฺตํ นิสสัย โหติ ๑ อตฺตํ อตฺตํ
 เขตทโหติ ภควตา ปณฺณคฺคํ น อตฺตํสํสํ วตฺตพฺพํ
 อตฺตํ นิสสัยสํสํ อตฺตํ นิสสัยสํสํ อตฺตํ
 จมฺหิ นิสสัยสํสํ อตฺตํ นิสสัยสํสํ กถํ นุ โข มยฺ
 ปณฺณคฺคํ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อาริเจตฺ ๑ อตฺตํ
 ภิกฺขเว อตฺตํ นิสสัยสํสํ ภิกฺขุ นิสสัยสํสํ อตฺตํ
 สมนฺนํ วตฺตพฺพํ ๑

[๓๓๘] เตน โข ปน สมนฺนํ เทว ภิกฺขุ โสธเจตฺ
 สมนฺนํ อตฺตํ นิสสัย โหติ ๑ เตน อตฺตํ อตฺตํ
 อตฺตํ อตฺตํ อตฺตํ ๑ อตฺตํ อตฺตํ อตฺตํ
 อตฺตํ อตฺตํ อตฺตํ ๑ อตฺตํ อตฺตํ อตฺตํ

เขตทโหสิ ภควตา ปณฺณตฺตํ น อนิสฺสึเตน วตฺตพฺพนฺติ
 อหฺมฺจมฺหิ นิสฺสยกรณฺเญยํ คิตาโน กถํ นุ โห มยา ปฏิปชฺชิตพฺพนฺติ ๑
 ภควโต เขตมตฺถํ อารโหเจสุ ๑ อหฺมฺชานามิ ภิกฺขเว
 คิตาเนน ภิกฺขุณา นิสฺสยํ อตฺถมาเนน อนิสฺสึเตน วตฺตนฺติ ๑
 อถโห คตฺถํ คิตานุปฺปจํจากตฺถํ ภิกฺขุโน เขตทโหสิ ภควตา
 ปณฺณตฺตํ น อนิสฺสึเตน วตฺตพฺพนฺติ อหฺมฺจมฺหิ นิสฺสยกรณฺเญยํ
 อยฺยจ ภิกฺขุ คิตาโน กถํ นุ โห มยา ปฏิปชฺชิตพฺพนฺติ ๑
 ภควโต เขตมตฺถํ อารโหเจสุ ๑ อหฺมฺชานามิ ภิกฺขเว คิตานุปฺปจํเกน
 ภิกฺขุณา นิสฺสยํ อตฺถมาเนน ยาจิมฺมาเนน อนิสฺสึเตน วตฺตนฺติ ๑
 เตน โห ปน สมฺเยน อณฺเวยโร ภิกฺขุ อรณฺเณ วิหริติ ๑ คตฺถํ
 จ คตฺถมํ เสนาสนํ ฆาตํ โหติ ๑ อถโห คตฺถํ ภิกฺขุโน เขตทโหสิ
 ภควตา ปณฺณตฺตํ น อนิสฺสึเตน วตฺตพฺพนฺติ อหฺมฺจมฺหิ นิสฺสย-
 กรณฺเญยํ อรณฺเณ วิหารามิ มยฺหณฺจ อิมํคตฺถมํ เสนาสนํ ฆาตํ
 โหติ กถํ นุ โห มยา ปฏิปชฺชิตพฺพนฺติ ๑ ภควโต เขตมตฺถํ
 อารโหเจสุ ๑ อหฺมฺชานามิ ภิกฺขเว อารณฺเณน ภิกฺขุณา ฆาตํวิหริ
 ตฺถตฺถนฺเตน นิสฺสยํ อตฺถมาเนน อนิสฺสึเตน วตฺถํ ยทา ปฏิรูโป
 นิสฺสยทายโก อากฺขนิสฺสติ คตฺถํ นิสฺสํย วตฺถํคตฺถมํ ๑

[๓๓๘] เตน โห ปน สมฺเยน อายสฺมโต มหากตฺถปตฺถ
 อปตฺถมฺปทาเปกฺโข โหติ ๑ อถโห อายสฺมา มหากตฺถโป อายสฺมโต
 อานนฺทตฺถํ สนฺนิเก ทฺถํ ปาเทสิ อากฺขณฺต อานนฺโท อิมํ อหฺม-

๑๔๑] มหาชนุรท กุเฏ อุตมฺพทาเปกฺขา คพฺภวํโส ๑๘๗

ธาวะธตฺตํ ๑ อายสฺมา อานนฺโท เอวมาห นาทํ อุตฺตหามิ
เถรธตฺต นามํ คเหตุํ กรุ เม เถโรติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ
อาโรเจตุ ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว โสคุเตนปี อุตฺตธาวะณฺติ ๑

[๑๔๐]- เตน โส ปน สฺมเยน อายสฺมโต มหาภุตฺตปฺปสฺส เทว
อุตมฺพทาเปกฺขา โหณฺติ ๑ เตะ จิตฺตํ อหํ ปจฺมํ อุตมฺ-
ปฺปชฺชิตฺตํ อหํ ปจฺมํ อุตมฺพชฺชิตฺตํ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ
อาโรเจตุ ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว เทว เอภานุตฺตธาวะเน กาทฺตํ ๑
เตน โส ปน สฺมเยน สฺมพฺพุตฺตํ เถรานํ อุตมฺพทาเปกฺขา
โหณฺติ ๑ เตะ จิตฺตํ อหํ ปจฺมํ อุตมฺพชฺชิตฺตํ อหํ
ปจฺมํ อุตมฺพชฺชิตฺตํ ๑ เถรา เอวมาหํ หนนฺต มยํ อารุโธ
สพฺเพ ว เอภานุตฺตธาวะเน กโรมาติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจตุ ๑
อุนฺชานามิ ภิกฺขเว เทว คโย เอภานุตฺตธาวะเน กาทฺตํ คณฺจ โส
เอเกน อุตฺตธาวะเน น เทว นานุปชฺชิตฺตํ ๑

[๑๔๑] เตน โส ปน สฺมเยน อายสฺมา กุมารภุตฺตปฺป คพฺภวํโส
อุตมฺพปฺปโน โหติ ๑ อถ โส อายสฺมโต กุมารภุตฺตปฺปสฺส เอตทโหติ
ภควตา ปณฺณตฺตํ น อุนฺนํธิตฺตํ ปุคฺคโต อุตมฺพทาเปกฺขา
อหณฺตํ คพฺภวํโส อุตมฺพปฺปโน อุตมฺพปฺปโน นุ โหณฺติ
น นุ โส อุตมฺพปฺปโนติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจตุ ๑
ยํ ภิกฺขเว มาตุ กุญฺธิตฺตํ ปจฺมํ จิตฺตํ อุตฺตปฺปนํ ปจฺมํ วิญฺญาณํ

๑ ส. อุตฺตธาวะธตฺตํ ๑

ปาทุญกั ตทูปาทาย ต้าวตัส ชาติ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว คพฺภวีสํ
อฺปตฺมปาเทตฺตุนฺติ ฯ

[๓๔๒] เตน โห ปน ตมฺเยน อฺปตฺมปนา ทิสฺสณฺติ กุญฺจิกามี
คณฺทิกามี กิตฺตาสิกามี สิสฺสิกามี อปฺมาริกามี ฯ ภควโต เขตมคฺคํ
อาโรเจตุํ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว อฺปตฺมปาเทตฺตุนฺเตน เทรส อุนฺตรรา-
ยิกเก ฐมฺเม ปุจฺฉิตฺตุํ ฯ เหวณฺจ ปน ภิกฺขเว ปุจฺฉิตฺตพฺโพ สณฺติ
เต เหวรฺรปา อาพาธา กุญฺจํ คณฺโห กิตฺตาสํ สิสฺสํ
อปฺมาโร มนุสฺสํ สิสฺสํ ปุริสํ สิสฺสํ ภูตฺสํ สิสฺสํ อนฺเนนฺติ นตฺติ
ราชภโฆ อุนฺนฺวโคตฺติ มาตานิ ตฺวํ หิ ปริปฺนฺนณํ วีสฺสํ สิสฺสํ ปริ-
ปฺนฺนณฺเต ปตฺตจฺจํ ภิณฺนาโมตฺติ โภณาโม เตะ อฺปชฺฌมาโยติ ฯ
เตน โห ปน ตมฺเยน ภิกฺขุ อุนฺนฺตฺติเจ อฺปตฺมปทาเปกฺขเ อุนฺตรรา-
ยิกเก ฐมฺเม ปุจฺฉนฺติ ฯ อฺปตฺมปทาเปกฺखा วิตฺถายนฺติ มงฺกุ
โหณฺติ น สกฺโกณฺติ วิตฺถชฺเชตฺตุํ ฯ ภควโต เขตมคฺคํ อาโรเจตุํ ฯ
อุนฺชานามิ ภิกฺขเว ปจฺมํ อุนฺธาสิตฺวา ปจฺฉา อุนฺตรายิกเก ฐมฺเม
ปุจฺฉิตฺตุนฺติ ฯ ตตฺถเกว สงฺฆมชฺฌเ อุนฺธาสนฺติ ฯ อฺปตฺมปทาเปกฺखा
ตเถว วิตฺถายนฺติ มงฺกุ โหณฺติ น สกฺโกณฺติ วิตฺถชฺเชตฺตุํ ฯ ภควโต
เขตมคฺคํ อาโรเจตุํ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว เขกฺกมคฺคํ อุนฺธาสิตฺวา
สงฺฆมชฺฌเ อุนฺตรายิกเก ฐมฺเม ปุจฺฉิตฺตุํ ฯ เหวณฺจ ปน ภิกฺขเว
อุนฺธาสิตฺตพฺโพ ฯ ปจฺมํ อฺปชฺฌณํ คาทาเปตฺตพฺโพ ฯ อฺปชฺฌณํ คาทา-

๓ โภ นามาคิ อมฺหากํ ฐจฺจิ ฯ

เปตฺวา ปตฺตจํวํ อัจฺจุตฺตพฺพํ อญฺเฏ ปตฺโต ฌยํ สงฺฆาฏิ
 ฌยํ อุตฺตราสฺสโก ฌยํ อนุตฺตวาสโก คจฺจน อมฺมุหิ โอภาเส
 ติฏฺฐาหิ ๑ พาลา อพฺยตฺตา อนุตฺตํ ทุรณฺธฺวํ อปฺสํ-
 ปทาเปกฺขา วิคฺคยาณฺติ มจฺญ โหณฺติ น สกฺโกณฺติ วิสฺสํสฺสํ ๑
 ภควโต เขตมคฺคํ อารโหสฺสํ ๑ น ภิกฺขเว พาลเณ อพฺยตฺเตน
 อนุตฺตํ ทุรณฺธํ โย อนุตฺตํ ฌยํ อปฺสํ ทุรณฺธํ ๑ อญฺาณามิ
 ภิกฺขเว พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเพณ อนุตฺตํ ทุรณฺธํ ๑ อตฺมมคฺคา
 อนุตฺตํ ทุรณฺธํ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหสฺสํ ๑ น ภิกฺขเว อตฺม-
 มคฺคา อนุตฺตํ ทุรณฺธํ โย อนุตฺตํ ฌยํ อปฺสํ ทุรณฺธํ ๑
 อญฺาณามิ ภิกฺขเว อตฺมมคฺคา อนุตฺตํ ทุรณฺธํ ๑ เภวญฺจ ปน ภิกฺขเว
 อตฺมมคฺคา ๑ อตฺตนา ๑ อตฺตนา อตฺมมคฺคา ๑ ปเรณ วา
 ปโร อตฺมมคฺคา ๑ กถญฺจ อตฺตนา ๑ อตฺตนา อตฺมมคฺคา ๑
 พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเพณ สงฺโฆ ฌาเปตฺตํ ทุรณฺธํ เม
 ภนฺเต สงฺโฆ อิตฺถนฺนาโม อิตฺถนฺนามตฺตํ อายตฺตํ อปฺสํปทา-
 เปกฺโข ๑ ยถิ สงฺฆตฺตํ ปตฺตกตฺตํ อหํ อิตฺถนฺนามิ อนุตฺตํ ฌยณฺติ ๑
 เภวํ อตฺตนา ๑ อตฺตนา อตฺมมคฺคา ๑ กถญฺจ ปเรณ ปโร อตฺมมคฺคา
 ๑ พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเพณ สงฺโฆ ฌาเปตฺตํ ทุรณฺธํ
 เม ภนฺเต สงฺโฆ อิตฺถนฺนาโม อิตฺถนฺนามตฺตํ อายตฺตํ อปฺสํปทา-
 เปกฺโข ๑ ยถิ สงฺฆตฺตํ ปตฺตกตฺตํ อิตฺถนฺนาโม อิตฺถนฺนามิ อนุตฺต-

๑ อปฺสํปทาเปกฺโขติ วา ปาโฬ ๑

มํ ฅนุเต สํโฆ ฅนุคมปํ อุปาทายาติ ฯ พุยตุเตน ฅกฺขุณา
 ปฏฺวิพเตน สํโฆ ฅาเปตพุโพ สฺสุณาคฺ เม ฅนุเต สํโฆ ฅยํ
 ฅิตฺตุนฺหาโม ฅิตฺตุนฺหามสฺส ฅายสฺมโต อุปถัมปทาเปกฺโข ฯ ยทิ
 สํฆสฺส ปตฺตกถถํ ฅหํ ฅิตฺตุนฺหามํ ฅนุตรายิกะ ฅมฺเม ปุจฺเจยฺยนฺติ ฯ
 สฺสุณฺตี ฅิตฺตุนฺหาม ฅยนุเต สํจฺจกาโต ฅฏฺถกาโต ยํ ฅาตํ ตํ
 ปุจฺจามิ สฺนุตํ ฅตฺถิตฺติ ฅตฺตพฺพํ ฅสฺนุตํ นตฺถิตฺติ ฅตฺตพฺพํ
 สฺนุติ เต ฅอวฺรุปา ฅาพาธา ฅญฺจํ ฅณฺโฑ ฅิตฺธาโส สฺโส
 ฅปมาโร มนุสฺโสติ ปุริโสติ ฅุชฺชโสติ ฅนโนตฺติ นตฺติ
 ฅาษภโฆ ฅนุญฺจาทิสฺส มาตาปิตฺุทฺธิ ปริปฺนุณฺณวีสฺสทิวสฺโสติ ปริ-
 ปฺนุณฺณเต ปตฺตจฺจวํ ฅินฺหาโมติ โทนาโม เต อุปชฺฅาโยติ ฯ
 พุยตุเตน ฅกฺขุณา ปฏฺวิพเตน สํโฆ ฅาเปตพุโพ สฺสุณาคฺ เม
 ฅนุเต สํโฆ ฅยํ ฅิตฺตุนฺหาโม ฅิตฺตุนฺหามสฺส ฅายสฺมโต อุป-
 ถัมปทาเปกฺโข ปริสฺสุทฺโฆ ฅนุตรายิกะ ฅมฺเมหิ ฯ ปริปฺนุณฺณสฺส
 ปตฺตจฺจวํ ฯ ฅิตฺตุนฺหาโม สํฆํ อุปถัมปทํ ยาจติ ฅิตฺตุนฺหาเมน
 อุปชฺฅาเยน ฯ ยทิ สํฆสฺส ปตฺตกถถํ สํโฆ ฅิตฺตุนฺหามํ อุปถัม-
 ปาเทยฺย ฅิตฺตุนฺหาเมน อุปชฺฅาเยน ฯ ฅธํ ฅตฺติ ฯ สฺสุณาคฺ
 เม ฅนุเต สํโฆ ฅยํ ฅิตฺตุนฺหาโม ฅิตฺตุนฺหามสฺส ฅายสฺมโต
 อุปถัมปทาเปกฺโข ปริสฺสุทฺโฆ ฅนุตรายิกะ ฅมฺเมหิ ฯ ปริปฺนุณฺณสฺส
 ปตฺตจฺจวํ ฯ ฅิตฺตุนฺหาโม สํฆํ อุปถัมปทํ ยาจติ ฅิตฺตุนฺหาเมน
 อุปชฺฅาเยน ฯ สํโฆ ฅิตฺตุนฺหามํ อุปถัมปาทะติ ฅิตฺตุนฺหาเมน

๑๔๔] มหาชนุชกั จตุตถาโร นิสฺสยยา จตุตถาโร อกรรมยานิ ๑๔๓

ทิวสภาคิ อัจฉริตพฺโพ สงฺกัตติ อัจฉริตพฺพหา จตฺตาริ นิสฺสยยา
อัจฉริตพฺพหา ปิณฺทียาโถปโภชนํ นิสฺสยยา ปพฺพชฺชา ตตฺถ
เต ยาวชฺฉิํ อุตฺตสาโห กรรมโย ๑ อติเรกตาโร สงฺฆภคฺคํ
อฺภุทฺเทสภคฺคํ นิมนฺตํ ตถากภคฺคํ ปฏฺฐิกํ อฺปฺโปตฺถิกํ ปาฏฺฐิติกํ ๑
ปัสสฺสภคฺคํ นิสฺสยยา ปพฺพชฺชา ตตฺถ เต ยาวชฺฉิํ อุตฺตสาโห
กรรมโย ๑ อติเรกตาโร โชนํ กปฺปาสิกํ โกเสยฺยํ กมฺพตํ
ธานํ ภงฺกํ ๑ รุกฺขมฺมุตฺเตนํ นิสฺสยยา ปพฺพชฺชา ตตฺถ เต
ยาวชฺฉิํ อุตฺตสาโห กรรมโย ๑ อติเรกตาโร วิหาโร อชฺชมฺมโยโค
ปาสาโท หมฺมิมิ คฺกุหา ๑ ปุตฺติมฺมุตฺเตนํ นิสฺสยยา ปพฺพชฺชา
ตตฺถ เต ยาวชฺฉิํ อุตฺตสาโห กรรมโย ๑ อติเรกตาโร สปฺปิ
นฺวณฺตี เตถํ มชฺ ฌาณิตฺตํ ๑

จตุตถาโร นิสฺสยยา นิฏฺฐิตา ๑

[๑๔๔] เทน โช ปน สมนฺเยน ภิกฺขุ อณฺเณตฺรํ ภิกฺขุ อฺปฺปสฺม-
ปาเทตฺวา เอกํ โอหยา ปฏฺฐมํ ๑ โส ปจฺจนา เอกโก ๑
อากฺขณฺโต อณฺตรามคฺเค ปฺราณทฺติยิกาย สฺมาคฺคฺคํ ๑ ตา เอมมา
กฺนิทานิ ปพฺพชฺชิตฺตํ ๑ อาม ปพฺพชฺชิตฺตํ ๑ ทฺถลโก โช
ปพฺพชฺชิตานํ เมถฺวโน รมฺโม เอหิ เมถฺวโน รมฺมํ ปฏฺฐิตฺวาติ ๑
โส ตตฺตสา เมถฺวโน รมฺมํ ปฏฺฐิตฺวา ปจฺจนา จิเรน อคฺมาตี ๑
ภิกฺขุ เอมมาหํสฺสํ กิธฺสํ คฺควํ อากฺขณฺโต เอวํ จิรํ อคฺคํ ๑ อถ โช
โส ภิกฺขุณฺโณ เอตมคฺคํ อาริเจตี ๑ ภิกฺขุ ภคฺวโค เอตมคฺคํ

อาโรเจตุ ๑ อถโฆ ภคฺวา เอตฺถมํ นิทาเน เอตฺถมํ ปกรณ
 มฺหํ กถํ กตุวา ภิกฺขุ อามนฺเตสํ อหฺมฺชาเนมิ ภิกฺขเว อุตฺตม-
 ปาเทตฺวา ทฺธิยํ ทาตุํ จตุตฺตาริ ๑ อกรณฺยานิ อัจฉริยํ อุตฺ-
 ตมฺปนฺเนน ภิกฺขุณา เมถุนํ มฺหํ น ปฏิเสวิตฺวา อนฺตมโธ
 ติรจฺจณคตฺยาปิ ๑ โย ภิกฺขุ เมถุนํ มฺหํ ปฏิเสวติ อุตฺตมโณ
 โหติ อตฺถกฺยปฺปตฺติโย ๑ เสยฺยถาปิ นาม ปุริโส ตํสํจฺฉินฺโน อภฺพฺโพ
 เตน ตํสํพฺพชฺเชน ชีวิตุํ เอวเมว ภิกฺขุ เมถุนํ มฺหํ ปฏิเสวิตฺวา
 อุตฺตมโณ โหติ อตฺถกฺยปฺปตฺติโย ๑ ตนฺเต ยาวชิวํ อกรณฺยํ ๑
 อุตฺตมฺปนฺเนน ภิกฺขุณา อทินฺนํ เถยฺยตฺถกํ น อาทาตพฺพํ อนฺตมโธ
 คินฺตตํ อุตฺตมโณ ๑ โย ภิกฺขุ ปาทํ วา ปาทารํ วา อติเรกปาทํ
 วา อทินฺนํ เถยฺยตฺถกํ อาทียติ อุตฺตมโณ โหติ อตฺถกฺยปฺปตฺติโย ๑
 เสยฺยถาปิ นาม ปณฺทฺตฺตฺวา อนฺตมโธ ปณฺทฺตฺวา อภฺพฺโพ หริตฺตฺวา
 เอวเมว ภิกฺขุ ปาทํ วา ปาทารํ วา อติเรกปาทํ วา อทินฺนํ
 เถยฺยตฺถกํ อาทียิตฺวา อุตฺตมโณ โหติ อตฺถกฺยปฺปตฺติโย ๑ ตนฺเต
 ยาวชิวํ อกรณฺยํ ๑ อุตฺตมฺปนฺเนน ภิกฺขุณา ตณฺณจฺจุ ปาโณ
 ชีวิตา น โวโรเปตพฺพํ อนฺตมโธ กุณฺถกํปิตฺติกํ อุตฺตมโณ ๑ โย
 ภิกฺขุ ตณฺณจฺจุ มนฺตฺตฺวา ชีวิตา โวโรเปติ อนฺตมโธ คพฺพปาทนํ
 อุตฺตมโณ โหติ อตฺถกฺยปฺปตฺติโย ๑ เสยฺยถาปิ นาม
 ปุณฺณตฺตา เทวธา ภินฺนา อปฺปฏฺฐนฺทิกา โหติ เอวเมว ภิกฺขุ
 ตณฺณจฺจุ มนฺตฺตฺวา ชีวิตา โวโรเปตฺวา อุตฺตมโณ โหติ

๓๔๕] มหาชนกั อาปคฺติยา อทตฺตเน อุกฺกิตฺตกาทิจฺจ ๓๔๕

อตฺถกฺยปฺคฺติโย ๑ ตฺนฺเต ยาวชฺฉิ ๑ อกรณียํ ๑ อฺปตฺมฺปนฺเนน ภิက္ขฺนา
อฺคฺคฺตฺริมนุสฺสํมโม น อตฺถปฺตํพฺโพ อนฺตมโธ สฺสณฺณาคาเร อภิรมา-
มิตฺติ ๑ โย ภิက္ขฺ ปาปฺปิจฺฉน อิจฺฉนฺนปคฺโต อตฺตํ อฏฺฏํ อฺคฺคฺตฺริมนุสฺส-
มฺมํ อตฺถปตฺติ ฌานํ วา วิโมกฺขํ วา สฺมาธิํ วา สฺมาปคฺติํ วา
มคฺคํ วา ผลํ วา อตฺตมโณ โหติ อตฺถกฺยปฺคฺติโย ๑ เสงฺยถาปํ
นาม ตาโต มคฺคกจฺฉินฺโน อภพฺโพ ปฺน วิรพฺพิยา เหวเมว
ภิက္ขฺ ปาปฺปิจฺฉน อิจฺฉนฺนปคฺโต อตฺตํ อฏฺฏํ อฺคฺคฺตฺริมนุสฺสํมมํ
อตฺถปฺตํวา อตฺตมโณ โหติ อตฺถกฺยปฺคฺติโย ๑ ตฺนฺเต ยาวชฺฉิ
อกรณียนฺติ ๑

จตุตฺตาริ อกรณียานิ นิฏฺฐิตานิ ๑

[๓๔๕] เทน โข ปน สฺมเยน อณฺเณตโร ภิက္ขฺ อาปคฺติยา
อทตฺตเน อุกฺกิตฺตโก วิพฺภวํ ๑ โธ ปฺน ปจฺจาคฺคฺนฺตฺวา ภิက္ขฺ
อฺปตฺมฺปทํ ยาจิ ๑ ภคฺวโต เอตมคฺคํ อาโรเจถฺ ๑ อธิ ปน
ภิက္ขฺเว ภิက္ขฺ อาปคฺติยา อทตฺตเน อุกฺกิตฺตโก วิพฺภวณฺติ ๑ โธ
ปฺน ปจฺจาคฺคฺนฺตฺวา ภิက္ขฺ อฺปตฺมฺปทํ ยาจติ ๑ โธ เหวมตฺตํ จจฺฉนฺโย
ปตฺตํตฺตํตฺตํ ตํ อาปคฺติณฺติ ๑ สจฺจํ ปตฺตํตฺตํตฺตํตฺตํ ปพฺพาเชตฺตํพฺโพ
สจฺจํ น ปตฺตํตฺตํตฺตํตฺตํ น ปพฺพาเชตฺตํพฺโพ ๑ ปพฺพาเชตฺตํวา
จตฺตํพฺโพ ปตฺตํตฺตํตฺตํ ตํ อาปคฺติณฺติ ๑ สจฺจํ ปตฺตํตฺตํตฺตํตฺตํ
อฺปตฺมฺปาเทตฺตํพฺโพ สจฺจํ น ปตฺตํตฺตํตฺตํตฺตํ น อฺปตฺมฺปาเทตฺตํพฺโพ ๑
อฺปตฺมฺปาเทตฺตํวา จตฺตํพฺโพ ปตฺตํตฺตํตฺตํ ตํ อาปคฺติณฺติ ๑ สจฺจํ

คัม ปาบีกัง ทิฏฺฐินุติ ๑ ตจฺหาหิ ปณฺนิตฺตชฺชิตฺตํมิตฺติ ปพฺพาเซตฺตพฺโพ
 ตจฺหาหิ น ปณฺนิตฺตชฺชิตฺตํมิตฺติ น ปพฺพาเซตฺตพฺโพ ๑ ปพฺพาเซตฺตวา
 วคฺคตฺตพฺโพ ปณฺนิตฺตชฺชิตฺตํมิตฺติ คัม ปาบีกัง ทิฏฺฐินุติ ๑ ตจฺหาหิ ปณฺนิตฺ-
 ตชฺชิตฺตํมิตฺติ อุตฺตมฺปาเทตฺตพฺโพ ตจฺหาหิ น ปณฺนิตฺตชฺชิตฺตํมิตฺติ
 น อุตฺตมฺปาเทตฺตพฺโพ ๑ อุตฺตมฺปาเทตฺตวา วคฺคตฺตพฺโพ ปณฺนิตฺตชฺ-
 ชิตฺตํมิตฺติ คัม ปาบีกัง ทิฏฺฐินุติ ๑ ตจฺหาหิ ปณฺนิตฺตชฺชิตฺตํมิตฺติ โธธา-
 เรตฺตพฺโพ ตจฺหาหิ น ปณฺนิตฺตชฺชิตฺตํมิตฺติ น โธธारेตฺตพฺโพ ๑
 โธธारेตฺตวา วคฺคตฺตพฺโพ ปณฺนิตฺตชฺชิตฺตํมิตฺติ คัม ปาบีกัง ทิฏฺฐินุติ ๑
 ตจฺเจ ปณฺนิตฺตชฺชิตฺติ อิจฺเจตํ กุสฺสํ โน เจ ปณฺนิตฺตชฺชิตฺติ
 ตพฺพมานาย ตํมคฺคิยา ปุณฺ อุกุชฺชิตฺตพฺโพ อตฺตพฺพมานาย ตํมคฺคิยา
 อนาปตฺติ ตมฺโปกเค สํวาเสติ ๑

มหาชนุทโก ปจฺจโม ๑

[๓๔๖] วินยมฺหิ มหคฺคเกตุํ เปตฺตถานํ ตฺฐาวเห
 นิคฺคหณณญํ^๒ ปาบีจฺเจ ตชฺชํ ปคฺคเกตุํ ๑
 ตจฺจนาหารणे เจว ตพฺพณฺณชฺชินโคจร
 อนณฺณวีสเย เขเม ตฺตปณฺณคฺเค อตฺตสเย
 ชนุทเก วินยเย เจว ปรีวาเร ๑ มาติเก
 ยถาตฺตการี กุสฺสโล ปณฺนิชฺชิตฺติ โยนิโส ๑
 โย ควํ น วิชานาติ น โส รกฺขติ โคคณํ

๑ ตี. ปณฺนิตฺตชฺเชติ ๑ ๒ นิคฺคหณณญํ นิคฺคหณณญํ วิมตฺติวินยํ ๑

สมุพฺ อมฺโพ ๑	อามณฺโฑ	ปาริปปุณฺณ ๑	อาหริ
ผาติยนฺตํ	อชฺชชณฺตํ	วิชฺฌายนฺตํ ๑	กตฺถป
นิมฺมชฺชนฺติ	มฺหิ เมโฆ	คยา	ถฺยจี ๑
อุปติตฺถโส	โกติโต ๑	อภินฺนฺวตา ๑	ปพฺพชฺช ^๑
ทฺฐนฺนิวตฺตา	ปณามนา	กิสฺโส	ธฺวโ ๑
อนาจารํ	อาจรติ	อฺทวํ	มานโว
วสฺสํ	พาเลหิ	ปฏฺกนฺโต	ทสฺ
น	วตฺตนฺติ	ปณามนํ	พาทา
โย	โส	อณฺโณ ๑	นคฺโค ๑
มคฺเชสฺ	ปณฺจ	อาพาธา	ภโฆ
มาคโ	๑	อนฺนฺวตฺติ	การา
ถกฺขณา	อิตฺถาโส ๑	ภณฺชโก	อุปติ
สทฺธํ	กฺกํ	กณฺฏโก ๑	อาหฺนฺทฺริกเมว ๑
วตฺตกฺกมฺ	ทวโร	ติฏฺฐา	วิหฺรณฺติ ๑
สพฺพํ	มฺหิ	อุปชฺฌาเย	อปฺตาพนกณฺฏโก ๑
ปณฺชโก	เกยฺย	ปฏฺกนฺโต	อหิ ๑
อวหนฺตภิกฺขุ	นฺนฺนฺนฺน	เกทา	รฺหิเรน ๑
อนฺนฺนฺน	นฺนฺนฺน	นฺนฺน	คณฺน

๑ ยฺ. รา. ปพฺพชฺช^๑ ๑ ๒ ยฺ. รา. เอโก โจโร ๑ อณฺโณ ๑
 ๓. เอโก ราชา อณฺโณ ๑

อุโปสถกชนุชกั

[๑๔๗] เตน ไช ปน สมนเณ พุทฺโธ ภควา ราชคเห วิหริติ
คิรฺธกุญฺเญ ปพฺพเต ฯ เตน ไช ปน สมนเณ อญฺญตฺติคฺคิยา
ปรีพฺพาชกา จาคฺคฺทฺธเต ปณฺณรเต อฏฺฐมียา ฯ ปกฺขตฺธตฺตํ สํนฺนิ-
ปตฺติคฺคา ฆมฺมํ ภาสํนฺนํ ฯ เต มนฺตฺธตฺตา อฺปตฺตํมฺนํ ฆมฺมตฺตํวณาย ฯ
เต สมนฺนํ อญฺญตฺติคฺคิเยสฺส ปรีพฺพาชเกสฺส เปมํ สมนฺนํ ปตฺถา-
สมนฺนํ อญฺญตฺติคฺคิยา ปรีพฺพาชกา ปกฺขํ ฯ อตฺถไว วนฺนํ ฆมฺมตฺตํ
เตนียตฺตํ พิมฺพิตฺตํ รโหคตฺตํ ปฏฺฐิตฺตํเตนียตฺตํ เหวํ เจตฺตํ
ปรีวิตฺตํ อุกฺกปาทิ เอตฺรหิ ไช อญฺญตฺติคฺคิยา ปรีพฺพาชกา
จาคฺคฺทฺธเต ปณฺณรเต อฏฺฐมียา ฯ ปกฺขตฺธตฺตํ สํนฺนิปตฺติคฺคา ฆมฺมํ
ภาสํนฺนํ เต มนฺตฺธตฺตา อฺปตฺตํมฺนํ ฆมฺมตฺตํวณาย เต สมนฺนํ
อญฺญตฺติคฺคิเยสฺส ปรีพฺพาชเกสฺส เปมํ สมนฺนํ ปตฺถา-
สมนฺนํ อญฺญตฺติคฺคิยา ปรีพฺพาชกา ปกฺขํ ยนฺนํ อญฺญาเป จาคฺคฺทฺธเต
ปณฺณรเต อฏฺฐมียา ฯ ปกฺขตฺธตฺตํ สํนฺนิปตฺติคฺคา ฯ อตฺถไว ราชฯ
ฆมฺมตฺตํ เตนียํ พิมฺพิตฺตํ เชน ภควา เตนฺนํมฺนํ อฺปตฺตํ-
มฺนํ ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนํ นิสฺสํ ฯ เอกมฺนํ นิสฺสํ
ไช ราชฯ ฆมฺมตฺตํ เตนียํ พิมฺพิตฺตํ ภควนฺตํ เอตฺทวโฆ อธิ-
มยฺหํ ภนฺเต รโหคตฺตํ ปฏฺฐิตฺตํเตนียตฺตํ เหวํ เจตฺตํ ปรีวิตฺตํ
อุกฺกปาทิ เอตฺรหิ ไช อญฺญตฺติคฺคิยา ปรีพฺพาชกา จาคฺคฺทฺธเต
ปณฺณรเต อฏฺฐมียา ฯ ปกฺขตฺธตฺตํ สํนฺนิปตฺติคฺคา ฆมฺมํ ภาสํนฺนํ เต

๑๔๘] อุโปสถกมุขมุกต์ ฌมมุตตวณํ ปาติโมกฺขทุทเทโส ๒๐๓

ชัณฺณคานํ วิปฺวาเจนฺตคานํ ๑ อถโฆ เต ภิกฺขุ ภควโต เขตมคฺคํ
อาโรเจตุ ๑ อถโฆ ภควา เขตมฺมํ นิทานเ เขตมฺมํ ปกรเณ
ฌมฺมํ กถํ กถฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตติ อนุชานามิ ภิกฺขเว จาคฺชฺหตุเส
ปณฺณรเส อฏฺฐมียา ๑ ปกฺขตฺตํ สันนิปตฺติว ฌมฺมํ ภาสิตฺตมฺมํ ๑

[๑๔๘] อถโฆ ภควโต รโหคตตฺตํ ปฏฺฐิตตฺตํ เหวํ เจตโส
ปรีวิตกฺโก อุตฺตปาที ยนฺนุนาหํ ยานิ มยา ภิกฺขุณฺมํ ปณฺณคฺคตานิ
สํกฺขาปทานิ คานิ เณํ ปาติโมกฺขทุทเทโส อนุชานเยยฺยํ โส เณํ
ภวิสฺสตี อุโปสถกมุขมฺมํ ๑ อถโฆ ภควา สํยณฺนุสํมยํ ปฏฺฐิตตฺตนา
วฏฺฐิโต เขตมฺมํ นิทานเ เขตมฺมํ ปกรเณ ฌมฺมํ กถํ กถฺวา
ภิกฺขุ อามนฺเตติ อึช มยฺหํ ภิกฺขเว รโหคตตฺตํ ปฏฺฐิตตฺตํ
เอวํ เจตโส ปรีวิตกฺโก อุตฺตปาที ยนฺนุนาหํ ยานิ มยา ภิกฺขุณฺมํ
ปณฺณคฺคตานิ สํกฺขาปทานิ คานิ เณํ ปาติโมกฺขทุทเทโส อนุชานเยยฺยํ
โส เณํ ภวิสฺสตี อุโปสถกมุขมฺมํ อนุชานามิ ภิกฺขเว ปาติโมกฺขํ
อฺภุทิสฺสํ ๑ เอวเมว ปน ภิกฺขเว อฺภุทิสฺสํ ๑ พุชฺชเตน ภิกฺขุณา
ปฏฺฐิพเพณ สํโฆ ฉาเปตฺตพฺโพ สฺสณาคฺค เม ภนฺเต สํโฆ ยทิ

๑ อโธ ปวํ สํหตโปตฺตกํ สเปตฺวา สพฺพโปตฺตเกตุ อชฺชโปตฺโก
ปณฺณรโสตี ปาติ ปณฺณวายติ ๑ สํ ปน ยตฺตมา อึช ทิวโส
น คาว อนุญฺจวาโต โหติ คตา หิ วฏฺฐติ เตน โฆ ปน
สํเยน ภิกฺขุ ภควตา ปาติโมกฺขทุทเทโส อนุญฺจวาโตติ เทวสํกํ
ปาติโมกฺขํ อฺภุทิสฺสํ ตีติอาทํ สเจ อึช ทิวสํ อนุชานเยยฺย เต

วิภังคิธัมมิ อุกคตานิกริธัมมิ ปกาเสธัมมิ ฯ ตณฺหิ ปาติโมกฺขํ
 อจฺจุจติ ฯ สฬฺหเพ ๖ สมนฺตาคิ ยาวตिका ศสฺสํ ปริธาย เถรา ๙ นว
 ๙ มชฺฌิมา ๙ เอเต อจฺจุจณฺหิ สฬฺหเพ ๖ สมนฺตาคิ ฯ สํวฏฺฏํ
 สฺสโนมาติ อฏฺฐจิกคฺวา มนสิคคฺวา สฬฺหํ เจตสํ สมนฺนาหาราม ฯ
 มนสิคโรมาติ เอกกฺคจิกคฺวา อวิกฺขิตฺตจิกคฺวา อวิสาหฺวจิกคฺวา นิสํ-
 เมม ฯ ยสฺสํ สียา อปคฺคิตฺติ เถรสฺสํ ๖ นวสฺสํ ๖ มชฺฌิมสฺสํ
 ๖ ปณฺณจณฺห์ ๖ อปคฺคิกฺกษณฺธานํ อณฺณตฺรา อปคฺคิ สคฺคตณฺห์
 ๖ อปคฺคิกฺกษณฺธานํ อณฺณตฺรา อปคฺคิ ฯ โส อวิกเรยฺยาติ
 โส เทเสยฺย โส วิวเรยฺย โส อุกคตานิกรเยยฺย โส ปกาเสยฺย
 สจฺจมชฺชเณ ๖ คณฺมมชฺชเณ ๖ เอกปฺกฺกฺเส ๖ ฯ อสฺสณฺตี นาม
 อปคฺคิ อณฺชณฺนาปฺนโน^๑ ๖ โหติ อปชฺชิตฺวา ๖ อฏฺฐจิจิโต^๒ ฯ
 คฺคณฺห์ภิกฺขิตฺตพฺพนฺติ อธิวาเสตพฺพํ น พฺยาหริตพฺพํ^๓ ฯ ปริสฺสทฺฐาติ
 เวทิสฺสํมิตฺติ ชานิสฺสํมิตฺติ ชาเรธัมมิ ฯ ยถา ๒ ปน ปจฺเจกปฺปฏฺฐสฺสํ
 เวยฺยาการณํ โหคฺคิตฺติ ยถา เอเกน เอโก ปฏฺฐโจ พฺยาการเยยฺย
 เอวเมวํ ศสฺสํ ปริธาย ชานิตพฺพํ มํ ปจฺจุณฺคิตฺติ ฯ เอวรูปา

๑ ย. รา. อณฺชณฺนาปฺนนา ฯ ๒ อฏฺฐจิจิตา ฯ คพฺพพณฺณนํ
 ปน อณฺชณฺนาปฺนโน ๖ โหติ อปชฺชิตฺวา ๖ อฏฺฐจิจิตติ เอกุ
 ยํ อปคฺคิ ภิกฺขุ น อณฺชณฺนาปฺนโน ๖ โหติ อปชฺชิตฺวา ๖
 อฏฺฐจิจิโต อยํ อสฺสณฺตี นาม อปคฺคิตฺติ เอวมคฺคโก เวทิตพฺพโพิ
 อคฺคิตฺติ ฯ ๓ ย. น อฺยาหาตพฺพํ ฯ

นาม ปริสา ภิกขุปริสา อรุจติ ฯ ยาวตติยํ อนุตฺตํวาทํ โหติคิ
 สกึปํ อนุตฺตํวาทํ โหติ ทุคฺคิยมฺปํ อนุตฺตํวาทํ โหติ คคฺคิยมฺปํ
 อนุตฺตํวาทํ โหติ ฯ สรรมาโนติ ชานมาโน สณฺณชานมาโน ฯ สํหํ นาม
 อาปคฺคิ อชฺฌาปนโน^๑ วา โหติ อาปชฺชิตฺวา วา อวฺยฺยจฺจิโต^๒ ฯ
 อาวิกเรยฺยาติ น เทเสยฺย น วิวเรยฺย น อุตฺตํวาทํเรยฺย น
 ปกาเสยฺย สํจฺจมชฺเช วา คณมชฺเช วา เอกปคฺคเต วา ฯ
 สมนฺปชานมฺมํวาทสฺส โหติคิ สมนฺปชานมฺมํวาทํ ทํ โหติ ฯ ทุคฺคกฺขํ
 โหติ ฯ อนุตฺตํวาทํโก รมฺโม อุตฺโต ภคฺควตฺตํวาทํ กิสฺส อนุตฺตํวาทํโก ฯ
 ปจฺจํสํส ฌานสฺส อธิคฺคมา ย อนุตฺตํวาทํโก ทุคฺคิยสฺส ฌานสฺส
 อธิคฺคมา ย อนุตฺตํวาทํโก คคฺคิยสฺส ฌานสฺส อธิคฺคมา ย อนุตฺตํวาทํโก
 จคฺคกฺคสฺส ฌานสฺส อธิคฺคมา ย อนุตฺตํวาทํโก ฌานานํ วิโมกฺขนานํ
 สํมาธิํ สํมาปคฺคินํ เนกขมฺมานํ นิสฺสํสรวณานํ ปวิเวกานํ กุสฺสณานํ
 ขมฺมานํ อธิคฺคมา ย อนุตฺตํวาทํโก ฯ คสฺมาติ ตํการณา ฯ สรรมา-
 เนนาติ ชานมาเนน สณฺณชานมาเนน ฯ วิสฺสุทฺธาเปกฺกเขนาติ อวฺยฺยจฺจิ-
 ตาเมน วิสฺสุทฺตนิคฺคตาเมน ฯ สํหํ นาม อาปคฺคิ อชฺฌาปนโน
 วา โหติ อาปชฺชิตฺวา วา อวฺยฺยจฺจิโต ฯ อาวิกาตพฺพาติ อาวิกา-
 ตพฺพา สํจฺจมชฺเช วา คณมชฺเช วา เอกปคฺคเต วา ฯ อาวิกา-
 ทิสฺส ฌาสฺส โหติคิ กิสฺส ฌาสฺส โหติ ฯ ปจฺจํสํส ฌานสฺส อธิคฺคมา ย
 ฌาสฺส โหติ ทุคฺคิยสฺส ฌานสฺส อธิคฺคมา ย ฌาสฺส โหติ คคฺคิยสฺส

๑ ย. วา. อชฺฌาปนนา. ๒ อวฺยฺยจฺจิตา ฯ

ดาวตา นุ โห สามคฺคี โหติ ยาวตา เอกวาโส อุกาหุ
 สพุพา ปฐวีติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหโส ๑ อหฺมานามิ
 ภิกฺขเว เอกดาวตา สามคฺคี ยาวตา เอกวาโสติ ๑

[๑๕๓] เตน โห ปน สมนฺเณ อายสฺมา มหาภมฺปิโน ราชคเ
 วิหริติ มหฺมกฺกชฺชิตฺถํ มิคทาเย ๑ อถโห อายสฺมโต มหาภมฺปิโนสฺส
 รโหคตสฺส ปฏิสตฺถนสฺส เขวํ เจตโส ปวิวิตฺตโก อุกปาทิ คจฺ
 เณยฺย วาหํ อูโปสถํ น วา คจฺเณยฺย คจฺเณยฺย วา สจฺจกมฺมํ น
 วา คจฺเณยฺย อถววาหํ วิสฺสุทฺโธ ปรมาย วิสฺสุทฺธิยาติ ๑ อถโห
 ภควา อายสฺมโต มหาภมฺปิโนสฺส เจตสา เจโตปวิวิตฺตกมณฺเณย
 เณยฺยถาปํ นาม พทฺวา ปุริโส สมนฺนิชฺชิตํ วา พาหํ ปสาเรยฺย
 ปสาเวติ วา พาหํ สมนฺนิชฺชเยยฺย เขวเมว คิञฺชณฺณเก ปพฺพเต
 อหฺมครหิโต มหฺมกฺกชฺชิตฺถํ มิคทาเย อายสฺมโต มหาภมฺปิโนสฺส ปมฺมุ
 ปาตุรโหติ ๑ นิสฺสีติ ภควา ปณฺณตฺตเต ชาตเน ๑ อายสฺมาปํ
 โห มหาภมฺปิโน ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนตํ นิสฺสีติ ๑ เอกมฺนตํ
 นิสฺสินํ โห อายสฺมมฺนตํ มหาภมฺปิโน ภควา เอกทโวจ นนุ
 เต ภมฺปิโน รโหคตสฺส ปฏิสตฺถนสฺส เขวํ เจตโส ปวิวิตฺตโก
 อุกปาทิ คจฺเณยฺย วาหํ อูโปสถํ น วา คจฺเณยฺย คจฺเณยฺย วา
 สจฺจกมฺมํ น วา คจฺเณยฺย อถววาหํ วิสฺสุทฺโธ ปรมาย วิสฺสุทฺธิยาติ ๑
 เขวํ ภนฺเต ๑ ตุมฺเห เจ พฺราหฺมณา อูโปสถํ น สกฺกวิสฺสท

๑ ตี. ปฐวีติ ๑

๑๕๔] อุโปสถกฤษณกัม มหาภปปีนวดกฤษณ์มาตมมิตี สัมมานิมิตฺ ๒๐๘

น ครุกรวิสุตฺถ น มาเนตฺถน น ปุเชตฺถน อถ โก จรหิ
อุโปตฺถํ สกฺกรวิสุตฺติ ครุกรวิสุตฺติ มาเนตฺติ ปุเชตฺติ กฺจ
ตวํ พุราหุมน อุโปตฺถํ มา โน อคมาตี กฺจเฉว สงฺฆกมฺมํ
มา โน อคมาตีติ ฯ เอวํ ภนฺเตติ โห อายสฺมา มหาภปปีโน
ภควโต ปจฺจุสฺสโสสี ฯ อถโห ภควา อายสฺมมฺหํ มหาภปปีนํ
ธมฺมึยา กถาย สํหตฺสเสตฺวา สฺมาทเปตฺวา สฺมุตฺเตเชตฺวา สฺมปทํ-
เสตฺวา เสยฺยถาปํ นาม พทฺวา ปุริสํ สํมิมฺญชิตํ วา พาทํ
ปสาเรยฺย ปสาวิตํ วา พาทํ สํมิมฺญเชยฺย เอวเมว มหฺตทกฺขุณฺณิ
มิตฺทาเย อายสฺมโต มหาภปปีนสฺส ปมฺุเช อมฺตรหิโต กิञฺชณฺกุญฺเ
ปพฺพเต ปาตุรโหสี ฯ

[๑๕๔] อถโห ภิกฺขุณฺเ เขตฺทโหสี ภควตา ปณฺณตฺตํ เขตฺตาวตฺตา
สํมคฺคี ยาวตฺตา เอกาวาโสติ ฯ กิตฺตาวตฺตา นฺุ โห เอกาวาโส
โหตีติ ฯ ภควโต เขตฺมคฺคํ อารโหเจตฺติ ฯ อมฺุชานามิ ภิกฺขเว สํมํ
สํมมฺนนิคฺคํ ฯ เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว สํมมฺนนิคฺคพฺพา ฯ ปจฺมํ
นิมิตฺตา กิตฺเตตฺตพฺพา ปพฺพตฺตนิมิตฺตํ ปาสาณนิมิตฺตํ วณนิมิตฺตํ
รูกฺขนิมิตฺตํ มคฺคนิมิตฺตํ วมฺมิกนิมิตฺตํ นทนิมิตฺตํ อุตฺถกนิมิตฺตํ นิมิตฺเต
กิตฺเตตฺตวา พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเพน สงฺโฆ ฌาเปตฺตพฺุโพ สฺุณฺนาตุ
เม ภนฺเต สงฺโฆ ยาวตฺตา สมนฺุตา นิมิตฺตา กิตฺติตา ยถิ
สงฺฆสฺส ปตฺตกถฺถํ สงฺโฆ เอเตหิ นิมิตฺเตหิ สํมํ สมนฺุนฺนเยยฺย
สฺมานสฺวาลํ เอกุโปตฺถํ ฯ เอสํ ฌตฺติ ฯ สฺุณฺนาตุ เม ภนฺเต

สงฺโฆ ยาวคา สมนฺตา นิมิตฺตา กิตฺติตา สงฺโฆ เอเตหิ
 นิมิตฺเตหิ ตีฬํ สมนฺนฺนํ ตํมานํวํสํ เอกุโปสํ ๑ ยตฺถายตฺมโต
 วมฺติ เอเตหิ นิมิตฺเตหิ ตีฬาย สมนฺนํ ตํมานํวํสํ เอกุโปสํ
 ใสํ คุณฺหสฺสํ ยตฺถ นกฺขมฺติ ใสํ ภาสฺสํ ๑ สมนฺตา ตีฬาย
 สงฺเขนํ เอเตหิ นิมิตฺเตหิ ตํมานํวํสํ เอกุโปสํ ๑ วมฺติ สงฺเขสฺสํ
 คตฺตมา คุณฺหํ ๑ เอวเมตํ ธารยามีติ ๑

[๑๕๕] เตน โห ปน สมนฺนํ นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ภควตา
 ตีฬายสมนฺนํ อนฺนุญฺจาทาติ อคฺคิมหฺตฺติโย ตีฬาย สมนฺนํ นนฺนํ จตุโยช-
 นิกามี ปญฺจโยชนิกามี ฉโยชนิกามี ๑ ภิกฺขุ อฺโปสํ อากฺขณฺดา
 อุกฺกิสฺสํมาเนปปี ปาติโมกฺเข อากฺขณฺติ อุกฺกิสฺสํจํคฺเคปปี อากฺขณฺติ
 อนฺตรามี ปวิธณฺติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อาริเจตฺตํ ๑ น ภิกฺขเว
 อคฺคิมหฺตํ ตีฬาย สมนฺนํ นนฺนํ พุทฺธา จตุโยชนิกา วา ปญฺจโยชนิกา วา
 ฉโยชนิกา วา โย สมนฺนํ นนฺนํ อปคฺติ ทฺถกฺกสฺสํ ๑ อนฺชานามิ
 ภิกฺขเว ติโยชนปรมํ ตีฬํ สมนฺนํ นนฺนํ ๑

[๑๕๖] เตน โห ปน สมนฺนํ นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ นทฺปารสํ^๓
 สมนฺนํ นนฺนํ ๑ อฺโปสํ อากฺขณฺดา ภิกฺขุมี วุญฺหนฺติ ปคฺคาปปี
 ๑ สพฺพคฺคํ สมนฺนํ ตีฬํ ทิสฺสํ ๑ ๒ สมนฺตา สงฺเขนํ ตีฬาย
 ปาโจ ยุตฺตคฺคโร ภเวยฺย ปทโต กคฺคํ นิจฺจํ จปิตฺตคฺคา อฺปส-
 มฺนโน สงฺเขนํ อิตฺถนฺนาโมติ ๑ สมนฺโต สงฺเขนํ อิตฺถนฺนาโม
 วิหารโร อฺโปสํ ทารนฺติ ๑ นทฺตํ ๑ ๓ ย. ตี. นทฺปารํ ตีฬํ ๑

๑๕๗] อุโปสถกฐนุรทํ นทีปารสํมา อุโปสถถาการสํมุตติ ๒๑๑

อุยฺหฺนฺติ จีวรานิปี อุยฺหฺนฺติ ๑ ภควโต เอตมฺคฺตํ อารโหเสํ ๑
น ภิกฺขเว นทีปารสํมา สํมฺมฺนฺนิตฺตพฺพา โย สํมฺมฺนฺนฺเยยฺย อปฺปคฺติ
ทฺถกฺกฺขุสฺส ๑ อหฺมฺसानามิ ภิกฺขเว ยตฺถสฺส ชฺวณาวา วา ชฺวเสตฺถ
วา เอวํรูปํ นทีปารสํมํ สํมฺมฺนฺนิตฺตฺตํ ๑

[๑๕๗] เทน โห ปน สมฺเยน ภิกฺขุ อหฺมฺสฺริเวณียํ ปาติโมกฺขํ
อฺทฺทฺทิสฺสํติ อสงฺเกเตน ๑ อากฺคฺนฺตฺตกา ภิกฺขุ น ชานนฺติ กตฺถ
วํ อชฺช อุโปสถโก กรียสฺสํคํติ ๑ ภควโต เอตมฺคฺตํ อารโหเสํ ๑
น ภิกฺขเว อหฺมฺสฺริเวณียํ ปาติโมกฺขํ อฺทฺทฺทิสฺสํพฺพํ อสงฺเกเตน โย
อฺทฺทฺทิสฺสํเยยฺย อปฺปคฺติ ทฺถกฺกฺขุสฺส ๑ อหฺมฺसानามิ ภิกฺขเว อุโปสถถาการํ
สํมฺมฺนฺนิตฺตวา อุโปสถํ กาคํ ยํ สงฺโฆ อากฺกฺขติ วิหารํ วา
อชฺชมฺโยคํ วา ปาสํทํ วา หมฺมิมํ วา คฺคํ วา ๑ เอวํญ ปน
ภิกฺขเว สํมฺมฺนฺนิตฺตพฺพํ ๑ พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเพน สงฺโฆ
ณฺาเปตฺทโฬ สฺสณฺาคฺคํ เม ภาเยเต สงฺโฆ ยถิ สงฺฆสฺสํ ปคฺคตฺถสฺสํ
สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ วิหารํ อุโปสถถาการํ สํมฺมฺนฺนฺเยยฺย ๑ เอสงฺา
ณฺคฺติ ๑ สฺสณฺาคฺคํ เม ภาเยเต สงฺโฆ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ วิหารํ
อุโปสถถาการํ สํมฺมฺนฺนิตฺ ๑ ยสฺสํสํยสฺมโต วมฺติ อิตฺถนฺนามสฺสํ
วิหารสฺสํ อุโปสถถาการสฺสํ สํมฺมฺติ โส คฺคฺนฺหสฺสํ ยสฺสํ นกฺขมฺติ
โส ภาเยยฺย ๑ สํมฺมโต สงฺเขน อิตฺถนฺนามโ วิหาโร อุโปสถ-
การํ ๑ วมฺติ สงฺฆสฺสํ คสฺสํมา คฺคฺนฺหํ ๑ เอวเมตํ ชารยํมิตฺ ๑

๑ อยํ สทฺโท อติเรโก วิย ชายติ ๑

[๑๕๘] เตน โห ปน สมนเยน อญฺญตรสฺมึ อวาทเต เทว
 อุโปสถถาการานิ สมนฺทานิ โหหนติ ฯ ภิกฺขุ อุกฺกยตถ สมนฺธิปตฺตติ
 อิทฺธ อุโปสถโถ กรียสฺสตีติ อิทฺธ อุโปสถโถ กรียสฺสตีติ ฯ ภกฺวโต
 เขตตมตฺถํ อารโหเสสฺสุ ฯ น ภิกฺขเว เอกสฺมึ อวาทเต เทว อุโป-
 สฺถถาการานิ สมนฺทนิทพฺพานิ โย สมนฺทมนฺเยย อปคฺคิตี ทุกฺกฏสฺส ฯ
 อหฺมฺชานามิ ภิกฺขเว เอกํ สมนฺทนิทฺวา เอกตถ อุโปสถํ กาคํ ฯ
 เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว สมนฺทนิทพฺพํ ฯ พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺธิพฺเพน
 สงฺโฆ ณาเปตพฺโพ สฺสณาคฺ เม ภนฺเต สงฺโฆ ยถิ สงฺฆสฺส
 ปตฺตกถถํ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ อุโปสถถาการํ สมนฺทมนฺเยย ฯ เอสา
 วยาตติ ฯ สฺสณาคฺ เม ภนฺเต สงฺโฆ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ อุโปส-
 ถถาการํ สมนฺทนิทฺวา ยสฺสํยสฺมโต ฆมฺมิติ อิตฺถนฺนามสฺส อุโปสถถา-
 ราชสฺส สมนฺทฆาโต โส คฺคณฺทสฺส ยสฺสํ นกฺฆมฺมิติ โส ภาเสยฺย ฯ
 สมนฺทํ สงฺฆเณ อิตฺถนฺนามํ อุโปสถถาการํ ฯ ฆมฺมิติ สงฺฆสฺส คตฺตมา
 คฺคณฺที ฯ เอวเมตํ ธารยามีติ ฯ

[๑๕๙] เตน โห ปน สมนเยน อญฺญตรสฺมึ อวาทเต อติชฺชทฺถกํ
 อุโปสถถาการํ สมนฺทํ โหติ ฯ ตทหฺอุโปสถเถ มหฺวาภิกฺขุสงฺโฆ สมนฺธิปตฺติโต
 โหติ ฯ ภิกฺขุ อสฺสํมคฺทาย ภูมียา นิสฺสินฺหา ปาติโมกฺขํ อสฺสํโสสุ ฯ
 อถโห เกสํ ภิกฺขุณฺโณ เขตทโหสิ ภกฺวตา ปณฺณตฺตํ อุโปสถถาการํ
 สมนฺทนิทฺวา อุโปสถโถ กาคพฺโพติ มยญฺจนฺทอ สสํมคฺทาย ภูมียา
 นิสฺสินฺหา ปาติโมกฺขํ อสฺสํสฺมฺหา กโต หุ โห อมฺหากํ อุโปสถโถ

อภโต นุ ไชติ ๑ ภคฺวโต เอตมฺหํ อารโหเส ๑ สมนฺมตฺยา
 วา ภิกฺขเว ภูมียา นิสฺสํโน อสมนฺมตฺยา วา ยโต ปาติโมกฺขํ
 สฺสณฺหาติ กโต วสฺสํ อุโปสถโก เตนฺหิ ภิกฺขเว สํโฆ ยาว-
 มหนฺตํ อุโปสถมฺหํ^๑ อากงฺขติ ตาวมหนฺตํ อุโปสถมฺหํ สมนฺนํ ๑
 เหวณฺจ ปน ภิกฺขเว สมนฺนํนิตฺพุ ๑ ปจฺมํ นิมิตฺตา กิตฺเตตฺตพฺพา
 นิมิตฺเต กิตฺเตตฺตา พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺวิพฺเพน สํโฆ จาเปตฺตพฺโพ
 สฺสณฺหาตุ เม ภาณฺเต สํโฆ ยาวตา สมนฺตา นิมิตฺตา กิตฺติตา
 ยถิ สํฆสฺสํ ปคฺคกถํ สํโฆ เอเตหิ นิมิตฺเตหิ อุโปสถมฺหํ
 สมนฺนํเนยฺย ๑ เอสา จคฺคิ ๑ สฺสณฺหาตุ เม ภาณฺเต สํโฆ ยาวตา
 สมนฺตา นิมิตฺตา กิตฺติตา สํโฆ เอเตหิ นิมิตฺเตหิ อุโปสถมฺหํ
 สมนฺนํนิตฺ ๑ ยสฺสํยสฺมโต ฆมฺติ เอเตหิ นิมิตฺเตหิ อุโปสถมฺหํ
 สมนฺนํนิตฺ ๑ สฺสณฺหาตุ เม ภาณฺเต สํโฆ ยาวตา สมนฺตา นิมิตฺตา
 กิตฺติตา สํโฆ เอเตหิ นิมิตฺเตหิ อุโปสถมฺหํ ๑ ฆมฺติ สํฆสฺสํ
 คตฺตมา จคฺคิ ๑ เอวเมตํ จารยํมิตฺ ๑

[๑๖๐] เตน ไช ปน สมนฺเยน จณฺเฏตฺรสฺมํ อวฺจาเส ตทฺหุโปสถเ
 นวกา ภิกฺขุ ปจฺมตฺรํ สมนฺนํนิตฺตฺวา น ตาว เถวรา อากงฺขนฺตํ
 ปกฺกมิตฺ ๑ อุโปสถโก วิกาโต อโหสิ ๑ ภคฺวโต เอตมฺหํ
 อารโหเส ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว ตทฺหุโปสถเ เถเวหิ ภิกฺขุ
 ปจฺมตฺรํ สมนฺนํนิตฺตฺวา ๑

[๑๖๓] เตน โข ปน สมนเยน ราชคเห สัมพุทฺธา ชาวาสา
 สมานัสมา โหณฺติ ฯ ตตฺถ ภิกฺขุ จิตฺตมฺหิ อมฺหากํ ชาวาเส
 อูโปสถโก กรียตุ อมฺหากํ ชาวาเส อูโปสถโก กรียตุติ ฯ ภควโต
 เขตมคฺคํ อารโหเส ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว สัมพุทฺธา ชาวาสา
 สมานัสมา โหณฺติ ตตฺถ ภิกฺขุ จิตฺตมฺหิ อมฺหากํ ชาวาเส
 อูโปสถโก กรียตุ อมฺหากํ ชาวาเส อูโปสถโก กรียตุติ เตหิ
 ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ สัพเพเหว เอกสฺมํ สมนฺนปิตฺตวา อูโปสถโก กาคพุโ
 ยตฺถ วา ปน เถโร ภิกฺขุ จิตฺตมฺหิ ตตฺถ สมนฺนปิตฺตวา อูโปสถโก
 กาคพุโ น เถวว วคฺเคน สงฺเขน อูโปสถโก กาคพุโ โย
 กรียย ชาปคฺติ ทฺถกฺกสฺสํสาติ ฯ

[๑๖๔] เตน โข ปน สมนเยน ชายสฺมา มหากสฺสโป อนุรทฺตจินฺทา
 ราชคฺห์ อูโปสถํ อากฺขณฺโต อนุตรามคฺเค นทํ ทรนฺโต มนํ
 อูโฬห อโหสิ จีวรานิสงฺส ขณฺธานิ ฯ ภิกฺขุ ชายสฺมมฺหํ มหา-
 กสฺสโป เขตทวโจจํ กิสงฺส เต ชาวโส จีวรานิ ขณฺธานิติ ฯ
 อิทาหํ ชาวโส อนุรทฺตจินฺทา ราชคฺห์ อูโปสถํ อากฺขณฺโต อนุตรา-
 มคฺเค นทํ ทรนฺโต มนฺมहि อูโฬห เตน เม จีวรานิ ขณฺธานิติ ฯ
 ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเส ๑ ยา สํ ภิกฺขเว สงฺเขน สฺมา
 สัมมุตฺตา สมานัสวาสา เอกุโปสถา สงฺโฆ คํ สมนํ คิจฺจวเรน
 อวิปฺปวาสํ สัมมุนฺนคฺ ๑ เขวณฺจ ปน ภิกฺขเว สัมมุนฺนคฺพุทฺธา ฯ

๑ มนํ อมฺหํคิ ปทจฺเจโต ฯ

๑๖๒] อุโปสถกฺขณฺหํ มหาทตฺตปคฺคเรวตฺตํ อวิปฺปวาทสํมุติ ๒๓๕

พฺยคฺคเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเพน สงฺโฆ ฌาเปตพฺพโ ๑ สฺสณาคฺค เม
ภนฺเต สงฺโฆ ยถา ตถา สงฺฆेเน ตีมา สํมุตา สํมานตฺวาธา
เอฏฺโฏปตฺธา ยถิ สงฺฆตฺตํ ปคฺคตกตฺตํ สงฺโฆ ตํ ตีมํ ติจฺจเวรณ
อวิปฺปวาทํ สํมุมนฺนุญฺย ๑ เอธา ฌคฺคิ ๑ สฺสณาคฺค เม ภนฺเต
สงฺโฆ ยถา ตถา สงฺฆेเน ตีมา สํมุตา สํมานตฺวาธา เอฏฺโฏปตฺธา
สงฺโฆ ตํ ตีมํ ติจฺจเวรณ อวิปฺปวาทํ สํมุมนฺนุติ ๑ ยตฺตํยตฺตํโต
วมติ เอตตฺตํ ตีมา ย ติจฺจเวรณ อวิปฺปวาทตฺตํ^๑ สํมุติ โถ
คฺคณฺหตฺตํ ยตฺตํ นกฺขมติ โถ ภาเสยฺย ๑ สํมุตา ตถา ตีมา
สงฺฆेเน ติจฺจเวรณ อวิปฺปวาโต^๒ วมติ สงฺฆตฺตํ ตตฺมา คฺคณฺหิ ๑
เอวเมตํ ธารยามีติ ๑ เตน โข ปน สมนฺเยน ภิกฺขุ ภกฺวตา
ติจฺจเวรณ อวิปฺปวาทสํมุติ อนฺนุญฺญาตาคิ อนฺนตรมเร จีวรานิ^๓
นิกฺขิปนฺติ ๑ ตานิ จีวรานิ นตฺตํนฺตํปิ ทฺยหนฺตํปิ อุนฺนทฺเรหิ^๔ ขชฺชนฺติ ๑
ภิกฺขุ ทฺจฺจโจธา โหนฺติ อุนฺนจฺจวรา ๑ ภิกฺขุ เอวมาหํสํ กิธฺตํ
คฺคเมห อากุโธ ทฺจฺจโจธา อุนฺนจฺจวราติ ๑ อิท มยํ อากุโธ ภกฺวตา
ติจฺจเวรณ อวิปฺปวาทสํมุติ อนฺนุญฺญาตาคิ อนฺนตรมเร จีวรานิ นิกฺขิ-

๑ ตพฺพคฺคต ติจฺจเวรณ อวิปฺปวาทายาติ ทิธฺตํติ ๑ ๒ ตพฺพคฺคต
ติจฺจเวรณ อวิปฺปวาทาติ ทิธฺตํติ ๑ วิกตฺติกมฺมเมตํ น วิเสตํ ตตฺมา
ติจฺจเวรณ อวิปฺปวาทตฺตํติ ๑ ติจฺจเวรณ อวิปฺปวาโตติ ๑ ยตฺตํคฺค
สํมุโต สงฺฆेเน อิตฺตณฺนาโม วิหาโร อุโปสถกาคารนฺติ เหตุค
นิตฺตํตํ ๑ ๓ ติจฺจวานํติ^๕ ปาโฬ ๑

ปิณฑา คานิ จีวรานิ นฏจันปิ ททณานิ ปุณทุเรหิ ขายิตานิ
 เทน มยํ ทุจโจตา อฐจีวรานิ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหณํ ๑
 ยา ตํ ภิกฺขเว สํวเสน ตีมา สํมุตตา สํมานถ์วถา เอกุโปสธา
 สํวโฆ คํ-ตีมํ ติจีวเรน อวิปฺปวาทํ สํมุนฺหตุ จเปตฺวา ความญ
 ความปจฺจการญ ๑ เอวญ ปน ภิกฺขเว สํมุนฺหิตพฺพา ๑ พุยตุเทน
 ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเพน สํวโฆ ณาเปตพฺโพ สฺสนาตุ เม ภนฺเต สํวโฆ
 ยา ตํ สํวเสน ตีมา สํมุตตา สํมานถ์วถา เอกุโปสธา ยทิ
 สํวสฺสํ ปคฺคกถํ สํวโฆ คํ-ตีมํ ติจีวเรน อวิปฺปวาทํ สํมุนฺหะย
 จเปตฺวา ความญ ความปจฺจการญ ๑ เอถา ฃคฺคิ ๑ สฺสนาตุ เม
 ภนฺเต สํวโฆ ยา ตํ สํวเสน ตีมา สํมุตตา สํมานถ์วถา
 เอกุโปสธา สํวโฆ คํ-ตีมํ ติจีวเรน อวิปฺปวาทํ สํมุนฺหิต
 จเปตฺวา ความญ ความปจฺจการญ ๑ ยสฺสํยสฺมโต ฃมฺติ เอติสฺสํ
 ตีมา ย ติจีวเรน อวิปฺปวาทสฺสํ สํมฺติ จเปตฺวา ความญ ความ-
 ปจฺจการญ โส คุณฺหสฺสํ ยสฺสํ นกฺขมฺติ โส ภาเสยฺย ๑
 สํมุตตา ตํ ตีมา สํวเสน ติจีวเรน อวิปฺปวาทํ จเปตฺวา
 ความญ ความปจฺจการญ ๑ ฃมฺติ สํวสฺสํ คสฺมา คุณฺหิ ๑
 เอวเมตํ ฃารยามีติ ๑

[๑๖๓] ตีมํ ภิกฺขเว สํมุนฺหะยเตน ปจฺมํ สํมานถ์วถา ตีมา^๒
 ๑ สํมุตตา ตํ สํวเสน ตีมา ติจีวเรน อวิปฺปวาโส ๑ ๒ สํมาน-
 ถ์วถาตีมาตี ปาโ ๑ ปจฺมํ ตีมา สํมุนฺหิตพฺพา ๑

๑๖๓] อุโปสถกฺขนุหฺรํ คิจฺฉเวณ อวิปฺปวาสํ สํมุกฺขมาโต ๒๓๗

สํมุนฺนิตฺตพฺพา ปจฺจนา คิจฺฉเวณ อวิปฺปวาโส สํมุนฺนิตฺตพฺโพ ๑
สํมิ ภิกฺขเว สํมุนฺนเตน ปจฺฉํ คิจฺฉเวณ อวิปฺปวาโส สํมุนฺนตฺตพฺโพ
ปจฺจนา สํมานสํวาทา สํมา^๑ สํมุนฺนตฺตพฺพา ๑ เขวญฺจ ปน ภิกฺขเว
คิจฺฉเวณ อวิปฺปวาโส สํมุนฺนตฺตพฺโพ ๑ พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเพณ
สงฺโฆ ฌาเปตฺตพฺโพ สฺสณาคฺค เม ภาณเต สงฺโฆ โย โส สงฺฆेณ
คิจฺฉเวณ อวิปฺปวาโส สํมุนฺโต ยถิ สงฺฆสฺส ปคฺคกถฺถํ สงฺโฆ
คํ คิจฺฉเวณ อวิปฺปวาโส สํมุนฺเนยฺย ๑ เขถา ฌตฺติ ๑ สฺสณาคฺค
เม ภาณเต สงฺโฆ โย โส สงฺฆेณ คิจฺฉเวณ อวิปฺปวาโส
สํมุนฺโต สงฺโฆ คํ คิจฺฉเวณ อวิปฺปวาโส สํมุนฺติ^๒ ๑ ยสฺสสา-
ยสฺมโต ชมฺติ เขตฺตสฺส คิจฺฉเวณ อวิปฺปวาโส สํมุกฺขมาโต โส
คฺคณฺหสฺส ยสฺส นกฺขมฺติ โส ภาเลยฺย ๑ สํมุนฺโต โส
สงฺฆेณ คิจฺฉเวณ อวิปฺปวาโส ๑ ชมฺติ สงฺฆสฺส คตฺตมา คฺคณฺหํ ๑
เขวเมคํ ชารยามีติ ๑ เขวญฺจ ปน ภิกฺขเว สํมานสํวาทา สํมา
สํมุนฺนตฺตพฺพา ๑ พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเพณ สงฺโฆ ฌาเปตฺตพฺโพ
สฺสณาคฺค เม ภาณเต สงฺโฆ ยา ตา สงฺฆेณ สํมา สํมุนฺตา
สํมานสํวาทา เขกฺกโปสฺสา ยถิ สงฺฆสฺส ปคฺคกถฺถํ สงฺโฆ คํ
สํมิ สํมุนฺเนยฺย ๑ เขถา ฌตฺติ ๑ สฺสณาคฺค เม ภาณเต สงฺโฆ
ยา ตา สงฺฆेณ สํมา สํมุนฺตา สํมานสํวาทา เขกฺกโปสฺสา สงฺโฆ

๑ ปจฺจนา สํมา สํมุนฺนตฺตพฺพา ? ๑ ๒ ส. สํมุนฺติ ๑ ๓ บ. รา.
ไปคฺคเกตุ น ทิสฺสคายํ ปาโง ๑

คัม สัม สมนุหติ ฯ ยตฺถายตฺมโต ขมติ เอตฺถํ ตัมมาย สมาน-
 สฺวาถาย เอกุโปสฺสถาย สมนุคฺชาโต โส คุณฺหสฺส ยตฺถ นกฺขมติ
 โส ภาเสยฺย ฯ สมนุหตา ตา ตัมมา สจฺเจน สมานสฺวาถา เอกุ-
 โปสฺสเถ ฯ ขมติ สจฺเจนสฺส คตฺถมา คุณฺหิ ฯ เอวเมตํ ชารยามีติ ฯ

[๑๖๔] อตฺถมุตฺตาย ภิกฺขเว ตัมมาย อฏฺฐปิฏกํ ยํ คามํ วา
 นิคมํ วา อุนิสฺสํสา ย จิหฺรติ ยถา คตฺถ คามสฺส วา คามตัมมา

๑ สพุทฺโปกุณฺโณ อธิตฺตาเยว ยํ กมฺมวาจา อากตา ฯ ตา ปน
 อุนา วา อติเรกา วา ขายติ ฯ คตฺถ หิ สมานสฺวาถา
 เอกุโปสฺสเถ ปททวํ สเจ ตัมมาติ ปทสฺส จิเสสนํ สจฺโฆ
 คัม สัม สมนุหเนยฺยติ ฯ สจฺโฆ คัม สัม สมนุหคฺคิ ฯ วจเนสุ อุนิ
 สียา ยทิ ปน สมนุคฺคาติ ปเท จิกกิตฺถมํ ยตฺถายตฺมโต ...
 สมนุคฺชาโตติ ฯ สมนุหตา ตา ... เอกุโปสฺสเถ ฯ วจเนสุ อติเรกํ
 สียา ฯ วิจาเรตฺวา คเหตุพฺพํ ฯ อมฺหากมฺปนายํ ขนฺติ สฺสณาคฺ
 เม ภนฺเต สจฺโฆ ยถา ตา สจฺเจน ตัมมา สมนุคฺคา สมานสฺวาถา
 เอกุโปสฺสเถ ฯ ยทิ สจฺเจนสฺส ปคฺคกถํ สจฺโฆ คัม สัม สมนุหเนยฺย ฯ
 เอธา ฅคฺคิ ฯ สฺสณาคฺ เม ภนฺเต สจฺโฆ ยถา ตา สจฺเจน
 ตัมมา สมนุคฺคา สมานสฺวาถา เอกุโปสฺสเถ สจฺโฆ คัม สัม สมนุหติ ฯ
 ยตฺถายตฺมโต ขมติ เอตฺถํ ตัมมาย สมนุคฺชาโต โส คุณฺหสฺส
 ยตฺถ นกฺขมติ โส ภาเสยฺย ฯ สมนุหตา ตา สจฺเจน ตัมมา ฯ
 ขมติ สจฺเจนสฺส คตฺถมา คุณฺหิ ฯ เอวเมตํ ชารยามีติ ฯ

๑๖๖] อุโปสถกฐนุชกั สัมมาย สัมมาสมณินโท สัมมตริกา ๒๓๘

นิคมุตต วา นิคมุตตมา อัย ตตถ สมานถวสา เอกุโปสถา ฯ
อคามเก เจ ภิกขเว อรณเณ สมนตา สตุตพภนุตรา อัย ตตถ
สมานถวสา เอกุโปสถา ฯ สพุพา ภิกขเว นทึ อตฺตมา สพุโพ
สมุทฺโท อตฺตโม สพุโพ ชาตตฺตโร อตฺตโม ฯ นทียา วา ภิกขเว
สมุทฺเท วา ชาตตฺตเร วา ยํ มชฺฌิมุตฺตํ ปุริสุตฺตํ สมนุตตา
อุทกุกุเขปา อัย ตตถ สมานถวสา เอกุโปสถาคิ ฯ

[๑๖๕] เทน โห ปน สมนเณ นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ สัมมาย สัม
สมณินทฺหติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเจตุ ฯ เยสํ ภิกฺขเว
สฺมา ปจฺมํ สมนฺตา เตสํ คํ กมฺมํ ฐมฺมิกํ อกุปฺปํ จานารหํ
เยสํ ภิกฺขเว สฺมา ปจฺฉา สมนฺตา เตสํ คํ กมฺมํ อฐมฺมิกํ
กุปฺปํ อฏฺฐจानารหํ น ภิกฺขเว สัมมาย สฺมา สมณินทิตพฺพา โย
สมณินทฺเขยฺย อปคฺคิ ทุฏฺถฏฺฐสาติ ฯ เทน โห ปน สมนเณ
นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ สัมมาย สัมมํ อชฺโฌตฺถนฺติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ
อารโหเจตุ ฯ เยสํ ภิกฺขเว สฺมา ปจฺมํ สมนฺตา เตสํ คํ กมฺมํ
ฐมฺมิกํ อกุปฺปํ จานารหํ เยสํ ภิกฺขเว ปจฺฉา สฺมา สมนฺตา
เตสํ คํ กมฺมํ อฐมฺมิกํ กุปฺปํ อฏฺฐจानารหํ น ภิกฺขเว สัมมาย
สฺมา อชฺโฌตฺถนฺตพฺพา โย อชฺโฌตฺถนฺตเรยฺย อปคฺคิ ทุฏฺถฏฺฐ
อนฺชานามิ ภิกฺขเว สัมมํ สมนฺนฺนฺนฺเตน สัมมตฺตริกํ จเปตฺวา สัมม
สมณินทฺนฺติ ฯ

[๑๖๖] อถ โห ภิกฺขุณฺเณ เอตทโหติ กติ นุ โห อุโปสถกติ ฯ

ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเสํ ๑ เทวเม ภิกฺขเว อูปสฺสตา จาตุทฺ-
 ทสฺสโก ๑ ปณฺณวสฺสโก ๑ อิมे โข ภิกฺขเว เทว อูปสฺสตาติ ๑
 อถ โข ภิกฺขุณฺํ เขตทโหสฺสํ กติ นุ โข อูปสฺสถกมฺมานํติ ๑
 ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเสํ ๑ จตุตทริมาณิ ภิกฺขเว อูปสฺสถกมฺมานิ
 อธมฺเมเน วคฺคํ อูปสฺสถกมฺมํ อธมฺเมเน สฺมคฺคํ อูปสฺสถกมฺมํ
 ธมฺเมเน วคฺคํ อูปสฺสถกมฺมํ ธมฺเมเน สฺมคฺคํ อูปสฺสถกมฺมํ ๑
 ตตฺร ภิกฺขเว ยทิทํ อธมฺเมเน วคฺคํ อูปสฺสถกมฺมํ น ภิกฺขเว
 เขวรูเป อูปสฺสถกมฺมํ กาทพฺพํ น ๑ มया เขวรูเป อูปสฺสถกมฺมํ
 อนฺนุญฺญาตํ ๑ ตตฺร ภิกฺขเว ยทิทํ อธมฺเมเน สฺมคฺคํ อูปสฺสถกมฺมํ
 น ภิกฺขเว เขวรูเป อูปสฺสถกมฺมํ กาทพฺพํ น ๑ มया เขวรูเป
 อูปสฺสถกมฺมํ อนฺนุญฺญาตํ ๑ ตตฺร ภิกฺขเว ยทิทํ ธมฺเมเน วคฺคํ
 อูปสฺสถกมฺมํ น ภิกฺขเว เขวรูเป อูปสฺสถกมฺมํ กาทพฺพํ น ๑
 มया เขวรูเป อูปสฺสถกมฺมํ อนฺนุญฺญาตํ ๑ ตตฺร ภิกฺขเว ยทิทํ
 ธมฺเมเน สฺมคฺคํ อูปสฺสถกมฺมํ เขวรูเป ภิกฺขเว อูปสฺสถกมฺมํ
 กาทพฺพํ เขวรูเป มया อูปสฺสถกมฺมํ อนฺนุญฺญาตํ ๑ ตสฺมาติห
 ภิกฺขเว เขวรูเป อูปสฺสถกมฺมํ กริสฺสํ ยทิทํ ธมฺเมเน สฺมคฺคณฺติ
 เขวณฺติ โว ภิกฺขเว สิกฺขิตพฺพณฺติ ๑

[๑๖๗] อถ โข ภิกฺขุณฺํ เขตทโหสฺสํ กติ นุ โข ปาติโมกฺขทฺ-
 เทสาติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเสํ ๑ ปณฺณวสฺสโก ภิกฺขเว
 ปาติโมกฺขทฺเทสา นิทานํ อุตฺตมํ อวเสสํ สฺสฺเตน สฺวาเวตพฺพํ

๑ บุ. รา. สวรรคัม ๖ ส. สังขกัม ๖ สังกรณนุติ อฏฐวิมุตตสังขณนุติ
ตพฺพพณฺณา ๖ สังกรณนุติ วรจรรณํ เคนาห อฏฐวิมุตต-
สังขณนุติ ตถฺวีกา ๙ วิมตฺตินิกทนี ๙ ๖

ภิกขุ อตฺถิปี อนุตฺตฺราเย สงฺฆิตฺเตน ปาติโมกฺขํ อุกฺกัสมฺหิตํ ๑
 ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเสถ ๑ น ภิกฺขเว อตฺถิ อนุตฺตฺราเย
 สงฺฆิตฺเตน ปาติโมกฺขํ อุกฺกัสมฺหิตํ โย อุกฺกัสมฺหิตํ อปฺปคฺติ
 ทุกกฺกฺกํ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว ตฺถิ อนุตฺตฺราเย สงฺฆิตฺเตน
 ปาติโมกฺขํ อุกฺกัสมฺหิตํ ๑ ตฺถิเม อนุตฺตฺราเย ราชอนุตฺตฺราเย โจรอนุ
 ตฺตฺราเย อคฺคอนุตฺตฺราเย อุกฺกอนุตฺตฺราเย มนุสฺสอนุตฺตฺราเย อมฺนุสฺสอนุตฺตฺราเย
 วาณอนุตฺตฺราเย สิริสฺสอนุตฺตฺราเย ฐวีตฺตอนุตฺตฺราเย พุทฺธอนุตฺตฺราเย ๑
 อนุชานามิ ภิกฺขเว เหววเปสฺส อนุตฺตฺราเยสงฺฆิตฺเตน ปาติโมกฺขํ
 อุกฺกัสมฺหิตํ อตฺถิ อนุตฺตฺราเย วิคฺคฺคาเรนาติ ๑

[๑๖๘] เตน โข ปน สฺมเยน นพฺพคฺคิยา ภิกขุ สงฺฆมฺมชฺเช
 อนชฺเชนฺทฺธา รมฺมํ ภาสฺสํ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเสถ ๑ น
 ภิกฺขเว สงฺฆมฺมชฺเช อนชฺเชนฺทฺธา รมฺมํ ภาสฺสํ โย
 ภาสฺสํ อปฺปคฺติ ทุกกฺกํ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว เหวว
 ภิกฺขุณา สํมํ วา รมฺมํ ภาสฺสํ ปวํ วา อชฺเชนฺทฺธา ๑

[๑๖๙] เตน โข ปน สฺมเยน นพฺพคฺคิยา ภิกขุ สงฺฆมฺมชฺเช
 อตฺตมฺมตา วินยํ ปุจฺฉนฺทํ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเสถ ๑ น
 ภิกฺขเว สงฺฆมฺมชฺเช อตฺตมฺมเตน วินยํ ปุจฺฉนฺทํ โย ปุจฺฉนฺทํ
 อปฺปคฺติ ทุกกฺกํ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว สงฺฆมฺมชฺเช อตฺตมฺมเตน
 วินยํ ปุจฺฉนฺทํ ๑ เหวว ปน ภิกฺขเว อตฺตมฺมชฺเชน ๑ อคฺคนา
 ๑ อคฺคานํ อตฺตมฺมชฺเชน ปเรน วา ปโร อตฺตมฺมชฺเชน ๑

๑. อหิ อิตถุนาเมเน วินยํ ปุฏโง วิธัสซุเขยฺยุนฺติ ฯ ๒. เหวํ อคฺคตนา
 ๑. อคฺคตนาํ สํมุนฺนิตพฺพํ ฯ ๓. กถญฺจ ปเรเน ปโร สํมุนฺนิตพฺพโ ๑
 พยตฺเตเน ภาิกุชฺฐา ปฏฺิพเพเน สํโฆ ฌาเปตพฺพโ สํณาคฺค เม
 ภาเน สํโฆ ยถิ สํฆสฺสํ ปคฺคกถํ อิตถุนาโม อิตถุนาเมเน
 วินยํ ปุฏโง วิธัสซุเขยฺยาคฺคิ ฯ ๔. เหวํ ปเรเน ปโร สํมุนฺนิตพฺพโคคิ ฯ
 ๕. เตน โช ปน สมนฺเณ เปสฺสา ภาิกุชฺฐ สํฆมชฺฌเน สํมุตตา วินยํ
 วิธัสซุเขยฺยคฺคิ ฯ ๖. นพฺพคฺคิยา ภาิกุชฺฐ สภาณคฺคิ อชฺฌาคํ สภาณคฺคิ อปฺปจฺจุยํ
 ๗. เชน คชฺชคฺคิ ฯ ๘. ภคฺวโต เชนคคฺคิ อโรเจสฺสํ ฯ ๙. อนฺชานาณิ
 ๑๐. ภาิกุชฺชเว สํฆมชฺฌเน สมนฺเตนปํ ปริสํ โยโธเกคฺควา ปุคฺคํ คฺคตฺติคฺวา
 วินยํ วิธัสซุเขยฺยคฺคิ ฯ

[๑๗๐] เตน ไช ปน สัมเยน นพฺพศุคฺคิยา ภิกฺขุ อโนภาสํกตํ
 ภิกฺขุ อปคฺคิยา โฉเทหฺนติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเสถ ๑
 น ภิกฺขเว อโนภาสํกโต ภิกฺขุ อปคฺคิยา โฉเทหฺนติ โย
 โฉเทหฺนติ อปคฺคิยา ทุกฺกตฺถสฺส ๑ อหฺมฺสฺส นามิ ภิกฺขเว โยภาสํ
 การวเปตฺวา อปคฺคิยา โฉเทหฺนติ กโรตฺถ อายสฺมา โยภาสํ
 อหฺนํ วจฺจุตฺถาโมติ ฯ เตน ไช ปน สัมเยน เปตฺตา ภิกฺขุ
 นพฺพศุคฺคิเย ภิกฺขุ โยภาสํ การวเปตฺวา อปคฺคิยา โฉเทหฺนติ ฯ
 นพฺพศุคฺคิยา ภิกฺขุ ตณฺหิ อหฺมาตํ ตณฺหิ อปฺปจฺจํ วาเรน ตชฺเชนฺติ ฯ
 ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเสถ ๑ อหฺมฺสฺส นามิ ภิกฺขเว กตฺถิ โยภาสํ
 ปุคฺคํ ตฺถยิตฺวา อปคฺคิยา โฉเทหฺนติ ฯ เตน ไช ปน สัมเยน

๓๗๒] อุโปสถกฺขนุจกั โยกาถการาปนั อธมฺมกมฺมกฺรณาทิ ๒๒๕

ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ปฺรမฺหากํ เปสฺสา ภิกฺขุ โยกาถั การาเปนุตฺติ
ปฏิกจฺเจว สุตฺธานํ ภิกฺขุณํ อนาปคฺคิกานํ อวคฺคณฺตี อการณ
โยกาถั การาเปนุติ ។ ภควโต เขตมคฺคํ ชาโรเจสุํ ។ น ภิกฺขเว
สุตฺธานํ ภิกฺขุณํ อนาปคฺคิกานํ อวคฺคณฺตี อการณ โยกาถั
การาเปตพฺโพ โย การาเปยฺย อาปคฺคิ ทฺถกฺขณฺตํ ។ อุนฺชานามิ
ภิกฺขเว ปุคฺคณฺตํ คฺคณฺตฺวา โยกาถั การาเปคฺคณฺติ ។

[๓๗๓] เตน โห ปน สฺมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ สงฺฆมฺมชฺเฌ
อธมฺมกมฺมํ กโรนฺติ ។ ภควโต เขตมคฺคํ ชาโรเจสุํ ។ น
ภิกฺขเว สงฺฆมฺมชฺเฌ อธมฺมกมฺมํ กาคพฺพํ โย กรียฺย อาปคฺคิ
ทฺถกฺขณฺตํ ។ กโรนฺติเยว อธมฺมกมฺมํ ។ ภควโต เขตมคฺคํ
ชาโรเจสุํ ។ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว อธมฺมกมฺเม กยิรมาเน ปฏิกโก-
ธิตฺตฺวา ។ เตน โห ปน สฺมเยน เปสฺสา ภิกฺขุ ฉพฺพคฺคิเยหิ
ภิกฺขุหิ อธมฺมกมฺเม กยิรมาเน ปฏิกโกธิตฺตฺวา ។ ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ
ธณฺติ อาฆาตํ ธณฺติ อปฺปจฺจยํ วเรน ตชฺเชนฺติ ។ ภควโต
เขตมคฺคํ ชาโรเจสุํ ។ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว ทิฏฺฐิจฺฉิ อาวิกาณฺติ ។
เตสฺสเยว สฺนฺติเก ทิฏฺฐิจฺฉิ อาวิกโรนฺติ ។ ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ธณฺติ
อาฆาตํ ธณฺติ อปฺปจฺจยํ วเรน ตชฺเชนฺติ ។ ภควโต เขตมคฺคํ
ชาโรเจสุํ ។ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว จตฺถิ ปณฺจหิ ปฏิกโกธิตฺตํ ทฺวํหิ
ตฺถิ ทิฏฺฐิจฺฉิ อาวิกาณฺติ เณน อธิฏฺฐาณํ น เม คํ ชมตฺติ ។

[๓๗๔] เตน โห ปน สฺมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ สงฺฆมฺมชฺเฌ

ปาติโมกข์ อุกุทิสมา น ตัญญิจุ น ตาเวณฺติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ
 อารโหณํ ๑ น ภิกฺขเว ปาติโมกฺขทุทฺธเทสฺสเนน ตัญญิจุ น ตาเว-
 ตพฺพํ โย น ตาเวยฺย อปคฺติ ทุกฺกฏธฺมํ ๑ เตน โห
 ปน สฺมเยน อายสฺมา อุกายิ สงฺฆธฺมํ ปาติโมกฺขทุทฺธเทสฺสโก โหติ
 กากธฺมํ ๑ อถ โห อายสฺมโต อุกายิธฺมํ เขตทโหสิ ภควตา
 ปณฺณคฺคํ ปาติโมกฺขทุทฺธเทสฺสเนน ตาเวตพฺพนฺติ อหณฺจมนฺติ กากธ-
 มํ กถํ น โห มยา ปฏฺฐิปรชฺชิตพฺพนฺติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ
 อารโหณํ ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว ปาติโมกฺขทุทฺธเทสฺสเนน วายมิกํ
 กถํ ตาเวยฺยนฺติ วายมนฺตธฺมํ อนาปคฺคํ ๑

[๑๗๓] เตน โห ปน สฺมเยน เทวทฺตโค สคฺคหฺมฺชา ย ปริธาย
 ปาติโมกฺข์ อุกุทิสฺสํ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหณํ ๑ น ภิกฺขเว
 สคฺคหฺมฺชา ย ปริธาย ปาติโมกฺข์ อุกุทิสฺสํ โย อุกุทิสฺสํ
 อปคฺติ ทุกฺกฏธฺมํ ๑

[๑๗๔] เตน โห ปน สฺมเยน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขู สงฺฆมฺชฺเช
 อหณฺจมนฺติ ปาติโมกฺข์ อุกุทิสฺสํ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหณํ ๑
 น ภิกฺขเว สงฺฆมฺชฺเช อหณฺจมนฺติ ปาติโมกฺข์ อุกุทิสฺสํ โย
 อุกุทิสฺสํ อปคฺติ ทุกฺกฏธฺมํ ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว เถวริณํ
 ปาติโมกฺขนฺติ ๑

๑ ตี. เถวเรยฺย ๑ เถวริณฺติ เถวริณํ เถวรายคฺคํ ภิกฺขุณฺติ
 อคฺคโค ๑ เถวเรยฺยนฺติ ปาโวจิ ตพฺพณฺณนา ๑

๑๗๖] อุโปสถกฺขนุหํ เถราธิกํ พุยฺยคฺคาธิกํ ปาติโมက္ขํ ๒๒๗

อณฺณตติยภานวารํ นิฏฺฐิตํ เอกาทสํ^๑

[๑๗๕] อถ โข ภควา ราชคฺเห ยถาภิรหฺนํ วิหริตฺวา เยน
โจทนาวคฺคฺ^๒ เตน จาริกํ ปกฺกามิ อหฺนฺพุเพน จาริกํ จรมาโน
เยน โจทนาวคฺคฺ คทวสฺริ ๑ เตน โข ปน สมนฺเยน อณฺณ-
ตฺรสฺมि อววาเส สมนฺพุทฺธา ภิกฺขุ วิหรนฺติ ๑ คคฺคฺ เถโร ภิกฺขุ
พาโต โหติ อพฺยคฺโค ๑ โส น ชานาติ อุโปสถํ วา อุโปสถกมฺมํ
วา ปาติโมက္ขํ วา ปาติโมက္ขทุทฺธํ วา ๑ อถ โข เตสฺ ภิกฺขุณฺ
เขตฺตโหติ ภควตา ปณฺณตฺตํ เถราธิกํ ปาติโมက္ขนฺติ อยฺยจ
อมฺหากํ เถโร พาโต อพฺยคฺโค น ชานาติ อุโปสถํ วา อุโปสถ-
กมฺมํ วา ปาติโมက္ขํ วา ปาติโมက္ขทุทฺธํ วา กถํ นฺ โข อเมหิ
ปฺปิยชฺชิตฺตพฺพนฺติ ๑ ภควโต เขตฺตมคฺคํ อาริเจตฺ^๓ ๑ อหฺนฺชานามิ ภิกฺขเว
โย คคฺคฺ ภิกฺขุ พุยฺยคฺโค ปฏฺิพฺโป คตฺถสาเชยฺยํ ปาติโมက္ขนฺติ ๑

[๑๗๖] เตน โข ปน สมนฺเยน อณฺณตฺรสฺมि อววาเส คทหฺนฺโปสฺส
สมนฺพุทฺธา ภิกฺขุ วิหรนฺติ พาตา อพฺยคฺคา ๑ เตน น ชานนฺติ
อุโปสถํ วา อุโปสถกมฺมํ วา ปาติโมက္ขํ วา ปาติโมက္ขทุทฺธํ
วา ๑ เต เถโร อชฺเชตฺถิสฺสํ อุกฺกิสฺสํ ภาเต เถโร ปาติโมက္ขนฺติ ๑
โส เอวมาห น เม อากฺโข วคฺคตฺตํ ๑ ทุติยํ เถโร^๓ อชฺเชตฺถิสฺสํ

๑ ย. รา. อณฺณตติยภานวารํ นิฏฺฐิตํ ๑ ส. อณฺณตติยภานวารํ
เอกาทสํ ๑ ๒ โจทนาวคฺคฺ นาม เถกํ นกรนฺติ คฏฺฐิกา ๑

๓ ย. รา. ทุติยเถโร ๑

อุทฺทิสฺสํ ฆนฺเต เถโร ปาติโมกฺขนฺติ ฯ โสปี เหวมาห น เม
 ชาวุโส วุตฺตํ ๑ คติยํ เถโร อชฺเชตฺตํ อุทฺทิสฺสํ ฆนฺเต
 เถโร ปาติโมกฺขนฺติ ฯ โสปี เหวมาห น เม ชาวุโส วุตฺตํ ๑
 เอเตเนว อุปาเยน ยาวสํชนวกํ อชฺเชตฺตํ อุทฺทิสฺสํ อายสฺมา
 ปาติโมกฺขนฺติ ฯ โสปี เหวมาห น เม ฆนฺเต วุตฺตํ ๑
 ภคฺวาโต เอตมฺคณฺธํ ชาโรเจสฺส ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว อญฺญตรสฺมํ
 ชาวาเส คทฺหุโปสฺสเถ สมนฺพหฺตา ภิกฺขุ วิหรณฺติ พาธา อพฺยคฺตา ฯ
 เต น ชานนฺติ อุปสํถํ วา อุปสํถกมฺมํ วา ปาติโมกฺขํ วา
 ปาติโมกฺขกฺกฺกํ วา ๑ เต เถโร อชฺเชตฺตํ อุทฺทิสฺสํ ฆนฺเต
 เถโร ปาติโมกฺขนฺติ ฯ โส เอวํ วเทติ น เม ชาวุโส
 วุตฺตํ ๑ ทฺติยํ เถโร อชฺเชตฺตํ อุทฺทิสฺสํ ฆนฺเต เถโร
 ปาติโมกฺขนฺติ ฯ โสปี เอวํ วเทติ น เม ชาวุโส วุตฺตํ ๑
 คติยํ เถโร อชฺเชตฺตํ อุทฺทิสฺสํ ฆนฺเต เถโร ปาติโมกฺขนฺติ ฯ
 โสปี เอวํ วเทติ น เม ชาวุโส วุตฺตํ ๑ เอเตเนว อุปาเยน
 ยาวสํชนวกํ อชฺเชตฺตํ อุทฺทิสฺสํ อายสฺมา ปาติโมกฺขนฺติ ฯ
 โสปี เอวํ วเทติ น เม ฆนฺเต วุตฺตํ ๑ เตหิ ภิกฺขเว
 ภิกฺขุหิ เอโก ภิกฺขุ สํมานุตา ชาวาสา สชฺชํ ปาเหตฺพุทฺโธ
 กฺจชาวุโส สจฺจิคฺเคน วา วิคฺคทาเรน วา ปาติโมกฺขํ ปริยาปฺนิตฺวา
 อากฺขณฺติ ๑ อถว โภจฺจํ เอตทฺโหสิ โโก นุ โส ปาเหตฺพุทฺโธ ๑

๑. ย. รา. คติยเถโร ฯ

ಹುಣ್ಣಿ

[๑๗๗] อดโธ ภควา โจทนาถตุลลุมิ ยถาภินนตัม จิหริตวา
 ปุณฺเฑว ราชนทํ ปจฺจาคจฺฉิ ๑ เตน โธ ปน สัมเยน มนุสฺสํ
 ภิกฺขุ ปิณฺฑาทาย จรณเต ปุจฺจนนฺติ กติมิ ๑ ภนฺเต ปกฺขสฺสํดาติ ๑
 ภิกฺขุ เอยฺมาหํสุ น โธ มยํ อากุโธ ชานามาติ ๑ มนุสฺสํ
 อชฺชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ ปกฺขคณนํมคฺคณมปิเม สมนฺนา
 สกฺยปฺตติยา น ชานนฺติ กิมนฺปิเม อญฺญํ กิณฺณจิ กถฺยยาณํ
 ชานิสฺสํสํสํติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเส ๑ อหุชานามิ ภิกฺขเว
 ปกฺขคณนํ อุกฺกเหตฺตุนฺติ ๑ อดโธ ภิกฺขุ นํ เอตทโหสิ เกณ น
 โธ ปกฺขคณนา อุกฺกเหตุพฺพาติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเส ๑
 อหุชานามิ ภิกฺขเว สัพฺเพเหว ปกฺขคณนํ อุกฺกเหตฺตุนฺติ ๑ เตน
 โธ ปน สัมเยน มนุสฺสํ ภิกฺขุ ปิณฺฑาทาย จรณเต ปุจฺจนนฺติ
 กิณฺณจิกา ภนฺเต ภิกฺขุติ ๑ ภิกฺขุ เอยฺมาหํสุ น โธ มยํ อากุโธ
 ชานามาติ ๑ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ อญฺญ-
 มญฺญณมปิเม สมนฺนา สกฺยปฺตติยา น ชานนฺติ กิมนฺปิเม อญฺญํ

ត ថ្ក. កក្ក ។

กิญจิ กถยาณํ ฐานิสฺสํหิตํ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเส ๑
 อุนฺหํณามิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ คณฺเฑนฺตํ ๑ อถ โข ภิกฺขุํ เขตทโหติ
 กทา นุ โข ภิกฺขุ คณฺเฑนฺตพฺพาติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเส ๑
 อุนฺหํณามิ ภิกฺขเว ตทหุโปสฺสเถ นามมคฺคเตนํ ๑ คณฺเฑนฺตํ สฺสํ
 ๑ คเฑนฺตํ ๒ ๑

[๑๗๘] เตน โข ปน สมนฺเณน ภิกฺขุ อชานนฺตํ อชฺชโปส-
 โถติ ทูรํ คามํ ปิณฺฑาทาย คจฺจนฺติ ๑ เต อุกฺกมฺภิสฺสํมาเนปปี
 ปาติโมกฺเข อากจฺจนฺติ อุกฺกมฺภิสฺสํมาเนปปี อากจฺจนฺติ ๑ ภควโต
 เขตมคฺคํ อารโหเส ๑ อุนฺหํณามิ ภิกฺขเว อารโหเส อชฺชโป-
 สโถติ ๑ อถ โข ภิกฺขุํ เขตทโหติ เกน นุ โข อารโหเสทพฺโพติ ๑
 ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเส ๑ อุนฺหํณามิ ภิกฺขเว เถเรน ภิกฺขุณา
 กถวโต อารโหเสนฺติ ๑ เตน โข ปน สมนฺเณน อญฺญตโร
 เถโร กถวโต นสฺสํริ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเส ๑ อุนฺหํ-
 ณาเม ภิกฺขเว ภคฺคกถาเนปปี อารโหเสนฺติ ๑ ภคฺคกถาเนปปี นสฺสํริ ๑
 ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเส ๑ อุนฺหํณามิ ภิกฺขเว ยํ กถํ สฺวติ
 ตํ กถํ อารโหเสนฺติ ๑

[๑๗๙] เตน โข ปน สมนฺเณน อญฺญตฺรสมํ อวาเส อโปสฺสการํ
อุกฺกมฺภี โหติ ๑ อากนฺตกา ภิกฺขุ อชฺชฌายนฺติ ชฺชยนฺติ วิปาเจนฺติ

๑ ย. คณฺมคฺคเตน ๑ ว. สมนฺตเตน ๑ ส. นามคฺคเตน ๑ ๒ คเ-
 ฑนฺตํ ปาโห ๑

๓๗๘] อุโปสถกฐนุหะกัง อุโปสถถาคาเร ชาธัมมปญญเขตฺติอาทิ ๒๓๓

กถํ หิ นาม ภิกฺขุ อุโปสถถาคารํ น สัมมชฺชิสฺสัณฺหิตํ ๑ ภควโต
เขตฺตมคฺคํ ชาโรเจสุ ๑ อหฺมฺसानามิ ภิกฺขเว อุโปสถถาคารํ สัมมชฺ-
ชิตฺตุนฺติ ๑ อถว ภิက္ขุณฺโณ เขตฺตทโหสิ เณ น หุ ไซ อุโปสถถาคารํ
สัมมชฺชิตฺตพฺพุนฺติ ๑ ภควโต เขตฺตมคฺคํ ชาโรเจสุ ๑ อหฺมฺसानามิ
ภิกฺขเว เถเรณ ภิกฺขุณา นวํ ภิกฺขุํ ชาณาเปตฺตุนฺติ ๑ เถเรณ
ชาณตฺตทา นวา ภิกฺขุ น สัมมชฺชุนฺติ ๑ ภควโต เขตฺตมคฺคํ ชาโร-
เจสุ ๑ น ภิกฺขเว เถเรณ ชาณตฺตเตน อธิตาเนน น สัมมชฺชิตฺตพฺพ-
โย น สัมมชฺชเยยฺย ชาปคฺติ ทฺตฺตกฺกฺขุสฺสัณฺหิตํ ๑ เตน ไซ ปน
สํเยน อุโปสถถาคาเร ชาธัมมํ ปญฺญาเปตฺตคฺคํ โหติ ๑ ภิกฺขุ อมาຍ
นิตฺตุนฺติ ๑ คคฺคฺตานิปี จีวรานิปี ปັถกฺคฺตานิ โหณฺติ ๑ ภควโต
เขตฺตมคฺคํ ชาโรเจสุ ๑ อหฺมฺसानามิ ภิกฺขเว อุโปสถถาคาเร ชาธัมมํ
ปญฺญาเปตฺตุนฺติ ๑ อถว ภิက္ขุณฺโณ เขตฺตทโหสิ เณ น หุ ไซ
อุโปสถถาคาเร ชาธัมมํ ปญฺญาเปตฺตพฺพุนฺติ ๑ ภควโต เขตฺตมคฺคํ
ชาโรเจสุ ๑ อหฺมฺसानามิ ภิกฺขเว เถเรณ ภิกฺขุณา นวํ ภิกฺขุํ
ชาณาเปตฺตุนฺติ ๑ เถเรณ ชาณตฺตทา นวา ภิกฺขุ ชาธัมมํ น ปญฺญา-
เปตฺตุนฺติ ๑ ภควโต เขตฺตมคฺคํ ชาโรเจสุ ๑ น ภิกฺขเว เถเรณ
ชาณตฺตเตน อธิตาเนน ชาธัมมํ น ปญฺญาเปตฺตพฺพํ โย น ปญฺญา-
เปยฺย ชาปคฺติ ทฺตฺตกฺกฺขุสฺสัณฺหิตํ ๑ เตน ไซ ปน สํเยน อุโปสถถาคาเร
ปทํ โป น โหติ ๑ ภิกฺขุ อหฺมฺสกาเร กายมฺปิ จีวรมฺปิ อฏฺกมฺมุนฺติ ๑
ภควโต เขตฺตมคฺคํ ชาโรเจสุ ๑ อหฺมฺसानามิ ภิกฺขเว อุโปสถถาคาเร

ปทีป กาคุนฺติ ฯ ธถโธ ภิกฺขุํ เอตทโหติ เกณ นฺ โธ อฺโปส-
 ทาคาเว ปทีโป ทาทพฺโพติ ฯ ภควโต เขตฺมคฺคํ อารโจะสุ ฯ
 อนฺุชานามิ ภิกฺขเว เถเรน ภิกฺขุณา นวํ ภิกฺขุํ อานาเปตฺตุนฺติ ฯ
 เถเรน อานตฺตทา นวา ภิกฺขุ น ปทีเปตฺติ ฯ ภควโต เขตฺมคฺคํ
 อารโจะสุ ฯ น ภิกฺขเว เถเรน อานตฺเตน อติถาเนน นปฺปที-
 เปตพฺโพ โย นปฺปทีเปยฺย อปคฺติ ทฺถกฺกตฺตํ ๒ ๑

[๑๘๐] เตน โธ ปน สมนฺเณ สมนฺพหฺสา ภิกฺขุ พาทา อพฺยตฺตา

๑ นปฺปทีเปตพฺพํ ๑ ๒ อิตฺ ปรี ปานีเยปรีโกชนีเยปฺปจฺพนวตฺต
 ญ. รา. ปิตฺตเกสุ เอวํ ทิสฺสติ เตน โธ ปน - สมนฺเณ
 อตฺตตฺตํ อวาเส อวาสิกา ภิกฺขุ เณว ปานีเย อฺปจฺพสาเปตฺติ
 น ปรีโกชนีเย อฺปจฺพสาเปตฺติ ฯ อากนฺตฺกา ภิกฺขุ อฺชฺฌายนฺติ
 ชียนฺติ จิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม อวาสิกา ภิกฺขุ เณว ปานีเย
 อฺปจฺพสาเปตฺตํ น ปรีโกชนีเย อฺปจฺพสาเปตฺตํ ๑ ภควโต
 เขตฺมคฺคํ อารโจะสุ ฯ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว ปานีเย ปรีโกชนีเย
 อฺปจฺพสาเปตฺตุนฺติ ฯ ธถโธ ภิกฺขุํ เอตทโหติ เกณ นฺ โธ ปานีเย
 ปรีโกชนีเย อฺปจฺพสาเปตพฺพนฺติ ฯ ภควโต เขตฺมคฺคํ อารโจะสุ ฯ
 อนฺุชานามิ ภิกฺขเว เถเรน ภิกฺขุณา นวํ ภิกฺขุํ อานาเปตฺตุนฺติ ฯ
 เถเรน อานตฺตทา นวา ภิกฺขุ น อฺปจฺพสาเปตฺติ ฯ ภควโต เขตฺมคฺคํ
 อารโจะสุ ฯ น ภิกฺขเว เถเรน อานตฺเตน อติถาเนน น อฺปจฺพสา-
 เปตพฺพํ โย น อฺปจฺพสาเปยฺย อปคฺติ ทฺถกฺกตฺตํ ๑

๑๘๐] อุโปสถกฤษฎี ทิสฺสุมิกกา พหุสฺสโต สงฺกເທພຸໂພ ๒๓๓

ทิสฺสุมิกกา อาริยฺยปชฺฌมาเย น อปฺปจฺฉิตฺ ๑ ภคฺวโต เอตมฺคฺคํ
ธโรเรตฺ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว สํมพฺพุตา ภิกฺขุ พาลา อพฺยตฺตา
ทิสฺสุมิกกา อาริยฺยปชฺฌมาเย น อปฺปจฺฉนฺติ ๑ เต^๑ ภิกฺขเว
อาริยฺยปชฺฌมาเยหิ ปฺปจฺฉิตฺตพฺพา กหํ คมิตฺตํ เกน สทฺธิํ คมิตฺ-
ตํกาคิ ๑ เต เจ ภิกฺขเว พาลา อพฺยตฺตา อญฺเญ พาลេ อพฺยตฺเต
อปฺปทิสฺเสยฺยํ น ภิกฺขเว อาริยฺยปชฺฌมาเยหิ อญฺชานิตฺตพฺพา อญ-
ชานเญยฺยํ เจ อปฺปคฺติ ทฺถกฺกฺกฺกฺก ๑ เต เจ ภิกฺขเว พาลา อพฺยตฺตา
อญฺญณฺณวาทา อาริยฺยปชฺฌมาเยหิ คจฺเจยฺยญฺเจ^๒ อปฺปคฺติ ทฺถก-
กฺก ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว อญฺญตฺตํมี อวาทํ สํมพฺพุตา ภิกฺขุ
วิหรนฺติ พาลา อพฺยตฺตา ๑ เต น ชานนฺติ อุโปสฺสํ วา อุโปสฺสกมฺมํ
วา ปาติโมกฺขํ วา ปาติโมกฺขทฺถกฺก ๑ คตฺถ อญฺโฆ ภิกฺขุ
อากจฺฉนฺติ พหุสฺสโต อากตาคโม ฐมฺมธโร วินยธโร มาติกาโร
ปณฺทิตฺโต พฺยตฺโต เมธาวี สทฺธิํ กุญฺญจฺจโก สิกฺขาภาโม ๑ เตหิ
ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ โส ภิกฺขุ สงฺกເທພຸໂພ อນຸກເທພຸໂພ ອຸປຕາເປ-
ຕພຸໂພ ອຸປຸຊາເປຕພຸໂພ^๓ ຈຸນເນນ ມຕຸຕິກາຍ ທນຕກຸຊເນ ມຸໂຫເກນ
ໂນ ເຈ ສງເກເຍຍຸ ອນຸກເທພຸໂພ ອຸປຕາເປຍຸ ອຸປຸຊາເປຍຸ^๔
ຈຸນເນນ ມຕຸຕິກາຍ ທນຕກຸຊເນ ມຸໂຫເກນ ອປຕິ ທຸກກຸຊສ ๑
ອີ ປນ ກິກຊເວ ອນຸວຕຣສມີ ອວາເສ ຕທຸໂປສເ ສມພຸຊາ

๑ สัพพตฺถ เตหํคิ ทิสฺสํคิ ๑ ๒ ย. คจฺเจยฺย ๑ ๓. คจฺเจ-
ຍຸນເຈວ ๑ ๔ ອຸປຸຊາຕພຸໂພ ๑ ๕ ອຸປຸຊເຍຍຸ ๑

ภิกขุ วิหระนฺติ พาทา อพฺยตฺตา ฯ เต น ชานนฺติ อูโปสถํ वा
 อูโปสถกมฺมํ वा ปาติโมกฺขํ वा ปาติโมกฺขทุทฺธํ वा ฯ เตหิ
 ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ เอโก ภิกฺขุ สํมณฺสา อวสาธา สํชฺชํ ปาหตฺตฺวา
 คจฺจนฺนํ ใสํ สงฺฆิตฺเตน वा วิตุถาเรน वा ปาติโมกฺขํ ปริยาปฺนิตฺวา
 อากจฺจนฺติ ฯ เอวญฺเจตํ ตเถถ อิจฺเจตํ กุสฺสํ โน เจ ตเถถ
 เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ สํพุเพเหว ยตฺถ ชานนฺติ อูโปสถํ वा
 อูโปสถกมฺมํ वा ปาติโมกฺขํ वा ปาติโมกฺขทุทฺธํ वा ใสํ อวสาธา
 คนฺตฺวา โน เจ คจฺเญยฺยํ อปฺปติ ทุกฺกฏฺธํ ฯ อิทฺถ ปน
 ภิกฺขเว อญฺญตรสฺมिํ อวสาธา สํพุทฺธา ภิกฺขุ วสฺสํ วสฺสํ พาทา
 อพฺยตฺตา ฯ เต น ชานนฺติ อูโปสถํ वा อูโปสถกมฺมํ वा
 ปาติโมกฺขํ वा ปาติโมกฺขทุทฺธํ वा ฯ เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ
 เอโก ภิกฺขุ สํมณฺสา อวสาธา สํชฺชํ ปาหตฺตฺวา คจฺจนฺนํ ใสํ
 สงฺฆิตฺเตน वा วิตุถาเรน वा ปาติโมกฺขํ ปริยาปฺนิตฺวา อากจฺจนฺติ ฯ
 เอวญฺเจตํ ตเถถ อิจฺเจตํ กุสฺสํ โน เจ ตเถถ เอโก ภิกฺขุ
 สํคฺคาหกาถิํ ปาหตฺตฺวา คจฺจนฺนํ ใสํ สงฺฆิตฺเตน वा วิตุถาเรน
 वा ปาติโมกฺขํ ปริยาปฺนิตฺวา อากจฺจนฺติ ฯ เอวญฺเจตํ ตเถถ
 อิจฺเจตํ กุสฺสํ โน เจ ตเถถ น ภิกฺขเว เตหิ ภิกฺขุหิ คสฺมि
 อวสาธา วสฺสํ วสฺสํ พุทฺธา วสฺสํ เจ อปฺปติ ทุกฺกฏฺธํ ฯ

[๑๘๓] อถ โส ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺส สมนฺนปตฺถ ภิกฺขเว
 สงฺโฆ อูโปสถํ กวิสฺสํ ติตฺติ ฯ เอวํ อุตฺเต อญฺญตโร ภิกฺขุ ภควนฺตํ

เขตทโวจ อตุถิ ภนฺเต ภิกฺขุ คิถาโน โส อนาคโตติ ฯ
 อนุชานามิ ภิกฺขเว คิถาเนน ภิกฺขุณา ปาริสฺสทุทฺธิ ทาตุํ ฯ เหวณฺญ
 ปน ภิกฺขเว ทาตพฺพา ฯ เตน คิถาเนน ภิกฺขุณา เขกํ ภิกฺขุ
 อุปลงฺกมิตฺวา เขกํสํ อุตฺตราสงฺกํ กริตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสฺสํทิตฺวา
 อณฺชํสํ ปคฺคเหตฺวา เหวณฺณสฺส วจฺนีโย ปาริสฺสทุทฺธิ ทมฺมิ ปาริสฺสทุทฺธิ
 เม หร ปาริสฺสทุทฺธิ เม อารโหเจหํติ ฯ กาเยน วิณฺญาเปติ วาจาย
 วิณฺญาเปติ กาเยน วาจาย วิณฺญาเปติ ทินฺนา โหติ ปาริสฺสทุทฺธิ ฯ
 น กาเยน วิณฺญาเปติ น วาจาย วิณฺญาเปติ น กาเยน วาจาย
 วิณฺญาเปติ น ทินฺนา โหติ ปาริสฺสทุทฺธิ ฯ เหวณฺญเจตํ ตเถถ
 อิจฺเจตํ กุสฺสํ โน เจ ตเถถ โส ภิกฺขเว คิถาโน ภิกฺขุ
 มณฺเญน วา ปิเชน วา สงฺฆมชฺเชว อานตฺวา อุโปสถโก กาคพฺุโพ ฯ
 สเจ ภิกฺขเว คิถานุปฺปฐากานํ ภิกฺขุณํ เหวํ โหติ สเจ ไช
 มยํ คิถานํ จานา จาเวตฺถํตาม อํพาโห วา อภิวทฺถมฺสํสํติ
 กาลกิริยา วา ภวิสฺสํสํติ น ภิกฺขเว คิถาโน จานา จาเวตพฺุโพ
 สงฺฆเณน ตตุถ คนฺตฺวา อุโปสถโก กาคพฺุโพ ฯ น เหวว วคฺเคน
 สงฺฆเณน อุโปสถโก กาคพฺุโพ กรเขยฺย เจ อापคฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ
 ปาริสฺสทุทฺธิหารโก เจ ภิกฺขเว ทินฺนาย ปาริสฺสทุทฺธิยา ตตุเถว ปกฺกมฺติ
 อณฺณสฺสํ ทาตพฺพา ปาริสฺสทุทฺธิ ฯ ปาริสฺสทุทฺธิหารโก เจ ภิกฺขเว
 ทินฺนาย ปาริสฺสทุทฺธิยา ตตุเถว วิพฺภมฺติ กาลํ กโรติ สํมเนโร
 ปฏฺิษานาติ สิกฺขํ ปจฺจุทฺถาตโก ปฏฺิษานาติ อนฺนํคิมวคฺคํ อชฺเฌนา

ปนฺนโก ปฏิชานาติ อุมฺมคฺตโก ปฏิชานาติ จิตฺตจิตฺโต ปฏิชานาติ
 เวทณฺโฏ ปฏิชานาติ อาปคฺติยา อทตฺตเน อุกฺกิตฺตโก ปฏิชานาติ
 อาปคฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺกิตฺตโก ปฏิชานาติ ปาปิกาย ทิฏฺฐิยา
 อปฺปฏินิสฺสํคฺเค อุกฺกิตฺตโก ปฏิชานาติ ปณฺทโก ปฏิชานาติ
 เถยฺยตฺตวตฺตโก ปฏิชานาติ คิตฺติยปฏกฺกนฺตโก ปฏิชานาติ ติรจฺ-
 จานคฺโต ปฏิชานาติ มาคฺชฆาตโก ปฏิชานาติ ปิตฺตฆาตโก ปฏิ-
 ชานาติ อรหฺนคฺชฆาตโก ปฏิชานาติ ภิกฺขุณฺ्हตฺตโก ปฏิชานาติ
 สํฆเภทโก ปฏิชานาติ โถหิตฺตปฺปาทโก ปฏิชานาติ อุกฺโก-
 พฺยณฺชนโก ปฏิชานาติ อณฺเณตฺตํ ทาทพฺพา ปาริสํสุทฺธิ ๑ ปาริ-
 สํสุทฺธิหารโก เจ ภิกฺขเว ทิณฺณาย ปาริสํสุทฺธิยา อนฺตรามคฺเค ปกฺกมฺติ ๑
 อนาหฺวา โหติ ปาริสํสุทฺธิ ๑ ปาริสํสุทฺธิหารโก เจ ภิกฺขเว ทิณฺณาย
 ปาริสํสุทฺธิยา อนฺตรามคฺเค วิพฺภมฺติ กถํ กโรติ ๑เป ๑ อุกฺโก-
 พฺยณฺชนโก ปฏิชานาติ อนาหฺวา โหติ ปาริสํสุทฺธิ ๑ ปาริสํสุทฺธิ-
 หารโก เจ ภิกฺขเว ทิณฺณาย ปาริสํสุทฺธิยา สํฆปฺปคฺโต ปกฺกมฺติ
 อนาหฺวา โหติ ปาริสํสุทฺธิ ๑ ปาริสํสุทฺธิหารโก เจ ภิกฺขเว ทิณฺณาย
 ปาริสํสุทฺธิยา สํฆปฺปคฺโต วิพฺภมฺติ กถํ กโรติ ๑เป ๑ อุกฺโก-
 พฺยณฺชนโก ปฏิชานาติ อนาหฺวา โหติ ปาริสํสุทฺธิ ๑ ปาริสํสุทฺธิหารโก
 เจ ภิกฺขเว ทิณฺณาย ปาริสํสุทฺธิยา สํฆปฺปคฺโต สํสุตฺโต น อารเเจติ
 ปมตฺโต น อารเเจติ สฺมาปฺนโน น อารเเจติ อนาหฺวา โหติ
 ปาริสํสุทฺธิ ๑ ปาริสํสุทฺธิหารกตฺตํ อนาปคฺติ ๑ ปาริสํสุทฺธิหารโก เจ

ภิกขเว ทิณนาย ปาริสุตฺธิยา สงฺฆปฺปตฺโต สณฺธิจฺจุ น อารโหติ
อาหฺมา โหติ ปาริสุตฺธิ ปาริสุตฺธิหาวรณฺตํ อาปคฺติ ทุกฺกฏสฺสํสาติ ฯ

[๑๘๒] อตฺโธ ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺส สันนิปตฺถ ภิกฺขเว
สงฺโฆ กมฺมํ กริสุตฺถํคิติ ฯ เอวํ วุตฺเต อญฺเณวโร ภิกฺขุ ภควนฺตํ
เขตฺตวโจ อคฺคิ ภาเย ภิกฺขุ คิถาโน โส อนาคโตติ ฯ
อนฺชานามิ ภิกฺขเว คิถาเนน ภิกฺขุณา ฌนฺทํ ทาตุํ ฯ เอวญฺจ
ปน ภิกฺขเว ทาตพฺโป ฯ เตน คิถาเนน ภิกฺขุณา เอกํ ภิกฺขุ
อุปสงฺกมิตฺวา เอกํสํ อุตฺตราสงฺกํ กริตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสฺสํทิตฺวา
อณฺชํ ปคฺคเหตฺวา เอวมฺสฺส วจฺนํโย ฌนฺทํ ทมฺมิ ฌนฺทํ เม
หฺร ฌนฺทํ เม อารโหเทหิติ ฯ กาเยน วิญฺญาเปติ วาจาย
วิญฺญาเปติ กาเยน วาจาย วิญฺญาเปติ ทิณฺโน โหติ ฌนฺโท ฯ
น กาเยน วิญฺญาเปติ น วาจาย วิญฺญาเปติ น กาเยน วาจาย
วิญฺญาเปติ น ทิณฺโน โหติ ฌนฺโท ฯ เอวญฺเจตํ ตเถถ
อิจฺเจตํ กุสฺสํ โน เจ ตเถถ โส ภิกฺขเว คิถาโน ภิกฺขุ
มณฺเฑน วา ปิเสน วา สงฺฆมชฺเชว อานเฑว กมฺมํ กาคพฺพํ
สฺเส ภิกฺขเว คิถานุปฺปุสํกานํ ภิกฺขุณํ เอวํ โหติ สฺเส โช
มยํ คิถานํ ชานา จาเวสฺสํสาณ อปาโธ วา อภิวทฺถมฺสฺสํคิ
กาทกิริยา วา ภวิสฺสํคิติ น ภิกฺขเว คิถาโน ชานา จาเวตพฺโป
สงฺเขน ตตฺถ คนฺตฺวา กมฺมํ กาคพฺพํ น เฑว วตฺเตน สงฺเขน
กมฺมํ กาคพฺพํ กรเมยฺย เจ อาปคฺติ ทุกฺกฏสฺสํสาติ ฯ อนุทวารโก

เจ ภิกขเว ทิณฺเณ ฉนฺเต ตตฺถเณว ปฏกมฺติ อณฺเณสฺส ทาทพฺโพ
 ฉนฺโต ๑ ฉนฺตหารโก เจ ภิกขเว ทิณฺเณ ฉนฺเต ตตฺถเณว วิพฺภมฺติ
 กาลํ กโรติ ตํมณฺเณโร ปฏิชานาติ ตักฺขํ ปจฺจกฺขาคโก ปฏิ-
 ชานาติ อหฺมิมวตฺตํ อชฺชมาปฺนฺนโก ปฏิชานาติ อุมฺมคฺตโก ปฏิ-
 ชานาติ อิตฺตจฺจุโค ปฏิชานาติ เวทนฺนฺโง ปฏิชานาติ อปฺปคฺติยา
 อทสฺสเน อุกฺกิตฺตโก ปฏิชานาติ อปฺปคฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺกิตฺ-
 ตโก ปฏิชานาติ ปาปิกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสํคฺเค อุกฺกิตฺตโก
 ปฏิชานาติ ปณฺทโก ปฏิชานาติ เถยฺยสํวาสโก ปฏิชานาติ
 ติคุตฺติยปฏกนฺตโก ปฏิชานาติ ติรจฺจณคโค ปฏิชานาติ มาตุ-
 ฆาตโก ปฏิชานาติ ปิตุฆาตโก ปฏิชานาติ อรหฺนฺตฆาตโก
 ปฏิชานาติ ภิกฺขุนี้ทฺธโก ปฏิชานาติ สํฆเภทโก ปฏิชานาติ
 โถหิคุปฺปาทโก ปฏิชานาติ อุกฺโกตฺตพฺยวฺชนโก ปฏิชานาติ อณฺ-
 เณสฺส ทาทพฺโพ ฉนฺโต ๑ ฉนฺตหารโก เจ ภิกขเว ทิณฺเณ ฉนฺเต
 อหฺมตรามคฺเค ปฏกมฺติ อนาทโง โหติ ฉนฺโต ๑ ฉนฺตหารโก
 เจ ภิกขเว ทิณฺเณ ฉนฺเต อหฺมตรามคฺเค วิพฺภมฺติ กาลํ กโรติ
 ๑เป ๑ อุกฺโกตฺตพฺยวฺชนโก ปฏิชานาติ อนาทโง โหติ ฉนฺโต ๑
 ฉนฺตหารโก เจ ภิกขเว ทิณฺเณ ฉนฺเต สํฆปฺปคฺโค ปฏกมฺติ
 อาทโง โหติ ฉนฺโต ๑ ฉนฺตหารโก เจ ภิกขเว ทิณฺเณ ฉนฺเต
 สํฆปฺปคฺโค วิพฺภมฺติ กาลํ กโรติ ๑เป ๑ อุกฺโกตฺตพฺยวฺชนโก
 ปฏิชานาติ อาทโง โหติ ฉนฺโต ๑ ฉนฺตหารโก เจ ภิกขเว

๑๘๓] อุโปสถกฤษณกัม คิธานธัส ฌนุทธารณ ฌาตกาทิกุคหณ ๒๓๘

ทินุเน ฌนุเท สงฺฆปฺปคฺโค ตฺถคฺโค น อารโจะติ ปมคฺโค น
อารโจะติ สฺมาปฺนโน น อารโจะติ อหาฏฺเฐ โหติ ฌนุโท ។
ฌนุทธารกธัส ฌนาปคฺคิ ។ ฌนุทธารโก เจ ภิกฺขเว ทินุเน ฌนุเท
สงฺฆปฺปคฺโค สจฺจิจฺຈ น อารโจะติ อหาฏฺเฐ โหติ ฌนุโท ។
ฌนุทธารกธัส ฌาปคฺคิ ทฺถกฏฺธัส ។ ฌนุชานามิ ภิกฺขเว ตทหุโปสฺสเถ
ปาริสฺสทฺธิ เทนุเคน ฌนุทปฺเป ทาตุ สฺนฺติ สงฺฆธัส ករណីយฺหิตិ ។

[๑๘๓] เตน โข ปน สฺมเยน อญฺเญตฺร ภิกฺขุ ตทหุโปสฺสเถ
ฌาตกา คณฺหิธฺ ។ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะธฺ ។ อธิ ปน
ภิกฺขเว ภิกฺขุ ตทหุโปสฺสเถ ฌาตกา คณฺหฺนฺติ ។ เตะ ฌาตกา
ภิกฺขุหิ เขวมธฺธฺ วจฺนียา อิจฺฉ ตฺมุเห อายสฺมฺนฺโต อิมํ ภิกฺขุ
มฺหุคฺคํ มฺหุจฺจ ยาวายํ ภิกฺขุ อุโปสฺสํ กโรตฺติ ។ เขวญฺเจตฺ
ถเมถ อิจฺเจตฺ กุสฺสํ โน เจ ถเมถ เตะ ฌาตกา ภิกฺขุหิ
เขวมธฺธฺ วจฺนียา อิจฺฉ ตฺมุเห อายสฺมฺนฺโต มฺหุคฺคํ เขมฺนฺตํ
โหถ ยาวายํ ภิกฺขุ ปาริสฺสทฺธิ เทตฺติ ។ เขวญฺเจตฺ ถเมถ
อิจฺเจตฺ กุสฺสํ โน เจ ถเมถ เตะ ฌาตกา ภิกฺขุหิ เขวมธฺธฺ
วจฺนียา อิจฺฉ ตฺมุเห อายสฺมฺนฺโต อิมํ ภิกฺขุ มฺหุคฺคํ นิสฺสํ
เนถ ยาว สงฺโฆ อุโปสฺสํ กโรตฺติ ។ เขวญฺเจตฺ ถเมถ อิจฺเจตฺ
กุสฺสํ โน เจ ถเมถ น เทว วจฺเคน สงฺฆเนน อุโปสฺสโก
กาคพฺโพ กเรยฺย เจ ฌาปคฺคิ ทฺถกฏฺธัส ។ อธิ ปน ภิกฺขเว
ภิกฺขุ ตทหุโปสฺสเถ ราชาน คณฺหฺนฺติ ។ เปว โจรา คณฺหฺนฺติ...

ชฺชุตฺตา คณฺหนฺติ... ภิกฺขุปจฺจุตฺติกา คณฺหนฺติ ฯ เต ภิกฺขุปจฺจุตฺติกา
 ภิกฺขุหิ เขวมตฺตํ วจฺนียา อิงฺฆ ตุมฺเห อายตฺมฺนฺโต อิมํ ภิกฺขุ
 มุหฺตฺตํ มุญฺจถ ยาวายํ ภิกฺขุ อูโปสถํ กโรตฺติ ฯ เขวญฺเจตํ
 ตเถถ อิงฺเจตํ กุสฺสํ โน เจ ตเถถ เต ภิกฺขุปจฺจุตฺติกา
 ภิกฺขุหิ เขวมตฺตํ วจฺนียา อิงฺฆ ตุมฺเห อายตฺมฺนฺโต มุหฺตฺตํ
 เขกมฺนฺตํ โหถ ยาวายํ ภิกฺขุ ปาริสฺสุทฺธิํ เทตฺติ ฯ เขวญฺเจตํ
 ตเถถ อิงฺเจตํ กุสฺสํ โน เจ ตเถถ เต ภิกฺขุปจฺจุตฺติกา
 ภิกฺขุหิ เขวมตฺตํ วจฺนียา อิงฺฆ ตุมฺเห อายตฺมฺนฺโต อิมํ ภิกฺขุ
 มุหฺตฺตํ นิสฺสํมี นเถ ยาว สงฺโฆ อูโปสถํ กโรตฺติ ฯ เขวญฺเจตํ
 ตเถถ อิงฺเจตํ กุสฺสํ โน เจ ตเถถ น เควว วคฺเคน สงฺเขน
 อูโปสถํ กาคพฺโพ กเรยฺย เจ อปฺปติ ทุกฺกฏธฺตํวติ ฯ

[๑๘๔] อถ โข ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตติ สฺนฺหิปปถ ภิกฺขเว
 อตฺถิ สงฺฆตฺตํ กรณียนฺติ ฯ เขวํ วคฺเต อญฺเฏวโร ภิกฺขุ
 ภควนฺตํ เจตทวโจ อตฺถิ ภนฺเต คคฺโค นาม ภิกฺขุ อุมฺมตฺตโก
 โส อนาคโคติ ฯ เทวเม ภิกฺขเว อุมฺมตฺตกา อตฺถิ ภิกฺขุ อุมฺมตฺ-
 ตโก สรติมี อูโปสถํ นปี สรติ สรติมี สงฺฆกมฺมํ นปี สรติ
 อตฺถิ เหนว สรติ อากฺขณฺติมี อูโปสถํ นปี อากฺขณฺติ อากฺขณฺติมี
 สงฺฆกมฺมํ นปี อากฺขณฺติ อตฺถิ เหนว อากฺขณฺติ ฯ คตฺว ภิกฺขเว
 ยาวายํ อุมฺมตฺตโก สรติมี อูโปสถํ นปี สรติ สรติมี สงฺฆกมฺมํ
 นปี สรติ อากฺขณฺติมี อูโปสถํ นปี อากฺขณฺติ อากฺขณฺติมี สงฺฆ-

៣៤៤] ចុប្រស័ទ្ធកុម្មារកំ កេវ ចុម្ពុតកកា ចុម្ពុតកកស្កម្ពតិ ២៤៣
 កម្ពំ អធិ ចាកុទ្ធាតិ ។ ចនុស្សាហាមិ ភិក្ខុវេ ខេវរូបស្តុត ចុម្ពុតក-
 កស្តុត ចុម្ពុតកកស្កម្ពតិ កាគុំ ។ ខេវឈុ ឋន ភិក្ខុវេ កាគុំ ។
 កុម្មុតេន ភិក្ខុស្វា ឋន្យិកេន សង្ខារ ឈាបេតកុ ។ សុណាគុ មេ
 រាមុតេ សង្ខារ កកុក ភិក្ខុ ចុម្ពុតកក ឥរិយី ចុប្រស័ទ្ធកំ អធិ
 ឥរិយី ឥរិយី សង្ខារកម្ពំ អធិ ឥរិយី ចាកុទ្ធាតិ ចុប្រស័ទ្ធកំ អធិ
 ចាកុទ្ធាតិ ចាកុទ្ធាតិ សង្ខារកម្ពំ អធិ ចាកុទ្ធាតិ ។ ឃតិ សង្ខារស្តុត
 ឋន្យិកេន សង្ខារ កកុកស្តុត ភិក្ខុស្វា ចុម្ពុតកកស្តុត ចុម្ពុតកកស្កម្ពតិ
 កេវរូប សង្ខារ ។ កកុក ភិក្ខុ ចុប្រស័ទ្ធកំ អ ។ សង្ខារ
 សង្ខារ ។ សង្ខារកម្ពំ អ ។ សង្ខារ ចាកុទ្ធាតិ ។ ចុប្រស័ទ្ធកំ
 អ ។ ចាកុទ្ធាតិ ចាកុទ្ធាតិ ។ សង្ខារកម្ពំ អ ។ ចាកុទ្ធាតិ
 សង្ខារ សង្ខារ ។ កកុក ឆិណ្ឌ ។ កកុក ចុប្រស័ទ្ធកំ កេវរូប
 សង្ខារកម្ពំ កេវរូប ។ ខេវ ឈុតិ ។ សុណាគុ មេ រាមុតេ សង្ខារ
 កកុក ភិក្ខុ ចុម្ពុតកក ឥរិយី ចុប្រស័ទ្ធកំ អធិ ឥរិយី សង្ខារ-
 កម្ពំ អធិ ឥរិយី ចាកុទ្ធាតិ ចុប្រស័ទ្ធកំ អធិ ចាកុទ្ធាតិ ចាកុទ្ធាតិ
 សង្ខារកម្ពំ អធិ ចាកុទ្ធាតិ ។ សង្ខារ កកុកស្តុត ភិក្ខុស្វា ចុម្ពុតកកស្តុត
 ចុម្ពុតកកស្កម្ពតិ កេវរូប សង្ខារ ។ កកុក ភិក្ខុ ចុប្រស័ទ្ធកំ អ ។
 សង្ខារ សង្ខារ ។ សង្ខារកម្ពំ អ ។ សង្ខារ ចាកុទ្ធាតិ ។
 ចុប្រស័ទ្ធកំ អ ។ ចាកុទ្ធាតិ ចាកុទ្ធាតិ ។ សង្ខារកម្ពំ អ ។
 ចាកុទ្ធាតិ សង្ខារ សង្ខារ ។ កកុក ឆិណ្ឌ ។ កកុក ចុប្រស័ទ្ធកំ
 កេវរូប សង្ខារកម្ពំ កេវរូប ។ យុត្តាប្បស្សន្ត ឆតិ កកុកស្តុត

ภิกขุโน อุมมตฺตกถุสฺส อุมมตฺตกถุสฺสมติยา ทานํ สํเรยฺย วา
 ศุโก ภิกขุ อุมมตฺตกถุสฺส น วา สํเรยฺย สํเรยฺย วา สํฆกมฺมํ น
 วา สํเรยฺย อากฺขณฺเอยฺย วา อุมมตฺตกถุสฺส น วา อากฺขณฺเอยฺย อากฺข-
 ณฺเอยฺย วา สํฆกมฺมํ น วา อากฺขณฺเอยฺย สํฆกมฺมํ สห วา
 ศุโก วิณา วา ศุโก อุมมตฺตกถุสฺส กวิสฺสํ สํฆกมฺมํ กวิสฺสํ
 โส อุมมตฺตกถุสฺส ยสฺส นกฺขมฺมํ โส ภาเสยฺย ฯ ติณฺหา สํฆก-
 มฺมํ ภิกขุโน อุมมตฺตกถุสฺส อุมมตฺตกถุสฺสมติ สํเรยฺย วา
 ศุโก ภิกขุ อุมมตฺตกถุสฺส น วา สํเรยฺย สํเรยฺย วา สํฆกมฺมํ น
 วา สํเรยฺย อากฺขณฺเอยฺย วา อุมมตฺตกถุสฺส น วา อากฺขณฺเอยฺย อากฺข-
 ณฺเอยฺย วา สํฆกมฺมํ น วา อากฺขณฺเอยฺย สํฆกมฺมํ สห วา ศุโก
 วิณา วา ศุโก อุมมตฺตกถุสฺส กวิสฺสํ สํฆกมฺมํ กวิสฺสํ ฯ วมฺมํ
 สํฆกมฺมํ ตสฺมา อุมมตฺตกถุสฺส ฯ ติณฺหา สํฆกมฺมํ ฯ

[๓๔๕] เทน โห ปน สมนฺนํ อญฺญตรสฺมि อวฺวเส ตทหุโปสเถ
 จตุตฺตโร ภิกขุ วิหรนฺติ ฯ ติณฺหา สํฆกมฺมํ สห วา ศุโก
 วิณา วา ศุโก อุมมตฺตกถุสฺส กวิสฺสํ สํฆกมฺมํ กวิสฺสํ ฯ วมฺมํ
 สํฆกมฺมํ ตสฺมา อุมมตฺตกถุสฺส ฯ ติณฺหา สํฆกมฺมํ ฯ

๑๘๕] อู่โปงคฤขมฺหํ ปาติโมက္ขทุเทโส ปาริสุทฺธิอู่โปงโค ๒๔.๓

๑๐๐
 ๑๐๑
 ๑๐๒
 ๑๐๓
 ๑๐๔
 ๑๐๕
 ๑๐๖
 ๑๐๗
 ๑๐๘
 ๑๐๙
 ๑๑๐
 ๑๑๑
 ๑๑๒
 ๑๑๓
 ๑๑๔
 ๑๑๕
 ๑๑๖
 ๑๑๗
 ๑๑๘
 ๑๑๙
 ๑๒๐
 ๑๒๑
 ๑๒๒
 ๑๒๓
 ๑๒๔
 ๑๒๕
 ๑๒๖
 ๑๒๗
 ๑๒๘
 ๑๒๙
 ๑๓๐
 ๑๓๑
 ๑๓๒
 ๑๓๓
 ๑๓๔
 ๑๓๕
 ๑๓๖
 ๑๓๗
 ๑๓๘
 ๑๓๙
 ๑๔๐
 ๑๔๑
 ๑๔๒
 ๑๔๓
 ๑๔๔
 ๑๔๕
 ๑๔๖
 ๑๔๗
 ๑๔๘
 ๑๔๙
 ๑๕๐
 ๑๕๑
 ๑๕๒
 ๑๕๓
 ๑๕๔
 ๑๕๕
 ๑๕๖
 ๑๕๗
 ๑๕๘
 ๑๕๙
 ๑๖๐
 ๑๖๑
 ๑๖๒
 ๑๖๓
 ๑๖๔
 ๑๖๕
 ๑๖๖
 ๑๖๗
 ๑๖๘
 ๑๖๙
 ๑๗๐
 ๑๗๑
 ๑๗๒
 ๑๗๓
 ๑๗๔
 ๑๗๕
 ๑๗๖
 ๑๗๗
 ๑๗๘
 ๑๗๙
 ๑๘๐
 ๑๘๑
 ๑๘๒
 ๑๘๓
 ๑๘๔
 ๑๘๕
 ๑๘๖
 ๑๘๗
 ๑๘๘
 ๑๘๙
 ๑๙๐
 ๑๙๑
 ๑๙๒
 ๑๙๓
 ๑๙๔
 ๑๙๕
 ๑๙๖
 ๑๙๗
 ๑๙๘
 ๑๙๙
 ๒๐๐

กาคู ๑ เหวณจ ปน ภิกขเว กาคพุโ ๑ เถเวน ภิกขุณา
 เขกัถ์ อุตฺตวราตังคั กิริตฺวา อุตฺตภูมิกั นิสัทธิตฺวา อณฺชติ ปคฺคเหตฺวา
 นโว ภิกขุ เหวมสฺส วณฺณโย ปริสฺสุทฺโธ อหิ อากุโส ปริสฺสุทฺโธติ
 มํ ชาเรหิ ปริสฺสุทฺโธ อหิ อากุโส ปริสฺสุทฺโธติ มํ ชาเรหิ
 ปริสฺสุทฺโธ อหิ อากุโส ปริสฺสุทฺโธติ มํ ชาเรหิ ๑ นวเกน
 ภิกขุณา เขกัถ์ อุตฺตวราตังคั กิริตฺวา อุตฺตภูมิกั นิสัทธิตฺวา อณฺชติ
 ปคฺคเหตฺวา เถโร ภิกขุ เหวมสฺส วณฺณโย ปริสฺสุทฺโธ อหิ
 ภาณเต ปริสฺสุทฺโธติ มํ ชาเรถ ปริสฺสุทฺโธ อหิ ภาณเต ปริสฺสุ-
 ทฺโธติ มํ ชาเรถ ปริสฺสุทฺโธ อหิ ภาณเต ปริสฺสุทฺโธติ มํ ชาเรถาติ ๑
 เตน โห ปน สมเยน อณฺณตฺรสมิ อากาเส ตทหุโปสเถ เอโก
 ภิกขุ จิหฺรติ ๑ อถโห คตฺถ ภิกขุโน เขตฺทโหสิ ภาควตา
 อณฺณวาทิ จคฺชนํ ปาติโมกฺขํ อุตฺตติสฺสํ คิณฺณนํ อณฺณมณฺณํ
 ปาริสฺสุทฺธิอุโปสถํ กาคู ทฺวินนํ ปาริสฺสุทฺธิอุโปสถํ กาคู อหณฺจมุหิ
 เอกโก กถํ นุ โห มยา อุโปสโถ กาคพุโหติ ๑ ภาควโต
 เขตฺมคฺคํ อากโรเจสฺส ๑ อธิ ปน ภิกขเว อณฺณตฺรสมิ อากาเส
 ตทหุโปสเถ เอโก ภิกขุ จิหฺรติ ๑ เตน ภิกขเว ภิกขุณา ยตฺถ
 ภิกขุ ปฏิกฺกมฺมุติ อฺปฺปญฺจํสาธาย วา มณฺฑาเป วา รุกฺขมฺมุเต
 วา โส เทโส สมฺมุชฺชิตฺวา ปานีเย ปริโฆชนีเย อฺปฺปญฺจํเปตฺวา
 ๓ โส เทโส สมฺมุชฺชิตฺวาติ ตํ เทสํ สมฺมุชฺชิตฺวา ๑ อฺปฺปโยคคฺเค
 ปจฺจคฺคณฺติ ตพฺพณฺณนา ๑

๑๘๖] อุโปสถกฤษณรทํ อธิญฺชานอุโปสถโธ อาปคฺติปฺปฏิตฺเตนา ๒๔๕

อาสนํ ปณฺณาเปตฺวา ปทีปํ กตฺวา นิสฺสํกตพฺพํ ។ สฺเจ อณฺเวย
ภิกฺขุ อากฺขณฺนติ เตหิ สํทฺธิํ อุโปสถโธ กาคพฺพโฬ โน เจ
อากฺขณฺนติ อชฺช เม อุโปสถโธติ อธิญฺชากฺคพฺพโฬ โน เจ อธิญฺช-
เหยฺย อาปคฺติ ทุกฺกฏธฺสํ ។ คตฺร ภิกฺขเว ยตฺถ จตฺตาริ
ภิกฺขุ จิหรณฺติ น เอกธฺสํ ปาริสฺสํทฺธิํ อหริตฺวา ตีหิ ปาติโมกฺขํ
อฺนุทฺติสฺสพฺพํ อฺนุทฺติเสยฺยณฺเวย อาปคฺติ ทุกฺกฏธฺสํ ។ คตฺร ภิกฺขเว
ยตฺถ คโย ภิกฺขุ จิหรณฺติ น เอกธฺสํ ปาริสฺสํทฺธิํ อหริตฺวา
ทฺวํหิ ปาริสฺสํทฺธิอุโปสถโธ กาคพฺพโฬ กรเยยฺยณฺเวย อาปคฺติ ทุก-
กฏธฺสํ ។ คตฺร ภิกฺขเว ยตฺถ เทว ภิกฺขุ จิหรณฺติ น เอกธฺสํ
ปาริสฺสํทฺธิํ อหริตฺวา เอเกน อธิญฺชากฺคพฺพโฬ อธิญฺชเหยฺย เจ
อาปคฺติ ทุกฺกฏธฺสํคิ ។

[๑๘๖] เตน โห ปน สมนฺเยน อณฺเวยตโร ภิกฺขุ คทฺहुโปสถเ
อาปคฺติํ อาปนฺโน โหติ ។ อถโห ตสฺส ภิกฺขุโน เขตฺทโหสิ
ภควตา ปณฺณตฺตํ น สํปคฺติเกน อุโปสถโธ กาคพฺพโฬติ อหณฺ-
จฺมฺหิ อาปคฺติํ อาปนฺโน กถํ นุ โห มยา ปฏฺธิปชฺชิตฺตพฺพณฺติ ។
ภควโต เขตฺมตฺถํ อาริเจตฺถ ។ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ คทฺहुโปสถเ
อาปคฺติํ อาปนฺโน โหติ ។ เตน ภิกฺขเว ภิกฺขุนา เชถํ ภิกฺขุ
อุปลงฺกมิตฺวา เอกํ อฺนุคฺตราสงฺคํ กริตฺวา อฺนุคฺตฺวํ นิสฺสํกิตฺวา
อณฺชธํ ปคฺคเหตฺวา เอวมนฺตสฺส วจฺนีโย อหํ อาวุโส อิตฺถนฺนามิ
อาปคฺติํ อาปนฺโน ทํ ปฏฺธิเทเสมีติ ។ เตน วคฺคพฺพโฬ ปตฺสสฺสตี ។

ชาม ปัสสัณณิมิตติ ๑ ขายติ สัณเฑเวยยาธิตติ ๑ อธิ ปณ ภิกขเว ภิกขุ
 ตทหุโปสเถ อาปคตฺติยา เวมตฺติโก โหติ ๑ เตน ภิกขเว ภิกขุณา
 เถกั ภิกขุ อุปสงกมิตฺวา เถกัถึ อุตฺตวราสังคิ กริตฺวา อุกกฏิกิ
 นิธิตฺตฺวา อณฺฐถึ ปคฺคเหตฺวา เอมสัสส วณฺณิโย อหิ อากุโส
 อิตฺถนฺนามาย อาปคตฺติยา เวมตฺติโก ยथा นิพฺพเมตฺติโก ภวิสสัณนิ
 ตทา คิ อาปคตฺติ ปฏิกวิสสัณณิมิตติ วคฺวา อูปัสโสโก กาคพุโพ
 ปาติโมกฺขํ โสตพฺพํ น เญวว ตปฺปจฺจยา อูปัสโสสัสส อนฺตรายโย
 กาคพุโพติ ๑

[๑๘๗] เตน โห ปณ สมฺเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกขุ สภาคิ อาปคตฺติ
 เทเสณฺหิตติ ๑ ภควโต เอตมคฺคิ อาริเจสฺสุ ๑ น ภิกขเว สภาคา
 อาปคตฺติ เทเสตพฺพา โย เทเสยฺย อาปคตฺติ ทุกกฏิสสัณณิมิตติ ๑
 เตน โห ปณ สมฺเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกขุ สภาคิ อาปคตฺติ ปฏิก-
 คณฺหิตติ ๑ ภควโต เอตมคฺคิ อาริเจสฺสุ ๑ น ภิกขเว สภาคา
 อาปคตฺติ ปฏิกคเหตพฺพา โย ปฏิกคณฺเอยฺย อาปคตฺติ ทุก-
 กฏิสสัณณิมิตติ ๑

[๑๘๘] เตน โห ปณ สมฺเยน อณฺเวยตโร ภิกขุ ปาติโมกฺเข
 อุกกฏิสสัณณิมิตติ อาปคตฺติ สรติ ๑ อถโห คตฺส ภิกขุโน เอตทโหสิ
 ภควตา ปณฺเวยคฺคิ น สัปคตฺติเกน อูปัสโสโก กาคพุโพติ อหณฺ-
 จมฺหิ อาปคตฺติ อาปนฺโน กถํ นุ โห มยา ปฏิปชฺชิตพฺพนฺหิตติ ๑
 ภควโต เอตมคฺคิ อาริเจสฺสุ ๑ อธิ ปณ ภิกขเว ภิกขุ ปาติโมกฺเข

๓๘๘] อุโปสถกฤษณกัม อาปคฺติสฺสโรโก อาปคฺติเวมฺติโก ๒๕๗

อฺทฺทิสฺสํมาเน อาปคฺติ สฺรติ ๑ เทน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา สํมณฺโตะ
ภิกฺขุ เอมสฺส จณฺเญยํ อหํ อาวุโส อิตฺถนฺนามํ อาปคฺติ
อาปนฺโน อิตฺถ อฺภูทิจฺฉวา ตํ อาปคฺติ ปฏิกริธฺสํมํติ จตุวา
อุโปสถโก กาคพฺโพนํ ปาติโมกฺขํ โสคพฺพนํ น เศวว คปฺปจฺจุยา
อุโปสถสฺส อนฺตรายิ กาคพฺโพนํ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ
ปาติโมกฺเช อฺทฺทิสฺสํมาเน อาปคฺติยา เวมฺติโก โหติ ๑ เทน
ภิกฺขเว ภิกฺขุณา สํมณฺโตะ ภิกฺขุ เอมสฺส จณฺเญยํ อหํ อาวุโส
อิตฺถนฺนามาย อาปคฺติยา เวมฺติโก ยथा นิพฺพเพมฺติโก ภวิสฺสํมิ
ตฺทา ตํ อาปคฺติ ปฏิกริธฺสํมํติ จตุวา อุโปสถโก กาคพฺโพนํ
ปาติโมกฺขํ โสคพฺพนํ น เศวว คปฺปจฺจุยา อุโปสถสฺส อนฺตรายิ
กาคพฺโพนํ ๑

[๓๘๘] เทน โข ปน สํเยน อณฺณคฺตรสฺมํ อาวาเส คทฺหุ-
โปสฺสเถ สฺพโพนํ สํโฆ สํภาคํ อาปคฺติ อาปนฺโน โหติ ๑ อถ โข
เตสํ ภิกฺขุณํ เอตฺถโหติ ภควตา ปณฺณคฺตํ น สํภาคา อาปคฺติ
เทเสตฺถพฺพา น สํภาคา อาปคฺติ ปฏิคฺคฺเหตฺถพฺพาติ อยฺญจ
สฺพโพนํ สํโฆ สํภาคํ อาปคฺติ อาปนฺโน กถํ นุ โข อเมหิ
ปฏฺธิปฺปชฺชิตฺถพฺพนํติ ๑ ภควโต เอตมคฺตํ อาโรเจสฺสุ ๑ อธิ ปน
ภิกฺขเว อณฺณคฺตรสฺมํ อาวาเส คทฺหุโปสฺสเถ สฺพโพนํ สํโฆ สํภาคํ
อาปคฺติ อาปนฺโน โหติ ๑ เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ เอโก ภิกฺขุ
สํมณฺเฑ อาวาสา สขฺชุกํ ปาเหตฺถพฺโพนํ คจฺฉนาวุโส ตํ อาปคฺติ

๑๘๐] อุปสัถกขมฺหํ สํโฆ สภาคปคฺคิ อปนฺโน ๒๔๘

คํ อปคฺคิ ปฏิกริธํมาติ ฯ

[๑๘๐] เทน โห ปน สมนฺเณ อญฺญตฺรธฺมํ อวจาเต สพุโพ
สํโฆ สภาคํ อปคฺคิ อปนฺโน โหติ ฯ โส น ชานาติ คตฺถา
อปคฺคิตฺวา นามํ น โคคฺคํ ฯ ตตฺถอญฺญอ ภิภุชฺช อากฺขณฺติ พหุสฺสโต
อากฺคาโม ชมฺมชโร วินยชโร มาติกาชโร ปณฺชิโต พุยฺยโต
เมธาวี ธชฺชํ กุกฺกุจฺจโก สิกฺขาภาโม ฯ ตเมเน อญฺญตโร ภิภุชฺช
เยน โส ภิภุชฺช เทนฺอุปสํกมิ อุปสํกมิตฺวา คํ ภิภุชฺช เอตฺถโวจ
โย นุ โห อวฺโส เอวญฺเจวญฺจ กโรติ ก็ นาม โส อปคฺคิ
อปชฺชคฺคิ ฯ โส เอวมาห โย โห อวฺโส เอวญฺเจวญฺจ
กโรติ อิมํ นาม โส อปคฺคิ อปชฺชติ อิมํ นาม ควํ
อวฺโส อปคฺคิ อปนฺโน ปฏิกริหิ คํ อปคฺคินฺติ ฯ โส
เอวมาห น โห อหํ อวฺโส เอโก ว อิมํ อปคฺคิ อปนฺโน
อຍံ สพุโพ. สํโฆ อิมํ อปคฺคิ อปนฺโนติ ฯ โส เอวมาห
ภินฺเต อวฺโส กริธํสฺสติ ปโร อปนฺโน วา อปนฺโน วา
อิงฺฆ ควํ อวฺโส สํกาย อปคฺคิตฺวา อญฺจุหาติ ฯ อถ โห โส
ภิภุชฺช คตฺถํ ภิภุชฺชโน วจเนน คํ อปคฺคิ ปฏิกริตฺวา เยน เต
ภิภุชฺช เทนฺอุปสํกมิ อุปสํกมิตฺวา เต ภิภุชฺช เอตฺถโวจ โย
กโร อวฺโส เอวญฺเจวญฺจ กโรติ อิมํ นาม โส อปคฺคิ
อปชฺชติ อิมํ นาม คฺมุเท อวฺโส อปคฺคิ อปนฺนา ปฏิกริธ
คํ อปคฺคินฺติ ฯ อถ โห เต ภิภุชฺช น อิงฺฉิํสฺส คตฺถํ ภิภุชฺชโน

วจเนน ตํ อปคฺคํ ปฏิภาตํ ฯ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหณํ ฯ
 อธิ ปน ภิกฺขเว อญฺญตรสฺมึ อวาเส สพุโพ สงฺโฆ สภาคํ
 อปคฺคํ อปนฺโน โหติ ฯ โส น ชานาติ ตตฺถ อปคฺคิยา
 นามํ น โคตคํ ฯ ตตฺถนฺน โภจฺจ ภิกฺขุ อากฺขณฺติ พหุสฺสโต อากตาคโม
 ฆมฺมธโร วินยธโร มาติกาธโร ปณฺชิโต พุยฺยโต เมธาวิ ตชฺชํ
 กุกฺกุจฺจโก สิกฺขากาโม ฯ ตเมเน อญฺญตโร ภิกฺขุ เยเน โส
 ภิกฺขุ เตนุปลตฺถกมฺมิ อุลลตฺถกมฺมิตฺวา ตํ ภิกฺขุํ เอวํ วเทติ โย
 นุ โห อวฺสุโส เอวญฺเจวญฺจ กโรติ ก็ นาม โส อปคฺคํ
 อปชฺชตฺติ ฯ โส เอวํ วเทติ โย โห อวฺสุโส เอวญฺเจวญฺจ
 กโรติ อิมํ นาม โส อปคฺคํ อปชฺชตฺติ อิมํ นาม ตฺวํ
 อวฺสุโส อปคฺคํ อปนฺโน ปฏิกรโหติ ตํ อปคฺคินฺนุติ ฯ โส เอวํ
 วเทติ น โห อหํ อวฺสุโส เอโก ว อิมํ อปคฺคํ อปนฺโน
 อยํ สพุโพ สงฺโฆ อิมํ อปคฺคํ อปนฺนินฺติ ฯ โส เอวํ วเทติ
 กิณฺเด อวฺสุโส กวิสฺสติ ปโร อปนฺโน วา อนาปนฺโน วา อิงฺฆ
 ตฺวํ อวฺสุโส สทฺถาย อปคฺคิยา อวฺสุหาติ ฯ โส เจ ภิกฺขเว
 ภิกฺขุ ตตฺถ ภิกฺขุโน วจเนน ตํ อปคฺคํ ปฏิกริตฺวา เยเน เต
 ภิกฺขุ เตนุปลตฺถกมฺมิ อุลลตฺถกมฺมิตฺวา เต ภิกฺขุ เอวํ วเทติ โย
 กิร อวฺสุโส เอวญฺเจวญฺจ กโรติ อิมํ นาม โส อปคฺคํ
 อปชฺชตฺติ อิมํ นาม ตฺเมห อวฺสุโส อปคฺคํ อปนฺนา ปฏิกรโธ
 ตํ อปคฺคินฺนุติ ฯ เต เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ตตฺถ ภิกฺขุโน วจเนน ตํ

วินยสณฺณนิโน วคฺคา สํมกฺกสณฺณนิโน อูโปสถํ กโรนฺติ ปาติโมกฺขํ
 อุกฺกัสมฺหิ ๑ เทหิ อุกฺกัสมฺหาเน ปาติโมกฺเข อถญฺเฒ ชาวาสิกา
 ภิกฺขุ อากฺขณฺหิ สํมมา ๑ อุกฺกัฏฺฐํ สํอฺกฺกัฏฺฐํ อวเสถ
 โสตพฺพํ ๑ อุกฺกเตสกานํ อนาปคฺติ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว อญฺเฒตฺรสมิ
 ชาวาเส ตทหุโปสเถ สํมพฺพสา ชาวาสิกา ภิกฺขุ สํนฺธิปคฺติ
 จตุตฺตาริ วา อติเรกา วา ๑ เท น ชานฺหิ อตฺตญฺเฒ ชาวาสิกา
 ภิกฺขุ อนาคตาติ ๑ เท ชมฺมสณฺณนิโน วินยสณฺณนิโน วคฺคา
 สํมกฺกสณฺณนิโน อูโปสถํ กโรนฺติ ปาติโมกฺขํ อุกฺกัสมฺหิ ๑ เทหิ
 อุกฺกัสมฺหาเน ปาติโมกฺเข อถญฺเฒ ชาวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺหิ
 โลกตฺตรา ๑ อุกฺกัฏฺฐํ สํอฺกฺกัฏฺฐํ อวเสถ โสตพฺพํ ๑ อุกฺกเตสกานํ
 อนาปคฺติ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว อญฺเฒตฺรสมิ ชาวาเส ตทหุโปสเถ
 สํมพฺพสา ชาวาสิกา ภิกฺขุ สํนฺธิปคฺติ จตุตฺตาริ วา อติเรกา
 วา ๑ เท น ชานฺหิ อตฺตญฺเฒ ชาวาสิกา ภิกฺขุ อนาคตาติ ๑
 เท ชมฺมสณฺณนิโน วินยสณฺณนิโน วคฺคา สํมกฺกสณฺณนิโน อูโปสถํ
 กโรนฺติ ปาติโมกฺขํ อุกฺกัสมฺหิ ๑ เทหิ อุกฺกัฏฺฐํสมคฺเต ปาติโมกฺเข
 อถญฺเฒ ชาวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺหิ พหุตฺตรา ๑ เทหิ ภิกฺขเว
 ภิกฺขุหิ ปุณฺ ปาติโมกฺขํ อุกฺกัสมฺหิ ๑ อุกฺกเตสกานํ อนาปคฺติ ๑
 อธิ ปน ภิกฺขเว อญฺเฒตฺรสมิ ชาวาเส ตทหุโปสเถ สํมพฺพสา
 ชาวาสิกา ภิกฺขุ สํนฺธิปคฺติ จตุตฺตาริ วา อติเรกา วา ๑ เท
 น ชานฺหิ อตฺตญฺเฒ ชาวาสิกา ภิกฺขุ อนาคตาติ ๑ เท

៣៩១] ខុប្បត្តក្កនុកំ ខណ្ឌបត្តិបណ្ណនរតំ ខុប្បត្តករណំ ២៥៣

ធម្មស្សបិណ្ឌ វិធម្មស្សបិណ្ឌ វគ្គកា ធម្មកុស្តស្សបិណ្ឌ ខុប្បត្តំ ករិណ្ឌិ
បាតិម្បាធិ ខុត្តិស្ថិតិ ។ គេតិ ខុត្តិធម្មតុគេ បាតិម្បាធិ ខត្តបិណ្ឌ
ខាវាធិកា វិក្កុច្ច ខាគុណ្ឌិ ធម្មត្ថមា ។ ខុត្តិធម្មត្ថំ ធីត្តិធម្មត្ថំ
គេតំ ធីត្ថិកេ បារិសុត្តិ ខាវិគេតុប្បា ។ ខុត្តិធម្មត្ថំ ខណ្ឌបត្តិ ។
ចិច្ច ប្រា វិក្កុច្ច ខត្តបិណ្ឌ ខាវាធិ គត្តុប្បត្តិ ធម្មត្ថមា
ខាវាធិកា វិក្កុច្ច ធីត្ថិបត្តិ គត្តុប្បា វា ចិច្ច វា ។ គេ
ន ធម្មត្ថិ ខត្តបិណ្ឌ ខាវាធិកា វិក្កុច្ច ខណ្ឌបត្តិ ។ គេ
ធម្មស្សបិណ្ឌ វិធម្មស្សបិណ្ឌ វគ្គកា ធម្មកុស្តស្សបិណ្ឌ ខុប្បត្តំ ករិណ្ឌិ
បាតិម្បាធិ ខុត្តិស្ថិតិ ។ គេតិ ខុត្តិធម្មតុគេ បាតិម្បាធិ ខត្តបិណ្ឌ
ខាវាធិកា វិក្កុច្ច ខាគុណ្ឌិ ត្ថិកត្ថា ។ ខុត្តិធម្មត្ថំ ធីត្តិធម្មត្ថំ
គេតំ ធីត្ថិកេ បារិសុត្តិ ខាវិគេតុប្បា ។ ខុត្តិធម្មត្ថំ ខណ្ឌបត្តិ ។
ចិច្ច ប្រា វិក្កុច្ច ខត្តបិណ្ឌ ខាវាធិ គត្តុប្បត្តិ ធម្មត្ថមា
ខាវាធិកា វិក្កុច្ច ធីត្ថិបត្តិ គត្តុប្បា វា ចិច្ច វា ។ គេ
ន ធម្មត្ថិ ខត្តបិណ្ឌ ខាវាធិកា វិក្កុច្ច ខណ្ឌបត្តិ ។ គេ
ធម្មស្សបិណ្ឌ វិធម្មស្សបិណ្ឌ វគ្គកា ធម្មកុស្តស្សបិណ្ឌ ខុប្បត្តំ ករិណ្ឌិ
បាតិម្បាធិ ខុត្តិស្ថិតិ ។ គេតិ ខុត្តិធម្មតុគេ បាតិម្បាធិ ខត្តបិណ្ឌ
បរិស្ថាយ ខត្តបិណ្ឌ ខាវាធិកា វិក្កុច្ច ខាគុណ្ឌិ ត្ថិកត្ថា ។ គេតិ
វិក្កុច្ច វិក្កុច្ច ប្រា បាតិម្បាធិ ខុត្តិស្ថិតិ ។ ខុត្តិធម្មត្ថំ
ខណ្ឌបត្តិ ។ ចិច្ច ប្រា វិក្កុច្ច ខត្តបិណ្ឌ ខាវាធិ គត្តុប្បត្តិ
ធម្មត្ថមា ខាវាធិកា វិក្កុច្ច ធីត្ថិបត្តិ គត្តុប្បា វា ចិច្ច វា

อธิ ปณ ภิกขเว อตฺตณฺตรสฺมึ อวาทสฺส ตทหุโปสฺสเถ สํพหุตา
 อวาทิกา ภิกขุ สํนินฺตนฺติ จตุตฺตาริ วา อติเรกา วา ๑ เท
 น ชานนฺติ อตฺตณฺเ เว อวาทิกา ภิกขุ อนาคตาติ ๑ เท
 รมฺมสํวณฺณิโน วิมยสํวณฺณิโน วคฺคา สํกฺกสํวณฺณิโน อโปสฺสํ กโรนฺติ
 ปาติโมกฺขํ อุตฺติสฺสนฺติ ๑ เทหิ อุตฺติฏฺฐสมฺมุเต ปาติโมกฺเข สํพฺพาย
 อญฺญชิตาย ปริธาย อตฺตณฺเ เว อวาทิกา ภิกขุ อากฺขณฺนํ พหุตรา ๑
 เทหิ ภิกขเว ภิกขุหิ ปุณฺ ปาติโมกฺขํ อุตฺติสฺสคฺคหํ ๑ อุตฺตเทสฺกานํ
 อนาปคฺติ ๑ อธิ ปณ ภิกขเว อตฺตณฺตรสฺมึ อวาทสฺส ตทหุโปสฺสเถ
 สํพหุตา อวาทิกา ภิกขุ สํนินฺตนฺติ จตุตฺตาริ วา อติเรกา
 วา ๑ เท น ชานนฺติ อตฺตณฺเ เว อวาทิกา ภิกขุ อนาคตาติ ๑
 เท รมฺมสํวณฺณิโน วิมยสํวณฺณิโน วคฺคา สํกฺกสํวณฺณิโน อโปสฺสํ
 กโรนฺติ ปาติโมกฺขํ อุตฺติสฺสนฺติ ๑ เทหิ อุตฺติฏฺฐสมฺมุเต ปาติโมกฺเข
 สํพฺพาย อญฺญชิตาย ปริธาย อตฺตณฺเ เว อวาทิกา ภิกขุ อากฺขณฺนํ
 สํสํมา ๑เป๑ โลกตรา ๑ อุตฺติฏฺฐํ สุตฺติฏฺฐํ เตสํ สํนฺติเก
 ปาริสฺสุตฺติ อโรเจตพฺพวา ๑ อุตฺตเทสฺกานํ อนาปคฺติ ๑

อนาปคฺติปณฺณรํสกํ นิฏฺฐิตํ ฯ

[๑๙๒] อธิ ปณ ภิกขเว ชนฺตมฺหิ อวสํ ททฺโสปฺสํ
 สํพหุตา อวสํภิกขุ สมนฺนิปตฺตํ จตุตาโร वा อตีเรกา
 वा ๑ เท ชานนํ อตฺตณฺเณ อวสํภิกขุ อเนกตํ ๑
 เท สมมตฺตณฺเณ อนนตฺตณฺเณ วตฺตา สมนฺนตฺตณฺเณ อปฺสํ

กโรนุติ ปาติโมกข์ อุกุทิสฺสูติ ฯ เตหิ อุกุทิสฺสูตมาเน ปาติโมกฺเข
 อถญฺเฒ ชาวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺณฺติ พหุตรา ฯ เตหิ ภิกฺขเว
 ภิกฺขุหิ ปุณฺ ปาติโมกข์ อุกุทิสฺสูตพฺพํ ฯ อุกุเทสฺสกาณํ อปฺคฺติ
 ทฺวณฺณฺตํ ๑เป ๑ อถญฺเฒ ชาวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺณฺติ สฺมตฺมา
 ๑เป ๑ โลกตรา ๑ อุกุทฺธิจฺจํ สฺสอฺกุทฺธิจฺจํ อวเสตฺถํ โสตพฺพํ ๑
 อุกุเทสฺสกาณํ อปฺคฺติ ทฺวณฺณฺตํ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว อญฺญตรสฺมํ
 ชาวาเส ตทฺหุโปสฺสเถ สมนุพฺพสา ชาวาสิกา ภิกฺขุ สฺนฺนิปตฺนฺติ
 จตุตฺตาริ วา อติเรกา วา ๑ เต ชานฺณฺติ อคฺคญฺเฒ ชาวาสิกา
 ภิกฺขุ อนาคตาติ ๑ เต ธมฺมสํญฺญินิ วินยสํญฺญินิ วคฺคา
 สฺมคฺคสํญฺญินิ อฺโปสฺสํ กโรนุติ ปาติโมกข์ อุกุทิสฺสูติ ฯ เตหิ
 อุกุทฺธิจฺจํมคฺเต ปาติโมกฺเข อถญฺเฒ ชาวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺณฺติ
 พหุตรา ฯ เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปุณฺ ปาติโมกข์ อุกุทิสฺสูตพฺพํ ๑
 อุกุเทสฺสกาณํ อปฺคฺติ ทฺวณฺณฺตํ ๑เป ๑ อถญฺเฒ ชาวาสิกา ภิกฺขุ
 อากฺขณฺณฺติ สฺมตฺมา ๑เป ๑ โลกตรา ๑ อุกุทฺธิจฺจํ สฺสอฺกุทฺธิจฺจํ
 เตสฺสํ สฺนฺติเก ปาริสฺสุทฺธิ อาริเจตฺตพฺพา ๑ อุกุเทสฺสกาณํ อปฺคฺติ
 ทฺวณฺณฺตํ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว อญฺญตรสฺมํ ชาวาเส ตทฺหุโปสฺสเถ
 สมนุพฺพสา ชาวาสิกา ภิกฺขุ สฺนฺนิปตฺนฺติ จตุตฺตาริ วา อติเรกา
 วา ๑ เต ชานฺณฺติ อคฺคญฺเฒ ชาวาสิกา ภิกฺขุ อนาคตาติ ๑
 เต ธมฺมสํญฺญินิ วินยสํญฺญินิ วคฺคา สฺมคฺคสํญฺญินิ อฺโปสฺสํ
 กโรนุติ ปาติโมกข์ อุกุทิสฺสูติ ฯ เตหิ อุกุทฺธิจฺจํมคฺเต ปาติโมกฺเข

ภิกขุ อนาคตาติ ฯ เต กปฺปติ นฺ ๒ อมฺหากํ อุโปสถโถ กาคุ
 น นฺ ๒ กปฺปติติ เวมตिका อุโปสถํ กโรนฺติ ปาติโมกฺขํ อุกุ-
 ทิสฺสนฺติ ฯ เตหิ อุกุทฺธิจฺมตฺเต ปาติโมกฺเข ฯ เป ฯ อวฺจุจิตาย
 ปริสําย ฯ เป ฯ เอกจฺจาย วฺจุจิตาย ปริสําย ฯ เป ฯ สํพฺพาย
 วฺจุจิตาย ปริสําย อถญฺเฒ ชาวาสิกา ภิกขุ อากฺขณฺติ พฺหุตรา ฯ
 เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปฺน ปาติโมกฺขํ อุกุทฺธิตพฺพํ ฯ อุกุทฺธกานํ
 อापคฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ เป ฯ อถญฺเฒ ชาวาสิกา ภิกขุ อากฺขณฺติ
 สํสํมา ฯ เป ฯ โลกตรา ฯ อุกุทฺธิจฺ สํอุกุทฺธิจฺ เตสํ สฺสนฺติเก
 ปาริสํสฺสฺส อโรเจตพฺพา ฯ อุกุทฺธกานํ อापคฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ

เวมติกปณฺณรตํ นิฏฺฐิตํ ฯ

[๑๔๕] อธิ ปน ภิกฺขเว อญฺเฏตรสฺมिํ ชาวาเส ตทฺหุโปสถเ
 สํพฺพพฺุตา ชาวาสิกา ภิกขุ สฺสนฺติปคฺนฺติ จตฺตาโร วา อติเรกา วา ฯ
 เต ชานฺนฺติ อคฺคญฺเฒ ชาวาสิกา ภิกขุ อนาคตาติ ฯ เต
 กปฺปเตว อมฺหากํ อุโปสถโถ กาคุ น อมฺหากํ น กปฺปติติ
 กุกฺกฏจฺปกตา อุโปสถํ กโรนฺติ ปาติโมกฺขํ อุกุทฺธิสฺสนฺติ ฯ เตหิ
 อุกุทฺธิสฺสํมาเน ปาติโมกฺเข อถญฺเฒ ชาวาสิกา ภิกขุ อากฺขณฺติ
 พฺหุตรา ฯ เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปฺน ปาติโมกฺขํ อุกุทฺธิตพฺพํ ฯ
 อุกุทฺธกานํ อापคฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ เป ฯ อถญฺเฒ ชาวาสิกา ภิกขุ
 อากฺขณฺติ สํสํมา ฯ เป ฯ โลกตรา ฯ อุกุทฺธิจฺ สํอุกุทฺธิจฺ
 อวเสสํ สํสพฺพํ ฯ อุกุทฺธกานํ อापคฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ อธิ ปน

๑๘๕] อูโปสถกฤษณកံ ភេតបុរេកុវារបណ្ណវតកំ ឧបោស្តករណំ ២៥៧

ภิกขเว อဏ္ဏตฺรສំมိ อາวาเส ตทหุโปສເ ឥម្បພុតា ចាវាឥកា
ภิกขุ สំนิပါတนฺติ จตุຕາវ វា ចຕិវេកា វា ។ เ ฆานนฺติ ចតុ-
ถဏ္ဍေ ចาវាឥកា ភิกขុ អោគតាតិ ។ เ កပ္បគេ ចမ្ពោកំ
ឧបោស្តោ កាតុំ អ ចម្ពោកំ អ កပ္បតីតិ កុកុកុຈ្យកតា ឧបោស្តំ
ករោន្តិ បាតិមោកុំ ចុត្តិសំនិ ។ គេ ចុត្តិឡុំមតុតេ បាតិមោកុខេ
។ បេ ។ ចុត្តិជ័តាយ បរិសាយ ។ បេ ។ ខេកុជ័តាយ ចុត្តិជ័តាយ បរិសាយ
។ បេ ។ ឥត្ថុបាយ ចុត្តិជ័តាយ បរិសាយ ចតុត្ថេ ចាវាឥកា ភិក្ខុ
ចាកុជ្ជន្តិ វត្តុត្ថា ។ គេ ភិក្ខុ ភិក្ខុ បុណ្ណ បាតិមោកុំ
ចុត្តិសិទ្ធិ ។ ចុត្តិសេកានំ ចាបតិ កុកុកុឡុត្ត ។ បេ ។ ចតុត្ថេ
ចាវាឥកា ភិក្ខុ ចាកុជ្ជន្តិ សំសំ ។ បេ ។ កោត្តរា ។ ចុត្តិឡុំ
ឥត្តិឡុំ គេ សំនិ បរិសុត្តិ ចាវាឥកា ។ ចុត្តិសេកានំ
ចាបតិ កុកុកុឡុត្ត ។

កុកុកុຈ្យកតបណ្ណវតកំ និឡតិ ។

[๑๘๕] อธิ ปน ภิกขเว อဏ္ဏตฺรສំมိ อາวาเส ตทหุโปສເ
ឥម្បພុតា ចាវាឥកា ភិក្ខុ សំនិပါတន្តិ ចតុតាវ វា ចຕិវេកា
វា ។ เ ฆานน្តិ ចតុត្ថេ ចាវាឥកា ភិក្ខុ អោគតាតិ ។
เ អត្ថសំនេ វិនត្ថសំនេ កោ គេ ចតុត្តិ ភេតបុរេកុវារា
ឧបោស្តំ ករោន្តិ បាតិមោកុំ ចុត្តិសំនិ ។ គេ ចុត្តិសំនេ
បាតិមោកុខេ ចតុត្ថេ ចាវាឥកា ភិក្ខុ ចាកុជ្ជន្តិ វត្តុត្ថា ។

๑ អត្ថសំនេ ចេតិ បត្យុត្តោ ។

๓๘๗] ชุโปสถกฤษณกรัง ชุโปสถทิวรสัสต นานคุดัง ชุโปสถกรณัง ๒๖๓

โยภกมฺหัตฺติ ๑เป๑ เต น ชานนฺติ อญฺเญ อวาสิกา ภิกฺขุ
 อหฺโตะสํมํ โยภกนฺตาคิ ๑เป๑ เต น ปสฺสํนฺติ อญฺเญ อวาสิกเ
 ภิกฺขุ อหฺโตะสํมํ โยภกมฺหเต ๑เป๑ เต น ปสฺสํนฺติ อญฺเญ
 อวาสิกเ ภิกฺขุ อหฺโตะสํมํ โยภกนฺเต ๑เป๑ เต น สฺสํนฺติ
 อญฺเญ อวาสิกา ภิกฺขุ อหฺโตะสํมํ โยภกมฺหัตฺติ ๑เป๑ เต น
 สฺสํนฺติ อญฺเญ อวาสิกา ภิกฺขุ อหฺโตะสํมํ โยภกนฺตาคิ ๑เป๑
 อวาสิกเณ อวาสิกา ... เอกสฺสปญฺจสฺสคฺคตฺติคฺคณยโต อวาสิกเณ
 อากนฺตฺกา อากนฺตฺเกณ อวาสิกา อากนฺตฺเกณ อากนฺตฺกาติ
 เปยยาถมฺเขน สฺสคฺค ติกสฺสคานิ โหนฺติ ๑

[๑๔๗] อธิ ปณ ภิกขเว อวาสิกานํ ภิกขุณํ จาคฺคฺทโส โหติ
 อคฺคฺนตฺตฺกานํ ปณฺณโรโส ฯ ๑ ๑๔๘ อวาสิกา พหุตรา โหณฺติ
 อคฺคฺนตฺตฺเกหิ อวาสิกานํ อนฺวตฺตฺติคฺคพฺพํ ฯ ๑ ๑๔๙ สํสํมา โหณฺติ
 อคฺคฺนตฺตฺเกหิ อวาสิกานํ อนฺวตฺตฺติคฺคพฺพํ ฯ ๑ ๑๕๐ อคฺคฺนตฺตฺกา พหุตรา
 โหณฺติ อวาสิกเกหิ อคฺคฺนตฺตฺกานํ อนฺวตฺตฺติคฺคพฺพํ ฯ อธิ ปณ ภิกขเว
 อวาสิกานํ ภิกขุณํ ปณฺณโรโส โหติ อคฺคฺนตฺตฺกานํ จาคฺคฺทโส ฯ ๑
 ๑๕๑ อวาสิกา พหุตรา โหณฺติ อคฺคฺนตฺตฺเกหิ อวาสิกานํ อนฺวตฺตฺติคฺค-
 ตฺพํ ฯ ๑ ๑๕๒ สํสํมา โหณฺติ อคฺคฺนตฺตฺเกหิ อวาสิกานํ อนฺวตฺตฺติคฺค-
 ตฺพํ ฯ ๑ ๑๕๓ อคฺคฺนตฺตฺกา พหุตรา โหณฺติ อวาสิกเกหิ อคฺคฺนตฺตฺกานํ
 อนฺวตฺตฺติคฺคพฺพํ ฯ อธิ ปณ ภิกขเว อวาสิกานํ ภิกขุณํ ปาฏิปโท
 โหติ อคฺคฺนตฺตฺกานํ ปณฺณโรโส ฯ ๑ ๑๕๔ อวาสิกา พหุตรา โหณฺติ

อาวาสึเกหิ อาคนตุกานํ นากามา ทาทพฺพา สํมคฺคํ อาคนตุเกหิ
 นิสฺสํมํ คนฺตุวา อูโปสฺสโถ กาทพฺโพ ๑ สเจ สมฺสํมา โหณฺติ
 อาวาสึเกหิ อาคนตุกานํ นากามา ทาทพฺพา สํมคฺคํ อาคนตุเกหิ
 นิสฺสํมํ คนฺตุวา อูโปสฺสโถ กาทพฺโพ ๑ สเจ อาคนตุกา พหุตรา
 โหณฺติ อาวาสึเกหิ อาคนตุกานํ สํมคฺคํ วา ทาทพฺพา นิสฺสํมํ
 วา คนฺตพฺพํ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว อาวาสึกานํ ภิกฺขุณํ ปณฺณรโส
 โหติ อาคนตุกานํ ปาฏิปโท ๑ สเจ อาวาสึกา พหุตรา โหณฺติ
 อาคนตุเกหิ อาวาสึกานํ สํมคฺคํ วา ทาทพฺพา นิสฺสํมํ วา
 คนฺตพฺพํ ๑ สเจ สมฺสํมา โหณฺติ อาคนตุเกหิ อาวาสึกานํ สํมคฺคํ
 วา ทาทพฺพา นิสฺสํมํ วา คนฺตพฺพํ ๑ สเจ อาคนตุกา พหุตรา
 โหณฺติ อาคนตุเกหิ อาวาสึกานํ นากามา-ทาทพฺพา สํมคฺคํ
 อาวาสึเกหิ นิสฺสํมํ คนฺตุวา อูโปสฺสโถ กาทพฺโพ ๑

[๓๘๘] อธิ ปน ภิกฺขเว อาคนตุกา ภิกฺขุ ปสฺสณฺติ อาวาสึกานํ
 ภิกฺขุณํ อาวาสึกาการํ อาวาสึกตฺถิยํ อาวาสึกนิมิคฺคํ อาวาสึกุตฺเทสํ
 สุปฺปณฺณคฺคํ มณฺจปฺปํ ภิสฺสิมฺโพหนํ ปาณียํ ปริโกษณียํ สุปฺปจฺฉิตํ
 ปริเวณํ สุตฺตมฺมชฺชํ ปสฺสณฺติวา เวมตฺติกา โหณฺติ อตฺถิ นุ ไช
 อาวาสึกา ภิกฺขุ นตฺถิ นุ ไชติ ๑ เเต เวมตฺติกา น วิจฺฉินฺนติ
 อวิจฺฉินฺติวา อูโปสฺสํ กโรณฺติ อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสํ ๑ เเต เวมตฺติกา
 วิจฺฉินฺนติ วิจฺฉินฺติวา น ปสฺสณฺติ อปสฺสณฺติวา อูโปสฺสํ กโรณฺติ
 อาปตฺติ ๑ เเต เวมตฺติกา วิจฺฉินฺนติ วิจฺฉินฺติวา ปสฺสณฺติ ปสฺสณฺติวา

ปัสสัฏฐิชา เวมติกา โหณติ อคฺคิ นุ โห อคฺคนฺตฺตกา ภิกฺขุ นคฺคิ
 นุ โหติ ฯ เค เวมติกา น วิจฺฉินฺนติ อวิจฺฉินฺนติฯ อูโปสถํ กโรณฺติ
 อปฺปติ ทุกฺกฏธฺมํ ฯ เค เวมติกา วิจฺฉินฺนติ วิจฺฉินฺนติฯ น ปัสสัฏฐิ
 อปัสสัฏฐิฯ อูโปสถํ กโรณฺติ อปฺปติ ฯ เค เวมติกา วิจฺฉินฺนติ
 วิจฺฉินฺนติฯ ปัสสัฏฐิฯ ปัสสัฏฐิฯ เอกโต อูโปสถํ กโรณฺติ อปฺปติ ฯ
 เค เวมติกา วิจฺฉินฺนติ วิจฺฉินฺนติฯ ปัสสัฏฐิฯ ปัสสัฏฐิฯ ปาณฺเฏกํ
 อูโปสถํ กโรณฺติ อปฺปติ ทุกฺกฏธฺมํ ฯ เค เวมติกา วิจฺฉินฺนติ
 วิจฺฉินฺนติฯ ปัสสัฏฐิฯ ปัสสัฏฐิฯ นสฺสํนฺเตเต วินสฺสํนฺเตเต โก
 เตหิ อคฺคิณฺติ เภทปฺปเรกฺขาวา อูโปสถํ กโรณฺติ อปฺปติ ญฺจตฺต-
 ญฺยธฺมํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว อวาสิกา ภิกฺขุ สฺสณฺนติ อคฺคนฺตฺตกา
 ภิกฺขุ อคฺคนฺตฺตกาการํ อคฺคนฺตฺตกฺกํ อคฺคนฺตฺตกนิมิตฺตํ อคฺคนฺตฺตกฺกเทสํ
 อคฺคญฺจนฺตฺตํ ปทสฺสํ อูปาหฺนปโปจฺฉนฺตํ อุกฺกาสิตสฺสํ อิมิต-
 สฺสํ สฺสํฯ สฺสํฯ เวมติกา โหณติ อคฺคิ นุ โห อคฺคนฺตฺตกา ภิกฺขุ
 นคฺคิ นุ โหติ ฯ เค เวมติกา น วิจฺฉินฺนติ อวิจฺฉินฺนติฯ อูโปสถํ
 กโรณฺติ อปฺปติ ทุกฺกฏธฺมํ ฯ เค เวมติกา วิจฺฉินฺนติ วิจฺฉินฺนติฯ
 น ปัสสัฏฐิ อปัสสัฏฐิฯ อูโปสถํ กโรณฺติ อปฺปติ ฯ เค
 เวมติกา วิจฺฉินฺนติ วิจฺฉินฺนติฯ ปัสสัฏฐิฯ ปัสสัฏฐิฯ เอกโต อูโปสถํ
 กโรณฺติ อปฺปติ ฯ เค เวมติกา วิจฺฉินฺนติ วิจฺฉินฺนติฯ ปัสสัฏฐิ
 ปัสสัฏฐิฯ ปาณฺเฏกํ อูโปสถํ กโรณฺติ อปฺปติ ทุกฺกฏธฺมํ ฯ เค
 เวมติกา วิจฺฉินฺนติ วิจฺฉินฺนติฯ ปัสสัฏฐิฯ ปัสสัฏฐิฯ นสฺสํนฺเตเต

១៩៩] ចុំប្រៃសណីយ៍ អានាន្តវាសកា ស្មានាន្តវាសកា ២៦៥

វិន័យសម្ពោធិ កោ គេតិ ចតុត្ថិ ភេតុប្បវេណី ចុំប្រៃសណី ករុណា
ចាបត្ថិ ពុទ្ធិសម្ពោធិ ។

[១៩៩] ចិច្ច ប្រៃសណី ភិក្ខុវេ ចាគុណ្ឌ ភិក្ខុ ប្រៃសណី ចាវាសិកា
ភិក្ខុ អានាន្តវាសកា គេ ស្មានាន្តវាសកា ប្រៃសណី ស្មានាន្តវាសកា
ប្រៃសណី ប្រៃសណី ប្រៃសណី ចេតិ ចុំប្រៃសណី
ករុណា ចាបត្ថិ ។ គេ ប្រៃសណី ប្រៃសណី អភិវិចិត្តា
អភិវិចិត្តា ចេតិ ចុំប្រៃសណី ករុណា ចាបត្ថិ ពុទ្ធិសម្ពោធិ ។
គេ ប្រៃសណី ប្រៃសណី អភិវិចិត្តា អភិវិចិត្តា បាឡេកា
ចុំប្រៃសណី ករុណា ចាបត្ថិ ។ ចិច្ច ប្រៃសណី ភិក្ខុវេ ចាគុណ្ឌ
ភិក្ខុ ប្រៃសណី ចាវាសិកា ភិក្ខុ ស្មានាន្តវាសកា គេ អានាន្តវាសកា
ប្រៃសណី អានាន្តវាសកា ប្រៃសណី ប្រៃសណី ចេតិ ចុំប្រៃសណី
ករុណា ចាបត្ថិ ពុទ្ធិសម្ពោធិ ។ គេ ប្រៃសណី
ប្រៃសណី អភិវិចិត្តា អភិវិចិត្តា បាឡេកា ចុំប្រៃសណី ករុណា
ចាបត្ថិ ពុទ្ធិសម្ពោធិ ។ គេ ប្រៃសណី ប្រៃសណី អភិវិចិត្តា
អភិវិចិត្តា ចេតិ ចុំប្រៃសណី ករុណា ចាបត្ថិ ។ ចិច្ច ប្រៃសណី
ចាវាសិកា ភិក្ខុ ប្រៃសណី ចាគុណ្ឌ ភិក្ខុ អានាន្តវាសកា គេ
ស្មានាន្តវាសកា ប្រៃសណី ស្មានាន្តវាសកា ប្រៃសណី ប្រៃសណី
ប្រៃសណី ចេតិ ចុំប្រៃសណី ករុណា ចាបត្ថិ ។
គេ ប្រៃសណី ប្រៃសណី អភិវិចិត្តា អភិវិចិត្តា ចេតិ ចុំប្រៃសណី
ករុណា ចាបត្ថិ ពុទ្ធិសម្ពោធិ ។ គេ ប្រៃសណី ប្រៃសណី

๒๐๐] อุโปสถกฤษณกัม ๓ ตทหุโปสถเถ สมิทฺฐกาവാสา คณตพฺโพ ๒๖๗

ตทหุโปสถเถ สมิทฺฐกา อวាสา สมิทฺฐโก อวாโส คณตพฺโพ
ยตุถสฺสํ ภิกฺขุ นานาสํวาสกา อပ္ပณฺตฺร สงฺเขม อပ္ပณฺตฺร
อนฺตรายา ។ ๓ ภิกฺขเว ตทหุโปสถเถ สมิทฺฐกา อวาสา สมิทฺฐโก
อนาวาโส คณตพฺโพ ยตุถสฺสํ ภิกฺขุ นานาสํวาสกา อပ္ပณฺตฺร
สงฺเขม อပ္ပณฺตฺร อนฺตรายา ។ ๓ ภิกฺขเว ตทหุโปสถเถ สมิทฺฐกา
อวาสา สมิทฺฐโก อวาโส วา อนาวาโส วา คณตพฺโพ ยตุ-
ถสฺสํ ภิกฺขุ นานาสํวาสกา อပ္ပณฺตฺร สงฺเขม อပ္ပณฺตฺร อนฺตรายา ។
๓ ภิกฺขเว ตทหุโปสถเถ สมิทฺฐกา อนาวาสา สมิทฺฐโก อวาโส
... สมิทฺฐโก อนาวาโส ... สมิทฺฐโก อวาโส วา อนาวาโส วา
คณตพฺโพ ยตุถสฺสํ ภิกฺขุ นานาสํวาสกา อပ္ပณฺตฺร สงฺเขม
อပ္ပณฺตฺร อนฺตรายา ។ ๓ ภิกฺขเว ตทหุโปสถเถ สมิทฺฐกา อวาสา
วา อนาวาสา วา สมิทฺฐโก อวาโส ... สมิทฺฐโก อนาวาโส ...
สมิทฺฐโก อวาโส วา อนาวาโส วา คณตพฺโพ ยตุถสฺสํ ภิกฺขุ
นานาสํวาสกา อပ္ပณฺตฺร สงฺเขม อပ္ပณฺตฺร อนฺตรายา ។ คณตพฺโพ
ภิกฺขเว ตทหุโปสถเถ สมิทฺฐกา อวาสา สมิทฺฐโก อวาโส
ยตุถสฺสํ ภิกฺขุ สมนาสํวาสกา ยํ ชญฺเฆวา สกฺโกมิ อชฺชเว
คณฺตุนฺติ ។ คณตพฺโพ ภิกฺขเว ตทหุโปสถเถ สมิทฺฐกา อวาสา
สมิทฺฐโก อนาวาโส ... สมิทฺฐโก อวาโส วา อนาวาโส วา
ยตุถสฺสํ ภิกฺขุ สมนาสํวาสกา ยํ ชญฺเฆวา สกฺโกมิ อชฺชเว
คณฺตุนฺติ ។ คณตพฺโพ ภิกฺขเว ตทหุโปสถเถ สมิทฺฐกา อนาวาสา

สภิกขุโก ชาวาโส... สภิกขุโก ชนาวาโส... สภิกขุโก ชาวาโส
 ๑ ชนาวาโส ๑ ยตฺตสฺส ภิกขุ สฺमानสฺวาธกา ยํ ชณฺเณ
 สกฺโกมิ อชฺเชว คณฺฐนฺติ ๑ คณฺฐพฺโง ภิกขเว ตทหุโปสฺสเณ
 สภิกขุกา ชาวาโส ๑ ชนาวาโส ๑ สภิกขุโก ชาวาโส...
 สภิกขุโก ชนาวาโส... สภิกขุโก ชาวาโส ๑ ชนาวาโส ๑
 ยตฺตสฺส ภิกขุ สฺमानสฺวาธกา ยํ ชณฺเณ สกฺโกมิ อชฺเชว
 คณฺฐนฺติ ๑

[๒๐๓] น ภิกขเว ภิกขุณฺเฒา นิสินฺนปฺริสํยา ปาติโมกฺขํ อุกุ-
 ทิสฺสคพฺพํ โย อุกุทิสฺเสยฺย อปคฺติ ทุกฺกฏสฺส ๑ น ภิกขเว
 สิกฺขมาภาย... น สํมณฺเณสฺส... น สํมณฺเณรียํ... น สิกฺขํ
 ปจฺจุทฺธาตกสฺส... น อหฺมิมวคฺคํ อชฺเณปนฺนทสฺส นิสินฺนปฺริสํยา
 ปาติโมกฺขํ อุกุทิสฺสคพฺพํ โย อุกุทิสฺเสยฺย อปคฺติ ทุกฺกฏสฺส ๑ น
 อปคฺติยา อทสฺสเน อุกุทิสฺสคทสฺส นิสินฺนปฺริสํยา ปาติโมกฺขํ อุกุทิส-
 คพฺพํ โย อุกุทิสฺเสยฺย ยถารมฺโม กาเรทพฺโง ๑ น อปคฺติยา
 อปฺปฏิกกมฺเม อุกุทิสฺสคทสฺส นิสินฺนปฺริสํยา... น ปาปิกาย ทิฏฺฐิยา
 อปฺปฏินิสฺสคเค อุกุทิสฺสคทสฺส นิสินฺนปฺริสํยา ปาติโมกฺขํ อุกุทิสฺสคพฺพํ โย
 อุกุทิสฺเสยฺย ยถารมฺโม กาเรทพฺโง ๑ น ปณฺทกสฺส นิสินฺนปฺริสํยา
 ปาติโมกฺขํ อุกุทิสฺสคพฺพํ โย อุกุทิสฺเสยฺย อปคฺติ ทุกฺกฏสฺส ๑ น
 เถยฺยสฺวาธกสฺส... น ติตฺถิยปฏกนฺตกสฺส... น ติรจฺจนคคทสฺส

๑ สํมณฺเณรายาติปํ ปาโง ๑

... น มาตุฆาตกตฺถ ... น ปิตุฆาตกตฺถ ... น อรหันตฆาตกตฺถ ...
 น ภิกฺขุนี้ทฺฐกตฺถ ... น สงฺฆเภทกตฺถ ... น โถหิตุปฺปาทกตฺถ ...
 น อุภาโตพฺพณฺชนกตฺถ นิสินฺนปรีสํยา ปาติโมกฺขํ อุตฺตทิสิตพฺพํ โย
 อุตฺตทิสํเยยฺย ธาปตฺติ ทฺถกตฺถ ๑

[๒๐๒] น ภิกฺขเว ปาวีวาสิกปาริสฺสทฺธิทานเนน อุโปสถโธ กาทพฺโพ
 ธนฺนคฺคร อวฺวชิตํยา ปรีสํยา ๑

[๒๐๓] น ๑ ภิกฺขเว อนฺุโปสถเถ อุโปสถโธ กาทพฺโพ ธนฺนคฺคร
 สงฺฆสํกฺคิยาติ ๑

อุโปสถกฐนุชกั นิฏฺฐิตํ ๑ คติยํ ภานวารี ๑

อิมมฺหิ ชนฺุชเก วคฺคฺกุ ธอถิตี ๑

คตฺถุตฺตทานํ

[๒๐๔] ทิตฺติยา พิมฺพิสาโร ๑ สมนฺิปปติคฺคิ ตฺถนฺุทิกา

ชนฺุมนํ รโห ปาติโมกฺขํ เทวสิทฺธิํ ตทา สกั

ยถา ปรีสํยา สมนฺุคฺคิ สํกมฺคฺคิ มทฺทกฺคฺกุณิ ๑

สัมา มหตฺติ นทียา อนฺุ เทว ชฺุทฺททานิ ๑

นวา ราชคเท เจว สัมา อวิปฺปวาสนา

สมนฺุมนฺุเน ปจฺฉมํ สัมนํ ปจฺฉนา สัมนํ สมนฺุทเน

อสมฺมุตา คามสัมา นทียา สมนฺุทเท สเร

อฺทกฺคฺกุเขโป ภินฺุทนฺุติ คเถวชฺุโลมคฺคฺครนฺุติ ๑

๓ ย. สมนฺิปปคฺคฺกุ ๑ ส. สมนฺิปปคฺคิ ๑

วสุสฺสพนายิกกฺขนฺธกั

[๒๐๕] เตน สัมเยน พุทฺโธ ภควา ราชคฺเห จิหฺรติ เวฬุเน
 กถนุทกนิวาเป ๑ เตน โห ปน สัมเยน ภควตา ภิกฺขุณฺโณ วสุธาวาโส
 อปฺปณฺณตฺโต โหติ ๑ เตหิ ภิกฺขุ เหมนุคฺคํปี คิมฺหํปี วสุธํปี
 จาริกํ จรณฺติ ๑ มนุสฺसानํ อชฺชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ
 หิ นาม สมนฺนา สกฺยปฺปคฺติยา เหมนุคฺคํปี คิมฺหํปี วสุธํปี
 จาริกํ จริสฺสํณฺติ หริตานิ ตินานิ สมนุทฺทนฺตา เขณิหฺนุริยํ ชีวํ
 วิเหเสนฺตา พหุ ชุทฺทเก ปาเน สจฺจํคํ อาปาเทนฺตา อิเม หิ
 นาม อณฺเฏตคฺติยา ปรีพฺพาสกา ทฺรฺกฺขาคฺคมา วสุธาวาสํ อถฺติ-
 ยิสฺสํณฺติ สจฺจํคํยิสฺสํณฺติ^๒ อิเม หิ นาม สกฺกนฺตา รุกฺขคฺเคสฺสุ
 กุถาวกานิ กิริตฺวา วสุธาวาสํ อถฺติยิสฺสํณฺติ สจฺจํคํยิสฺสํณฺติ อิเม
 ปน สมนฺนา สกฺยปฺปคฺติยา เหมนุคฺคํปี คิมฺหํปี วสุธํปี จาริกํ
 จรณฺติ หริตานิ ตินานิ สมนุทฺทนฺตา เขณิหฺนุริยํ ชีวํ วิเหเสนฺตา
 พหุ ชุทฺทเก ปาเน สจฺจํคํ อาปาเทนฺตาคิ ๑ อถฺโสสุ ๒ ภิกฺขุ
 เตสํ มนุสฺसानํ อชฺชฌายนฺตานํ ชียนฺตานํ วิปาเจนฺตานํ ๑ อถฺโห
 เต ภิกฺขุ ภควโต เขตฺมคฺคํ อาโรเจสฺสุ ๑ อถฺโห ภควา เขตฺสุมิ
 นิทาเน เขตฺสุมิ ปกรเน ชฺมมํ กถํ กถฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ
 อนุชานามิ ภิกฺขเว วสุสํ อปฺคณฺตุนฺติ ๑

๑ อธิสฺสทฺโต นิปาตมคฺคโตติ ตพฺพณฺณนา ๑ ๓ ย. รา.
 สจฺจํคํยิสฺสํณฺติ ๑

[๒๐๖] อถ โข ภิกขุณ्हี เอตทโหสิ กทา นุ โข วสฺสํ
 อุปคณฺตพฺพนฺติ ฯ ภาวโต เอตมคฺคํ อารโหสํ ฯ อนฺนทานมิ
 ภิกฺขเว วสฺสํเน วสฺสํ อุปคณฺตฺนฺติ ฯ อถ โข ภิกขุณ्हี เอตทโหสิ
 ภติ นุ โข วสฺสํปนายิกาติ ฯ ภาวโต เอตมคฺคํ อารโหสํ ฯ
 เทวมา ภิกฺขเว วสฺสํปนายิกา ปุริมิกา ปจฺฉิมิกา อปรชฺชคฺคตยา
 อาสาพฺพิยา ปุริมิกา อุปคณฺตพฺพา มาสคตยา อาสาพฺพิยา ปจฺฉิ-
 มิกา อุปคณฺตพฺพา อิมมา โข ภิกฺขเว เทว วสฺสํปนายิกาติ ฯ

[๒๐๗] เตน โข ปน สมนฺเนน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ วสฺสํ อุปคณฺตฺวา
 อนฺตราวสฺสํ จาริกํ จรณฺติ ฯ มนุสฺสํ ตเถว อชฺชฌายนฺติ ชียนฺติ
 วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม สมนฺนา สกฺยปฺคฺคิยา เหมนฺตมฺปิ คิมฺหมฺปิ
 วสฺสํมฺปิ จาริกํ จริสฺสํนฺติ หริตานิ ตินานิ สมนฺมทฺทนฺตา เอภินฺทฺริยํ
 ชีวํ วิเหเสนฺตา พหุ ชฺททเถ ปาณํ สงฺฆาตํ อาปาเทนฺตา อิมํ หิ
 นาม อณฺตคฺคิยา ทฺรฺกฺขาทมฺมา วสฺสํวสฺสํ อตฺตยิสฺสํนฺติ สงฺกาสยิสฺ-
 สํนฺติ อิมํ หิ นาม สกฺยคฺคก รุกฺขคฺคเณ ฤตฺวาณานิ ภริตฺวา วสฺสํวสฺสํ
 อตฺตยิสฺสํนฺติ สงฺกาสยิสฺสํนฺติ อิมํ ปน สมนฺนา สกฺยปฺคฺคิยา
 เหมนฺตมฺปิ คิมฺหมฺปิ วสฺสํมฺปิ จาริกํ จรณฺติ หริตานิ ตินานิ
 สมนฺมทฺทนฺตา เอภินฺทฺริยํ ชีวํ วิเหเสนฺตา พหุ ชฺททเถ ปาณํ
 สงฺฆาตํ อาปาเทนฺตาติ ฯ อสฺสํโส สฺสํ โข ภิกฺขุ เตสํ มนุสฺसानํ
 อชฺชฌายนฺตานํ ชียนฺตานํ วิปาเจนฺตานํ ฯ เย เต ภิกฺขุ อปฺปิจฺฉา
 เต อชฺชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม ฉพฺพคฺคิยา

၈၃

อูปาธเกน สงฺฆิ อุตฺติสฺส วิหาโร การามิโต โหติ ฯ โส เจ
 ภิกฺขุณฺโณ สฺนฺติเก ทฺตํ ปหิณฺเนยฺย อากฺขณฺตฺ กถนฺตา อิจฺฉามิ
 ทานญฺจ ทาตุํ ฆมฺมญฺจ โสตุํ ภิกฺขุ จ ปสฺสิตฺตุนฺติ ฯ คนฺตพฺพํ
 ภิกฺขเว สัตฺตาทหฺกรณฺเณน ปหิเต น เสดฺว อปฺปหิเต สัตฺตาทหฺ
 สฺนฺนิวฏฺฏเณ กาทพฺโพ ฯ อิทฺถ ปน ภิกฺขเว อูปาธเกน สงฺฆิ
 อุตฺติสฺส อชฺชมฺโยโค การามิโต โหติ ฯ เปฯ ปาสาโท การามิโต
 โหติ ฯ หนฺมิมิ การามิตํ โหติ ฯ คฺกุหา การามิตา โหติ ฯ
 ปริเวณํ การามิตํ โหติ ฯ โกฏฺฐโก การามิโต โหติ ฯ อูปฏฺฐานสาธา
 การามิตา โหติ ฯ อคฺคิสาธา การามิตา โหติ ฯ กปฺปียกฺขี การามิตา
 โหติ ฯ วจฺจกฺขี การามิตา โหติ ฯ จงฺกโม การามิโต โหติ ฯ
 จงฺกมนสาธา การามิตา โหติ ฯ อุตฺตปาโน การามิโต โหติ ฯ อุตฺตปา-
 นสาธา การามิตา โหติ ฯ ฆนฺตาวรํ การามิตํ โหติ ฯ ฆนฺตาวรสาธา
 การามิตา โหติ ฯ โปกฺขรณํ การามิตา โหติ ฯ มณฺทโป การามิโต
 โหติ ฯ อารามิ การามิโต โหติ ฯ อารามวตฺถุํ การามิตํ โหติ ฯ โส
 เจ ภิกฺขุณฺโณ สฺนฺติเก ทฺตํ ปหิณฺเนยฺย อากฺขณฺตฺ กถนฺตา อิจฺฉามิ
 ทานญฺจ ทาตุํ ฆมฺมญฺจ โสตุํ ภิกฺขุ จ ปสฺสิตฺตุนฺติ ฯ คนฺตพฺพํ
 ภิกฺขเว สัตฺตาทหฺกรณฺเณน ปหิเต น เสดฺว อปฺปหิเต สัตฺตาทหฺ
 สฺนฺนิวฏฺฏเณ กาทพฺโพ ฯ อิทฺถ ปน ภิกฺขเว อูปาธเกน สมนฺพหฺเต
 ภิกฺขุ อุตฺติสฺส ฯ เปฯ เอกํ ภิกฺขุ อุตฺติสฺส วิหาโร การามิโต
 โหติ ฯ อชฺชมฺโยโค การามิโต โหติ ฯ ปาสาโท การามิโต

โหติ ฯ หนุมิยํ การามิํโต โหติ ฯ คุหา การามิํตา โหติ ฯ
 ปริเวณํ การามิํโต โหติ ฯ โกฏฺสโก การามิํโต โหติ ฯ อุปฏฺฐาน-
 ศํถา การามิํตา โหติ ฯ อคฺคิศาถา การามิํตา โหติ ฯ กปฺเปยฺยกุฏฺฐิ
 การามิํตา โหติ ฯ วจฺจุกฺกุฏฺฐิ การามิํตา โหติ ฯ จงฺกโม การามิํโต
 โหติ ฯ จงฺกมนศาถา การามิํตา โหติ ฯ อุทฺฒาโน การามิํโต
 โหติ ฯ อุทฺฒานศาถา การามิํตา โหติ ฯ ษนฺตาวรํ การามิํโต
 โหติ ฯ ษนฺตาวรศาถา การามิํตา โหติ ฯ โปกฺขรณํ การามิํตา
 โหติ ฯ มณฺจาโป การามิํโต โหติ ฯ อารามิํโต โหติ ฯ
 อารามวตฺถุํ การามิํโต โหติ ฯ โส เจ ภิกฺขุณฺโณ สมนฺติเก ทฺวํ
 ปหิณฺเนยฺย อากฺขณฺนํ ภาทฺนฺตา อิจฺฉามิ ทานญฺจ ทาตุํ ธรรมญฺจ
 โสตุํ ภิกฺขุ จ ปสฺสสีคฺคินฺติ ฯ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว สคฺคตาหกรณํเยน
 ปหิเต น เควว อปฺปหิเต สคฺคตาหํ สมนฺนิวฺชฺชวฺโส กาคพฺโพ ฯ อธิ
 ปน ภิกฺขเว อุปลาสฺสเกน ภิกฺขุณฺโณสฺสํ อุกฺกิสฺสํ สมนฺพฺพุตา ภิกฺขุณฺโณ
 อุกฺกิสฺสํ เอกํ ภิกฺขุณฺโณ อุกฺกิสฺสํ สมนฺพฺพุตา สิกฺขมาภิกฺขุณฺโณ อุกฺกิสฺสํ
 เอกํ สิกฺขมาภิกฺขุณฺโณ อุกฺกิสฺสํ สมนฺพฺพุเต สํมณเณเร อุกฺกิสฺสํ เอกํ
 สํมณเณเร อุกฺกิสฺสํ สมนฺพฺพุตา สํมณเณริโย อุกฺกิสฺสํ เอกํ สํมณเณเร
 อุกฺกิสฺสํ วิหาริ การามิํโต โหติ ฯ อทฺตมโยโค การามิํโต โหติ ฯ
 ปาสาโท การามิํโต โหติ ฯ หนุมิยํ การามิํโต โหติ ฯ คุหา
 การามิํตา โหติ ฯ ปริเวณํ การามิํโต โหติ ฯ โกฏฺสโก การามิํโต
 โหติ ฯ อุปฏฺฐานศาถา การามิํตา โหติ ฯ อคฺคิศาถา การามิํตา

โหติ ๑ กบมียกฐิ การามิตา โหติ ๑ จจุกฐิ การามิตา โหติ ๑
 จจุโก การามิตา โหติ ๑ จจุกมณสาธา การามิตา โหติ ๑
 จจุปาโน การามิตา โหติ ๑ จจุปามณสาธา การามิตา โหติ ๑
 ปกฐิ การามิตา โหติ ๑ มณฺชโป การามิตา โหติ ๑
 ชาราม การามิตา โหติ ๑ ชารามจตุ การามิตา โหติ ๑ โส
 เจ ภิกขุ สันติเก ทูต ปหิเนยฺย ชาคจฺจนฺตฺว ภาทฺตว อิจฺฉามิ
 ทานญฺจ ทาตุ มฺหมฺมญฺจ โสตุ ภิกขุ ๑ ปสฺสิดฺดานฺติ ๑ คนฺตพฺพ
 ภิกขเว สุตฺตาทกฺคณเณน ปหิเต น เตจฺจ อปฺปหิเต สุตฺตาท
 สันนิวฺชฺช กาคพฺพ ๑ อธิ ปน ภิกขเว อุปาสฺสเกน อคฺคโน
 อคฺคทาย นิเวสนํ การามิตํ โหติ ๑ สยนิมฺว การามิตํ โหติ ๑
 จจุทฺทิลโค การามิตา โหติ ๑ จจุทฺทิลโค การามิตา โหติ ๑ มาโพ
 การามิตา โหติ ๑ ชามโน การามิตา โหติ ๑ ชามณสาธา การามิตา
 โหติ ๑ ปาสาโท การามิตา โหติ ๑ มฺหมฺมํ การามิตํ โหติ ๑
 จจุ การามิตา โหติ ๑ ปวิเวณํ การามิตํ โหติ ๑ โกฏฺสโก
 การามิตา โหติ ๑ จจุจฺจณสาธา การามิตา โหติ ๑ อคฺคิสาธา
 การามิตา โหติ ๑ รสวตํ การามิตา โหติ ๑ จจุกฐิ การามิตา
 โหติ ๑ จจุโก การามิตา โหติ ๑ จจุกมณสาธา การามิตา โหติ ๑
 จจุปาโน การามิตา โหติ ๑ จจุปามณสาธา การามิตา โหติ ๑ ชนฺดา
 มฺว การามิตํ โหติ ๑ ชนฺดาจฺจณสาธา การามิตา โหติ ๑ ปกฐิ
 การามิตา โหติ ๑ มณฺชโป การามิตา โหติ ๑ ชาราม การามิตา

โหติ ๑ อารามวตถุ การามิโต โหติ ๑ ปุตุตตสฺส วา วาเรยฺย
 โหติ ฐิตฺยา วา วาเรยฺย โหติ คิลาโน วา โหติ อภิณฺเฑาะ
 วา สุตฺตนฺตํ ภณฺติ ๑ โส เจ ภิกฺขุํ สฺนฺติเก พุทฺ ปริเณยฺย
 อากฺขณฺตํ ภทฺตนา อิมํ สุตฺตนฺตํ ปริยาปฺนฺติสฺสํ ปฺรํ
 สุตฺตนฺโต น ปฺลชฺชตฺติ ๑ อณฺเฑวํ วา ปนฺตฺสํ กิจฺจํ โหติ
 กรณฺมํ วา ๑ โส เจ ภิกฺขุํ สฺนฺติเก พุทฺ ปริเณยฺย อากฺขณฺตํ
 ภทฺตนา อิจฺฉามิ ทานญฺจ ทาตุํ ธมฺมญฺจ โสตุํ ภิกฺขุ ๑
 ปสฺสํติคฺคํ ๑ คนฺตพฺพิ ภิกฺขเว สุตฺตนาหกรณฺเณน ปฺหิเต น เฑว
 อปฺปหิเต สุตฺตนาํ สฺนฺนิวฺจฺจ กาคพฺโพ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว
 อฺปาสํกาย สงฺฆํ อุตฺตมํ วิหารํ การามิโต โหติ ๑ สํ เจ
 ภิกฺขุํ สฺนฺติเก พุทฺ ปริเณยฺย อากฺขณฺตํ อยฺยา อิจฺฉามิ
 ทานญฺจ ทาตุํ ธมฺมญฺจ โสตุํ ภิกฺขุ ๑ ปสฺสํติคฺคํ ๑ คนฺตพฺพิ
 ภิกฺขเว สุตฺตนาหกรณฺเณน ปฺหิเต น เฑว อปฺปหิเต สุตฺตนาํ
 สฺนฺนิวฺจฺจ กาคพฺโพ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว อฺปาสํกาย สงฺฆํ
 อุตฺตมํ อตฺตมโยโค การามิโต โหติ ๑ ปาสาโท การามิโต
 โหติ ๑ หมมฺมํ การามิโต โหติ ๑ คฺหา การามิตา โหติ ๑ ปริเวณ
 การามิโต โหติ ๑ โกฏฺสโก การามิโต โหติ ๑ อฺปฏฺจํนํสาธา การามิ
 ตา โหติ ๑ อคฺคิสาธา การามิตา โหติ ๑ กบฺบิยฺกฺกํ การามิตา
 โหติ ๑ วจฺจกฺกํ การามิตา โหติ ๑ จงฺกโม การามิโต โหติ ๑
 จงฺกมนํสาธา การามิตา โหติ ๑ อฺทปฺปาโน การามิโต โหติ ๑ อฺทปฺปา-

สดาด การามี่ตา โหติ ๑ ชนุตาวร การามี่ตา โหติ ๑ ชนุตาวรสาดดา
 การามี่ตา โหติ ๑ ปกฤษณ การามี่ตา โหติ ๑ มณฑาไป
 การามี่โต โหติ ๑ ชาราม การามี่โต โหติ ๑ ชารามวคฤ
 การามี่โต โหติ ๑ ส่า เจ ภิกขุณิ สมนิเต ทูต ปหิณณย ชากจณนตุ
 ยยยา อิจจามิ ทานนจ ทาคุ ชมมณจ สัตถุ ภิกขุ ๑ ปสฺสิดิคุนติ ๑
 คนตพพ ภิกขเว สดุดาหกรณเณน ปหิเต น เทวว อปฺปหิเต
 สดุดาห สมนิวฏฏฏ กาดพโพ ๑ อิช ปน ภิกขเว อูปาสิกาย
 สมนพฺพุเต ภิกขุ อุตฺติสฺส ๑ เป ๑ เขก ภิกขุ อุตฺติสฺส ภิกขุณิสงฆ
 อุตฺติสฺส สมนพฺพุตา ภิกขุณิโย อุตฺติสฺส เขก ภิกขุณิ อุตฺติสฺส
 สมนพฺพุตา สิกขมานาโย อุตฺติสฺส เขก สิกขมานอ อุตฺติสฺส สมนพฺพุเต
 สามณเณเร อุตฺติสฺส เขก สามณเณว อุตฺติสฺส สมนพฺพุตา สามณเณวโย
 อุตฺติสฺส เขก สามณเณว อุตฺติสฺส ๑ เป ๑ อตฺตโน อตฺตาย นิเวสน
 การามี่ตา โหติ ๑ สยนิชว การามี่ตา โหติ ๑ อุตฺติสฺสโต การามี่โต
 โหติ ๑ อฏฺฏฏ การามี่โต โหติ ๑ มาโพ การามี่โต โหติ ๑
 อาปณ การามี่โต โหติ ๑ อาปณสาดดา การามี่ตา โหติ ๑
 ปาสาท การามี่โต โหติ ๑ หมมย การามี่ตา โหติ ๑ คุหา การามี่ตา
 โหติ ๑ ปริเวณ การามี่ตา โหติ ๑ โกฏฺฐโก การามี่โต โหติ ๑
 คุปฏฺฐานสาดดา การามี่ตา โหติ ๑ อคฺคิสาดดา การามี่ตา โหติ ๑ รสวต
 การามี่ตา โหติ ๑ จจจกฏฏ การามี่ตา โหติ ๑ จงกโม การามี่โต
 โหติ ๑ จงกมนสาดดา การามี่ตา โหติ ๑ อุตฺตปโน การามี่โต

โหติ ๑ อุตฺตปณฺธสํสา ทาปิตฺตา โหติ ๑ โปฏฺฐวณฺเณ การามิตฺตา โหติ ๑
 มณฺฑปโป การามิตฺโต โหติ ๑ อารามโ การามิตฺโต โหติ ๑ อารามวตฺถุ
 การามิตฺโต โหติ ๑ ปุตฺตตฺถสฺส วา วาเรยฺยํ โหติ ๑ ฐิตฺตฺยา วา วาเรยฺยํ
 โหติ ๑ คิตฺตํ วา โหติ ๑ อภิณฺณวาทํ วา สุตฺตฺตฺนํ ภาณติ ๑ สํ เจ
 ภิกฺขุณฺโณ สํนฺติเก ทฺวํ ปหิณฺเนยฺย อากฺขณฺนํ อยฺยา อิมํ สุตฺตฺนํ
 ปริยาปฺนติสฺสํนฺติ ปุรยํ สุตฺตฺนํโต น ปตฺตฺตฺตฺติ ๑ อณฺณวํ
 วา ปนฺธสํ กิจฺจํ โหติ ๑ กรณฺยํ วา ๑ สํ เจ ภิกฺขุณฺโณ สํนฺติเก
 ทฺวํ ปหิณฺเนยฺย อากฺขณฺนํ อยฺยา อิจฺฉามิ ทานญฺจ ทาตุ
 ชมฺมญฺจ สํคํ ภิกฺขุ ๑ ปตฺตฺตฺตฺติ ๑ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว สุตฺตฺตาห-
 กรณฺเณน ปหิเต น เตวว อปฺปหิเต สุตฺตฺตาหํ สํนฺนิวฏฺโฐ
 กาดพฺโป ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา สงฺฆํ อุตฺตฺตฺสํ ภิกฺขุณฺเณ
 สงฺฆํ อุตฺตฺตฺสํ สิกฺขมาณาย สงฺฆํ อุตฺตฺตฺสํ สํมณเณเรน สงฺฆํ
 อุตฺตฺตฺสํ สํมณเณรียา สงฺฆํ อุตฺตฺตฺสํ สํมพฺพุเต ภิกฺขุ อุตฺตฺตฺสํ
 เขกํ ภิกฺขุ อุตฺตฺตฺสํ ภิกฺขุณฺเณสงฺฆํ อุตฺตฺตฺสํ สํมพฺพุตา ภิกฺขุณฺเณ
 อุตฺตฺตฺสํ เขกํ ภิกฺขุณฺเณ อุตฺตฺตฺสํ สํมพฺพุตา สิกฺขมาณาโย อุตฺตฺตฺสํ
 เขกํ สิกฺขมานํ อุตฺตฺตฺสํ สํมพฺพุเต สํมณเณเร อุตฺตฺตฺสํ เขกํ
 สํมณเณเร อุตฺตฺตฺสํ สํมพฺพุตา สํมณเณรียโย อุตฺตฺตฺสํ เขกํ สํมณเณเร
 อุตฺตฺตฺสํ ๑ เป ๑ อตฺตฺตฺนํ อตฺตฺตฺยา วิหารโ การามิตฺโต โหติ ๑
 อชฺฌมโยโค การามิตฺโต โหติ ๑ ปาสาโท การามิตฺโต โหติ ๑
 หนุมิยํ การามิตฺโต โหติ ๑ คฺกุหา การามิตฺตา โหติ ๑ ปริเวณํ การามิตฺโต

โหติ ๑ โภฏโสโก การามิโต โหติ ๑ อุပ္ปฐจามธาดา การามิตา
 โหติ ๑ อคฺคิธาดา การามิตา โหติ ๑ กบฺปิยภุจํ การามิตา
 โหติ ๑ วจฺจุภุจํ การามิตา โหติ ๑ จงฺกโม การามิโต โหติ ๑
 จงฺกมณธาดา การามิตา โหติ ๑ อุตฺตปาโน การามิโต โหติ ๑
 อุตฺตปานธาดา การามิตา โหติ ๑ โปฏฐรณํ การามิตา โหติ ๑
 มณฺฑาโป การามิโต โหติ ๑ อารามิ การามิโต โหติ ๑
 อารามวตฺถุ การามิตํ โหติ ๑ ธา เจ ภิกฺขุณฺํ สมนฺติเก ทฺฐํ
 ปหิณฺเอยฺย อากฺขณฺตุ อຍ္ယာ อิจฺฉามิ ทานဉ္ဇာ တာဉ္ဇံ ဘမ္မဉ္ဇာ
 ဝိသိဉ္ဇံ ဝိဂ္ဂန္တု ခ ပဋိသိန္တုတိ ၁ နန္တပုပ္ဖံ ဝိဂ္ဂန္တေ ဓတုသာကရဏိယေ
 ပဟိတေ န တေဝ ဝပပဟိတေ ဓတုသာဟံ ဓမ္မိဝ္ဗ္ဗာဉ္ဇာ ဂာတပုပ္ဖတိ ၁

[๒๑๑] เตน ไช ปน สมนเณ อยวตโร ภิกขุ คีตาโน โหติ ฯ
 โส ภิกขุณฺํ สมนฺติเก ทูตํ ปาหเสติ อหํ หิ คีตาโน อากฺขณฺตุ
 ภิกขุ อิจฺฉามิ ภิกขุณฺํ อากคฺคฺหิตํ ฯ ภทฺวโต เขตมคฺคํ อารโจะสุ ฯ
 อหฺนฺชานามิ ภิกฺขเว ปญฺจนํ สคฺคาหกรณฺเณน อปฺปหิตเปมี คฺคตํ
 ปเคว ปหิตเ ภิกฺขุสฺส ภิกฺขุณฺิยา สิกฺขมานาย สํมณเณสฺส
 สํมณเณรียา อหฺนฺชานามิ ภิกฺขเว อิมสํ ปญฺจนํ สคฺคาหกรณฺเณน
 อปฺปหิตเปมี คฺคตํ ปเคว ปหิตเ สคฺคาหํ สมนฺนิวฏฺเฐ กาคพฺโพ ฯ
 อีธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ คีตาโน โหติ ฯ โส เจ ภิกขุณฺํ สมนฺติเก
 ทูตํ ปหิณฺเณยฺย อหํ หิ คีตาโน อากฺขณฺตุ ภิกขุ อิจฺฉามิ
 ภิกขุณฺํ อากคฺคฺหิตํ ฯ คคฺคตพฺพํ ภิกฺขเว สคฺคาหกรณฺเณน อปฺปหิตเปมี

ปเคว ปหิเต คิตานภคตัม วา ปริเยธัสสัมมิ คิตานุปุชจากภคตัม
 วา ปริเยธัสสัมมิ คิตานภคตัม วา ปริเยธัสสัมมิ ปุณฺณธัสสัมมิ
 วา อุปุชหิธัสสัมมิ วาติ สคฺคาหํ สมนิฉฺชโฆ กาทพฺโพ ฯ
 อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส อนภริติ อุปฺปนฺนา โหติ ฯ โส เจ
 ภิกฺขุํ สมนฺติเก ทฺวํ ปหิเนยฺย อนภริติ เม อุปฺปนฺนา อากฺขณฺตุ
 ภิกฺขุ อิจฺฉามิ ภิกฺขุํ อากฺขณฺติ ฯ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว สคฺคาห-
 กรณฺเยน อุปฺปหิเตปฺปี ปเคว ปหิเต อนภริตํ วูปกาเสธัสสัมมิ
 วา วูปกาสาเปธัสสัมมิ วา ชมฺมกถํ วาสฺส ภริธัสสัมมิติ สคฺคาหํ
 สมนิฉฺชโฆ กาทพฺโพ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส กุกฺกุจํ
 อุปฺปนฺนํ โหติ ฯ โส เจ ภิกฺขุํ สมนฺติเก ทฺวํ ปหิเนยฺย กุกฺกุจํ
 เม อุปฺปนฺนํ อากฺขณฺตุ ภิกฺขุ อิจฺฉามิ ภิกฺขุํ อากฺขณฺติ ฯ
 คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว สคฺคาหกรณฺเยน อุปฺปหิเตปฺปี ปเคว ปหิเต
 กุกฺกุจํ วิโนเทธัสสัมมิ วา วิโนทาเปธัสสัมมิ วา ชมฺมกถํ วาสฺส
 ภริธัสสัมมิติ สคฺคาหํ สมนิฉฺชโฆ กาทพฺโพ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว
 ภิกฺขุสฺส ทิฏฺฐิฉกฺกํ อุปฺปนฺนํ โหติ ฯ โส เจ ภิกฺขุํ สมนฺติเก ทฺวํ
 ปหิเนยฺย ทิฏฺฐิฉกฺกํ เม อุปฺปนฺนํ อากฺขณฺตุ ภิกฺขุ อิจฺฉามิ
 ภิกฺขุํ อากฺขณฺติ ฯ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว สคฺคาหกรณฺเยน อุปฺปหิเตปฺปี
 ปเคว ปหิเต ทิฏฺฐิฉกฺกํ วิเวเจธัสสัมมิ วา วิเวจาเปธัสสัมมิ วา
 ชมฺมกถํ วาสฺส ภริธัสสัมมิติ สคฺคาหํ สมนิฉฺชโฆ กาทพฺโพ ฯ
 อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ คุรุชฺชมํ อชฺฌาปนฺโน โหติ ปริวารโห ฯ

อนุตตมามะณี วา คณปุรโณ วา ภวิสสัณฐิติ สัตตาทิ สันนิวญโฆ
 กาทพุโ ๑ อธิ ปน ภิกขเว ภิกขุสส สงโฆ กมมํ กตตุกาโม
 โหติ ตชชณียํ วา นียสส^๑ วา ปพพชณียํ วา ปฏิสาร์ณียํ วา
 อุกเขปนียํ วา ๑ โส เจ ภิกขุณฺโณ สันติเก ทูตํ ปหิณฺเอยย สงโฆ
 เม กมมํ กตตุกาโม อากฺขณฺณํ ภิกขุ อิจฺฉามิ ภิกขุณฺ
 อากคณฺธิ ๑ คณฺตพฺพํ ภิกขเว สัตตาทกกรณฺเยน อปฺปหิเตปฺปี ปเคว
 ปหิเต กิณฺติ นุ โห สงโฆ กมมํ น กเรยฺย ตหุกาย วา
 ปริณามะยยาติ สัตตาทิ สันนิวญโฆ กาทพุโ ๑ กตํ วา ปนสส
 โหติ สงฺฆเณ กมมํ ตชชณียํ วา นียสส วา ปพพชณียํ วา
 ปฏิสาร์ณียํ วา อุกเขปนียํ วา ๑ โส เจ ภิกขุณฺโณ สันติเก ทูตํ
 ปหิณฺเอยย สงโฆ เม กมมํ อกาสิ อากฺขณฺณํ ภิกขุ อิจฺฉามิ
 ภิกขุณฺ อากคณฺธิ ๑ คณฺตพฺพํ ภิกขเว สัตตาทกกรณฺเยน อปฺปหิเตปฺปี
 ปเคว ปหิเต กิณฺติ นุ โห สมนวาคเตยฺย โถมํ ปาเตยฺย
 เนตถารํ วาคเตยฺย สงโฆ ตํ กมมํ ปฏิปฺปสสสมภะยยาติ สัตตาทิ
 สันนิวญโฆ กาทพุโ ๑ อธิ ปน ภิกขเว ภิกขุณฺ คิถานา โหติ ๑
 สํ เจ ภิกขุณฺ สันติเก ทูตํ ปหิณฺเอยย อหํ หิ คิถานา
 อากฺขณฺณํ อຍฺယา อิจฺฉามิ อຍฺยํ อากคณฺธิ ๑ คณฺตพฺพํ
 ภิกขเว สัตตาทกกรณฺเยน อปฺปหิเตปฺปี ปเคว ปหิเต คิถานภาตํ
 วา ปริเยสสัณฐามิ คิถานุปฺปจฺจภาตํ วา ปริเยสสัณฐามิ คิถานภะสฺส

๑ ย. วา. นียสส ๑

[illegible]

มานคฺคตารหา อากฺขณฺตุ อยฺยา อิจฺฉามิ อยฺยานํ อากคฺคณฺติ ฯ
 คณฺตพฺพํ ภิกฺขเว สคฺคตาหกรณฺเณน อปฺปหิเตปฺปี ปเคว ปหิเต
 มานคฺคตาทนํ อุตฺตํ อริสฺสํมิตฺติ สคฺคตาหํ สณฺนิวฏฺโฏ กาคพฺโพนฺติ ฯ
 อีธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุณฺโณ มุถาย' ปฏิกสฺสณารหา โหติ ฯ ถ้า
 เจ ภิกฺขุณฺโณ สณฺติเก ทฺวํ ปหิณฺเนยฺย อหํ หิ มุถาย ปฏิกสฺสณารหา
 อากฺขณฺตุ อยฺยา อิจฺฉามิ อยฺยานํ อากคฺคณฺติ ฯ คณฺตพฺพํ ภิกฺขเว
 สคฺคตาหกรณฺเณน อปฺปหิเตปฺปี ปเคว ปหิเต มุถาย ปฏิกสฺสณํ
 อุตฺตํ อริสฺสํมิตฺติ สคฺคตาหํ สณฺนิวฏฺโฏ กาคพฺโพนฺติ ฯ อีธ ปน
 ภิกฺขเว ภิกฺขุณฺโณ อพฺภานารหา โหติ ฯ ถ้า เจ ภิกฺขุณฺโณ สณฺติเก
 ทฺวํ ปหิณฺเนยฺย อหํ หิ อพฺภานารหา อากฺขณฺตุ อยฺยา
 อิจฺฉามิ อยฺยานํ อากคฺคณฺติ ฯ คณฺตพฺพํ ภิกฺขเว สคฺคตาหกรณฺเณน
 อปฺปหิเตปฺปี ปเคว ปหิเต อพฺภานํ อุตฺตํ อริสฺสํมิตฺติ สคฺค-
 ตาหํ สณฺนิวฏฺโฏ กาคพฺโพนฺติ ฯ อีธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุณฺเณน สงฺโฆ
 กมฺมํ กคฺคกฺกาโม โหติ ตชฺชนํ ภา นียสฺส ภา ปพฺพาทนํ ภา
 ปฏิสารณํ ภา อุกฺเขปนํ ภา ฯ ถ้า เจ ภิกฺขุณฺโณ สณฺติเก ทฺวํ
 ปหิณฺเนยฺย สงฺโฆ เม กมฺมํ กคฺคกฺกาโม อากฺขณฺตุ อยฺยา
 อิจฺฉามิ อยฺยานํ อากคฺคณฺติ ฯ คณฺตพฺพํ ภิกฺขเว สคฺคตาหกรณฺเณน
 อปฺปหิเตปฺปี ปเคว ปหิเต กิณฺติ นุ โห สงฺโฆ กมฺมํ น
 กรเมยฺย ตหุกาย ภา ปริณาเมยฺยาคิ สคฺคตาหํ สณฺนิวฏฺโฏ
 กาคพฺโพนฺติ ฯ กถํ ภา ปนสฺสา โหติ สงฺเขน กมฺมํ ตชฺชนํ

อยุยา อิจฺฉามิ อยุยานํ อากตฺตํ ๑ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว สฺตฺตาท-
 กรณฺเณน อปฺปทิตฺตํ ปเคว ปทิตฺเต อฺปฺสํปทํ อุตฺตํกํ กริสุํสํมิ
 วา อมฺสํสํวสฺสํมิ วา คนฺตปุโร วา ภวิสฺสํมิตฺติ สฺตฺตาทํ
 สํนิวฺวโฏ กาทพฺโพ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว สํมณโร คิถาโน
 โหติ ๑ โส เจ ภิกฺขุณฺํ สํนติเก ทฺตํ ปทิตฺตํ อหํ หิ คิถาโน
 อากฺขณฺตํ ภิกฺขุ อิจฺฉามิ ภิกฺขุณฺํ อากตฺตํ ๑ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว
 สฺตฺตาทกรณฺเณน อปฺปทิตฺตํ ปเคว ปทิตฺเต คิถาณกตฺตํ วา
 ปริเยตฺตํคํ คิถาณฺนฺจจากกตฺตํ วา ปริเยตฺตํคํ คิถาณกตฺตํ
 วา ปริเยตฺตํคํ ปุจฺฉิตฺตํคํ วา อฺปฺนฺจหิตฺตํคํ วาติ สฺตฺตาทํ
 สํนิวฺวโฏ กาทพฺโพ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว สํมณโร อมฺริตํ
 อฺปฺปนฺนา โหติ ๑ เป ๑ กุกฺกํ อฺปฺปนฺนํ โหติ ๑ ทิฏฺฐิํ
 อฺปฺปนฺนํ โหติ ๑ สํมณโร วสฺสํ ปุจฺฉิตฺตํคํ โหติ ๑ โส
 เจ ภิกฺขุณฺํ สํนติเก ทฺตํ ปทิตฺตํ อหํ หิ วสฺสํ ปุจฺฉิตฺตํคํ
 อากฺขณฺตํ ภิกฺขุ - อิจฺฉามิ ภิกฺขุณฺํ อากตฺตํ ๑ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว
 สฺตฺตาทกรณฺเณน อปฺปทิตฺตํ ปเคว ปทิตฺเต ปุจฺฉิตฺตํคํ วา
 อากฺขณฺตํคํ วาติ สฺตฺตาทํ สํนิวฺวโฏ กาทพฺโพ ๑ อธิ ปน
 ภิกฺขเว สํมณโร อฺปฺสํปทํคํคํ โหติ ๑ โส เจ ภิกฺขุณฺํ
 สํนติเก ทฺตํ ปทิตฺตํ อหํ หิ อฺปฺสํปทํคํคํ อากฺขณฺตํ
 ภิกฺขุ อิจฺฉามิ ภิกฺขุณฺํ อากตฺตํ ๑ คนฺตพฺพํ ภิกฺขเว สฺตฺตาทกรณ-
 เณน อปฺปทิตฺตํ ปเคว ปทิตฺเต อฺปฺสํปทํ อุตฺตํกํ กริสุํสํมิ วา

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

[๒๖๒] เตน ไช ปน ส้มเย็น อดุลตรัสส์ ภิกขุโน มาตา
 คิธานา โหติ ฯ ถ้า ปุตุตัสส์ สันนิเก ทูตฺ ปาเหสิ อหํ หิ
 คิธานา อิจฺฉามิ ปุตุตัสส์ อากคณฺหิ ฯ อถไช ศัสส์ ภิกขุโน เขตท-
 โหสิ ภควตา ปณฺณตฺตํ สํคตฺตํ สํคตฺตาทกฺคณฺเณน ปหิเต คณฺตุํ น
 เควว อปฺปหิเต ปณฺจณฺณํ สํคตฺตาทกฺคณฺเณน อปฺปหิเตปฺปํ คณฺตุํ
 ปเคว ปหิเต อยฺยจ เม มาตา คิธานา ถ้า จ อนุปาสิตวา

กถํ หุ โฆ มยา ปฏิปชชิตัพพนติ ฯ ภควโต เขตมคฺถํ อารโหเสํ ๑
 อนุชานามิ ภิกฺขเว สคฺคตฺถนํ สคฺคตาหกรณเณน อปฺปหิเตปฺปี คนฺตุํ
 ปเคว ปหิเต ภิกฺขุสฺส ภิกฺขุณฺเณ สิกฺขมานาย ตามณฺเณสฺส
 ตามณฺเณรียา มาคฺคยา ฯ ปิํสฺสํ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว อิมํ
 สคฺคตฺถนํ สคฺคตาหกรณเณน อปฺปหิเตปฺปี คนฺตุํ ปเคว ปหิเต สคฺคตาหํ
 สํนฺนิวฏฺโฏ กาทพฺโพ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส มาตา คิถานา
 โหติ ฯ ๑ ๑ เจ ปุคฺคสฺส สํนฺติเก ทฺตํ ปหิณฺเนยฺย อหํ หิ คิถานา
 อากฺขณฺตุ เม ปุคฺโค อิจฺฉามิ ปุคฺคสฺส อากคฺชนฺติ ฯ คนฺตพฺพํ
 ภิกฺขเว สคฺคตาหกรณเณน อปฺปหิเตปฺปี ปเคว ปหิเต คิถานภคฺตํ
 วา ปริเยสฺสิสฺสามิ คิถานุปฺปจฺจากภคฺตํ วา ปริเยสฺสิสฺสามิ คิถานภณฺตฺตํ
 วา ปริเยสฺสิสฺสามิ ปุจฺฉิสฺสามิ วา อฺปปจฺจิสฺสามิ วาติ สคฺคตาหํ
 สํนฺนิวฏฺโฏ กาทพฺโพ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส ปิตา คิถาโน
 โหติ ฯ ๑ ๑ เจ ปุคฺคสฺส สํนฺติเก ทฺตํ ปหิณฺเนยฺย อหํ หิ คิถาโน
 อากฺขณฺตุ เม ปุคฺโค อิจฺฉามิ ปุคฺคสฺส อากคฺชนฺติ ฯ คนฺตพฺพํ
 ภิกฺขเว สคฺคตาหกรณเณน อปฺปหิเตปฺปี ปเคว ปหิเต คิถานภคฺตํ
 วา ปริเยสฺสิสฺสามิ คิถานุปฺปจฺจากภคฺตํ วา ปริเยสฺสิสฺสามิ คิถานภณฺตฺตํ
 วา ปริเยสฺสิสฺสามิ ปุจฺฉิสฺสามิ วา อฺปปจฺจิสฺสามิ วาติ สคฺคตาหํ
 สํนฺนิวฏฺโฏ กาทพฺโพ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส ภาตา คิถาโน
 โหติ ฯ ๑ ๑ เจ ภาตฺถโน สํนฺติเก ทฺตํ ปหิณฺเนยฺย อหํ หิ คิถาโน
 อากฺขณฺตุ เม ภาตา อิจฺฉามิ ภาตฺถโน อากคฺชนฺติ ฯ คนฺตพฺพํ

ภิกฺขเว สํคฺคาหກຣນ໌ເຢນ ປຶທິເຕ ນ ເຊວ ອປປຶທິເຕ ສັດຕາໜ້ ສັນນິວຽງໂງ ກາຕຸໂພ ॥ ອິ໊ ປນ ກິດຊເວ ກິດຊສຸສ ກິຕິນ໌ ກິຕານາ ໂຫິຕິ ॥ ສ່າ ເຈ ກິດຊສຸສ ສັນຕິເກ ທູຕ໌ ປຶທິເຕຍຸຍ ອ໌ ກິຕານາ ອາຄຈຸນຕຸ ເມ ກາຕາ ອິຈຸຣາມິ ກາຕຸໂນ ອາຄຕນຸຕິ ॥ ຄນຸຕຸພ໌ ກິດຊເວ ສັດຕາກຣນ໌ເຢນ ປຶທິເຕ ນ ເຊວ ອປປຶທິເຕ ສັດຕາໜ້ ສັນນິວຽງໂງ ກາຕຸໂພ ॥ ອິ໊ ປນ ກິດຊເວ ກິດຊສຸສ ພາຕໂກ ກິຕາໂນ ໂຫິຕິ ॥ ໂສ ເຈ ກິດຊສຸສ ສັນຕິເກ ທູຕ໌ ປຶທິເຕຍຸຍ ອ໌ ກິຕາໂນ ອາຄຈຸນຕຸ ກາຕຸໂນ ອິຈຸຣາມິ ກາຕຸສຸສ ອາຄຕນຸຕິ ॥ ຄນຸຕຸພ໌ ກິດຊເວ ສັດຕາກຣນ໌ເຢນ ປຶທິເຕ ນ ເຊວ ອປປຶທິເຕ ສັດຕາໜ້ ສັນນິວຽງໂງ ກາຕຸໂພ ॥ ອິ໊ ປນ ກິດຊເວ ກິດຊສຸສ ກິຕິໂກ ກິຕາໂນ ໂຫິຕິ ॥ ໂສ ເຈ ກິດຊນ໌ ສັນຕິເກ ທູຕ໌ ປຶທິເຕຍຸຍ ອ໌ ກິຕາໂນ ອາຄຈຸນຕຸ ກິດຊ ອິຈຸຣາມິ ກິດຊນ໌ ອາຄຕນຸຕິ ॥ ຄນຸຕຸພ໌ ກິດຊເວ ສັດຕາກຣນ໌ເຢນ ປຶທິເຕ ນ ເຊວ ອປປຶທິເຕ ສັດຕາໜ້ ສັນນິວຽງໂງ ກາຕຸໂພຕິ ॥

[๒๓๓] เตน โส ปน สมนฺเณ สงฺฆສຸສ ມາວິຫາໂວ ຄຸກຸຍິຕິ ອນຸເຕເວນ ອຸປາສເກນ ອຣເນເວ ກຣນ໌ ເຄທາປິຕ໌ ໂຫິຕິ ॥ ໂສ ກິດຊນ໌ ສັນຕິເກ ທູຕ໌ ປາເຄສິ ສ່າ ກາຕຸຕາ ຕ໌ ກຣນ໌ ອວາຮາເປຍຸຍ໌ ທຸຊາໜ້ ຕ໌ ກຣນ໌ຕນຸຕິ ॥ ກາຕ໌ ເຕຕມຕຸ໌ ອາໂວເຈດ໌ ॥ ອນຸຊານາມິ ກິດຊເວ ສັດຕາກຣນ໌ເຢນ ຄນຸຕ໌ ສັດຕາໜ້ ສັນນິວຽງໂງ ກາຕຸໂພຕິ ॥

๑ ຍຸ. ກາ. ວິຫາໂວ ॥ ๒ ກາ. ອາຮາເປຍຸຍ໌ ॥

วสุธาวาสภาณวาร นิฏฐิตัม ปจัม

[๒๓๕] เตน โข ปน สัมเยน โกธเจตฺถุ ชนปเทสุ อณฺเฏตฺรสุมี
 อาวาเส วสุธูปคตา ภิกฺขุ จาเพหิ อุกฺกพาพฺพา โหณฺติ ฯ คณฺหํสุปปี
 ปริปาตํสุปปี ฯ ภคฺวโต เอตมคฺคํ อาโรเจสุ ฯ อิทฺ ปน ภิกฺขเว
 วสุธูปคตา ภิกฺขุ จาเพหิ อุกฺกพาพฺพา โหณฺติ คณฺหนฺตํปปี ปริปา-
 เตนฺตํปปี ฯ เอเสว อนฺตรายิตี ปกฺกมิตพฺพํ ฯ อนาปคฺติ วสุธฺจ-
 เนทฺตํสุ ฯ อิทฺ ปน ภิกฺขเว วสุธูปคตา ภิกฺขุ สิริวํสเปหิ อุกฺกพาพฺพา
 โหณฺติ ฯ ทํสฺนฺตํปปี ปริปาเตนฺตํปปี ฯ เอเสว อนฺตรายิตี ปกฺกมิตพฺพํ ฯ
 อนาปคฺติ วสุธฺจเนทฺตํสุ ฯ อิทฺ ปน ภิกฺขเว วสุธูปคตา ภิกฺขุ
 โจเรหิ อุกฺกพาพฺพา โหณฺติ ฯ วิถฺตมฺปนฺตํปปี อาโกเฏนฺตํปปี ฯ เอเสว
 อนฺตรายิตี ปกฺกมิตพฺพํ ฯ อนาปคฺติ วสุธฺจเนทฺตํสุ ฯ อิทฺ ปน
 ภิกฺขเว วสุธูปคตา ภิกฺขุ ปีธํจาเอหิ อุกฺกพาพฺพา โหณฺติ ฯ อาวีสฺนฺตํปปี
 หรณฺตํปปี ฯ เอเสว อนฺตรายิตี ปกฺกมิตพฺพํ ฯ อนาปคฺติ วสุธฺจ-
 เนทฺตํสุ ฯ อิทฺ ปน ภิกฺขเว วสุธูปคตํภํ ภิกฺขุํ คาโม อคฺคินา
 ททฺโฆ โหติ ฯ ภิกฺขุ ปิณฺฑาทเกน กิถมนฺตํปปี ฯ เอเสว อนฺตรายิตี
 ปกฺกมิตพฺพํ ฯ อนาปคฺติ วสุธฺจเนทฺตํสุ ฯ อิทฺ ปน ภิกฺขเว
 วสุธูปคตํภํ ภิกฺขุํ เสนาถํ อคฺคินา ททฺโฆ โหติ ฯ ภิกฺขุ เสนา-
 ถเนน กิถมนฺตํปปี ฯ เอเสว อนฺตรายิตี ปกฺกมิตพฺพํ ฯ อนาปคฺติ
 วสุธฺจเนทฺตํสุ ฯ อิทฺ ปน ภิกฺขเว วสุธูปคตํภํ ภิกฺขุํ คาโม

๑ ย. วสุธาวาสภาณวาร นิฏฐิตัม ฯ ส. วสุธาวาสภาณวาร ปจัม ฯ

๒๑๖] วสฺสํปนายิกกฺขณฺหํ วสฺสํปคตานิ อນฺตรายา ๒๑๗

อฺทฺทเกน อฺโหฺห โหติ ฯ ภิกฺขุ ปิณฺฑาทเกน กิตฺตมฺหิตี ฯ เอເေဝ
อนฺตรាយิตฺติ ปกฺกမิตฺທພໍ ។ อນาປຕฺติ วສສຈຸເທສຸດສໍ ។ ອີຣ ປນ
ພິກຊເວ ວສສຸປັກຕານິ ພິກຊນຸ ເສ໋ນາສັນ ອຸທເກນ ອຸພຸທໍ ໂຫຕີ ະ ພິກຊ
ເສ໋ນາສັນເນນ ກິຕມຸທິ ະ ເອເສວ ອນຸຕຣາໂຍຕິ ປກຸກມິຕພຸພໍ ។ ອນາປຕຕິ
ວສສຈຸເທສຸດສາຕິ ະ

[๒๑๕] เทน โห ปน สัมเยน อณฺเฏตຣສຸມີ ອາວາເສ ວສສຸປັກຕານິ
ພິກຊນຸ ກາໂມ ໂຈເວຣີ ວຸຊຸສາສີ ະ ກາວໂຕ ເຂຕມຕຸຕໍ ອາໂຣເຈສຸ ະ
ອນຸຊານາມິ ພິກຊເວ ເຍນ ກາໂມ ທເນ ຄນຸຕຸນຸຕິ ະ ກາໂມ
ເທວຣາ ມີຊີຊິຕຸ ະ ກາວໂຕ ເຂຕມຕຸຕໍ ອາໂຣເຈສຸ ະ ອນຸຊານາມິ
ພິກຊເວ ເຍນ ຄາມາ ພຸຕຣາ ທເນ ຄນຸຕຸນຸຕິ ະ ພຸຕຣາ ອສຸດທຸຣາ
ໂໜຕິ ອປປສນຸນາ ະ ກາວໂຕ ເຂຕມຕຸຕໍ ອາໂຣເຈສຸ ະ ອນຸຊານາມິ
ພິກຊເວ ເຍນ ສທຸຣາ ປສນຸນາ ທເນ ຄນຸຕຸນຸຕິ ະ

[๒๑๖] เทน โห ปน สัมเยน โถສເສສຸ ສນປເທສຸ ອນັງເຕຣສຸມີ
ອາວາເສ ວສສຸປັກຕາ ພິກຊ ນ ຄມີສຸ ຄູຊສຸດ ວາ ປຣັຕສຸດ ວາ
ໂກຊນສຸດ ຍາວທຕຸຕໍ ປາຣີປຸຣີ ະ ກາວໂຕ ເຂຕມຕຸຕໍ ອາໂຣເຈສຸ ະ
ອີຣ ປນ ພິກຊເວ ວສສຸປັກຕາ ພິກຊ ນ ຄມາທິ ຄູຊສຸດ ວາ ປຣັຕສຸດ
ວາ ໂກຊນສຸດ ຍາວທຕຸຕໍ ປາຣີປຸຣີ ະ ເອເສວ ອນຸຕຣາໂຍຕິ ປກຸກມິຕພຸພໍ ະ
ອນາປຕຕິ ວສສຈຸເທສຸດສໍ ະ ອີຣ ປນ ພິກຊເວ ວສສຸປັກຕາ ພິກຊ
ຄມາທິ ຄູຊສຸດ ວາ ປຣັຕສຸດ ວາ ໂກຊນສຸດ ຍາວທຕຸຕໍ ປາຣີປຸຣີ
ນ ຄມາທິ ສປປາຍານີ ໂກຊນານີ ະ ເອເສວ ອນຸຕຣາໂຍຕິ ປກຸກມິຕພຸພໍ ະ

เทม คาวิ วา เต เทม คาวิ วา เต เทม ทาส วา เต เทม
 ทาส วา เต เทม ชีตว วา เต เทม ภริยตุทาย อนุ
 วา เต ภริย อานมาติ ๑ ศตฺร เจ ภิกฺขุโน เหว โหติ ธุ-
 ปฺริวคฺคํ โข จิตฺตํ วุคฺคํ ภควตา สียาปี เม พุทฺธมจฺริยสฺส
 อนุตราโยติ ปฏกมิตพฺพํ ๑ อนุปคฺติ วัตถุประสงค์ ๑ อธิ ปน
 ภิกฺขเว วัตถุประสงค์ โภิกฺขุ วัตถุประสงค์ นิธิ ปรสฺสติ ๑ ศตฺร เจ
 ภิกฺขุโน เหว โหติ ธุปฺริวคฺคํ โข จิตฺตํ วุคฺคํ ภควตา
 สียาปี เม พุทฺธมจฺริยสฺส อนุตราโยติ ปฏกมิตพฺพํ ๑ อนุปคฺติ
 วัตถุประสงค์ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว วัตถุประสงค์ โภิกฺขุ ปรสฺสติ สมนุพฺพเต
 ภิกฺขุ สงฺฆเภทาย ปฏกมณฺเฑ ๑ ศตฺร เจ ภิกฺขุโน เหว โหติ
 ครุโก โข สงฺฆเภทो วุคฺคโต ภควตา มา มยิ สมนุชฺชฎเต
 สงฺโฆ ภิชฺชติ ปฏกมิตพฺพํ ๑ อนุปคฺติ วัตถุประสงค์ ๑ อธิ
 ปน ภิกฺขเว วัตถุประสงค์ โภิกฺขุ สฺสนาติ สมนุพฺพตา กิร ภิกฺขุ
 สงฺฆเภทาย ปฏกมณฺเฑติ ๑ ศตฺร เจ ภิกฺขุโน เหว โหติ ครุโก
 โข สงฺฆเภทो วุคฺคโต ภควตา มา มยิ สมนุชฺชฎเต สงฺโฆ
 ภิชฺชติ ปฏกมิตพฺพํ ๑ อนุปคฺติ วัตถุประสงค์ ๑ อธิ ปน
 ภิกฺขเว วัตถุประสงค์ โภิกฺขุ สฺสนาติ อมฺกสฺมิ กิร อวาเส สมนุพฺพตา
 ภิกฺขุ สงฺฆเภทาย ปฏกมณฺเฑติ ๑ ศตฺร เจ ภิกฺขุโน เหว โหติ
 เต โข เม ภิกฺขุ มิตฺตา ตฺยาหิ วทฺธามิ ครุโก โข อวาโส
 สงฺฆเภทो วุคฺคโต ภควตา มา ขายสฺมนุคฺคานํ สงฺฆเภทो รุจิตฺตาติ

๒๓๖] วรุตฺตฺพนายิกกฺขณฺทกํ วรุตฺตฺพคตานิ สงฺฆเภทโต อฺนุปฺปนโน ๒๔๗

[illegible]

ภิกขุ สฺสณาคิ อมฺภสฺสํ กิร ชาวาเส สมนฺพหุตาหิ ภิกขุณฺหิ สงฺโฆ
 ภินฺโนติ ฯ ๑ ตตฺร เจ ภิกขุโน เอวํ โหติ ตา โห เม ภิกขุณฺโง
 น มิตฺตา อมฺเฐ ยถา คาสํ มิตฺตา ตา เม มิตฺตา ตาหิ
 วฏฺฐามิ ตา วุตฺตา ตา วฏฺฐนฺติ ครุโก โห ภิกฺขุณฺโง สงฺฆเกโต
 วุตฺโต ภคฺวตา มา ภิกฺขุณฺโง สงฺฆเกโต รุจิรุตฺตาติ กโรตฺถนฺติ
 เม วณฺํ สุตฺตํ สุตฺตํ สุตฺตํ โสคํ โสทหิตฺตํ สุตฺตํ ปฏฺกมิตฺทพฺพํ ๑ ธนาปคฺติ
 วสฺสํ จเนตฺถ ๑

[๒๓๗] เตน โห ปน สมนฺเยน ธนฺตโร ภิกขุ วเช วสฺสํ
 อุปคฺคตฺตาโม โหติ ฯ ๑ ภคฺวโต ธตฺตมคฺคํ ชาโรเจตฺถ ๑ ธนฺตนาหิ
 ภิกฺขเว วเช วสฺสํ อุปคฺคตฺตุนฺติ ฯ ๑ วโห วฏฺฐาสํ ๑ ภคฺวโต
 ธตฺตมคฺคํ ชาโรเจตฺถ ๑ ธนฺตนาหิ ภิกฺขเว เยน วโห เตน
 คฺคตฺตุนฺติ ฯ เตน โห ปน สมนฺเยน ธนฺตโร ภิกขุ อุปคฺคตฺตุนฺติ
 วสฺสํ ปณายิกาย สตฺถเกน คฺคตฺตุนฺติ โหติ ฯ ๑ ภคฺวโต ธตฺตมคฺคํ
 ชาโรเจตฺถ ๑ ธนฺตนาหิ ภิกฺขเว สตฺถเก วสฺสํ อุปคฺคตฺตุนฺติ ฯ เตน
 โห ปน สมนฺเยน ธนฺตโร ภิกขุ อุปคฺคตฺตุนฺติ วสฺสํ ปณายิกาย
 นาถาย คฺคตฺตุนฺติ โหติ ฯ ๑ ภคฺวโต ธตฺตมคฺคํ ชาโรเจตฺถ ๑
 ธนฺตนาหิ ภิกฺขเว นาถาย วสฺสํ อุปคฺคตฺตุนฺติ ๑

[๒๓๘] เตน โห ปน สมนฺเยน ธนฺตโร ภิกขุ รุฏฺฐสฺสํ เว วสฺสํ
 อุปคฺคตฺตุนฺติ ๑ มนุสฺสํ อชฺชณฺณายนฺติ ชีวนฺติ วิปาเจนฺติ เสยฺยถาปํ
 ปิสาจิจฺฉิตฺตาติ ๑ ภคฺวโต ธตฺตมคฺคํ ชาโรเจตฺถ ๑ น ภิกฺขเว

[illegible]

[๒๑๘] เตน ไช ปน ส้มเยน ภิกขุ อชฺโฌกาสเถ วรุตฺตํ
 อุปคจฺจนฺติ ฯ เทเว วรุตฺตํเต รุกฺขมุตฺตํ นิมฺพโกถํมี อุปทวณฺติ ฯ
 ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเจตฺตํ ฯ น ภิกฺขเว อชฺโฌกาสเถ วรุตฺตํ
 อุปคฺคฺคพฺพํ โย อุปคจฺเจยฺย อปคฺคฺติ ทุกฺกฏฐตฺถํ ฯ เตน
 ไช ปน ส้มเยน ภิกขุ อเสนาถนิกา วรุตฺตํ อุปคจฺจนฺติ ตีเตนมี
 อญฺเฐนมี กิตฺตมฺหิ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเจตฺตํ ฯ น ภิกฺขเว
 อเสนาถนิเกน วรุตฺตํ อุปคฺคฺคพฺพํ โย อุปคจฺเจยฺย อปคฺคฺติ
 ทุกฺกฏฐตฺถํ ฯ เตน ไช ปน ส้มเยน ภิกขุ ฉวณฺณิกาย วรุตฺตํ
 อุปคจฺจนฺติ ฯ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ เสยฺยถามี
 ฉวทาหกาติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเจตฺตํ ฯ น ภิกฺขเว ฉวณฺณิกาย
 วรุตฺตํ อุปคฺคฺคพฺพํ โย อุปคจฺเจยฺย อปคฺคฺติ ทุกฺกฏฐตฺถํ ฯ
 เตน ไช ปน ส้มเยน ภิกขุ ฉตฺเต วรุตฺตํ อุปคจฺจนฺติ ฯ มนุสฺสํ
 อชฺชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ เสยฺยถามี โคปาทกาติ ฯ ภควโต
 เอตมตฺถํ อารโหเจตฺตํ ฯ น ภิกฺขเว ฉตฺเต วรุตฺตํ อุปคฺคฺคพฺพํ
 โย อุปคจฺเจยฺย อปคฺคฺติ ทุกฺกฏฐตฺถํ ฯ เตน ไช ปน ส้มเยน

ภิกขุ จาฏิยา วสฺสํ อูปคฺคณฺหิตํ ๑ มนุสฺสํ อุษฺณายนฺหิตํ ชียนฺหิตํ
 วิปาเจนฺหิตํ เสงฺฆยถาปํ ทิตฺตฺติยาติ ๑ ภคฺวโค เชตมคฺคํ อารโจะถํ ๑
 น ภิกฺขเว จาฏิยา วสฺสํ อูปคฺคณฺหิตํ โย อูปคฺคณฺหิตํ อวปคฺติ
 ทุคฺคณฺหิตํ ๑

[๒๒๐] เตน โข ปน สมนฺเณ ตาวคฺคฺติยา สงฺฆเณ กติกา กตา
 โหติ อุนฺตราวสฺสํ น ปพฺพาเชตพฺพนฺหิตํ ๑ วิสาขาย มิคารมาตุยา
 นตฺตา ภิกขุ อูปสงฺกมิตฺวา ปพฺพชฺชํ ยาจิ ๑ ภิกขุ เอมมาหํ
 สงฺฆเณ โข อวฺโส กติกา กตา อุนฺตราวสฺสํ น ปพฺพาเช-
 ตพฺพนฺหิตํ อากเมหิ อวฺโส ยาว ภิกขุ วสฺสํ วสฺสํ วสฺสํ
 อุกฺกา ปพฺพาเชตฺตํ ๑ อถ โข เค ภิกขุ วสฺสํ อุกฺกา วิสาขาย
 มิคารมาตุยา นตฺตารํ เชตทวฺจํ เอหํ ทานิ อวฺโส ปพฺพชาหํ ๑
 โส เอมมาห สจฺจํ ภาณฺเต ปพฺพชฺชิตํ อสฺสํ อภิมฺเมยฺยามหํ
 นทานาหํ ภาณฺเต ปพฺพชฺชิตํ ๑ วิสาข มิคารมาตา อุษฺณายนฺหิตํ
 ชียนฺหิตํ วิปาเจนฺหิตํ กถํ หิ นาม อญฺญา เอมวฺรปํ กติกํ กวิสฺสํ
 อุนฺตราวสฺสํ น ปพฺพาเชตพฺพนฺหิตํ กํ กถํ ชมฺโม น จริตพฺโพติ ๑
 อสฺสํ โข ภิกขุ วิสาขาย มิคารมาตุยา อุษฺณายนฺหิตํ ชียนฺหิตํ
 วิปาเจนฺหิตํ ๑ อถ โข เค ภิกขุ ภคฺวโค เชตมคฺคํ อารโจะถํ ๑
 น ภิกฺขเว เอมวฺรปํ กติกา กตพฺพา อุนฺตราวสฺสํ น ปพฺพาเช-
 ตพฺพนฺหิตํ โย กเรยฺย อวปคฺติ ทุคฺคณฺหิตํ ๑

[๒๒๑] เตน โข ปน สมนฺเณ อายสฺมคฺตา อูปนฺนุเทน สกฺย-

ปุตุเคน รมโย ปเสนทิสฺส โกสฺสทิสฺส วสฺสํวาลํ ปฐิสฺสโต โหติ
 ปุริมิกาย ๑ ไสํ ทํ อวาลํ คจฺจนฺโต อทฺทสฺส อนฺตรามคฺเค เทว
 อวาลํ พหุจฺจวเร ๑ คสฺสํ เขตฺทโหสิ ยนฺนุนาหํ อิมํสฺส ทฺวํ
 อวาลํสฺส วสฺสํ วสฺสํ ยํ เอว เม พหุ จฺจวํ อุปฺปชฺชิสฺสํคฺคิ ๑
 ไสํ เทสฺส ทฺวํสฺส อวาลํสฺส วสฺสํ วสิ ๑ ราชา ปเสนทิ โกสฺสโต
 อชฺชฌายติ ชัยติ วิปาเจติ กถํ หิ นาม อโยโย อุปนฺนโต
 สกฺยปุตุโต อมฺหากํ วสฺสํวาลํ ปฐิสฺสํนิคฺคา วิสฺสํวาเทสฺสํคฺคิ นนุ
 ภควตา อเนกปริยาเยน มุสํวาทาโท ครหิโต มุสํวาทา เวรมนํ
 ปสฺสคฺคาติ ๑ อสฺสํสํสํ ๒ ภิกฺขุ รมโย ปเสนทิสฺส โกสฺสทิสฺส
 อชฺชฌายนฺตสฺส ชัยนฺตสฺส วิปาเจนฺตสฺส ๑ เย เต ภิกฺขุ อปฺปํจฺจา
 เต อชฺชฌายนฺติ ชัยนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม อายสฺมา
 อุปนฺนโต สกฺยปุตุโต รมโย ปเสนทิสฺส โกสฺสทิสฺส วสฺสํวาลํ
 ปฐิสฺสํนิคฺคา วิสฺสํวาเทสฺสํคฺคิ นนุ ภควตา อเนกปริยาเยน มุสํวาทาโท
 ครหิโต มุสํวาทา เวรมนํ ปสฺสคฺคาติ ๑ อถ ๒ เต ภิกฺขุ ภควโต
 เขตฺตมคฺคํ อวโรเจสฺสํ ๑ อถ ๒ ภควา เขตฺตมํ นิทาเน ภิกฺขุสงฺฆํ
 สมนฺนิปาตาเปคฺคา อายสฺมํนํ อุปนฺนทํ สกฺยปุตุทํ ปฐิปุจฺฉิ สจฺจํ
 กิร ทฺวํ อุปนฺนท รมโย ปเสนทิสฺส โกสฺสทิสฺส วสฺสํวาลํ
 ปฐิสฺสํนิคฺคา วิสฺสํวาเทสฺสํคฺคิ ๑ สจฺจํ ภควาติ ๑ วิครหิ พุทฺโธ ภควา
 กถํ หิ นาม ทฺวํ โมชฺสปริสฺส รมโย ปเสนทิสฺส โกสฺสทิสฺส
 วสฺสํวาลํ ปฐิสฺสํนิคฺคา วิสฺสํวาเทสฺสํคฺคิ นนุ มยา โมชฺสปริสฺส

อเนกปริยาเยน มุสาสาโท ทรหิโต มุสาสาทา เวมณั ปัสตกา
 เนตัม โมฆปริสธ อปฺปสฺสนานํ วา ปสาทาย ๑เป ๑ วิครหิตฺวา
 ธมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนุเคสฺสึ อึช ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุนา
 วสฺสสาสาโส ปฏิสฺสฺสโต โหติ ปุริมิกาย ๑ โส ตํ อววสฺสํ คจฺจนฺโต
 ปสฺสฺสติ ธนฺตรามกฺเข เทว อววสฺสํ พหุจฺจวรเก ๑ ตสฺส เอวํ โหติ
 ยนฺนุนาหํ อึเมสฺสุ ทฺวสฺสุ อววสฺสํ วสฺสํ วสฺสยํ เอวํ เม พหุ
 จฺจวํ อปฺปชฺชิสฺสฺสํ ๑ โส เตสฺสุ ทฺวสฺสุ อววสฺสํ วสฺสํ วสฺสติ ๑
 ตสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปุริมิกา ๑ น ปณฺณายติ ปฏิสฺสฺสเว
 ๑ อปคฺติ ทุกกฺกฏสฺส ๑ อึช ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุนา วสฺสสาสาโส
 ปฏิสฺสฺสโต โหติ ปุริมิกาย ๑ โส ตํ อววสฺสํ คจฺจนฺโต พหิทฺธา
 อฺุโปสฺสํ กโรติ ปาฏิปเท วิหารํ อฺุเปติ เสนาสนํ ปณฺณายเปติ
 ปาณียํ ปริโกชนียํ อฺุปฺปจฺจาเปติ ปริเวณํ สมฺมุชฺชติ ๑ โส คตฺเทว
 ธกรณียํ ปกฺกมติ ๑ ตสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปุริมิกา ๑ น ปณฺณายติ
 ปฏิสฺสฺสเว ๑ อปคฺติ ทุกกฺกฏสฺส ๑ อึช ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุนา
 วสฺสสาสาโส ปฏิสฺสฺสโต โหติ ปุริมิกาย ๑ โส ตํ อววสฺสํ คจฺจนฺโต
 พหิทฺธา อฺุโปสฺสํ กโรติ ปาฏิปเท วิหารํ อฺุเปติ เสนาสนํ ปณฺณายเปติ
 ปาณียํ ปริโกชนียํ อฺุปฺปจฺจาเปติ ปริเวณํ สมฺมุชฺชติ ๑ โส คตฺเทว
 ธกรณียํ ปกฺกมติ ๑ ตสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปุริมิกา ๑ น
 ปณฺณายติ ปฏิสฺสฺสเว ๑ อปคฺติ ทุกกฺกฏสฺส ๑ อึช ปน ภิกฺขเว
 ภิกฺขุนา วสฺสสาสาโส ปฏิสฺสฺสโต โหติ ปุริมิกาย ๑ โส ตํ อววสฺสํ

คฺจณฺโตะ พหิทฺธา อูโปสฺถํ กโรติ ปาฏิปเท วิหารํ อูเปติ เสนาสนํ
 ปณฺณวาเปติ ปาณียํ ปริโกชนียํ อูปฏฺฐาเปติ ปริเวณํ สฺมมชฺชติ ฯ
 โส ทวฺเหตฺถํ วสฺสคฺวา สกฺรณฺโณ ปกฺกมฺติ ฯ คสฺสํ ภิกฺขเว
 ภิกฺขุโน ปุริมิกา ๑ น ปณฺณายติ ปฏิสฺสเว ๑ อापคฺติ
 ทฺกฺกฏสฺสํ ฯ อีธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา วสฺสํวาโส ปฏิสฺสํโค
 โหติ ปุริมิกาย ฯ โส ตํ อวาสํ คจณฺโตะ พหิทฺธา อูโปสฺถํ
 กโรติ ปาฏิปเท วิหารํ อูเปติ เสนาสนํ ปณฺณวาเปติ ปาณียํ
 ปริโกชนียํ อูปฏฺฐาเปติ ปริเวณํ สฺมมชฺชติ ฯ โส ทวฺเหตฺถํ
 วสฺสคฺวา สกฺรณฺโณ ปกฺกมฺติ ฯ คสฺสํ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปุริมิกา
 ๑ น ปณฺณายติ ปฏิสฺสเว ๑ อापคฺติ ทฺกฺกฏสฺสํ ฯ อีธ ปน
 ภิกฺขเว ภิกฺขุณา วสฺสํวาโส ปฏิสฺสํโค โหติ ปุริมิกาย ฯ โส ตํ
 อวาสํ คจณฺโตะ พหิทฺธา อูโปสฺถํ กโรติ ปาฏิปเท วิหารํ อูเปติ
 เสนาสนํ ปณฺณวาเปติ ปาณียํ ปริโกชนียํ อูปฏฺฐาเปติ ปริเวณํ
 สฺมมชฺชติ ฯ โส ทวฺเหตฺถํ วสฺสคฺวา สคฺคตาหฺกรณฺเณน ปกฺกมฺติ ฯ
 โส ตํ สคฺคตาหํ พหิทฺธา วิคฺคินาเมติ ฯ คสฺสํ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน
 ปุริมิกา ๑ น ปณฺณายติ ปฏิสฺสเว ๑ อापคฺติ ทฺกฺกฏสฺสํ ฯ
 อีธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา วสฺสํวาโส ปฏิสฺสํโค โหติ ปุริมิกาย
 ฯ เป ๑ โส ทวฺเหตฺถํ วสฺสคฺวา สคฺคตาหฺกรณฺเณน ปกฺกมฺติ ฯ โส
 ตํ สคฺคตาหํ อนฺโตะ สณฺนิวฏฺฐํ กโรติ ฯ คสฺสํ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน
 ปุริมิกา ๑ ปณฺณายติ ปฏิสฺสเว ๑ อนापคฺติ ฯ อีธ ปน

ภิกขเว ภิกขุณา วสุธาวาโส ปฐิสฺสโต โหติ ปุริมิกาย ๑ โส
 ตํ อวาสํ คจฺจนฺโต พหิทฺธา อูโปสถํ กโรติ ปาฏิปเท จิหารํ
 อูเปติ เสนาสนํ ปณฺณาเปติ ปานํ ยํ ปริโกชนํ ยํ อูปฺปจฺจาเปติ
 ปริเวณํ สมฺมุชฺชติ ๑ โส สคฺคทาหํ อนาคตาย ปวารณาย
 สกฺกณฺโณ ปกฺกมฺติ ๑ อากฺขณฺเอย วา โส ภิกขเว ภิกขุ ตํ
 อวาสํ น วา อากฺขณฺเอย ๑ ตสฺส ภิกขเว ภิกขุโน ปุริมิกา
 ๑ ปณฺณายติ ปฐิสฺสเว ๑ อาปตฺติ ๑ อิทฺ ปน ภิกขเว
 ภิกขุณา วสุธาวาโส ปฐิสฺสโต โหติ ปุริมิกาย ๑ โส ตํ อวาสํ
 คจฺจนฺโต อูโปสถํ กโรติ ปาฏิปเท จิหารํ อูเปติ เสนาสนํ ปณฺณาเปติ
 ปานํ ยํ ปริโกชนํ ยํ อูปฺปจฺจาเปติ ปริเวณํ สมฺมุชฺชติ ๑ โส
 คตฺเทว อกรณฺโณ ปกฺกมฺติ ๑ ตสฺส ภิกขเว ภิกขุโน ปุริมิกา
 ๑ น ปณฺณายติ ปฐิสฺสเว ๑ อาปตฺติ ๑ อิทฺ ปน
 ภิกขเว ภิกขุณา วสุธาวาโส ปฐิสฺสโต โหติ ปุริมิกาย ๑ โส ตํ
 อวาสํ คจฺจนฺโต อูโปสถํ กโรติ ปาฏิปเท จิหารํ อูเปติ เสนาสนํ
 ปณฺณาเปติ ปานํ ยํ ปริโกชนํ ยํ อูปฺปจฺจาเปติ ปริเวณํ สมฺมุชฺชติ ๑
 โส คตฺเทว สกฺกณฺโณ ปกฺกมฺติ ๑ เป ๑ โส ทวีหคฺคํ วสฺสิตฺวา
 อกรณฺโณ ปกฺกมฺติ ๑ เป ๑ โส ทวีหคฺคํ วสฺสิตฺวา สกฺกณฺโณ
 ปกฺกมฺติ ๑ เป ๑ โส ทวีหคฺคํ วสฺสิตฺวา สคฺคาหกรณฺเยน ปกฺกมฺติ ๑
 โส ตํ สคฺคทาหํ พหิทฺธา วิคินาเมติ ๑ ตสฺส ภิกขเว ภิกขุโน
 ปุริมิกา ๑ น ปณฺณายติ ปฐิสฺสเว ๑ อาปตฺติ ๑ อิทฺ ปน

๑ เป ๑ โส ทุวฺหิตฺทํ วัธิตฺวา สคฺคตาหกรณฺเณน ปกฺกมตฺติ ๑ โส
 คํ สคฺคตาหํ อนุโต สณฺนิวชฺชํ กโรตฺติ ๑ คตฺถสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน
 ปุริมิกา ๑ ปณฺณายตฺติ ปฏิสฺสเว ๑ อนุปคฺติ ๑ อธิ ปน
 ภิกฺขเว ภิกฺขุนา วสุตฺตวาโส ปฏิสฺสโต โหติ ปุริมิกาย ๑ โส
 คํ ฌาวาสํ ฌนฺตฺวา อฺอุโปสํ กโรตฺติ ปาฏิปเท วิหารํ อฺอุเปติ
 เสนาสํ ปณฺณายเปติ ปาณียํ ปริโกชนียํ อฺอุปฺปจฺจาเปติ ปริเวณฺ
 สมฺมุทฺตตฺติ ๑ โส สคฺคตาหํ อนุคตฺตาย ปวารณาย สกรณฺเณน
 ปกฺกมตฺติ ๑ ฌาคฺคฺเขยฺย ฌา โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ คํ ฌาวาสํ น
 ฌา ฌาคฺคฺเขยฺย ๑ คตฺถสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปุริมิกา ๑ ปณฺณายตฺติ
 ปฏิสฺสเว ๑ อนุปคฺติ ๑

[๒๒๒] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุนา วสุตฺตวาโส ปฏิสฺสโต โหติ
 ปจฺจณฺมิกาย ๑ โส คํ ฌาวาสํ ฌนฺตฺวา อนุโต ปหิตฺทฺวา อฺอุโปสํ กโรตฺติ
 ปาฏิปเท วิหารํ อฺอุเปติ เสนาสํ ปณฺณายเปติ ปาณียํ ปริโกชนียํ
 อฺอุปฺปจฺจาเปติ ปริเวณฺ สมฺมุทฺตตฺติ ๑ โส คตฺทเหว อกรณฺเณน ปกฺกมตฺติ ๑
 คตฺถสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปจฺจณฺมิกา ๑ น ปณฺณายตฺติ ปฏิสฺสเว
 ๑ อนุปคฺติ ทุทุกฺกฐสฺส ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุนา วสุตฺตวาโส
 ปฏิสฺสโต โหติ ปจฺจณฺมิกาย ๑ โส คํ ฌาวาสํ ฌนฺตฺวา ปหิตฺทฺวา
 อฺอุโปสํ กโรตฺติ ปาฏิปเท วิหารํ อฺอุเปติ เสนาสํ ปณฺณายเปติ
 ปาณียํ ปริโกชนียํ อฺอุปฺปจฺจาเปติ ปริเวณฺ สมฺมุทฺตตฺติ ๑ โส คตฺทเหว
 สกรณฺเณน ปกฺกมตฺติ ๑ เป ๑ โส ทุวฺหิตฺทํ วัธิตฺวา อกรณฺเณน

ปกฺกมฺติ ฯ เป ฯ โส ทฺวํหํ วจิตฺตฺวา สกฺรณฺโณ ปกฺกมฺติ
 ฯ เป ฯ โส ทฺวํหํ วจิตฺตฺวา สกฺตฺตาหฺกรณฺเณน ปกฺกมฺติ ฯ โส
 คํ สกฺตฺตาหํ พหิทฺธา วจิตฺตฺวาเมติ ฯ คตฺถํ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปจฺฉิมิกาย
 จ น ปณฺณายติ ปฏฺฐิสฺสเว จ อปาปฺคฺติ ทฺกฺกฏฺฐิสฺส ฯ อธิ ปน
 ภิกฺขเว ภิกฺขุณา วสฺสํวาโส ปฏฺฐิสฺสโต โหติ ปจฺฉิมิกาย ฯ โส คํ
 อววสฺสํ คจฺฉนฺโต พหิทฺธา อูโปสถํ กโรติ ปาฏิปเท จิหารํ อูเปติ
 เสนาสนํ ปณฺณายเปติ ปาณํ ปริโฆณํ อูปฺปจฺจาเปติ ปริเวณํ
 สมฺมุชฺชติ ฯ โส ทฺวํหํ วจิตฺตฺวา สกฺตฺตาหฺกรณฺเณน ปกฺกมฺติ ฯ โส
 คํ สกฺตฺตาหํ อนฺโต สนิหฺวญฺญํ กโรติ ฯ คตฺถํ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน
 ปจฺฉิมิกาย จ ปณฺณายติ ปฏฺฐิสฺสเว จ อนาปคฺติ ฯ อธิ ปน
 ภิกฺขเว ภิกฺขุณา วสฺสํวาโส ปฏฺฐิสฺสโต โหติ ปจฺฉิมิกาย ฯ เป ฯ
 โส สกฺตฺตาหํ อนาคตฺยา โกมุทฺยา จาคฺมาสินฺยา สกฺรณฺโณ ปกฺกมฺติ ฯ
 อากฺขุญฺญว วา โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ คํ อววสฺสํ น วา อากฺขุญฺญว
 คตฺถํ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปจฺฉิมิกาย จ ปณฺณายติ ปฏฺฐิสฺสเว จ
 อนาปคฺติ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา วสฺสํวาโส ปฏฺฐิสฺสโต โหติ
 ปจฺฉิมิกาย ฯ โส คํ อววสฺสํ คนฺตฺวา อูโปสถํ กโรติ ปาฏิปเท
 จิหารํ อูเปติ เสนาสนํ ปณฺณายเปติ ปาณํ ปริโฆณํ อูปฺปจฺ-
 จาเปติ ปริเวณํ สมฺมุชฺชติ ฯ โส ตทฺเหว อกฺรณฺโณ ปกฺกมฺติ
 ฯ เป ฯ โส ตทฺเหว สกฺรณฺโณ ปกฺกมฺติ ฯ เป ฯ โส ทฺวํหํ
 วจิตฺตฺวา อกฺรณฺโณ ปกฺกมฺติ ฯ เป ฯ โส ทฺวํหํ วจิตฺตฺวา สกฺรณฺโณ

๒๒๓] วสันตปณายิกกฺขนุทกํ ปริโยธเน ยฺยทุทานคาลา ๓๐๗

ปฏกมตฺติ ។ เป ។ โส ทุវ្តីត្តិកំ វត្តិតុវា ឥតុតាអករណីយេន បត្តកមតិ ។
 តំ ឥតុតាអំ ភិក្ខុតា វិចិត្តាមេតិ ។ គត្តំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនិ
 បទុដ្ឋិមិកា ។ ន បណ្ណាយតិ បរិវិស្សតេ ។ ចាបត្តិ ពុក្ខន្តត្ត
 ។ បេ ។ តំ ឥតុតាអំ វត្តិតុវា ឥតុតាអករណីយេន បត្តកមតិ ។ តំ
 ឥតុតាអំ ចន្ទតិ ឥន្ទិវិវុទ្ធិ ករិតិ ។ គត្តំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនិ
 បទុដ្ឋិមិកា ។ បណ្ណាយតិ បរិវិស្សតេ ។ ចនាបត្តិ ។ ចិច បន
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនា ឥតុតាវា បរិវិស្សតេ តិ បទុដ្ឋិមិកា ។ បេ ។
 តំ ឥតុតាអំ ចនាបត្តិ ករិតិ ។ គត្តំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនិ បទុដ្ឋិមិកា ។ បណ្ណាយតិ
 បរិវិស្សតេ ។ ចនាបត្តិ ។

วสุตฺตปณายกกฺขนุทฺทกํ ตติยํ ฯ

คตฺตํทฺทํ ๗

[๒๒๓]	อุปคณฺตุํ กทา เจว	กติ ชนฺตวสฺสํ จ
	น อิจฺฉนฺติ จ สบฺบิจฺฉ	ชุกฺกชฺฉมฺปิ อุปาสโก
	คิตาโน มาตา จ ปิตา	ภาคา จ อถ ฆาตโก
	ภิกฺขุภิกฺโก วิหารो	วพา จาปี สิริสฺพา
	โจรา เจว ปิตํจาปี	ททฺธมา ตทฺธเยน จ
	วูปุทฺทเกน วุชฺสาตี	พฺพุตฺรา จ ทายกา

อชฺชปณฺณิตสํปาย- เกสฺสชฺชปฏฺฐเกณ ๑
 อิตฺถิ เวสฺส กุมาริ ๑ ปณฺทโก ฌาตเกณ ๑
 ราชา โจรา ชฺชุตฺตา นิธิ เกทา อฏฺฐจฺจิเณ ๑
 วชา สฺสคฺคา ๑ นาวา ๑ สฺสสิเร วิฏฺฐาย ๑
 อชฺชโณกาเส วสฺสสํวาโส อเสนาสํเกณ ๑
 ฉวฏฺฐิกา ฉตฺเต ๑ จาฏฺฐิยา ๑ อฺพุเปนฺติ เต
 กติกา ปฏฺฐิสฺสคฺคิชา พหิทฺธา ๑ อฺพุโปสฺสา
 ปุริมิกา ปจฺฉิมิกา ยถาฌาเยน โยชเย
 อกรณฺโณ ปกฺกมฺติ สกรณฺโณ ตเถว ๑
 ทฺวักกัหา ๑ ปุณฺ สฺสคฺคาหกรณฺเณน ๑
 สฺสคฺคาหนาคตา เจว อากฺขุณฺณเยน เอยฺย วา
 วตฺถุทฺถาเน อนฺตริกา ตนฺตฺติมคฺคํ นิสํมเยติ ฯ
 อิมมฺหิ ชฺชนฺทเก วตฺถุ เทวปณฺณาสํ ๑

พิจารณาคุณสมบัติ

[illegible]

สมคฺคา สมฺโมทมานา อวิวทมานา ผาสฺกํ วสฺสํ วสฺสยยาม น จ
 ปิณฑาทนํ กิตฺตเมยฺยยามาติ ฯ ๑ อถ โข เต ภิกฺขุ อณฺณมณฺณํ เหน
 อาตปฺปํ น สฺตถตปฺปํ โย ปจฺฉมํ ความโต ปิณฑาทนํ ปฏิกุมฺภติ
 โส อาสํ ปรณฺณาเปติ ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกถิกํ อุนฺนิทฺธิปติ
 อวกฺกการปาทํ โทวิตฺตวา อุนฺนิทฺธิปติ ปาณํ ปริโฆทฺธิยํ อุนฺนิทฺธิปติ
 โย ปจฺฉา ความโต ปิณฑาทนํ ปฏิกุมฺภติ สฺเส โหติ ภูตฺตาวสฺโส
 สฺเส อากฺขติ ภูตฺติ โน เจ อากฺขติ อปฺพรเต วา
 อจฺเจติ อปฺปาทนเก วา อุกเก โอบีตาเปติ โส อาสํ อุกฺขติ
 ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกถิกํ ปฏิสํเมติ อวกฺกการปาทํ โทวิตฺตวา
 ปฏิสํเมติ ปาณํ ปริโฆทฺธิยํ ปฏิสํเมติ ภตฺตคฺคํ สมฺมชฺชติ โย
 ปสฺสติ ปาณํชฺชํ วา ปริโฆทฺธิยํชฺชํ วา วจฺจชฺชํ วา วิคฺคํ อจฺฉํ
 โส อุนฺนิทฺธิปติ สฺสสฺส โหติ อวิคฺคํ หตฺถวิกาเรน ทฺธิยํ
 อามนฺเตตฺตวา หตฺถวิคฺคชฺเชน อุนฺนิทฺธิปติ น เทวว ตปฺปจฺจยา
 วา จ ภิญฺหนติ ฯ

[๒๒๕] อจฺฉนฺนํ โข ปเนตํ วสฺสํ อจฺฉนฺนํ ภิกฺขุ ภคฺคณฺตํ
 ทสฺสณาย อุนฺนิทฺธิมิตฺตํ ๑ อถ โข เต ภิกฺขุ วสฺสํ อจฺฉนฺนํ เหน
 มาตฺตจฺเจน เสนาสนํ สฺสเมตฺตวา ปตฺตจฺจมาทนาย เชน สํวคฺคิ
 เชน ปกฺกมิตฺตํ อุนฺนิทฺธิเพน เชน สํวคฺคิ เชน อนาถปิณฑ-
 จิกสฺส อาราโม เชน ภคฺคา เชน ปตฺตจฺจมิตฺตํ อุนฺนิทฺธิมิตฺตวา
 ภคฺคณฺตํ อภิเวทิตฺตวา อภินฺนํ นิสฺสํ ๑ อจฺฉนฺนํ โข ปเนตํ

ปาหมีจํ ปาหกลลิกํ อุนนิทฺธิเปยฺย อวกฺกการปาทํ โหวิตุวา อุนฺนุจํา-
 เปยฺย ปาหมี ปริโกชนีเย อุนฺนุจําเปยฺย โย ปจฺจดา คามโต
 ปิณฺฑทาย ปฏิกฺกเมยฺย สจฺจสฺส ภูคฺคตาจฺจสฺส สจฺจ อากฺกฺเขยฺย
 ภูณฺณเขยฺย โน เจ อากฺกฺเขยฺย อปฺปหริเต วา ฉทฺทฺทฺเขยฺย
 อปฺปปาดนเก วา อุกฺกเก โอบีตฺตาเปยฺย สฺส อาสนํ อุกฺกฺกเรยฺย
 ปาโททกํ ปาหมีจํ ปาหกลลิกํ ปฏิสํเมยฺย อวกฺกการปาทํ โหวิตุวา
 ปฏิสํเมยฺย ปาหมี ปริโกชนีเย ปฏิสํเมยฺย ภคฺคคฺคํ สมนฺนเขยฺย
 โย ปสฺสเสยฺย ปาหมีจํ วา ปริโกชนีเยจํ วา จจฺจจํ วา วิคฺคํ
 จจฺจํ สฺส อุนฺนุจําเปยฺย สจฺจสฺส โหติ อวิสยํ หคฺควิการน
 ทฺธิยํ อามนฺเตคฺควา หคฺควิจฺจจฺจเนน อุนฺนุจําเปยฺย น เควว
 ตปฺปจฺจจฺจา วาจํ ภูณฺณเขยฺย เหวํ โห มยํ สมนฺนคฺคา สมนฺนโมทมาหา
 อวิจฺจมาหา ฉาสฺสํ วสฺสํ วเสยฺยยาม น จ ปิณฺฑทเกน กิตฺตเมยฺยยามาติ
 อถโห มยํ ภูณฺณเต อณฺณณณณณ เหว อถปฺปมาหา น สจฺจปฺปมาหา
 โย ปจฺจมํ คามโต ปิณฺฑทาย ปฏิกฺกมฺติ สฺส อาสนํ ปณฺณนาเปติ
 ปาโททกํ ปาหมีจํ ปาหกลลิกํ อุนนิทฺธิเปติ อวกฺกการปาทํ โหวิตุวา
 อุนฺนุจําเปติ ปาหมี ปริโกชนีเย อุนฺนุจําเปติ โย ปจฺจดา คามโต
 ปิณฺฑทาย ปฏิกฺกมฺติ สจฺจ โหติ ภูคฺคตาจฺจสฺส สจฺจ อากฺกฺชติ
 ภูณฺณชติ โน เจ อากฺกฺชติ อปฺปหริเต วา ฉทฺทฺทฺชติ อปฺปปาดนเก
 วา อุกฺกเก โอบีตฺตาเปติ สฺส อาสนํ อุกฺกฺกชติ ปาโททกํ ปาหมีจํ
 ปาหกลลิกํ ปฏิสํเมติ อวกฺกการปาทํ โหวิตุวา ปฏิสํเมติ ปาหมี

ປຣິໂກໜຶ່ຍ໌ ປຣິຖາເມຕິ ກຸດຸດຸກຸ ສຸມຸໝຸຕິ ໂຍ ປຣຸສຸຕິ ປານຶຍໝູ່
ວາ ປຣິໂກໜຶ່ຍໝູ່ ວາ ວຈຸຈໝູ່ ວາ ວິດຸຕຸ ຕຸຈຸຕຸ ໄສ ອຸປຸງຊາເປຕິ
ສຸສຸສຸ ໂຫຕິ ອວິສຸຍຸທຸ ທຸດຸດິວິກາເວນ ທຸຕິຍ໌ ອາມນຸເຕຕຸວາ ທຸດຸດິວິດຸ-
ໝເກນ ອຸປຸງຊາເປຕິ ນ ເຕວວ ຕປປຈຸຍາ ວາຈ໌ ກິນຸທຕິ ເອວ໌
ໂໝ ມຍ໌ ກຸນຸເຕ ສຸມຸກຸ ສຸມ໌ໂມທມານາ ອວິວທມານາ ຜາສຸກ໌ ວຣຸສ໌
ວຣິມຸຫາ ນ ຈ ປິດຸທເກນ ກິດມິມຸຫາຕິ າ

[๒๒๖] ອດໂໝ ກຸວາ ກິກຸໝູ ອາມນຸເຕສິ ອຜາສຸນຸເວວ ກິກເມ
ກິກຸໝູ ໂມໝປຣິຖາ ວຸດຸຄາ ສຸມານາ ຜາສຸມຸຫ ວຸດຸຄາຕິ ປຣິໝານຸຕິ
ປຣຸສຸວາສຸນຸເວວ ກິກເມ ກິກຸໝູ ໂມໝປຣິຖາ ວຸດຸຄາ ສຸມານາ ຜາສຸມຸຫ
ວຸດຸຄາຕິ ປຣິໝານຸຕິ ເອພກສຸວາສຸນຸເວວ ກິກເມ ກິກຸໝູ ໂມໝປຣິຖາ
ວຸດຸຄາ ສຸມານາ ຜາສຸມຸຫ ວຸດຸຄາຕິ ປຣິໝານຸຕິ ປມຕຸສຸວາສຸນຸເວວ
ກິກເມ ກິກຸໝູ ໂມໝປຣິຖາ ວຸດຸຄາ ສຸມານາ ຜາສຸມຸຫ ວຸດຸຄາຕິ ປຣິ-
ໝານຸຕິ ກດ໌ ຫິ ນາມິເມ ກິກຸໝູ ໂມໝປຣິຖາ ມຸກພຸພຸຕຸ ດິດຸດິຍ-
ສຸມາທານີ ສຸມາທິຍສຸສຸນຸຕິ ເນຕ໌ ກິກຸໝູ ອປປຣຸສຸນານ໌ ວາ ປຣາທາຍ
ຯເປຯ ວິກຣຸທິຕຸວາ ຫມຸມິ ກດ໌ ກຸວາ ກິກຸໝູ ອາມນຸເຕສິ ນ ກິກຸໝູ
ມຸກພຸພຸຕຸ ດິດຸດິຍສຸມາທານີ ສຸມາທິຍຕພຸ ໂຍ ສຸມາທິເຍຍຍ ອາປຕິ
ທຸກຸກຸສຸສຸ ຯ ອນຸໝານາມິ ກິກຸໝູ ວຣຸສ໌ ວຸດຸຄານ໌ ກິກຸໝູ ຕ໌ຫິ ຈານະຫິ
ປວາເຣຕຸ ທິງເຊນ ວາ ສຸເຕນ ວາ ປຣິສຸກາຍ ວາ ຯ ສາ ໂວ ກວິສຸສຸຕິ
ອນຸໝນຸໝານຸໂລມຕາ ອາປຕິວຸງຊານຕາ ວິນຍປຸເກຸໝາຣຕາ ຯ ເວວນຸຈ
ປນ ກິກຸໝູ ປວາເຣຕພຸ ຯ ພຸຍຕຸເຕນ ກິກຸໝູ ປຣິພເຕນ ສຸໂໝ

ฉวาเปตพโพ สุกฺมาตุ เม ภาหุเต สงฺโฆ อชฺช ปวาราณา ฯ
 ยทิ สงฺฆสฺส ปคฺคกตฺถํ สงฺโฆ ปวาเรยยาติ ฯ เถเรน ภิกฺขุณา
 เขกํสํ อุตฺตราสกํ กิริตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสฺสํกิริตฺวา อณฺเฐติ ปคฺคเหตฺวา
 เขวมสฺส วจฺนีโย สงฺฆํ อากุโส ปวาเรมิ ทิฏฺฐเสน วา สุกฺเตน
 วา ปริสํกาย วา วทนฺตุ มํ อายสฺมณฺโโต อหฺมมฺปิ อูปาทาย
 ปสฺสณฺโโต ปฏิกิริสฺสามิ ทฺติยมฺปิ อากุโส สงฺฆํ ปวาเรมิ ทิฏฺฐเสน
 วา สุกฺเตน วา ปริสํกาย วา วทนฺตุ มํ อายสฺมณฺโโต อหฺมมฺปิ
 อูปาทาย ปสฺสณฺโโต ปฏิกิริสฺสามิ ตฺติยมฺปิ อากุโส สงฺฆํ
 ปวาเรมิ ทิฏฺฐเสน วา สุกฺเตน วา ปริสํกาย วา วทนฺตุ มํ
 อายสฺมณฺโโต อหฺมมฺปิ อูปาทาย ปสฺสณฺโโต ปฏิกิริสฺสามีมิติ ฯ นวเกน
 ภิกฺขุณา เขกํสํ อุตฺตราสกํ กิริตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสฺสํกิริตฺวา อณฺเฐติ
 ปคฺคเหตฺวา เขวมสฺส วจฺนีโย สงฺฆํ ภาหุเต ปวาเรมิ ทิฏฺฐเสน
 วา สุกฺเตน วา ปริสํกาย วา วทนฺตุ มํ อายสฺมณฺโโต อหฺมมฺปิ
 อูปาทาย ปสฺสณฺโโต ปฏิกิริสฺสามิ ทฺติยมฺปิ ภาหุเต สงฺฆํ ปวาเรมิ
 ทิฏฺฐเสน วา สุกฺเตน วา ปริสํกาย วา วทนฺตุ มํ อายสฺมณฺโโต
 อหฺมมฺปิ อูปาทาย ปสฺสณฺโโต ปฏิกิริสฺสามิ ตฺติยมฺปิ ภาหุเต
 สงฺฆํ ปวาเรมิ ทิฏฺฐเสน วา สุกฺเตน วา ปริสํกาย วา วทนฺตุ มํ
 อายสฺมณฺโโต อหฺมมฺปิ อูปาทาย ปสฺสณฺโโต ปฏิกิริสฺสามีมิติ ฯ

[๒๒๗] เตน โห ปน สมนฺเณ นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ เถเรสุ ภิกฺขุสุ
 อุกฺกุฏิกํ นิสฺสินฺเณสุ ปวาราณฺเณสุ อาสฺเนสุ อจฺจนฺติ ฯ เย เต

ภิกขุ อปปีจณา เต อชฺชฌายนุติ ชัยนุติ วิปาเจนุติ กถํ หิ
 นาม นพพคฺคิยา ภิกขุ เถเรสุ ภิกขุสุ อุกกุฏิกํ นิสินฺहेสุ ปวณาย-
 มาเนสุ อาสเนสุ อจฺจนิตฺตํ ๑ อถ โข เต ภิกขุ ภควโต เขตมคฺคํ
 อารโหเส ๑ สจฺจํ กิร ภิกขเว นพพคฺคิยา ภิกขุ เถเรสุ ภิกขุสุ
 อุกกุฏิกํ นิสินฺहेสุ ปวณายมาเนสุ อาสเนสุ อจฺจนิตฺตํ ๑ สจฺจํ
 ภควาติ ๑ วิครหิ พุทฺโธ ภควา กถํ หิ นาม เต ภิกขเว
 โมฆปริณสา เถเรสุ ภิกขุสุ อุกกุฏิกํ นิสินฺहेสุ ปวณายมาเนสุ อาสเนสุ
 อจฺจนิตฺตํ เนติ ภิกขเว อปฺปสํนํนํ วา ปสาทาย ๑ เป ๑
 วิครหิตฺวา ชมฺมํ กถํ กถวา ภิกขุ อามนฺเตสิ น ภิกขเว เถเรสุ
 ภิกขุสุ อุกกุฏิกํ นิสินฺहेสุ ปวณายมาเนสุ อาสเนสุ อจฺจนิตฺตํ โย
 อจฺเจยฺย อปฺปคฺติ ทุกฺกฏสฺส อณฺุชานามิ ภิกขเว สํพเพเว
 อุกกุฏิกํ นิสินฺहेติ ปวณเรตฺตํ ๑ เตน โข ปน สมนฺเยน อณฺุชตโร
 เถโร ชราทฺตพฺพโต ยาว สํพเพ ปวณเรตฺตํ อุกกุฏิกํ นิสินฺโ
 อคฺคมาโน มุจฺฉิตโ ปปติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเส ๑
 อณฺุชานามิ ภิกขเว ตทณฺุตรว อุกกุฏิกํ นิสิตฺตํ ยาว ปวณเรติ
 ปวณเรตฺวา อาสเน นิสิตฺตํ ๑

[๒๒๘] อถ โข ภิกขุเนฺน เขตทโหสิ กติ นุ โข ปวณนาติ ๑
 ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเส ๑ เทวมา ภิกขเว ปวณนา จาทุ-
 ทสิกา ปณฺุณรสิกา ๑ อิมา โข ภิกขเว เทว ปวณนาติ ๑

๑ ย. ส. ปวณเรตฺตํ ๑ ๒ รา. ตาว อุกกุฏิกํ นิสินฺโ

ชดโฆ ภิกขุณฺเฬ เขตทโหสิ กติ นุ โฆ ปวารณากมฺมานิติ ฯ
 ภควโต เขตมคฺคํ อารโหสิ ฯ จตุตาริมาणि ภิกฺขเว ปวารณา-
 กมฺมานิ อสมฺเมเน วคฺคํ ปวารณากมฺมํ อสมฺเมเน สฺมคฺคํ ปวารณา-
 กมฺมํ สมฺเมเน วคฺคํ ปวารณากมฺมํ สมฺเมเน สฺมคฺคํ ปวารณากมฺมํ ฯ
 ตตฺร ภิกฺขเว ยทิทํ อสมฺเมเน วคฺคํ ปวารณากมฺมํ น ภิกฺขเว
 เขวฺรुเป ปวารณากมฺมํ กาคพฺพํ น จ มยา เขวฺรุเป ปวารณากมฺมํ
 อนฺนุญฺจาตํ ฯ ตตฺร ภิกฺขเว ยทิทํ อสมฺเมเน สฺมคฺคํ ปวารณากมฺมํ
 น ภิกฺขเว เขวฺรุเป ปวารณากมฺมํ กาคพฺพํ น จ มยา เขวฺรุเป
 ปวารณากมฺมํ อนฺนุญฺจาตํ ฯ ตตฺร ภิกฺขเว ยทิทํ สมฺเมเน วคฺคํ
 ปวารณากมฺมํ น จ ภิกฺขเว เขวฺรุเป ปวารณากมฺมํ กาคพฺพํ
 น จ มยา เขวฺรุเป ปวารณากมฺมํ อนฺนุญฺจาตํ ฯ ตตฺร ภิกฺขเว
 ยทิทํ สมฺเมเน สฺมคฺคํ ปวารณากมฺมํ เขวฺรุเป ภิกฺขเว ปวารณา-
 กมฺมํ กาคพฺพํ เขวฺรุเป มยา ปวารณากมฺมํ อนฺนุญฺจาตํ ฯ คสฺมาติห
 ภิกฺขเว เขวฺรุเป ปวารณากมฺมํ กริสฺสํ ยทิทํ สมฺเมเน สฺมคฺ-
 คนฺติ เขวฺ หิ โว ภิกฺขเว สิกฺขิตพฺพนฺติ ฯ

[๒๒๘] ชดโฆ ภควา ภิกฺขุ อามนุเคสิ สฺนฺนิปตถ ภิกฺขเว
 สงฺโฆ ปวาเรสฺสคฺคิติ ฯ เขวฺ วุคฺเต อนฺนุญฺจาตโร ภิกฺขุ ภควนฺตํ
 เขตทโหสิ อคฺคิ ภาเนต ภิกฺขุ คิตาโน โส อนาคโคติ ฯ
 อนฺนุชานานิ ภิกฺขเว คิตาเนน ภิกฺขุณา ปวารณํ ทาตุํ ฯ เขวญจ
 ปน ภิกฺขเว ทาคพฺพา ฯ เตน คิตาเนน ภิกฺขุณา เขวํ ภิกฺขุ อุปสง-

ปณฺทโก ปฏิขานาติ เถยฺยสํวาสโก ปฏิขานาติ ติตฺถียปฏกฺขนโก
 ปฏิขานาติ ติรจฺจนคโค ปฏิขานาติ มาคฺฆาตโก ปฏิขานาติ
 ปิตฺติฆาตโก ปฏิขานาติ อรหุคฺฆาตโก ปฏิขานาติ ภิกฺขุนี้ทฺธโก
 ปฏิขานาติ สํฆเภทโก ปฏิขานาติ โถหิตฺตปฺปาทโก ปฏิขานาติ
 อุกฺกโตพฺพฉนโก ปฏิขานาติ อณฺณสฺส ทาทพฺพา ปวารณา ๑
 ปวารณาหารโก เจ ภิกฺขเว ทิณฺหาร ปวารณาย อนฺตรามคฺเค
 ปฏกฺกมฺติ อนาหฺวา โหติ ปวารณา ๑ ปวารณาหารโก เจ
 ภิกฺขเว ทิณฺหาร ปวารณาย อนฺตรามคฺเค วิพฺภกฺกมฺติ กาลํ กโรติ
 ๑เป ๑ อุกฺกโตพฺพฉนโก ปฏิขานาติ อนาหฺวา โหติ ปวารณา ๑
 ปวารณาหารโก เจ ภิกฺขเว ทิณฺหาร ปวารณาย สํฆปฺปคฺโค
 ปฏกฺกมฺติ อนาหฺวา โหติ ปวารณา ๑ ปวารณาหารโก เจ ภิกฺขเว
 ทิณฺหาร ปวารณาย สํฆปฺปคฺโค วิพฺภกฺกมฺติ กาลํ กโรติ ๑เป ๑
 อุกฺกโตพฺพฉนโก ปฏิขานาติ อนาหฺวา โหติ ปวารณา ๑ ปวารณา-
 หารโก เจ ภิกฺขเว ทิณฺหาร ปวารณาย สํฆปฺปคฺโค สํคฺโค
 น อารโหติ อนาหฺวา โหติ ปวารณา ปวารณาหารกสฺส
 อนาปคฺติ ๑ ปวารณาหารโก เจ ภิกฺขเว ทิณฺหาร ปวารณาย
 สํฆปฺปคฺโค สฺมาปฺนโน น อารโหติ อนาหฺวา โหติ ปวารณา
 ปวารณาหารกสฺส อนาปคฺติ ๑ ปวารณาหารโก เจ ภิกฺขเว ทิณฺหาร
 ปวารณาย สํฆปฺปคฺโค ปมคฺโค น อารโหติ อนาหฺวา โหติ
 ปวารณา ปวารณาหารกสฺส อนาปคฺติ ๑ ปวารณาหารโก เจ

๒๓๐] ปวณณากุขนุรทํ ปวณณากมฺเม ฉนฺนททานํ อนุตฺตรายา ๓๓๘

ภิกฺขเว ทิณฺหาเย ปวณณาย สงฺฆปฺปตฺโต สํญฺจิจฺจ น ชาโรเจติ
อาหฺวหา โหติ ปวณณา ปวณณาทารกสฺส อปคฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ
อนฺุชานามิ ภิกฺขเว คทหุปวณณาย ปวณณํ เทนฺเตน ฉนฺนทมฺปิ
ทาตุํ สํนฺติ สงฺฆสฺส กรณียนฺติ ฯ

[๒๓๐] เตน โห ปน สมฺเยน อญฺเญตวํ ภิกฺขุ คทหุปวณณาย
ฃาตกา คณฺหิํสุ ฯ ภคฺวโต เอตมคฺคํ ชาโรเจสุํ ฯ อิทฺ ปน
ภิกฺขเว ภิกฺขุ คทหุปวณณาย ฃาตกา คณฺหนฺติ ฯ เเต ฃาตกา
ภิกฺขุหิ เอวมสฺส จณฺเีย อิงฺฆ ตฺมุเห อายสฺมนฺโต อิมํ ภิกฺขุ
มฺหุคฺคํ มฺญจ ยาวายํ ภิกฺขุ ปวาเรตฺติ ฯ เอวญฺเจตํ ตเถถ
อิจฺเจตํ กุสฺสํ โน เจ ตเถถ เเต ฃาตกา ภิกฺขุหิ เอวมสฺส
จณฺเีย อิงฺฆ ตฺมุเห อายสฺมนฺโต มฺหุคฺคํ เอกมฺหํ โหถ ยาวายํ
ภิกฺขุ ปวณณํ เทตฺติ ฯ เอวญฺเจตํ ตเถถ อิจฺเจตํ กุสฺสํ
โน เจ ตเถถ เเต ฃาตกา ภิกฺขุหิ เอวมสฺส จณฺเีย อิงฺฆ
ตฺมุเห อายสฺมนฺโต อิมํ ภิกฺขุ มฺหุคฺคํ นิสฺสํมํ เถถ ยาว สงฺโฆ
ปวาเรตฺติ ฯ เอวญฺเจตํ ตเถถ อิจฺเจตํ กุสฺสํ โน เจ ตเถถ
น เถวว วคฺเคน สงฺฆเณ ปวาเรตฺพุํ ปวาเรยฺย เจ อปคฺติ
ทุกฺกฏสฺส ฯ อิทฺ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ คทหุปวณณาย ราชาโน
คณฺหนฺติ จีรา คณฺหนฺติ ชฺคฺตา คณฺหนฺติ ภิกฺขุปรุจคฺติกา
คณฺหนฺติ ฯ เเต ภิกฺขุปรุจคฺติกา ภิกฺขุหิ เอวมสฺส จณฺเีย อิงฺฆ
ตฺมุเห อายสฺมนฺโต อิมํ ภิกฺขุ มฺหุคฺคํ มฺญจ ยาวายํ ภิกฺขุ

ปวารัตถิ ๑ เหวญเจตํ ๓ ภณ อิจฺเจตํ กุสฺสํ โน เจ ๓ ภณ เต
 ภิกฺขุปจฺจตฺติกา ภิกฺขุหิ เหวมสฺสํ วจฺนียา อิงฺฆ ตุมฺเห ชายสฺมนฺโต
 มุหฺหุตฺตํ เขมมฺมํ โทถ ยาวายํ ภิกฺขุ ปวารณํ เทตฺติ ๑ เหวญเจตํ
 ๓ ภณ อิจฺเจตํ กุสฺสํ โน เจ ๓ ภณ เต ภิกฺขุปจฺจตฺติกา
 ภิกฺขุหิ เหวมสฺสํ วจฺนียา อิงฺฆ ตุมฺเห ชายสฺมนฺโต อิมํ ภิกฺขุ
 มุหฺหุตฺตํ นิสฺสํมํ เณ ยาว สฺงโฆ ปวารัตถิ ๑ เหวญเจตํ
 ๓ ภณ อิจฺเจตํ กุสฺสํ โน เจ ๓ ภณ น เหวว วคฺเคน
 สฺงเขน ปวารตพฺพํ ปวาระยฺย เจ ชาลตฺติ ทฺถกฺกสฺสํตํ ๑

[๒๓๓] เตน โห ปน สฺมเยน อญฺญตรสฺมึ อวาเส ตทฺหุ-
 ปวารณาย ปญฺจ ภิกฺขุ วิหรนฺติ ๑ อถ โห เตสํ ภิกฺขุณํ เขตฺทโหสิ
 ภควตา ปญฺญตฺตํ สฺงเขน ปวารตพฺพนฺติ มยฺญจฺมฺห ปญฺจ
 ชนา กถํ นุ โห อเมหิ ปวารตพฺพนฺติ ๑ ภควโต เขตฺมคฺถํ
 อาริเจสฺส ๑ อหฺมฺชานามิ ภิกฺขเว ปญฺจนฺนํ สฺงเขน ปวารตฺนฺติ ๑
 เตน โห ปน สฺมเยน อญฺญตรสฺมึ อวาเส ตทฺหุปวารณาย
 จตฺตาโร ภิกฺขุ วิหรนฺติ ๑ อถ โห เตสํ ภิกฺขุณํ เขตฺทโหสิ
 ภควา อหฺมฺชานามิ ปญฺจนฺนํ สฺงเขน ปวารตฺตํ มยฺญจฺมฺห จตฺตาโร
 ชนา กถํ นุ โห อเมหิ ปวารตพฺพนฺติ ๑ ภควโต เขตฺมคฺถํ
 อาริเจสฺส ๑ อหฺมฺชานามิ ภิกฺขเว จตฺนฺนํ อญฺญมณฺณํ ปวารตฺตํ ๑
 เหวญฯ ปน ภิกฺขเว ปวารตพฺพํ ๑ พยคฺเคน ภิกฺขุณา ปฏฺิพเณ
 เต ภิกฺขุ ฃาเปตพฺพา สฺถนฺนํ เม ชายสฺมนฺโต อชฺช ปวารณา ๑

๒๓๓] ปวารณาอุทฺทหฺรํ ฅณฺสปวารณา เตวํจิภา ปวารณา ๓๒๓

ยทายสฺมฺหุตาณํ ปคฺคตถตฺถํ มยํ ฅณฺณมณฺณํ ปวาเรยยามาติ ฯ
เถเรน ภิกฺขุณา เอตํ อุตฺตตราสงฺคํ กิริตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสีทิตฺวา
ฅนฺชธํ ปคฺคเหตฺวา เต ภิกฺขุ ฅวณฺสํ วณฺนิยา อหํ ฅาตุโส
ฅายสฺมฺหุเต ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา สฺสฺเตน วา ปริสงฺกาย วา
วทณฺตุ มํ ฅายสฺมฺหุโต ฅนฺทมฺบํ อฺปะทาย ปสฺสฺนฺโต ปฏฺฐิริสฺสํมิ
ทฺติยมฺบํ ฅาตุโส ฅายสฺมฺหุเต ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา สฺสฺเตน วา
ปริสงฺกาย วา วทณฺตุ มํ ฅายสฺมฺหุโต ฅนฺทมฺบํ อฺปะทาย
ปสฺสฺนฺโต ปฏฺฐิริสฺสํมิ ทฺติยมฺบํ ฅาตุโส ฅายสฺมฺหุเต ปวาเรมิ
ทิฏฺฐเณ วา สฺสฺเตน วา ปริสงฺกาย วา วทณฺตุ มํ ฅายสฺมฺหุโต
ฅนฺทมฺบํ อฺปะทาย ปสฺสฺนฺโต ปฏฺฐิริสฺสํมิตฺติ ฯ นวเกณ ภิกฺขุณา
เอตํ อุตฺตตราสงฺคํ กิริตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสีทิตฺวา ฅนฺชธํ ปคฺคเหตฺวา
เต ภิกฺขุ ฅวณฺสํ วณฺนิยา อหํ ฅนฺเต ฅายสฺมฺหุเต ปวาเรมิ
ทิฏฺฐเณ วา สฺสฺเตน วา ปริสงฺกาย วา วทณฺตุ มํ ฅายสฺมฺหุโต
ฅนฺทมฺบํ อฺปะทาย ปสฺสฺนฺโต ปฏฺฐิริสฺสํมิ ทฺติยมฺบํ ฅนฺเต
ฅายสฺมฺหุเต ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา สฺสฺเตน วา ปริสงฺกาย วา
วทณฺตุ มํ ฅายสฺมฺหุโต ฅนฺทมฺบํ อฺปะทาย ปสฺสฺนฺโต ปฏฺฐิริสฺสํมิ
ทฺติยมฺบํ ฅนฺเต ฅายสฺมฺหุเต ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา สฺสฺเตน วา
ปริสงฺกาย วา วทณฺตุ มํ ฅายสฺมฺหุโต ฅนฺทมฺบํ อฺปะทาย
ปสฺสฺนฺโต ปฏฺฐิริสฺสํมิตฺติ ฯ เตน ไซ ปน สฺมเยณ ฅณฺณตฺรสฺมํ
ฅาวาเส ตทหฺสปวารณาย ตโย ภิกฺขุ วิหฺรณฺติ ฯ อถ ไซ เตธ

ภิกขุหนึ่ง เอตทโหสิ ภคจตา อหุณฺณาตํ ปณฺณํ สงฺเขน ปวาเรตุ
 จตฺตุนํ อณฺณมณฺณํ ปวาเรตุ มยฺยจฺจุตฺตํ ตโย ชนา กถํ อนุ
 โช อเมหิ ปวาเรตฺตพฺพนฺติ ฯ ภคจโต เอตมตฺตํ อารโหสิ ฯ
 อหฺนฺชานามิ ภิกฺขเว ติณฺณนฺนํ อณฺณมณฺณํ ปวาเรตุ ฯ เอวญฺจ
 ปน ภิกฺขเว ปวาเรตฺตพฺพํ ฯ พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเพน เต
 ภิกฺขุ ณาเปตพฺพวา สฺสณฺนํ เม อายสฺสณฺนํตา อชฺช ปวาราณา ฯ
 ยทายสฺสณฺนํตา นํ ปตฺตกตฺตํ มยฺย อณฺณมณฺณํ ปวาเรยฺยมาตฺติ ฯ
 เถเรน ภิกฺขุณา เขกัถํ อุตฺตฺตราสงฺกํ กริตฺวา อุกฺกฏิกํ นิสฺสํทิตฺวา
 อณฺชติ ปคฺคเหตฺวา เต ภิกฺขุ เอวมสฺสํ วจฺนียา อหํ อากุโส
 อายสฺสณฺนํเต ปวาเรมิ ทิฏฺเฐน วา สฺสฺเตน วา ปริสงฺกาย วา วทฺนฺตุ
 มํ อายสฺสณฺนํตา อหฺนฺนํ อูปาทาย ปสฺสณฺนํโต ปฏฺิกริสฺสํมิมิ
 ทฺติยมฺปิ อากุโส อายสฺสณฺนํเต ปวาเรมิ ทิฏฺเฐน วา สฺสฺเตน วา
 ปริสงฺกาย วา วทฺนฺตุ มํ อายสฺสณฺนํตา อหฺนฺนํ อูปาทาย
 ปสฺสณฺนํโต ปฏฺิกริสฺสํมิมิ ทฺติยมฺปิ อากุโส อายสฺสณฺนํเต ปวาเรมิ
 ทิฏฺเฐน วา สฺสฺเตน วา ปริสงฺกาย วา วทฺนฺตุ มํ อายสฺสณฺนํตา
 อหฺนฺนํ อูปาทาย ปสฺสณฺนํโต ปฏฺิกริสฺสํมิมิ ฯ นวเกน ภิกฺขุณา
 เขกัถํ อุตฺตฺตราสงฺกํ กริตฺวา อุกฺกฏิกํ นิสฺสํทิตฺวา อณฺชติ ปคฺคเหตฺวา
 เต ภิกฺขุ เอวมสฺสํ วจฺนียา อหํ ภาณเต อายสฺสณฺนํเต ปวาเรมิ
 ทิฏฺเฐน วา สฺสฺเตน วา ปริสงฺกาย วา วทฺนฺตุ มํ อายสฺสณฺนํตา
 อหฺนฺนํ อูปาทาย ปสฺสณฺนํโต ปฏฺิกริสฺสํมิมิ ทฺติยมฺปิ ภาณเต

ฌายสฺมนุเต ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา สฺสฺเตน วา ปริสฺสํกาย วา
 วจนุคฺ มํ ฌายสฺมนุตา อณฺณมณฺ ปุปาทาย ปสฺสํนุโต ปฏิกิริสฺสํสามิ
 คตฺติยมนฺ ปฺนุเต ฌายสฺมนุเต ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา สฺสฺเตน วา
 ปริสฺสํกาย วา วจนุคฺ มํ ฌายสฺมนุตา อณฺณมณฺ ปุปาทาย
 ปสฺสํนุโต ปฏิกิริสฺสํสามิตฺติ ๑ เตน ไซ ปน สมนฺเนน อณฺณตรสฺมํ
 ฌาวาเส คทหุปวาราณาย เทว ภิกฺขุ วิหรนฺติ ๑ อถไซ เตสํ
 ภิกฺขุณฺ อตฺตทโหสิ ภควตา อณฺณณฺณํ ปณฺณนฺ สํวเนน ปวาเรตุ
 จตฺตุนฺ อณฺณมณฺณ ปวาเรตุ คิณฺณนฺ อณฺณมณฺณ ปวาเรตุ
 มยณฺณมฺ เทว ฌนา กถํ นุ ไซ อเมหิ ปวาเรตพฺพนฺติ ๑
 ภควโต อตฺตมคฺคํ ฌาโรเจสฺ ๑ อณฺณชานามิ ภิกฺขเว ทูวินัน อณฺณมณฺณ
 ปวาเรตุ ๑ เวณฺณจ ปน ภิกฺขเว ปวาเรตพฺพํ ๑ เถเรน ภิกฺขุณา ฌกัถ
 อุตฺตราสํกํ กริตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสฺสํทิตฺวา อณฺณธํ ปคฺคเหตฺวา นโ
 ภิกฺขุ เชวมนฺธํ วจฺนีโย อหํ ฌาตุสฺ ฌายสฺมนุตํ ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ
 วา สฺสฺเตน วา ปริสฺสํกาย วา วจนุคฺ มํ ฌายสฺมา อณฺณมณฺ
 ปุปาทาย ปสฺสํนุโต ปฏิกิริสฺสํสามิ ทุตฺติยมนฺ ฌาตุสฺ ฌายสฺมนุตํ
 ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา สฺสฺเตน วา ปริสฺสํกาย วา วจนุคฺ มํ
 ฌายสฺมา อณฺณมณฺ ปุปาทาย ปสฺสํนุโต ปฏิกิริสฺสํสามิ คตฺติยมนฺ
 ฌาตุสฺ ฌายสฺมนุตํ ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา สฺสฺเตน วา ปริสฺสํกาย
 วา วจนุคฺ มํ ฌายสฺมา อณฺณมณฺ ปุปาทาย ปสฺสํนุโต ปฏิกิริสฺ-
 สํสามิตฺติ ๑ นวเกน ภิกฺขุณา ฌกัถ อุตฺตราสํกํ กริตฺวา อุกฺกุฏิกํ

นิสิตทิตฺวา ธนฺตํ ปคฺคเหตฺวา เถโร ภิกฺขุ เสดมฺมํ วจฺนีโย
 อหํ ภาณเต ธายสฺมนํ ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา สฺสฺเตน วา ปริสฺสํกาย
 วา วทศฺ มํ ธายสฺมา ธนฺกมฺบํ อฺปาทาย ปสฺสํนฺโต ปฏิกิริสฺสํมิ
 ทฺติยมฺบํ ภาณเต ธายสฺมนํ ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา สฺสฺเตน วา
 ปริสฺสํกาย วา วทศฺ มํ ธายสฺมา ธนฺกมฺบํ อฺปาทาย ปสฺสํนฺโต
 ปฏิกิริสฺสํมิ ทฺติยมฺบํ ภาณเต ธายสฺมนํ ปวาเรมิ ทิฏฺฐเณ วา
 สฺสฺเตน วา ปริสฺสํกาย วา วทศฺ มํ ธายสฺมา ธนฺกมฺบํ อฺปาทาย
 ปสฺสํนฺโต ปฏิกิริสฺสํมิตฺติ ฯ เตน ๒ ปน สมนฺเณ ธนฺนตฺรสมํ
 ธาวาเส ตทหุปวารณาย เอโก ภิกฺขุ จิหฺรติ ฯ อถ ๒ คสฺส
 ภิกฺขุโน เขตฺทโหสิ ภาวตา ธนฺนตฺรํ ปณฺณํ สฺสฺเตน ปวาเรตุ
 จตฺตมํ ธนฺนตฺรํ ปวาเรตุ ตินฺนตฺรํ ธนฺนตฺรํ ปวาเรตุ
 ทฺวิมํ ธนฺนตฺรํ ปวาเรตุ อหฺนตฺรํ เอโก กถํ น ๒
 มยา ปวาเรตฺตพฺพตฺติ ฯ ภาวโต เขตฺตมํ ธาโรเจตุ ฯ อธิ ปน
 ภิกฺขเว ธนฺนตฺรสมํ ธาวาเส ตทหุปวารณาย เอโก ภิกฺขุ จิหฺรติ ฯ
 เตน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา ยตฺถ ภิกฺขุ ปฏิกมฺมตฺติ อฺปฏฺฐจฺฉานธํมฺม
 วา มนฺทปเป วา รุกฺขมฺมฺเต วา สฺส ๒ เทโส สมนฺนตฺรํ ปวาเรตุ
 ปริโฆณํ อฺปฏฺฐจฺฉาเปตฺวา ธาณํ ปณฺณตฺรํ ปวาเรตุ ปทํ กตฺวา
 นิสิตฺตพฺพํ ฯ ๔ เณ ธนฺนตฺรํ ภิกฺขุ ธาณตฺรํ เทหิ สฺสฺเตน ปวาเรตฺตพฺพ
 โน เณ ธาณตฺรํ อชฺช เม ปวารณตฺติ อชฺชจฺฉาตพฺพ โน
 เณ อชฺชจฺฉาตพฺพ ธาณตฺติ ทฺตพฺพตฺติ ฯ ๕ ตตฺร ภิกฺขเว ยตฺถ

ปรนญ ภิภู จิหรนุติ น เอกส ปรวณ อหริทวา จตุ
 สจฺเจน ปรวเรตพพิ ปรวเรยฺยุ เจ อาปคต ทุกกฏส ๑
 คตฺร ภิภูเว ยตฺถ จตุตาโร ภิภู จิหรนุติ น เอกส ปรวณ
 อหริทวา ตฺหิ อนฺณมณฺณ ปรวเรตพพิ ปรวเรยฺยุ เจ อาปคต
 ทุกกฏส ๑ คตฺร ภิภูเว ยตฺถ ตโย ภิภู จิหรนุติ น เอกส
 ปรวณ อหริทวา ทวฺหิ อนฺณมณฺณ ปรวเรตพพิ ปรวเรยฺยุ
 เจ อาปคต ทุกกฏส ๑ คตฺร ภิภูเว ยตฺถ เทว ภิภู
 จิหรนุติ น เอกส ปรวณ อหริทวา เอเกน อธิฏฺฐาตพพิ
 อธิฏฺฐเหยฺย เจ อาปคต ทุกกฏสํ ๑

[๒๓๒] เตน โข ปน สมนเณ อนฺณคโร ภิภู คทพฺปรวณน
 อาปคต อาปนฺโน โหติ ๑ อถโฆ สส ภิภูโน เอกทโหสิ
 ภควตา ปณฺณคต น สํปคตเณ ปรวเรตพพฺพติ อหฺนฺจมนฺหิ
 อาปคต อาปนฺโน กถํ น โฆ มยา ปฏิปชฺชิตพพฺพติ ๑ ภควโต
 เอกมคฺถ อาโรเจสฺสุ ๑ อธิ ปน ภิภูเว คทพฺปรวณน อาปคต
 อาปนฺโน โหติ ๑ เตน ภิภูเว ภิภูนา เอก ภิภู อฺปสํกมิตฺวา
 เอกส อฺคฺคตฺราสํก ทริทวา อฺคฺคฺกฺกฺก นิสฺสํทิตฺวา อนฺนตฺถิ ปคฺคเหตฺวา
 เอวมสฺส วจฺนํโย อหํ อาวุโส อิตฺถนฺนาม อาปคต อาปนฺโน
 คํ ปฏิเทเสมฺมิติ ๑ เตน จคฺคตพฺโพ ปสฺสสํสํ ๑ อาม ปสฺสํมิติ ๑
 อายคํ สํวเรยฺยาสํสํ ๑ อธิ ปน ภิภูเว ภิภู คทพฺปรวณน
 อาปคตฺติยา เวมตฺติโก โหติ ๑ เตน ภิภูเว ภิภูนา เอก ภิภู

อุปลงฺกมิตฺวา เขกัณฺโณ อุตฺตราสกัณฺโณ กริตฺวา อุกฺกุฏิกัณฺโณ นิสัณฺทิตฺวา
 อณฺวธัมมํ ปคฺคเหตฺวา เขวมลฺลํ วจฺนํ โย อหํ อากุโธ อิตฺถนฺนา-
 มาย อปคฺคิตฺวา เวมตฺติโก ยथा นิพฺพสมตฺติโก ภวิสฺสุสํมิ ตทา
 ตํ อปคฺคิตํ ปฏิกริสฺสุสํมิตํ วตฺวา ปวาเรตฺตพฺพํ ๑ น เหวว
 ตปฺปจฺจุยา ปวารณาย อนฺตราย กาทพฺโพติ ๑ เตน โส ปน
 สมนฺเยน อณฺวตฺตรโร ภิกฺขุ ปวารยมาโน อปคฺคิตํ สรติ ๑ อถ โส
 ตสฺส ภิกฺขุโน เขตฺทโหติ ภกฺวตา ปณฺณตฺตํ น อปคฺคิตเกน
 ปวาเรตฺตพฺพนฺติ อหณฺจมฺหิ อปคฺคิตํ อปนฺโน กถํ นุ โส มยา
 ปฏิปชฺชิตพฺพนฺติ ๑ ภกฺวโต เขตฺตมตฺตํ อโรเจสฺส ๑ อธิ ปน
 ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปวารยมาโน อปคฺคิตํ สรติ ๑ เตน ภิกฺขเว
 ภิกฺขุณา สํมนฺโตะ ภิกฺขุ เขวมลฺลํ วจฺนํ โย อหํ อากุโธ อิตฺถนฺนามํ
 อปคฺคิตํ อปนฺโน อิติ วุชฺชหิตฺวา ตํ อปคฺคิตํ ปฏิกริสฺสุสํมิตํ
 วตฺวา ปวาเรตฺตพฺพํ ๑ น เหวว ตปฺปจฺจุยา ปวารณาย อนฺตราย
 กาทพฺโพ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปวารยมาโน อปคฺคิตฺวา
 เวมตฺติโก โหติ ๑ เตน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา สํมนฺโตะ ภิกฺขุ เขวมลฺลํ
 วจฺนํ โย อหํ อากุโธ อิตฺถนฺนามาย อปคฺคิตฺวา เวมตฺติโก ยथा
 นิพฺพสมตฺติโก ภวิสฺสุสํมิ ตทา ตํ อปคฺคิตํ ปฏิกริสฺสุสํมิตํ วตฺวา
 ปวาเรตฺตพฺพํ ๑ น เหวว ตปฺปจฺจุยา ปวารณาย อนฺตราย กาทพฺ-
 โพติ ๑ เตน โส ปน สมนฺเยน อณฺวตฺตรสฺมि อวาสํ ตทฺหุปวารณาย
 สพฺโพ สจฺจํ สภาคํ อปคฺคิตํ อปนฺโน โหติ ๑ อถ โส เสด

ภิกฺขุณฺโณ เอตทโหติ ภควตา ปณฺณคฺคํ น สํภาคา อปคฺคิ
 เทเสตพฺพา น สํภาคา อปคฺคิ ปฏิกฺคเหตพฺพาติ อยญฺจ สํพุ
 สงฺโฆ สํภํ อปคฺคิ อปนฺโน กถํ หุ โห อเมหิ ปฏิปชฺช
 คพฺพนฺติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อวโรเจถฺวํ ฯ อีธ ปน ภิกฺขเว
 อณฺณครสฺมํ อวาสํ ตทหุปวารณาย สํพุ สงฺโฆ สํภํ อปคฺคิ
 อปนฺโน โหติ ฯ เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ เอโก ภิกฺขุ สมนฺตา
 อวาสํ สชฺชกํ ปาเหตพฺโพ คจฺฉาสุํ คํ อปคฺคิ ปฏิกิริตฺวา
 อากจฺฉ มยํ เต สํนฺติเก คํ อปคฺคิ ปฏิกิริตฺสํมาติ ฯ เอวญฺเจตํ
 ตเถถ อิจฺเจตํ กุสฺสํ โน เจ ตเถถ พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา
 ปฏีพเพน สงฺโฆ ณาเปตพฺโพ สฺสณาคฺค เม ฆนฺเต สงฺโฆ อยํ
 สํพุ สงฺโฆ สํภํ อปคฺคิ อปนฺโน ยทา อณฺณํ ภิกฺขุ
 สฺสทฺธํ อนาปคฺคิกํ ปสฺสิสฺสตี. ตทา คสฺส สํนฺติเก คํ อปคฺคิ
 ปฏิกิริตฺสํมาติ วตฺวา ปวารेतพฺพํ ฯ น เควว ตปฺปจฺจุยา ปวาร
 ณาย อนฺตราย ภาตพฺโพ ฯ อีธ ปน ภิกฺขเว อณฺณครสฺมํ
 อวาสํ ตทหุปวารณาย สํพุ สงฺโฆ สํภากาย อปคฺคิยา เวตฺติโก
 โหติ พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏีพเพน สงฺโฆ ณาเปตพฺโพ สฺสณาคฺค
 เม ฆนฺเต สงฺโฆ อยํ สํพุ สงฺโฆ สํภากาย อปคฺคิยา
 เวตฺติโก ยทา นิพฺพเพตฺติโก ภวิสฺสตี. ตทา คํ อปคฺคิ ปฏิ
 กริตฺสํมาติ วตฺวา ปวารेतพฺพํ ฯ น เควว ตปฺปจฺจุยา ปวารณาย
 อนฺตราย ภาตพฺโพติ ฯ

ปจฺมภาณวารํ นิฏฺฐิตํ ๑

[๒๓๓] เตน โห ปน สมเยน อญฺเฏตรสฺมึ อวาทေ คทหุ-
 ปวารณาย สมฺพุทฺธา อวาทิกา ภิกฺขุ สหฺนินฺตัสส ปญฺฯ วา อติเรกา
 วา ๑ เตน น ชานัสส อตุลฺลญฺเณ อวาทิกา ภิกฺขุ อนาคตาคี ๑
 เตน สมฺมสํญฺญินโน วินยสํญฺญินโน วคฺคา สมฺมุคฺคสํญฺญินโน ปวาทสฺส ๑
 เตน ปวารียมาเน อตุลฺลญฺเณ อวาทิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺตัสส พุทฺธา ๑
 ภคฺวโต เอตมคฺคํ อารโหเสสฺส ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว อญฺเฏตรสฺมึ
 อวาทေ คทหุปวารณาย สมฺพุทฺธา อวาทิกา ภิกฺขุ สหฺนินฺตนิฏฺฐิ
 ปญฺฯ วา อติเรกา วา ๑ เตน น ชานนิฏฺฐิ อตุลฺลญฺเณ อวาทิกา
 ภิกฺขุ อนาคตาคี ๑ เตน สมฺมสํญฺญินโน วินยสํญฺญินโน วคฺคา สมฺมุคฺค-
 สํญฺญินโน ปวาทสฺส ๑ เตน ปวารียมาเน อตุลฺลญฺเณ อวาทิกา
 ภิกฺขุ อากฺขณฺตนิฏฺฐิ พุทฺธา ๑ เตน ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปฺน ปวาทสฺส
 ปวาทิตานํ อนาคตาคี ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว อญฺเฏตรสฺมึ อวาทေ
 คทหุปวารณาย สมฺพุทฺธา อวาทิกา ภิกฺขุ สหฺนินฺตนิฏฺฐิ ปญฺฯ
 วา อติเรกา วา ๑ เตน น ชานนิฏฺฐิ อตุลฺลญฺเณ อวาทิกา ภิกฺขุ
 อนาคตาคี ๑ เตน สมฺมสํญฺญินโน วินยสํญฺญินโน วคฺคา สมฺมุคฺคสํญฺญินโน
 ปวาทสฺส ๑ เตน ปวารียมาเน อตุลฺลญฺเณ อวาทิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺตนิฏฺฐิ
 สหฺนินฺตมา ๑ ปวาทิตา สหฺนินฺตปวาทิตา อวาทสฺส ปวาทสฺส ปวาทิตานํ
 อนาคตาคี ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว อญฺเฏตรสฺมึ อวาทสฺส คทหุ-
 ปวารณาย สมฺพุทฺธา อวาทิกา ภิกฺขุ สหฺนินฺตนิฏฺฐิ ปญฺฯ วา

อติเรกา วา ๑ เท น ชานนฺติ อตฺตณฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ
 อนาคตาคิ ๑ เท ชมฺมสํณฺณิโน จินยสํณฺณิโน วคฺคา สํมคฺคสํณฺณิโน
 ปวาระนฺติ ๑ เทหิ ปวารียมาเน อตฺตณฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺ
 นฺติ โลกตรรา ๑ ปวารีตา สุปฺปวารีตา อวเสสฺสํ ปวาระตพฺพํ
 ปวารีตานํ อณาปคฺติ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว อณฺเณตรสฺมึ อวาสํ
 ตทหุปวาร์ณาย สํมพฺพสา อวาสิกา ภิกฺขุ สํนฺนิปตฺตํ ปณฺญา วา
 อติเรกา วา ๑ เท น ชานนฺติ อตฺตณฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ
 อนาคตาคิ ๑ เท ชมฺมสํณฺณิโน จินยสํณฺณิโน วคฺคา สํมคฺคสํณฺณิโน
 ปวาระนฺติ ๑ เทหิ ปวารีตมคฺเต อตฺตณฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺ
 นฺติ พุทฺธรา ๑ เทหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปฺน ปวาระตพฺพํ ปวารีตานํ
 อณาปคฺติ ๑เป ๑ อตฺตณฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺนฺติ สํมสฺมา ๑
 ปวารีตา สุปฺปวารีตา เทสํ สํนฺติเก ปวาระตพฺพํ ปวารีตานํ
 อณาปคฺติ ๑เป ๑ อตฺตณฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺนฺติ โลกตรรา ๑
 ปวารีตา สุปฺปวารีตา เทสํ สํนฺติเก ปวาระตพฺพํ ปวารีตานํ
 อณาปคฺติ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว อณฺเณตรสฺมึ อวาสํ ตทหุปวาร์ณาย
 สํมพฺพสา อวาสิกา ภิกฺขุ สํนฺนิปตฺตํ ปณฺญา วา อติเรกา วา ๑
 เท น ชานนฺติ อตฺตณฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ อนาคตาคิ ๑ เท
 ชมฺมสํณฺณิโน จินยสํณฺณิโน วคฺคา สํมคฺคสํณฺณิโน ปวาระนฺติ ๑
 เทหิ ปวารีตมคฺเต อจฺจุจิตาย ปริสํยา อตฺตณฺเณ อวาสิกา ภิกฺขุ
 อากฺขณฺนฺติ พุทฺธรา ๑ เทหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปฺน ปวาระตพฺพํ

ปวาริตานํ ฌนาปคฺติ ฯ เป ฯ อถญฺเณ ชาวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺหิตี
 สฺมสฺมา ฯ เป ฯ โลกตรว ฯ ปวาริตา สุปฺปวาริตา เตสํ
 สฺนฺติเก ปวาเรตพฺพํ ปวาริตานํ ฌนาปคฺติ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว
 อญฺญตรสฺมึ ชาวาเส คทหุปวารณาย สฺมพฺพุตา ชาวาสิกา ภิกฺขุ
 สฺนฺนิปคฺนฺติ ปญฺจ วา อติเรกา วา ฯ เต น ชานฺหิตี อคฺคญฺเณ
 ชาวาสิกา ภิกฺขุ ฌนาคตาติ ฯ เต ชมฺมสํญฺญินो วินยสํญฺญินो
 วคฺคา สฺมคฺคสํญฺญินो ปวาเรนฺติ ฯ เตหิ ปวาริตมคฺเต เอกจฺจาย
 อญฺจิตาย ปริสําย อถญฺเณ ชาวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺหิตี พุทฺธว ฯ
 เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปฺน ปวาเรตพฺพํ ปวาริตานํ ฌนาปคฺติ
 ฯ เป ฯ อถญฺเณ ชาวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺหิตี สฺมสฺมา ฯ เป ฯ
 โลกตรว ฯ ปวาริตา สุปฺปวาริตา เตสํ สฺนฺติเก ปวาเรตพฺพํ
 ปวาริตานํ ฌนาปคฺติ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว อญฺญตรสฺมึ ชาวาเส
 คทหุปวารณาย สฺมพฺพุตา ชาวาสิกา ภิกฺขุ สฺนฺนิปคฺนฺติ ปญฺจ วา
 อติเรกา วา ฯ เต น ชานฺหิตี อคฺคญฺเณ ชาวาสิกา ภิกฺขุ
 ฌนาคตาติ ฯ เต ชมฺมสํญฺญินो วินยสํญฺญินो วคฺคา สฺมคฺคสํญฺญินो
 ปวาเรนฺติ ฯ เตหิ ปวาริตมคฺเต สํพฺพาย อญฺจิตาย ปริสําย
 อถญฺเณ ชาวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺหิตี พุทฺธว ฯ เตหิ ภิกฺขเว
 ภิกฺขุหิ ปฺน ปวาเรตพฺพํ ปวาริตานํ ฌนาปคฺติ ฯ เป ฯ อถญฺเณ
 ชาวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺหิตี สฺมสฺมา ฯ เป ฯ โลกตรว ฯ ปวาริตา
 สุปฺปวาริตา เตสํ สฺนฺติเก ปวาเรตพฺพํ ปวาริตานํ ฌนาปคฺติ ฯ

อนาปคฺติปนฺนรตํ นิฏฺฐิตํ ฯ

[๒๓๔] อธิ ปณ ภิกขเว อญฺญตรสุมิ อวาสํ ตทหุปวารณาย
 สัมพหุตา อวาสิกา ภิกขุ สมนิปคณฺธิ ปญฺจ วา อติเรกา วา ฯ
 เต ชานนฺติ อคฺคณฺเณ อวาสิกา ภิกขุ อนาคตาติ ฯ เต
 ชมฺมสํวณฺโณ วิญญสํวณฺโณ วคฺคา สํมกฺกสํวณฺโณ ปวาเรณฺติ ฯ
 เตหิ ปวาริยาเม อคฺคณฺเณ อวาสิกา ภิกขุ อากฺขณฺธิ พหุตรา ฯ
 เตหิ ภิกขเว ภิกขุหิ ปุณ ปวาริตพฺพํ ปวาริตานํ อปคฺติ
 ทุกฺกฏสฺส ฯ เปฯ อคฺคณฺเณ อวาสิกา ภิกขุ อากฺขณฺธิ สัมมมา
 ฯ เปฯ โลกตรา ฯ ปวาริตา สุปฺปวาริตา อวสเสหิ ปวาริตพฺพํ
 ปวาริตานํ อปคฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ อธิ ปณ ภิกขเว อญฺญตรสุมิ
 อวาสํ ตทหุปวารณาย สัมพหุตา อวาสิกา ภิกขุ สมนิปคณฺธิ
 ปญฺจ วา อติเรกา วา ฯ เต ชานนฺติ อคฺคณฺเณ อวาสิกา
 ภิกขุ อนาคตาติ ฯ เต ชมฺมสํวณฺโณ วิญญสํวณฺโณ วคฺคา สํมกฺก-
 สํวณฺโณ ปวาเรณฺติ ฯ เตหิ ปวาริตมคฺเต ฯ เปฯ อจฺจุจิตาย
 ปริสําย เขกฺกจาย จฺจุจิตาย ปริสําย สพฺพาย จฺจุจิตาย
 ปริสําย อคฺคณฺเณ อวาสิกา ภิกขุ อากฺขณฺธิ พหุตรา ฯ เปฯ
 สัมมมา ฯ เปฯ โลกตรา ฯ ปวาริตา สุปฺปวาริตา เทสํ สมนฺติเก
 ปวาริตพฺพํ ปวาริตานํ อปคฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ

ວຽກຄ້າຂາຍກຸ່ມຄູ່ຄ້າພົນລະເຮືອນ ນິຍົມຈິດ ໑

[๒๓๕] ชีว ปณ ภิกขุเว ชนฺนตฺรํมํ อวาทํ ตทหุปวารณาย

สัมพหุตา อาวาสิกา ภิกขุ สมนิปนฺนํ ปณฺญํ วา อติเรกา วา ฯ
 เต ชานนฺติ อตฺตณฺเณ อาวาสิกา ภิกขุ อนาคตาคิ ฯ เต กปฺปติ
 นุ โห อมฺหากํ ปวาเรตุํ น นุ โห กปฺปตฺติ เวมติกา ปวาเรนฺติ ฯ
 เตหิ ปวาริยาเม อตฺตณฺเณ อาวาสิกา ภิกขุ อนาคตนฺติ พหุตรา ฯ
 เตหิ ภิกขเว ภิกขุหิ ปฺน ปวาเรตพฺพํ ปวาริตานํ อาปคฺติ
 ทุกฺกฏฐสฺส ฯ เป ฯ อตฺตณฺเณ อาวาสิกา ภิกขุ อนาคตนฺติ สมฺสมา
 ฯ เป ฯ โลกตรา ฯ ปวาริตา สุปฺปวาริตา อวเสสฺสํ ปวาเรตพฺพํ
 ปวาริตานํ อาปคฺติ ทุกฺกฏฐสฺส ฯ อิทฺถ ปน ภิกขเว อตฺตณฺเณตฺรสมิ
 อาวาเส ตทหุปวารณาย สัมพหุตา อาวาสิกา ภิกขุ สมนิปนฺนํ
 ปณฺญํ วา อติเรกา วา ฯ เต ชานนฺติ อตฺตณฺเณ อาวาสิกา
 ภิกขุ อนาคตาคิ ฯ เต กปฺปติ นุ โห อมฺหากํ ปวาเรตุํ
 น นุ โห กปฺปตฺติ เวมติกา ปวาเรนฺติ ฯ เตหิ ปวาริตมคฺเต
 ฯ เป ฯ อวฺจุจฺจาย ปริสําย เขกฺกจฺจาย วฺจุจฺจาย ปริสําย สํพฺพาย
 วฺจุจฺจาย ปริสําย อตฺตณฺเณ อาวาสิกา ภิกขุ อนาคตนฺติ พหุตรา
 ฯ เป ฯ สมฺสมา ฯ เป ฯ โลกตรา ฯ ปวาริตา สุปฺปวาริตา เตสํ
 สมนฺติเก ปวาเรตพฺพํ ปวาริตานํ อาปคฺติ ทุกฺกฏฐสฺส ฯ

เวมติกปณฺณรตํ นิยฺยํ ๑

[๒๓๖] อิทฺถ ปน ภิกขเว อตฺตณฺเณตฺรสมิ อาวาเส ตทหุปวารณาย
 สัมพหุตา อาวาสิกา ภิกขุ สมนิปนฺนํ ปณฺญํ วา อติเรกา วา ฯ
 เต ชานนฺติ อตฺตณฺเณ อาวาสิกา ภิกขุ อนาคตาคิ ฯ เต

กบฺปเตว อมฺหากํ ปวาเรตุํ นมฺหากํ น กบฺปตฺติ กุกฺกุจฺปกตา
 ปวาเรนฺติ ฯ เตหิ ปวารียมาเน อถญฺเฒ ชาวาลิกา ภิกฺขุ อากฺข-
 ณฺนํ พุทฺธา ฯ เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปฺน ปวาเรตพฺพํ ปวาริตานํ
 อปคฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ เป ฯ อถญฺเฒ ชาวาลิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺนํ
 สมฺสมา ฯ เป ฯ โลกตรา ฯ ปวาริตา สฺสฺปวาริตา อวเสตฺเทหิ
 ปวาเรตพฺพํ ปวาริตานํ อปคฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว
 อถญฺเฒตฺรสมิํ ชาวาเส ตทฺทปวาร์ณาย สมฺพุทฺธา ชาวาลิกา ภิกฺขุ
 สมนฺนิปคฺนํติ ปญฺจ วา อติเรกา วา ฯ เต ชานนฺติ อคฺคญฺเฒ
 ชาวาลิกา ภิกฺขุ อเนกคาคิ ฯ เต กบฺปเตว อมฺหากํ ปวาเรตุํ
 นมฺหากํ น กบฺปตฺติ กุกฺกุจฺปกตา ปวาเรนฺติ ฯ เตหิ ปวาริตมคฺเต
 ฯ เป ฯ อวฺจฺจํ ปริสํย เภจฺจํ อวฺจฺจํ ปริสํย สํพุทฺธ
 อวฺจฺจํ ปริสํย อถญฺเฒ ชาวาลิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺนํ พุทฺธา
 ฯ เป ฯ สมฺสมา ฯ เป ฯ โลกตรา ฯ ปวาริตา สฺสฺปวาริตา เตสํ
 สมนฺนิเก ปวาเรตพฺพํ ปวาริตานํ อปคฺติ ทุกฺกฏสฺส ฯ

กุกฺกุจฺปกตปณฺณรตํ นิฏฺฐิตํ ฯ

[๒๓๗] อธิ ปน ภิกฺขเว อถญฺเฒตฺรสมิํ ชาวาเส ตทฺทปวาร์ณาย
 สมฺพุทฺธา ชาวาลิกา ภิกฺขุ สมนฺนิปคฺนํติ ปญฺจ วา อติเรกา วา ฯ
 เต ชานนฺติ อคฺคญฺเฒ ชาวาลิกา ภิกฺขุ อเนกคาคิ ฯ เต
 นสฺสํนเตเต วินสฺสํนเตเต โโก เตหิ อคฺคโถติ ฅោตฺยเรขาร-
 ปวาเรนฺติ ฯ เตหิ ปวารียมาเน อถญฺเฒ ชาวาลิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺนํ

พหุคฺชา ๑ เทหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปฺน ปฺวาเรตพฺพํ ปฺวาริตานํ
 อปคฺติ ฤๅจฺจยสฺส ๑ เป ๑ อถวเน อวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺหิ
 สฺมสฺมา ๑ เป ๑ โลกตฺรา ๑ ปฺวาริตา สฺสฺปฺวาริตา อวเสสฺสํ
 ปฺวาเรตพฺพํ ปฺวาริตานํ อปคฺติ ฤๅจฺจยสฺส ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว
 อญฺเฏตฺรสฺมํ อวาสํ ตทฺหุปฺวารณาย สฺมพฺพตฺตา อวาสิกา ภิกฺขุ
 สฺนฺนิปตฺตํ ปญฺ ๑ วา อติเรกา ๑ ๑ เท ชานฺหิ อญฺเฏ
 อวาสิกา ภิกฺขุ อนาคตาติ ๑ เท นสฺสํเตเต วินสฺสํเตเต
 โก เทหิ อคฺคิโก เททฺตฺเรทฺตฺรา ปฺวาเรตฺติ ๑ เทหิ ปฺวาริตมคฺเต
 ๑ เป ๑ อวฺจฺจิตาย ปริสําย เอกจฺจาย วฺจฺจิตาย ปริสําย สฺพพาย
 วฺจฺจิตาย ปริสําย อถวเน อวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺหิ พหุคฺชา ๑
 เทหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปฺน ปฺวาเรตพฺพํ ปฺวาริตานํ อปคฺติ ฤๅจฺจ-
 ยสฺส ๑ เป ๑ อถวเน อวาสิกา ภิกฺขุ อากฺขณฺหิ สฺมสฺมา
 ๑ เป ๑ โลกตฺรา ๑ ปฺวาริตา สฺสฺปฺวาริตา เทสํ สฺนฺนิเก ปฺวาเร-
 ตพฺพํ ปฺวาริตานํ อปคฺติ ฤๅจฺจยสฺส ๑

เททฺตฺเรทฺตฺราปญฺณวสฺสํ นิฏฺฐิตํ ๑

[๒๓๘] อธิ ปน ภิกฺขเว อญฺเฏตฺรสฺมํ อวาสํ ตทฺหุปฺวารณาย
 สฺมพฺพตฺตา อวาสิกา ภิกฺขุ สฺนฺนิปตฺตํ ปญฺ ๑ วา อติเรกา ๑ ๑
 เท น ชานฺหิ อญฺเฏ อวาสิกา ภิกฺขุ อนฺโถสฺมํ โยกมฺมคฺติ
 ๑ เป ๑ เท น ชานฺหิ อญฺเฏ อวาสิกา ภิกฺขุ อนฺโถสฺมํ
 โยกมฺมคฺติ ๑ เป ๑ เท น ปสฺสํติ อญฺเฏ อวาสิกเก ภิกฺขุ

๒๓๘] ปวารณาภูษณํ อวาสิกาคนตุกานํ ทิวสฺสํ นานคฺคํ ๓๓๕

อนฺโตสฺมํ โยกฺกมนฺเต ๑เป ๑ เต น ปสฺสํนฺติ อญฺเญ อวาสิกา
ภิกฺขุ อนฺโตสฺมํ โยกฺกมนฺเต ๑เป ๑ เต น สฺสํนฺติ อญฺเญ
อวาสิกา ภิกฺขุ อนฺโตสฺมํ โยกฺกมนฺตํ ๑เป ๑ เต น สฺสํนฺติ
อญฺเญ อวาสิกา ภิกฺขุ อนฺโตสฺมํ โยกฺกมนฺตาติ ๑ อวาสิกเณ-
อวาสิกา เอกสฺสคฺคปญฺจสฺสคฺคตติกนยโต อวาสิกเณ อคฺคนฺตุกา
อคฺคนฺตุเกณ อวาสิกา อคฺคนฺตุเกณ อคฺคนฺตุกา เปยฺยาณฺมุเข
สฺสคฺค ติกสฺสทานิ โหณฺติ ๑

[๒๓๘] อธิ ปณ ภิกฺขเว อวาสิกานํ ภิกฺขุณํ จาคฺคฺทสฺส โหติ
อคฺคนฺตุกานํ ปณฺณรโส ๑ สฺเส อวาสิกา พหุตรา โหณฺติ อคฺคนฺตุ-
เกหิ อวาสิกานํ อนฺวตฺตติคฺคพฺพํ ๑ สฺเส สฺมสฺมา โหณฺติ อคฺคนฺตุเกหิ
อวาสิกานํ อนฺวตฺตติคฺคพฺพํ ๑ สฺเส อคฺคนฺตุกา พหุตรา โหณฺติ
อวาสิกเกหิ อคฺคนฺตุกานํ อนฺวตฺตติคฺคพฺพํ ๑ อธิ ปณ ภิกฺขเว อวาสิกานํ
ภิกฺขุณํ ปณฺณรโส โหติ อคฺคนฺตุกานํ จาคฺคฺทสฺส ๑ สฺเส อวาสิกา
พหุตรา โหณฺติ อคฺคนฺตุเกหิ อวาสิกานํ อนฺวตฺตติคฺคพฺพํ ๑ สฺเส
สฺมสฺมา โหณฺติ อคฺคนฺตุเกหิ อวาสิกานํ อนฺวตฺตติคฺคพฺพํ ๑ สฺเส
อคฺคนฺตุกา พหุตรา โหณฺติ อวาสิกเกหิ อคฺคนฺตุกานํ อนฺวตฺต-
ติคฺคพฺพํ ๑ อธิ ปณ ภิกฺขเว อวาสิกานํ ภิกฺขุณํ ปาฏิปโท โหติ
อคฺคนฺตุกานํ ปณฺณรโส ๑ สฺเส อวาสิกา พหุตรา โหณฺติ
อวาสิกเกหิ อคฺคนฺตุกานํ นากามา ทาตพฺพา สํมคฺคํ อคฺคนฺตุเกหิ
นิตฺสํ คณฺตุวา ปวาเรตพฺพํ ๑ สฺเส สฺมสฺมา โหณฺติ อวาสิกเกหิ

อากนฺตูกานํ นากามา ทาตพฺพา สํมคฺคํ อากนฺตฺเกหิ นิสฺสํมํ
 คนฺตฺวา ปวาเรตพฺพํ ๑ ๓๔ อากนฺตูกา พหุตรา โหณฺติ อวาสิเกหิ
 อากนฺตูกานํ สํมคฺคํ วา ทาตพฺพา นิสฺสํมํ วา คนฺตพฺพํ ๑ ๓๕
 ปน ภิกฺขเว อวาสิกานํ ภิกฺขุํ ปณฺณรโสํ โหติ อากนฺตูกานํ
 ปาฏิปโท ๑ ๓๖ อวาสิกา พหุตรา โหณฺติ อากนฺตฺเกหิ
 อวาสิกานํ สํมคฺคํ วา ทาตพฺพา นิสฺสํมํ วา คนฺตพฺพํ ๑ ๓๗
 สํสมา โหณฺติ อากนฺตฺเกหิ อวาสิกานํ สํมคฺคํ วา ทาตพฺพา
 นิสฺสํมํ วา คนฺตพฺพํ ๑ ๓๘ อากนฺตูกา พหุตรา โหณฺติ อากนฺตฺ-
 เกหิ อวาสิกานํ นากามา ทาตพฺพา สํมคฺคํ อวาสิเกหิ นิสฺสํมํ
 คนฺตฺวา ปวาเรตพฺพํ ๑

[๒๔๐] ๓๙ ปน ภิกฺขเว อากนฺตูกา ภิกฺขุํ ปสฺสํนฺติ อวาสิกานํ
 ภิกฺขุํ อวาสิกาการํ อวาสิกตฺถํ อวาสิกนิมิตฺตํ อวาสิกทฺทเทสํ
 สุปฺปณฺณตํ มณฺเฑปํ ภาสิมฺโพหนํ ปาณํ ปริโฆณํ สุปฺปจิตํ
 ปริเวณํ สุตมฺมมฺหํ ๑ ๓๙ ปสฺสํนฺติ วา เวมตฺติกา โหณฺติ อคฺคิ นุ โห
 อวาสิกา ภิกฺขุํ นตฺติ นุ โหติ ๑ ๔๐ เวมตฺติกา น วิจฺฉินฺติ
 อวิจฺฉินฺตฺวา ปวาเรณฺติ อปาตฺติ ทฺถกฺกนฺตํ ๑ ๔๑ เวมตฺติกา
 วิจฺฉินฺติ วิจฺฉินฺตฺวา น ปสฺสํนฺติ อปสฺสํนฺตฺวา ปวาเรณฺติ อนาปตฺติ ๑
 เวมตฺติกา วิจฺฉินฺติ วิจฺฉินฺตฺวา ปสฺสํนฺติ ปสฺสํนฺตฺวา เอกโต
 ปวาเรณฺติ อนาปตฺติ ๑ ๔๒ เวมตฺติกา วิจฺฉินฺติ วิจฺฉินฺตฺวา
 ปสฺสํนฺติ ปสฺสํนฺตฺวา ปาฏฺเฐกํ ปวาเรณฺติ อปาตฺติ ทฺถกฺกนฺตํ ๑

เต เวมตีกา วิจิณฺหิติ วิจิณฺหิตฺวา ปสฺสณฺหิติ ปสฺสณฺหิตฺวา นสฺสณฺหิตเตเต
 วจนสฺสณฺหิตเตเต โก เตหิ อตุโถติ เกทปฺปเรกฺขารวา ปวาเรณฺหิติ
 อปฺปคฺคิติ อุตฺตจฺจุยสฺสํ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว อากฺขนฺตฺกา ภิกฺข
 สฺสณฺหิติ อวาสลิกานํ ภิกฺขุณํ อวาสลิกาการํ อวาสลิกตฺถิณํ อวาสลิก-
 นิमितฺตํ อวาสลิกุทฺเทสํ จงฺกมนฺตํ ปทสฺสทฺทํ สจฺจณายสฺสทฺทํ อุกฺกา-
 สิตสฺสทฺทํ อปฺปิตสฺสทฺทํ ๑ สฺสฺสฺวา เวมตีกา โหณฺหิติ อคฺคฺคิติ นุ โห
 อวาสลิกา ภิกฺขุ นคฺคฺคิติ นุ โหติ ๑ เต เวมตีกา น วิจิณฺหิติ
 อวิจิณฺหิตฺวา ปวาเรณฺหิติ อปฺปคฺคิติ ทฺวักกฺกสฺสํ ๑เป๑ เต เวมตีกา
 วิจิณฺหิติ วิจิณฺหิตฺวา น ปสฺสณฺหิติ อปสฺสณฺหิตฺวา ปวาเรณฺหิติ อนาปคฺคิติ ๑
 เต เวมตีกา วิจิณฺหิติ วิจิณฺหิตฺวา ปสฺสณฺหิติ ปสฺสณฺหิตฺวา เอกโต
 ปวาเรณฺหิติ อนาปคฺคิติ ๑ เต เวมตีกา วิจิณฺหิติ วิจิณฺหิตฺวา
 ปสฺสณฺหิติ ปสฺสณฺหิตฺวา ปาเวณฺกํ ปวาเรณฺหิติ อปฺปคฺคิติ ทฺวักกฺกสฺสํ ๑
 เต เวมตีกา วิจิณฺหิติ วิจิณฺหิตฺวา ปสฺสณฺหิติ ปสฺสณฺหิตฺวา นสฺสณฺหิตเตเต
 วจนสฺสณฺหิตเตเต โก เตหิ อตุโถติ เกทปฺปเรกฺขารวา ปวาเรณฺหิติ
 อปฺปคฺคิติ อุตฺตจฺจุยสฺสํ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว อวาสลิกา ภิกฺข
 ปสฺสณฺหิติ อากฺขนฺตฺกานํ ภิกฺขุณํ อากฺขนฺตฺกาการํ อากฺขนฺตฺกตฺถิณํ อากฺขนฺตฺก-
 นิमितฺตํ อากฺขนฺตฺกุทฺเทสํ อณฺเวยาทกํ ปคฺคิตํ อณฺเวยาทกํ จีวรํ อณฺเวยาทกํ
 นิสฺสํทํ บำทํ ไรตํ อุกกนิสฺสํ ๑ ปสฺสณฺหิตฺวา เวมตีกา โหณฺหิติ
 อคฺคฺคิติ นุ โห อากฺขนฺตฺกา ภิกฺขุ นคฺคฺคิติ นุ โหติ ๑ เต เวมตีกา
 น วิจิณฺหิติ อวิจิณฺหิตฺวา ปวาเรณฺหิติ อปฺปคฺคิติ ทฺวักกฺกสฺสํ ๑เป๑ เต

เวมตिका วิจิณฺหิตฺติ วิจิณฺหิตฺวา น ปรสฺสณฺหิตฺติ อปรสฺสณฺหิตฺวา ปวาเรณฺหิตฺติ
 อนาปคฺคิตฺติ ๑ เต เวมตिका วิจิณฺหิตฺติ วิจิณฺหิตฺวา ปรสฺสณฺหิตฺติ ปรสฺสณฺหิตฺวา
 เอกโต ปวาเรณฺหิตฺติ อนาปคฺคิตฺติ ๑ เต เวมตिका วิจิณฺหิตฺติ วิจิณฺหิตฺวา
 ปรสฺสณฺหิตฺติ ปรสฺสณฺหิตฺวา ปาเฆกํ ปวาเรณฺหิตฺติ อาปคฺคิตฺติ ทุกฺกฏสฺส ๑
 เต เวมตिका วิจิณฺหิตฺติ วิจิณฺหิตฺวา ปรสฺสณฺหิตฺติ ปรสฺสณฺหิตฺวา นสฺสณฺหิตฺเตเต
 วินสฺสณฺหิตฺเตเต โก เตหิ อคฺคโถติ เกทปฺปเรกฺขารว ปวาเรณฺหิตฺติ
 อาปคฺคิตฺติ ฤตฺถจฺจุยสฺส ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว อวาลิกา ภิกฺขุ สฺสณฺหิตฺติ
 อากนฺตูกานํ ภิกฺขุนํ อากนฺตูกาการํ อากนฺตูกตฺถิกํ อากนฺตูกนฺนิมิตฺตํ
 อากนฺตูกทฺเทศํ อากนฺตูกานํ ปทสฺสทํ อูปาหนนฺนํ โปจฺจนสฺสทํ อุกกา-
 สิตสฺสทํ อปฺปิตสฺสทํ ๑ สฺสฺสฺวา เวมตिका โหณฺติ อคฺคิ นุ โส อากนฺตูกา
 ภิกฺขุ นคฺคิ นุ โสติ ๑ เต เวมตिका น วิจิณฺหิตฺติ อวิจิณฺหิตฺวา ปวา-
 เรณฺหิตฺติ อาปคฺคิตฺติ ทุกฺกฏสฺส ๑ เป ๑ เต เวมตिका วิจิณฺหิตฺติ วิจิณฺหิตฺวา
 น ปรสฺสณฺหิตฺติ อปรสฺสณฺหิตฺวา ปวาเรณฺหิตฺติ อนาปคฺคิตฺติ ๑ เต เวมตिका
 วิจิณฺหิตฺติ วิจิณฺหิตฺวา ปรสฺสณฺหิตฺติ ปรสฺสณฺหิตฺวา เอกโต ปวาเรณฺหิตฺติ
 อนาปคฺคิตฺติ ๑ เต เวมตिका วิจิณฺหิตฺติ วิจิณฺหิตฺวา ปรสฺสณฺหิตฺติ ปรสฺสณฺหิตฺวา
 ปาเฆกํ ปวาเรณฺหิตฺติ อาปคฺคิตฺติ ทุกฺกฏสฺส ๑ เต เวมตिका วิจิณฺหิตฺติ
 วิจิณฺหิตฺวา ปรสฺสณฺหิตฺติ ปรสฺสณฺหิตฺวา นสฺสณฺหิตฺเตเต วินสฺสณฺหิตฺเตเต โก
 เตหิ อคฺคโถติ เกทปฺปเรกฺขารว ปวาเรณฺหิตฺติ อาปคฺคิตฺติ ฤตฺถจฺจุยสฺส ๑

[๒๔๓] อธิ ปน ภิกฺขเว อากนฺตูกา ภิกฺขุ ปรสฺสณฺหิตฺติ อวาลิเก
 ภิกฺขุ นานาสฺสวาลิเก ๑ เต สฺสมานสฺสวาลิกทฺธิยฺจํ ปฏฺฐิตภณฺติ สฺสมาน-

อปริหานิยธรรม เวทนี ปวเรณฺติ อปฺปติ ทฺวณฺณํ ๑ เป ๑ เท
 ปฺปณฺติ ปฺปณฺติ อปริหานิยธรรม อปริหานิยธรรม ปาเนกํ ปวเรณฺติ
 อปฺปติ ทฺวณฺณํ ๑ เท ปฺปณฺติ ปฺปณฺติ อปริหานิยธรรม
 อปริหานิยธรรม เวทนี ปวเรณฺติ อปฺปติ ๑

[๒๕๒] น ภิกฺขเว คตฺถุปวารณาย สภิกฺขกา อวสา อภิกฺขโก
 อวาโส คณฺตพฺโพ อณฺตฺรํ สํเขน อณฺตฺรํ อนฺตรายา ๑ น
 ภิกฺขเว คตฺถุปวารณาย สภิกฺขกา อวสา อภิกฺขโก อวาโส
 คณฺตพฺโพ อณฺตฺรํ สํเขน อณฺตฺรํ อนฺตรายา ๑ น ภิกฺขเว
 คตฺถุปวารณาย สภิกฺขกา อวสา อภิกฺขโก อวาโส วา อวาโส
 วา คณฺตพฺโพ อณฺตฺรํ สํเขน อณฺตฺรํ อนฺตรายา ๑ น ภิกฺขเว
 คตฺถุปวารณาย สภิกฺขกา อวาสา อภิกฺขโก อวาโส คณฺตพฺโพ
 อณฺตฺรํ สํเขน อณฺตฺรํ อนฺตรายา ๑ น ภิกฺขเว คตฺถุปวาร-
 ณาย สภิกฺขกา อวาสา อภิกฺขโก อวาโส คณฺตพฺโพ
 อณฺตฺรํ สํเขน อณฺตฺรํ อนฺตรายา ๑ น ภิกฺขเว คตฺถุปวารณาย
 สภิกฺขกา อวาสา อภิกฺขโก อวาโส วา อวาโส วา
 คณฺตพฺโพ อณฺตฺรํ สํเขน อณฺตฺรํ อนฺตรายา ๑ น ภิกฺขเว
 คตฺถุปวารณาย สภิกฺขกา อวาสา วา อวาสา วา อภิกฺขโก
 อวาโส คณฺตพฺโพ อณฺตฺรํ สํเขน อณฺตฺรํ อนฺตรายา ๑ น
 ภิกฺขเว คตฺถุปวารณาย สภิกฺขกา อวาสา วา อวาสา วา
 อภิกฺขโก อวาโส คณฺตพฺโพ อณฺตฺรํ สํเขน อณฺตฺรํ อนฺต-

ราชยา ๑ น ภิกขเว คตหุปวารณาย สภิกขุกา อาวาสา वा
 อนาवासा वा สภิกขุโก อาวาโส वा अनवालो वा कनुक्पो
 षण्णत्तरं संखेम षण्णत्तरं अनुत्तराय १ न ภิกขवे कतहुपवार-
 णाय सभिक्षुका आवासा सभिक्षुको आवालो कनुक्पो यत्तुत्तु
 भिक्षु नानास्वात्ता षण्णत्तरं संखेम षण्णत्तरं अनुत्तराय १-
 न भिक्षवे कतहुपवारणाय सभिक्षुका आवासा सभिक्षुको अनवालो
 कनुक्पो यत्तुत्तु भिक्षु नानास्वात्ता षण्णत्तरं संखेम
 षण्णत्तरं अनुत्तराय १ न भिक्षवे कतहुपवारणाय सभिक्षुका
 आवासा सभिक्षुको आवालो वा अनवालो वा कनुक्पो यत्तुत्तु
 भिक्षु नानास्वात्ता षण्णत्तरं संखेम षण्णत्तरं अनुत्तराय १
 न भिक्षवे कतहुपवारणाय सभिक्षुका अनवासा सभिक्षुको आवालो
 १ पे १ अनवालो १ पे १ आवालो वा अनवालो वा कनुक्पो
 यत्तुत्तु भिक्षु नानास्वात्ता षण्णत्तरं संखेम षण्णत्तरं
 अनुत्तराय १ न भिक्षवे कतहुपवारणाय सभिक्षुका आवासा वा
 अनवासा वा सभिक्षुको आवालो १ पे १ अनवालो १ पे १
 आवालो वा अनवालो वा कनुक्पो यत्तुत्तु भिक्षु नाना-
 स्वात्ता षण्णत्तरं संखेम षण्णत्तरं अनुत्तराय १ कनुक्पो
 भिक्षवे कतहुपवारणाय सभिक्षुका आवासा सभिक्षुको आवालो
 १ पे १ अनवालो १ पे १ आवालो वा अनवालो वा यत्तुत्तु
 भिक्षु समानस्वात्ता यं षण्णत्ता सगुग्गि चत्तेव कनुक्पो १

คณตพโพ ภิกขเว ตทหุปวารณาย สภิกขุกา อนาวาสา สภิกขุโก
 อาวาโส ๑เป ๑ อนาวาโส ๑เป ๑ อาวาโส ๑ อนาวาโส ๑
 ยคตถัสสุ ภิกขุ สมันถ์วาสกา ยํ ชนฺดฺวาท สกฺโกมิ อชฺเชว
 คณฺตุนฺติ ๑ คณตพโพ ภิกขเว ตทหุปวารณาย สภิกขุกา อนาวาสา
 ๑ อนาวาสา ๑ สภิกขุโก อาวาโส ๑เป ๑ อนาวาโส ๑เป ๑
 อาวาโส ๑ อนาวาโส ๑ ยคตถัสสุ ภิกขุ สมันถ์วาสกา
 ยํ ชนฺดฺวาท สกฺโกมิ อชฺเชว คณฺตุนฺติ ๑

[๒๔๓] น ภิกขเว ภิกขุณฺเฒา นิสินฺนปฺริสา ย ปวเรตพฺพํ โย
 ปวเรยฺย อปคฺติ ทฺวณฺณสฺส ๑ น ภิกขเว สิกฺขมานาย น
 สํมณเณรํ น สํมณเณรียา น สิกฺขํ ปจฺจุจฺจาทกสฺส น
 อนฺติมวตฺถํ อชฺชวณฺณนํ นิสินฺนปฺริสา ย ปวเรตพฺพํ โย ปวา-
 เรยฺย อปคฺติ ทฺวณฺณสฺส ๑ น ภิกขเว อปคฺติยา อทสฺสเน
 อฏฺฐิตคฺตสฺส นิสินฺนปฺริสา ย ปวเรตพฺพํ โย ปวเรยฺย ยถาขมฺโม
 กาเรตพฺพํ ๑ น อปคฺติยา อปฺปฏฺฐิมเม อฏฺฐิตคฺตสฺส น
 ปาปิกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏฺฐินิสฺสคฺเต อฏฺฐิตคฺตสฺส นิสินฺนปฺริสา
 ย ปวเรตพฺพํ โย ปวเรยฺย ยถาขมฺโม กาเรตพฺพํ ๑ น
 ปณฺทกสฺส นิสินฺนปฺริสา ย ปวเรตพฺพํ โย ปวเรยฺย อปคฺติ
 ทฺวณฺณสฺส ๑ น เถยฺยถ์วาสกสฺส น ติตฺถิยปฏฺกนคฺตสฺส น
 ติวรจฺฉานคฺตสฺส น มาตุจฺฉาทกสฺส น ปิตุจฺฉาทกสฺส น อรหฺนคฺ-
 จฺฉาทกสฺส น ภิกฺขุณฺเฒทฺถกสฺส น สจฺจเมทกสฺส น โลหิตฺต-

ปาทกตัสส น ตุภโตพยุชณกตัสส นิสินฺนปรีธาย ปวารเตพฺพํ โย
 ปวาระยุย อปคฺติ ทุกฺกฏสฺส ๑ น ภิกฺขเว ปาวิวาลิกปวารณา-
 ทาเนน ปวารเตพฺพํ อณฺณตฺร อฏฺฐจิตาย ปรีธาย ๑ น ๑
 ภิกฺขเว อปฺปวารณาย ปวารเตพฺพํ อณฺณตฺร สงฺฆสํมาคฺคิยาติ ๑
 ทุติยภาณวารี นิฏฺฐิตํ ๑

[๒๔๔] เตน โข ปน สมนฺเณ โกธเสถฺสฺส ชนฺนเปถฺสฺส อณฺณตฺรสฺมึ
 ชาวาเส ตทหุปวารณาย สจฺจกรภํ อโหสิ ๑ ภิกฺขุ นาสกฺขีสุ
 เทวาทิกํ ปวารเต ๑ ภควโต เขตมคฺคํ ชาโรเจถฺสฺส ๑ อหฺมฺชานามิ
 ภิกฺขเว เทวาทิกํ ปวารเตนฺนติ ๑ พาพฺพหตฺรํ สจฺจกรภํ อโหสิ ๑
 ภิกฺขุ นาสกฺขีสุ เทวาทิกํ ปวารเต ๑ ภควโต เขตมคฺคํ ชาโรเจถฺสฺส ๑
 อหฺมฺชานามิ ภิกฺขเว เทวาทิกํ ปวารเตนฺนติ ๑ พาพฺพหตฺรํ สจฺจกรภํ
 อโหสิ ๑ ภิกฺขุ นาสกฺขีสุ เทวาทิกํ ปวารเต ๑ ภควโต เขตมคฺคํ
 ชาโรเจถฺสฺส ๑ อหฺมฺชานามิ ภิกฺขเว สมนานวสฺสติกํ ปวารเตนฺนติ ๑ เตน
 โข ปน สมนฺเณ อณฺณตฺรสฺมึ ชาวาเส ตทหุปวารณาย มนุสฺสเสหิ
 ทานํ เทนฺเตหิ เยภฺยุเยน รคฺติ เขปิตา โหติ ๑- อถ โข เตสฺ
 ภิกฺขุ นํ เขตทโหสิ อิมฺเหหิ มนุสฺสเสหิ ทานํ เทนฺเตหิ เยภฺยุเยน
 รคฺติ เขปิตา สเจ สงฺโฆ เทวาทิกํ ปวารเตสฺสติ อปฺปวาริโต
 ๑ สงฺโฆ ภวิสฺสติ อถายํ รคฺติ วิภายิสฺสติ กถํ นุ โข
 อเมหิ ปฏฺธิปชฺชิตพฺพนฺติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ ชาโรเจถฺสฺส ๑ อธิ
 ปน ภิกฺขเว อณฺณตฺรสฺมึ ชาวาเส ตทหุปวารณาย มนุสฺสเสหิ

ทานํ เทนุเตหิ เขภยุเยน รตุติ เขปิตา โหติ ฯ ตตฺร เจ ภิกฺขุณฺ
 เหวํ โหติ มนุสฺสเถหิ ทานํ เทนุเตหิ เขภยุเยน รตุติ เขปิตา
 สฺเจ สงฺโฆ เตวาจิกํ ปวาระสฺสตี อปฺปวาริโต ๑ สงฺโฆ ภวิสฺสตี
 อถายํ รตุติ วิภายิสฺสตีติ ฯ พุຍคฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพເဏေ สงฺโฆ
 ဝာပေတပုပ္ဖေ နုဏ္ဍာနု မေ ဂမ္မုတေ สงฺโฆ မနုဏ္ဍေဟိ တာနံ တေဟိ
 ယေယုယေ ဂမ္မုတေ ဘေပိတေ ၁ န္ဇေ န္ဇေ တေဘျိကံ ပဘာရေသ္မိတိ
 အပ္ပဘာရိတေ ၁ န္ဇေ ဂမ္မိသ္မိတိ အထာယံ ရတုတိ ဝိဘာယိသ္မိတိ ၁ ယတိ
 န္ဇေသ္မိသ္မိ ပတုတဂ္ဂုတံ န္ဇေ တေဘျိကံ ဧကဘျိကံ န္ဇမာနဝသ္မိတိကံ
 ပဘာရေယာတိ ၁ ဝိစ ပဏ ဂမ္မုဘေ အဏ္ဏဓကုဏ္ဍိ အဘာဓေ တတု-
 ပဘာရဏာယ ဂမ္မုဘေ န္ဇမံ ဂမ္မုတေ န္ဇေတုတိကေ န္ဇေတုတံ န္ဇေယာနု-
 တေ ဝိဏ္ဏဓကေ ဝိဏ္ဏံ ဝိဏ္ဏုဏ္ဍိနုတေ န္ဇမံ ဂမ္မိကေ န္ဇမံ န္ဇာဂ္ဂုဏ္ဍိ-
 တေ ဂမ္မုဘေ ဂမ္မံ ဂမ္မုတေ ယေယုယေ ဂမ္မုတေ ဘေပိတေ ဘေပိတေ ၁
 တတု နေ ဂမ္မုဘေ န္ဇေ ဘေပိတေ ဂမ္မုဘေ ဂမ္မံ ဂမ္မုတေ ယေယုယေ
 ရတုတိ ဘေပိတေ န္ဇေ န္ဇေ တေဘျိကံ ပဘာရေသ္မိတိ အပ္ပဘာရိတေ
 ၁ န္ဇေ ဂမ္မိသ္မိတိ အထာယံ ရတုတိ ဝိဘာယိသ္မိတိ ၁ ပုယကုတေ
 ဂမ္မုဘေ ပပိပေတေ န္ဇေ ဝာပေတပုပ္ဖေ နုဏ္ဍာနု မေ ဂမ္မုတေ န္ဇေ
 ဂမ္မုဘေ ဂမ္မံ ဂမ္မုတေ ယေယုယေ ဂမ္မုတေ ဘေပိတေ ၁ န္ဇေ န္ဇေ
 တေဘျိကံ ပဘာရေသ္မိတိ အပ္ပဘာရိတေ ၁ န္ဇေ ဂမ္မိသ္မိတိ အထာယံ
 ရတုတိ ဝိဘာယိသ္မိတိ ၁ ယတိ န္ဇေသ္မိသ္မိ ပတုတဂ္ဂုတံ န္ဇေ တေဘျိကံ
 ဧကဘျိကံ န္ဇမာနဝသ္မိတိကံ ပဘာရေယာတိ ၁ တေ ဘေ ပဏ န္ဇမေ

โกธเดสุ ชนปเทสุ อณฺณตฺรสมํ อวาทํ ตทหุปวาราณาย มหา-
 ภิกฺขุสงฺโฆ สมนฺนิปติโต โหติ ฯ ปริตฺตคณฺจ อโนวตฺถิโก โหติ มหา
 จ เมโฆ อุกฺกโต โหติ ฯ อถโฆ เตสํ ภิกฺขุณฺโณ เอกทโหสิ อयํ
 โฆ มหาภิกฺขุสงฺโฆ สมนฺนิปติโต ปริตฺตคณฺจ อโนวตฺถิโก มหา จ
 เมโฆ อุกฺกโต สเจ สงฺโฆ เทวาทิกํ ปวาระตฺถสฺติ อปฺปวารีโต
 ว สงฺโฆ ภวิสฺสตี อถายํ เมโฆ ปวตฺถิสฺสตี กถํ นุ โฆ
 อเมหิ ปฏฺธิปชฺชิตพฺพนฺติ ฯ ภคฺวโต เอกมคฺคํ อาริเจสุ ฯ อธิ
 ปน ภิกฺขเว อณฺณตฺรสมํ อวาทํ ตทหุปวาราณาย มหาภิกฺขุสงฺโฆ
 สมนฺนิปติโต โหติ ฯ ปริตฺตคณฺจ อโนวตฺถิโก โหติ มหา จ เมโฆ
 อุกฺกโต โหติ ฯ ตตฺร เจ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อयํ โฆ มหา-
 ภิกฺขุสงฺโฆ สมนฺนิปติโต ปริตฺตคณฺจ อโนวตฺถิโก มหา จ เมโฆ
 อุกฺกโต สเจ สงฺโฆ เทวาทิกํ ปวาระตฺถสฺติ อปฺปวารีโต ว
 สงฺโฆ ภวิสฺสตี อถายํ เมโฆ ปวตฺถิสฺสตีติ ฯ พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา
 ปฏฺธิพฺเพน สงฺโฆ ฌาเปตพฺโป สฺสณาคฺค เม ภนฺเต สงฺโฆ อयํ
 มหาภิกฺขุสงฺโฆ สมนฺนิปติโต ฯ ปริตฺตคณฺจ อโนวตฺถิโก มหา จ
 เมโฆ อุกฺกโต ฯ สเจ สงฺโฆ เทวาทิกํ ปวาระตฺถสฺติ อปฺปวารีโต
 ว สงฺโฆ ภวิสฺสตี อถายํ เมโฆ ปวตฺถิสฺสตีติ ฯ ยถิ สงฺฆสฺส
 ปคฺคตกถํ สงฺโฆ เทวาทิกํ เอกวาทิกํ สมนานวตฺถิโก ปวาระย-
 ยติ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว อณฺณตฺรสมํ อวาทํ ตทหุปวาราณาย ราชนุ-
 ตราโย โหติ ฯ เปว โจรนุตราโย โหติ ฯ อคฺคยฺนุตราโย โหติ ฯ

๒๔๖] ปรวณนากุขนุทกั จมีตา ปรวณน ๐๒๗

สาปคิตโก ปรวเรติ คตฺถ ปรวณํ จเปมิ น คตฺถิ สมนุชฺชิต
ปรวเรตพฺพนฺติ ๑ จมีตา โหติ ปรวณนาคิ ๑ เตน ไช ปรน สมนเยน
นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ปรุมฺหากํ เปตฺตา ภิกฺขุ ปรวณํ จเปนฺคฺติ
ปฏิกจฺเจว สฺสทฺธานํ ภิกฺขุ นนาปคฺติกาณํ ๐๒๗๓ ๐๒๗๔
ปรวณํ จเปนฺติ ปรวณนํ ปรวณํ จเปนฺติ ๑ ภคฺวโต
เชตมคฺคํ อวโรจํ ๑ น ภิกฺขเว สฺสทฺธานํ ภิกฺขุ นนาปคฺติกาณํ
๐๒๗๓ ๐๒๗๔ ปรวณน จเปตพฺพา โย จเปยฺย อวปคฺติ
ทฺถกฺกตฺถ ๑ น จ ภิกฺขเว ปรวณนํ ปรวณน จเปตพฺพา
โย จเปยฺย อวปคฺติ ทฺถกฺกตฺถ ๑

[๒๔๖] เหว ไช ภิกฺขเว จมีตา โหติ ปรวณน เหว
๐๒๗๓ ๑ กถญจ ภิกฺขเว ๐๒๗๓ โหติ ปรวณน ๑ เหวจิกาย
เจ ภิกฺขเว ปรวณน ภาตฺตคฺค ๐๒๗๓ ปรวณน
จเปติ ๐๒๗๓ โหติ ปรวณน เหวจิกาย เจ ภิกฺขเว
๐๒๗๓ เจ ภิกฺขเว สมนนฺตคฺค ๐๒๗๓ ปรวณน
ภาตฺตคฺค ๐๒๗๓ ปรวณน จเปติ ๐๒๗๓ โหติ
ปรวณน ๑ เหว ไช ภิกฺขเว ๐๒๗๓ โหติ ปรวณน ๑
กถญจ ภิกฺขเว จมีตา โหติ ปรวณน ๑ เหวจิกาย เจ ภิกฺขเว
ปรวณน ภาตฺตคฺค ๐๒๗๓ ๐๒๗๔ ปรวณน จเปติ จมีตา
โหติ ปรวณน ๑ เหวจิกาย เจ ภิกฺขเว ๐๒๗๓ เจ
ภิกฺขเว สมนนฺตคฺค ๐๒๗๓ ปรวณน ภาตฺตคฺค ๐๒๗๓

อปริโยสิตาย ปวารณํ จเปติ จปีตา โหติ ปวารณา ฯ เอวํ
โห ภิกขเว จปีตา โหติ ปวารณา ฯ

[๒๔๗] อธิ ปน ภิกขเว ตทหุปวารณาย ภิกขุ ภิกขุสฺส ปวารณํ
จเปติ ฯ ตณฺเฏ ภิกขุํ อณฺเฏ ภิกขุ ชานนฺติ อयํ โห อายสฺมา
อปริสฺสทกกายสฺมาจากร อปริสฺสทวจฺฉิตฺตมาจากร อปริสฺสททฐาชีโว
พาโต อพฺพคฺโค น ปฏฺิพโต อณฺุณฺุชฺชียมาโน อณฺุโยคํ ทาตฺตุนฺติ ฯ
อถํ ภิกขุ มา ภณฺุชานํ มา กถํ มา วิคฺคหํ มา วิวาทนฺติ
โอมทฺทิตฺตวา สงฺเขน ปวารตพฺพํ ฯ อธิ ปน ภิกขเว ตทหุปวารณาย
ภิกขุ ภิกขุสฺส ปวารณํ จเปติ ฯ ตณฺเฏ ภิกขุํ อณฺเฏ ภิกขุ
ชานนฺติ อยํ โห อายสฺมา ปริสฺสทกกายสฺมาจากร อปริสฺสท-
วจฺฉิตฺตมาจากร อปริสฺสททฐาชีโว พาโต อพฺพคฺโค น ปฏฺิพโต อณฺุ-
ณฺุชฺชียมาโน อณฺุโยคํ ทาตฺตุนฺติ ฯ อถํ ภิกขุ มา ภณฺุชานํ มา
กถํ มา วิคฺคหํ มา วิวาทนฺติ โอมทฺทิตฺตวา สงฺเขน ปวารตพฺพํ ฯ
อธิ ปน ภิกขเว ตทหุปวารณาย ภิกขุ ภิกขุสฺส ปวารณํ จเปติ ฯ
ตณฺเฏ ภิกขุํ อณฺเฏ ภิกขุ ชานนฺติ อยํ โห อายสฺมา ปริสฺสทก-
กายสฺมาจากร ปริสฺสทวจฺฉิตฺตมาจากร อปริสฺสททฐาชีโว พาโต อพฺพคฺโค
น ปฏฺิพโต อณฺุณฺุชฺชียมาโน อณฺุโยคํ ทาตฺตุนฺติ ฯ อถํ ภิกขุ มา
ภณฺุชานํ มา กถํ มา วิคฺคหํ มา วิวาทนฺติ โอมทฺทิตฺตวา สงฺเขน
ปวารตพฺพํ ฯ อธิ ปน ภิกขเว ตทหุปวารณาย ภิกขุ ภิกขุสฺส ปวารณํ
จเปติ ฯ ตณฺเฏ ภิกขุํ อณฺเฏ ภิกขุ ชานนฺติ อยํ โห อายสฺมา

โส เจ ภิกฺขเว โฉทโก ภิกฺขุ อมฺฤตเกณ สงฺฆาติเสสฺสํ อนฺนุทฺธิตํ
 ปฏิขานาติ ยถาธมฺมํ การราเปตฺวา สงฺฆเณ ปวาระตพฺพํ ฯ โส
 เจ ภิกฺขเว โฉทโก ภิกฺขุ อมฺฤตเกณ กุตฺตจฺจุเยน ปาจิตฺติเยน
 ปาฏิเทสนํเยน ทุกฺกเณ ทุพฺพาสิตฺเตน อนฺนุทฺธิตํ ปฏิขานาติ
 ยถาธมฺมํ การราเปตฺวา สงฺฆเณ ปวาระตพฺพํ ฯ โส เจ ภิกฺขเว จุทฺติโต
 ภิกฺขุ ปาราสิกํ อชฺฌมาปนโนติ ปฏิขานาติ นาสฺสํเตตฺวา สงฺฆเณ
 ปวาระตพฺพํ ฯ โส เจ ภิกฺขเว จุทฺติโต ภิกฺขุ สงฺฆาติเสสฺสํ
 อชฺฌมาปนโนติ ปฏิขานาติ สงฺฆาติเสสฺสํ อารเปตฺวา สงฺฆเณ ปวา-
 ระตพฺพํ ฯ โส เจ ภิกฺขเว จุทฺติโต ภิกฺขุ กุตฺตจฺจุยํ ปาจิตฺติยํ
 ปาฏิเทสนํเยน ทุกฺกเณ ทุพฺพาสิตํ อชฺฌมาปนโนติ ปฏิขานาติ ยถา-
 ธมฺมํ การราเปตฺวา สงฺฆเณ ปวาระตพฺพํ ฯ

[๒๔๘] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ตทหุปวารณาย กุตฺตจฺจุยํ
 อชฺฌมาปนโน โหติ ฯ เอกํจฺเจ ภิกฺขุ กุตฺตจฺจุยทฺธิจฺฉิโน โหณฺติ
 เอกํจฺเจ ภิกฺขุ สงฺฆาติเสสฺสทฺธิจฺฉิโน โหณฺติ ฯ ยเ เต ภิกฺขเว ภิกฺขุ
 กุตฺตจฺจุยทฺธิจฺฉิโน เตหิ โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ เอกมฺหํตํ อปเนตฺวา
 ยถาธมฺมํ การราเปตฺวา สงฺฆํ อปสงฺกมิตฺวา เขวมสฺสํ วจฺนํโย ยํ
 โห โส อากุโส ภิกฺขุ อวปตฺติ อวปนโน สาสฺสํ ยถาธมฺมํ
 ปฏิกฺกตา ยถิ สงฺฆสฺสํ ปตฺตกถํ สงฺโฆ ปวาระยยาติ ฯ อธิ
 ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ตทหุปวารณาย กุตฺตจฺจุยํ อชฺฌมาปนโน โหติ ฯ
 เอกํจฺเจ ภิกฺขุ กุตฺตจฺจุยทฺธิจฺฉิโน โหณฺติ เอกํจฺเจ ภิกฺขุ ปาจิตฺ-

๒๔๘] ปวารณาอุทฺทหํ อปคฺติชฺฌมาปฺนเน นานาทิฏฺฐิโน ๓๕๓

ติยติฏฺฐิโน โหณฺติ เอยฺยเจ ภิက္ขุ ฤๅจฺจุยฺยติฏฺฐิโน โหณฺติ
เอยฺยเจ ภิက္ขุ ปาฏิເတສ်ຍติฏฺฐิโน โหณฺติ เอยฺยเจ ภิက္ขุ ฤๅจฺจุ-
ยฺยติฏฺฐิโน โหณฺติ เอยฺยเจ ภิက္ขุ ทุกฺกฏฺติฏฺฐิโน โหณฺติ
เอยฺยเจ ภิက္ขุ ฤๅจฺจุยฺยติฏฺฐิโน โหณฺติ เอยฺยเจ ภิက္ขุ ทุพฺภာສิต-
ติฏฺฐิโน โหณฺติ ។ ເຍ ເຕ ກິດຊເວ ກິດຊ ຄຸດຊຈຸຍຕິຊຸຈິໂນ ເຕຫິ ໄສ
ກິດຊເວ ກິດຊ ເອກມນຸຕໍ ອປເນຕຸວາ ຍຄາຣມຸມໍ ກາຣາເປຕຸວາ ສຸ່ຂໍ
ຸປສຸ່ກມິຕຸວາ ເວມສຸສ ວຈນໍໂຍ ຍໍ ໂຂ ໄສ ອາຸໄສ ກິດຊ ອາປຕຸຕິ
ອາປນໂ ສຳສຸສ ຍຄາຣມຸມໍ ປຼັກຕາ ຍຫິ ສຸ່ຂສຸສ ປຕຸຕຄຕຸຕໍ
ສຸ່ໂຂ ປວາເຣຍຍາຕິ ។ ອຶຣ ປນ ກິດຊເວ ກິດຊ ຕທຸປວາຣນາຍ
ປາຈິຕຸຕິຍໍ ອຊຸມາປນໂ ໂຫຕິ ປາຣືເຕສໍນໍຍໍ ອຊຸມາປນໂ ໂຫຕິ
ຖຸກຸກຸ ອຊຸມາປນໂ ໂຫຕິ ຖຸພາສິຕໍ ອຊຸມາປນໂ ໂຫຕິ ។
ເຍຍຈ ກິດຊ ຖຸພາສິຕຕິຊຸຈິໂນ ໂຫຕິ ເຍຍຈ ກິດຊ ສຸ່ຂາທິເສສ-
ຕິຊຸຈິໂນ ໂຫຕິ ។ ເຍ ເຕ ກິດຊເວ ກິດຊ ຖຸພາສິຕຕິຊຸຈິໂນ ເຕຫິ
ໄສ ກິດຊເວ ກິດຊ ເອກມນຸຕໍ ອປເນຕຸວາ ຍຄາຣມຸມໍ ກາຣາເປຕຸວາ ສຸ່ຂໍ
ຸປສຸ່ກມິຕຸວາ ເວມສຸສ ວຈນໍໂຍ ຍໍ ໂຂ ໄສ ອາຸໄສ ກິດຊ
ອາປຕຸຕິ ອາປນໂ ສຳສຸສ ຍຄາຣມຸມໍ ປຼັກຕາ ຍຫິ ສຸ່ຂສຸສ
ປຕຸຕຄຕຸຕໍ ສຸ່ໂຂ ປວາເຣຍຍາຕິ ។ ອຶຣ ປນ ກິດຊເວ ກິດຊ ຕທຸ-
ປວາຣນາຍ ຖຸພາສິຕໍ ອຊຸມາປນໂ ໂຫຕິ ។ ເຍຍຈ ກິດຊ ຖຸພາ-
ສິຕຕິຊຸຈິໂນ ໂຫຕິ ເຍຍຈ ກິດຊ ຄຸດຊຈຸຍຕິຊຸຈິໂນ ໂຫຕິ
ເຍຍຈ ກິດຊ ຖຸພາສິຕຕິຊຸຈິໂນ ໂຫຕິ ເຍຍຈ ກິດຊ ປາຈິຕຸຕິຍ-

ทิจฺฉิโน โหหนฺติ เอกํ ญฺเญ ภิกฺขุ ทุพฺภาสิตทิจฺฉิโน โหหนฺติ เอกํ ญฺเญ
 ภิกฺขุ ปาฏิเทสนียทิจฺฉิโน โหหนฺติ เอกํ ญฺเญ ภิกฺขุ ทุพฺภาสิตทิจฺฉิโน
 โหหนฺติ เอกํ ญฺเญ ภิกฺขุ ทุพฺภกฺขทิจฺฉิโน โหหนฺติ ฯ เย เต ภิกฺขเว
 ภิกฺขุ ทุพฺภาสิตทิจฺฉิโน เตหิ โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ เอกมฺหํ อปเนตฺวา
 ยถาหฺมํ การาเปตฺวา สงฺฆํ อปฺสงฺกมิตฺวา เอวมฺสฺส วจฺนีโย ยํ
 โช โส อากุโส ภิกฺขุ อปคฺคิ อปนฺโน สาสฺส ยถาหฺมํ
 ปฏิกฺตา ยถิ สงฺฆสฺส ปคฺคกถฺถํ สงฺโฆ ปวาเรยฺยาติ ฯ

[๒๔๘] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ตทหุปวารณาย สงฺฆมฺหฺเม
 อุกาหเรยฺย สฺสณาคฺ เม ภาหฺเต สงฺโฆ อิทํ วตฺถุํ ปณฺณายติ
 น ปุคฺคโต ยถิ สงฺฆสฺส ปคฺคกถฺถํ วตฺถุํ สเปตฺวา สงฺโฆ
 ปวาเรยฺยาติ ฯ โส เอวมฺสฺส วจฺนีโย ภควตา โช อากุโส
 วิสฺสุทฺธานํ ปวารณา ปณฺณตฺตา สเจ วตฺถุํ ปณฺณายติ น ปุคฺคโต
 อิทาเนว นํ วเทหฺติ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ตทหุปวารณาย
 สงฺฆมฺหฺเม อุกาหเรยฺย สฺสณาคฺ เม ภาหฺเต สงฺโฆ อยํ ปุคฺคโต
 ปณฺณายติ น วตฺถุํ ยถิ สงฺฆสฺส ปคฺคกถฺถํ ปุคฺคํ สเปตฺวา
 สงฺโฆ ปวาเรยฺยาติ ฯ โส เอวมฺสฺส วจฺนีโย ภควตา โช อากุโส
 สฺมคฺคานํ ปวารณา ปณฺณตฺตา สเจ ปุคฺคโต ปณฺณายติ น
 วตฺถุํ อิทาเนว นํ วเทหฺติ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ตทหุ-
 ปวารณาย สงฺฆมฺหฺเม อุกาหเรยฺย สฺสณาคฺ เม ภาหฺเต สงฺโฆ
 อิทํ วตฺถุญฺจ ปุคฺคโต จ ปณฺณายติ ยถิ สงฺฆสฺส ปคฺคกถฺถํ

๒๕๐] ปวารณาอุทฺตมกัม ภณฺฑนการกาทโย ภิกฺขุ ๓๕๕

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐.
 ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐.
 ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐.
 ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐.
 ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

[๒๕๐] เคน ไช สมนฺเณ สมนฺพหุตา สมนฺทิจฺจุสา สมนฺภคฺคา ภิกฺขุ
โกสฺสเถสฺสุ ชนปฺเทสฺสุ อญฺญตรสฺมึ อววาเส วสฺสํ อูปคฺคณฺธิสฺสุ ฯ เศล
สมนฺนฺดา อญฺเณ ภิกฺขุ ภณฺฑชนกการกา กถการกา จิวาทการกา
ภสฺสการกา สฺงฺฆเ อธิกรณการกา วสฺสํ อูปคฺคณฺธิสฺสุ มยฺ เศล
ภิกฺขุณฺหิ วสฺสํ อุกฺคณฺหาณํ ปวารณาย ปวารณํ จเปสฺสํมาติ ฯ อสฺสํโส
ไช เศ ภิกฺขุ อมฺหากํ กิร สมนฺนฺดา อญฺเณ ภิกฺขุ ภณฺฑชนกการกา
กถการกา จิวาทการกา ภสฺสการกา สฺงฺฆเ อธิกรณการกา วสฺสํ
อูปคฺคา มยฺ เศล ภิกฺขุณฺหิ วสฺสํ อุกฺคณฺหาณํ ปวารณาย ปวารณํ
จเปสฺสํมาติ กถํ นุ ไช อเมหิ ปฏฺธิปชฺชิตฺตพฺพนฺติ ฯ ภคฺวโต
เอตมฺคณฺ อารโจะสฺสุ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว สมนฺพหุตา สมนฺทิจฺจุสา
สมนฺภคฺคา ภิกฺขุ อญฺญตรสฺมึ อววาเส วสฺสํ อูปคฺคณฺมุติ ฯ เศล
สมนฺนฺดา อญฺเณ ภิกฺขุ ภณฺฑชนกการกา กถการกา จิวาทการกา

กถการกา วิวาทการกา ภัสสการกา สังฆะ อธิกรณการกา เต
 ภิกขุ เหว อเทยฺยํ สํชฺช อากุโส อิทาเนว โน ปวาเรถาติ ฯ
 เต เอวมสฺส วจันยา อนิสฺสรา โห ตุมฺเห อากุโส อมฺหากํ
 ปวารณาย น ตาว มยํ ปวาเรสฺสํมาติ ฯ - เต เจ ภิกขเว
 ภิกขุ ภาณุทนาการกา กถการกา วิวาทการกา ภัสสการกา สังฆะ
 อธิกรณการกา ตํ กามํ อานุวเณยฺยํ อวาสิเกน ภิกขุณา พุคฺคเตน
 ปฏิพเพน อวาสิกา ภิกขุ ฃาเปตพฺพา สฺสณฺนํ เม อายสฺมนฺโต
 อวาสิกา ยถายสฺมนฺตานํ ปคฺคกถํ อิทานิ อูโปสถํ กรเขยฺยาม
 ปาติโมกฺขํ อุกฺกิเสยฺยาม อากเม ชฺฌเนห ปวาเรยฺยามาติ ฯ เต
 เจ ภิกขเว ภิกขุ ภาณุทนาการกา กถการกา วิวาทการกา
 ภัสสการกา สังฆะ อธิกรณการกา เต ภิกขุ เหว อเทยฺยํ สํชฺช
 อากุโส อิทาเนว โน ปวาเรถาติ ฯ เต เอวมสฺส วจันยา อนิสฺสรา
 โห ตุมฺเห อากุโส อมฺหากํ ปวารณาย น ตาว มยํ ปวาเรส-
 สํมาติ ฯ เต เจ ภิกขเว ภิกขุ ภาณุทนาการกา กถการกา
 วิวาทการกา ภัสสการกา สังฆะ อธิกรณการกา ตมฺปิ ชฺฌนํ อ-
 นุวเณยฺยํ เตหิ ภิกขเว ภิกขุหิ สพฺเพเหว อากเม ชฺฌเนห โกมฺมทียา
 จาคฺคฺมาสินียา อกามา ปวาเรตพฺพํ ฯ เตหิ เจ ภิกขเว ภิกขุหิ
 ปวารียมาเน คิตาโน อคิตานสฺส ปวารณํ จเปติ โส เอวมสฺส
 วจันโย อายสฺมา โห คิตาโน คิตาโน จ อนนฺนุโยคกฺขโม
 วุคฺโค ภควตา อากเมหิ อากุโส ยาว อโรโค โหสิ อโรโค

อากงฺขมาโน โจเทสฺสํสํสํ ๑ เหวญฺเจ อุกฺกมาโน โจเทติ ธนา-
 ทริเย ปาจิตฺติยํ ๑ เทหิ เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปวาริยาเน อคิตาโน
 คิตานสฺสํ ปวารณํ ชเปติ โส เหวมสฺสํ วจฺนีโย ธมฺมํ ๒
 อากุสฺสํ ภิกฺขุ คิตาโน คิตาโน ๑ ธนญฺโยคกฺขโม อุกฺโข ภควตา
 อากเมหิ อากุสฺสํ ยาวายํ ภิกฺขุ อโรโค โหติ อโรคํ อากงฺขมาโน
 โจเทสฺสํสํสํ ๑ เหวญฺเจ อุกฺกมาโน โจเทติ ธนาทริเย ปาจิตฺติยํ ๑
 เทหิ เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปวาริยาเน คิตาโน คิตานสฺสํ ปวารณํ
 ชเปติ โส เหวมสฺสํ วจฺนีโย อายสฺมมฺหา ๒ คิตานา คิตาโน
 ๑ ธนญฺโยคกฺขโม อุกฺโข ภควตา อากเมหิ อากุสฺสํ ยาว
 อโรคา โหถ อโรโค อโรคํ อากงฺขมาโน โจเทสฺสํสํสํ ๑ เหวญฺเจ
 อุกฺกมาโน โจเทติ ธนาทริเย ปาจิตฺติยํ ๑ เทหิ เจ ภิกฺขเว
 ภิกฺขุหิ ปวาริยาเน อคิตาโน อคิตานสฺสํ ปวารณํ ชเปติ ๑ อุกฺ-
 สฺสํ เหวมสฺสํ ธมฺมญฺญชิตฺวา ธมฺมญฺญคาคิตฺวา ยถาธมฺมํ การาเปตฺวา สฺสํ เหวม
 ปวาระตพฺพนฺติ ๑

[๒๕๓] เตน ๒ ปน ธมฺเยน ธมฺพหุตา ธมฺมทฺฐชา ธมฺภคฺตา
 ภิกฺขุ โกสฺสํสํสํ ชนปเทสฺสํ ธมฺมตฺตรสฺสํ อากาเส วสฺสํ อุกฺกณฺณํ ๑
 เทสํ ธมฺมคฺคานํ ธมฺโมทฺมานานํ อวิจฺจมานานํ วิหฺรตํ ธมฺมตฺตร
 ฆาตฺวิหาโร อธิคโค โหติ ๑ อถ ๒ เทสํ ภิกฺขุณํ เหวทโหติ
 ธมฺหากํ ๒ ธมฺมคฺคานํ ธมฺโมทฺมานานํ อวิจฺจมานานํ วิหฺรตํ
 ธมฺมตฺตร ฆาตฺวิหาโร อธิคโค สเจ มยฺ อิทานิ ปวาระสฺสํ

๒๕๓] ปวารณาอุทฺตมกัม สัมมคฺคาทณฺ ปวารณาสังคหกรณ ๓๕๘

สียาบี ภิกฺขุ ปวารเฑว จาริกํ ปกุกเมยฺยํ เอวํ มยํ อิมมฺหา
ผาสฺสฺวิหาวา ปริพาหิรา ภวิสฺสํตาม กถํ นุ ไช อเมหฺมิ ปฏิปชฺชิ-
ตพฺพหฺมฺติ ฯ ภคฺวโต เขตมคฺคํ อารโจะถฺ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว สัมพหฺรฺธา
สณฺทิตฺตฺวา สัมมคฺคา ภิกฺขุ อณฺเฑตฺรสมิ อวจาเส วสฺสํ อฺปคจฺจนฺติ ฯ
เตถ สัมมคฺคานํ สัมมโฆทมานานํ อวิจทมานานํ วิหฺรคํ อณฺเฑตโร
ผาสฺสฺวิหาโร อธิคโต โหติ ฯ ตตฺร เจ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อมฺหากํ
ไช สัมมคฺคานํ สัมมโฆทมานานํ อวิจทมานานํ วิหฺรคํ อณฺเฑตโร
ผาสฺสฺวิหาโร อธิคโต สเจ มยํ อิทานิ ปวารเสถสํม สียาบี
ภิกฺขุ ปวารเฑว จาริกํ ปกุกเมยฺยํ เอวํ มยํ อิมมฺหา ผาสฺสฺวิหาวา
ปริพาหิรา ภวิสฺสํตามาติ ฯ อานุชานามิ ภิกฺขเว เตหิ ภิกฺขุหิ
ปวารณาสังคหํ กาคฺ ๑ เอวณฺจ ปน ภิกฺขเว กาคพฺโพ ๑
สพฺพเหว เอกชฺฌํ สณฺนิปิตฺตพฺพํ ๑ สณฺนิปิตฺตฺวา พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา
ปฏิพเพน สงฺโฆ ณาเปตพฺโพ สฺสนาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ อมฺหากํ
สัมมคฺคานํ สัมมโฆทมานานํ อวิจทมานานํ วิหฺรคํ อณฺเฑตโร ผาสฺสฺวิหาโร
อธิคโต ฯ สเจ มยํ อิทานิ ปวารเสถสํม สียาบี ภิกฺขุ ปวารเฑว
จาริกํ ปกุกเมยฺยํ เอวํ มยํ อิมมฺหา ผาสฺสฺวิหาวา ปริพาหิรา
ภวิสฺสํตาม ๑ ยถิ สงฺฆสฺสํ ปตฺตกถถํ สงฺโฆ ปวารณาสังคหํ
กเรยฺย อิทานิ อฺโปสถํ กเรยฺย ปาติโมกฺขํ อฺทฺทฺทิสฺสํ อากเม
โกมฺมฺทียา จาคฺมาสินียา ปวารเรยฺย ๑ เอถา ฅตฺติ ฯ สฺสนาตุ เม
ภนฺเต สงฺโฆ อมฺหากํ สัมมคฺคานํ สัมมโฆทมานานํ อวิจทมานานํ

วิหระ อณฺเฑโร ผาสฺสวาทโร อธิคโต ฯ สเจ มยฺ อิทานิ
 ปวเรสุตาม สฺยามี ภิกฺขุ ปวเรตุวา จาริกํ ปกฺกเมยฺยํ เอวํ
 มยฺ อิมมฺหา ผาสฺสวาทรา ปริพาหิตรา ภวิสฺสุตาม ฯ สจฺโฆ ปวาราณา-
 สงฺกหํ กโรติ อิทานิ อูโปสถํ ภวิสฺสติ ปาติโมกฺขํ อุกฺกทิสฺสติ
 อากเม โกมฺภุทียา จาคฺมุสาณินียา ปวเรสุตฺติ ฯ ยสฺสสายนฺตโมโต ชมติ
 ปวาราณาสงฺกหสฺสํ ภรณํ อิทานิ อูโปสถํ ภวิสฺสติ ปาติโมกฺขํ
 อุกฺกทิสฺสติ อากเม โกมฺภุทียา จาคฺมุสาณินียา ปวเรสุตฺติ โส
 คุณฺหสฺสํ ยสฺสํ นกฺขมติ โส ภาเสยฺย ฯ กโต สงฺเขน
 ปวาราณาสงฺกโห อิทานิ อูโปสถํ ภวิสฺสติ ปาติโมกฺขํ อุกฺกทิสฺสติ
 อากเม โกมฺภุทียา จาคฺมุสาณินียา ปวเรสุตฺติ ฯ ชมติ สงฺฆสฺสํ
 ตสฺมา คุณฺหํ ฯ เอวเมตํ ชารยามีติ ฯ เตหิ เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุทฺธิ
 กเต ปวาราณาสงฺกहे อณฺเฑโร ภิกฺขุ เอวํ วเทยฺย อิจฺฉามหํ
 อากุโส ชนปทจาริกํ ปกฺกมิตฺตุํ อคฺคิ เม ชนปเท ภรณียนฺติ ฯ
 โส เอวมสฺสํ วจฺนีโย ตาธุ อากุโส ปวเรตุวา คุณฺหาหํติ ฯ
 โส เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปวารยมาโน อณฺเฑตรสฺสํ ภิกฺขุโน ปวาราณํ
 ชเปติ โส เอวมสฺสํ วจฺนีโย อนิสฺสโร โห เม ตวํ อากุโส
 ปวาราณาย น ตาวาหํ ปวเรสุตฺตมํติ ฯ ตสฺส เจ ภิกฺขเว
 ภิกฺขุโน ปวารยมาณสฺสํ อณฺเฑโร ภิกฺขุ ตสฺสํ ภิกฺขุโน ปวาราณํ
 ชเปติ อูโป สงฺเขน สมนุญฺญชิตฺวา สมนุญฺจกาหิตฺวา ยถาขมฺมํ
 การราเปตพฺพา ฯ โส เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ชนปเท ทํ ภรณียํ

คัมเรตฺวา ปุณฺเทว อญฺโศโกมฺหิยา จาคฺมาสีนียา คัม อวาสํ อากฺขณฺติ
 เตหิ เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปวาริยาเมเน อญฺเฏคโร ภิกฺขุ ทสฺส
 ภิกฺขุโน ปวารณํ ชเปติ โส เขวมสฺส วจฺนีโย อนิสฺสโร โห
 เม ทวํ อวฺโส ปวารณาย ปวารีโค อหฺนฺติ ฯ เตหิ เจ
 ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ปวาริยาเมเน โส ภิกฺขุ อญฺเฏครสฺส ภิกฺขุโน
 ปวารณํ ชเปติ ฯ อูโป สงฺเขเน สมนุญฺญชิตฺวา สมนุญฺจาทิตฺวา
 ยถารมฺมํ การวเปตฺวา สงฺเขเน ปวาระตพฺพหฺนฺติ ฯ

ปวารณาภุชนุชกัม นิฏฺฐิตํ จตุตฺถํ ฯ

อิมมฺหิ ขนฺธเก วคฺตุ นจตุตฺถํ ๑

ตสฺสํทฺธานํ

[๒๕๒] วสฺสํ วคฺตุกา โกธเตสฺส อากมฺม^๑ สคฺคํ ทสฺสํ
 อมาตฺสฺสํวาสํ อญฺเฏมณฺเฏวณฺโณโตมิตา^๒
 ปวาระนฺตาสเน เทว จ กมฺมกิตฺถานวาทกา^๓
 ราชา โจรา จ ชฺชคฺคา จ ภิกฺขุปรจฺจคฺคิกฺกา คคา
 ปณฺจ จตุตฺตโย เทวโก อปฺปโน เวมตี สรี
 สพุโป สงฺโฆ เวมตีโก พหุสฺมา จ โลกิกกา
 อวาสิกกา จตุทฺทสฺสา ถึงฺกสฺสํวาสกา อูโป

๑ ย. สกม ๑ ๒ ส อญฺเฏมณฺเฏวณฺโณโตมิตา ๑ ๓ ย. กมฺม
 กิตฺถานวาทกา ๑

คณฺหุทฺทํ น นิสินฺนํ นํ ๑ คณฺหุทฺทาเน ปวารณา^๑
 สณฺจเวหิ^๒ เขปิตา เมโฆ อนฺตรรา ๑ ปวารณา
 น กโรนฺติ ปุรฺมฺหํ อญฺจปีตา ๑ ภิกฺขุโน
 กิมุหิ จาติ^๓ กตมณฺจ ทิฏฺฐเณ สุตฺตงฺกาย
 โจทโก จุติโก ๑ กุฏฺฐวตฺต ๑ ภณฺฑนํ
 ปวารณสฺส สํคโห^๔ อนิสฺสโร ปวารเยติ ๑

๑ ยฺ. คณฺหุทฺทาเนปวารณา ๑ ๒ ยฺ. ส. สวเวหิ ๑ ๓ ยฺ.
 กิมุหิ จาติ ๑ ๔ ยฺ. ปวารณาสํคโห ๑ ๑

ปทานุกรกโม

อณฺณตติยปฺพุโพ อนารชโก	ปพฺเพ	๓๐๐	อญฺเ	๓๔๕
อณฺณตติยปฺพุโพ อารชโก	„	„	„	๓๔๓
อญฺฐปี่ตา ปวารณา	„	๒๔๖	„	๓๔๗
อติขุทฺทกสัมา	„	๓๕๘	„	๒๓๒
อธมฺมกรณั	„	๓๗๓	„	๒๒๕
อริยฺจํานอุโปสถโก	„	๓๘๕	„	๒๔๕
อริยฺจํานปฺปวารณา	„	๒๓๓	„	๓๒๔
อนคฺตถกฺขณั	„	๒๐	„	๒๔
อนาปตฺติกสฺส ปวารณา	„	๒๓๒	„	๓๒๕
อนิสฺสึโต	„ ๓๓๖.๓๓๗	„	๓๖๔.๓๖๖	
อนุปฺพุพฺกถา	„	๒๖	„	๓๐
อนุโยโค	„	๒๓	„	๒๖
อนุโถมปฺปฏฺโถมั	„	๓	„	๓
อนุสํสาถกสฺสมุติ	„	๓๔๒	„	๓๘๘
อนุสํสาถนวิธิ	„	๓๔๓	„	๓๘๒
อนุตรายิกธมฺมา	„ ๓๐๓.๓๔๒	„	๓๔๘.๓๘๘	
อนุตรายิกโก ธมฺโม	„	๓๕๐	„	๒๐๖
อนุตราวสฺสั ปพฺพชฺชา	„	๒๒๐	„	๓๐๐

ปทานุกรกโม

๓๖๕

อุทฺทิสฺสํ	ปพฺเพ	๑๕๐	อฺงเก	๒๐๕
อุปชฺฌายกฺคหณํ	,,	๘๐.๑๔๒	,,	๘๓.๑๘๘
อุโปสถกมฺมํ	,,	๑๖๖.๑๘๑	,,	๒๒๐.๒๕๓
อุโปสถทิวสฺสํ นานคฺคํ	,,	๑๘๗	,,	๒๖๓
อุโปสถการศมฺมตํ	,,	๑๕๗	,,	๒๓๑
อุโปสถโก	,,	๑๖๖	,,	๒๒๐
อุมฺมตฺตกศมฺมตํ	,,	๑๘๔	,,	๒๔๑
เขวรุปา ปริสา	,,	๑๕๐	,,	๒๐๖
เขหิภิกฺขุอุปสมฺปทา	,,	๑๘	,,	๒๓
กสํหาโต กตทณฺฑกมฺโม	,,	๑๐๖	,,	๑๕๔
กาฏฺฐเชปโก	,,	๑๓๓	,,	๑๖๐
การเกทกโจโร	,,	๑๐๔	,,	๑๕๓
กุกฺกุจฺจปคตฺโต	,,	๑๘๔	,,	๒๕๘
คณปฺปวารณา	,,	๒๓๑	,,	๓๒๐
คพฺภวํโส	,,	๑๔๑	,,	๑๘๗
จตุมนิสฺสยํ จิกฺขนา	,,	๘๗	,,	๑๐๖
โจทนา	,,	๑๗๐	,,	๒๒๔
ฉนฺทาหรณํ	,,	๑๘๒	,,	๒๓๗
ฌตฺติจตุตฺถกมฺมอุปสมฺปทา	,,	๘๕.๑๔๒	,,	๑๐๓.๑๘๑
จปีตา ปวารณา	,,	๒๔๖	,,	๓๔๗

ປາຫນຸກໂມ

໓໒໗

ນັກປາຣດີມາ	ປພູເພ	໓໕໒	ຈຸງເດ	໒໓໐
ນາຄສຸດ ມນຸດສຸດປຸປຸຣິຖາກປຸປຸຣິປາ	,,	໓໒໗	,,	໓໗໒
ນານາທິຊຸຈິໂນ	,,	໒໔໔	,,	໓໕໒
ນານາສໍວາສຕາ	,,	໓໔໔	,,	໒໒໕
ນິທານ	,,	໓໔໔	,,	໒໐໓
ນິສຸດຍກຣຸດໂຍ	,,	໓໓໗	,,	໓໔໕
ນິສຸດຍປຸປຸຣິປຸສຸດທຸຈິ	,,	໔໗	,,	໓໓໓
ນິສຸດິໂຕ	,,	໓໓໒.໓໓໗	,,	໓໒໒.໓໒໕
ປກຸທຄຸນນາ	,,	໓໗໗	,,	໒໒໔
ປຸນຸ ປາຕິໂມກຸທຸເທສາ	,,	໓໒໗	,,	໒໒໓
ປຸຣິຈຸສມປາໂທ	,,	໓	,,	໓
ປຸຣິສຸດໄວ	,,	໒໒໓	,,	໓໐໐
ປວາຣຸນາ	,,	໒໒໒	,,	໓໓໓
ປວາຣຸນາກມຸເມ ຄຸນທຸທານີ	,,	໒໒໔	,,	໓໓໔
ປວາຣຸນາກມຸເມ ວຊຸໜີຍປຸກຸຕາ	,,	໒໔໓	,,	໓໔໒
ປວາຣຸນາທານີ	,,	໒໒໔	,,	໓໓໒
ປວາຣຸນາຍ ອນຸຕຣາຍາ	,,	໒໓໐	,,	໓໓໔
ປວາຣຸນາຍ ກຸກຸຈຸຈປຸກໂຕ	,,	໒໓໒	,,	໓໓໒
ປວາຣຸນາຍ ເກທປຸເກຸຊາໂຣ	,,	໒໓໗	,,	໓໓໓
ປວາຣຸນາຍ ເວມຕິໂກ	,,	໒໓໕	,,	໓໓໓

ปวารณาย สัมภุคส์ณเ	ปพเพ	๒๓๓	ปงเ	๓๒๘
ปวารณาตงคโ	,,	๒๕๓	,,	๓๕๘
ปวารณาหารโก	,,	๒๒๘	,,	๓๓๗
ปาคิโมกข	,,	๑๕๐	,,	๒๐๔
ปาคิโมกขทุเทศ อนุตตรายา	,,	๑๖๗	,,	๒๒๓
ปาคิโมกขทุเทศ	,,	๑๔๘	,,	๒๐๓
ปามีกขิยจิปปัญนิสฺสคเค อุกขิยคโก	,,	๑๔๕	,,	๑๘๖
ปาริสฺสทฺธิอาหรณ	,,	๑๘๓	,,	๒๓๕
ปาริสฺสทฺธิโปสโก	,,	๑๘๕	,,	๒๔๓
ปิตุฆาตโก	,,	๑๕๘	,,	๑๗๘
ปุกฺคตปปวารณา	,,	๒๓๓	,,	๓๒๓
ปุพฺพกรรมปุพฺพกิจฺจานิ	,,	๑๗๘	,,	๒๓๓
พราหฺมณกรรมธมฺมา	,,	๔	,,	๕
พราหฺมณ	,,	,,	,,	,,
พฺรชกฺขนา โถกโวโถกน	,,	๘	,,	๑๓
ภณฺฑนการกาทโย	,,	๒๕๐	,,	๓๕๕
ภณฺฑนุณม	,,	๑๐๐.๑๑๐	,,	๑๔๗.๑๕๗
ภิกฺขุณีทุสโก	,,	๑๓๓	,,	๑๗๘
ภิกฺขุสฺส ปวารณาสน	,,	๒๔๗	,,	๓๔๘
ภทฺตปฺรเวชาโร	,,	๑๘๕	,,	๒๕๘

ปทานุกรกโม

๓๖๘

มชฌิมา ปฏิปทา	ปพฺพ ๑๓	ปจฺจเก ๑๘
มนสิการม	,, ๑๕๐	,, ๒๐๕
มหาสัมา	,, ๑๕๔	,, ๒๑๐
มาตุฆาตโก	,, ๑๒๘	,, ๑๗๗
มฺหุพฺพตฺตํ ทิตฺตนิยสฺมาทานํ	,, ๒๒๖	,, ๓๑๓
ยถา ปจฺเจกปฺปุจฺจสฺส เวยฺยาकरणํ	,, ๑๕๐	,, ๒๐๕
ยถาภฺตคณฺณณานทสฺสํ	,, ๒๒	,, ๒๗
ยสฺสํ สฺยิยา อปคฺติ	,, ๑๕๐	,, ๒๐๕
ยวคฺติยํ ธนุสฺสํวิคํ	,, ,,	,, ๒๐๖
ราชภโฏ	,, ๑๐๒	,, ๑๕๓
ถกฺขณาหโค	,, ๑๐๗	,, ๑๕๕
ถิธิถกโจโร	,, ๑๐๕	,, ๑๕๔
วคฺคา สํมคฺคสฺสณฺณิโน	,, ๑๘๒	,, ๒๕๕
วชฺชนํยปคฺคตา	,, ๒๐๑	,, ๒๖๘
วชฺชาทิสฺสํ วสฺสํปคฺคมนํ	,, ๒๑๗	,, ๒๘๘
วสฺสํปคฺคทานํ ธนุสฺสํ	,, ๒๑๔	,, ๒๘๒
วิสฺสํทฺธาเปกฺเขน	,, ๑๕๐	,, ๒๐๖
เวทิสฺสํ	,, ๑๕๐	,, ๒๐๕
เวมคิกาทํ ปวารณา	,, ๒๔๐	,, ๓๓๖
เวมคิโก	,, ๑๘๓	,, ๒๕๗

สังขัตติยคฤรัวียสจุเทศนา	ปพฺพ	๖๕	อังก	๗๔
สังขปุปวณนา	,,	๒๓๓	,,	๓๒๐
สังขภเวโท	,,	๒๓๖	,,	๒๘๕
สังคตาสณนิวฏฏกรณ	,,	๒๓๐	,,	๒๗๔
สันตติ อปคฺติ	,,	๓๕๐	,,	๒๐๖
สพฺเพ ว สนฺตา	,,	,,	,,	๒๐๕
สภาคาปคฺติ	,,	๓๘๗	,,	๒๔๖
สมาณสํวาสกา	,,	๓๘๘	,,	๒๖๕
สมาณสํวาสกาทิํ ปวณนา	,,	๒๔๓	,,	๓๓๘
สมาณสํวาสสํมา	,,	๓๕๔	,,	๒๐๘
สมุปขานมุสํวาทสํส โทติ	,,	๓๕๐	,,	๒๐๖
สมฺมาโน	,,	,,	,,	,,
สํรุกํ สุกฺโนม	,,	,,	,,	๒๐๕
สํมคฺคิ	,,	๓๕๒	,,	๒๐๘
สํมณเวรปพฺพชฺชา	,,	๓๓๒.๓๓๘	,,	๓๕๘.๓๖๘
สํมณเวรสิขุขาทานิ	,,	๓๒๐	,,	๓๗๐
สํมุกฺกํสํกาทิ รุมมเทศนา	,,	๒๖	,,	๓๐
สํมฺหุตฺตริกา	,,	๓๖๕	,,	๒๓๘
สํมานิมิตฺตํ	,,	๓๕๔	,,	๒๐๘
สํมาสมฺภินฺโท	,,	๓๖๕	,,	๒๓๘

ปทานุกุโม

๓๗๓

ดีมาตมุตติ

ปพฺพ ๓๕๔

ปัจจุเก ๒๐๘

สุทฺตฺตํ จานํ

,, ๗

,, ๘

ศิวินุภาณกานํ อสํชาเรณนามานิ

ของคุติมาโร ภิภุช	ปพฺพ	๓๐๓	ของเก	๓๕๒
อณฺณาโกณฺณทณฺโณ ภิภุช โสคาปนฺโน	,,	๑๗	,,	๒๓
อนาถปณฺธิโก คหปติ	,,	๑๑๘	,,	๑๖๘
อระหํ สมนฺมาสมฺพุทฺโธ	,,	๕๘	,,	๖๘
อัสสํชิ ปณฺจวคฺคิยานํ อพฺภนฺตโร	,,	๑๘	,,	๒๔
อัสสํภณฺชา	,,	๑๒๕	,,	๑๗๓
อาณนฺโท พุทฺธบุญฺชาโก ปจฺฉิโม	,,	๑๑๑	,,	๑๕๘
อาพาโร กาตาโม ปณฺธิโต	,,	๑๐	,,	๑๒
อุทายิ ภิภุช	,,	๑๗๒	,,	๒๒๖
อุเทโน อุปาสโก	,,	๒๑๐	,,	๒๗๔
อุปโก อาชีวโก	,,	๑๑	,,	๑๔
อุปติสฺสํ เหว สารีปฺคุโต	,,	๗๑	,,	๗๗
อุปนฺนฺโท ภิภุช สกฺยปฺคุโต	,,	๑๑๔	,,	๑๖๑
อุปเสโน ภิภุช วรฺคณฺตปฺคุโต	,,	๘๐	,,	๑๐๘
อุปฺปาทิ ทารโก	,,	๑๑๑	,,	๑๕๗
อุปฺปาทิ วินยสงฺคาหโก เถโร	,,	๑๒๖	,,	๑๗๕
อุรุเวทกสฺสํโป ชฺฏิณายโก	,,	๓๗	,,	๔๕
กณฺฐกั ภิภุชนิ	,,	๑๒๔	,,	๑๗๒

สัพพัญญูญาณ อสงฺาธาณนามานิ

๓๗๓

กณฺฏโก สํมณโร	ปพฺพ ๑๑๔	อญฺเฏ ๑๖๑
กสฺสโป โคตฺเตน อรุเวถกสฺสโป	„ ๕๗	„ ๖๖
กุมารกสฺสโป เถโร	„ ๑๔๓	„ ๑๘๗
โกณฺทณฺโณ ปณฺจวคฺคิยานํ อพฺภนฺตโร	„ ๑๖	„ ๒๒
โกติโต เอว โมคฺคกฺกตาโน	„ ๗๑	„ ๗๗
ขุทฺทโก รามปฺปโต	„ ๑๐	„ ๑๓
คฺคฺโค อุมฺมคฺคฺโค ภิกฺขุ	„ ๑๘๔	„ ๒๔๐
คฺยาณกสฺสโป ชฺชิตฺถนํโย	„ ๓๗	„ ๔๕
คฺวมปฺติ ยสฺสสฺส สหาโย	„ ๓๐	„ ๓๖
โคตโม สมนฺมาสมฺพุทฺโธ	„ ๕๗	„ ๖๕
จาทุมฺมหาราชิกา เทวา	„ ๑๗	„ ๒๒
ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ	„ ๑๒๒	„ ๑๗๒
ชฺชิตฺถา	„ ๓๘	„ ๔๖
ชีวโก โกมารภจฺโจ เวชฺโช	„ ๑๐๑	„ ๑๔๘
คปฺปสฺสภคฺคิกา เทว วาณิชา	„ ๖	„ ๖
คาวคฺคิสา เทวา	„ ๑๗	„ ๒๒
คฺคฺคิสา เทวา	„ „	„ „
ทสฺสโถ พุทฺโธ ภคฺวา	„ ๖๒	„ ๗๐
เทวทฺคฺโค ภิกฺขุ	„ ๑๗๓	„ ๒๒๖
นทฺทกสฺสโป ชฺชิตฺถนํโย	„ ๓๗	„ ๔๕

นหุโท ภิกขุ ภควโต มาตุจฉาปุตโต	ปพเพ ๑๑๘	อังกะ ๓๖๘
นาคราชา	,, ๓๗	,, ๔๕
นาโค ตีรจฺจนคโต	,, ๑๒๗	,, ๑๗๕
นิมฺมานรตี เทวา	,, ๑๗	,, ๒๒
ปญฺจวคฺคิยา ภิกขุ	,, ๑๐	,, ๑๓
ปรนิมิตฺตวสฺสวคฺคี เทวา	,, ๑๗	,, ๒๒
ปเสนทิ โกสฺสธราชา	,, ๒๒๑	,, ๓๐๑
ปฺนฺนชิ ยสฺสสฺส สหાય	,, ๓๐	,, ๓๖
พฺรหฺมกายิกา เทวา	,, ๑๗	,, ๒๒
พินฺพิสาโร ราชา มาคโร	,, ๕๗	,, ๖๔
พุทฺโธ สพฺพพญฺญ	,, ๑	,, ๑
ภควา สฺตฺถา เทวมนุสฺสํ	,, ,,	,, ,,
ภทฺทวคฺคิยา สหાયกา กุมาร	,, ๓๖	,, ๔๓
ภทฺธิโย ปญฺจวคฺคิยานํ อพฺภนฺตโร	,, ๑๘	,, ๒๓
ภุมฺมา เทวา	,, ๑๗	,, ๒๒
มทโก สํมณโร	,, ๑๑๔	,, ๑๖๑
มหากปฺปโน เถโร	,, ๑๕๓	,, ๒๐๘
มหากสฺสโป เถโร	,, ๑๓๘	,, ๑๘๖
มหานาโม ปญฺจวคฺคิยานํ อพฺภนฺตโร	,, ๑๘	,, ๒๔
มหาราชานอ จตุตฺตาร	,, ๖	,, ๖

สัพพัญญูญาณ อสงฺาขณมานิ

๓๗๕

มหาสมณ พุทฺโธ ภควา	ปพฺเพ ๕๗	องฺเก ๖๖
มาโร ปาบีมา เทวปฺตฺโต	,, ๓๓	,, ๔๐
มฺจุตฺตฺนฺโท นาคราชา	,, ๕	,, ๕
ยโส พารานสฺยํ เสฏฺฐิปปฺตฺโต	,, ๒๕	,, ๒๘
ยามา เทวา	,, ๑๗	,, ๒๒
ราหุโธ กุมาริ ภควโธ โอโรโส	,, ๑๑๘	,, ๑๖๗
วปฺโป ปณฺจวคฺคิยานํ อพฺภนฺตโร	,, ๑๘	,, ๒๓
วิมโธ ยสฺสสฺส สหาโย	,, ๓๐	,, ๓๖
สกุโธ เทวานมฺนฺโท	,, ๔๑	,, ๔๘
สณฺขโย ราชคเห ปรีพฺพาชกนายโก	,, ๖๔	,, ๗๒
สคฺตฺรสฺสวคฺคิยา ทารกา	,, ๑๑๑	,, ๑๕๗
สหมปติ พฺรหฺมา	,, ๘.๔๒	,, ๘.๕๐
สาร์ปฺตฺตโมคฺคตฺตนา เทว อคฺคสํวกา	,, ๗๒	,, ๗๘
สาร์ปฺตฺตโมคฺคตฺตนา เทว ปรีพฺพาชกา	,, ๖๔	,, ๗๒
สฺพุทฺโธทโน ราชา พฺทฺธบีดา	,, ๑๑๘	,, ๑๖๗
สฺพพาหุ ยสฺสสฺส สหาโย	,, ๓๐	,, ๓๖
หคฺคิณฺท	,, ๑๒๕	,, ๑๗๓
หุํหุํชาติโก พฺรหฺมณ	,, ๔	,, ๔

ฉวิญญานกาน ฉสาธารณนามาน

ขงโค ชนปโท	ปพเพ ๔๓	ขงเก ๕๑
ขชปาดนโคจรรฤโช โพธิมณเท รุหติ	„ ๔	„ ๔
อนคตคณวณศุคต	„ ๒๐	„ ๒๔
อนุปุพพักถา	„ ๒๖	„ ๓๐
อนคตคตโท สโร	„ ๔๓	„ ๕๒
อนุรทวิหน	„ ๑๖๒	„ ๒๑๔
อาทิตยปริยายศุคต	„ ๕๕	„ ๖๒
อติปคณ พารานตีย มิคทาโย	„ ๓๐	„ ๓๔
อตุตกรกฐ ที่โป	„ ๔๓	„ ๕๒
อรุเวลา ราชคเห เณยานคโม	„ ๓	„ ๓
กบิลวตถุ นคร	„ ๑๑๘	„ ๑๖๘
โกสโธ ชนปโท	„ ๑๓๗	„ ๑๘๕
คยา พารานตีย นท	„ ๑๑	„ ๑๔
คยาสีค คยาย ปเทโส	„ ๕๕	„ ๖๒
คิขณกฏ ราชคเห ปพพโค	„ ๑๔๗	„ ๒๐๓
โจทนาทค	„ ๑๗๕	„ ๒๒๗
ชนพทโป ชนปโท	„ ๔๕	„ ๕๕
เชทวน ฉาวคณิย อนาคตปณทิกการาโม	„ ๑๑๘	„ ๑๖๘

๓๗๘

อวิญญานกานัน อสภารณนามานิ

สุปฺปติฏฺฐํ ฤๅจิวมฺยุยาเน เจติยํ ปพฺเพ ๕๖ องฺเก ๖๔

คาถานํ ปจํปาทา

อถ รคฺติยา อจฺจเยน...	ปพฺเพ	๓๘	อจฺเจ -	๔๘
ขปารุตา เต อมตสฺส ทวารว	,,	๘	,,	๓๒
อปฺปํ วา พหุํ วา ภาสสฺสํ	,,	๖๔.๖๗	,,	๗๔.๗๖
อปฺเปว มํ น วิหะเยย	,,	๓๘	,,	๔๗
อาคโค โห มหาธมฺโม	,,	๗๓.๗๔	,,	๗๘
อุปคฺคํ กทา เจว	,,	๒๒๓	,,	๓๐๗
เอเสว ธมฺโม ยถิ คาวเทว	,,	๖๖.๖๘	,,	๗๔.๗๖
กิञฺเณ เม อธิคํ	,,	๗	,,	๘
กิมว ทิสฺวา อรุเวธวาสิ	,,	๕๗	,,	๖๖
คมฺภีเร ฃาณวีสฺเย	,,	๗๑	,,	๗๘
คิคุติยา พิมฺพิสาโร จ	,,	๒๐๔	,,	๒๖๘
ทนฺโต ทนฺเตหิ สห...	,,	๖๑	,,	๖๘
ทินฺนุนฺติ นํ วิทิตฺวา...	,,	๓๘	,,	๔๗
น เม อาจริโย อตฺถิ	,,	๑๑	,,	๑๔
นยฺนติ เว มหาวรา	,,	๗๕	,,	๗๘
เนรณฺชราย ภควา...	,,	๓๘	,,	๔๗
ปาตุรโหติ มคฺเชสุ ปพฺเพ	,,	๘	,,	๑๐
พทุโหติ สพฺพปาเสหิ	,,	๓๓.๓๕	,,	๔๐.๔๒

มาทิสำ เว ชินา โหณฺติ	ปพฺเพ	๓๓	องฺเก	๓๔
ยทา หเว ปาตุภวณฺติ ธมฺมา (ปจฺมา)	,,	๓	,,	๒
ยทา หเว ปาตุภวณฺติ ธมฺมา (ทุตฺติยา)	,,	๒	,,	๓
ยทา หเว ปาตุภวณฺติ ธมฺมา (คตฺติยา)	,,	๓	,,	๔
เย ธมฺมา เหตุปฺปภวา	,,	๒๕.๒๘	,,	๗๔.๗๖
โย ชีโร สัพฺพชิตฺตโต	,,	๒๒	,,	๗๐
โย พฺราหฺมโณ พหิตปฺปาปธมฺโม	,,	๔	,,	๕
วสฺสํ วุตฺตา โภสฺสเถสฺสุ	,,	๒๕๒	,,	๓๖๓
วินยฺมฺหิ มหตฺถเถสฺสุ	,,	๓๔๖	,,	๓๘๗
สัพฺพาภิภู สัพฺพวิทฺทุมสฺสํ	,,	๓๓	,,	๓๔
สฺสฺว วิเวโก คฺคฺชสฺสสฺส	,,	๕	,,	๖

ปทตฤปปะเภท

ทุกิ

อนุดา	ปพเพ ๓๓	ปิฎเก ๓๘
อุโปสถ	,, ๑๖๖	,, ๒๒๐
อุมุตตกา	,, ๑๘๔	,, ๒๔๐
นาคสภาวปาตุมุมุปะจุจยา	,, ๑๒๗	,, ๑๗๖
ปวารณา	,, ๒๒๘	,, ๓๑๕
พุทธานิ อากาธา	,, ๒๒๕	,, ๓๑๑
วสุสัปปายิกา	,, ๒๐๖	,, ๒๗๒
สมุมติโย	,, ๑๔๒	,, ๑๘๘

คิกิ

ฐฎิธา	,, ๓๗	,, ๔๕
บาณิ	,, ๑๕	,, ๑๘
จ้านานิ	,, ๒๒๖	,, ๓๓๓
คณหา	,, ๑๔	,, ๑๘
ปริวฏฐิ	,, ๑๖	,, ๒๓
ปาสาทา	,, ๒๕	,, ๒๘
สรณคมนิ	,, ๑๑๘	,, ๑๖๘

จุตุกุกิ

อกรณียานิ	,, ๑๔๔	,, ๑๘๔
-----------	--------	--------

อริยสังขารานิ	ปพฺพ	๓๕	อังก	๓๘
อุโปสถกมฺมานิ	„	๓๖๖	„	๒๒๐
นิสฺสํยา	„	๘๗.๓๔๓	„	๓๐๖.๓๘๓
ปวฺวณณากมฺมานิ	„	๒๒๘	„	๓๓๖
มหาราช	„	๖	„	๗
ยถฺคิหิสังคายกา	„	๓๐	„	๓๖
เสถมยา ปคฺตา	„	๖	„	๗

ปญฺจกํ

อนิสฺสํสิตฺตฺกานิ	„	๓๓๖	„	๓๖๔
อนุปฺพุทฺธิกา	„	๒๖	„	๓๐
อสังสาธกา	„	๕๘	„	๖๘
อาจริยฺปชฺฌณายฺกานิ	„	๘๘	„	๓๓๓
อาพาธา	„	๓๐๓	„	๓๔๘
อุปชฺฌณายมฺหา นิสฺสํยปฺปฏฺฐิปปสฺสํทฺธิ	„	๘๗	„	๓๓๓
ทณฺฑกมฺมํ	„	๓๒๓	„	๓๗๓
นิสฺสํสิตฺตฺกานิ	„	๓๓๖	„	๓๖๒
ปณฺนามงฺกานิ	„	๘๔.๘๕	„	๓๐๐.๓๒๘
ปาติโมกฺขทุทฺเตสา	„	๓๖๗	„	๒๒๐
สังฆมฺมิกา	„	๒๓๓	„	๒๘๓

ฉกํ

ปทศุถปฏเภโท

๓๘๓

อนิสฺสิตฺตุงคานิ	ปพฺเพ ๓๓๗	อฺงฺเก ๓๖๖
ชาจริยมุหา นิสฺสยปฺปฏิปฺปตฺตฺทฺธิ	„ ๔๗	„ ๓๓๓
ชาจริยฺปชฺฌายุงคานิ	„ ๔๘	„ ๓๓๗
นิสฺสิตฺตุงคานิ	„ ๓๓๗	„ ๓๖๕
ศฺศุคกํ		
คหฺวชฺสปพฺพชิตา	„ ๒๓๐	„ ๒๗๔
ศฺหรมฺมิกมาคามีตโร	„ ๒๓๒	„ ๒๘๐
อฺจฺจกํ		
อฺจฺจกฺโก มคฺโค	„ ๓๓	„ ๓๘
ทสฺสํ		
นาถนฺงคานิ	„ ๓๒๔	„ ๓๗๓
ปาติโมกฺขทฺเทเส อฺนุตรายา	„ ๓๖๗	„ ๒๒๒
สํมณฺเณรตฺถิชาปทานิ	„ ๓๒๐	„ ๓๗๐
ทฺวาทสฺสํ		
ชาการา	„ ๓๖	„ ๒๓
เทวสฺสํ		
อฺนุตรายิกธมฺมา	„ ๓๔๒	„ ๓๘๘

ไธชนปตฺตํ

อตุทฺทปาโจ	อตุทฺทปาโจ	องฺเก
โองาถยมนุถิกฺขนฺติ	โองาถยมนุถิกฺขนฺติ	๔
เตนุปลงฺกมิ	เตนุปลงฺกมฺมิ	๗
วิมฺตฺตํ วิมฺตฺตมิตฺติ	วิมฺตฺตํ วิมฺตฺตมิตฺติ	๒๘
เตนุปลงฺกมิ	เตนุปลงฺกมิ	๒๙
อฺกฺกชฺเชย	อฺกฺกชฺเชย	๓๕
วิทฺตฺตมฺมา	วิทฺตฺตมฺมา	๓๗
เอกธฺจฺจ	เอกธฺจฺจ	๓๘
ธมฺมจกฺขุ	ธมฺมจกฺขุ	๖๖
เสกมฺมฺม	เสกมฺมฺม	๖๒
ปฺพพฺพหฺมยํ	ปฺพพฺพหฺมยํ	๗๒
คคาค โค	คคาค โค	๗๖
อฺปนาเมนฺติ	อฺปนาเมนฺติ	๘๐
หคฺคเณ	หคฺคเณ	๘๕
ภิกฺ เว	ภิกฺ เว	๑๐๔
เอหิทานิ	เอหิทานิ	๑๐๖
เอกจฺเจน	เอกจฺเจน	๑๑๘
อาจวิโย	อาจวิโย	๑๒๐

อัฐทฐปาโจ	อัฐทฐปาโจ	ของเก
เศรษฐปริกมุตตา	เศรษฐปริกมุตตา	๓๒๓
อุปถัมปาเทศพพณุกโสฬสวาริ	อุปถัมปาเทศพพณุกโสฬสวาริ	๓๓๗
„ „	„ „	๓๓๘
„ „	„ „	๓๔๓
สเว	สเว	๓๕๗
สพเพปี่เม	สพเพปี่เม	๓๕๘
อิจุนตาอุโส	อิจุนตาอุโส	๓๖๓
สามเนรณ	สามเนรณ	๓๗๒
ดาวสุต	ดาว สุต	๓๘๘
จตุตาริมา	จตุตาริมา	๔๒๐
เกกาทสม	เกกาทสม	๔๒๗
วินยนิฏเก	วินยนิฏเก	๔๒๘
ภิกขเว	ภิกขเว	๔๔๘
กปปเตว	กปปเตว	๔๕๘
โหนติ	โหนติ	๔๖๒
ปจฺจตฺวา	ปจฺจตฺวา	๔๖๕
การปี่ตา	การปี่ตา	๔๘๐
กริสต์มิติ	กริสต์มิติ	๔๘๕
วสุตฺตปคตาน	วสุตฺตปคตาน	๔๙๓

อัฐทฐปาโล	อัฐทฐปาโล	อัฐทฐ
วตฺตํปคคานํ	วตฺตํปคคานํ	๒๘๕
”	”	๒๘๗
วตฺตํปนายิกกฏทฐกํ	วตฺตํปนายิกกฏทฐกํ	๒๘๘
วตฺตํปคคทโย	วตฺตํปคคทโย	”
[๒๒๓	[๒๒๐	๓๐๐
เย เต ภิกฺขุ อปฺปปีจฺณา เต	เย เต ภิกฺขุ อปฺปปีจฺณา ๑ เป ๑ เต	๓๐๑
ทวํหคํ	ทวํหคํ	๓๐๓
”	”	๓๐๔
ภกฺขเว	ภิกฺขเว	๓๐๕
อณฺณมณฺณํ	อณฺณมณฺณํ	๓๑๒
ปสฺสํวสฺสณฺณเว	ปสฺสํวสฺสณฺณเว	๓๑๓
เอพกสฺสํวสฺสณฺณเว	เอพกสฺสํวสฺสณฺณเว	”
ปมคฺคสฺสํวสฺสณฺณเว	ปมคฺคสฺสํวสฺสณฺณเว	”
เย เต ภิกฺขุ อปฺปปีจฺณา เต	เย เต ภิกฺขุ อปฺปปีจฺณา ๑ เป ๑ เต	๓๑๕
โน เจ	โน เจ	๓๑๘
ภคฺวา	ภคฺวา	๓๒๐
ทกฺกฏํ	ทกฺกฏํ	๓๕๒
สํมณฺดา	สํมณฺดา	๓๕๕

ปพฺพเพ ๑๘๓ อัฐทฐ ๒๓๕ เตน คิตาเนน ภิกฺขุณา เอกํ ภิกฺขุ

อุปสงฺกมิตฺวา เอกัง อุตฺตราตฺถํ กวิตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสฺสิตฺวา
 ฌนฺตํ ปคฺคเหตฺวา เอวมตฺถํ วจฺนํโยติ ฯ โส ภิกฺขเว คิตาโน
 ภิกฺขุ มนฺเฑน วา ปิเชน วา สงฺฆมฺมชฺเฌ อานตฺวา อูโปสถโก
 กาทพุทฺธิ ฯ ปทุเพ ๑๘๒ อังเก ๒๓๗ โส ภิกฺขเว คิตาโน
 ภิกฺขุ มนฺเฑน วา ปิเชน วา สงฺฆมฺมชฺเฌ อานตฺวา กมฺมํ
 กาทพุทฺธิ ฯ ปทุเพ ๒๒๘ อังเก ๓๑๖ เตน คิตาเนน ภิกฺขุณา
 เอกํ ภิกฺขุ อุปสงฺกมิตฺวา เอกัง อุตฺตราตฺถํ กวิตฺวา อุกฺกุฏิกํ
 นิสฺสิตฺวา ฌนฺตํ ปคฺคเหตฺวา เอวมตฺถํ วจฺนํโยติ ฯ อังเก ๓๓๗
 โส ภิกฺขเว คิตาโน ภิกฺขุ มนฺเฑน วา ปิเชน วา สงฺฆมฺมชฺเฌ
 ปวาวเรตพุทฺธิ ฯ ปาติยํ อสฺสทฺธปาสา ภเวยฺยํ ฯ ฃ.ว.

